MICHAEL BAIGENT - RICHARD LEIGH
HENRY LINCOLN

SAVAŞÇI KEŞİŞLER TARİKATI

TAPINAK ŞÖVALYELERİ

KUTSAL KAN KUTSAL KASE

20. Baskı

NK Araştırma - İnceleme

SAVAŞÇI KEŞİŞLER TARİKATI
TAPINAK ŞÖVALYELERİ
KUTSAL KAN KUTSAL KASE
THE HOLY BLOOD AND THE HOLY GRAIL

Michael Baigent, Richard Leigh & Henry Lincoln

Genel Yayın Yönetmeni: Gül Duran
Editör: Mehmet Tarhan
Çevirmen: Batur Özdinç & Yasemin Güneş Dulkadir
Redaksiyon: Kubilay Tabak
Bilgisayar Uygulama: Nurhan Sezgin
Kapak Tasarımı: Yunus Karaaslan
Basın ve Halkla İlişkiler: Sayım Çınar
Film-Grafik: Mat Grafik
Baskı-Cilt: Melisa Matbaası

1. Baskı Ocak 2004
20. Baskı Ocak 2005

ISBN : 975-8823-10-8

© Michael Baigent, Richard Leigh & Henry Lincoln / Nokta Kitap

NOKTA KİTAP
Kazancı Yokuşu, Muhtar Kamil Sokak, Basmacı Han
No: 5/3 Taksim / İSTANBUL
Tel. 0212 243 43 03 (pbx) Faks: 0212 243 43 40
www.noktakitap.com / e-mail: info@noktakitap.com

SAVAŞÇI KEŞİŞLER TARİKATI

TAPINAK ŞÖVALYELERİ

KUTSAL KAN KUTSAL KASE

MICHAEL BAIGENT,

RICHARD LEIGH

&

HENRY LINCOLN

ÇEVİRMENLER

BATUR ÖZDİNÇ
&
YASEMİN GÜNEŞ DULKADİR

NOKTAKİTAP

Büyük bir halk kitlesi, 19. yüzyılda bir Fransız rahibin, Pireneler'in eteğindeki dağ köyünde keşfettiği ve milyonlarca poundluk bir servet biriktirmesini sağlayan 'bazı şeyler'den heyecana kapılmıştır. Hikaye, gömülmüş bir hazineyle başlıyor ve sonradan eşi görülmemiş bir dedektif hikayesine dönüşüyor. Modern bir Kutsal Kase macerası; tam manası belirtilmeksizin kodlanmış parşömenlerdeki bilgilere, gizli cemaatlere, Tapınak Şövalyelerine, 12. ve 13. yüzyılın Cathar sapkınlarına ve 1300 yılından daha önceki yıllarda görevden alınan Fransız krallarına işaret etmektedir.

Şimdi, on yıldan fazla süren bir çalışmanın ardından, bu yarı komik gizem ile ilgili araştırma sonuçları, Henry Lincoln ve yazar ortakları Michael Baigent ve Richard Leigh tarafından yayınlanmaktadır. Rennes Şatosu'nun keşfinin özünde yatan uydurma şeyler, maddi zenginliğinden değil, aksine Pireneler'in bu küçük köyünden tartışmalara yol açarak yayılacak, tüm batı uygarlığını kapsayacak olan sırdandır. Bu sır, sadece tarihi bir merak değil. Sırrın yankıları bütünüyle günümüze ait politikalara ve Hıristiyan inancına uzanmaktadır. Sır, sadece Kutsal Kase olarak adlandırılan, Ortaçağ'a ait efsanelerin mistik kadehi değildir, batı tarihinin şekillenmesinde hayatî bir rol oynamış, elle tutulur, anlaşılır bir şeydir.

Sır, De Gaulle ve Malraux gibi adamları da içine alarak, günümüze uzanmaktadır. Bu bilmece aynı zamanda, Rönesans ve Haçlı Seferleri gibi olaylar hakkında hayrete düşürecek yeni ışıklar da saçmaktadır. Sırrın en önemli yanı, Hıristiyanlığın kökeni ve Hz. İsa'nın gerçek kimliğiyle ilgili olmasıdır.

Dünya Basınının Kitap Hakkında Söyledikleri:

"KONUSU, ULUSLAR ARASI BİR PİYESİN TÜM ÖĞELERİNE SAHİP... İNANILMAZ."
Newsweek

"HATIRI SAYILIR BİR HAFİYELİK VE SAMİMÎ BİR AYDINLATMA"
New Society

"TERİMLER SPEKÜLATİF OLMASINA RAĞMEN KİTABIN CAZİBESİ, ARAŞTIRMA VE ŞAŞIRTICILIĞININ BÜKLÜMLERİNDE YATMAKTADIR."

Pittsburgh Press

"AMATÖRCE, BİLGİSİZ VE GARİP"
Hugh Montefiore, Birmingham Rahibi

"BATINİ KLÂSİK OLMAYA ADAY"
Fate Magazine

"BU YAZARLAR, BÖYLE BÜYÜLEYİCİ BİR YOLU SEÇEREK BÖYLESİ ÖNEMLİ BİR MACERAYA ATILDIKLARI İÇİN TEBRİK EDİLMELİDİR."
Hermetic Journal
"ZIRVA YIĞINI"
Marina Warner

"İNSANI CEZBEDİYOR"
Times Educational Supplement

"İYİ BELGELENMİŞ VE SIK SIK UĞURSUZ GERÇEKLERLE DOLDURULMUŞ."
Oxford Times

"SON YILLARDA DÜŞÜNCEYİ HAREKETE GEÇİREN ÖNEMLİ ÇALIŞMALARDAN BİRİ"
The New Humanity

"ŞÜPHE YOK Kİ DİNİ OTORİTELERİ ÇILDIRTACAKTIR; FAKAT YAZARLARIN HAKKI TESLİM EDİLMELİ."
Sunday Telegraph

"AKILSIZCA BİR ÇALIŞMA GİBİ GÖRÜNECEKTİR; FAKAT BU GENÇ ADAMLAR APTAL DEĞİL; ŞÜPHECİLİĞİN KÖRÜKLENMESİYLE ENERJİ VE HEYECANI ÖĞRENİYORLAR. MÜKEMMEL BİR ROMAN OLARAK GÖREBİLECEĞİMİZ, GAYRİ AHLAKİ DUYGULARIMIZIN BİR ÇEŞİTLEMESİ."
Anthony Burgess, The Observer

"KİTAPLARI EN AZINDAN ORTAÇAĞ DÜNYASINA ÇEKİCİ BİR GÖZLE BAKIYOR. EĞER SADECE EĞLENCE OLARAK ALINSAYDI BİRÇOK ESRARENGİZ HİKÂYEYİ BASTIRIRDI."
Canadian Jews News (Kanada Yahudi Haberleri)

"VARDIKLARI YARGILAR ŞOK EDİCİ"
Macleans Magazine, Canada

YAZARLARIN BİYOGRAFİLERİ

Henry Lincoln: 1930 yılında Londra'da doğdu. Ateşli bir Fransız aşığı olarak, Fransız diline, tarihine ve kültürüne büyük ilgi duymaktadır. Çocukluğundan beri, hem Eski Mısır Uygarlığı'nı incelemeye başlamış hem de hiyeroglif yazıları okumaya başlamıştır. Eski Mısır'ın gizemleri, onu başka tarihi gizemler, mitolojinin keşfi, karşılaştırmalı dinler ve çeşitli Batıni bakış açıları doğrultusunda çalışmalara yöneltti. Yirmi beş yıllık yazarlığı süresince, bir manzumenin ana bölümünün yanında yüzden fazla televizyon metni yazmıştır. Konularını en geniş şekilde BBC TV'deki kendi programında sunmuştur.

Richard Leigh: Tarihi gizemler ve Batıni konularda 20 yıldır birçok şeyi ortaya çıkarmasına karşın, kendisi aslında bir romancı ve kısa hikaye yazarıdır. 1943 yılında New Jersey'de doğdu. Tufts Üniversitesi ve Chicago Üniversitesi'nde eğitim gördü ve doktorasını New York State Üniversitesi'nden aldı. Eğitimini tamamladıktan sonra Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Kanada üniversiteleri ile kolejlerinde dersler vermeye başladı.

Michael Baigent: 1948 yılında, Yeni Zelanda'da doğdu. Psikoloji okudu ve bir yıl öğretmenlik yaptı. Aynı zamanda aktif olarak tarih, din ve Batıniliğe ilgi duydu. 1973 yılında kariyerine profesyonel fotoğrafçı olarak Laos ve Bolivya'da başladı. 1976 yılında İngiltere'ye Tapınak Şövalyelerini araştırmak için geldi. Bundan kısa süre sonra, Richard Leigh ve Henry Lincoln ile tanıştı ve Rennes Şatosu'nun gizemini araştırmaya başladı. Eski Babil'den Rönesans'a kadar politik konularda astroloji ve Batıni ilimlerin rolünü, kendi projesi üzerindeki izdüşümünü araştırdı.

SAYFA DİZİNİ

Giriş.....15

BİR GİZEM

1 Gizemli Köy.....23
2 Catharlar ve Büyük Sapkınlık.....43
3 Savaşçı Keşişler.....63
4 Gizli Belgeler.....101

İKİ GİZLİ CEMAAT

5 Sahnenin Ardındaki Tarikat.....119
6 'Büyük Üstad'lar ve Yeraltı Akımı.....143
7 Asırlar Boyunca Süren Komplo.....181
8 Gizli Cemaatin Bugünü.....233
9 Uzun Saçlı Hükümdarlar.....271
10 Sürülen Kabile.....319

ÜÇ KANBAĞI

11Kutsal Kase.....331
12 Hiç Yönetmeyen Rahip-Kral.....371
13 Kilise'nin Yasakladığı Sır.....431
14 Kase Hanedanı.....459
15 Sonuç ve Geleceğin Habercileri.....477

YENİ BASKIYA DİPNOT.....495

EK

Sion Tarikatı'nın Büyük Üstadı Olduğu Söylenen Kişiler.....497

NOTLAR, 1996.....523

SONUÇLAR.....552

KAYNAKÇA.....555

NOTLAR VE REFERANSLAR.....571

MÜJDE İSİMLERİ SÖZLÜĞÜ.....611

KUTSAL KAN KUTSAL KASE

GİRİŞ

1969'da yaz tatili için Cenova'ya giderken yolda rasgele bir kitap aldım. Kitabın adı *Lanetli Hazine*, yazar *Gerard de Sede* idi. Kitap esrarengiz, tarihsel bir gerçekten; samimi, gizemli, eğlendirici bir şekilde bahsetmekteydi. Kitapta, dikkati çekecek kadar bariz kopukluklar olmasaydı, anlatılanlar tatil sonrası benim için unutulmuş olacaktı. "Lanetli Hazine" adı ilk defa; 1890 yılında bir köy rahibi tarafından, papazlık yaptığı kilisede, bir kazı esnasında ortaya çıkarılan gizli dokümanların şifrelerinin çözülmesiyle ortaya çıkmıştı. Bu dokümanlardan ikisinin metinlerinin kopyası alınmış olmasına rağmen, onların içinde şifrelendiği söylenen bazı gizli mesajlar ortada yoktu. Bildiğim kadarıyla, dokümanlarla ilgili yüzeysel bir çalışma, birden fazla gizli mesajı açıklayan bir kitapta basılmıştı. Elbette bütün bunları kitabın yazarı keşfetmişti. Yazarın bazı belgeleri ortaya koyması, çalışmanın titizliğinin kanıtıydı. Yazar, benim bulduklarımı bulmuştu. Üstelik kitaptaki mesajların, kitabın satışına yardımcı olması açısından ilgi çekici bir "ispatlı" havadis yönü de vardı. O zaman kitabı neden Bay de Sede yayınlamamıştı?

Birbirini takip eden aylar boyunca, hikayenin tuhaflığı ve olabilirliği, zaman içinde beni, daha fazlasını keşfetmek için kendisine doğru çekti. De Sede'in bu sessizliğinin eklenmesiyle birlikte, bu merak, bende çok daha esrarengiz bir bilmeceye dönüşmüştü. Belgelerin içinde ümit verici bazı gizli anlamlar gözüme ilişti. Bir televizyon yazarı olarak, mesleğim gereği 'an'ı yakalayabilmemden umutlanarak, kendimi Rennes Şatosu'nun sırlarına adadım.

Ve böylece 1970 yılının sonbahar aylarında, BBC'nin tarihi ve arkeolojik programlar serisinden "Tarih" programının yapımcısı Paul Johnstone'a hikayeyi ve olası bir doküманter konusu sundum. Paul gerçekleşmesi mümkün olayları gördü ve beni Sede ile görüştürerek, konuyu inceleyen kısa bir film yapımı için Fransa'ya gönderdi. 1970 yılı Noel haftasında de Sede ile Paris'te görüştüm. İlk buluşmada, bir yılı aşkındır bana sorulan soruyu cevaplandırmasını istedim: Niçin parşömenlerde saklı olan mesajı yayınlamadınız? Cevabı beni şaşkına çevirecek cinstendi: "Ne mesajı?"

Bu basit mesajın farkında olmaması anlaşılacak gibi değildi. Niçin bana kaçamak cevap vermişti? Aniden bulduklarımı ona tamamen açıklamakta isteksizlik hissettim. Birkaç dakika karşılıklı kaçamak cevaplarla söz düellosu yaptık. Böylece ikimizin de bu mesajın farkında olduğu anlaşıldı. Ben sorumu tekrar ettim: "Niçin onu yayınlamadınız?" Bu sefer, de Sede'in cevabı daha da ilginçti: "Çünkü konuya ilgi duyan senin gibi birinin, onu, kendisi için bulacağını düşündük."

En az Rahip'in esrarengiz dokümanları kadar şifreli olan bu cevap, kayıp hazine yalanının ortaya çıkarılması yönünde Rennes Şatosu gizemiyle ilgili ilk açık imaydı.

Müdürüm Andrew Maxwell-Hyslop ile 1971 yılı baharında, "Tarih" programı için bir film hazırlamaya koyulduk. Film 20 dakikalık bir magazin programı olarak planlandı. De Sede ile çalışmaya başladığımız zaman kendisi bizi bazı detaylar hakkında bilgilendirmeye başladı. Önce, Ressam Poussin ve Teniers'in bahsettikleri, önemli şifreli mesajın tam metni, elimize ulaştı. Metin büyüleyiciydi. Şifre inanılmaz derecede karışıktı. Bize, şifrelerin Fransız Şifre Bölümü uzmanları tarafından bilgisayar yardımıyla çözüldüğü söylendi. Şifrenin helezonlarını inceledikçe, en azından, bu açıklamanın taşıdığı şüpheden emin olmaya başladım. İngiliz istihbarat uzmanlarının şifreleriyle karşılaştırarak gözden geçirdim. Onlar da benimle hemfikirdiler: "Şifre, bilgisayar için geçerli bir problem sunmuyordu." Kod çözülemezdi. Birileri, bir yerlerde şifrenin anahtarına sahip olmalıydı.

Ve ondan sonra, de Sede, ikinci bombasını patlattı: Bir mezar da Poussin'in ünlü tablosu "Arkadya'nın Çobanları"na benzeyen bir tablonun, bulunduğunu ve detayları elde eder etmez göndereceğini söyledi. Bir kaç gün sonra fotoğraflar geldiğinde, küçük mahalli gizemle ilgili kısa filmimizin beklenmedik tepkiler almaya başlayacağı kesinleşmişti. Paul, kısa metrajlıdan vazgeçip, uzun metrajlı bir "tarih" filmi çekmeye karar verdi. Şimdi, daha geniş bir gösterim için, hikayeyi daha fazla araştırıp, keşfetmemiz gerekiyordu.

"Kudüs'ün Kayıp Hazinesi" 1972 yılı şubat ayında gösterime girdi ve güçlü bir tepkiyi de beraberinde getirdi. Yalnız benim değil, tüm halkın ilgisini çekecek bir konuyu seçtiğimin farkındaydım. Üstelik araştırma, hoşgörüsüzlüğe de sebep olacaktı. Bir süre sonra, filmin devamını yapmak zorunda kaldık. 1974'e kadar bir yığın yeni malzeme elde etmiştim. Paul, Roy Davies'in benim ikinci "Tarih" filmim olan "Rahip, Ressam ve Şeytan"ı çekmesine karar verdi. Halkın yeniden tepki göstermesi, hikayenin 'yaygın kuruntu'yu ne kadar iyi yakaladığını ispatlıyordu. Ancak, artık bu konu bir kişinin kapasitesini aşacak boyutta karmaşık bir hale gelmiş, dal budak salmıştı. Araştırılacak çok sayıda farklı ipucu vardı. Araştırmanın en fazla dikkate aldığım yönü, oldukça bilinçli bir şekilde ihmal edilmiş çok sayıdaki materyal kümesiydi. Bir zamanlar cesaretimi kıran bu görev, tesadüfî bir şeklide benim kucağıma düşmüştü ve şu an emin olduğum tek şey bu işin başarısız olma ihtimalinin olmadığıdır.

1975'te birlikte edebiyat dersi verdiğimiz yaz okulunda, Richard Leigh ile tanışmak gibi büyük bir şans elime geçmişti. Richard, bir romancı olarak derin tarih bilgisinin yanında felsefe, psikoloji ve karşılaştırmalı edebiyatta lisans aldıktan sonra kısa hikayeler yazmaya başlamıştı. Amerika, Kanada ve İngiltere'de uzun yıllardan beri ders veriyordu. Yaz okulunda yaptığımız konuşmalar arasında, ortak ilgi alanımıza giren konular üzerindeki görüşlerimizi paylaşmak için saatler harcadık. Rennes Şatosu'nun gizeminin arka planında önemli bir rolü olan Tapınak Şövalyeleri'nden

bahsettim. Richard'ın, Ortaçağ'ın karanlıkta kalmış savaşçı keşişleriyle çoktan beridir ilgilendiğini öğrenmek beni çok memnun etti. Onların tarihiyle ilgili derinlemesine bir bilgiye sahipti. Bir anda aylardır süren çalışmamın ne kadar yetersiz olduğunu anladım. Richard, şüphelerimin büyük bir çoğunluğuna cevap verebilecek bilgiye sahipti. Ama en önemlisi Richard, araştırma projemizin tümüne en az benim kadar duyarlı idi. Tapınak Şövalyeleri ile ilgili araştırmamda bana yardım teklif etti. İlk iş olarak da Michael Baigent'la tanıştırdı. Bir psikolog olan Michael, gazetedeki başarılı foto muhabirliği kariyerinden vazgeçerek, tüm zamanını 'Kudüs Hacılarını Koruyan Şövalyeler'le ilgili filmin araştırmalarına katılma kararı aldı.

Onlar için iyi bir araştırma ortamı hazırladım. İyi bir ekip olmuştuk, daha önce bu kadar donanımlı ve cana yakın insanlarla çalışma şansım olmamıştı. Yıllardır süren araştırmam, nihayet iki yeni beyinle ivme kazanıyordu. İşbirliğimizin ilk elle tutulur sonucu; Rennes Şatosu'ndaki üçüncü "tarih" filmiydi. "Tapınak Şövalyeleri'nin Gölgesi" isimli araştırmamız Roy Davies tarafından 1979 yılında filme çekildi.

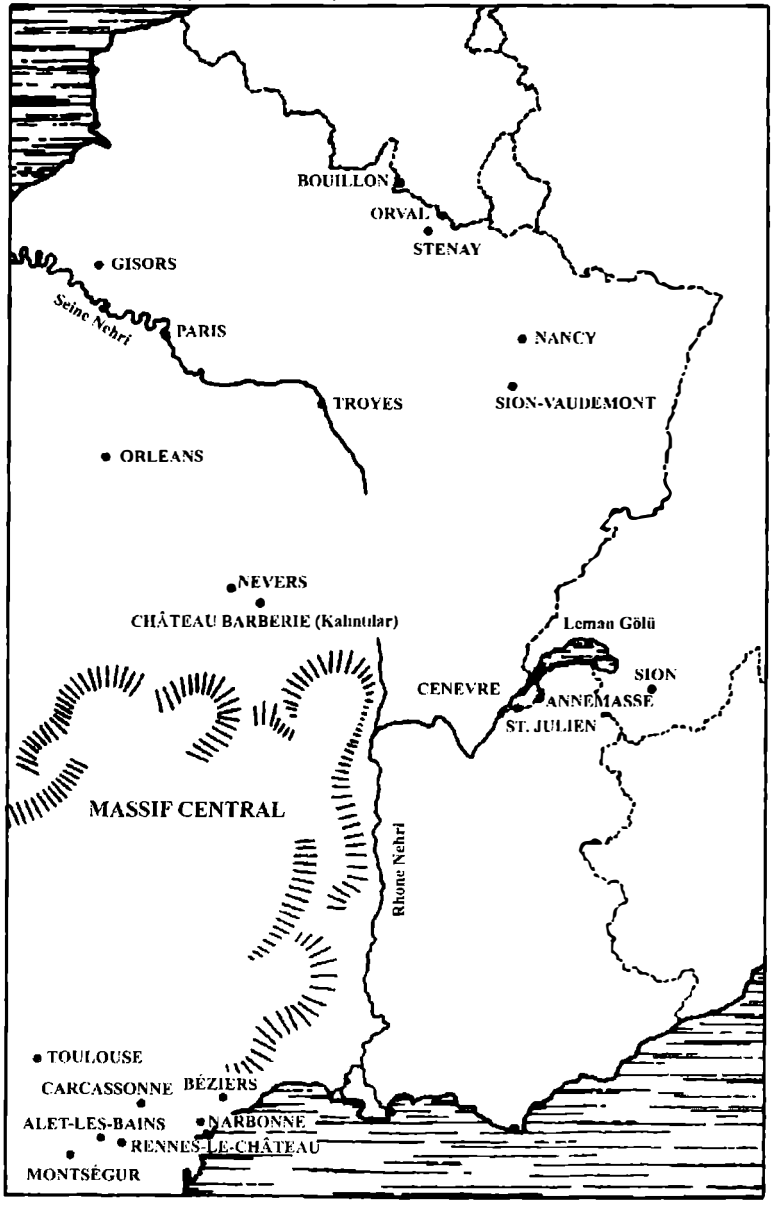
Film çekilirken, Rennes Şatosu'nun inşa edildiği andan itibaren taşıdığı gizem ve karanlık noktalarıyla yüz yüze geldik; ancak film, böylesine gizemli bir konuya sadece bir başlangıç yapabildi. Bir Fransız rahibin, bir dağ köyünde bulmuş olduğu 'küçük esrarengiz sır' ile başladığımız çalışmamızın, çok daha önemli ve ürkütücü şeylerle bağlantılı olduğundan emindik.

1972 yılında ilk filmimi şu kelimeler ile tamamladım: "Bazı olağanüstü şeyler keşfedilmeyi bekliyor... Ve çok uzak bir gelecekte değil, yakında."

Bu kitap "bazı şeyler"i ve olağanüstü keşfin nasıl olduğunu açıklamaktadır.

H.L.
Ocak 17, 1981

Fransa'daki araştırmanın başlıca merkezleri

BİR
GİZEM

1

GİZEMLİ KÖY

Çalışmamızın başında tam olarak ne aradığımızı ya da neye ulaşmak istediğimizi bilmiyorduk. Bir şeyleri ispat etmek için ne bir teorimiz vardı ne de hipotezimiz. Öte yandan, 19. yüzyılın sonuna ait garip bir bilmeceye basit bir açıklama bulmaya çalışıyorduk. Ulaştığımız sonuçların gerçekliği konusunda herhangi bir ilerleme sağlanamamıştı. Onlara doğru yöneltilmiştik adım adım; biriktirdiğimiz kanıt, kendine ait bir iradesi varmış gibi, bizi kendi istediği biçimde yönlendiriyordu.

İlk başta kesin olarak yerel bir gizemle ilgilendiğimize inandık; Fransa'nın güneyindeki bir köyle sınırlı, ancak özünde küçük bir öneme sahip, şüphesiz entrika dolu bir gizem. Pek çok etkileyici tarihsel yönü olsa da bu gizem temelde akademik içerikliydi. Araştırmamızın belirli açılardan batı tarihinin aydınlatılmasına yardımcı olabileceğine inandık; ancak hiçbir şekilde tarihi yeniden yazma gerekliliğinin oluşacağı hayaline kapılmadık. Yine de keşfettiğimiz şeyin gerçek bir çağdaş ilgi konusu olabileceğini hayal ettik ve ona yönelik can alıcı bir ilgi...

Sorumuz -ki bu gerçekten de bir soruydu- az çok gerçek bir öyküyle başladı. Bu öykü ilk bakışta, hemen her yerel bölgenin tarihi ve halkbiliminde çok sayıda bulunan bir

dizi diğer 'define öyküsü'nden ya da 'çözülmemiş gizemler'den göze çarpan biçimde farklı değildi. Başka bir uyarlaması Fransa'da yayımlanmış ve dikkate değer ilgi görmüştü ancak -bildiğimiz kadarıyla o zaman- aşırı bir ilgiyle karşılaşmamıştı. Sonradan öğrendiğimize göre, bu uyarlamada birçok hata vardı. Ancak şu an için bu hikayeyi 1960larda yayınlandığı gibi aktarmalı ve ilk öğrenen kişiler bizlermişiz gibi anlatmalıyız.[1]

Rennes-le-Chateau ve Berenger Sauniere

1 Haziran 1885'te ufak Fransız köyü Rennes-le-Chateau'ya yeni bir rahip geldi. Papazın ismi Berenger Sauniere idi.[2] Güçlü kuvvetli, yakışıklı, enerjik ve göründüğü kadarıyla epeyce bilgili, otuz üç yaşında bir adamdı. Kısa zaman sonra kaderinin umut veren bir kilise kariyeriyle devam edeceği daha papaz okulunda okurken belliydi. Kesin olarak görülüyordu ki; Pireneler'in doğu tepelerindeki uzak bir köyden çok daha önemli bir kadere sahip olacaktı. Ancak bir yere kadar kendisinden üst görevde olanların hoşnutsuzluğuna maruz kalacak gibi görünüyordu. Tam olarak ne yaptığı, yaptığı her ne ise, belirsiz kaldı; ancak kısa zaman içinde bütün yükselme olanaklarını engelledi. Ve muhtemelen kendilerini ondan kurtarmak için üst görevde olanlar onu Rennes-le-Chateau bölgesine gönderdiler.

O zamanlar Rennes-le-Chateau yalnızca iki yüz kişiye ev sahipliği yapıyordu. Carcassonne'den yaklaşık yirmi beş mil uzaklıkta, sarp bir dağ tepesine tünemiş ufacık bir köydü. Başka herhangi birisi için, bu yer bir sürgün yeri olabilirdi; zamanın çağdaş konforundan uzakta, taşrada, hevesli ve araştırmacı bir zihin için gerekli uyarıcılardan yoksun, uzak, sakin bir ölüm cezası. Şüphe yok ki bu, Sauniere'in hırsına karşı bir darbeydi. Bununla birlikte bunu telafi edici bazı şeyler de vardı. Sauniere bölgenin yerlisiydi, sadece birkaç mil uzaklıktaki Montazels Köyü'nde doğup büyümüştü. Eksiklikleri ne olursa olsun, böylelikle Rennes-le-Chateau fazlasıyla evi gibiydi, çocukluk anılarının tüm o rahatlığıyla.

1885 ile 1891 arasında Sauniere'in geliri frank cinsinden yılda ortalama altı sterline eşitti; pek de zengin sayılmazdı, ancak 19. yüzyıl sonları Fransa'sında, bir taşra papazı için epeyce iyi bir miktar. Bölgesinden aldığı gelirlerle birlikte, aşırı müsriflik yapmazsa yaşamını sürdürmesi için yeterli bir miktar olarak görülebilirdi. Bu altı yıl boyunca, Sauniere yeterince memnun ve sakin bir yaşam sürdü. Delikanlılığının dağlarında ve derelerinde ava çıktı ve balık tuttu. Durup dinlenmeden okudu, Latince'sini mükemmelleştirdi, Yunanca öğrendi, İbranice çalışmaya yüklendi. Yaşamı boyunca eşi ve sırdaşı olacak olan Marie Denarnaud adında on sekiz yaşında bir köylü kızını kahya ve hizmetçi olarak işe aldı. Komşu Rennes-les-Bains Köyü'nün papazı, arkadaşı Abbe (rahip) Henri Boudet'i sıkça ziyaret etti. Ve Boudet'in himayesi altında bölgenin karışık tarihini araştırmaya daldı.

Örneğin, Rennes-le-Chateau'nun birkaç mil güneydoğusunda, bir zamanlar Şövalyeler Tapınağı'nın temellerinden birisi olan bir Ortaçağ kalesinin kalıntılarıyla çevirili, 'Bezu' diye anılan başka bir tepe görünür. Üçüncü bir tepede, Rennes-le-Chateau'nun bir mil kadar doğusunda, Blanchefort Şatosu'nun kalıntıları yükselir; Bertrand de Blanchefort'un atalarından kalma, 12. yüzyılın ortalarında, o ünlü düzene başkanlık eden Şövalyeler Tapınağı'nın dördüncü Yüce Efendi'sinin. Rennes-le-Chateau ve çevresindekiler Kuzey Avrupa'dan İspanya'daki Santiago de Compastela'ya uzanan antik haç yolu üzerindeydi. Ve bölgenin tamamı zengin, dramatik ve sıklıkla kana susamış bir geçmişin yankılarını anımsatan efsanelere doğru yükseliyordu.

Bir zaman geldi, Sauniere, Rennes-le-Chateau köy kilisesini restore etmek istedi. 1059'da Magdalene'e adanmış olan bu köhne bina, 6. yüzyıldan kalma eski Vizigot yapının temelleri üzerinde duruyordu halen. 19. yüzyılın sonlarında şaşılmayacak şekilde, bakımsızlık yüzünden neredeyse umutsuz durumundaydı.

1891'de arkadaşı Boudet'in teşvikiyle, Sauniere Köyü'nün sermayesinden küçük bir meblağ borç alarak mütevazı bir restorasyona girişti. Çabaları sırasında eski iki Vizi-

got sütunu üzerinde duran minber taşını kaldırdı. Bu sütunlardan birinin içinin boş olduğu anlaşılmıştı. Papaz bunun içinde, damgalanmış ahşap tüpler içinde korunan dört parşömen buldu. Bu parşömenlerden ikisi soy kütüklerinden oluşmaktaydı, biri 1244, diğeri 1644'ten itibaren. Geriye kalan iki belge, görünüşe bakılırsa Sauniere'in seleflerinden birisi olan Rennes-le-Chateau Papazı Abbe Antoine Bigou tarafından 1780'lerde oluşturulmuştu. Bigou ayrıca Fransız Devrimi arifesinde halen önde gelen yerel toprak sahiplerinden olan, soylu Blanchefort Ailesi'nin özel vaiziydi.

Bigou'nun zamanından kalan iki parşömen Yeni Ahit'ten alıntılar içeren, dinsel, Latince metinlere benziyordu. Ancak parşömenlerden birisindeki sözcükler, aralarında boşluk olmadan ve anlamsızca bir aradaydı. Aralarına bütünüyle gereksiz bir dizi harf sokulmuştu. Ve ikinci parşömende satırlar rasgele kesilmişti; düzensizce ve bazen bir sözcüğün ortasında. Belirli harfler dikkat çekici biçimde diğerlerinin üzerine çıkmıştı. Gerçekte bu parşömenler bir dizi ustalıkla yapılmış şifre ve koddan oluşuyordu. Bazıları inanılmaz derecede karışık ve tahmin edilemezdi, hatta bir bilgisayara bile meydan okurcasına ve gerekli anahtar olmadan çözülmez biçimde. Aşağıdaki şifre çözümü Rennes-le-Chateau'ya adanan Fransızca çalışmalarda yer aldı ve bu konu üzerine BBC'de iki film yapıldı.

> BERGERE PAS DE TENTATION QUE POUSSIN TENIERS GARDENT LA CLEF PAX DCLXXXI PAR LA CROIX ET CE CHEVAL DE DIEU J'ACHEVE CE DAEMON DE GARDIEN A MIDI POMMES BLEUES
>
> (KADIN ÇOBAN ŞEYTANA UYMAK YOK POUSSIN TENIERS ANAHTARI KORUR BARIŞ 681 TANRI'NIN BU ATI VE HAÇIN YARDIMIYLA ÖĞLE VAKTİ KORUYUCUNUN BU İBLİSİNİ TAMAMLARIM YA DA YOK EDERİM MAVİ ELMALAR)

Ancak bazı şifreler karmaşık olmaları nedeniyle cesaret kırıcı olsa da diğerleri açık seçik hatta alenî şekilde ortadaydı. Örneğin ikinci parşömende, yukarıya çıkarılmış harfler bir dizi halinde tutarlı bir mesaj veriyordu.

A DAGOBERT II ROI ET A SION EST CE TRESOR ET IL EST LA MORT.

(BU HAZİNE KRAL II. DAGOBERT'E VE SİYON'A AİTTİR VE O ORADA ÖLÜ.)

Bu belirli mesajı Sauniere güçlükle fark etmiş olabilir, daha karmaşık kodların şifrelerini çözdüğü şüphelidir. Bununla birlikte, keşfettiği şeyi köy muhtarının izniyle, üstü Carcassonne Piskoposu'na getirmekle önemli bir hata yaptığını anlamıştı. Piskoposun ne kadarını anladığı belirsizdi; ancak Sauniere -masrafları piskopos tarafından karşılanarak- kendisini ve parşömeni bazı önemli kilise yetkililerine tanıtma talimatıyla hemen Paris'e gönderildi. Bunların başında Aziz Sulpice Papaz Okulu'nun Genel Müdürü Abbe Bieil ve Bieil'in yeğeni Emile Hoffet vardı. O zamanlar Hoffet papazlık eğitimi alıyordu. Yirmili yaşların başında olsa da derin bilgisiyle etkileyici bir nam salmıştı, özellikle de teoloji, kriptoloji ve paleocoğrafya konularında. Dinsel mesleğine rağmen, Batıni düşünceyle ilgilendiği ve Fransız başkentinde hızla çoğalan gizemli yönelimleri olan çeşitli gruplar, tarikatlar ve gizli cemaatlerle yakın ilişkiler yürüttüğü biliniyordu. Bu durum, besteci Claude Debussy'nin yanı sıra aralarında Stephane Mallarme ve Maurice Maeterlinck gibi tanınmış edebi şahsiyetlerin de olduğu ünlü bir kültürel çevreyle bağlantıya girmesini sağladı. Ayrıca Sauniere'in ortaya çıktığı dönemde Londra ve Windsor'daki başarılı gösterilerinden yeni dönmüş olan Emma Calve'yi de tanıyordu. Emma Calve bir diva olarak, zamanının Maria Callas'ıydı. Aynı zamanda Paris Batıni alt kültürünün yüksek papazlarından birisiydi ve etkili bir dizi gizemli kişiyle aşk ilişkileri yaşıyordu.

Sauniere, kendisini Bieil ve Hoffet'ye tanıttıktan sonra Paris'te üç hafta geçirdi. Kilise yetkilileriyle yaptığı toplantılar sırasında ortaya çıkan sonuçlar bilinmemektedir. Bilinen şudur ki bu taşra rahibi Hoffet'nin seçkinlerden oluşan çevresine çabucak ve içtenlikle kabul edilmişti. Emma Calve'nin sevgilisi olduğu bile iddia edilmektedir. O dönemdeki söylentiler, onlar arasında bir ilişkiden söz etmektedir ve şarkıcının tanıdıklarından birisi, onun papaz konusunda 'saplantı'lı olarak tanımlamaktadır. Ne olursa olsun, uzun süreli yakın bir dostluk sürdürdükleri konusunda şüphe yoktur. Sonraki yıllarda, şu an bile dağ yamacındaki kayalara oyulmuş isimlerinin baş harflerine benzer şekilleri içeren romantik kalplerin bulunabileceği Rennes-le-Chateau yöresine, sıklıkla onu ziyarete gitmiştir.

Paris'te kalışı sırasında Sauniere Louvre'da da biraz zaman geçirdi. Bunun, ayrılmadan önce üç resmin reprodüksiyonunu satın almasıyla ilişkili olması kuvvetle muhtemeldir. Bunlardan birinin 13. yüzyılın sonunda, kısa bir süre hükümdarlık süren Papa V. Celestin'in, kimliği bilinmeyen bir ressam tarafından yapılmış olan portresi olduğu görülmektedir. Baba ya da oğul, hangi David Teniers olduğu belli olmamakla birlikte, birisi David Teniers'in yapıtıydı.[3] Üçüncüsü, muhtemelen Nicolas Poussin'in en ünlü tablosuydu; 'Les Bergers d'Arcadie' ('Arkadya'nın Çobanları').

Rennes-le-Chateau'ya dönüşünde, Sauniere Köy Kilisesi'nin restorasyonuna devam etti. İşler ilerlerken altında yeraltı mezarının, iskeletlerin bulunduğu söylenen bir mezar odasının olabileceği, 7. ya da 8. yüzyıldan kalma, ilginç şekilde oyulmuş, garip bir lahiti çıkardı. Ayrıca Sauniere biraz daha tuhaf projelere eğildi. Örneğin, kilise bahçesinde, Hautpoul de Blanchefort Markizi Marie'nin mezarı vardı. Mezarını belirten mezar taşı ve lahit, Abbe Antoine Bigou tarafından tasarlanmış ve yerleştirilmişti; gizemli parşömenlerden ikisini yazdığı anlaşılan, Sauniere'nin bir yüzyıl önceki selefi. Ve kasıtlı biçimde yapılmış bir dizi yazım yanlışları ve boşluklar içeren mezar taşındaki yazıt, Poussion ve Teniers'e atıfta bulunan parşömenlerde gizlenen mesaj için kusursuz bir kelime oyunuydu. Harfler yeniden düzenlendi-

ğinde, yukarıda alıntılanan Poussin ve Siyon'a atıf yapan gizli sözcükleri oluşturacaktı ve hataların onları tam olarak o şekilde yapmak için kurgulandığı anlaşılıyordu.

Markizin mezarındaki yazıtın önceden kopyalanmış olduğunu bilmeden, Sauniere onları sildi. Sergilediği tek tuhaf davranış bu kutsallığı bozma eylemi değildi. İnançlı kahyasının eşliğinde, yakındaki kırsal yerlere yürüyerek uzun yolculuklar yapmaya, göründüğü kadarıyla bir değeri ya da ilginçliği olmayan taşlar toplamaya başladı. Ayrıca Fransa'nın çeşitli yerlerinden olduğu kadar Almanya, İsviçre, İtalya, Avusturya ve İspanya'dan kim olduğu bilinmeyen kişilerle geniş biçimde mektuplaşmaya başladı. Hiçbir değeri olmayan posta pulları yığınları biriktirmeye başladı. Ve çeşitli bankalarda karanlık hesaplar açtı. Bu mektuplardan birisi, yalnızca Sauniere'in işine yardımcı olmak maksadıyla Rennes-le-Chateau'ya uzun bir yol tepen, Paris'ten bir temsilciye bile gönderilmişti.

Sauniere, yalnızca posta ücreti olarak büyük bir meblağ harcıyordu; yaşamını sürdürebileceği yıllık gelirinin çok daha fazlasını. Sonra, 1896'da ciddi, şaşırtıcı ve önceden görülmemiş miktarlarda para harcamaya başladı. Yaşamının sonuna doğru, 1917'de harcamaları en azından birkaç milyon sterline eşdeğer olabilirdi.

Bu açıklanamayan zenginliğin bir bölümü, beğenilen kamusal işlere adandı; örneğin köye çıkan modern bir yol inşa edildi ve su akışını sağlayan tesisler kuruldu. Diğer harcamalar daha idealistti. Dağın tepeden bakan sarp bir yamacında bir kule, *Tour Magdala* inşa edildi. Sauniere'in kendisinin hiç oturmadığı, Villa Bethania adında, zengin bir taşra evi inşa edildi. Ve kilise yeniden dekore edilmekle kalmadı, en tuhaf tarzda yeniden dekore edildi. Girişin üzerindeki sundurma eşiğine Latince bir yazıt kazındı:

Terribilis Est Locus Iste
(Bu Yer Korkunç)

Aynı dönemde girişin içine iğrenç bir heykel dikildi, antik Yahudi efsanesine göre gizemlerin sorumlusu, saklı hazinelerin koruyucusu, Süleyman Tapınağı'nı inşa eden şeytan Asmodeus'un gösterişli bir tasviri. Kilise duvarlarına Haç Makamları'nı betimleyen parlak, gösterişli boyanmış plakalar yerleştirildi; her biri bazı tuhaf tutarsızlıklarla farklılık gösteriyordu, kimi açıklanması güç ayrıntılar eklendi; Kutsal Kitabın kabul edilen açıklamasından kimi aleni ve güç anlaşılır sapmalar. Örneğin İsa'nın cesedinin mezara taşınmasını resmeden XIV. Makam'da, arka fonda bir dolunayın hakim olduğu karanlık bir gece gökyüzü vardır. Sauniere neredeyse bir şey ima ediyormuş gibidir. Ama ne? İsa'nın gömülmesi hava kararduktan sonra mı oldu, İncil'in bize anlattığından birkaç saat sonra mı? Yoksa ceset mezardan dışarı mı çıkarıldı, içine konmamış mıydı?

Bu tuhaf süslemeleriyle meşgul olarak Sauniere aşırı biçimde para harcamaya devam etti. Ender bulunan çiniler, kıymetli kumaşlar, antik mermerler topladı. Bir portakal bahçesi ve zoolojik bir bahçe oluşturdu. Ölümünden kısa bir süre önce, vaaz verme niyetinde olduğu kitaplarla doldurulmuş Babil benzeri kocaman bir kule inşa etmeyi planladığı ileri sürülmektedir. Kilisesinin üyeleri de unutulmadı. Dağlık bir bölgede yer alan zapt edilmez Ortaçağ beyliğinin yaşam tarzını koruyarak, Sauniere onları pahalı ziyafetler ve diğer şekillerdeki bağışlarla sevindirdi. Uzak ve epeyce yüksek, ulaşılmaz yuvasında bir dizi dikkate değer misafir ağırladı. Bunlardan biri, kuşkusuz, Emma Calve idi. Birisi Kültür işleriyle ilgilenen Fransız Devlet Bakanı'ydı. Ancak bu tanınmayan taşra prensinin en saygın ve azametli misafiri kuşku yoktur ki Avusturya İmparatoru Franz-Josef'in kuzeni Arşidük Johann von Habsburg'du. Sauniere ve Arşidük aynı gün art arda banka hesapları açtırmıştı ve Arşidük'ün Sauniere'e yüklü bir miktarda para aktardığı sonradan ortaya çıkacaktı.

Kilise yetkilileri ilk başta bu duruma sessiz kaldılar. Ancak Sauniere'in önceki üstü Carcassonne öldüğü zaman, yeni piskopos, rahibi hesap vermeye çağırma girişiminde bulundu. Sauniere buna ürkütücü ve küstahça bir meydan okumayla karşılık verdi. Servetini açıklamayı reddetti. Piskoposun emrettiği şekilde parasını devretmeyi kabul etmedi. Daha önemli bir suçlama olmadığından piskopos onu kiliseye ait değerleri satmakla suçladı ve yerel bir mahkeme onu kiliseden uzaklaştırdı. Sauniere daha sonra onu aklayan ve eski konumuna atayan Vatikan'a başvurdu.

Sauniere 17 Ocak 1917'de, altmış beşinci yaşında ani bir felçle sarsıldı. 17 Ocak tarihi muhtemelen şüphelidir. Aynı tarih Sauniere'in sildiği Markiz d'Hautpoul de Blanchefort'un mezar taşında da yer almaktadır. Ve 17 Ocak aynı zamanda öykümüz boyunca yer aldığını ortaya çıkardığımız Aziz Sulpice'in de yortusudur. Sırlarını Abbe Bieil ve Emile Hoffet'ye açtığı yer Aziz Sulpive Papaz Okulu'ydu. Ancak 12 Ocak'ta, 17 Ocak'ta Sauniere'in felçli hale gelmesinden beş gün önce, en çok şüphe uyandıran şey kilisesinin üyelerinin onun yaşındaki bir adama göre imrenilecek kadar sağlıklı görünüyor olmasını söylemeleriydi. Öte yandan, elimizde bulunan bir faturaya göre Marie Denarnaud efendisi için bir tabut siparişi vermişti.

Sauniere ölüm döşeğinde yatarken, son günah çıkarmasını dinlemesi ve son dinsel töreni yönetmesi için komşu bölgeden bir rahip çağrıldı. Rahip zamanında geldi ve hasta odasına girdi. Görgü tanıklarının ifadesine göre, kısa bir süre sonra geri döndü, titrediği görülüyordu. Birinin anlatısına göre 'bundan sonra hiç gülmedi'. Başka birinin sözleriyle birkaç ay süren şiddetli bir depresyona girdi. Bu anlatılar abartılı olsun olmasın, rahip tahminen Sauniere'in günah çıkarmasına bağlı olarak, ölmeden önce yağ sürülmesi görevini yapmayı reddetti.

22 Ocak'ta Sauniere günah çıkarmadan öldü. Ertesi sabah cesedi, püsküllerle bezenmiş süslü bir kaftan giydirilerek Tour Magdala'nın terasındaki bir koltuğa oturtuldu. Kim olduğu bilinmeyen cenaze katılımcılarının pek çoğu, ölü adamın elbisesinden hatıra amacıyla püsküller kopartarak

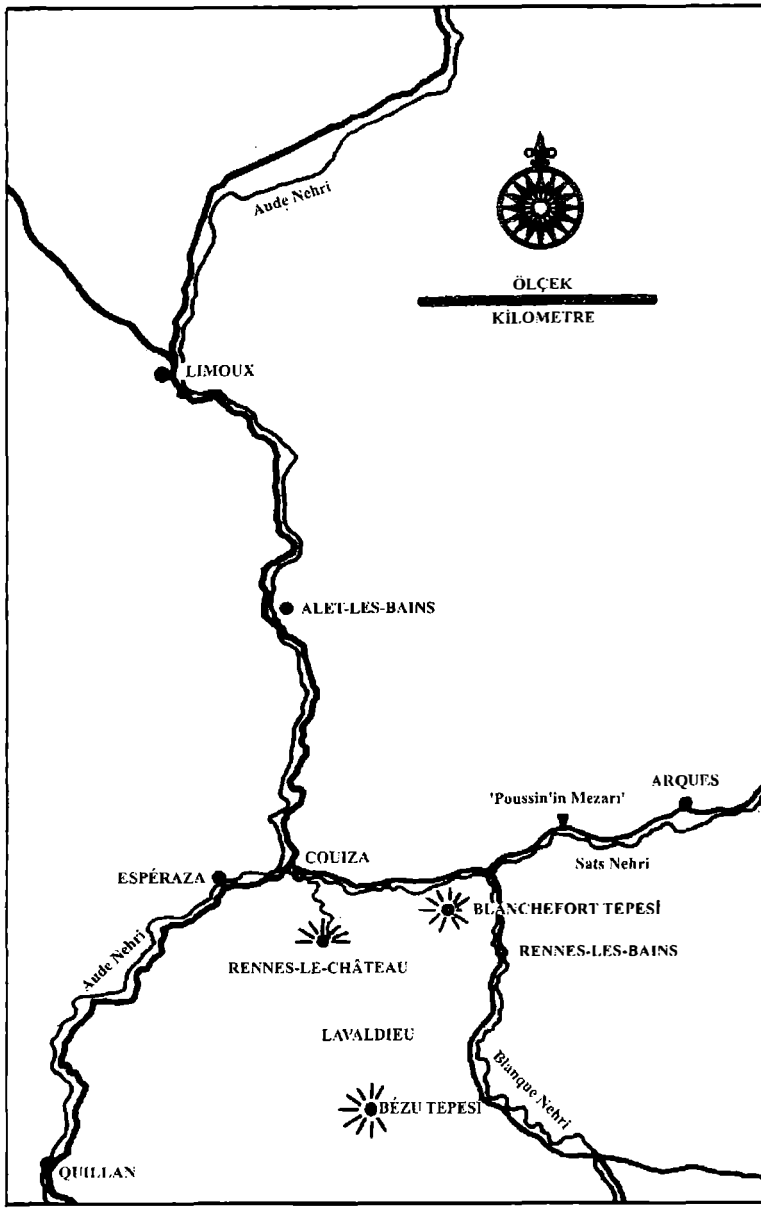
sırayla önünden geçti. Bu törene dair hiçbir zaman açıklama yapılmadı. Rennes-le-Chateau'nun şimdiki sakinleri diğer herkes kadar bunu merak etmekteler.

Sauniere'in vasiyetnamesinin okunması büyük bir merakla beklendi. Ancak herkesin şaşırdığı ve üzüldüğü şey tam anlamıyla beş parasız olduğunun açıklanması oldu. Ölmeden bir süre önce bütün servetini otuz iki yıl boyunca yaşamını ve sırlarını paylaşan Marie Denarnaud'a verdiği görülüyordu. Ya da belki de servetinin çoğu ta başından beri Marie'nin adınaydı.

Efendisinin ölümünün ardından, Marie 1946'ya kadar Villa Bethania'da konforlu bir yaşam sürdü. Fakat İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yeni kurulan Fransız hükümeti yeni bir para basmaya karar verdi. Vergi kaçakçılarının, işbirlikçilerin ve savaş vurgunculannın tutuklanmasına yönelik bir yöntem olarak Fransız yurttaşları eski franklarını yenileriyle değiştirirken gelirlerinin hesabını vermek zorundaydı. Açıklama yapma olasılığıyla karşı karşıya kalmaktansa Marie yoksulluğu seçti. Villanın bahçesinde demet demet eski frank banknotlarını yakarken görüldü.

Sonraki yedi yıl boyunca Marie güç koşullarda, Villa Bethania'nın satışından elde edilen gelirden gelen parayla yaşamaya çalıştı. Villayı satın alan Bay Noel Corbu'ya, ölmeden önce onu yalnızca zengin değil aynı zamanda 'güçlü' yapacak olan bir 'sır'rı açıklama sözü verdi. Ancak ondan önce ölen efendisi gibi, 29 Ocak 1953'te onu ölüm döşeğinde, konuşamayacak durumda halsiz bırakan ani ve beklenmedik bir felç geçirdi. Bundan kısa süre sonra da Bay Corbu'yü büyük bir hayal kırıklığına uğramış halde bırakarak, sırrıyla birlikte öldü.

Rennes-le-Chateau ve civarı

Muhtemel Hazineler

Bu, genel hatlarıyla 1960'larda Fransa'da yayımlanan öyküydü. İlk başta aşina olduğumuz şekli buydu. Ve konunun diğer araştırmacıları gibi, kendimizi yönelttiğimiz soruların kaynağı olan hikaye bu şekildeydi.

İlk soru oldukça açıktı. Sauniere'in parasının kaynağı neydi? Bu ani ve devasa servet nereden gelmişti? Sonuç olarak bunun sıradan bir açıklaması mı vardı? Yoksa daha heyecan verici bir şeyler mi vardı? Son olasılık gizeme yönelik boş umutlar içeren bir olasılığı açığa vuruyordu ve bizi dedektifçilik oynamaya iten bu güce karşı koyamazdık.

Diğer araştırmacılar tarafından düşünülmüş açıklama önermeleriyle başladık. Bunların çoğuna göre, Sauniere aslında bir çeşit hazine bulmuştu. Bu yeterince makul bir önermeydi, köyün ve etrafındakilerin tarihi, gizlenmiş altın ve mücevher gibi pek çok kaynağın bulunma olasılığını içeriyordu.

Örneğin, tarihöncesi zamanlarda, Rennes-le-Chateau çevresindeki bölge, orada yaşayan Kelt kabileleri tarafından kutsal bir yer olarak görülüyordu ve bir zamanlar Rhedae olarak bilinen köyün kendisi, ismini bu kabilelerden almıştı. Roma döneminde bölge, madenleri ve tedavi amaçlı kaplıcaları nedeniyle önemli, geniş ve gelişen bir tarikattı. Ve Romalılar da buranın kutsal olduğu görüşündeydiler. Sonraki araştırmacılar bir dizi pagan tapınağının kalıntılarını buldu.

16. yüzyılda, dağın tepesindeki köyün, 30.000 sakini olan bir kasaba olduğu söyleniyordu. Bir süre boyunca, Orta Avrupa'dan batıya doğru hızla ilerleyerek Roma'yı kovan, Roma İmparatorluğu'nu deviren ve Pireneler üzerinde kendi egemenliklerini kuran Töten halkının, Vizigotların egemenliğindeki imparatorluğun kuzeydeki başkenti olduğu görülmektedir.

Kasaba başka bir beş yüzyıl boyunca önemli bir ülkenin merkezi, Razes Kontluğu olarak kaldı. Sonra 13. yüzyılın başlarında kuzey şövalyelerinden oluşan bir ordu Cathar ve Albigensian kafirlerini yok etmek ve bölgenin zengin ga-

nimetlerini yağmalamak için aşağılara, Languedoc'a hücum etti. Albigensian Haçlı Seferi olarak adlandırılan büyük zulümler sırasında Rennes-le-Chateau fethedildi ve sanki bir zeametmiş (feodal gayrimülk) gibi elden ele geçti. 125 yıl sonra, 1360'larda yöre halkı veba salgınından dolayı yok oldu ve Rennes Şatosu, Katalan haydutlar tarafından talan edildi.[4]

Fantastik hazine hikayeleri pek çok tarihsel değişimle birlikte örülmüştü. Cathar sapkınları sayısız efsanede anlatılan inanılmaz derecede mükemmel ve bozulmaması gereken kutsal bir değere sahip olmalarıyla ünlenmişlerdir: Kutsal Kase. Söylendiğine göre bu efsaneler Richard Wagner'i son operası Parsifal'i bestelemeden önce Rennes şatosuna Hac ziyareti yapmaya zorladı ve 1940–45 yıllarındaki Alman askerlerinin işgalleri sırasında Wagner'in harekete geçirmesiyle yörede birçok başarısız kazı yapılmıştı. Bölgede ayrıca Tapınak Şövalyeleri'nin kaybolmuş hazineleri de vardı, büyük efendi Bertrand de Blancehefort bölgede bazı gizemli kazılar için görev vermişti. Bütün anlatılara göre özellikle Alman madencileri getirtilerek gerçekleştirilen bu kazılar gizli kapaklı bir özelliğe sahipti. Bazı tapınak hazineleri eğer gerçekten Rennes-le-Chauteau çevresinde saklanmışsa, bu Sauniere'in keşfettiği parşömenlerdeki 'Siyon' referansını açıklayabilirdi.

Başka muhtemel hazineler de vardı. 5. ve 8. yüzyıllar arasında modern Fransa'nın büyük bölümü, Kral II. Dagobert'in de aralarında bulunduğu Merovenj Hanedanı'nın hükümranlığı altındaydı ve Dagobert'in zamanında burası bir Vizigot kalesiydi ve Dagobert bir Vizigot prensesiyle evliydi. Kasaba o zamanlar çeşitli kraliyet hazinelerini barındırmış olmalıydı ve Dagobert tarafından askeri fetih için bir araya getirilen ve Rennes Şatosu'nun etrafında gizlenen müthiş bir servetten bahseden bazı belgeler vardı. Şayet Sauniere böyle bir emanetçiyi keşfettiyse, bu şifrede Dogobert'den bahsedilmesini açıklamıştır.

Catharlar, Tapınak Şövalyeleri ve II. Dagobert. Daha başka muhtemel hazineler de vardı. Vizigotlar Avrupa'ya fırtınalı ilerleyişleri sırasında çok büyük ganimetler topla-

mışlardı. Bu geleneksel ganimetten farklı bir şeyler içeriyor olmalıydı; belki parçaların sembolik ve gerçek olarak batı dini geleneklerinden belirgin bir şekilde ayırt edilmesiydi. Kısaca bu ganimetlerin içinde Kudüs Tapınağı'nın efsanevî hazinesi olabilirdi ki bu da Siyon'a dair işaretleri Tapınak Şövalyeleri'nden bile daha çok doğrulardı.

Milattan sonra 66 yılında Filistin, Roma boyunduruğuna karşı bir ayaklanma başlattı. Dört yıl sonra, 70 yılında Kudüs, imparatorun oğlu Titus komutasındaki imparatorluk lejyonları tarafından yerle bir edildi. Tapınak yağmalandı ve 'Kutsallar Kutsalı'nın içindekiler Roma'ya taşındı. Titus'un zafer kemerinde de betimlendiği üzere, bunların içinde Yahudiler için kutsal olan yedi kollu şamdan ve belki de Ahit Sandığı da vardı.

Bundan 350 yıl sonra, M.S 410 yılında Roma Büyük Alaric komutasındaki baskıncı Vizigotlar tarafından işgal edildi ve ölümsüz şehrin neredeyse bütün hazineleri yağmalandı. Tarihçi Procopius, Alaric'in, İbranilerin kralı olan Süleyman'ın Romalılar tarafından Kudüs'ten getirilen, büyük bölümü zümrütlerle bezenmiş, bilinen en kıymetli hazineyle birlikte kaçtığını söyler. O zaman hazineler pekala Sauniere'in açıklanamayan servetinin kaynağı olabilirlerdi. Rahip bazı hazineleri keşfetmiş olabilir veya yüzyıllardır elden ele dolaşan -Kudüs Tapınağı'ndan Romalılar'a oradan Vizigotlar'a, en sonunda da Catharlara ve/veya Tapınak Şövalyelerine- tek bir hazineyi keşfetmiş olabilirdi. Eğer durum böyle idiyse, bu hazinenin hem II. Dagobert'e hem de Siyon'a "ait" olması problemini açıklayabilirdi[5].

Böylece hikayemiz, aslında bir hazine hikayesi gibi görünmeye başladı. Ve bir hazine hikayesi -Kudüs Tapınağı'nın hazinesini içerse bile- nihayetinde kısıtlı bir anlama ve öneme sahiptir. İnsanlar sürekli olarak bir şekilde bir o, bir bu hazineyi buluyor. Böylesi keşifler çoğunlukla heyecan verici, dramatik ve gizemlidir ve pek çoğu geçmişin aydınlatılmasında önemli bir rol oynar. Ancak bunların çok azı siyasi ya da başka bir şekilde mevcut durum üzerinde doğrudan bir etki yaratabilir (tabii ki söz konusu hazine bir çeşit gizem ve belki de can alıcı bir şeyler içeriyorsa).

Sauniere'in hazine bulduğu argümanına bütünüyle inanmadık. Aynı zamanda bize, her ne bulduysa bir gizem de keşfetmiş olduğu açık geliyordu; kendi zamanına ve hatta bizim zamanımıza göre bile muazzam gelen tarihsel bir sır. Sadece para, altın ya da mücevherat olsun olmasın, tek başına onun hikayesinde geçen bir dizi yönü açıklayamazdı. Örneğin Hoffet'nin çevresiyle tanıştırılmasını, Debussy ile işbirliğini ve Emma Calve'yle olan aşk ilişkisini açıklayamazdı. Kilisenin bu meseleye olan yoğun ilgisini, Sauniere'in piskoposuna kafa tutmasını veya ivedilikle kendi endişesini göstermiş olduğu görülen Vatikan tarafından sonradan aklanmasını açıklayamazdı. Bir rahibin ölmekte olan bir adam için son dinsel töreni yapmayı reddetmesini veya Pireneler'deki uzak, ufacık bir köye Habsburg Arşidükü'nün ziyaretini açıklayamazdı. Johann Salvator von Habsburg adıyla ortaya çıkan söz konusu Habsburg Arşidükü, o zamandan beri Jean Orth takma adıyla biliniyordu. 1889'da bütün hak ve unvanlarından vazgeçti ve iki ay içerisinde imparatorluğun sınırlarının dışına sürgüne gönderildi. Bu olaydan kısa bir süre sonra, ilk kez Rennes-le-Chateau'da ortaya çıkmıştı. Resmen 1890'da öldüğü söylenmekle birlikte, aslında 1910 veya 1911 yılında Arjantin'de öldü (Dr. Dugast Rouille'nin yazdığı *Les Maişons Souveraines de L'Autriche*, Paris, 1967, sayfaya:191). Ne para ne altın ne de mücevherat, Marie Denarnaud kendisine miras kalan banknotları yakmasından ayrıntılı şekilde kodlanmış şifrelere kadar bütün bu meselenin etrafını kaplayan güçlü sır perdesini açıklayamazdı. Ve Marie'nin kendisi, sadece zenginlik değil, aynı zamanda 'güç' de getirecek olan bir 'sır'rı açıklama sözü vermişti.

Bütün bunlara bakarak giderek şuna ikna olduk ki Sauniere'in hikayesi zenginlikten daha fazlasını içeriyordu ve neredeyse kesin olarak tartışmalara yol açacak bir çeşit gizem barındırıyordu. Başka türlü söyleyecek olursak, bu gizemin uzaktaki bir taşra köyü ve bir 19. yüzyıl rahibi ile ilgili olmadığı kanısına vardık. Her ne ise, Rennes-le-Chateau'dan dışarıya doğru yayıldığı ve bunun dışındaki dünyada dalga dalga -muhtemelen devasa dalgalar şeklinde- ge-

nişlediği anlaşılıyordu. Sauniere'in serveti gerçek bir mali değeri olan bir şey yerine, bir çeşit bilgiden mi kaynaklanıyordu? Eğer öyleyse bu bilginin mali bir karşılığı olabilir miydi? Örneğin birisine şantaj yapmak için kullanılmış olabilir miydi? Sauniere'in serveti sessiz kalmasının bedeli olabilir miydi?

Johann von Habsburg'dan para aldığını biliyoruz. Ancak aynı zamanda rahibin 'sır'rının, her ne ise, doğası gereği siyasi olmaktan çok, dinsel içerikli olduğu anlaşılıyor. Bunun da ötesinde, Avusturya Arşidükü'yle olan ilişkileri, bütün anlatımlara göre epeyce samimiydi. Öte yandan, Sauniere'in sonraki kariyerinde ondan belirgin şekilde korktuğu anlaşılan ve ona şefkatle davranan bir kurum vardı; Vatikan. Sauniere Vatikan'a şantaj yapıyor olabilir miydi? Bir kişi için böylesi bir şantaja başvurma sorumluluğunu üzerinde taşımak cüretkar ve tehlikeli bir şey olabilir ve de detaylı önlemler gerektirir. Peki ya girişimleri için Fransa'nın Kültürden Sorumlu Devlet Bakanı veya Habsburglar gibi şöhretleriyle kilisenin dokunmaya çekindiği diğer kişiler tarafından yardım alıp desteklendiyse? Peki ya Arşidük Johann sadece bir aracıysa ve Sauniere'e sunulan para aslında Roma'nın kasasından çıktıysa?[6]

Entrika

Şubat 1972'de Sauniere ve Rennes-le-Chateau'nun gizemi üzerine çektiğimiz üç filmimizden ilki olan "*Kudüs'ün Kayıp Hazinesi?*" gösterime girdi. Film tartışmaya yol açan iddialar taşıyordu, basit biçimde önceki sayfalarda aktarılan 'temel öykü'yü anlatıyordu. 'Can alıcı bir sır' veya yüksek öneme sahip bir şantaja dair bir spekülasyonda da bulunmuyordu. Şunu belirtmeliyiz ki; film Emile Hoffet'den -Sauniere'in parşömenlerini açıkladığı genç kilise öğrencisi- ismini vererek söz etmiyordu.

Belki de şaşırtıcı olmayan şekilde, tam anlamıyla sel gibi mektuplar almaya başladık. Bazıları entrika dolu spekülatif öneriler sunuyordu. Bazıları övücü nitelikteydi. Bazıları saçma sapandı. Bütün bu mektuplar arasında adının açık-

lanmasını istemeyen bir yazar, özel bir ilgiyi hak ediyor görünüyordu. Mektup emekli bir Anglikan rahibinden geliyordu ve garip, kışkırtıcı bir *non sequitur*'dü*. Koşulsuz bir kesinlik içinde ve bilirkişi gibi yazıyordu. İddialarını açık açık yapıyordu, ayrıntıya girmeden ve ona inansanız da inanmasanız da fark etmeyecekmiş gibi. 'Hazine' diyordu kesin sözlerle, altın ya da değeri belirsiz taşlardan oluşmuyordu. Tersine, 'Çarmıha Gerilme'nin 'kesin kanıt'larla bir uydurma olduğu ve İsa'nın M.S. 45'e kadar yaşadığı gerçeğinden oluşuyordu.

Bu iddia kulağa düpedüz saçma geliyordu. Gerçek bir ateist için bile, muhtemelen İsa'nın Çarmıha Gerilme sonrasında hayatta kaldığına ilişkin 'kesin kanıt' ne olabilirdi? İnanılmayacak veya yadsınmayacak herhangi bir şeyi hayal edemiyorduk (sadece 'kanıt' değil, o 'kanıt'ın gerçek anlamda 'kesin' olmasını da içeren bir şey). Aynı zamanda bu iddianın fazlasıyla mantıksız oluşu konuya açıklık getirme ve ayrıntılarını sunma isteğini de beraberinde getiriyordu. Mektubun yazarı bir iade adresi vermişti. İlk fırsatta onu görmeye gidip konuşma girişiminde bulunduk.

Kişisel anlamda mektubunda olduğundan daha sessiz birisiydi ve ilk anda bize yazmış olmaktan dolayı pişman olduğu anlaşılıyordu. 'Kesin kanıt'a ilişkin referansını açıklamaktan kaçındı ve yalnızca bir parça ek bilgi vermeye razı oldu. Bu 'kanıt'ın varlığı ne oranda doğru olursa olsun, kendisine başka bir Anglikan din adamı, Canon Alfred Leslie Lilley tarafından söylenmişti.1940'ta ölen Lilley hakkında basılı pek çok şey vardı ve bilinmeyen birisi değildi. Yaşamının büyük bir kısmı boyunca Paris'teki Aziz Sulpice merkezli Katolik Modernist Hareketi ile bağlantı kurmuştu. Lilley gençliğinde Paris'te çalışmıştı ve Emile Hoffet ile tanışıklığı vardı. Lilley ve Hoffet arasında bir ilişki olduğu ortaya çıkınca, rahibin iddiaları mantık dışı da olsa bir anda kenara atılamazdı.

Sauniere'in öyküsünde rastladığımız 17. yüzyılın büyük ressamlarından Nicolas Poussion'un yaşamını araştırmaya başladığımızda başka bir muazzam sırrın, benzeri bir kanıtı

** Ç.N.Mantık dışı bir sonuç ileri sürmek anlamında bir deyim.*

daha ortaya çıkacaktı. 1656'da, o zamanlar Roma'da yaşayan Poussion, Nicolas Fouquet'nin kardeşi; XIV. Louis'ye bağlı Fransa Maliye Yöneticisi, Abbe Louis Fouquet tarafından ziyaret edilmişti. Abbe, Roma'dan kardeşine Poussin ile tanışmasını tavsiye eden bir mektup gönderdi. Bu mektubun bir bölümü alıntı yapılmaya değerdir.

> O ve ben, sana huzur içinde ayrıntılarıyla açıklayacağım bazı şeyleri tartıştık, Bay Poussin sayesinde; kralların bile bunun büyük acılarını çekeceği, avantajlar içeren şeyler ve ona göre gelecek yüzyıllarda bile hiçbir zaman yeniden keşfedilmemesi muhtemel olan şeyler... Ve bunun ötesinde, bu şeylerin keşfedilmesi öylesine zor ki; şu an yeryüzündeki hiçbir şeyin bundan daha iyi veya eşdeğeri bir şans olacağı söylenemez.[7]

Ne tarihçiler ne Poussin'in yaşamını araştıranlar ne de Fouquet açıkça büyük önem taşıyan bazı gizemli konulardan söz eden bu mektubu tatmin edici şekilde açıklayamadı. Mektubu aldıktan sonra fazla zaman geçmemişti ki Nicolas Fouquet tutuklandı ve yaşamı boyunca hapishanede kaldı. Kimi kayıtlara göre, kesinlikle kimseyle görüştürülmedi ve bazı tarihçiler onu *Demir Maskeli Adam* adayı olarak değerlendirmektedir. Zaman içinde, mektuplarının tamamına, bunları şahsen gözden geçiren XIV. Louis tarafından el konuldu. Sonraki yıllarda kral, Poussin'in tablosu 'Les Bergers d'Arcadie'nin (Arkadyalı Çobanlar) orijinalini elde etmek için azimli bir çaba gösterdi. Sonunda başarılı oldu ve el koyarak Versay'daki kendi özel dairesinde sakladı.

Sanatsal değeri ne olursu olsun, tablo yeterince zararsız görünüyordu. Ön planda üç çoban ve bir kadın çoban, büyük bir antik mezarın çevresinde toplanmış, yıpranmış taş üzerindeki yazıta bakarken görülüyordu: 'ET IN ARCADIA EGO'. Arka planda Poussin'in genellikle kullandığı engebeli, dağlık bir çeşit silik görüntü bulunuyordu. Diğer Poussin uzmanlarının yanı sıra, Antony Blunt'a göre, bu manzara bütünüyle uydurma, ressamın hayal gücünün bir ürünüydü.

Ancak, 1970'lerin başlarında, tablodakinin benzeri gerçek bir mezar yeri bulundu; ortam, boyutlar, ölçüler, şekil, çevresindeki bitki örtüsü, hatta Poussin'in çobanlarından birisinin ayağını üzerine koyduğu aynı yuvarlak kaya çıkıntısı ile tamamen aynısı. Bu gerçek mezar Rennes-le-Chateau'dan yaklaşık olarak altı mil ve Blanchefort şatosundan üç mil uzaklıkta bulunan Arques adındaki bir köyün dış kesimlerinde bulunmaktadır. Bir kimse mezarın önünde durduğunda uzaktaki manzaranın resimdekinden neredeyse ayırt edilemediği görülmektedir. Ve sonradan arka plandaki tepelerden birisinin Rennes-le-Chateau olduğu görülmektedir.

Mezarın kaç yıllık olduğuna ilişkin bir işaret bulunmamaktadır. Kuşkusuz yakın bir zamanda yerleştirilmiş olabilir; ancak burayı inşa edenler nasıl olup da tablodakine bu kadar kesin şekilde uyan bir ortama yerleştirebildiler? Aslında Poussin'in zamanında var olabilmesi olasıdır ve 'Les Bergers d'Arcadie'nin gerçek yerin aslına uygun bir sunumu olabilir. Yöredeki köylülere göre, mezar kendileri, ebeveynleri ve ebeveynlerinin ebeveynlerince hatırlandığı kadarıyla hep oradadır. Ve 1709 tarihinden kalma bir *hatıra*sı olduğu yolunda özel bir rivayetten bahsedilmektedir.[8]

Arques köyündeki kayıtlara göre, mezarın başladığı yerdeki arazi, 1950'lerde ölümüne kadar bir Amerikalı'ya, Massachusetts-Boston'lu Louis Lawrence'a aittir. Bay Lawrence mezarı 1920'li yıllarda açtı ve boş olduğunu gördü. Sonradan karısı ve kayınvalidesi buraya gömüldü.

Rennes-le-Chateau ile ilgili filmlerimizden ilkine hazırlanırken, bir sabahımızı mezar sahnesini çekerek geçirdik. Öğle yemeği arası verdik ve üç saat kadar sonra geri döndük. Biz yokken, mezarı parçalama amacıyla kaba ve şiddetli bir girişim yapıldı.

Gerçek mezarda bir zamanlar bir yazıt olsaydı, çoktan silinip gitmiş olurdu. Poussin'in tablosundaki mezarın üzerindeki yazıt, geleneksel anlamda bir ağıt olabilirdi. Bu yazıt, klasik efsanenin pastoral cenneti Arkadya'da bile ölümün kasvetli varlığını duyuruyor ve halen merak uyandırıyordu; çünkü bir fiil eksikti. Tam olarak çevirdiğimizde şu anlamdadır:

VE ARKADYA'DA BEN...

Fiil neden eksikti? Muhtemelen felsefî bir nedenle; bütün zamanların, bütün geçmişin, şimdiki zamanın veya geleceğin önüne geçmek böylece ebedi bir şeyi vurgulamak için mi? Veya belki de daha pratiğe dönük bir doğası olan bir sebeple.

Sauniere tarafından bulunan parşömenlerdeki şifreler, ağırlıklı olarak anagramlara dayanıyordu, harflerin yerlerinin değiştirilmesi ve yeniden düzenlenmesine. 'ET IN ARCADIA EGO' da bir anagram olabilir miydi? Fiilin çıkarılma nedeni yazıtın yalnızca belirli doğru harfler içermesinin sağlanması olabilir miydi? Bize yazan televizyon seyircilerinden birisi, bunun gerçekten de öyle olabileceğini öne sürdü ve ardından harfleri tutarlı bir Latince söz oluşturacak şekilde yeniden düzenledi. Sonuç şöyleydi:

I TEGO ARGANA DEI
(DEFOL! TANRI'NIN SIRLARINI GİZLİYORUM)

Bu ustalıkla yapılan çalışma bizi memnun etti ve ilgimizi çekti. O zamanlar ortaya çıkan bu önermenin şaşırtıcı şekilde uygun olduğunun farkına varamamıştık.

2

CATHARLAR VE BÜYÜK SAPKINLIK

Araştırmamıza bir yere kadar önceden belirli bir aşinalığımız olan bir konuyla başladık; Cathar veya Albigen sapkınlığı ve 13. yüzyılda kışkırttığı Haçlı Seferi. Catharların bir şekilde Sauniere ve Rennes-le-Chateau etrafındaki sır perdesinde rol oynadıklarının farkına varmış bulunuyorduk. Öncelikle "Albigen Haçlı Saldırısı" akınları sırasında acımasızlığın kurbanı olan köy ve çevresinde sayısız Ortaçağ kalıntıları vardı. Aslında, bölgenin bütün tarihi Cathar kanına bulanmıştı ve o kanın tortuları acılarla birlikte günümüze kadar uzanıyordu. Bölgedeki pek çok köylü şu an, üzerlerinde engizisyon baskısı olmadan, Cathar sempatilerini açıkça söyleyebiliyorlardı. Hatta bir Cathar kilisesi ve 1978'de ölümüne kadar Argues köyünde yaşayan 'Cathar bir papa' bile vardı.

Sauniere'in kendisini yerel toprağının tarihi ve halkbilimine adadığını biliyorduk, bu nedenle Cathar düşüncesi ve gelenekleriyle bağlantı kurmuş olmama olasılığı yok gibiydi. Rennes-le-Chateau'nun 12. ve 13. yüzyıllarda önemli bir kasaba ve Cathar kalelerinden birisi olduğundan habersiz olması mümkün değildi.

Sauniere ayrıca Catharlara bağlanan sayısız efsaneden haberdar olmalıydı. Onlarla masalsı nesne Kutsal Kase ara-

sında bağlantı kuran söylentileri biliyor olmalıydı. Ve Richard Wagner, Kase ile ilgisi olan bir şeyi soruşturmak üzere Rennes-le-Chateau'yu ziyaret ettiyse, Sauniere de bu gerçek konusunda bilgisiz olamazdı.

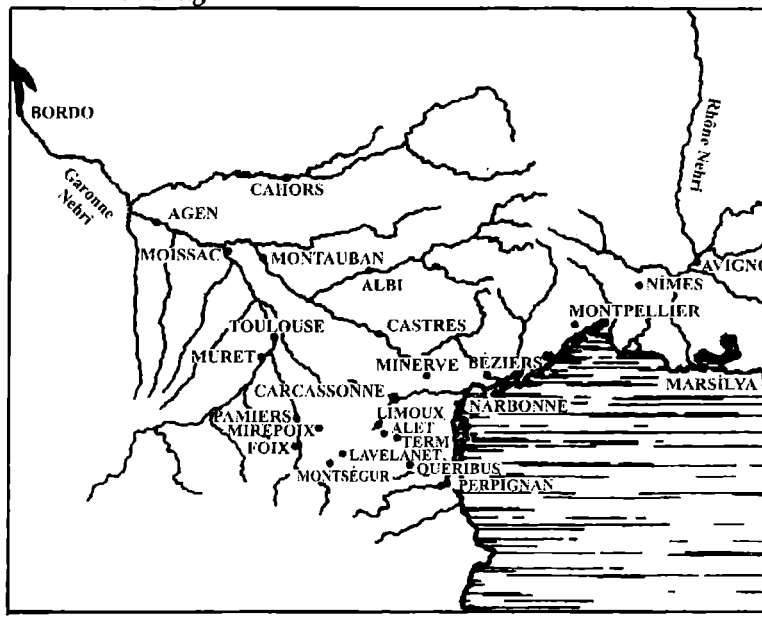
Bunun da ötesinde, 1890'da, Jules Doinel adında bir adam Carcassonne'da kütüphaneci oldu ve bir neo-Cathar kilisesi kurdu.[1] Doinel'in kendisi Cathar düşüncesi üzerine üretken şeyler yazdı ve 1896'da yerel kültür örgütlenmesi, Carcassonne Sanatlar ve Bilimler Derneği'nin dikkat çekici bir üyesi oldu. 1898'de derneğin sekreteri seçildi. Bu dernek, aralarında en iyi arkadaşı Abbe Henri Boudet'nin de olduğu, Sauniere'in bir grup arkadaşını barındırıyordu. Ve Doinel'in kendi çevresi Emma Calve'yi de kapsıyordu. Böylece Doinel ile Sauniere'in tanışmış olması fazlasıyla muhtemeldi.

Catharları Rennes-le-Chateau gizemiyle ilintilendiren bundan daha öte ve daha kışkırtıcı bir sebep daha vardı. Sauniere tarafından bulunan parşömenlerden birisinde, metin içerisine bir avuç dolusu küçük harfler serpilmişti -kesin olmak gerekirse, sekiz adet- diğerlerinden kasıtlı olarak epey farklı bir biçimde. Bu harflerden üçü sayfanın yukarılarında, beşi aşağılardaydı. Bu sekiz harf sadece iki sözcük oluşturacak şekilde sırasıyla okunabilirdi; 'REX MUNDI'. Bu Cathar düşüncesine aşinalığı olan herhangi birinin anında farkına varabileceği, kolayca hatırlanabilen bir Cathar terimiydi.

Bu etmenlerin ışığında, araştırmamıza Catharlarla başlamamız yeterince mantıklı görünüyordu. Böylece onları araştırmaya başladık; inançlarını ve geleneklerini, tarihlerini ve ayrıntılı olarak bu çevreyi... Araştırmamız yeni gizem kapıları açtı ve boş umutlar yaratan bir dizi sorular doğurdu.

Albigen Haçlı Saldırısı

Catharların Languedoc'u

1209'de Kuzey Avrupa'dan 30.000 kadar şövalye ve yayan askerlerden oluşan bir ordu Languedoc üzerine bir kasırga gibi indi; şu an Fransa'nın güneyinde olan Pireneler'in kuzeydoğu tepelerine. Savaşın sonunda bölgenin tamamı yağmalanmıştı, ekinler yok edilmişti, kent ve kasabalar yerle bir edilmiş, bütün bir nüfus kılıçtan geçirilmişti. Bu kırım öylesine geniş, öylesine kötü bir ölçekteydi ki; modern Avrupa tarihindeki ilk 'soykırım' vakasını oluşturduğu söylenebilir. Örneğin, yalnızca Beziers kasabasında, 15.000 erkek, kadın ve çocuk topluca boğazlandı; pek çoğu kilisenin kendi sığınağındaydı. Bir görevli, Papa Vekilliği'ne sapkınları gerçek inananlardan nasıl ayıracağını sorduğunda verilen yanıt şuydu; 'Hepsini öldürün. Tanrı kendisine ait olanı tanıyacaktır.' Yaygın olarak söylense de bu alıntı batıl bir uydurma olabilir. Bununla birlikte, acımasızlıkların gerçekleştirildiği fanatik bağnazlık ve kana susamışlığın bir örneğidir. Aynı Papa Vekilliği, Roma'daki III. Innocent'e yazdığı mektupta gururla 'ne yaş ne cinsiyet ne de statüye bağlı olarak kimsenin bağışlanmadığı'nı duyuruyordu.

Beziers'den sonra, işgalci ordu Languedoc'un tamamını silip süpürdü. Perpignan düştü, Narbonne düştü, Carcassonne düştü, Toulouse düştü. Ve fatihler geçtikleri her yerde, arkalarında kan, ölüm ve katliam izleri bıraktılar.

Neredeyse kırk yıl kadar süren bu savaş günümüzde "Albigen Haçlı Saldırısı" olarak bilinir. Kelimenin tam anlamıyla bir haçlı seferiydi. Papa'nın kendisi tarafından çağrı yapılmıştı. Katılanlar giysilerinin üzerine bir haç giymişlerdi, Filistin'deki haçlılar gibi. Ve ödüller Kutsal Toprak'taki haçlılara verilenlerle aynıydı -tüm günahların affedilmesi, tüm cezaların kaldırılması, Cennet'te güvenli bir yer- ve bunun ötesinde, denizi bile geçmek zorunda kalınmayacaktı. Ve feodal yasaya uygun olarak, kırk günden daha fazla savaşmaya zorlanamazlardı; elbette ki kimsenin ganimette gözü olmadığı varsayılarak.

Zamanla Haçlı Seferi bitti, Languedoc tastamam dönüştürüldü, Avrupa'nın geri kalanını karakterize eden barbarlığa geri döndürüldü. Neden? Tüm bu yıkım, vahşet ve harap etme neden olmuştu?

Günümüzde Languedoc olarak bilinen bölge 13. yüzyılın başında resmi anlamda Fransa'nın bir parçası değildi. Leon, Aragon ve Castille krallıkları ile birlikte, dilsel, kültürel ve politik kurumlarının, kuzeyle, İspanya'yla olduğundan daha az ortak noktası olan, bağımsız bir prenslikti. Prensliklerin başında Toulouse kontları ve Trencavel'deki etkili bir ailenin bulunduğu, asil ailelerin eliyle yönetiliyordu. Ve bu prensliğin sınırları içerisinde, Bizans'ı bir kenara bırakacak olursak, muhtemelen o zamanlar Hıristiyan aleminin en ileri ve gelişmiş kültürü yaratılmıştı.

Languedoc'un Bizans'la daha fazla ortak yönü vardı. Bilgi, örneğin Kuzey Avrupa'nın aksine yüksek oranda saygı görüyordu. Felsefe ve diğer entelektüel aktiviteler gelişti, şiir ve vakur sevgi övüldü; büyük hevesle Yunan, Arap ve İbrani dilleri çalışıldı ve Lunel ile Narbonne'daki -Yahudiliğin eski gizli geleneği olan- Kabala'ya adanan okullar gelişti. Hatta soylular okuryazardı ve edebiyatla ilgileniyordu ki o zamanlar Kuzey'deki asillerin çoğu imza bile atamazlardı.

Bizans gibi Languedoc'ta da uygar, yumuşak bir dinsel tolerans pratiği vardı (Avrupa'nın diğer bölümlerini karakterize eden dinsel bağnazlığın aksine). Örneğin, İslam ve Yahudi düşüncesinin demetleri Marsilya gibi deniz ticareti merkezleri yoluyla alınıyordu ya da İspanya'dan Pireneler yoluyla geliyordu. Aynı zamanda, Roma Kilisesi pek de büyük saygı uyandırmıyordu; Languedoc'taki Roma rahipleri, kötü bir üne yol açan yozlaşmalarının etkisiyle, avamdan yabancılaşma konusunda temel anlamda başarılı oldular. Örneğin otuz yıldan beri cemaati olmadığı söylenen kiliseler vardı. Rahiplerin çoğu, bölgeleriyle ilgilenmiyor ve ticari faaliyetlerle ya da büyük arazilerle uğraşıyorlardı. Narbonne başpiskoposlarından birisi piskoposluk bölgesini hiç ziyaret etmemişti.

Kilisenin yozlaşması karşısında Languedoc'un ulaştığı kültür zirvesi, Avrupa'da Rönesans'a kadar görülemedi. Ancak, Bizans'ta olduğu gibi, sonradan ona karşı yapılacak olan şiddetli saldırıya hazırlıksız yakalanmasına neden olan bir halinden memnun olma, gözden düşme ve trajik zayıflık durumu vardı. Bir süre sonra, hem Kuzey Avrupa soyluları hem de Roma Kilisesi onun zayıflığının farkına vardı ve onu sömürme hevesleri arttı. Kuzey'deki soylular uzun yıllardır Languedoc'un zenginliği ve lüks içinde yaşamasına gözünü dikmişti. Ve Kilise kendi çkarlarına bağlı olarak orayla ilgileniyordu. Öncelikle bölgedeki otoritesi gevşekti. Ve Languedoc'ta kültür gelişirken, başka bir şey de gelişmişti; Ortaçağ Hıristiyan alemine, temelden bir karşıt görüş.

Kilise yetkililerinin sözleriyle; "Languedoc'a Albigen sapkınlık hastalığı bulaşmış"tı, "Güney'in pis cüzamı". Ve bu karşıt görüşün taraftarları özünde şiddetsizdi, Roma iktidarına karşı sert bir tehdit inşa etmişlerdi; gerçekten de büyük bir tehdit, Martin Luther'in öğretilerinin Reform'u başlatmasından önceki üç yüzyıl boyunca Roma'nın karşılaşacağı en sert tehdit. 1200'de, bu karşıt görüş fazlasıyla gerçek bir görünüme kavuşup Languedoc'taki Hıristiyanlığın egemen biçimi olarak Roma Katolikliği'nin yerini alıyordu. Ve Kilise'nin gözünde halen en uğursuz haber de Avrupa'nın diğer bölümlerine dalga dalga yayılmaya başlamış

olmasıydı, özellikle de Almanya, Flanders ve Champagne'daki kent merkezlerine...

Sapkınlar değişik isimlerle tanınıyordu. 1165'te Languedoc'un Albi kasabasındaki bir kilise konseyi tarafından kınandılar. Bu nedenle, ya da belki de Albi merkezlerinden birisi olmaya devam ettiği için, çoğunlukla Albigenler olarak anıldılar. Diğer durumlarda Catharlar ya da Cathareler veya Cathariler olarak anıldılar. İtalya'da Patarineler olarak anıldılar. Pek nadiren olmakla birlikte, daha önceki sapkınların isimleriyle damgalandılar ya da kötülendiler: Aryan, Marcionite ve Manichaean.

'Albigen' ve 'Cathar' esasında cins isimlerdi. Başka bir deyişle Roma gibi sabit, kodlanmış ve belirli bir doktrin ve teolojisi olan tek bir tutarlı kiliseye karşılık gelmiyorlardı. Söz konusu sapkınlar, takipçilerinin isim taktıkları, pek çoğu bağımsız birer liderin yönetiminde olan çok sayıda farklı tarikattan oluşuyordu. Ve bu tarikatlar belirli ortak ilkelere sahip olsalar da ayrıntılarda kökten biçimde bir diğerinden farklılık gösteriyordu. Bunun ötesinde, bu sapkınlara ilişkin bilgilerimizin çoğunluğu Engizisyon gibi kilise kaynaklarından gelmektedir. Böylesi kaynaklardan onların bir resmini çizmek, Fransız Direnişi'nin resmini SS ve Gestapo raporlarına bakarak çizmek gibi olacaktır. Bu nedenle 'Cathar düşüncesi'ni oluşturan şeyin tam olarak ne olduğunun tutarlı ve kesin bir özetini sunmak neredeyse imkansızdır.

Genel olarak Catharlar bir tür yeniden doğuş doktrinini ve dinde dişillik ilkesinin tanınmasını benimsiyorlardı. Gerçekten de *parfaitler* (mükemmelleştirilmiş olanlar) olarak bilinen Cathar cemaatinin vaizleri ve öğreticileri her iki cinstendi. Catharlar aynı zamanda Ortodoks Katolik Kilisesi'ni reddediyor ve tüm kilise hiyerarşilerinin geçerliliğini ya da insan ve Tanrı arasındaki resmi ve yetkili kılınmış aracıları tanımıyorlardı. Bu tutumun merkezinde önemli bir Cathar inanışı yer alıyordu; 'iman'ın yadsınması, en azından Kilise'nin ısrar ettiği şekliyle. İkinci elden kabul edilen 'iman'ın yerine Catharlar doğrudan ve kişisel bilgide ısrar ettiler; yani birinci elden kavranan dinsel veya mistik deneyim. Bu deneyime Yunanca 'bilgi' anlamına gelen sözcükten hare-

ketle 'gnosis' adı verildi ve Catharlar için tüm inanışlardan ve dogmadan önce geliyordu. Tanrı'yla doğrudan kişisel bağlantıya böylesi bir önem verilmesi, rahipler, piskoposlar ve diğer kilise yetkililerini gereksiz kılıyordu.

Catharlar aynı zamanda düalistti. Kuşkusuz, iyi ve kötü, ruh ve beden, yüksek ve alçak, iki karşıt ilkenin arasındaki çelişki üzerinde durduğundan, tüm Hıristiyan düşüncesi eninde sonunda düalist olarak görülebilir. Ancak Catharlar bu ikiliği Ortodoks Hıristiyanlığın hazır olduğundan çok daha ileriye götürdüler. Catharlara göre, insanlar ruhların savaştığı kılıçlardı ve kimse elleri görmemişti. Onlara göre, yaratılıştan bu yana iki uzlaşmaz ilke -ışık ve karanlık, ruh ve madde, iyi ve kötü- arasında ebedi bir savaş yürütülüyordu. Katoliklik, sonuç olarak onun altında (hasmı) Şeytan'ın yer aldığı, tek bir üstün Tanrı'yı öne sürer. Ancak Catharlar tek değil, birbirleriyle az çok karşılaştırılabilir statüde bulunan iki tanrının varolduğunu söylediler. Bu tanrılardan birisi -'iyi' olan- bütünüyle bedensiz, bir varlık ya da saf ruh ilkesi, maddenin pisliğiyle lekelenmemiş olan sevgi tanrısıydı. Ancak sevgi iktidarla bütünüyle zıt sayılmaktaydı ve maddesel yaratılış bir iktidar belirtisiydi. Bu nedenle, Catharlara göre maddesel yaratılış -dünyanın kendisi- esasen kötüydü. Bütün maddeler esasen kötüydü. Kısacası, evren 'gasp edici tanrı'nın bir çalışmasıydı, kötülüğün tanrısının; ya da Catharların ona taktığı isimle, 'Rex Mundi': 'Dünyanın Kralı'.

Katoliklik 'etik düalizm' diyebileceğimizi bir şeye dayanmaktadır. Eninde sonunda muhtemelen Şeytan'dan kaynaklansa da kötülük kendisini aslında insan ve insanın eylemleri şeklinde gösterir. Bundan farklı olarak, Catharlar bir 'kozmolojik düalizm' biçimini savundular; gerçekliğin tamamını kapsayan bir düalizm. Catharlara göre bu temel bir dayanak noktasıydı; ancak buna dair tepkileri tarikattan tarikata farklılık gösteriyordu. Bazı Catharlara göre, yeryüzünde insanın yaşamının amacı maddeyi aşmak, iktidar ilkesiyle bağlantılı herşeyden ebediyen vazgeçmek ve böylece sevgi ilkesiyle birliğe kavuşmaktı. Diğer Catharlara göre ise, insanın amacı maddeyi geri almak ve kurtarmak, onu ruha-

nileştirmek ve dönüştürmekti. Sabit bir dogma, doktrin veya teolojinin olmadığını belirtmek önem taşıyor. Çoğu kurumsallaşmış Ortodoksluk sapmalarında olduğu gibi yalnızca gevşekçe tanımlı tutumlar bulunmaktaydı ve bu tutumlara hizmet eden ahlaki yükümlülükler bireysel yoruma bağlıydı.

Roma Kilisesi'nin gözünde Catharlar, İsa'nın uğrunda öldüğü farz edilen, 'söz'ü 'başlangıç'ta dünyayı yaratmış olan Tanrı'ya esasen kötü diyerek ve gasp edici olduğunu ima ederek, maddi yaratılış konusunda ciddi bir sapma suçu işlemekteydiler. Ancak en ciddi sapmaları, İsa'nın kendisine karşı tutumlarıydı. Madde esasen kötü olduğundan, Catharlar İsa'nın madde şekline girebileceğini, bedenen varlık kazanabileceğini ve hala Tanrı'nın oğlu olarak kalmaya devam edebileceğini inkar ettiler. Bazı Catharlara göre, böylelikle bütünüyle bedensiz, bir "hayal" olduğu ve kuşkusuz çarmıha gerilmesinin mümkün olmadığı kabul edilmeliydi. Catharların çoğunluğunun onu, diğerlerinden farksız bir peygamber olarak, sevgi ilkesi uğrunda çarmıha gerilerek ölen bir fani olduğunu düşündüğü anlaşılıyordu. Kısacası ortada gizemli bir şey yoktu, doğaüstü bir şey yoktu; İsa'nın çarmıha gerilmesinde ilahi bir şey yoktu ve Catharların pek çoğu da aslında tam olarak anlamlı olduğuna şüpheyle yaklaşıyordu.

Ne olursa olsun, tüm Catharlar muhtemelen bu doktrinlerin anlamsız olduğunu düşündüklerinden veya Roma bunları hevesle göklere çıkardığı için ya da belki bir peygamberin ölümünün vahşi koşulları tapınmaya değer bulunmadığından, hem Çarmıha Gerilme'nin hem de haçın önemini katı biçimde inkar ediyorlardı. Ve haç -en azından Eza ve Çarmıha Gerilme ile birlikte- maddesel dünyanın efendisi, gerçek kurtarıcılık ilkesinin tam tezatı olan, maddi dünyanın efendisi Rex Mundi'nin bir simgesi olarak görülüyordu. İsa eğer bir faniyse, bir AMOR peygamberiydi, sevgi ilkesinin peygamberi. Ve AMOR, iktidar şeklinde tersyüz edildiği veya kötüye kullanıldığı veya saptırıldığı zaman ROMA oldu: Roma, zenginlik ve lüks içindeki Kilise, Rex Mundi'nin yeryüzündeki hükümdarlığının somut bir cismi

ve göstergesiydi. Bu anlamda Catharlar yalnızca haça tapınmayı reddetmekle kalmayıp, vaftiz olmayı ve komünyonu* da inkar ettiler.

Bu ince, karışık, soyut ve modern bir beyne göre belki de önemsiz teolojik duruşlarına rağmen, Catharlar inançları konusunda aşırı bağnaz değillerdi. Günümüzde Catharları, tamamı bazı önemli evrensel sırları paylaşan, bilge, aydınlanmış mistikler ya da gizli bir bilgelik grubuna giren kişiler olarak düşünmek, entelektüel çevrelerde modadır. Fakat gerçekte, Catharların çoğu, inançlarında Ortodoks Katolikliğin sıkı kurallarından, sonu gelmez vergilerden, cezalardan, boyun eğmelerden, kınanmalardan ve Roma Kilisesi'nin diğer yükümlülüklerinden bir soluk alma fırsatı, sığınacak bir yer bulan az çok sıradan erkek ve kadınlardı.

Anlaşılması güç teolojilerine rağmen, Catharlar pratikte son derece gerçekçi insanlardı. Örneğin bedenin üremesi, sevgi ilkesine değil, Rex Mundi'ye hizmet etmek anlamına geleceğinden üremeyi ayıp saydılar; ama cinselliği ortadan kaldırmayı savunacak kadar da safça düşünmüyorlardı. Kişiye iffetli olma zorunluluğu getiren, *Consolamentum***'un eşdeğeri özel bir Cathar ayini olduğu doğrudur. Ancak genellikle eskiden aileleri olan erkekler ve kadınların oluşturduğu *parfaitler* dışında, bir kimse ölüm döşeğine düşene dek *Consolamentum* yapılmazdı ve birisi öldüğü sırada iffetli olması çok da zor değildi. Yani cemaat bir bütün olarak düşünüldüğünde, açıktan onay verilmese de cinselliğe müsamaha gösteriliyordu. Cinselliğe göz yuman birisi üremeyi nasıl kınayabilirdi ki? Catharların hem doğum kontrolü hem de kürtaj yaptıklarını gösteren kanıtlar bulunmaktadır.[2] Sonradan Roma, sapkınları 'doğal olmayan cinsel pratikler' gerçekleştirmekle suçladığı zaman, bu oğlancılık olarak algılandı. Ancak Catharlar, günümüze ulaşan kayıtlara göre, eşcinselliği yasaklama konusunda fazlasıyla katıydılar. 'Doğal olmayan cinsel pratikler' doğum kontrolü ve kürtaj gibi çeşitli yöntemlere göndermede bulunuyor olabilir. Roma'nın bugün bu konular üzerindeki tutumunu biliyoruz. Bu tutumla birlikte

*Ç.N. Aynı inancı paylaşan insanların oluşturduğu birlik, cemaat.

** Günahlarından arınma ve tövbe etme ayini.

güç ve kinci bağnazlığın Ortaçağ'da bu şekilde uygulanmış olabileceğini tahayyül etmek zor olmasa gerek.

Genel olarak, Catharların aşırı dindar ve sade bir yaşama bağlı oldukları görülmektedir. Kiliselere üzüntüyle bakarak, dinsel törenlerini ve hizmetlerini genellikle açık havada veya halihazırdaki herhangi bir binada gerçekleştirdiler: bir ambarda, bir evde, bir kasaba binasında. Ayrıca bugün için meditasyon diyebileceğimiz bir şey de gerçekleştirdiler. Balık yemekle beraber, sıkı vejetaryenlerdi. Ve kırsal bölgelerde dolaşırken, *parfaitler* hep çift halinde olmak zorundaydılar, bu nedenle düşmanları tarafından ortaya atılan oğlancılık söylentilerinin doğruluğuna inanıldı.

Montsegur Kuşatması

Sonradan Languedoc ve komşu illerde Katolikliği yerinden edecek ölçekte bir hızla ilerleyen inanç işte buydu. Anlaşılabilir bir dizi sebepten ötürü, soyluların çoğu inanışı etkileyici buldu. Bazısı, inancın genel hoşgörüsüne hayran kaldı. Bazıları zaten kilise-karşıtıydı. Bazıları da uzaktaki Roma'nın kasalarına uçup giden kendi arazi gelirlerinin oluşturduğu vergi düzenine karşı sabrını yitirmişti. Böylece pek çok soylu, ileri yaşlarında *parfait* oldu. Aslında tüm parfaitlerin yüzde otuzunun Languedoc soyluları arasından çıktığı hesaplanmıştır.

1145'te, Albigen Haçlı Saldırısı'ndan yarım yüzyıl önce Aziz Bernard sapkınlara karşı vaaz vermek amacıyla Languedoc'a bir yolculuk gerçekleştirdi. Oraya ulaştığında, sapkınlardan çok, kendi kilisesinin yozlaştığını görünce şok geçirdi. Sapkınlar söz konusu edilecek olursa, Bernard onlardan açıkça etkilenmişti. "Hiçbir vaiz diğerlerinden daha fazla Hıristiyan değil... ve temiz bir ahlaka sahipler,"[3] dedi

1200 yılında, söylemek bile gereksiz ki; Roma bu durum üzerine açık şekilde artan oranda dehşete kapıldı. Kuzey Avrupa'daki baronların, güneyin zengin toprakları ve şehirlerine kıskançlıkla baktığından da habersiz değildi. Bu kıskançlık sömürülmeye hazır bekliyordu ve Kuzey'in efendileri Kilise'nin öfke birliklerini oluşturabilirlerdi. Gerekli

olan tek şey, birazcık kışkırtmaydı; popüler görüşün alevini tutuşturacak bir bahane.

Böylesi bir bahane kısa süre sonra ortaya çıkacaktı. 14 Ocak 1208'de, Languedoc Papalık Elçileri'nden birisi, Pierre de Castelnau öldürüldü. Cinayet, Catharlarla ilgisi olmayan kilise karşıtı isyancılardan birisi tarafından gerçekleştirilmişti. Hazır bahane bulmuşken Roma, Catharları suçlamakta tereddüt etmedi. Papa III. Innocent bir haçlı saldırısı emri verdi. Önceki yüzyıl boyunca zaman zaman sapkınlara karşı zulümler gerçekleştirilmiş olsa da Kilise bu kez güçlerini kararlılıkla seferber etti. Sapkınlığın tek seferde ve sonsuza kadar kökü kazınacaktı.

Citeaux başrahibinin komutası altında kitlesel bir ordu toplandı. Askeri operasyonların sorumluluğu büyük ölçüde -sonradan İngiliz tarihinde çok önemli bir rol oynayacak olan bir adamın babası- Simon de Montfort'a verildi. Ve Simon'un önderliğindeki papanın haçlıları, Ortaçağ'ın en üst düzeydeki Avrupa kültürünü devirerek yokluğa ve taş yığınına çevirmeye çalıştılar. Bu kutsal girişimde, Dominic Guzman adında yeni ve faydalı, İspanyol ve bağnaz bir müttefikten yardım aldılar. Bu sapkınlığa karşı azgın bir kinin kışkırtmasıyla, 1216'da Guzman, sonradan kendi adıyla anılacak olan bir keşişlik geleneği yarattı; *Dominicanlar*. Ve 1233'te Dominicanlar daha da iğrenç bir kurum oluşturdular: Kutsal Engizisyon. Catharlar bunun tek kurbanları olmayacaktı. Albigen Haçlı Saldırısı'ndan önce, pek çok Languedoc soylusunun -özellikle de Trencavel ve Toulouse'daki etkili aile mensuplarının- bölgedeki geniş, yerli Yahudi nüfusuyla son derece yakın bir dostluğu vardı. Bütün bu koruma ve destek o andan itibaren geri alınmış oluyordu.

1218'de Simon de Montfort, Toulouse'u kuşattığı sırada öldürüldü. Bununla birlikte, Languedoc'un yağmalanması kısa aralıklarla beraber yirmi beş yıl kadar daha sürdü. Ancak 1243'te, tüm örgütlü direniş -o zamana kadar böyle bir şey oluşmuştu- tamamen kesildi. 1243'te başlıca bütün Cathar kasabaları ile kaleleri, uzak ve tecrit edilmiş bir avuç güçlü nokta dışında, kuzeyli istilacıların eline geçti. Bunların başında da etraftaki vadilerin üzerinde göksel ve devasa

bir korunak gibi güvenle duran Montsegur'ün görkemli dağ kalesi geliyordu.

Montsegur, ani saldırılara göğüs gererek ve inatçı bir direniş göstererek, on ay boyunca akıncıların kuşatması altında kaldı. Nihayet Mart 1244'te düşmana teslim oldu ve Fransa'nın güneyindeki Catharlık en azından görünüşte ortadan kalkmış oldu. Ancak fikirlerin izleri hiçbir zaman kesin olarak silinemez. Örneğin çok satan kitaplar arasındaki *Montaillou* adlı eserde Emmanuel Le Roy Ladurie, o dönemin belgelerinden yaptığı kapsamlı alıntılarla Montsegur'ün düşmesinden yaklaşık yarım yüzyıl kadar sonra Catharların etkinliklerinin sürdüğünü göstermektedir. Sapkınlar küçük yerleşimler halinde mağaralarda yaşarken, inançlarına sarılıp kendilerine zulmedenlere karşı şiddetli bir gerilla mücadelesi başlatarak, varolmayı sürdürdüler. Rennes-le-Chateau'nun da aralarında bulunduğu Languedoc'un pek çok bölgesinde genel olarak Cathar inancının benimsenmesinden vazgeçilmedi. Ve çoğu yazar, sonraki Avrupa sapkınları arasında Cathar düşüncesinin köklerinin izini sürdü; örneğin Waldensianlar, Hussiteler, Adamiteler veya Özgür Ruh'un Kardeşleri Anabaptistler ve 18. yüzyılın başlarında mensupları Londra'ya iltica edenler arasında bulunan garip Camisardlar.

Cathar Hazinesi

Albigen Haçlı Saldırısı sırasında ve sonrasında, Catharlar çevresinde günümüze kadar ulaşan bir gizem büyüyüp serpildi. Esrarengiz bir ihtişam, akıldan çıkmayan bir nostalji, 'efsane malzemesi' ile birlikte -Bonnie Prensi Charlie örneğindeki gibi- bu gizem kısmen, herhangi bir kayıp ve trajik davanın çevresinde dolanan hayalin bir parçası olarak görülebilir. Ama aynı zamanda, Catharlarla bağlantılı bazı -epeyce gerçek- gizemlerin olduğunu keşfettik. Efsaneler göklere çıkarılmış ve abartılmış da olsa bir dizi muamma varlığını koruyordu.

Bu muammalardan birisi Catharların kökenleriyle ilgili olanıydı; bu bize ilk önce akademik bir nokta gibi görünse

de sonradan dikkate değer öneme sahip olanlardan birisi olduğu ortaya çıkacaktı. Daha yakın zamanki tarihçilerin çoğunluğu Catharların, misyonerleri batıya göç eden, 10. ve 11. yüzyıllarda Bulgaristan'da aktif olan bir tarikat olan Bogomiller'den geldiği üzerinde durdular. Languedoc sapkınlarının arasında bir grup Bogomil olduğu konusunda şüphe bulunmamaktadır. Aslında tanınmış bir Bogomil vaizi o zamanki siyasi ve dinsel meselelerde ismi geçen biriydi. Ve araştırmamız Catharların Bogomiller'den gelmediğine ilişkin sağlam kanıtlar ortaya çıkardı. Tersine, Fransız topraklarında asırlardır kökleşmiş bulunan bir tohumun meyveleri oldukları anlaşılıyordu. Neredeyse doğrudan, Hıristiyanlığın ortaya çıktığı döneminin başlarında Fransa'da ortaya çıkan ve kök salan sapkınlardan geldikleri anlaşılıyordu.[4]

Catharlarla ilgili çok daha entrika dolu gizemler de bulunmaktadır. Örneğin Jean de Joinville, 13. yüzyılda IX. Louis ile mektuplaşmalarında şöyle yazmaktadır "Kral (IX. Louis) bir zamanlar bana Albigenler arasından birkaç adamın Comte de Montfort'a gittiğini anlatmıştı... ve gelip rahiplerinin elinde kan ve can kazanan Tanrı'mızın cesedine bakmasını istediler."[5] Bu anekdota göre Montfort'un bu davet üzerine bir şekilde şaşırdığı anlaşılıyor. Epeyce huysuz bir tavırla istenirse maiyetindekilerden birisinin gelebileceğini ancak kendisinin 'Kutsal Kilise'nin prensiplerine uygun şekilde inanmaya devam edeceğini bildirmişti. Bu olaya ilişkin daha fazla ayrıntı veya açıklama bulunmamaktadır. Joinville de buna sadece arada bir yerde değinip geçmektedir. Peki, biz bu esrarengiz davetten ne çıkarabiliriz? Catharlar ne yapıyorlardı? Ne tür bir dinsel törendi bu? Geneli bir kenara bırakırsak, tanınmıyor olsalar da Catharların "Tanrı'mızın cesedine... kan ve can veren" şeyi ne olabilirdi? Her ne olursa olsun kuşkusuz bu ifadede kelimesi kelimesine rahatsızlık veren bir şey vardır.

Ortalıkta dolanan başka bir gizem de Cathar 'hazinesi' efsanesidir. Catharların epeyce varlıklı oldukları bilinmektedir. İnançları teknik anlamda silah bulundurmalarını yasaklamaktaydı; pek çoğu bu yasağı göz ardı ettiyse de önemli

miktarda paralar karşılığında büyük miktarlarda silahlı askerler kullandıkları bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır. Aynı zamanda Cathar zenginliğinin kaynakları -örneğin güçlü toprak sahiplerinin bağlılıkları- ortadaydı ve açıklanabilirdi. Yine de Albigen Haçlı Saldırısı akımı sırasında bile, maddi zenginliğin ötesinde fantastik gizemli bir Cathar hazinesine ilişkin söylentiler çıkmıştı. Her nedense, bu hazinenin Montsegur'de saklandığı söyleniyordu. Fakat Montsegur ele geçirildikten sonra dikkate değer bir şey bulunmadı. Fakat bu kalenin kuşatılması ve teslim olmasıyla ilişkili, fazlasıyla olağanüstü olan belirli hadiseler vardı.

Kuşatma sırasında, saldırganların sayısı on bini geçmekteydi. Kuşatmacılar bütün giriş çıkışları kapatarak savunmadakilerin açlık çekmeleri amacıyla, bu büyük kuvvetle tüm dağın etrafını çevirmeye çalıştılar. Fakat sayıca üstün olmalarına rağmen, çemberi tam olarak güvenlik altına almaya yetecek insan gücü bulamadılar. Pek çok birlik yereldi, bundan da öte Catharlara sempati beslemekteydi. Ve çoğu birlik de gerçekten güvenilmezdi. Bu anlamda, saldırganların hatlarından fark edilmeden geçmek zor değildi. İnsanların geçebileceği pek çok boşluk vardı ve gerekli malzemeler de kaleye ulaşacak yol bulabiliyordu.

Catharlar bu boşluklardan faydalandılar. Ocak ayında, kalenin düşmesinden yaklaşık üç ay kadar önce, iki *parfait* kaçtı. Güvenilir anlatımlara göre, yanlarında Catharların maddi servetinin büyük bir bölümünü taşıyorlardı; önce dağlardaki güvenli bir mağaraya, oradan da bir şatoya götürdükleri bir yük dolusu altın, gümüş ve madeni para. Bundan sonra hazine ortadan kayboldu ve bulunduğu yer konusunda hiçbir şey duyulmadı.

1 Mart'ta Montsegur, sonunda şartlı olarak teslim olmaya karar verdi. O sırada, savunmacıların sayısı dört yüzden azdı: 150 ila 180 kadarı *parfait*lerdi, geri kalanı şövalyeler, toprak ağaları, silahlı erkekler ve aileleri. Kendilerine şaşılacak kadar yumuşak şartlar sunuldu. Savaşanlar önceki tüm 'suçlarından' dolayı özür dileyecekti. Silahları, eşyaları ve işverenlerinden aldıkları, aralarında paranın da olduğu hediyeleri alıp gitmelerine izin verilecekti. *Parfait*ler de bek-

lenmedik bir cömertlikle karşılaştı. Sapkın inanışlarından vazgeçtiklerine dair yemin etmeleri ve Engizisyon'a 'günahlarını' itiraf etmeleri şartıyla, serbest kalacaklar ve yalnızca hafif cezalara çarptırılacaklardı.

Savunmacılar düşmanlıklara tamamıyla son vererek teslim olma koşullarını düşünmek üzere iki haftalık ateşkes talebinde bulundular. Saldırganlar, hiçbir özelliği bulunmayan daha da ileri bir cömertlik örneği sunarak savunmacılarla anlaşmaya vardılar. Bunun karşılığında savunmacılar gönüllü olarak rehine önerisinde bulundular. Kaleden kaçmaya çalışan olursa rehinelerin idam edileceği üzerinde anlaşıldı.

Parfaitler inançlarına olan bağlılıkları nedeniyle din değiştirme yerine şehit olmayı mı tercih etmişlerdi? Yoksa Engizisyon'a itiraf edemeyecekleri -veya etmeye cüret edemeyecekleri- bir şey mi vardı? Yanıt ne olursa olsun, bildiğimiz kadarıyla '*parfaitler*'den hiçbiri kuşatmacıların koşullarını kabul etmedi. Tersine, hepsi şehit olmayı seçti. Bunun da ötesinde, kale sakinlerinden en azından yirmisi daha, altı kadın ve on beş kadar erkek, gönüllü olarak *Consolamentum* aldı ve onlar da *parfait* oldu, böylece kendilerini kesin bir biçimde ölüme mahkûm etmiş oldular.

15 Mart'ta ateşkesin süresi doldu. Ertesi gün şafak vakti iki yüzden fazla *parfait* dağın yamacından yavaş yavaş aşağıya doğru süzülmeye başladı. Hiçbiri vazgeçip dönmedi. Kişisel çıkarları öne sürecek zaman yoktu, bu nedenle dağın eteğinde odunla doldurulmuş büyükçe bir oyuğa hapsedilip topluca yakıldılar. Geride kalanlar kaleye hapsedilerek orada kalmaya zorlandı. Eğer aralarından herhangi birisi kaçacak olursa bunun rehinelerle beraber hepsinin ölümü anlamına geleceği konusunda uyarıldılar.

Fakat bu riske rağmen kaledekiler aralarında dört '*parfait*'yi saklamaya devam ettiler. Ve 16 Mart gecesi bu dört adam, bir rehberin eşliğinde, cüretkar bir kaçış gerçekleştirdiler, yine kaledekilerin bilgisi ve kurduğu bir tezgahla. İplere asılarak, bir anda kendilerini yüz metreden fazla yükseklikten aşağı atarak dağın dik batı yamacından aşağı süzüldüler.[6]

Bu adamlar ne yapıyordu? Hem garnizonu hem de rehineleri tehlikeye atan riskli kaçışlarının amacı neydi? Bir gün sonra yaşamlarına devam etmek üzere serbestçe kaleden dışarı çıkıp gidebilirlerdi. Ancak bilinmeyen bir nedenle, gece saatlerinde kendileri ve arkadaşları için kesinlikle ölüm anlamına gelebilecek olan bir kaçış gerçekleştirdiler.

Söylenceye göre, bu dört adam yanlarında Cathar hazinesini taşımaktaydı. Ancak Cathar hazinesi üç ay önce Montsegur'den dışarı kaçırılmıştı. Ve ne olursa olsun, dik bir dağ yamacından iplerden sarkarak inen üç dört adam ne kadar 'hazine', ne kadar altın, gümüş, madeni para taşıyabilirdi ki? Eğer dört kaçak gerçekten de bir şey taşıyordularsa, bunun maddi zenginlikten farklı bir şey olduğu kesin gibi görünüyor.

Ne taşıyor olabilirlerdi? Cathar inancının malzemeleri muhtemelen -kitaplar, el yazmaları, gizli öğretiler, hatıralar- çeşitli dinsel nesnelerdi; bir sebepten ötürü düşmanların eline geçmesine izin verilemeyecek şeyler... Kaçışın neden göze alındığının açıklaması bu olabilir; işin içinde olan herkes için büyük risk taşıyan bir kaçış. Ama eğer öylesine değerli bir özelliğe sahip olan, her ne olursa olsun, düşman ellerden uzak tutulması gerekli bir şeyse, neden önceden kaçırılmamıştı? Neden üç ay önceki maddi hazine yüküyle beraber kaçırılmamıştı? Neden o en son ve en tehlikeli ana kadar kalede tutulmuştu?

Ateşkesin tam olarak gerçekleştiği gün, bu sorulara olası bir yanıt bulmamıza imkan tanıyor. Onu elde etmek amacıyla, gönüllü biçimde rehine olma fikri, savunmacılar tarafından sunulmuştu. Bir sebeple, savunmacılar bunun gerekli olduğunu farz etmişlerdi; tüm yapılabilen kaçınılmaz sonu sadece iki hafta geciktirmek olsa da.

Böylesi bir geciktirmenin zaman kazandırmak açısından muhtemelen gerekli bir şey olduğu sonucuna vardık. Genel anlamda zaman değil; fakat özel bir zaman, belirli bir tarih. Bu tarih, ilkbahar ekinoksuyla çakışmaktaydı ve ekinoksun Catharlara göre dinsel önem taşıyan bir tarih olması kuvvetle muhtemeldi. Aynı zamanda Paskalya yortusu ile de çakışmaktaydı. Ama 'Çarmıha Gerilme'nin anlamlılı-

ğını sorgulayan Catharlar, Paskalya yortusuna özel bir önem atfetmezlerdi. Ve aynı zamanda 14 Mart'ta gerçekleştirilen bir çeşit festival olduğu biliniyordu, ateşkesin sona ermesinden bir gün önce.[7] Ateşkesin, bu festivalin yapılabilmesi için istenmiş olması şüphe götürmez. Ve festivalin rasgele seçilen bir tarihte yapılamayacağı da açıktır. Göründüğü kadarıyla 14 Mart'ta olması gerekiyordu. Festival her ne ise, aralarından bazıları, kaçınılmaz ölüme meydan okuyarak Cathar inancına geçen, parayla kiralanan askerler üzerinde etkili olduğu aşikardı. Bu gerçek iki gece sonra Montsegur'den kaçırılan şeyin ne olduğunu anlamanın, en azından kısmi bir anahtarı olabilir miydi? Sonradan kaçırılan şey her ne ise, 14'ündeki festival için bir şekilde gerekli bir şey olabilir miydi? Yirmi savunmacının en son anda *parfait* olmaları yolunda ikna edici bir araç olabilir miydi? Ve kaledekilerin sonradan yaşamlarını tehlikeye atarak bir tezgah hazırlamalarını güvence altına alacak olan bir şey olabilir miydi? Eğer tüm bu soruların yanıtı evetse, 16'sında taşınan şeyin neden daha önceden götürülmediğini açıklayabilir; örneğin parasal hazinenin güvenli bir yere taşındığı ocak ayında. Festival için gerekli olmalıydı. Ve düşman elinden uzakta tutulmalıydı.

Catharların Gizemi

Bu sonuçlar üzerinde kafa yorarken devamlı olarak Catharlar ve Kutsal Kase ile ilintili efsaneleri anımsadık.[8] Kaseyi bir söylencenin ötesine geçen bir şey olarak görmeye hazırlıklı değildik. Gerçekte var olduğunu öne sürmeye kesinlikle hazırlıklı değildik. Bunu yapsaydık bile, bir kupa ya da çanağın, içinde İsa'nın kanı olsun olmasın, İsa'nın varlığının bir dereceye kadar önemsiz olduğunu düşünen Catharlara göre çok önemli bir şey olabileceğini tahayyül edemezdik. Bununla birlikte, efsaneler aklımızdan çıkmadı ve kafamızı kurcalamaya devam etti.

Anımsanması zor da olsa, 12. ve 13. yüzyıllarda büyümeye başladıkları sırada Catharlarla, bütün o Kutsal Kase merakı arasında bir ilinti olduğu görülüyordu. Bir dizi yazar

-örneğin Chretien de Troyes ve Wolfram von Eschenbach- Kutsal Kase öyküsünün, Ortodoks Hıristiyanlığın merkezindeki incelikle hazırlanmış sembolizmde saklı, Cathar düşüncesinin bir iç değer biçimi olduğunu kanıtlama çabasındaydı. Bu iddia biraz abartmalı olabilir; ama birazcık gerçek payı da vardır. Albigen Saldırısı sırasında kilise mensupları, sapkınca olmasa da zararlı bir şey olduğunu belirterek Kutsal Kase söylencesine karşı seslerini yükselttiler. Ve bu söylencelerden bazılarında, yalnızca yüksek oranda alışılmışın dışında değil, epeyce anlaşılır şekilde düalist yani Catharcı, yalıtılmış bazı pasajlar vardı.

Bunun da ötesinde, Kutsal Kase anlatılarından birinde Wolfram von Eschenbach, Kutsal Kase şatosunun Pireneler'de yer aldığını bildirmektedir; ne oranda olursa olsun, Richard Wagner'in doğru varsaydığı bir iddia. Wolfram'a göre, Kutsal Kase şatosunun adı Munsalvaesche idi (göründüğü kadarıyla bir Cathar terimi olan Montsalvat'ın Almanca bir tercümesi). Ve Wolfram'ın şiirlerinden birinde, Kutsal Kase Lordu'nun ismi Perilla olarak geçer. Yeterince ilginç şekilde, Montsegur Lordu Raimon de Pereille idi; isim Latince şekliyle, o dönemin belgelerinde Perilla olarak geçiyordu.[9]

Bu dikkat çekici rastlantılar ısrarla kafamızı kurcalıyorsa, herşey bir yana, bölgenin efsaneleri ve halkbilimi ile ilgilenen Sauniere'in de kafasını meşgul etmiş olacağı sonucuna vardık. Ve bölgenin diğer yerlileri gibi, Sauniere de dokunaklı ve trajik kaderi yerel bilinçte hala yer eden Montsegur'ün yakınlığının kesinlikle farkında olmalıydı. Sauniere açısından kalenin fazlasıyla yakınlığı, duruma pratik anlamda müdahil olmayı gerekli kılıyordu.

Ateşkes sona erdikten hemen sonra Montsegur'den bir şey kaçırılmıştı. Söylenceye göre, kötü yazgılı kaleden kaçan dört adam Cathar hazinesini yanlarında götürmüştü. Ama parasal hazine üç ay önceden kaçırılmıştı. Sauniere'in keşfettiği 'hazine' gibi, Cathar 'hazinesi' de aslında bir sır içeriyor olabilir miydi? Bu sır, Kutsal Kase olarak bilinmekte olan, akla hayale gelmeyecek bir şeyle ilgili olabilir miydi? Kutsal Kase söylencelerinin muhtemelen doğru olarak alınabileceği, bizim için akla yatkın göründü.

Ne olursa olsun, Montsegur'den ne kaçırılırsa kaçırılsın, bir yere götürülmüş olmalıydı. Geleneğe göre, kısa süre sonra bir grup Cathar'ın ortadan kaldırıldığı Ariege'deki güvenli Ornolac mağaralarına götürülmüştü. Ancak Ornolac'ta iskeletlerden başka bir şey bulunamadı. Öte yandan, Rennes-le-Chateau Montsegur'den at sırtında sadece yarım günlük bir uzaklıktaydı. Montsegur'den kaçırılan şey rahatlıkla Rennes-le-Chateau'ya getirilmiş veya benzeri şekilde, çevredeki dağlarda bulunan mağaralardan birinin kovuğunda olabilirdi. Ve eğer Montsegur'ün 'sırrı' Sauniere'in sonradan bulduğu şeyse, belli ki bu, sırrın büyük bir kısmını açıklayabilirdi.

Sauniere ile birlikte Catharların durumunda, 'hazine' sözcüğünün başka bir şeyi saklamak için kullanıldığı görülüyordu; bir çeşit bilgi veya haber. Catharların inançlarına sıkı bağlılıkları ve Roma'ya militanca antipatileri düşünüldüğünde, böylesi bir bilgi veya haberin (var olduğunu kabul ederek) bir biçimde Hıristiyanlıkla -Hıristiyanlığın doktrinleri ve teolojisiyle, muhtemelen tarihi ve kökenleriyle- ilgili olabileceğini düşündük. Kısacası, Catharların (veya en azından kimi Catharların) bir şey biliyor olması mümkün müydü? Roma'nın onların ortadan kaldırılmasına yönelik çılgınca tutkusuna neden olan bir şey... Bize mektup yazan rahip 'kesin kanıt'a atıfta bulunmuştu. Böylesi bir 'kanıt' Catharlar tarafından biliniyor olabilir miydi?

Şu ana kadar sadece boş spekülasyonlar üretebildik. Ve Catharlara ilişkin bilgimiz genel olarak öylesine yetersizdi ki; işe yarar bir hipotez oluşturmamızı bile engelliyordu. Öte yandan, Catharlar üzerindeki araştırmamız daha muammalı, gizemli ve davetkar efsanelerle bezenmiş başka bir konu üzerinde de tekrarlanan şekilde etkili oldu. Bu konu Tapınak Şövalyeleri idi.

Böylece araştırmamızı sonraki aşamada Tapınak Şövalyeleri'ne yönelttik. Ve soruşturmalarımızda Tapınak Şövalyeleri ile birlikte somut belgeler ortaya çıkarmaya başladı ve gizem, önceden hayal bile edemediğimiz büyüklükte boyutlar kazanmaya başladı.

3

SAVAŞÇI KEŞİŞLER

Tapınak Şövalyeleri'ni araştırmanın cesaret isteyen bir girişim olduğu ortaya çıktı. Konuyla ilgili yazılı malzemelerin büyük miktarlarda olması gözümüzü korkutmuştu ve ilk başta bu malzemelerin ne kadarının güvenilir olduğundan emin değildik. Eğer Catharlar karışık, sahte ve hayalci bir efsaneye yol açmışlarsa, Tapınak Şövalyeleri'nin etrafındaki gizemsellik bundan bile daha büyüktü.

Haçlı Seferleri sırasında çok önemli bir rol oynayan, beyaz elbiseleri üzerinde kızıl bir haç taşıyan aşırı bağnaz savaşçı keşişler de bir düzeyde bize yeterince tanıdık gelmişti. Burada, bir şekilde, binlercesi İsa Mesih uğruna kahramanca savaşarak ölen, Kutsal Topraklar'ın fırtına süvarileri olan arkaik haçlılar vardı. Bugün bile pek çok yazar onları çok daha gizemli bir kurum olarak betimledi, kapalı entrikalar, gizli kapaklı dalavereler, karanlık komplo ve tasarımlar niyeti taşıyan, esasen gizli bir sınıf. Ve şaşırtıcı, açıklanamaz bir gerçek ortada duruyordu. İki yüzyıllık maceralarının sonunda, İsa Mesih'in bu beyaz kıyafetli şampiyonları, İsa Mesih'i yok saymak ve inkar etmekle suçlanmışlardı; haçı çiğneyerek üzerine tükürmekle.

Scott'un *Ivanhoe* adlı kitabında, Tapınak Şövalyeleri güçlerini arsızca kullanan, insanlık ve krallıkları ilgilendiren

meseleleri ustalıkla yöneten, kurnaz, kibirli ve küstah kabadayılar, açgözlü ve ikiyüzlü despotlar olarak betimleniyordu. Diğer 19. yüzyıl yazarları onları aşağılık satanistler, şeytana tapanlar, her türlü karanlık, tiksindirici ve/veya sapkın törenleri yapanlar olarak betimliyordu. Daha yakındaki tarihçiler onları Kilise'nin ve devletin yüksek düzeydeki politik manevralarının oyuncağı olan piyonlar, talihsiz kurbanlar olarak görme eğilimindeydiler. Ayrıca, özellikle *Farmason* geleneğinden gelen, Tapınak Şövalyeleri'ni Hıristiyanlığı aşan gizli bir bilgeliğe sahip gözetmenler, gizemli ustalar ve üyeler olarak değerlendiren yazarlar da vardı.

Bu türden yazarların, özel eğilim veya yönlendirmesi ne olursa olsun, hiç kimsenin Tapınak Şövalyeleri'nin kahramanca tutkularına veya tarihe olan katkılarına bir itirazı yoktu. Bu tarikatın batı kültürünün tarihselliği içerisindeki en çekici ve muammalı kurumlarından birisi olduğuna da şüphe yoktu. Hiçbir Haçlı Seferi -ya da bu anlamda, 12. ve 13. yüzyıllardaki Avrupa- anlatısı Tapınak Şövalyeleri'ne değinmeden geçmemektedir. Zirveye ulaştıkları dönemde, tüm Hıristiyan alemi içerisindeki -muhtemelen yalnızca Papalığın dışındaki- en güçlü ve etkili örgütlenmeydiler.

Ve akıldan çıkmayan bazı sorular da ortada durmaktadır. Tapınak Şövalyeleri kim ve ne idiler? Onlar yalnızca göründükleri gibi mi yoksa farklı bir şey miydi? Efsane ve gizem yüklü bir ortamın sonradan üzerlerine yıkıldığı sıradan askerler miydi? Öyleyse neden? Onlarla bağlantılı buna alternatif gerçek bir gizem mi vardı? Sonradan bir söylencenin süslenerek ortaya çıkarılmasının bir dayanağı var mıydı?

Öncelikle saygın ve sorumluluk sahibi tarihçilerin sunduğu Tapınak Şövalyeleri'ne dair kabul edilen anlatılar üzerinde durduk. Bu anlatıların her biri, bir noktada yanıtladığından daha fazla soru ortaya atmaktaydı. Dikkatli araştırmalar sonucunda suya düşmekle kalmayıp bir çeşit 'üstünü örtme' belirtisi de gösterdiler. Kasıtlı olarak bir şeyin gizlendiği ve sonraki tarihçilerin sadece tekrar edip durduğu bir 'üzerini kapama' öyküsü yaratıldığına dair şüpheden kaçamadık.

Tapınak Şövalyeleri - Bilinen Hikaye

Şu ana kadar genel olarak bilindiği kadarıyla, Tapınak Şövalyeleri konusundaki ilk tarihsel bilgi 1175 ile 1185 arasında frank bir tarihçi yazar, Guillaume de Tyre tarafından verilmektedir. Bu, batılı orduların Kutsal Toprakları fethedip Kudüs Krallığı'na -veya Tapınak Şövalyeleri tarafından söylendiği şekliyle 'Outremer/Denizin Ötesindeki Ülke'- yaptıkları Haçlı Seferleri'nin doruk noktasıydı. Ancak Guillaume de Tyre yazmaya başladığı zamanlarda Filistin yetmiş yıldır batılı ellerde bulunuyordu ve Tapınak Şövalyeleri ise elli yıldan fazla süredir varlıklarını devam ettiriyorlardı. Bu anlamda Guillaume kendi yaşamından önceki zamanda geçen olayları yazıyordu; bunlar kişisel olarak tanık olmadığı veya deneyimlemediği; ancak ikinci veya üçüncü elden öğrendiği olaylardı: İkinci veya üçüncü elden ve bunun da ötesinde, emin olmayan bir uzmanlık temelinde. 1127 ile 1144 tarihleri arasında Outremer'de batılı vakanüvisler (tarih yazıcısı) yoktu. Bu sebeple o çok önemli tarihlere dair yazılı kayıt bulunmamaktaydı.

Kısacası, Guillaume'un kaynaklarının çoğunu bilmiyoruz ve bu nedenle bazı ifadelerinden kuşku duyulabileceğini varsayabiliriz. Çok fazla güvenilir olmayan sözlü bir geleneği, popüler ağzıyla yazıyor olabilirdi. Bundan farklı şekilde, Tapınak Şövalyeleri ile görüşmüş ve onların anlattıklarını yazmış olabilirdi. Eğer böyleyse, Tapınak Şövalyeleri'nin sadece anlatmak istedikleri şeyleri aktardığı anlamına geliyordu.

Guillaume'un bize bazı temel bilgiler verdiği göz önüne alındığında; bunlar, Tapınak Şövalyeleri'nin sonraki anlatımlarına, kendi kuruluşlarının açıklamalarına, kendi etkinliklerinin öykülerine dayanan bir bilgiydi; ama Guillaume'un anlaşılmazlığı ve yüzeyselliği, yazdığı dönem ve belgelenen kaynakların ölmüş olmaları nedeniyle, üzerine kesin bir şablon inşa edilemeyecek olan, güvenilmez bir temel oluşturmaktadır. Guillaume'un yazdıkları kuşkusuz yararlıdır. Ancak pek çok tarihçinin boyun eğdiği şekilde, bunları inkar edilemez ve bütünüyle yanlışsız şeyler olarak

görmek bir yanılgıydı. Guillaume'un zamanında bile, Steven Runciman'ın üzerinde durduğu şekilde, Guillaume'un tarihleri "karışık ve zaman zaman kanıtlanabilir şekilde yanlıştır".[1]

Guillaume de Tyre'e göre, İsa Mesih'in Yoksul Şövalyeler Tarikatı ve Süleyman Tapınağı 1118'de kuruldu. Kurucusunun Champagne'lı bir soylu olan ve Champagne Kontu'nun tebaasından gelen Hugues de Payen adında birisi olduğu söylenmektedir.[2] Hugues bir gün, ağabeyi Godfroi de Boullion'la on dokuz yıl önce Kutsal Kent'i zaptetmiş olan Kudüs Kralı I. Baudouin'in sarayına giderek, sekiz yoldaşıyla beraber kendisini takdim etti. Baudouin'in, yeni krallığın dinsel önderi ve papanın özel görevlisi Kudüs Patriği'nin de yaptığı gibi, onları samimi şekilde kabul ettiği görülmektedir.

Tapınak Şövalyeleri'nin görevi, Guillaume de Tyre'in anlattığı kadarıyla, "güçleri elverdiği sürece yolları ve ana güzergahları güven altında tutmaktı... hacıların korunmasına özel önem vererek."[3] Bu görev öylesine değerli olmalıydı ki; kralın, kraliyet sarayının bir binasını şövalyelerin hizmetine ayırdığı anlatılıyordu. Ve yoksulluk yemini etmelerine rağmen, şövalyeler müsrif ikametgahlarına taşındılar. Geleneğe göre, kışlaları eski Süleyman Tapınağı'nın temelleri üzerine inşa edilmişti ve bu yeni yetme tarikat ismini buradan aldı.

Guillaume de Tyre'in anlattığı kadarıyla, bu dokuz şövalye dokuz yıl boyunca, tarikatlarına yeni üye kabul etmedi. Hala yoksulluk içinde yaşadıkları varsayılıyordu. Öylesine bir yoksulluk ki; resmi kayıtların gösterdiği kadarıyla iki şövalye bir atı sürüyordu, bu yalnızca kardeşlikten değil, aynı zamanda ata ayrı ayrı binme olanağı bile bulunamayan bir mahrumiyet yüzündendi. Tarikatın ilk zamanlarından kalma bu türden kayıtlar, çoğunlukla Tapınak Şövalyeleri'ne dair en ünlü ve ayırt edici hilelerden birisi olarak görülmektedir. Fakat bu aslında Tapınak Şövalyeleri'nin yeni yeni -eğer gerçekten öylelerse- yoksul hale geldikleri tam bir yüz yıl kadar sonraki tarihten kalmadır.

Yarım yüzyıl sonra yazan Guillaume de Tyre'e göre, Tapınak Şövalyeleri 1118'de kurulmuş ve kralın sarayına taşınmışlardı (buradan çıkıp Kutsal Topraklar'daki ana güzergahlar ve yollardaki hacıları korumak amacında oldukları varsayımıyla). Ve o zamanlar kralın yanında çalışan resmi bir tarihçi de bulunmaktaydı. Adı Fulk de Chartres'dı ve 'tarikat kuruldu' denilen tarihten elli yıl sonra değil, konunun tam ortasındaki yıllarda yazıyordu. Fazlasıyla tuhaf şekilde, Fulk de Chartres ne Hugues de Payen'den, ne Hugues'in yanındakilerden ne de Tapınak Şövalyeleri'yle yakından uzaktan ilgili hiçbir şeyden söz etmez. Aslında ortaya çıktıkları dönemin başlangıcında Tapınak Şövalyeleri'nin etkinliklerine dair şaşırtıcı bir sessizlik vardır. Kesin olan şudur ki hiçbir yerde -hatta sonrasında da- hacıları koruduklarına dair bir kayıt bulunmamaktadır. Ve bu kadar az sayıda adamın böylesi devasa bir görevi nasıl olup da üstlenebileceğini düşünmek hayret verici bir şeydir. Kutsal Toprakları'ın tüm yollarındaki hacıları dokuz adam mı koruyacaktı? Eğer onların görevi buysa, yeni savaşçıları yanlarına almaları beklenmeliydi. Fakat Guillaume de Tyre'e göre, dokuz yıl boyunca aralarına yeni üye almamışlardı.

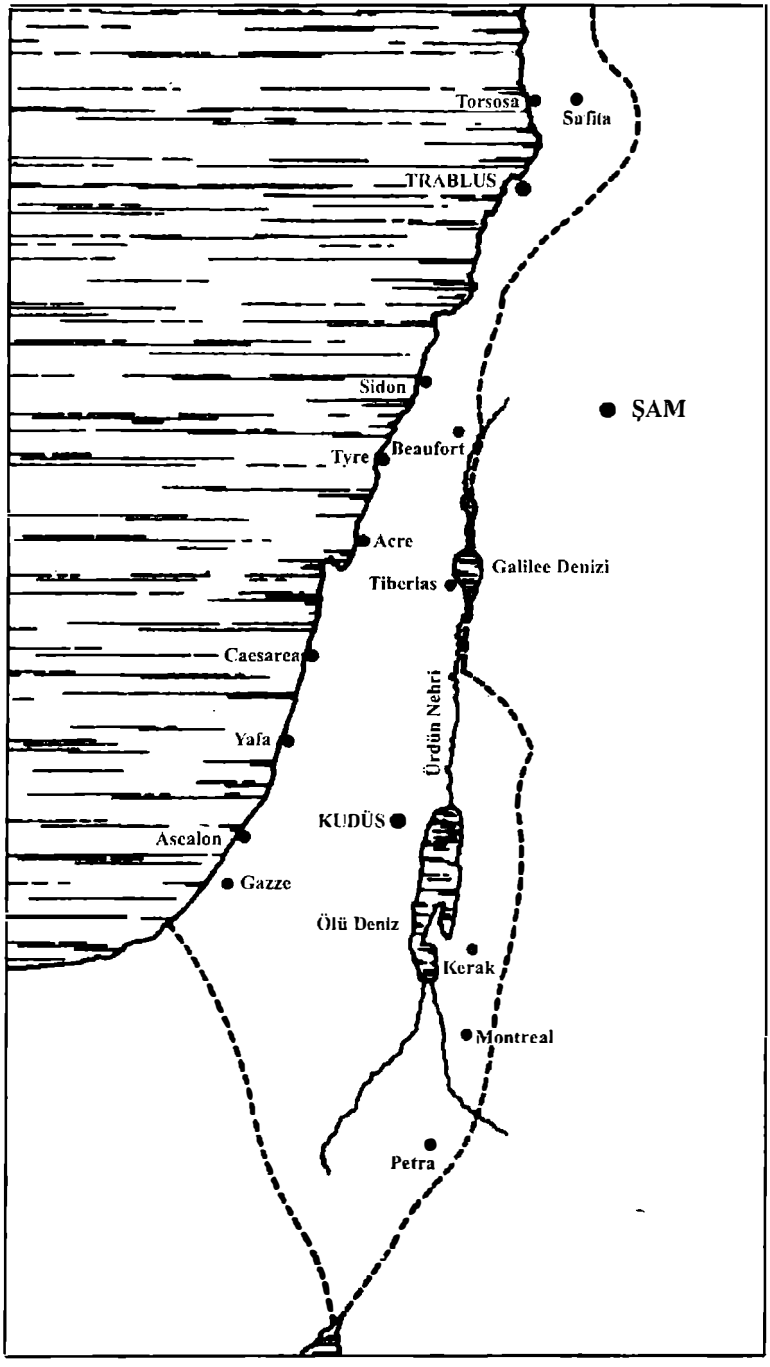
On yıl geçti geçmedi, Tapınak Şövalyeleri'nin namı Avrupa'ya yayıldı. Kilise yetkilileri sıklıkla onlardan söz etmeye ve Hıristiyanlık için yaptıklarını övmeye başladılar. 1128'de, ya da bundan kısa bir süre sonra, Clairvaux başrahibi ve Hıristiyan alemi adına dönemin baş sözcüsü Aziz Bernard gibi üst düzeyde bir yetkili tarafından onların erdem ve niteliklerini metheden bir risale yayımlandı. Bernard'ın risalesi, 'Yeni Şövalyeliğe Övgü', Tapınak Şövalyeleri'nin Hıristiyan değerlerinin somut örneği ve yüceliği olduğunu bildirmekteydi.

Dokuz yıl sonra, 1127'de, dokuz şövalyenin çoğu Avrupa'ya döndü ve büyük çapta Aziz Bernard'ın yönetiminde bir zafer töreniyle karşılandılar. Ocak 1128'de Troyes'da -Hugues de Payen'in bağlı bulunduğu lord olan Champagne Kontu'nun sarayında- Bernard'ın yine kılavuz ruh olduğu bir kilise konseyi toplandı. Bu konseyde Tapınak Şövalyeleri resmi olarak tanındı ve dinsel askeri tarikat olarak ka-

bul edildiler. Hugues de Payen'e 'Büyük Üstad' unvanı verildi. O ve astları katı Tarikat disiplinini şehitlik tutkusuna eşdeğer bir bağnazlıkla birleştiren savaşçı keşişler, gizemli askerler -o zamanlar söylendiği şekliyle, 'İsa Mesih'in Savaşçıları'- olacaklardı. Ve tutkulu bir önsözle birlikte şövalyelerin uymaları gereken, bağlı bulunacakları -katı Tarikat düzenini esas alan- kuralların tasarlanmasında, yine Aziz Bernard'ın büyük etkisi oldu.

Tapınak Şövalyeleri yoksul, namuslu ve itaatkar olacaklarına ilişkin yemin ediyorlardı. Saçlarını kesme zorunlulukları vardı; ancak sakallarını kesmeleri yasaktı, böylece pek çok erkeğin tıraşlı dolaştığı yaşlarda kendilerini diğerlerinden ayırıyorlardı. Diyet, giyinme ve gündelik hayata dair diğer şeyler hem Tarikat hem de askeri adetlerle uyum halinde katı şekilde düzenlenmişti. Tarikatın tüm üyeleri beyaz kıyafetler veya kaban ve pelerinler giymek zorundaydı ve bunlar kısa zaman içinde Tapınak Şövalyeleri'yle birlikte ünlenen beyaz kıyafete dönüşecekti. "Tapınak Şövalyeleri'nden başka hiç kimseye... beyaz kıyafetler veya beyaz kıyafet giyme ayrıcalığı bahşedilmemiştir."[4] Bu giyim tarzının sembolik önemini ayrıntılarıyla anlatan tarikat kuralları şöyle diyordu, "...geçmişteki karanlık yaşamı bir kenara atıp, saf ve beyaz bir yaşamı olan, yaratıcılarına takdirlerini sunabileceklerini bilen, kabul edilmiş bütün şövalyelere, temin edebilirsek hem kış hem de yaz mevsiminde beyaz giysiler veriyoruz."[5]

12. yüzyılın ortalarında Kutsal Topraklar'daki başlıca kaleler ve şehirler

Bu ayrıntılara ek olarak, kural katı bir idari hiyerarşi ve aygıt kuruyordu. Ve muharebe alanındaki davranışlar katı şekilde denetim altındaydı. Örneğin ele geçirilince, Tapınak Şövalyeleri'nin kendileri için af ya da fidye istemelerine izin verilmiyordu. Ölümüne savaşmak zorundaydılar. Üçte birden daha az şansları kalmayana kadar geri çekilmelerine de izin verilmiyordu.

1139'da[6] eski bir Clairvaux keşişi olan ve Aziz Bernard'ca korunan Papa II. Innocent tarafından bir papalık fermanı yayımlandı. Bu fermana göre, Tapınak Şövalyeleri'nin papanın kendisinden başka ne din dışı ne de kilise güçlerden hiçbirine bağlılık borcu bulunmuyordu. Başka türlü söylenecek olursa hem siyasî hem de dinsel otoritelerin hiçbir şekilde karışamadığı ve tüm krallardan, prens ve üst düzey rahiplerden tamamıyla bağımsız hale geliyorlardı. Böylece kendi kendilerinin kanunu oldular, uluslararası bir özerk imparatorluk.

Troyes Konseyi'nden sonraki yirmi yıl boyunca, Tarikat olağanüstü bir hızla ve olağanüstü bir ölçekte genişledi. Hugues de Payen 1128'in sonlarında İngiltere'yi ziyaret ettiği sırada, Kral I. Henry tarafından 'büyük hayranlıkla' kabul edildi. Avrupa çapında, soylu ailelerden gelen genç delikanlılar tarikata üye olmak için toplandı ve Hıristiyan aleminin dört bir yanından devasa -para, mal ve toprak şeklinde- bağışlar alındı. Hugues de Payen kendi mallarını bağışladı ve tüm yeni üyeler de bu şekilde yapmak zorundaydı. Tarikata giren birisi tüm malından ve mülkünden vazgeçmek zorundaydı.

Bu politikalar sonucunda, Tapınak Şövalyeleri'nin mallarının hızla çoğalması şaşırtıcı değildi. Troyes Konseyi'nin toplandığı yirmi ay içerisinde tarikat Fransa, İngiltere, İskoçya, Flanders, İspanya ve Portekiz'de geniş arazilere sahip olmuştu. Sonraki on yıl içerisinde, İtalya, Avusturya, Almanya, Macaristan, Kutsal Topraklar ve doğudaki noktalardaki bölgeleri eline geçirdi. Şövalyeler tek tek yoksulluk andı içerken, bu tarikatın emsali görülmemiş ölçekte bir servet biriktirmesine engel olmadı. Tüm hediyeler kabul edildi. Aynı zamanda, tarikatın her ne olursa olsun, liderlerini fid-

ye karşılığında kurtarmak için bile, harcama yapması yasaktı. Tapınak bolluk içerisindeydi; ancak katı politika sonucunda bunu hiç paylaşmadı. Böylece Hugues de Payen 1130'da Filistin'e geri döndüğünde, maiyetinde o zaman için hatırı sayılır şekilde, üç yüz civarında şövalye vardı ve arkasında, Avrupa bölümünde diğer üyelerin gözetiminde bulunan geniş topraklar bırakmıştı.

1146'da Tapınak Şövalyeleri urbaları üzerindeki ünlü kızıl haçı kabul ettiler. Şövalyeler, urbalarını süsleyen bu nişanla, İkinci Haçlı Seferi sırasında Fransa Kralı VII. Louis'ye eşlik ettiler. Burada neredeyse çılgınca bir gözüpeklikle birlikte, aşırı kendini beğenmiş şehitlik tutkularıyla nam saldılar. Ancak bir bütün olarak olağanüstü şekilde disiplinliydiler; bu, o zamana kadar bilinen en disiplinli savaşçı kuvvetti. Fransa Kralı, İkinci Haçlı Seferi'nin -kötü planlanıp kötü şekilde yönetildiğinden- bütünüyle bir yıkıma dönüşmesini Tapınak Şövalyeleri'nin engellediğini yazıyordu.

Sonraki yüzyıl süresinde Tapınak Şövalyeleri uluslararası etkisi olan bir güç haline geldi. Sürekli olarak batı dünyası ve Kutsal Topraklar'daki soylular ve monarşiler arasında yüksek düzeyde bir diplomasi trafiğiyle meşgul oldular. Örneğin, İngiltere'de Tapınağın Üstadı düzenli olarak kralın parlamentosuna çağırılıyordu ve ülkede bulunan önceki tüm üst düzey rahipler arasında üstünlüğü olan, bütün dinsel tarikatların başı kabul ediliyordu. Hem II. Henry hem de Thomas à Becket ile yakın bağlar kuran Tapınak Şövalyeleri, hükümdarlıkla arası bozuk olan başpiskoposluk arasında uzlaştırıcı anlamında araçsal bir öneme sahipti. Kral John'un da aralarında bulunduğu başarılı İngiliz kralları, Tapınak Şövalyeleri'nin Londra'daki merkezinde sıklıkla bulunurdu ve Magna Carta imzalandığı sırada Tarikatın Üstadı kralın yanında duruyordu.[7]

Tarikatın politikaya olan ilgisi Hıristiyan alemi ile sınırlı değildi. Muharebe meydanında sıklıkla kapışılan Müslüman dünyasıyla da yakın ilişkiler kurulmuştu ve Tapınak Şövalyeleri bütün diğer Avrupalıları aşan oranda Sarazen liderlerinin de saygısını kazanmışlardı. Ayrıca Tapınak Şövalyeleri

kendilerinin İslami karşılığı olan, gizli militan tarikatı Haşhaşinler ve diğer fanatik üstatlarla da gizli ilişkiler kurmuşlardı. Haşhaşin'in Tapınak Şövelyaleri'ne haraç ödediği ve onlar tarafından kullanıldığı söylentileri vardı.

Tapınak Şövalyeleri neredeyse tüm politik düzeylerdeki tartışmalarda resmi hakemlik görevi aldılar ve krallar bile onların yetkisine boyun eğdi. 1252'de İngiltere Kralı III. Henry arazilerine el koymakla tehdit ederek onlara meydan okumaya cüret etti. "Siz Tapınak Şövalyeleri... O kadar çok özgürlüğünüz ve ayrıcalığınız var ki devasa mallarınız kendini beğenmişlik ve kibirle saçmalamanıza neden oluyor. Mantıksızca verilen şeyler mantıklı biçimde geri alınmalıdır ve düşüncesizce bağışlananlar düşünceli biçimde geri çağırılmalıdır." Tarikatın Üstadı yanıt verdi, "Ne diyorsunuz, Sevgili Kral? Öylesi tatsız ve aptalca bir söz ağzınızdan uzak dursun. Adaletli davrandığınız sürece hüküm sürebileceksiniz. Ama eğer bunu çiğnerseniz, Krallık sıfatınız kaldırılacaktır."[8] Bu ifadenin büyüklüğünü ve küstahlığını çağdaş bir akla taşımak zordur. Üstad imalı biçimde tarikatı ve kendisi üzerine papalığın bile açıktan istemeye cüret edemeyeceği bir güç yüklüyordu; monarşileri yapma veya tahttan indirme gücü.

Aynı zamanda, Tapınak Şövalyeleri'nin çıkarları savaş, diplomasi ve politik entrikaların da ötesine vardı. Etkili biçimde modern bankacılığın kuruluşunu sağlayarak kurumsallaştırdılar. Bunlardan yoksun bulunan hükümdarlara engin miktarlarda meblağlar borç vererek Avrupa'daki her tahtın -ve hatta bazı Müslüman hükümdarların bile- bankeri konumuna yükseldiler. Avrupa ve Ortadoğu çapındaki merkezlerinin ağı aracılığıyla, aynı zamanda gittikçe onlara bağımlı bir sınıf haline dönüşen tüccarlar için makul faiz oranlarında güvenli ve iyi işleyen bir para transfer sistemi düzenlediler. Örneğin bir kentte yatırılan para, karmaşık şifrelerle yazılmış bir taahhüt senediyle başka bir kentte istenebiliyor veya çekilebiliyordu. Böylelikle Tapınak Şövalyeleri dönemin başlıca para bozdurucuları oldular ve Paris'teki merkezleri, Avrupa finansının merkezi oldu.[9] Bildiğimiz anlamdaki ve bugün kullandığımız çekin tarikat tarafından bulunduğu bile ispatlanabilir.

Ve Tapınak Şövalyeleri sadece para ticareti yapmadılar, düşünce ticareti de yaptılar. İslam ve Yahudi kültürüyle olan sağlam ve sempatik bağlantıları yoluyla, yeni fikirler, yeni bilgi boyutları, yeni bilimler adına bir alan sağlamış oldular. Dönemlerinin en iyi ve en ileri teknolojisi konusunda gerçek bir tekel oluşturdular -zırh yapımcıları, deri işçileri, taş ustaları, askeri mimarlar ve mühendisler tarafından üretilenlerin en iyileri-. Arazi ölçümü, harita yapımı, yol inşası ve gemiciliğin gelişimine katkıda bulundular. Kendi limanları, tersaneleri ve filoları vardı; bu filo, hem ticari hem de askeri amaçlı manyetik pusulayı kullanan ilk filo idi. Ve askeri anlamda Tapınak Şövalyeleri'nin yaralanma ve hastalık tedavisine yönelik ihtiyaçları, onları ilaç kullanma konusunda beceri sahibi yaptı. Tarikat, antibiyotik özellikleri tanıdıkları bilinen kendi hekimleri ve cerrahlarıyla, kendi hastanelerini kurdu. Hijyen ve temizliğe dair modern ilkeler anlaşıldı. Ve ayrıca o dönemki anlayışın ilerisinde bir düşünceyle, 'sara'yı (epilepsi) şeytanın etkisi altında bulunma durumu değil, kontrol edilebilir bir hastalık olarak gördüler.[10]

Kendi başarıları sayesinde Avrupa Tapınağı gittikçe zenginlik, güç ve rahata kavuştu. Şaşırtıcı olmayacak şekilde, ayrıca gittikçe küstah, acımasız ve yozlaşmış bir hale dönüştü. 'Bir Tapınak Şövalyesi gibi içmek' o dönemin klişe sözü olmuştu. Ve bazı kaynaklar tarikatın, aforoz edilmiş şövalyeleri üye olarak kabul edecek düzeye geldiğini bile öne sürmektedir.

Ancak Tapınak Şövalyeleri Avrupa'da refah ve kötü ün sahibiyken Kutsal Topraklar'daki durum da ciddi biçimde bozulmuştu. 1185'te Kudüs Kralı IV. Baudouin öldü. Sonraki hanedanlık atışmaları sırasında Gerard de Ridefort, Tapınak Şövalyeleri'nin Büyük Üstadı merhum krala verdiği yemini bozdu ve Avrupalıları Filistin'e getirerek bir iç savaşın eşiğine geldi. Ridefort'un şüphe uyandıran tek davranışı bu değildi. Sarazenler'e saygısızca davranması, uzun süreli ateşkesin ortadan kaldırılmasını hızlandırdı ve yeni bir düşmanlık dönemini kışkırttı. Ardından, Temmuz 1187'de, Ridefort şövalyelerini, Hıristiyan ordusunun geri kalanıyla bir-

likte Hattin'de aceleci, yanlış tasarlanmış ve görüleceği kadarıyla feci bir savaşa soktu. Hıristiyan güçleri neredeyse bütünüyle yok edildi ve iki ay sonra Kudüs -yaklaşık yüz yıllık bir aradan sonra- yine Sarazenler'in elindeydi.

Sonraki yüzyıl boyunca durum giderek umutsuz bir hal aldı. 1291'de Outremer'in neredeyse tamamı kaybedildi ve Kutsal Topraklar neredeyse bütünüyle Müslümanlar'ın kontrolü altındaydı. Yalnızca Acre kaldı ve Mayıs 1291'de bu son kale de kaybedildi. Yazgısı kötü kenti savunmada Tapınak Şövalyeleri tüm kahramanlıklarını sergilediler. Büyük Üstad, ağır yaralansa da ölene kadar savaşmaya devam etti. Tarikatın gemilerinde sadece sınırlı yer bulunduğundan, kadınlar ve çocuklar tahliye edilirken, tüm şövalyeler yaralı da olsalar geride kalmayı seçtiler. Arce'deki son kale de düşerken mahşeri bir ortam vardı, duvarlar çökerken saldırganlarla birlikte savunmacılar da toprağın altındaki mezarlarına gidiyordu.

Tapınak Şövalyeleri yeni karargahlarını Kıbrıs'ta kurdular; ancak Kutsal Topraklar'ın kaybedilmesiyle birlikte, varlık nedenlerinden yoksun kalmış bulunuyorlardı. Artık fethedecek başka kafir toprağı bulunmadığından, tarikat ilgisini Avrupa'ya yöneltmeye başladı, süregiden varlığına bir meşruiyet bulabilmek umuduyla...

Bir yüzyıl sonra, Tapınak Şövalyeleri başka bir yürekli, dinsel askeri tarikatın Töten Şövalyeleri'nin kuruluşuna başkanlık yaptılar. Töten Şövalyeleri küçük gruplar halinde Ortadoğu'da etkin oldu; ama 13. yüzyılın ortalarında ilgilerini Hıristiyan aleminin kuzeydoğu sınırlarına çevirdiler. Burada kendileri için bağımsız bir prenslik yeri buldular. Neredeyse tüm doğu Baltıklar'ı çevreleyen Ordenstaat (veya *Ordensland),* Prusya'dan Finlandiya Körfezi'ne kadar uzanan ve günümüzde Rus toprağı olan bu prenslikte, Töten Şövalyeleri hem dindışı hem de kilise denetiminin uzağında karşı konulmaz bir hükümranlık sürdüler.

Ordensland'ın başlangıcında, benzerlerince kurulan düzenin bağımsızlığı ve dokunulmazlığını kıskandılar. Kutsal Topraklar'ın kaybedilmesinden sonra giderek artan biçimde, aynı engelsiz iktidar ve özerkliği uygulayabilecekle-

ri kendi devletlerine sahip olmayı düşünüyorlardı. Ancak Töten Şövalyeleri'nden farklı olarak, Tapınak Şövalyeleri Doğu Avrupa'nın sert bozkırlarına ilgi duymuyorlardı. O zaman için lükse ve zenginliğe fazlasıyla alışmışlardı. Bundan dolayı, ulaşılabilir, daha uygun bir arazide kurmayı hayal ettiler; Languedoc'ta.[11]

Başından beri Tapınak, Catharlarla sıcak ve dostça ilişki kurmuştu, özellikle de Languedoc'ta. Pek çok varlıklı toprak sahibi -Catharlar veya Cathar sempatizanları- topluluğa geniş araziler bağışlamıştı. Yakın zamanlardaki bir yazara göre, Tapınak Şövalyeleri'nin kurucularından en azından birisi bir Cathar'dı. Bu inanılmaz gibi görünüyor; ama tarikatın dördüncü Büyük Üstad'ı olan Bertrand de Blanchefort'un bir Cathar ailesinden gelmiş olduğu tartışma götürmez. Bertrand'ın ölümünden kırk yıl sonra, torunları diğer Cathar lordlarıyla yan yana Simon de Montfort'un Kuzeyli istilacılarına karşı savaşıyordu.[12]

Albigen Haçlı Saldırısı sırasında, Tapınak Şövalyeleri kendilerini tanık rolüyle sınırlandırarak görünüşte tarafsız kaldılar. Ancak aynı zamanda, Büyük Üstad yalnızca tek bir Haçlı Seferi olduğunu ilan ederken, tarikatın tutumunu açıklamış oluyordu; Sarazenler'e karşı Haçlı Seferi. Bundan da öte, çağdaş anlatımların dikkatli bir yoklaması yapıldığında, Tapınak Şövalyeleri'nin pek çok Cathar mülteci için sığınak sağladığını ortaya çıkaracaktır.[13] Gerektiğinde bu sığınmacılar lehinde silaha sarılmış oldukları da görülmektedir. Ve Albigen Haçlı Saldırısı'nın başlarındaki Tarikat kayıtlarının araştırılması, Simon de Montfort'un haçlılarının bile onlarla yüzleşmeye cesaret edemediği, Tapınak Şövalyeleri saflarına büyük bir Cathar akını olduğunu ortaya koymuştur. Aslında dönemin Tapınak Şövalyeleri kayıtları tarikatın üst rütbeli ileri gelenlerinin önemli bir oranda Cathar ailelerden geldiğini göstermektedir.[14] Languedoc Tapınağı'ndaki görevliler Katolik'ten çok Cathar'dı. Bundan da öte, Tapınak Şövalyeleri üyesi Cathar soyluların Katolik kardeşleri gibi yeryüzünde çok fazla dolaşmadıkları anlaşılıyordu. Tersine, zamanlarının çoğunda Languedoc'ta kaldıkları görülüyordu, böylece bölgede tarikat için uzun süreli ve kalıcı bir üs yaratmışlardı.

İslam ve Yahudi kültürleriyle ilişkilerinin erdemiyle, Tapınak Şövalyeleri, geçerli Roma Hıristiyanlığı'na yabancı oldukça çok sayıda fikir sahibi olmuşlardı. Örneğin Tapınak Şövalyeleri yanlarında çoğunlukla Arap yazıcılar çalıştırıyordu ve pek çok Tapınak Şövalyesi tutsak edildiklerinde Arapça öğrendiğinden, bu dili akıcı biçimde kullanabiliyordu. Yahudi tarikatlarıyla da benzeri bir yakın dost ilişkisi vardı, mali çıkarlar ve bilgi. Tapınak Şövalyeleri Roma'nın her zamanki gibi uygun bulmayacağı pek çok şeyle karşılaşmıştı. Cathar üyelerin akınıyla birlikte, şimdi de Gnostik düalizmle tanışıyorlardı; aslında belki de buna gerçekten yabancılardı.

1306'da Fransa Kralı IV. Philippe -Philippe le Bel- bölgesini Tapınak Şövalyeleri'nden temizlemek için şiddetli bir istek duymaktaydı. Küstah ve ele avuca sığmazdılar. Becerikli ve yüksek eğitim sahibiydiler, profesyonel bir askeri güç anlamında, kendisinin bir araya getirebileceklerinden daha güçlü ve daha örgütlüydüler. Fransa çapında sağlam biçimde kurumsallaşmıştılar ve o zaman için papaya olan sadakatleri sözde kalmıştı. Philippe'in Tapınak Şövalyeleri üzerinde kontrolü yoktu. Onlara borcu vardı. Paris'teki isyankar bir çeteden kaçarken sefil bir sığınmacı gibi Tapınak Şövalyeleri'nin merkezine gitmek zorunda kalması gururunu kırmıştı. Yanlarında geçici olarak kalırken alenen gördüğü, Tapınak Şövalyeleri'nin devasa servetine gözünü dikmişti. Şövalye olarak tarikata katılmak amacıyla başvurduğunda, tüm asaletinden feragat etmesi istenilip, küstahça reddedilerek küçük düşürülmesinin çilesini çekiyordu. Bütün bu etmenler -kuşkusuz, arka kapısında bağımsız bir Tapınak Şövalyesi devletinin kurulma olasılığının korkutuculuğuyla birlikte- kralı eyleme geçmeye kışkırtmak için yeterliydi. Ve sapkınlık uygun bir bahaneydi.

Philippe öncelikle, Tapınak Şövalyeleri'nin teoride de olsa sadakat ve itaat borçlu olduğu papadan işbirliği amacıyla yardım istemeliydi. 1303 ile 1305 arasında, Fransız kralı ve bakanları bir papanın kaçırılarak (VIII. Boniface) ve muhtemelen başka birisinin de zehirlenerek ölümüne (XI. Benedict) sebep oldular. Ardından, 1305'te Philippe boş

bulunan papalık tahtına kendi adayının, Bordeaux Başpiskoposunun seçilmesini güvence altına almayı başarabildi. Yeni papa V. Clement ismini aldı. Philippe'in etkisine müteşekkir şekilde, kralın taleplerini reddetmesi çok zor bir ihtimaldi. Ve bu talepler arasında Tapınak Şövalyeleri'nin nihai biçimde imha edilmesi de bulunmaktaydı.

Philippe adımlarını dikkatli attı. Bir kısmı tarikata sızan ajanlarından, bir kısmı dönek bir Tapınak Şövalyesi'nin gönüllü itiraflarından bir araya getirilerek bir suç listesi derlendi. Bu suçlamalarla Philippe sonunda hamlesini yaptı ve darbesini indirdiği zaman, ani, tez, işlevsel ve öldürücüydü. SS'lerin veya Gestapo'nun tarzında bir güvenlik harekatıyla kral ülke çapındaki adamlarına gizli damgalı emirler verdi. Bu emirler aynı zamanda açılarak bir anda uygulanacaktı. 31 Ekim 1307'de şafak vakti, Fransa'daki bütün Tapınak Şövalyeleri kralın adamları tarafından yakalanıp gözaltına alınacaktı, merkezlerine saray tarafından el konuldu, malları haczedildi. Fakat Philippe'in baskın hedefi başarıya ulaşmış gibi görülse de ilgilendiği asıl şey -Tarikatın devasa servetiondan kaçırıldı. Hiçbir zaman bulunamadı ve düşsel, "Tapınak Şövalyeleri'nin hazinesi" olarak bilinen gizem kaldı geride.

Aslında Philippe'in tarikata sürpriz saldırısının kendi inandığı veya sonraki tarihçilerin inandığı şekilde, gerçekten beklenmedik olup olmadığı şüphe götürür. Tapınak Şövalyeleri'nin bir çeşit erken uyarı aldıklarını öne süren önemli kanıtlar vardır. Örneğin, tutuklamalardan kısa süre önce, Büyük Üstad, Jacques de Molay, tarikatın pek çok kitabını ve kaybolmamış yazılı kurallarını istetmiş ve yaktırmıştır. O dönemde tarikattan ayrılan bir şövalyeye, bir haznedar, yıkım yakında gerçekleşeceğinden bunun fazlasıyla 'akıllıca' olduğunu söylemiştir. Tüm Fransa geneline resmi bir yazı gönderilerek, tarikat adetleri ve törenleriyle ilgili hiçbir bilginin yayınlanamayacağı iletilmişti.

Ne olursa olsun, Tapınak Şövalyeleri ister önceden ister rüzgara bakıp tahmin etmiş olsunlar, belirli önlemler kesinlikle alınmıştı.[15] Öncelikle, yakalanan şövalyelerin, eğer ki talimat öyleyse, pasif biçimde boyun eğdiği görülmektedir.

Fransa'daki tarikatın kayıtlarında kralın adamlarına aktif biçimde direnişe ilişkin hiçbir kayıt yoktur. İkinci olarak -neredeyse tamamı tarikatın hazinesi ile bir şekilde bağlantılı olan- özel bir grup şövalyenin bir çeşit örgütlü kaçışının inandırıcı kanıtı vardır. Bu nedenle, Tapınak Şövalyeleri hazinesinin neredeyse bütün belgeleri ve kayıtlarıyla beraber kaybolmuş olabileceği muhtemelen şaşırtıcı değildir. Israrlı ama dayanaksız söylentiler, hazinenin Paris'teki merkezden tutuklamalardan az önce, gece vakti kaçırıldığından söz eder. Bu söylentilere göre, atlı arabalarla kıyıya -tahminen tarikatın La Rochelle'deki deniz üssüne- nakledildi ve bir daha hiç haber alınmayan on sekiz gemiye yüklendi. Bu gerçek olsun olmasın, Tapınak Şövalyeleri'nin filosunun kralın pençelerinden kaçmış olması olasıdır; çünkü kayıtlarda ele geçirilen tarikat gemilerinden söz edilmemektedir. Tersine, söz konusu gemiler taşıdıkları şeyle birlikte, topluca kayıplara karıştılar.[16]

Fransa'da tutuklanan Tapınak Şövalyeleri yargılandı ve pek çoğu işkenceye maruz kaldı. Tuhaf itiraflar elde edildi ve hatta tuhaf suçlamalar yapıldı. Ülke çapında korku dolu söylentiler yayılmaya başladı. Tapınak Şövalyeleri'nin sözde Baphomet adında bir şeytana taptığı söyleniyordu. Gizli törenlerinde, güya kendilerini onlarla konuşan ve onları gizemli güçlerle donatan sakallı bir erkek kafasının üzerine yatırıyorlardı. Bu törenlerin yetkisiz tanıkları bir daha hiç görünmedi. Ve bundan daha anlaşılmaz olan başka diğer suçlamalar da vardı; küçük çocukları öldürmek; kadınlara nasıl kürtaj yapılacağını öğretmek; papaz adaylarının göreve geliş törenlerinde müstehcen şekilde öpüşmek; eşcinsellik. Fakat İsa Mesih için savaşıp bu uğurda yaşamlarını ortaya koyan, İsa Mesih'in bu askerlerine yöneltilen bütün suçlamalar, acayip ve görünüşte inanılmaz olan bir suçlamanın yanında, yine bir düzeye kadardı. Dinsel törenlerinde İsa Mesih'i inkar etmekle suçlandılar, haçı tanımamak, çiğnemek ve üzerine tükürmekle.

Fransa'da, tutuklu Tapınak Şövalyeleri'nin yazgısı sonuç olarak kesinleşmişti en azından. Philippe onlara vahşi ve acımasızca eziyet etti. Çoğu yakıldı, pek çoğu hapse atıl-

dı ve işkence gördü. Kral aynı zamanda, Papa'dan tarikata karşı daha katı önlemler içeren fermanlar yayınlamasını talep etmeye devam etti. Bir süre direndikten sonra, Papa 1312'de bunu yaptı ve Tapınak Şövalyeleri resmen dağıtıldı, suçlu veya masum olduklarına dair kesin yargı şeklinde hiçbir resmi açıklama yapılmadı. Ancak Philippe'in etkisi altında, yargılamalar, soruşturma ve araştırmalar iki yıl daha devam etti. Sonunda Mart 1314'te, Büyük Üstad Jacques de Molay ve Normandiya Öğretmeni Geoffroi de Charnay ateşte yakılarak öldürüldü. İnfazlarıyla birlikte, Tapınak Şövalyeleri görünüşte tarih sahnesinden silindiler. Bununla birlikte, tarikat varlığına son vermedi. Kaçan bir grup şövalye düşünüldüğünde, serbest bırakılanlar, beraat edenler göz önüne alındığında, bunun tersi şaşırtıcı olurdu.

Philippe, Hıristiyan aleminin hiçbir yerinde hiçbir Tapınak Şövalyesi'nin sağ kalmamasını teminat altına almak amacıyla, hükümdar dostlarını etkilemeye çalıştı. Aslında bu anlamda kralın tutkusu neredeyse takıntı halindedir. Kendi ülkesindeki tarikat varlığından kurtulmak isteği belki anlaşılabilir. Başka yerlerdeki Tapınak Şövalyeleri'ni yok etmekte neden bu kadar ısrarlı olduğu pek anlaşılır değildir. Kuşkusuz kendisi bir erdem timsali değildi ve iki papanın ölümünü ayarlamış olan bir hükümdarın, inancın çiğnenmesine gerçekten bu kadar üzüleceğini hayal etmek kolay bir iş değildir. Philippe, tarikat Fransa dışında bozulmadan kalacak olursa, intikam alınacağından mı korkuyordu? Yoksa başka şeyler mi vardı?

Yine de Fransa dışındaki Tapınak Şövalyeleri'ni ortadan kaldırma girişimi bütünüyle başarılı değildi. Örneğin Philippe'in kendi manevi oğlu, İngiltere Kralı II. Edward tarikatın savunmasını alaya aldı. Neticede hem Papa hem de Fransa Kralı'nın baskısıyla, onların taleplerine uydu ama yalnızca kısmen ve ılımlı biçimde. İngiltere'deki Tapınak Şövalyeleri'nin çoğunluğu tümüyle kaçmış gibi görünse de bir grubu tutuklandı. Fakat bunlardan çoğu, genel olarak konforlu koşullarda yaşamış oldukları manastırlarda bir yıldan daha az zaman tutulma gibi, sadece hafif cezalar aldı. Toprakları sonuç olarak Aziz John Şövalyeler Hastanesi'ne tahsis edil-

di; ancak Fransa'daki kardeşlerinin karşılaştığı gaddar zulümden kendilerini kurtardılar.

Tapınak Şövalyeleri'nin imhası her yerde büyük zorluklarla karşılaştı. Örneğin İskoçya o zamanlar İngiltere ile savaştaydı ve olası bir kaos tehlikesi, yasal ayrıntılarla uğraşmaya fazla imkan tanımıyordu. Bu nedenle Tapınak Şövalyeleri'nin ortadan kaldırılmasına ilişkin papalık fermanları İskoçya'da hiçbir zaman duyurulmadı ve bu sebeple, tarikat teknik anlamda hiçbir zaman ortadan kaldırılmadı. Tahmin edilebileceği gibi, pek çok İngiliz ve Fransız Tapınak Şövalyesi, İskoçya'da sığınmacı olma şansı buldu ve 1314'teki Bannockburn Savaşı'nda oldukça büyük bir birliğin Robert Bruce'un saflarında savaştığı söylenmektedir. Efsaneye göre -ve bunu destekleyecek kanıt da bulunmaktadır- sonraki dört yüzyıl boyunca İskoçya'da tarikat kendisine uygun bir ortam sağladı. 1688-91'deki savaş sonucunda, İngiltere Kralı II. James, Orange'lı William tarafından tahttan indirildi. İskoçya'da kuşatılan Stuart Hanedanı'nın yandaşları isyan başlattı ve 1689'daki Killiecrankie Savaşı'nda, Dundee Vikontu John Claverhouse savaş meydanında öldürüldü. Cesedi bulunduğunda, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın Büyük Haçı'nı giydiği yolunda söylentiler vardı; söylendiğine göre o tarihlerde üretilmiş olanlardan değil, 1307'den önceki bir tarihten kalma.[17]

O zamanlar Fransa'nın değil, Almanya'nın bir parçası olan Lorraine'de, Tapınak Şövalyeleri, prensliğin Dükü tarafından destekleniyordu. Birkaçı yargılandı ve beraat etti. Dahası, dediklerine göre sakallarını tıraş etmeleri, sivil şekilde giyinmeleri ve kendilerini yerel halkın arasına kaynaştırmaları öğüdünü veren öğretmenlerinin tavsiyesine uydukları anlaşılmaktadır.

Almanya'da hakiki Tapınak Şövalyeleri silaha sarılma tehdidi savurarak kendilerini yargılayanlara açık biçimde kafa tuttular. Gözleri korkan yargıçlar masum oldukları kararını açıkladı ve tarikat resmi olarak ortadan kaldırıldığı zaman, pek çok Alman Tapınak Şövalyesi Aziz John Hastanesi'nde ve Töton Yönetimi'nde sığınak buldu. İspanya'da da Tapınak Şövalyeleri kendilerine zulmedenlere direndiler ve diğer yönetimler altında sığınma şansı buldular.

Portekiz'de tarikat bir soruşturma sonucunda aklandı ve sadece adını İsa Mesih'in Şövalyeleri şeklinde değiştirmekle yetindi. Bu unvan altında kendilerini denizcilik faaliyetlerine vakfederek 16. yüzyıla kadar faaliyetlerini sürdürdüler. Vasco de Gama bir İsa Mesih'in Şövalyesi'ydi ve Denizci Prens Henry, tarikatın Büyük Üstad'ı idi. İsa Mesih'in Şövalyeleri'nin gemileri, bilinen kırmızı haçla denize açıldılar. Ve aynı haç altında Christopher Columbus'un üç gemisi Atlantik'i geçerek Yeni Dünya'ya ulaştılar. Columbus eski bir İsa Mesih'in Şövalyesi'nin kızıyla evliydi ve kayınpederinin harita ve günlüklerine erişme şansı vardı.

Böylece, bir dizi farklı yoldan, Tapınak Şövalyeleri 13 Ekim 1307'deki saldırıdan sonra yaşamayı sürdürdü. Ve 1522'de Tapınak Şövalyeleri'nin Prusyalı torunları, Töton Şövalyeleri, kendilerini laikleştirdiler; Roma'ya bağlılıktan vazgeçip Martin Luther adındaki, sonradan ortaya çıkan bir asi ve sapkına destek sundular. Ortadan kaldırılmalarından iki yüzyıl sonra, Tapınak Şövalyeleri vekaleten de olsa, onlara ihanet eden kiliseden az çok intikam alıyorlardı.

Tapınak Şövalyeleri - Gizemler

Tapınak Şövalyeleri'ne şaşırtıcı muammalar yüklenmesinin sonunda, tarikatın kuruluşu ve erken tarihi de bize bu şekilde gelmeye başladı. Bir dizi tutarsızlıklar ve belirsizliklerle uğraşmaya başlamıştık bile. Dokuz şövalye, -Kutsal Topraklar'da dolaşıp duran diğer haçlıların arasından- dokuz 'yoksul' şövalye, hiçbir yerden gelmemiş gibi bir anda belirdi ve kralın ülkesi onlara bırakıldı! Dokuz 'yoksul' şövalye -saflarına yeni asker kabul etmeden- herşeyi kendilerinin yapacağı varsayılarak Filistin'in tüm ana yollarını savunacaktı. Ve aslında tam olarak hiçbir şey yaptıklarına dair bir kayıt bulunmamaktadır, kuşkusuz onlar hakkında bilgisi olması gereken kralın resmi vakanüvisi olan Fulk de Chartres'dan kalma bir kayıt bile! Faaliyetlerinin, örneğin krallık binasına taşınmalarının nasıl olup da Fulk'un dikkatinden kaçtığına hayret ettik. Vakanüvisin hiçbir şey söylememesi inanılmaz görünüyordu. Aslında yarım yüzyıl sonra

yazan Guillaume de Tyre'e kadar kimse bir şey söylememekteydi. Bundan ne sonuç çıkarabilirdik? Şövalyeler onlara atfedilip övgüyle karşılanan kamusal hizmetle uğraşmıyorlar mıydı? Belki de bunun yerine daha bir gizli saklı faaliyetle mi ilgileniyorlardı, resmi vakanüvisin bile farkında olmadığı bir faaliyet? Veya vakanüvis susturulmuş muydu? İkinci söylediğimiz daha akla yakın bir açıklama gibi görünüyor. Sonradan iki ünlü soylunun katılacağı şövalyeler, varlığını fark etmemenin çok zor olduğu soylular...

Büyük ölçüde kısaltılmış şekliyle, yazarların benimseyip sunduğu ve araştırmamızla karşılaştırdığımız şekilde, Tapınak Şövalyeleri'nin tarihi böyledir. Ancak hızla şunu anladık ki; tarikatın tarihinde başka bir boyut daha vardı, çok daha bulunması zor, daha kışkırtıcı ve daha spekülatif. Var oldukları sırada bile, şövalyelerin etrafında bir gizem dolanıyordu. Bazıları büyücü ve sihirbaz, gizli usta ve simyacılar olduklarını söylüyordu. Çağdaşlarının çoğu günahkar güçlerle birlik olduklarına inandıklarından onlardan uzak duruyordu. 1208 yılında, Albigen Haçlı Saldırısı'nın başlangıcında, Papa II. Innocent, Tapınak Şövalyeleri'ni Hıristiyanlığa aykırı davranışlarından dolayı uyarmış ve açıkça ruh çağırmadan söz etmişti. Öte yandan, onları fazlasıyla metheden kişiler vardı. 12. yüzyılın sonunda, Ortaçağ *Minnesanger* veya *romancier*lerinin en büyüğü, Wolfram von Eschenbach, tarikatı iş başında görmek amacıyla Outremer'e özel bir ziyaret gerçekleştirdi. Ve ardından, 1195 ile 1220 arasında, Wolfram destansı romanı *Parzival*'ı yazdı ve Tapınak Şövalyeleri'ne yüksek bir statü verdi. Wolfram'ın şiirinde Kutsal Kase'ye, Kutsal Kase şatosuna ve Kutsal Kase Ailesine bekçilik yapan şövalyeler Tapınak Şövalyeleri'dir.[18]

Tapınak Şövalyeleri'nin dağıtılmasının ardından, etraflarındaki gizem varlığını korudu. Tarikat tarihine ilişkin son kayıt, son Büyük Üstad Jacques de Molay'ın Mart 1314'te yakılmasıydı. Ağır ateşin dumanı ruhu bedenden alırken, Jacques de Molay'ın alevlerden beddualarının yükseldiği söylenmektedir. Anlatıldığına göre, işkencecilerine -Papa Clement ve Kral Philippe- yıl içinde kendisine katılıp, Tanrı

katında kendileri adına hesap vermeleri çağrısında bulunmuştur. Bir ay geçmeden, Papa Clement'ın ani bir dizanteri nedeniyle öldüğü söylenmektedir. Yılın sonlarına doğru Philippe de ölmüştü, günümüze kadar karanlıkta kalmış nedenlerle... Kuşkusuz doğaüstü güçler aramaya gerek yok. Tapınak Şövalyeleri zehir kullanımında büyük uzmanlık sahibiydiler. Ve elbette ki uygun intikamı alacak sayıda insan vardı; takma adla seyahat eden sığınmacı şövalyeler, tarikat sempatizanları ya da zulmedilen kardeşlerin yakınları. Bununla birlikte, Büyük Üstad'ın lanetinin açıkça yerine gelmiş olması tarikatın gizemli güçlerine olan inancı ve güveni arttırdı. Lanet burada kalmadı. Efsaneye göre, gelecekte tüm Fransız krallığının sınırlarını kasvetli bir örtü gibi kaplayacaktı. Ve böylece Tapınak Şövalyeleri'nin sözde mistik gücünün yankıları yüzyıllar boyunca duyuldu.

18. yüzyılda çeşitli gizli ve yarı gizli kardeşlik grupları, Tapınak Şövalyeleri'ni hem öncülleri hem de gizemli üyeler olarak nitelendiriyorlardı. O dönemki Farmasonların çoğu Tapınak Şövalyeleri'ni kendi öncülleri olarak kabul ettiler. Bazı Mason 'adetleri' ya da 'görenekleri' gizemli sırlarının yetkili gözetmeni olmasının yanı sıra, doğrudan tarikat soyundan geldikleri iddiasında bulundu. Bu iddiaların bazıları besbelli ki saçmadır. Diğerlerinde -örneğin, tarikatın İskoçya'da muhtemelen hayatta kalması- eğer bağlantılı süslemeler düzmece değilse, biraz geçerlilik payı olabilir.

1789'da Tapınak Şövalyeleri'nin etrafındaki efsanelere olumlu oranlarda mistik eklemeler yapıldı ve tarihsel gerçeklikleri şaşırtıcı ve hayali bir ortam yaratılarak anlaşılmaz hale getirildi. Gizemli ustalar, aydınlanmış simyacılar, büyü ve bilgelik, üstat masonlar ve yüce üyeler olarak kabul edildiler; (güç ve bilginin esrarlı korkutucu silahlarıyla ödüllendirilmiş) gerçek Süpermenler. Ayrıca kahramanlar ve şehitler, dönemin kilise karşıtı havasının müjdecileri; ayrıca pek çok Fransız Framasonları XVI. Louis'e komplo kurarken, Jacques de Molay'ın ölmeden önceki Fransız toprakları üzerindeki lanetini tamamlanmasına yardımcı olduklarını düşünüyordu. Kralın kafası giyotinin altına düşerken, bilinmeyen bir adamın üzerine atladığı söylenir. Kralın kanına

elini daldırıp etraftaki kalabalığa doğru saçarak şöyle bağırmıştır, 'Jacques de Molay, öcün alındı!'

Fransız Devrimi'nden bu yana Tapınak Şövalyeleri'nin etrafındaki gizemli hava azalmadı. En azından üç çağdaş örgüt 1314'ten gelen bir soyağacına ve orijinalliği hiç kanıtlanamayan haritalara sahip oldukları iddiasıyla, bugün kendilerine Tapınak Şövalyesi ismini vermektedir. Bazı Mason locaları, orijinal tarikattan geldiği söylenen unvanların yanı sıra, Tapınak Şövalyeliği mertebesini benimsemişlerdir. 19. yüzyılın sonlarına doğru, Almanya ve Avusturya'da gamalı haçı amblemlerinden birisi olarak kullanan fesat bir 'Yeni Tapınak Şövalyeleri Tarikatı' kuruldu. Teozofi'nin kurucusu H. P. Blavatsky ve Antrozofi'nin kurucusu Rudolf Steiner gibi şahsiyetler, halen eski sırların sürdürücüsü olduklarını iddia eden, Catharlara kadar uzanan Batıni bir 'bilgelik geleneği'nden söz etmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde genç delikanlılar, ne kendileri ne de akıl hocalarının ismin nereden geldiği hakkında bir görüş sahibi olmadıkları De Molay Derneği'ne kabul edilmektedir. Batıdaki diğer yerler gibi, Britanya'da da derin Rotary kulüpleri kendilerini 'Tapınak Şövalyesi' ismiyle onurlandırmakta ve halkın tanıdığı seçkin isimleri kapsamaktadır. Kılıcıyla fethetmeye çalıştığı göksel krallığından Hugues de Payen, şimdi aşağıya belirli bir hoşnutsuzlukla, sonraki şövalyelere, ortaya çıkardığı kel kafalı, koca göbekli ve gözlüklü şeylere bakmaktadır. Ve mirasının kalıcılığı ve canlılığından etkilenmiş olmalıdır.

Fransa'da bu miras özellikle güçlüdür. Aslında, Tapınak Şövalyeleri Fransa'da tam bir endüstridir, Britanya'daki Glastonbury ya da Loch Ness Canavarı gibi. Paris'teki kitapevleri bazısı mantıklı, bazısı heves içinde çılgınlığa doğru kayan tarikat tarihsel anlatı ve romanlarıyla doludur. Son yirmi beş yıldır Tapınak Şövalyeleri üzerine bir dizi mantıksız iddia ortaya atılmıştır ki bunlardan bazılarının hiçbir temeli yoktur. Bazı yazarlar onların büyük oranda veya en azından bu mimari güç ve dehaya bir çeşit teşvik sağlayarak, Gotik katedrallerin inşasına katkıda bulunduklarını belirmektedir. Diğer bazı yazarlar, tarikatın 1269'larda Amerika ile ticari ilişki kurduğu ve servetinin büyük bir bölümü-

nün, ithal edilen Meksika gümüşünden geldiği iddiasındadırlar. Sıklıkla öne sürülen bir başka şey de Tapınak Şövalyeleri'nin Hıristiyanlığın kökenlerini ilgilendiren bir çeşit sırrı paylaştıklarıdır. Gnostik yani sapkın oldukları, İslam mürtetleri oldukları söylenmektedir. İslam, Hıristiyanlık ve Yahudi düşüncesi arasında kanları, ırkları ve dinleriyle yaratıcı bir birlik arayışında oldukları bildirilmektedir. Ve tekrar tekrar Wolfram von Eschenbach'ın neredeyse sekiz yüz yıl önceki şiirindeki gibi, Tapınak Şövalyeleri'nin Kutsal Kase'nin bekçileri -Kutsal Kase her ne ise- oldukları iddia edilmektedir.

İddialar çoğunlukla aptalcadır. Aynı zamanda Tapınak Şövalyeleri ile bağlantılı su götürmez tartışmalar da vardır ve bazı türden sırlar konusunda da ikna olduğumuzu söyleyebiliriz. Bu sırlardan bazılarının şu an 'Batıni' denilen şeylerle ilgisi olduğu açıktır. Örneğin, Tapınak Şövalyeleri'nin okullarındaki sembolik oymalar, tarikat hiyerarşisi içindeki bazı görevlilerin astroloji, simya, kutsal geometri ve sayıbilimin yanı sıra, tabii ki 12. ve 13. yüzyıllarda astrolojiden ve her bir parçası 'Batınilik'ten ayrılamaz olan astronomi gibi disiplinlerle ilgisi bulunduğunu belirtmektedir.

Fakat ne mantıksız iddialar ne de Batıni kalıntılar bizim ilgimizi çekmedi. Tersine, kendimizi daha sıradan, çok daha sıkıcı bir şeyle büyülenmiş bulduk; kabul edilmiş tarih içindeki çelişkiler karmaşası, inanılmaz olaylar, tutarsızlıklar ve kolayca anlaşılan 'sisli-bölmeler'. Tapınak Şövalyeleri'nin Batıni sırları olabilirdi. Ancak onlarla ilgili gizlenen bir şey daha vardı; kökleri içinde bulundukları dönemin dinsel ve politik akımlarına uzanan bir şey. Araştırmamızın çoğunu yönelttiğimiz, işte bu düzeydi.

Öykünün sonuyla işe başladık, tarikatın yenilgisi ve ona karşı ortaya atılan suçlamalar. Bu suçlamaların olası doğruluğunu keşfetme ve değerlendirme amacıyla pek çok kitap yazıldı; çoğu araştırmacı gibi bizler de kanıtlar üzerinden bunların bazı temelleri olduğu sonucunu çıkardık. Engizisyon tarafından sorguya maruz kaldıkları zaman, bir dizi şövalye 'Baphomet' denilen bir şeyden bahsetmişti: Baphomet'in bir tek kişinin veya bir tek öğreticinin icadı olabil-

mesine kıyasla, çok fazla sayıda ve çok fazla yerde adı geçiyordu. Aynı zamanda Baphomet'in kim ya da ne olabileceğine, neyi temsil ettiğine, neden özel bir önemi olduğuna dair bir işaret bulunmamaktaydı. Baphomet derin saygıyı ilgilendiren bir şey olabilirdi, putperestliğe eşdeğer bir saygı. Bazı örneklere göre bu isim, çeşitli şövalye okullarında bulunmuş olan insan ya da hayvan başlı taştan yapılma, şeytani heykellerle birlikte anılmaktadır. Bazı eski tarihçilerin iddiasına rağmen, Baphomet'in Muhammet'in isminden bozma bir şey olmadığı kesindir. Öte yandan, Fas İspanyolca'sında *bufihimat* şeklinde telaffuz edilen, Arapça *abufihamet* sözcüğünden gelme bir şey olabilir. Bunun anlamı 'Akıl Babası' veya 'Bilgelik Babası' ve Arapça 'baba', aynı zamanda 'kaynak' anlamına da gelmektedir.[19] Eğer *Baphomet* sözcüğünün orijinali sahiden buysa, böylelikle muhtemelen doğaüstü bir şeye veya ilahi bir ilkeyle bağlantılı olabilir. Fakat *Baphomet*'in diğer doğaüstü veya ilahi ilkelerden farkı kılan şeyin ne olduğu belirsizdir. Eğer Baphomet yalnızca Tanrı veya Allah olsaydı, neden Tapınak Şövalyeleri ona yeniden isim koyma gereği duymuşlardı? Ve eğer *Baphomet* Tanrı ya da Allah değilse, kim ya da neydi?

Sonuç olarak, bir çeşit kafanın işin içinde olduğu gizli törenler yapıldığı suçlamasına ilişkin tartışılmaz bir kanıt bulduk. Aslında böylesi bir kafanın varlığı Engizisyon kayıtlarında geçen egemen konuların ispatlarından biri olarak gösteriliyordu. Ancak, Baphomet söz konusu olduğunda kafanın önemi karanlıkta kalıyordu. Muhtemelen simya ile ilgisi vardı. Simya işlemi sırasında 'Caput Mortuum' ya da 'Ölü Kafa' denilen bir safha vardır (Felsefe Taşı'ndan önce olduğu söylenen 'Nigredo' ya da 'Karartı'). Ancak diğer anlatımlara göre, bu tarikatın kurucusu ve ilk Büyük Üstad olan Hugues de Payen'in kafasıydı ve Hugues'ün kalkanının altın bir tabaka üzerindeki üç kara kafadan oluştuğu iddia edilmektedir.

Kafa, 1204 ile 1307 tarihleri arasında Tapınak Şövalyeleri'nin elinde olan ve katlandığında bir kafadan başka bir şeye benzemeyen ünlü Turin Shroud ile de bağlantılı olabilir. Aslında Tapınak Şövalyeleri'nin Somerset'teki Temple-

combe okulunda Turin Shroud ile çarpıcı bir benzerlik taşıyan kafanın bir reprodüksiyonu bulunmuştu. Aynı zamanda kafayla bağlantılı son zamanlarda yapılan bir spekülasyon, en azından bir varsayım olarak, Baptist John'un kesik başı olduğu yolundadır; bazı yazarlar Tapınak Şövalyeleri'nin İsa'yı 'sahte bir peygamber' olarak kınayan ve John'u gerçek Mesih olarak kabul eden Johannite veya Mandain sapkınlığıyla 'zehirlendiklerini' iddia etmektedir. Ortadoğu'daki faaliyetleri sırasında, şüphe yoktur ki Tapınak Şövalyeleri Johannite tarikatlarıyla ilişki kurmuşlardı ve tarikat içerisinde Johannite eğilimlerinin bulunma olasılığı bütünüyle olanaksız değildir. Fakat böylesi eğilimlerin tarikatın tamamını içerdiği veya resmi bir politika olduğu söylenemez.

1307'deki tutuklanmaları izleyen sorgulamalar sırasında, kafaya dair iki ayrı bağlantı bulunmuştu. Engizisyon kayıtlarına göre, Paris'teki okulda el konulan mallar arasında kadın kafası şeklinde bir sandık bulunmuştu. Açıldı ve içinde tuhaf kalıntılar olduğu görüldü. Bu olay aşağıdaki şekilde betimlenmiştir:

> Gümüş kaplı kocaman bir kadın kafası, çok güzel ve bir kadının görüntüsünü oluşturan biçimde. İçinde iki kafatası, etrafındaki kırmızı bir kumaşla beraber beyaz kefene sarılı vaziyette. Üzerinde CAPUT LVIIIm yazan bir yafta. İçerideki kemikler görece küçük bir kadına aitti.[20]

Tuhaf bir kalıntı, özellikle de Tapınak Şövalyeleri gibi askeri, katı bir tarikat kurumu açısından. Sorgulanan bir şövalye, bu dişi kafayla yüzleştirildiği zaman, tarikatın dinsel törenlerinde kullanılan sakallı erkek kafasıyla bir ilgisi bulunmadığını söylemişti. CAPUT LVIIIm -'Kafa 58m'- şaşırtıcı bir muamma olarak kalıyor. Ancak 'm' notunun tam olarak ♍ olmayabileceği de belirtilmelidir, Başak burcunun astrolojik sembolü de olabilir.[21]

Kafa, Tapınak Şövalyeleri'ne dair başka bir gizemli öyküde daha karşımıza çıkmaktadır. Bunun bir dizi farklı biçiminden alıntı yapmaya değer:

> Sidon Lordu olan bir Tapınak Şövalyesi, Maraclea'dan harika bir kadına aşık olmuştu; ama kadın genç yaşta öldü ve gömüldüğü günün gecesi bu pis aşık gizlice mezara geldi, cesedini çıkardı ve ırzına geçti. Ardından boşluktan gelen bir ses dokuz ay sonra döndüğünde bir oğlu olacağını fısıldadı. Emre uydu ve belirtilen zamanda mezarı tekrar açtığında iskeletin bacak kemiklerinin üzerinde bir iskelet buldu (kafatası ve çaprazlama kemikler). Aynı ses 'onu iyi koru; çünkü her iyi şeyin vericisi o olabilir' dedi ve böylece onu yanında götürdü. Koruyucu dehası oldu ve düşmanlarını sırf bu sihirli kafayı göstererek yenebildi. Gerektiği üzere, tarikatın mülkiyetine geçti.[22]

Bu ürkütücü anlatının izleri, 12. yüzyılın sonlarında yazılan Walter Haritası'na kadar geri götürülebilir. Ne o, ne de aynı masalı neredeyse yüzyıl kadar sonra anlatan yazarı nekrofili tecavüzcünün bir Tapınak Şövalyesi olduğunu özellikle vurgular.[23] Bununla birlikte, 1307'de öykü tarikatla birlikte anılmaya başlandı. Engizisyon'un kayıtlarında tekrar tekrar bahsedildi ve sorgulama altında en azından iki şövalye aşinalıklarını itiraf ettiler. Yukarıda alıntılanan gibi sonraki anlatılarda, tecavüzcünün kendisi bir Tapınak Şövalyesi olarak tanımlandı ve kafatasıyla çapraz kemikleri kabul eden ve sıklıkla mezartaşları üzerinde kullanan Farmasonlar tarafından korunan uyarlamalarda da bu şekilde yer almaktadır.

Masal kısmen de Bakire Doğum'da anlatılanın neredeyse grotesk bir kötü taklidi gibidir. Kısmen de figüratif bir ölüm ve yeniden doğuş ritüelini içeren, karışık ve sembolik bir üyeliğe kabul töreni anlatımına benzer. Bir vakanüvis öyküde geçen kadının adından söz eder: Isis'ten geldiği oldukça açık olan, Yse. Ve masal kuşkusuz Isis'le bağlantılı gizemlerin yankılarını akla getirir, kafaları denize savrulan Temmuz veya Adonis ve kafası Samanyolu ırmağına savrulan Orpheus gibi. Kafanın sihiri özellikle Kelt mitolojisindeki Kutsanmış Bran kafasında ve *Mabinogion*'da da akla gel-

mektedir. Ve bazı yazarların tanımlamaya çalıştığı şekilde Kutsal Kase'nin pagan önceli, Bran'ın gizemli kazanıdır.

'Kafa tapıncı'na ne önem atfedilirse atfedilsin, Engizisyon açık şekilde önemli olduğuna inanıyordu. 12 Ağustos 1308'de toparlanan suçlama listesinde geçenler arasında:

> Madde, her ilde putları vardır, yani kafalar...
> Madde, bu putlara tapmaktadırlar...
> Madde, kafanın onları koruduğunu söylemişlerdir.
> Madde, zenginlik ver[ebil]ir...
> Madde, ağaçlara çiçek açtırır.
> Madde, toprağı filizlendirir.
> Madde, gömleklerinin veya bedenlerinin üzerine taktıkları, küçük iplere bağlı, önceden belirtilen kafa putlarından her biriyle çevrelenir ya da temas ederler.[24]

Son maddede belirtilen ip benzeri tarzda kutsal bir ip taktıkları öne sürülen Catharları hatırlatır. Ancak listedeki en çarpıcı şey, kafanın zenginlik doğuruyor olması, ağaçlara çiçek açtırması ve toprağa bereket getirmesidir. Bu özellikle dikkate değer biçimde, Kutsal Kase masallarında anlatılanla örtüşmektedir.

Tapınak Şövalyeleri'ne yöneltilen bütün bu suçlamalar arasında en ciddi küfür ve sapkınlık içereni, haçı reddetme, çiğneme ve üzerine tükürmeydi. Bu iddia edilen dinsel törenin neyi gösterme niyetinde olduğu tam olarak açık değildir; başka türlü söyleyecek olursak Tapınak Şövalyeleri tam olarak neyi inkar ediyorlardı? İsa'yı mı inkar ediyorlardı? Yoksa Çarmıha Gerilmeyi mi? Ve her neyi inkar ediyorlarsa, onun yerine neyi övüyorlardı? Bu sorulara hiç kimse tatmin edici yanıtlar veremedi; ama bir çeşit inkarın varolduğu ve bunun tarikatın önemli bir ilkesi olduğu açık görünüyor. Örneğin bir şövalye, tarikata girerken kendisine şunun söylendiği şeklinde ifade vermişti; "Yanlış şekilde inanıyorsun; çünkü o [İsa] aslında sahte bir peygamberdi. Yalnızca cennetteki Tanrı'ya inan, ona değil."[25] Başka bir Tapınak Şövalyesi kendisine şunun söylendiğini belirtmişti; "Yahudiler'in Outremer'de çarmıha gerdiği İsa denen adamın Tanrı olduğuna ve seni koruyacağına inanma."[26] Üçüncü bir şövalye benzer bir şekilde İsa Mesih'e inanmaması gerektiği,

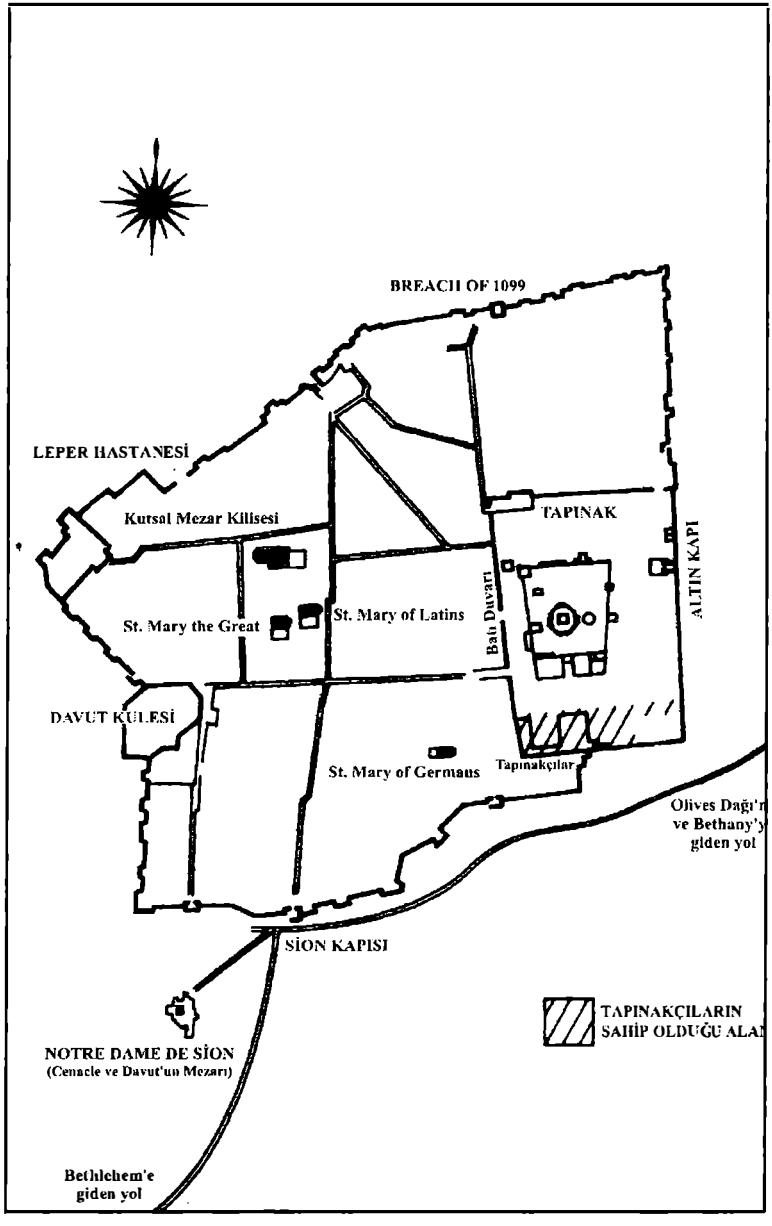
sahte bir peygamber olduğu, yalnızca 'ulu Tanrı'ya inanmasının öğretildiğini iddia etmekteydi. Sonra da İsa'lı bir haç gösterildi ve şöyle denildi; "Buna çok fazla inanma, çünkü çok gençti."[27]

Böylesi anlatımlar epeyce sık ve suçlamaların doğruluğuna yetecek kadardı. Aynı zamanda görece yumuşaktılar ve eğer Engizisyon uydurmayı arzu etseydi, bundan daha heyecan verici, daha suçlayıcı, daha zıt bir şeyler bulması gerekirdi. Bu nedenle Tapınak Şövalyeleri'nin İsa'ya karşı tutumları Katolik gelenekle uyuşmamaktadır; ancak tarikatın tutumunun kesin olarak ne olduğu belirsizdir. Ne olursa olsun, Tapınak Şövalyeleri'ne atfedilen dinsel törenlerin - haçı çiğnemek ve tükürmek- kanıtı 1307'den en azından bir yüzyıl önce ortalıkta dolanıyordu. Karışık bir bağlamdadır; ama 1249'daki Altıncı Haçlı Seferi ile bağlantılı olduğundan söz edilmektedir.[28]

Tapınak Şövalyeleri - Gizli Yanlar

Guillaume de Tyre'e göre, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı 1118'de kurulmuştu, dokuz şövalyeden oluşuyordu ve dokuz yıl boyunca aralarına yeni üye almamışlardı. Ancak kayıtlarla sabittir ki; Anjou Kontu -Geoffrey Plantagenet'in babası- 1120'de tarikata katılmıştı, kurulduğu söylenen tarihten sadece iki yıl sonra. Ve 1124'de, Avrupa'daki en zengin toprak sahiplerinden olan Champagne Kontu da... Eğer Guillaume de Tyre doğru söylüyorsa, 1127'ye kadar yeni üye olmamalıydı; ama aslında 1126'da Tapınak Şövalyeleri saflarına dört yeni üye daha almışlardı.[29] O zaman Guillaume dokuz yıl yeni üye alınmadığını söylerken yanılıyor muydu? Ya da belki de bu iddiasında haklıydı; ancak tarikatın kuruluşuna atfettiği tarihte mi yanılıyordu? Eğer Anjou Kontu 1120'da bir Tapınak Şövalyesi olduysa ve eğer tarikat kuruluşundan sonraki dokuz yıl boyunca yeni üye kabul etmediyse, kuruluşu 1118 değil, en azından 1111 veya 1112'ye dek uzanıyor olmalıdır.

12. yüzyılın ortalarında Kudüs – Sion Dağı bölgesi ve Tapınağı

Aslında bu sonucun epeyce inandırıcı kanıtı bulunmaktadır. 1114'te Champagne Kontu Kutsal Topraklar'a bir yolculuğa hazırlanıyordu. Hareketinden kısa bir süre önce, Chartres piskoposundan bir mektup aldı. Bir yerde, piskopos şöyle yazıyordu; "Duyduk ki... Kudüs'e gitmeden önce 'la milice du Christ' adlı bu İncil yanlısı askeri birliğe katılma yemini etmişsiniz."[30] 'La milice du Christ' Tapınak Şövalyeleri'nin orijinal şekilde bilinen ismiydi ve Aziz Bernard'ın onlara yakıştırdığı isimdi. Piskoposun mektubu bağlamında bu isim başkaca diğer bir kuruma göndermede bulunmuş olamaz. Örneğin Champagne Kontu'nun basit biçimde bir haçlı olmaya karar verdiği anlamına gelemez; çünkü piskopos kararın gerektirdiği bir namus yemininden söz etmeye devam etmektedir. Böylesi bir yeminin sıradan bir haçlı tarafından yapılması çok olası değildir. Chartres'ın mektubundan Tapınak Şövalyeleri'nin o zaman var olduğu veya en azından tasarlandığı açıktır, genel olarak benimsenen tarihten dört yıl önce, 1114'te ve 1114'te Champagne Kontu onların saflarına katılma niyeti taşıyorsa, sonunda bir sonraki on yıl içinde yapabilmişti. Bir tarihçi bu mektubun piskoposun ima edilen şeyi söyleyemeyeceği şeklinde epeyce tuhaf bir yargıya varmaktadır.[31] Tapınak Şövalyeleri'nden söz ediyor olamazdı, demektedir tarihçi; çünkü Tapınak Şövalyeleri dört yıl sonrasına, 1118'e kadar kurulmamıştı. Ya da belki de piskopos Tanrı'nın hangi yılında yazdığını bilmiyor muydu? Ama piskopos 1115'te ölmüştü. 1114'te henüz varolmayan bir şeyden nasıl 'yanlışlıkla' söz edebilirdi? Bu sorunun tek bir olası ve çok belli bir yanıtı vardır; hatalı olan piskopos değil, Guillaume de Tyre'di, Guillaume'u kuşku duyulmaz yetkili ses olarak görmekte ısrarlı olan sonraki tarihçiler gibi.

Kendi başına Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın daha erken kurulmuş olabileceğinden illa ki şüphe duyulması gerekmemektedir. Fakat net olan diğer koşullar ve tekil çakışmalar da vardır. Aralarında Hugues de Payen'in de bulunduğu kurucu dokuz şövalyenin en azından üçünün, yakın bölgelerden geldiği, aile bağları olduğu, birbirlerini önceden tanıdıkları ve aynı toprak beyinin tebaası oldukları bi-

linmektedir. Bu toprak sahibi, piskoposun 1114'te mektup gönderdiği ve kendi tebasına itaat sözü vererek 1124'te bir Tapınak Şövalyesi olan Champagne Kontu'ydu! 1115'te Champagne Kontu Tapınak Şövalyeleri'nin koruyucusu, ünlü Clairvaux Tarikatı'nın kurucusu Aziz Bernard'a toprak bağışladı ve dokuz kurucu şövalyeden birisi, Andre de Montbard da Aziz Bernard'ın amcasıydı.

Bundan da öte, Troyes'da kurulan Champagne Kontu'nun sarayı, 1070'ten beri etkili bir Kabala ve Batıni çalışma okulu olarak büyümeye devam ediyordu.[32] 1128'deki Troyes Konseyi'nde Tapınak Şövalyeleri resmen birleştirilmişti. Sonraki iki yüzyılda Troyes tarikat için stratejik bir merkez olarak kaldı; bugün bile kent yakınlarında *Foret du Temple* (ç.n. Tapınak Ormanı) denen ağaçlık bir alan vardır. Ve en eski Kutsal Kase hikayelerinden birinin yayımlandığı yer de Champagne Kontu'nun sarayıydı; Chretien de Troyes tarafından yazılmış olan muhtemelen en eski hikaye.

Bu veri karmaşasının ortasında, hafif bir ilişki dokusu görmeye başlayabiliriz; sadece bir tesadüften daha ötede bir şablon. Eğer böylesi bir şablon varsa, Tapınak Şövalyeleri'nin bazı gizli saklı faaliyetlerle uğraştığı şüphemizi kesinlikle destekleyebilir. Bununla birlikte, bu faaliyetin ne olabileceğini tahmin edebiliriz sadece. Tahminimizin bir temelini şövalyelerin özel ikametgahının yeri oluşturmaktadır; kraliyet sarayının kanatları altındaki Dağ Tapınağı, açıklanamaz biçimde onlara ayrılmıştı. M.S. 70'te, orada bulunan tapınak Titus önderliğindeki Romalı lejyonlar tarafından yağmalanmıştı. İçindeki hazine yağmalandı ve Roma'ya götürüldü, sonradan yeniden yağmalandı ve muhtemelen Pireneler'e götürüldü. Ancak eğer tapınağın içinde başka bir şey daha varsa; Romalılar tarafından yağmalanan hazineden daha önemli bir şey miydi? Gelişmiş silahları olan bir birlikle karşı karşıya kalan tapınak rahiplerinin yağmacılara bulmak istedikleri ganimeti bırakmış olmaları kesinlikle olasıdır. Ve eğer başka bir şey daha varsa, kolaylıkla yakınlarda bir yere gizlenmiş olabilirdi. Örneğin tapınağın altına...

Qumran'da bulunan *Ölüdeniz Parşömenleri* arasında, 'Bakır Parşömen' olarak bilinen bir şey bulunmaktadır. Bu belge 1955-56'da Manchester Üniversitesi'nde deşifre edildi, büyük miktarlarda külçelere, kutsal gemilere, özelliği belirtilmeyen ek maddelere ve belirsiz çeşitte bir 'hazine'ye kesin referans vermektedir. Sadece tapınağın altına yerleştirilmiş yirmi dört farklı definden söz etmektedir.[33]

12. yüzyılın ortalarında Kutsal Topraklar'a giden Johann von Würzburg adında bir hacı, 'Süleyman Ahırları' denilen yere yaptığı ziyaretten söz eder. Doğrudan tapınağın altına yerleştirilen bu ahırlar o zamanlar halen görülebilmektedir. Johann'ın bildirdiğine göre bunlar iki bin atı alacak kadar genişti; Tapınak Şövalyeleri'nin atlarını bağladığı ahırlar burasıydı. En azından başka bir tarihçiye göre, Tapınak Şövalyeleri bu ahırları 1124'te kendi atları için kullanmaktaydı, güya hala dokuz kişi oldukları söylenen bir zamanda. Anlaşılan o ki yeniyetme tarikat kuruluşundan hemen sonra, tapınağın altında kazılara girişmişti.

Bu türden kazılar, şövalyelerin özellikle bir şey aradıklarını gösterebilir. Hatta şunu da gösterir ki; onlar Kutsal Topraklar'a kesin olarak bir şey bulma göreviyle yollanmışlardı. Eğer bu varsayım doğruysa, bir dizi anormal şeyin açıklaması olabilir; örneğin krallık sarayına yerleştirilmeleri ve vakanüvisin sessizliği. Ama eğer Filistin'e gönderildilerse, onları gönderen kimdi?

1104'te Champagne Kontu, en azından birisi, Kudüs'ten yeni dönen bazı yüksek dereceli soylularla buluştu.[34] Bunların arasında sonradan hikayemizde önemli biçimde ortaya çıktığını keşfedeceğimiz, belirli ailelerin -Brienne, Joinville ve Chaumon- temsilcileri vardı. Ayrıca bağlı Lord Andre de Montbard da vardı, Tapınak Şövalyeleri'nin eş-kurucularından ve Aziz Bernard'ın amcası olan Andre.

Bu toplantıdan kısa süre sonra, Champagne Kontu Kutsal Topraklar'a gitti ve orada dört yıl kalarak 1108'de geri döndü.[35] 1114'te 'milice du Christ'e katılma niyetiyle Filistin'e ikinci bir yolculuk daha yaptı ve bir yıl sonra fikrini değiştirip Avrupa'ya geri döndü. Dönüşünde, hemencecik, önde gelen sözcülerinden birisi Aziz Bernard olan Keşiş Ta-

rikatı'na bir arazi bağışladı. Aziz Bernard bu arazi üzerine kendi ikametgahını ve Clairvaux Manastırı'nı inşa ederek Cistercian Tarikatı'nı sağlamlaştırdı.

1112'den önce ciddi biçimde Keşiş Tarikatı iflasın eşiğindeydi. Ardından, Aziz Bernard'ın rehberliğinde, göz kamaştırıcı bir servete kavuştular. Sonraki birkaç yıl içinde altı manastır kuruldu. 1153'te sayıları üç yüzden fazlaydı ki bunların altmış dokuzunu Aziz Bernard'ın kendisi kurmuştu. Bu olağandışı büyüme, aynı yıllarda aynı şekilde genişleyen Tapınak Şövalyeleri ile paralellik arz etmektedir. Ve söylediğimiz gibi, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın kurucularından birisi Aziz Bernard'ın amcası, Andre de Montbard'dı.

Bu karışık dizide olaylara yenibaştan göz atmamız yararlı olabilir. 1104'te Champagne Kontu, aralarında Andre de Montbard'la bağlantılı birisi olan bazı soylularla görüştükten sonra Kutsal Topraklar'a gitti. 1112'de Andre de Montbard'ın yeğeni, Aziz Bernard, Keşiş Tarikatı'na katıldı. 1114'te Champagne Kontu, Andre de Montbard ile birlikte kendi tebaası tarafından kurulan ve Chartres Piskoposu'nun mektubunda var olduğu veya kurulma aşamasında olduğundan söz edilen Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'na katılma niyetiyle Kutsal Topraklar'a ikinci bir yolculuk yaptı. 1115'te Champagne Kontu bir yıldan az bir süre ayrı kaldıktan sonra Avrupa'ya geri döndü ve başrahibi Andre de Montbard'ın yeğeni olan Clairvaux Manastır'ı için toprak bağışladı. Sonraki yıllarda -her ikisi de Aziz Bernard'ın ve Andre de Montbard'ın emrinde olan- hem Keşiş Tarikatı hem de Tapınak Şövalyeleri çok zengin oldular ve olağanüstü büyüme safhalarından geçtiler.

Bu olaylar dizisi üzerinde düşündükten sonra, bunun altında bir şablon yattığını ve böylesi bir karmaşık dokuyu yönettiğine giderek artan oranda ikna olmaya başladık. Kesinlikle rasgele ya da tümüyle tesadüfî bir şey olamazdı. Tersine, bütün bu tasarımda bazı karışık ve tutkulu izlerin içinde bulduk kendimizi, tarihin kayıp olan kısımlarının bütünsel ayrıntıları. Bu ayrıntıları yeniden bir araya getirmek için bir hipotez önerisi geliştirdik; yani bilinen gerçekleri birbiriyle bağdaştıracak olan bir 'senaryo'.

Kutsal Topraklar'da bir şey bulunduğunu varsaydık (ya kazara ya da planlı bir şekilde), çok büyük öneme sahip olan bir şey, Avrupa'daki bazı etkili soyluların ilgisini uyandıran bir şey. Bunun ötesinde, bu buluntunun doğrudan veya dolaylı biçimde, büyük bir zenginlik potansiyeliyle ilintili olduğunu varsaydık (belki de başka bir şey, sır olarak saklanması gereken bir şey, yalnızca küçük bir grup üst düzey toprak sahibine söylenebilecek bir şey). Sonuç olarak, bu buluntunun 1104'teki toplantıda bildirilip tartışıldığını varsaydık.

Champagne Kontu bundan hemen sonra muhtemelen duyduğu şeyi kendi gözleriyle görme maksadıyla, belki de bir dizi faaliyeti gerçekleştirmek için -örneğin sonradan Tapınak Şövalyeleri Tarikatı olan şeyin kuruluşu için- Kutsal Topraklar'a gitti. Tapınak Şövalyeleri, daha önce değilse bile 1114'te, Champagne Kontu'yla birlikte çok önemli bir görev almak üzere kurulmuştu, belki de koruyucu ruh ve kefil olma amacıyla. 1115'te para Avrupa'ya akmaya başlamıştı bile, Aziz Bernard'la birlikte ve yeni bir güç kazanan Keşiş Tarikatı'nın kasalarına ve onlar tarafından onaylanıp güvenilirliği açığa vurulan yeniyetme Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'na.

Bernard'ın yönetiminde Keşiş Tarikatı Avrupa'da tinsel bir nüfuza erişti. Hugues de Payen ve Andre de Montbard'ın yönetiminde, Kutsal Topraklar'da kurulup, hızla Avrupa'ya yayılan Tapınak Şövalyeleri askeri ve idari bir nüfuz kazandı. Her iki tarikatın gelişmesinin ardında, amca ve yeğenin karanlık varlığıyla birlikte, Champagne Kontu'nun zenginlik, etki ve himayesi vardı. Bu üç kişi, hayati bir bağlantı oluşturdu. Bu tarihin görünüşünü kıran işaretler, bazı ayrıntılı, saklı tasarıların bulanık şekillerini gösterir gibidir.

Eğer böylesi bir tasarı gerçekten varolduysa, kuşkusuz sadece bu üç adama atfedilemez. Tersine, bazı diğer insanların ve büyük çaplı titiz bir örgütlenmenin geniş işbirliği ile mümkün olabilir. Örgütlenme muhtemelen anahtar sözcüktür; hipotezimizin doğruluğu için, kendi içinde bir düzeni olan bir örgütlenme derecesini gerektirir; bilinen ve belgeli Keşiş Tarikatı ve Tapınak Şövalyeleri tarikatlarının ardında

üçüncü ve gizli bir düzen. Böylesi bir düzenin var olduğunun kanıtı çok geçmeden gelecekti.

Zaman içinde ilgimizi Kutsal Topraklar'daki 'buluntu' varsayımına yoğunlaştırdık; 'senaryo'muzu üzerine kurduğumuz spekülatif temele. Orada ne bulunmuş olabilirdi? Aziz Bernard ve Champagne Kontu ile birlikte Tapınak Şövalyeleri'nin ortak sırrı ne olabilirdi? Tarihlerinin sonunda Tapınak Şövalyeleri hazinelerinin nerede olduğu ve ne olduğuna dair bozulmamış sırlarını saklı tutmuşlardı. Belgeler bile kalmamıştı geride. Eğer söz konusu hazine sıradan biçimde maddi değeri olan bir şeyse -örneğin külçe- yok edilmesi ya da tüm kayıtların, tüm kuralların, tüm arşivin saklanması gerekmezdi. İma edilen şey şudur ki Tapınak Şövalyeleri bir şeye bekçilik ediyordu, o kadar değerli bir şey ki işkence altında bile ağızlarından ona dair bir ayrıntı çıkmayacak bir şey. Zenginlik tek başına böylesi mutlak ve ortak bir sırrı açıklayamaz. Her ne idiyse, diğer meselelerle ilgisi vardı, Tapınak Şövalyeleri'nin İsa'ya yönelik tutumları gibi.

13 Ekim 1307'de, Fransa'nın dört bir yanındaki tüm Tapınak Şövalyeleri Philippe le Bel'in adamları tarafından tutuklanmıştı. Tapınak Şövalyelerinin okullarından en azından birisi kralın tuzağından kurtulmayı başarabilmişti, Rennes-le-Chateau yakınlarındaki Bezu okulu. Niye ve nasıl kaçmadılar? Bu soruya yanıt vermek için, Bezu yöresindeki tarikat faaliyetlerini araştırmak zorundaydık. Bu faaliyetlerin oldukça geniş olduğu biliniyordu. Aslında, yirmi mil karelik bir alanı kaplayan bölgede altı kadar okul ve diğer araziler bulunuyordu.

1153'te bölgedeki soylulardan biri -Cathar sempatizanı bir soylu- Tapınak Şövalyeleri'nin dördüncü Büyük Üstadı oldu. Adı Bertrand de Blanchefort'du ve atalarından kalma evi Bezu ile Rennes-le-Chateau'nun birkaç mil yakınlarındaki bir dağın tepesi üzerindeydi. 1153'ten 1170'e kadar tarikata başkanlık eden Bertrand de Blanchefort muhtemelen tüm Tapınak Şövalyelerinin Büyük Üstadlarının en önemlilerindendi. Onun rejimi öncesinde, tarikatın hiyerarşik ve idari yapısı en iyisini söylemek gerekirse belirsizdi.

Tapınak Şövalyelerini sonradan mükemmel biçimde etkin, iyi örgütlenmiş ve olağanüstü disiplinli bir hiyerarşik kuruluş haline getiren Bertrand'dı. Üst düzey diplomasi ve uluslararası politikayla ilgilenmelerini sağlayan Bertrand'dı. Onları Avrupa'da ve özellikle de Fransa'da büyük bir ilgi odağı haline getiren Bertrand'dı. Ve halen varolan kanıtlara göre, Bertrand'ın akıl hocası Andre de Montbard'dı ki bazı tarihçiler onu Bertrand'ın ardılı Büyük Üstad olarak bile gösterir.

Tapınak Şövalyeleri'nin birleşmesinden sonraki birkaç yıl içinde, Bertrand yalnızca saflarına katılmakla kalmayıp aynı zamanda onlara Rennes-le-Chateau ve Bezu etrafındaki toprakları da verdi. Ve 1156'da, Bertrand'ın Büyük Üstad rejimi altında, tarikatın bölgeye Almanca konuşan madencilerden oluşan bir grup getirdiği söylenmektedir. Bu işçilerin katı, neredeyse askeri bir disipline maruz bırakıldıkları iddia edilmektedir. Yerel halkla ilişki kurmaları kesinlikle yasaklanmıştı ve çevredeki toplumdan kesinlikle ayrı tutuluyorlardı. Onlarla ilgili yasal konularla ilgilenmek üzere 'la Judicature des Allemands' (Alman Yargıçlığı) isminde özel bir yargı kurulu bile kurulmuştu. Ve görevlerinin Blanchefort'daki dağın bayırlarında bulunan altın madenlerinde çalışmak olduğu öne sürülüyordu; neredeyse bin yıl kadar önce Romalılar tarafından tamamen tüketilen altın madenlerinde![36]

17. yüzyılda mühendisler bölgedeki maden potansiyelini araştırmakla görevlendirildiler ve ayrıntılı raporlar hazırladılar. Bu raporlardan birisinde, Cesar d'Arcons, Alman işçilerin faaliyetlerinden kalan kalıntılardan söz ediyordu. Araştırmasının temelinde, Alman işçilerin madencilikle uğraşıyormuş gibi görünmediklerini belirtti.[37] Öyleyse, neyle uğraşıyorlardı? Cesar d'Arcons emin değildi; muhtemelen maden eritmekle, bir şeyi eritmekle, metalden bir şey inşa etmekle, belki de bir çeşit yeraltı mezarı kazmakla ve bir çeşit emanet yaratmakla.

Bu muammanın yanıtı ne olursa olsun, en azından 12. yüzyılın ortasından beri Rennes-le-Chateau taşrasında Tapınak Şövalyeleri'nin varlığı aşikardı. 1285'te Bezu'den birkaç *mil* uzaklıkta, Champagnesur-Aude'da büyük bir okul

vardı. 13. yüzyılın sonlarında, Bezu ve Rennes-le-Chateau Lordu Pierre de Voisins, Tapınak Şövalyeleri'nin ayrı bir müfrezesini bölgeye davet etti, Roussillon ilindeki Aragonese'den özel bir müfrezeyi.[38] Bu taze müfreze kendisine Bezu Dağı'nın zirvesinde bir yer bularak bir gözetleme noktası ve şapel inşa etti. Görünüşte, Roussillon Tapınak Şövalyeleri Bezu'ye bölgenin güvenliğini sağlamak ve İspanya'daki Santiago de Compastela vadisi boyunca uzanan hacı güzergahını korumak için çağırılmıştı. Ancak fazladan getirilen bu şövalyelere neden ihtiyaç duyulduğu belirsizdir. Öncelikle sayıları çok fazla olamazdı; önemli bir değişiklik yapacak kadar değildi. İkinci olarak yörede zaten Tapınak Şövalyeleri bulunmaktaydı. Son olarak, Pierre de Voisins'in Tapınak Şövalyeleri ile birlikte etrafın güvenliğini garanti altına alabilecek miktarda kendi birlikleri vardı. Öyleyse, neden Roussillon Tapınak Şövalyeleri Bezu'ye gelmişti? Yöresel anlatımlara göre, casusluk yapmaya gelmişlerdi. Ve bir çeşit hazineyi kullanmak, gömmek ya da bekçilik yapmak için.

Gizemli görevleri ne olursa olsun, kesin olan şey, bir çeşit dokunulmazlık kazandıklarıydı. Fransa'daki tüm Tapınak Şövalyeleri'nden farklı olarak, Philippe le Bel'in adamlarının 13 Ekim 1307'deki saldırısına maruz kalmadılar. Bu hayati günde Bezu'deki Tapınak Şövalyeleri'nin komutanı Seigneur de Goth'du.[39] Ve Bordeaux Arşidükü'nün, -Kral Philippe'in tereddütlü kuklası- Papa V. Clement ismini almadan önceki adı Bertrand de Goth'du. Bundan da öte, yeni papanın annesi Ida de Blanchefort, Bertrand de Blanchefort ile aynı aileydi. Öyleyse Papa, ailesine bazı sırlara sahip çıkmalarını mı söylemişti? 18. yüzyılda Sauniere'in bulduğu parşömeni hazırlayan Rennes-le-Chateau papazı ve Marie de Blanchefort'un günah çıkarttığı Abbe Antonie Bigou'ya kadar Blanchefort Ailesinde kalan bir sır. Eğer durum buysa, Papa Bezu'deki Tapınak Şövalyeleri'ne komuta eden akrabasına bir çeşit dokunulmazlık sağlamış olabilirdi.

Rennes-le-Chateau yakınlarındaki Tapınak Şövalyeleri'nin tarihinin genel olarak tarikatın tarihinde olduğu gibi şaşırtıcı muammalarla yüklü olduğu açıktır. Aslında genel

ve daha yerel muammalar arasında -örneğin Bertrand de Blanchefort'un rolü gibi- zor da olsa sezilen bir bağ oluşturan bir dizi etmen vardı.

Ancak, zamanla, korkutucu bir tesadüfler dizisiyle karşılaştık; gerçekten tesadüf olabileceğinden çok daha fazla sayıda tesadüf. Aslında tasarlanmış bir şablonla mı uğraşıyorduk? Öyleyse, böylesi anlaşılmaz bir şablon kendi kendine oluşamayacağından ortaya çıkan soru bunu kimin kurguladığıydı. Ulaşabildiğimiz tüm kanıtlar titiz bir planlama ve dikkatli bir organizasyonu gösteriyordu bize; fazlasıyla ki bu yüzden sabırla sahne arkasında çalışan belki de bir çeşit tarikat oluşturan, özel bir grup kişi olması gerektiği şüphesini duymaya başladık. Böylesi bir tarikatın varlığını doğrulamak zorunda kalmayacaktık. Bu doğrulama elimize kendiliğinden geldi.

4

GİZLİ BELGELER

Üçüncü bir tarikatın -hem Tapınak Şövalyeleri'nin hem de Keşiş Tarikatı'nın ardındaki bir tarikat- doğrulanması elimize kendiliğinden geldi. Ancak başlangıçta bunu ciddiye alamadık. Epeyce güvenilmez, anlaşılmaz ve bulanık bir kaynaktan geldiği izlenimi vardı. Bu kaynak, doğru söylediğini kanıtlayana kadar iddialarına inanamadık.

1956'da Fransa'da Berenger Sauniere ve Rennes-le-Chateau'daki muamma ile ilintili bir dizi kitap, makale, broşür ve diğer belgeler ortaya çıkmaya başladı. Bu malzemeler durmadan arttı; şu an epeyce geniştir. Ancak, orijinal malzemenin tek bir özel kaynaktan yayımlandığı görülüyordu. Birisinin Rennes-le-Chateau'nun 'reklamını yapma', öyküye halkın ilgisini arttırma, tanıtım ve daha fazla araştırma yapma konusunda kazanılmış hakları vardı. Bu her ne olursa olsun, bu kazanılmış hakların mali olmadığı anlaşılıyordu. Tersine, daha çok propaganda yönünde olduğu görülüyordu; bir şeye yönelik güvenilirlik oluşturan bir propaganda. Ve bu propagandadan sorumlu kişiler her kimseler, kendilerini dikkatli şekilde karanlıkta tutarken halkın ilgisini belirli meselelere odaklamaya çalışıyorlardı.

1956'dan beri, azar azar, parça parça bir miktar malzeme temkinli ve sistematik biçimde 'sızdırıldı'. Bu parçaların

çoğu örtük ya da açık şekilde 'ayrıcalıklı' veya 'içerdeki' bir kaynaktan yayılıyor gibi görünüyordu. Çoğu, ilaveleri önceden bilinmeyen ek bilgiler içeriyordu ve böylelikle genel yapbozun çözümüne katkıda bulunuyordu. Fakat bu yapbozun ne önemi ne de anlamı henüz açıklanmamıştı. Bunun yerine, her yeni bilgi lokması, gizemi dağıtmaktan çok onun üzerine yoğunlaşmayı beraberinde getirdi. Sonuçta baştan çıkarıcı imalar, kışkırtıcı ipuçları, apaçık çakışan referanslar ve bağlantıların oluşturduğu, hızla genişleyen bir ağ ortaya çıkıyordu. Şu an için ulaşılabilen bu veri karmaşasıyla yüzleşirken, okuyucu kendisiyle oynandığını veya ustaca yapılmış ve beceriyle yönetilen bir yere, arda arda sıralanmış mükafatlarla sonuçtan sonuca sürüklenerek ulaşamadığını hissedebilir. Ve bütün bunun altında yatan; bir sırrın kararlı, yaygın bir imasıdır: Muazzam ve çarpıcı boyutları olan bir sır.

1956'dan beri yayılan bu malzeme bir dizi biçim aldı. Bazısı popüler, hatta çok satan, az çok sansasyonel, az çok gizli kapaklı muzip kitaplar olarak ortaya çıktı. Böylelikle, örneğin Gerar de Sede Catharlar, Tapınak Şövalyeleri, Merovenj Hanedanı, Rose-Croix (Kızıl Haç), Sauniere ve Rennes-le-Chateau gibi, görünüşe bakılırsa farklılaşan bazı konularda, bir dizi çalışmalar üretti. Bu çalışmalarda, Bay de Sede sıklıkla işveli, utangaç, kasıtlı biçimde merak uyandırıcı ve kaçamak davranıyordu. Tarzı söylediğinden kesinlikle daha fazlasını bildiği izlenimi veriyordu, belki de bilmediğini gizlemenin bir aracı olarak rol yapıyordu. Fakat kitapları birbirlerinin şahsi temaları arasında bir bağlantı oluşturacak yeterlilikte doğrulanabilir ayrıntılar içermektedir. Bay de Sede hakkında ne düşünülürse düşünülsün, hitap ettiği farklı konular arasında bir şekilde örtüşen ve birbirine bağlı şeyler kurma konusunda etkileyicidir.

Öte yandan, Bay de Sede'in çalışmasının ağırlıklı olarak bilgi veren birisi tarafından sağlanan bilgiden alındığından şüphelendik ve aslında, Bay de Sede'in kendisi de bunu az çok itiraf eder. Şans eseri bilgi verenin kim olduğunu öğrendik. 1971'de, Rennes-le-Chateau konusundaki ilk filmimiz BBC'de gösterime girdiği zaman, de Sede'in Paris'te-

ki yayınevine bazı görsel malzemeler için yazmıştık. İstediğimiz fotoğraflar bize gönderildi. Her birinin arkası 'Plantard' şeklinde damgalanmıştı. O zamanlar bu isim bize fazlaca bir şey ifade etmedi. Fakat de Sede'in kitaplarından birisinin ek bölümü Pierre Plantard adında birisiyle yapılan söyleşiyi içeriyordu. Ve bunun ardından Pierre Plantard'ın, de Sede'in çalışmalarıyla kesin olarak ilgisi olduğunun kanıtını yakalamış olduk. Sonuçta Pierre Plantard araştırmamızdaki hakim kişiliklerden birisi olarak belirmeye başladı.

1956'dan beri yayılan bilgi her zaman de Sede'de olduğu gibi popüler ve erişilebilir şekilde değildi. Bazısı de Sede'in gazeteci yaklaşımına taban tabana zıt şekilde ciddi, korkutucu, hatta titiz kitaplardı. Böylesi çalışmalardan birisi, Carcassonne Belediye Kütüphanesi'nin eski Müdürü Rene Descadeillas tarafından yapılmıştı. Descadeillas'ın kitabı, ağır biçimde sansasyon karşıtıydı. Rennes-le-Chateau ve çevresinin tarihine atfen, sosyal ve ekonomik ayrıntılar fazlalığı içeriyordu; örneğin, 1730 ile 1820 yılları arasındaki ölümler, evlilikler, mali durumlar, vergiler ve kamusal çalışmalar.[1] Bir bütün olarak, muhtemelen de Sede'in eseri pazar kitaplarından fazla bir farklılık göstermiyordu; Descadeillas başka yerlerde sert bir eleştiri geliştiriyordu.[2]

Aralarında özel olarak yayımlananların da olduğu bu basılı kitaplara ilaveten, gazete ve dergilerde bir dizi makale vardı. Gizemin bir veya diğer yüzüne ilişkin bilgisi olduğu iddiasındaki çeşitli kişilerle söyleşiler vardı. Ancak en ilgi çekici ve önemli bilgi, büyük ölçüde, kitap olarak yayımlanmamıştı. Bunun büyük bölümü başka yerlerde su yüzüne çıkmıştı; genel dolaşımı hedeflemeyen belge ve broşürlerde. Bu belge ve broşürlerin pek çoğu sınırlı biçimde, özel basımlar halinde, Paris'teki Bibliotheque Nationale'de depolanmıştı. Çok ucuza üretildiği anlaşılıyordu. Aslında bazısı yalnızca daktiloyla yazılmış sayfalardı, foto-ofsetle ve bir büro teksir makinesiyle kopyalanmıştı. Piyasada yayımlanan çalışmalardan daha fazla olan bu kısa ömürlü yığının aynı kaynak tarafından yayımlandığı anlaşılıyordu. Sauniere, Rennes-le-Chateau, Poussion, Merovenj Hanedanı ve diğer konulardaki gizli kapaklı fısıltılar ve dipnotlar anla-

mında her biri birbirini tamamlıyor, genişletiyor ve diğerlerini doğruluyordu. Bu kısa ömürlü çalışmaların yazarları çoğu durumlarda belirsizdi; geçici, hatta 'hoş' takma isimler çeşitliliği (Madeleine Blancassal, örneğin, Nicolas Beaucean, Jean Delaude ve Antoine l'Ermite). 'Madeleine', kuşkusuz, Marie-Madeleine'e (Maria Magdalena olarak da bilinir) atıfta bulunuyordu, Rennes-le-Chateau'daki kilisenin adandığı ve Sauniere'in kulesi Tour Magdala'yı adadığı, Magdalene. 'Blancassal', Rennes-le-Bains köyü yakınlarında birleşen iki küçük dereden alınmış bir isimdi; Blanque ve Sals. 'Beaucean', Tapınak Şövalyeleri'nin resmi savaş çığlığı ve savaş sancağı olan 'Beauseand'ın bir uyarlamasıydı. 'Jean Delaude', 'Jean de l'Aude' veya 'Aude'lu John'du, Rennes-le-Chateau'nun yer aldığı kısım. Ve 'Antonie l'Ermite' heykeli Rennes-le-Chateau'daki kiliseye adanmış bulunan ve 14 Ocak'ta yortusu olan Keşiş Aziz Anthony'di; Marie de Blanchefort'un mezar taşında yazan ve Sauniere'in felç geçirdiği tarih.

Madeleine Blancassal adıyla çalışmanın adı *Les Descendants Merovingiens et l'Enigme du Razes Wisigoth*'du ('Merovenj Sülalesi ve Vizigot Razes'in Muamması). Razes, Sauniere'in bölgesinin eski adıydı. Künye sayfasına göre bu çalışma esasen Almanca basılmış ve Fransızca'ya Walter Celse-Nazaite tarafından çevrilmişti; Aziz Celse ve Rennes-les-Bains'teki kilisenin adandığı Nazaire'nin bileşiminden oluşan başka bir takma isim. Ve künye safasına göre, çalışmanın yayımcısı Grande Loge Alpina'ydı, İsviçre yüce Mason locası; Britanya'daki Büyük Lóca'nın veya Fransa'daki Grand Orient'in İsviçre'deki karşılığı. Çağdaş bir Mason locasının karanlık bir 19. yüzyıl Fransız rahibinin etrafındaki gizeme ve bölgesinin yüz elli yıl önceki tarihine neden böylesi bir ilgi gösterdiğinin bir işareti yoktu. Çalışma arkadaşlarımızdan birisi ve bağımsız bir araştırmacı, birlikte Alpina görevlilerini araştırdı. Çalışmanın basıldığına, aynı zamanda varlığına dair tüm bilgileri inkar ettiler. Ancak bağımsız bir araştırmacı bu çalışmayı Alpina raflarında gördüğü iddiasındaydı.[3] Ve sonradan Alpina adının başka iki broşür üzerinde de yer aldığını keşfettik.

Bibliotheque Nationale'de depolanmış olan tüm özel basım belgeler arasında, en önemlisi Dossiers Secrets ('Gizli Dosyalar') başlıklı kolektif bir yazı derlemesiydi. 4°Im[1] 249 katalog numaralı bu belge şu anda mikrofiş şeklindedir. Ancak şimdiye kadar, ince, sıradan bir ciltten, görünüşte ilgisiz maddelerden oluşan dağınık bir toplama içeren sağlam kapaklı özel bir tür dosyadan oluşmaktaydı; haber kupürleri, yardım zarflarına yapıştırılmış mektuplar, broşürler, birçok soy ağacı ve diğer bir çalışma yığınından çıkarıldığı belli olan basılı garip bir sayfa. Dönem dönem bazı sayfalar tek tek çıkarılmış olmalıydı. Farklı zamanlarda daha yeni sayfalar eklenmişti. Bazı sayfalar üzerine zaman zaman küçük bir el yazısıyla ekleme ve düzeltmeler yapılmıştı. Sonraki bir tarihte, bu sayfalar önceki tüm tashihleri içerecek şekilde basılarak yenileriyle değiştirilmiş olmalıydı.

Soyağaçlarını içeren dosya yığını, ismi künye sayfasında bulunan Henri Lobineau adında birine atıfta bulunuyordu. Dosyadaki iki ek madde Henri Lobineau'nun -muhtemelen Paris'teki Aziz Sulpice'in dışındaki Rue Lobineau caddesinden türetilmiş başka bir takma isim olduğunu belirtiyordu- ve soyağaçları, aslında Leo Schidlof adında İsviçre'de yaşadığı ve 1966'da öldüğü anlaşılan Avusturyalı bir tarihçi ve antikacının çalışmasıydı. Bu bilgi temelinde Leo Schidlof üzerine öğrenebileceğimiz ne varsa öğrenmeye çalıştık.

1978'de Leo Schidlof'un İngiltere'de yaşayan kızının yerini bulduk. Dediğine göre, babası aslen Avusturyalı'ydı. Ancak bir soyağacı araştırmacısı, tarihçi ya da antikacı değil, bu konuda iki çalışma yazan bir minyatür uzmanı ve tüccarıydı. 1948'de, 1966'daki Viyana'da ölümüne kadar yaşadığı Londra'ya yerleşmişti; *Dossiers Secrets*'de (Gizli Dosyalar) açıkça belirtilen yer ve yıl.

Bayan Schidlof, öfkeyle babasının soy ağaçlarına, Merovenj Hanedanı'na ya da Fransa'nın güneyindeki gizemli şeylere hiçbir zaman ilgi duymadığını söylüyordu. Ve bazı insanların belli ki böyle bir şeye inandığını söyleyerek devam etti. Örneğin 1960'lı yıllarda, onunla tanışıp aslında hiçbir bilgisi olmadığı meseleleri tartışmak isteyen, Avrupa

ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki kimliği belirsiz kişilerden sayısız mektup ve telefon çağrısı geldiğini anlattı. 1966'daki ölümü sıralarında, çoğu, yazılarını soran bir mesaj yağmuru daha yaşanmıştı.

Bayan Schidlof'un un babasının bilmeden karıştığı şeyin Amerikan hükümetiyle hassas bir yerden ilgisi olduğu izlenimi vardı. 1946'da -*Dossiers Secrets*'nin derlendiği söylenen tarihten on yıl önce- Leo Schidlof, Amerika Birleşik Devletleri'ne girmek için vize başvurusunda bulundu. Başvuru reddedildi, casusluk şüphesi ya da başka şekilde bir yasadışı faaliyet nedeniyle. Sonuç olarak, mesele halledildi, vize verildi ve Leo Schidlof'un Amerika Birleşik Devletleri'ne girmesine izin verildi. Bütün bunlar tipik bir bürokratik karışıklıktan kaynaklanıyor olabilirdi. Fakat Bayan Schidlof'un, bunun bir şekilde, şaşırtıcı olarak babasına atfedilen gizli endişelerle bağlantılı olduğundan şüphe duyduğu görülüyordu.

Bayan Schidlof'un öyküsü bize bir ara verdirdi. ABD vizesi başvurusunun reddedilmesi bir tesadüfün ötesinde bir şey olabilirdi; çünkü *Dossiers Secrets*'deki yazılar arasında Leo Schidlof isminin bir tür uluslararası casuslukla bağlantılı olduğunu belirten kaynaklar bulunuyordu. Ancak zaman içinde, Paris'te, sonraki aylarda diğer kaynaklar tarafından doğrulanan yeni bir broşür ortaya çıktı. Bu broşüre göre, aranan Henri Lobineau tam olarak Leo Schidlof değil, ünlü soydan gelen bir Fransız aristokratı, Comte Henri de Lenoncourt'du.

Lobineau'nun gerçek kimliği sorunu *Dossiers Secrets* ile ilgili tek muamma değildi. "Leo Schidlof'un deri çantası" başlıklı bir madde daha vardı. Bu çanta, söylenene göre, Rennes-le-Chateau ile ilgili 1600'le 1800 yılları arasındaki bir dizi gizli kağıdı içeriyordu. Schidlof'un ölümünden kısa süre sonra, çantanın bir kuryenin eline geçtiği söyleniyordu; Şubat 1967'de buluşma yeri olarak Doğu Almanya verilip 'Cenevre tarafından görevlendirilen' ve çantanın emanet edildiği Fakhar ul Islam diye biri. Ancak, görev gerçekleştirilmeden önce, Fakhar ul Islam'ın Doğu Almanya'dan sınır dışı edildiği bildirildi ve Paris'e dönerek 'sonraki emirleri

beklemeye başladı'. 20 Şubat 1967'de, Paris-Cenevre ekspresinden atılan cesedi Melun'deki demiryolunda bulundu. Çantanın ortadan kaybolduğu söyleniyordu.

Yapabildiğimiz kadarıyla bu dehşet verici öyküyü gözden geçirmeye başladık. 21 Şubat tarihli Fransız gazetelerindeki bir dizi makale, çoğunu doğruluyordu.[4] Melun'deki demiryolunda gerçekten de boğazı kesilmiş bir ceset bulunmuştu. Kimliği Fakhar ul Islam adında genç bir Pakistanlı olarak belirlenmişti. Öldürülen kişi karanlıkta kalan nedenlerden ötürü Doğu Almanya'dan sınır dışı edilmişti ve Paris'ten Cenevre'ye gidiyordu; belli ki bir tür casuslukla ilgiydi. Gazete raporlarına göre, yetkililer kötü bir koku sezinlediler ve mesele DST (Bölgesel Gözetim Genel Müdürlüğü ya da Karşı-Casusluk) tarafından soruşturuldu.

Öte yandan gazeteler Leo Schidlof'tan, deri bir çantadan ya da olayla Rennes-le-Chateau gizemi arasında bağlantı olma olasılığından bahsetmiyordu. Sonuçta, kendimizi bir dizi soruyla karşı karşıya bulduk. Ayrıca, Fakhar ul Islam'ın ölümünün Rennes-le-Chateau ile bağlantılı olma olasılığı vardı; *Dossiers Secrets*'deki madde aslında gazetelerin erişemediği bir 'iç bilgi'ydi. Öte yandan *Dossiers Secrets*'deki madde kasıtlı ve düzmece bir gizem olabilirdi. Birisi açıklanamayan ya da şüpheli bir ölüm bulabilir ve ona yormuş olabilirdi, sonradan da buna saplanıp kalabilirdi. Eğer gerçek durum buysa, bu alıştırmanın amacı neydi? Neden birisi kasıtlı olarak Rennes-le-Chateau etrafında uğursuz bir entrika atmosferi yaratmaya çalışıyordu ki? Böylesi bir atmosfer yaratılarak ne kazanç elde edilebilirdi? Ve bundan kim kazançlı çıkardı?

Bu sorular iyice kafamızı karıştırdı; çünkü Fakhar ul Islam'ın ölümü göründüğü kadarıyla, ayrı bir olay değildi. Bir aydan az zaman geçmemişti ki Bibliotheque Nationale'e başka bir özel basım çalışma verildi. İsmi *Le Serpent Rouge*'du (Kızıl Yılan) ve sembolik ve yeterince dikkat çekici şekilde 17 Ocak tarihi atılmıştı. Künye sayfası üç yazara atfedilmişti; Pierre Feugere, Louis Saint-Maxent ve Gaston de Koker.

Le Serpent Rouge benzersiz bir çalışmaydı. Alelacele yazılmış bir açıklamayla birlikte, Merovenj soyağacını ve Merovenj döneminden kalma iki Fransa haritasını içeriyordu. Ayrıca, çeşitli kilise azizlerinin şapellerinin çizili olduğu, Paris'teki Aziz Sulpice'in bir zemin planını da içeriyordu. Fakat metin yığını etkileyici edebi kalitede, pek çoğu Rimbaud'nun yapıtlarını hatırlatan on üç kısa düzyazı şeklinde yazılmış şiirden oluşuyordu. Düzyazı şeklinde yazılmış bu şiirlerden her biri bir paragraftan kısaydı ve her biri bir burca karşılık geliyordu; on üç burçtan oluşan bir Zodyak, Akrep burcuyla Yay arasına on üçüncüsü olarak *Ophiuchus* veya *Yılan Taşıyan* yerleştirilmişti.

Birinci kişinin ağzından yazılan bu on üç düzyazı şiir, Kova burcuyla başlayıp Oğlak burcuyla sona eren ve metnin belirgin biçimde 17 Ocak tarihini vurgulayıp üzerinde durduğu bir tür sembolik veya mecazi hac yolculuğuydu. Başka türlü biçimde, gizli metinde aşina olduğumuz referanslar vardı; Blanchefort Ailesi, Rennes-le-Chateau'daki kilise dekorasyonları, Sauniere'in oradaki bazı yazıtları, Poussin ve 'Les Bergers d'Arcadie' tablosu, mezarın üzerindeki slogan, 'Et in Arcadia Ego'. Bir noktada, kızıl bir yılandan söz ediliyordu, 'parşömenlerde sözü edilen', yüzyılların içinden çemberi açan; bir kan bağı ya da nesilden söz ediyor görünen apaçık bir ima. Ve Aslan burcunun (Leo) karşılığı olarak duran muammalı bir paragraf, bütün olarak alınmaya değer:

> Özgürleştirmeyi arzu ettiğimden, Mezar'ı hamile bırakan parfümün kokusu bana doğru geliyor. Önceden, ona birisi isim verdi: ISIS, tüm hayırsever kaynakların kraliçesi. SİZ ÇİLE ÇEKENLER VE ÜZÜNTÜLÜ OLANLAR HEPİNİZ BANA GELİN VE SİZE HUZUR VEREYİM: Diğerleri için adı MAGDALENE, iyileştirici teselliyle dolu meşhur vazo. Girenler onun gerçek adını bilir: NOTRE DAME'ın HAÇLARI.[5]

Bu paragraftaki imalar fazlasıyla ilginçtir. Isis, elbette, Mısır Ana Tanrıçası, gizemlerin koruyucusu; hayırsever yüzüyle 'Beyaz Kraliçe', kötü anında 'Siyah Kraliçe'. Mitoloji, antropoloji, psikoloji, teoloji üzerine yazan birçok yazar Ana Tanrıça tapıncının pagan dönemlerden Hıristiyanlık dönemine kadar izini sürdü. Ve bu yazarlara göre, (Aziz Bernard'ın ona dediği şekilde) 'Cennetin Kraliçesi', Isis'in Fenikeli karşılığı Eski Ahit'teki Ana Tanrıça Astarte'nin; Bakire Meryem kılığı altında Hıristiyanlığa da girdiği söylenmektedir. Ancak *Le Serpent rouge*'daki metne göre, Hıristiyanlığın Ana Tanrıçası bakire olamazdı. Tersine, Rennes-le-Chateau'daki kilisenin adandığı ve Sauniere'in kulesini kendisi için kutsadığı Magdalene şeklinde ortaya çıkmaktaydı. Bundan öte, metin 'Notre Dame'ın da 'Bakire' ile ilgisi olmadığını vurguluyor gibiydi. Fransa'daki tüm büyük katedrallere ihsan edilen o yankılanan ismin Magdalene'e de gönderme yaptığı anlaşılıyordu. Ancak neden Magdalene'e 'Hanımefendimiz' diye hürmet ediliyordu? Ve hatta bir Ana Tanrıça olarak. Analık denen şey genel olarak Magdalene ile birlikte düşünülecek olan son şeydi. Popüler Hıristiyan geleneğinde, kendisini İsa'ya çırak olarak sunarak günahlarından arınan bir fahişeydi. Ve yeniden dirilmesinden sonra İsa'yı fark eden ilk şahıs olarak en göze çarpıcı şekilde Dördüncü Müjde'de (Yuhanna - 20) yer alıyordu. Bunun sonucunda bir aziz olarak kutsandı; özellikle de ortaçağ efsanelerine göre, Kutsal Kase'yi getirdiği söylenen Fransa'da. Ve aslında 'iyileştirici teselliyle dolu meşhur vazo' Kutsal Kase'yi belirtme niyeti taşıyor olabilirdi. Ama Magdalene'i kutsal bir şey olarak Bakire'ye ayrılan yerde saklamak için en azından bir sapkın olmak gerekirdi.

Amaçları ne olursa olsun, *Le Serpent Rouge* yazarları - ya da daha doğrusu, sözde yazarları- Fakhar ul Islam'ınki gibi bir tüyler ürpertici bir yazgıyla karşılaştılar. 6 Mart 1967'de, Louis Saint-Maxent ve Gaston de Koker asılı halde bulundu. Ve bir gün sonra, 7 Mart'ta Pierre Feugere de asılmış olarak bulundu.

Kuşkusuz hemen şu sonuç çıkarılabilir ki; bu ölümler bir biçimde *Le Serpent Rouge*'un oluşturulması ve yayım-

lanmasıyla bağlantılı olabilirdi. Ancak, Fakhar ul Islam olayında olduğu gibi alternatif bir açıklamaya inanamadık. Eğer birisi fesat bir gizem havası yaratmak istiyor olsaydı, bunu yapmak kolay olurdu. Birisinin şüpheli bir ölüm bulana kadar gazeteleri araştırması yeterliydi; ya da bu örnekteki gibi, üç şüpheli ölüm. Olaydan sonra da ölülerin isimlerini, birisinin uydurduğu broşürlerden birini içine ekleyebilirdi; künye sayfasına daha erken bir tarih atabilirdi (17 Ocak). Arzu edilen şekilde pis bir oyun yaratacağı kesin olan böylesi bir aldatmacayı açığa çıkarmak neredeyse imkansızdı. Fakat böylesi bir hileye tam olarak neden başvuruluyordu ki? Neden birisi bir şiddet, cinayet ve entrika havası istiyordu? Böylesi bir numara hiç de araştırmacıların vazgeçmelerine neden olmazdı ki. Tersine, onları daha da cezbederdi.

Öte yandan eğer bir aldatmacayla uğraşmıyorsak, halen bir dizi kafa karıştırıcı soru vardı ortada. Örneğin, hangisine inanacaktık, asılı üç adam intihar mı etmişti yoksa cinayet kurbanları mıydı? Bu şartlar altında intihar çok fazla akla yakın görünmüyordu. Ve cinayet de bundan fazla bir anlam taşımıyordu. Bu üç kişinin bazı çarpıcı bilgileri açığa vurmamaları için öldürüldüğü düşünülebilirdi. Ama bu durumda bilgi zaten açığa çıkmıştı, Bibliotheque Nationale'e verilmişti bile. Cinayetler -eğer böyleyse- bir ceza şekli veya öç alma mıydı? Ya da belki de sonraki boşboğazlıkları önleme amacı mı taşıyordu? Bu açıklamalardan hiçbirisi tatmin edici değildi. Eğer birisi bazı bilgilerin açığa vurulmasına sinirlendiyse ya da ek açığa vurmaların önüne geçmek istiyorsa, çok fazla kararlı bir araştırma yapılmayacağından mantıklı biçimde emin olmadan, meseleye dehşet verici ve sansasyonel bir üçlü cinayet serisi işleyerek dikkat çekilmesine neden olmazdı.

Araştırmamızın seyri içinde, kendi maceralarımız sevecen şekilde daha az heyecanlandırıcı ama eşit derecede merak uyandırıcıydı. Örneğin, araştırmamızda, Antoine l'Ermite tarafından yapılmış *Un Tresor Merovingien à Rennes-le-Chateau* (Rennes-le-Chateau'da bir Merovenj Hazinesi) başlıklı bir çalışmaya tekrar tekrar referans verilmesiy-

le karşılaşmıştık. Bu çalışmayı bulmaya uğraştık ve çarçabuk Bibliotheque Nationale'in kataloğundaki listede bulduk; ancak ona ulaşmanın fazlasıyla zor olduğu ortaya çıktı. Bir hafta boyunca her gün kütüphaneye gidip çalışmayı yazıp istek fişini doldurduk. Fiş, her seferinde bize, çalışmanın başka birisi tarafından kullanıldığını belirten dikkat çekici bir 'açıklama'yla geri döndü. Bu durum kendi başına alışılmadık bir şeydi. Fakat iki hafta sonra, can sıkıcı şekilde ortaya çıkmaya başladı ki Paris'te daha fazla kalamazdık. Bir kütüphanecinin yardımını almaya çalıştık. Bize kitabın üç ay boyunca bu şekilde kalacağını -fazlasıyla alışılmadık bir durum- ve bu süre geçmeden almamızın mümkün olmadığını söyledi.

Uzun zaman geçmişti ki İngiltere'deyken bir arkadaşımız tatil için Paris'e gittiğini söyledi. Bunu duyunca ondan Antoine l'Ermite'in ulaşılması zor çalışmasını edinmeye çalışmasını ve en azından içeriğinin ne olduğunu not etmesini istedik. Bibliotheque Nationale'de kitabı istetti. Ancak fiş geri dönmedi bile. Bir sonraki gün, yeniden denedi ve aynı sonucu aldı.

Dört ay kadar sonra Paris'e döndüğümüz zaman, başka bir girişimde daha bulunduk. Fişimiz yeniden dikkat çekici 'açıklama'yla birlikte geri döndü. Bu noktada, bir oyun oynandığını hissetmeye başladık ve biz de kendi oyunumuzu oynamaya başladık. Kuşkusuz halka kapalı olan 'yığın'ların yakınındaki katalog odasına gittik. Yaşlıca ve nazik görünüşlü bir kütüphane asistanı bulup mağara adamı gibi Fransızca sesler çıkarıp homurdanan İngiliz turistlerini oynadık. Ondan yardım isteyip özel bir çalışmayı aradığımızı ancak kuşkusuz kütüphane prosedürlerini eksik anlamamız nedeniyle edinemediğimizi açıkladık.

Cana yakın yaşlı centilmen yardım etmeyi kabul etti. Kendisine çalışmanın katalog numarasını verdik ve 'yığınlar'ın içinde kayboldu. Yeniden belirdiğinde özür dileyerek yapabileceği hiçbir şey olmadığını söyledi; kitap çalınmıştı. Bundan öte, bizimle aynı ülke vatandaşı olan birisinin hırsızlıktan sorumlu olduğunu ekledi; İngiliz bir kadın. Biraz daha kafasını şişirince bize onun ismini vermeye razı oldu. Bizim arkadaşımızdı!

İngiltere'ye geri döndüğümüzde, Londra'daki kütüphane hizmetinden yardım istedik ve bu acayip meseleyle ilgilenmeyi kabul ettiler. Milli Merkez Kütüphanesi bizim adımıza Bibliotheque Nationale'e yazarak, meşru bir araştırmanın kasıtlı şekilde engellenmesi görünümü veren tavra ilişkin bir açıklama istedi. Hiçbir açıklama gelmedi. Ancak, kısa bir süre sonra, Antoine l'Ermite'in çalışmasının Xerox bir kopyası bize yollandı; hemen geri yollanması gerektiğini vurgulayan bir talimatla birlikte. Bu fazlasıyla garipti, çünkü kütüphaneler çoğunlukla Xerox kopyaların geri gönderilmesini talep etmez. Bu tür kopyalar genellikle sadece kullanılmayan kağıt sayılır ve ona göre değerlendirilir.

Çalışma sonuçta elimize geçtiğinde belirgin biçimde hayal kırıklığına uğratıcıydı ve onu elde etmek için giriştiğimiz karmaşık çabaya hiç değmemişti. Madeleine Blancassal'ın çalışması gibi, İsviçre Büyük Locası Alpina'nın damgasını taşıyordu. Ama hiçbir şekilde yeni bir şey söylemiyordu. Çok kısaca, Razes Comte, Rennes-le-Chateau ve Berenger Sauniere'in tarihinin önemli noktalarını yineliyordu. Kısacası, uzun süredir aşina olduğumuz tüm detayları yeniden ele alıyordu. Onu birisinin neden kullanıyor olabileceğine dair akla gelebilecek bir neden yoktu, kesintisiz bir hafta boyunca 'açıklama'lı biçimde elde tutarak. Bizden gizlemenin düşünülebilecek bir nedeni de yoktu. Ancak en anlaşılmaz şey, çalışmanın orijinal olmamasıydı. Orası burası düzeltilmiş birkaç sözcük dışında, aynen başka bir metindi, yeniden dizilip, tekrar basılmış, popüler bir kitaptan bir bölüm; birkaç frank karşılığında gazete bayilerinde bulunabilen dünya üzerindeki kayıp hazineler üzerine yazılmış yüzeysel bir çok satan kitap. Ya Antoine l'Ermite utanmadan basılan kitabı kopyalamıştı ya da basılı kitap Antoine l'Ermite'in yazdıklarından çalınmıştı.

Böylesi olaylar, malzeme 1956'da Fransa'da parça parça ortaya çıkmaya başladığı zamandan beri gizemin tipik bir özelliği olarak meydana gelmekteydi. Diğer araştırmacılar da benzeri muammalarla karşılaşmıştı. Sözde makul görünen isimlerin takma isimler olduğu kanıtlanmıştı. Aralarında yayınevlerinin de bulunduğu adreslerin ve örgütlerin

var olmadığı ortaya çıkmıştı. Bildiğimiz kadarıyla hiç kimsenin görmediği kitaplara referanslar yapılmıştı. Bibliotheque Nationale'de belgeler kayboldu, düzeltildi ya da açıklanamaz biçimde hatalı kataloglandı. Bir ara biri bize ustaca bir şaka yapmaya kalkmış gibiydi. Ancak öyleyse bu devasa ölçekli bir şakaydı, etkileyici bir kaynak düzeni gerektiriyordu, mali ve farklı şekillerde. Ve böylesi bir şakayı kim kurguladıysa bunu gerçekten de çok ciddiye aldığı anlaşılıyordu.

Bu arada yeni malzemeler belirmeye devam etti, yeniden tekrarlanan aşina konularla; *leitmotifs* Sauniere, Rennes-le-Chateau, Poussin, 'Les Bergers d'Arcadie', Tapınak Şövalyeleri, II. Dagobert ve Merovenj Hanedanı. Çarpıcı biçimde belki de mecazi bir anlamda belirtilen -salkımların aşılanması- bağcılık iması. Aynı zamanda çok daha fazla bilgi eklendi. Örneğin Henri Lobineau'nun kimliğinin Lenoncourt Kontu olarak tanımlanması. Gittikçe artan ancak açıklanamayan başka bir ısrar ise Magdelene'in önemi konusundaydı. Ve şu an için, görünüşe göre Rennes-le-Chateau ile orantılı statüde görünen diğer iki yerin üzerine de tekrar tekrar basılmıştı. Bunlardan birisi Haçlı Seferleri doruktayken hayati bir stratejik ve politik önemi bulunan Gisors'tu, Normandiya'da bir kale. Diğeri Ardennes eteklerindeki, bir zamanlar Satanicum denen, Merovenj Hanedanının eski başkenti, II. Dagobert'in 679'da suikasta kurban gittiği Stenay'dı.

Bu malzemenin şu an erişilebilen külliyatının buradaki sayfalarda yeterince anlatılıp tartışılması olanaklı değil. Fazlasıyla yoğun, fazlasıyla karışık, fazlasıyla bağlantısız, hepsinden öte, çok fazla. Ama bu hızla çoğalan bilgi karmaşasından, daha sonraki bir araştırmanın temelini oluşturan bazı anahtar noktalar ortaya çıktı. Bu noktalar tartışılmaz birer tarihsel gerçek olarak ortaya çıkmakta ve aşağıdaki şekilde özetlenebilmektedir:

1) Tapınak Şövalyeleri'nin arkasında, onları askeri ve idari bir güç olarak yaratan gizli bir tarikat vardı. Değişik isimler altında işleyen bu tarikat çoğunlukla Prieure de Sion (Sion Tarikatı) olarak biliniyor.

2) Sion Tarikatı, isimleri batı tarihinde ve kültüründeki en ünlü kişiler arasında geçen bir dizi 'Büyük Üstad' tarafından yönetiliyordu.

3) Tapınak Şövalyeleri 1307 ile 1314 arasında yok edilip ortadan kaldırılmış olsa da Sion Tarikatı olduğu gibi kalmıştı. Kendi içsel ve hizip çekişmeleri sonucunda dönem dönem bölünmüş olsa da asırlar boyunca işlevini sürdürdü. Karanlıklar ardında, sahne arkasında, batı tarihindeki bazı ciddi olayların orkestra şefiydi.

3) Sion Tarikatı bugün de varlığını sürdürüyor ve halen faaldir. Üst düzey uluslararası ilişkilerde rol oynamaktadır ve etkilidir; hatta bazı Avrupa ülkelerinde, o ülkelerin iç işlerinde de. Önemli ölçüde 1956'dan beri yayılan bilgi yığınından sorumludur.

5) Sion Tarikatı'nın itiraf edilen ve açıklanan hedefi, Merovenj Hanedanının ve Sülalesinin eskiden sahip olduklarını yeniden ele geçirmesini sağlamaktır; sadece Fransa tahtını değil, diğer Avrupa uluslarının tahtlarını da.

6) Merovenj Hanedanının eski gücünü kazanması hem yasal hem de ahlaki anlamda uygun görülmekte ve savunulmaktadır. 8. yüzyılda ortaya çıkmışsa da Merovenj Soyu tükenmemiştir. Tersine doğrudan II. Dagobert ve oğlu IV. Sigisbert'ten gelerek kendisini ebedileştirmiştir. Hanedan akrabalıkları ve iç evlilikler sayesinde, bu Sülale 1099'da Kudüs'ü ele geçiren Godfroi de Bouillon'u ve geçmişteki ve şu anki çeşitli soylu ve kraliyet ailelerini kapsıyordu: Blanchefort, Gisors, Saint-Clair (İngiltere'de Sinclair), Montesquiou, Montpezat, Poher, Luisignan, Plantard ve Habsburg-Lorraine. Merovenj Sülalesi günümüzde kanuni hakkı olan mirası üzerine meşru bir hakka sahip bulunmaktadır.

Sion Tarikatı denen şey bu anlamda, Berenger Sauniere tarafından bulunan parşömenlerdeki referansın olası bir açıklaması olabilir. Ayrıca parşömenlerden birisi üzerinde ve Marie de Blanchefort'un mezar taşında bulunan tuhaf imzanın 'P.S.' (Prieure de Sion) açıklaması da olabilir.

Bununla birlikte, çoğu kişi gibi 'tarihin komplo hikayeleri' konusunda fazlasıyla kuşkucuyuz; yukarıdaki iddiala-

rın çoğu bize konu dışı, inanılmaz ve/veya saçma geldi. Fakat bazı insanların bunları yayımladığı ve bunu epeyce ciddi şekilde yaptığı gerçeği, bir yerlerde duruyordu; epeyce ciddiydi ve hatırı sayılır iktidar konumları açısından buna inanılabilme nedeni de bulunmaktaydı. Ve iddiaların doğruluğu ne olursa olsun, bir şekilde Sauniere ve Rennes-le-Chateau etrafındaki gizemle bağlantılı olduğu aşikardı.

Böylelikle, alaylı şekilde 'Manastır Belgeleri' demeye başladığımız şeyler ve içerdiği iddialar üzerinde sistematik bir yoklama yapma işine giriştik. Bu iddiaları dikkatli ve ciddi bir incelemeye tabi tutarak, bir şekilde doğru olup olmadığını saptadık. Bunu öylesine sinik, neredeyse alay edilecek türden bir şüphecilikle yaptık ki tamamen inanılan acayip iddialar bile üstünkörü bir araştırmayla yerin dibine batırılabilirdi. O zamanlar bunu bilemesek de fazlasıyla şaşıracaktık.

İKİ
GİZLİ CEMAAT

5

SAHNENİN ARDINDAKİ TARİKAT

Tapınak Şövalyeleri'nin arkasında tutarlı bir 'tarikat' olmasa da bir grup kişinin varlığından şüphe duymaya başlamıştık bile. Tapınağın, Sion Tarikatı tarafından kurulduğu iddiası, böylelikle 'Manastır Belgeleri'ndeki diğer iddialardan biraz daha akla yatkın geldi. Böylece, bu iddia üzerinden araştırmamıza başladık.

Gerard de Sede'in 1962'deki bir çalışmasında kısaca, üstü örtülü biçimde ve arada bir yerlerde Sion Tarikatı'ndan bahsediliyordu. Ancak, ona ilişkin ilk ayrıntılı referans *Dossiers Secrets*'deki tek bir sayfada bulundu. Bu sayfanın başında, Haçlı Seferleri konusunda önde gelen 12. yüzyıl otoritelerinden birisi olan, bu konu üzerine 1930'larda yayınlanan muazzam çalışması, Sir Steven Runciman gibi çağdaş tarihçiler tarafından akademik bir çalışma olarak görülen Rene Grousset'den bir alıntı vardı. Alıntı Godfroi de Bouillon'un küçük kardeşi, Lorraine Dükü ve Kutsal Topraklar Fatihi olan I. Baudouin'e atıfta bulunuyordu, Baudouin, Godfroi'nın ölümünde kendisine önerilen tacı kabul etti ve böylelikle Kudüs'ün ilk resmi kralı oldu. Rene Grousset'ye göre, I. Baudouin'den bugüne bir 'kraliyet geleneği' varlığını korudu. Bu gelenek, "Sion toprağında kurulduğundan"[1], Fransa'daki Capetian Hanedanı, İngiltere'deki Anglo-Nor-

man (Plantagenet) Hanedanı, Almanya'da hüküm süren Hohenstauffen ve Habsburg Hanedanları ve eski Kutsal Roma İmparatorluğu gibi Avrupa'da saltanat süren hanedanların 'eşit'iydi. Ancak Baudouin ve torunları seçilmiş krallardı, sülaleden krallar değillerdi. Peki, o zaman Grousset neden 'ondan gelen' bir 'kraliyet geleneği'nden söz ediyordu? Grousset'nin kendisi bunu açıklamıyor. Ne bunu ne de bu geleneğin neden 'Sion toprağında kurulması' şebebiyle Avrupa'daki önde gelen hanedanlara 'eşit' olması gerektiğini açıklıyor.

Dossiers Secrets'deki sayfada bulunan Grousset alıntısını gizemli bir Sion Tarikatı, ya da o zaman söylendiği gibi, Sion Tarikatı iması izliyor. Metne göre, Sion Tarikatı 1090'da Godfroi de Bouillon tarafından Kudüs'ün fethinden dokuz yıl önce kurulmuştu, kuruluş tarihini 1099 olarak veren 'Manastır Belgeleri' olsa da. Metne göre, Godfroi'nin küçük kardeşi Baudouin 'tahtını tarikata borçluydu'. Ve yine metne göre, tarikatın resmi merkezi veya 'karargahı' özel bir manastır olan Kudüs'teki Notre Dame du Mont de Sion Tarikatı idi. Ya da belki Kudüs'ün hemen dışındaki Sion Dağı, yani kentin güneyindeki ünlü 'yüksek tepe'ydi.

Haçlı Seferleri konusunda yazılan standart 20. yüzyıl çalışmalarının tamamına baktığımız halde, Sion Tarikatı denen şeye dair hiçbir şey bulamadık. Bu nedenle böyle bir tarikatın tarihte var olup olmadığını ve krallık verecek güce erişip erişmediğini araştırmaya başladık. Bunu yapmak için, antik belge ve ferman tomarlarını altüst etmek zorundaydık. Yalnızca tarikata ilişkin belirgin referanslar aramadık. Onun olası etki ve faaliyetlerinin bazı izlerini de aradık. Ve Notre Dame du Mont de Sion denilen bir manastır olup olmadığını doğrulamaya çalıştık.

Sion Dağı'nın 'yüksek tepesi' Kudüs'ün güneyinde belli belirsiz görünür. 1099'da, Kudüs, Godfroi de Bouillon komutanlığındaki haçlıların eline geçtiğinde, bu tepede 4. yüzyılda yapıldığı söylenen ve 'Tüm Kiliselerin Anası' şeklinde son derece imalı bir isimle adlandırılan eski bir Bizans bazilikasının kalıntıları bulunuyordu. Hala kaybolmamış olan bir dizi ferman, kayıt ve o dönemden kalma anla-

tılara göre, bu kalıntıların bulunduğu arsa üzerine Godfroi de Bouillon'un kesin emriyle bir manastır inşa edildi... Kendi içine kapalı bir cemaat içeren heybetli bir yapı olmalıydı. 1172'de yazan bir vakanüvise göre, kendi duvarları, kuleleri ve mazgallı siperleriyle fazlasıyla iyi korunuyordu. Ve bu yapının adı Notre Dame du Mont de Sion Tarikatı'ydı.

Besbelli ki burada birileri yaşıyor olmalıydı. Bunlar isimlerini mevkiden alan özerk bir 'tarikat' olabilir miydi? Manastırda yaşayanlar gerçekten de Sion Tarikatı olabilir miydi? Bunu böyle kabul etmek mantıksız olmazdı. Yine Godfroi tarafından yerleştirilerek Kutsal Mezar Kilisesi'ne taşınan şövalyeler ve keşişler resmi ve usulüne uygun olarak "Kutsal Mezar Tarikatı" adında bir 'tarikat' oluşturmuşlardı. Aynı prensip Sion Dağı'ndaki manastır sakinleri için de geçerli olabilirdi ve böyle yapıldığı anlaşılabilirdi. Konuyla ilgilenen önde gelen 19. yüzyıl uzmanlarından birisine göre, manastır bir başrahibin yönetimi altında ibadet yerlerine hizmet etmekten sorumlu bir kısım Augustinian rahibine ev sahipliği yapıyordu. Topluluğun iki ismi olduğu zannediliyordu; "Sainte-Marie du Mont Syon" ve "Sainte-Marie du Saint-Esprit".[2] Ve 1698'de yazan başka bir tarihçi, daha açık konuşuyordu: "Haçlı Seferleri sırasında Kudüs'te... Notre Dame de Sion Tarikatı'na bağlanmış olan ve 'Chevaliers de l'Ordre de Notre Dame de Sion' (Notre Dame de Sion'un Emrindeki Şövalyeler) adını alan şövalyeler vardı." [3]

Eğer bunlar doğrulamak için yeterli değilse, bu dönemden kalma 'Notre Dame de Sion' manastır başrahiplerinden birisinin mührünü ve imzasını taşıyan orijinal belgeler de bulduk. Örneğin 19 Temmuz 1116 tarihli ve Başrahip Arnaldus'un imzasını taşıyan bir ferman vardı.[4] 2 Mayıs 1125 tarihli başka bir ferman daha vardı, Arnaldus'un ismi, Tapınak Şövalyeleri'nin ilk Büyük Üstadı Hugues de Payen'le birleşik halde görülüyordu.[5]

Şu ana kadar 'Manastır Belgeleri'nin geçerliliği kanıtlanmıştı ve Sion Tarikatı'nın 12. yüzyılın başlarında varolduğunu iddia edebilirdik. Tarikat aslında daha önceden kurulmuş olsa da olmasa da bir soru yanıtsız kalıyordu. Han-

gisinin önce geldiği tutarlı değildi, tarikat mı yoksa içine yerleştiği yapı mı? Örneğin, Cistercian tarikatı ismini özel bir yerden almıştı; Citeaux. Öte yandan, iki örnekten daha bahsedecek olursak Franciscanlar ve Benedictinler isimlerini kişilerden ve önceden belirlenen ikamet yerinden almışlardı. Böylelikle, diyebileceğimiz şey şuydu ki 1100 yılında bir manastır vardı ve daha önceden kurulmuş olma ihtimali olan, aynı isme sahip bir tarikata ev sahipliği yapıyordu.

'Manastır Belgeleri' öyle olduğunu vurguluyordu ve her ne kadar üstü kapalı ve sallantılı olsa da durumun gerçekten de böyle olabileceğini belirten bazı kanıtlar vardı. 1070'de İlk Haçlı Seferi'nden yirmi dokuz yıl önce, İtalya'nın güneyindeki Calabria'dan özel bir keşişler grubu Godfroi de Bouillon'un mülkü olan Ardennes Ormanı yöresine geldi.[6] Gerard de Sede'e göre, bu keşişler grubu, 'Manastır Belgeleri'nde sürekli olarak Merovenj Sülalesiyle birleşen bir isim olan, 'Ursus' adında bir kişi tarafından yönetiliyordu. Ardennes'e ulaşınca, Calabrian keşişleri, Godfroi de Bouillon'un teyzesi ve Lorraine Düşesi, aslında onu büyüten kadın olan Mathilde de Toscane'ın himayesini elde etti. Keşişler Mathilde'den, II. Dagobert'in beş yüzyıl kadar önce öldürüldüğü Stenay'dan çok uzak olmayan bir yerde, Orval'de bir arazi aldı. Burada onlara ev sahipliği yapması amacıyla bir manastır inşa edildi. Bununla birlikte Orval'de uzun zaman kalmadılar. 1108'de gizemli şekilde ortadan kayboldular ve bundan sonra varlıklarını nerede sürdürdüklerine dair hiçbir kayıt bulunmamaktadır; fakat Calabria'ya geri döndükleri söylenmektedir. Daha sonrasında Orval 1131'de, Aziz Bernard'ın sahip olduğu topraklardan birisi oldu.

Ancak Orval'den ayrılmadan önce Calabrialı keşişler batı tarihinde çok önemli bir işaret bırakmış olabilirlerdi. En azından Gerard de Sede'e göre; aralarında sonradan Münzevi Peter olarak adlandırılan bir adam da vardı. Eğer bu doğruysa fazlasıyla dikkate değerdi; çünkü Münzevi Peter'in, Godfroi de Bouillon'un özel hocası olduğuna inanılıyordu.[7] Ki Gerard de Sede'in ortaya attığı tek iddia da bu değildir. 1095'te, Peter, Papa II. Urban'la birlikte büyüleyici

bir şekilde, bir haçlı seferinin, İsa Mesih'in mezarını ve Kutsal Topraklar'ı Müslüman kafirlerin elinden geri alacak olan kutsal bir savaşın yapılmasının gerekliliği konusunda vaaz vererek tüm Hıristiyan aleminin onu tanımasını sağladı. Günümüzde Münzevi Peter, Haçlı Seferleri'nin baş teşvikçilerinden birisi olarak görülmektedir.

'Manastır Belgeleri'nde detaylı ipuçlarının temelinde, Orval keşişleri, Münzevi Peter ve Sion Tarikatı arasında bulanık bir tür ilişki olup olmadığını merak etmeye başladık. Orval'deki keşişlerin rastlantısal bir gezgin dindar sofular grubu olmadığı açıktı. Tersine, Calabria'dan Ardennes'e topluca gelmeleri ve yine toplu olarak gizemli kayboluşları birbirini tamamlayan olayların, yani bir tür örgütlenmenin ve muhtemelen bir yerlerde kalıcı bir üssün varlığının kanıtıydı. Ve eğer Peter bu keşişler grubunun bir üyesi idiyse, bir haçlı seferi yapılmasını vaaz etmesi, dizginsiz bir bağnazlığın göstergesi olmayıp, hesaplı bir politika olabilirdi. Peter eğer Godfroi'nın özel hocasıysa, bundan öte öğrencisini Kutsal Topraklar'a gitmeye ikna etme anlamında bir rolü olabilirdi. Ve keşişler Orval'den kaybolduktan sonra Calabria'ya dönmemiş, Kudüs'e, muhtemelen Notre Dame de Sion Tarikatı'na yerleşmiş olabilirlerdi.

Kuşkusuz bu, belgesel hiçbir doğrulaması bulunmayan yalnızca spekülatif bir hipotez değildi. Kısa süre sonra bunu destekleyecek ayrıntılı parçalar bulduk. Godfroi de Bouillon Kutsal Topraklar'a doğru yola çıkarken kendisine danışman ve idareci şeklinde faaliyet gösteren çağdaş anlamıyla bir ekibin eşdeğeri olan, kimliği belirsiz kişilerin eşlik ettiği biliniyordu. Ancak Godfroi'nın ordusu Filistin'e gitmek amacıyla yola çıkan tek Hıristiyan ordusu değildi. Her biri ünlü ve etkin bir batılı hükümdar tarafından komuta edilen en az üç ordu daha vardı. Haçlı seferi başarılı olursa, Kudüs düşerse ve Frank krallığı kurulursa, bu dört hükümdardan birisinin tahta oturma hakkı olacaktı. Ve Godfroi'nın seçileceğini önceden bildiği anlaşılıyordu. Diğer Avrupalı komutanlardan farklı olarak, topraklarını bıraktı, tüm mallarını sattı ve Kutsal Topraklar'ın hayatı boyunca kendi ülkesi olacağını önceden ilan etti.

1099'da, Kudüs'ün ele geçirilmesinden hemen sonra, bir grup kimliği belirsiz şahıs gizli bir toplantıda bir araya geldi. Üç yüzyıl sonra, Guillaume de Tyre, bunlardan en önemlisinin "Calabria'dan bir piskopos" olduğunu belirtse de bu grubun kimliği hemen hiçbir tarihsel soruşturma sonucunda ortaya çıkarılamamıştır.[8] Yine de toplantının amacı açıktı; bir Kudüs kralı seçmek. Ve Toulouse Kontu Raymond'un ikna edici hak iddiasına rağmen, gizemli ve açıkça etkili olan seçiciler, krallığı tez elden Godfroi de Bouillon'a önerdiler. Godfroi belirsiz bir alçakgönüllülükle bu unvanı reddetti, bunun yerine "Kutsal Mezar'ın Koruyucusu" unvanını aldı. Başka türlü söyleyecek olursak, her anlamda bir kraldı, sadece ismen değil. Ve 1100'de öldüğünde, kardeşi Baudouin de bu ismi almaktan kaçınmadı.

Godfroi'nın hükümdar olarak seçildiği ve katılanlar arasında muhtemelen o zamanlar Kutsal Topraklar'da olan ve hatırı sayılır bir otoritenin keyfini çıkaran Münzevi Peter'in de olduğu gizemli toplantıda Orval'den gelen, bulunması zor keşişler mi mevcuttu? Ve bu toplantıya katılanlar Sion Dağı'ndaki manastıra yerleşmiş olabilir miydi? Kısacası, görünüşte ayrı olan bu üç grup yani Orval'den gelen keşişler, Godfroi'yı seçenler ve Notre Dame de Sion'a yerleşenler acaba aynı kişiler olabilir miydi? Bu olasılık kanıtlanamaz; ancak bir yana da atılamaz. Ve eğer bu doğruysa, elbette ki Sion Tarikatı'nın, içinde tahta çıkarma yetkisinin de olduğu gücüne tanıklık edebilir.

Tapınak Şövalyeleri'nin Temelinde Yatan Gizem

Dossiers Secrets'deki metin Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'na atıfta bulunmaya devam ediyor. Tapınak Şövalyeleri'nin kurucuları özel olarak şöyle listelenmiş; "Hugues de Payen, Bisol de St. Omer ve Hugues, Comte de Champagne ile birlikte Sion Tarikatı'nın bazı üyeleri, Andre de Montbard, Archambaud de Saint-Aignan, Nivard de Montdidier, Gondemar ve Rossal".[9]

Hugues de Payen ve Aziz Bernard'ın amcası Andre de Montbard'ın isimlerine aşinaydık. Ayrıca Aziz Bernard'ın

Clairvaux'daki Manastırı için toprak bağışlayan, kendisi de 1124'te (kendi tebaasına bağlılık sözü vererek) Tapınak Şövalyesi olan ve Chartres piskoposundan kitabın üçüncü bölümünde alıntılanan mektubu alan Champagne Kontu Hugues ismine de aşinaydık. Ancak Champagne Kontu'nun Tapınak Şövalyeleri'yle bağlantısı iyi bilinse de önceden ondan kurucularından biri olarak bahsedildiğini görmemiştik. Ancak bu olay *Dossiers Secrets*'de böyle geçiyordu. Ve Andre de Montbard, Aziz Bernard'ın karanlık amcasının ismi, Tapınak Şövalyeleri'nden önce gelen ve kuruluşunda yardımcı bir rol oynadığı Sion Tarikatı'na ait listede geçiyordu, yani başka bir tarikatta.

Hepsi bu kadar da değildi. *Dossiers Secrets*'deki metin, 'tahtını Sion'a borçlu olan' I. Baudouin'in, Mart 1117'de, Akka'daki Aziz Leonard'da, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın yapısını görüşmek 'zorunda bırakıldığını' vurguluyor. Kendi araştırmamız Akka'daki Aziz Leonard'ın aslında Sion Tarikatı'nın bir mülkü olduğunu ortaya çıkardı. Ancak Baudouin'in neden Tapınak Şövalyeleri'nin yapısını görüşmek 'zorunda bırakıldığından' emin değildik. Fransızca'sında geçen anlamıyla bu fiilin yan anlamları arasında bir derecede zorlama veya baskı geçiyordu. Ve *Dossiers Secrets*'deki vurgu bu baskının Baudouin'in 'tahtını borçlu olduğu' Sion Tarikatı tarafından gerçekleştirildiği üzerineydi. Eğer durum buysa, Sion Tarikatı çok etkili ve güçlü bir örgüt olmalıydı ve sahip oldukları bu güç yalnızca tahta çıkarma değil aynı zamanda, göründüğü kadarıyla, bir kralı, emrini yerine getirmek zorunda bırakan bir güçtü.

Eğer Sion tarikatı gerçekten de Godfroi de Bouillon'un seçilmesinden sorumluysa, Godfroi'nın küçük kardeşi Baudouin de 'tahtını onun etkisine borçlu olabilirdi'. Bundan öte, henüz keşfettiğimiz kadarıyla, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın, genel kuruluş tarihi olarak kabul edilen 1118'den en az dört yıl önce embriyo olarak da olsa var olduğunun tartışılmaz kanıtı vardı. Baudouin 1117'de, yakında öleceği belli olan hasta bir adamdı. Böylece tapınak Şövalyeleri'nin her ne kadar resmi olmayan bir biçimde olsa da diyebiliriz ki korunaklı manastırında Sion Tarikatı'nın askeri ve idari

bir kolu olarak 1118'den çok önce aktif olması mümkündü. Ve Kral Baudouin'in, hastalık, Sion Tarikatı ya da her ikisi tarafından ölüm döşeğindeyken Tapınak Şövalyeleri'ne resmi bir statü verilmesi, bir yapı tahsis edilerek kamuya açıklanması konusunda zorlanmış olması olasıdır.

Tapınak Şövalyeleri'ni araştırırken karmakarışık, bulunması zor ve kışkırtıcı bir bağlantı dokusunun, muhtemelen azimli bir tasarımın karanlık izlerinin farkına varmaya başlamıştık. Bu bağlantıları temel olarak, deneme niteliğinde bir hipotez olarak formülleştirdik. Hipotezimiz doğru olsun olmasın, bilemezdik; ancak bir tasarının izleri şimdi daha da belirginleşmişti. Şablonun parçalarını aşağıdaki şekilde bir araya getirdik:

1) 11. yüzyılın sonlarında Calabria'dan gelen gizemli bir keşiş grubu, Godfroi de Bouillon'u büyüten ve aynı zamanda teyzesi olan kadın tarafından kabul edilip himaye altına alınıp, kendilerine Orval'de toprak verilen Ardennes bölgesinde ortaya çıkmıştı.

2) Bu grubun bir üyesi Godfroi'nın özel hocası olabilirdi ve Birinci Haçlı Seferi'nin başlatıcılarından birisi olabilirdi.

3) 1108'den bir süre önce, Orval'deki keşişler ortalıktan yok oldular. Nereye gittiklerine dair kayıt olmamasına rağmen, Kudüs'e gitmiş olmaları söz konusu edilebilirdi. Münzevi Peter'in Kudüs'e gitmek için yola çıktığı kesindi ve eğer Orval'deki keşişlerden biri de oysa kardeşlerinin de sonradan ona katılmış olması olasıydı.

4) 1099'da Kudüs düştü ve Godfroi'ya Orval'deki keşişler gibi, liderlerinden birisi Calabria'dan gelen kimliği belirsiz bir grup tarafından krallık önerildi.

5) Godfroi'nın buyruğuyla Sion Dağı'nda kendisiyle aynı adı taşıyan, ona krallık önerisi yapan kişilerin oluşturduğu bir tarikata ev sahipliği yapan bir manastır inşa edildi,

6) 1114'te Tapınak Şövalyeleri muhtemelen Sion Tarikatı'nın silahlı maiyeti olarak etkindi; ancak kuruluşları 1117'ye kadar pazarlık konusu oldu ve bir sonraki yıla kadar kuruluşu açıklanmadı.

7) 1115'te -ekonomik bir çöküşün eşiğine gelen Cistercian Tarikatı'nın bir üyesi olan- Aziz Bernard, Hıristiyan aleminin en üstün sözcüsü olarak ortaya çıktı. Ve eskiden yoksul olan Cistercianlar bir anda Avrupa'daki en seçkin, etkili ve varlıklı kurumlardan birisi oldu.

8) 1131'de Aziz Bernard, yıllar önce Calabrialı keşişlerin boşalttığı Orval Manastırı'nı aldı. Sonradan Orval, Cisterianların bir barınağı oldu.

9) Aynı zamanda, bazı karanlık kişiler bu olaylara sürekli şekilde girip çıktı, bütünüyle açık olmayan bir tarzda ilmiği beraberce ördüler. Örneğin Champagne Kontu, Aziz Bernard'ın Manastırı'na Clairvaux'da bir arazi bağışladı, sonradan Kutsal Kase söylencelerinin çıktığı Troyes'da bir saray inşa etti ve 1114'te, kayıtlı ilk Büyük Üstad'ı, Hugues de Payen'in kendi tebaası durumunda olan Tapınak Şövalyeleri'ne katılmayı düşündü.

10) Aziz Bernard'ın amcası ve Sion Tarikatı üyesi olduğu öne sürülen Andre de Montbard, Tapınak Şövalyeleri'nin kuruluşunda Hugues de Payen'e eşlik etti. Kısa bir süre sonra, Andre'nin iki kardeşi Clairvaux'daki Aziz Bernard'a katıldı.

11) Aziz Bernard, Tapınak Şövalyeleri'nin hevesli bir halkla ilişkiler temsilcisi oldu ve resmi ortaklığına ve aslında, Bernard'ın kendi tarikatı Cisterianlar'dan alınan kurallarının düzenlenmesine katkıda bulundu.

12) Yaklaşık olarak 1115 ile 1140 arasında, hem Cisterianlar hem de Tapınak Şövalyeleri büyük meblağlarda para ve araziler elde ederek refaha kavuştu.

Yeniden bu karmakarışık bağlantı kalabalığının gerçekten de tümüyle rastlantısal olup olmadığını merak edebilirdik. Esasen ilgileri olmayan bir dizi kişilere, olaylara ve olgulara mı bakıyorduk? Yalnızca ara ara 'olan', üst üste binen ve diğerleriyle kesişen şeylere. Yoksa tam olarak rastlantısal ve gelişigüzel olmayan bir şeyle mi uğraşıyorduk? İnsan gücü tarafından tasarlanıp kurgulanan bir tür planla mı uğraşıyorduk? Ve bu güç Sion Tarikatı mıydı?

Sion Tarikatı aslında hem Aziz Bernard'ın hem de Tapınak Şövalyeleri'nin arkasında duran şey olabilir miydi? Ve her ikisi de dikkatlice geliştirilen bir politikayla uyumlu şekilde hareket ediyor olabilir miydi?

IV. Louis ve Sion Tarikatı

Tapınak Şövalyeleri'nin kurulduğu açıklanan 'Manastır Belgeleri', 1118 ile 1152 arasında Sion Tarikatı'nın faaliyetlerine dair hiçbir işaret vermemektedir. Bütün bu zaman boyunca, Sion Tarikatı'nın Kudüs'ün dışındaki manastırda yerleşik olarak kaldığı anlaşılmaktadır. İkinci Haçlı Seferi'nden dönmesinin ardından, Fransa Kralı VII. Louis'in yanında tarikatın doksan dokuz üyesini getirdiği söylenmektedir. Krala hangi sıfatla eşlik ettiklerine ve kralın onlara neden cömert davrandığına dair bir işaret bulunmamaktadır. Ancak eğer Sion Tarikatı gerçekten de Tapınak Şövalyeleri'nin arkasındaki güçse, bu bir açıklama sunabilir: VII. Louis Tapınak Şövalyeleri'ne hem mali hem de askeri destek anlamında ağır bir biçimde borçluydu. Her halükarda, Sion Tarikatı elli yıl önce Godfroi de Bouillon tarafından yaratılmıştı, 1152'de de Fransa'da bir basamak oluşturmuştu veya yeniden oluşturmuştu. Metne göre, tarikatın altmış iki üyesi Kral Louis'in onlara bahşettiği Orleans'daki 'Büyük Aziz-Samson Manastırı'na yerleştirilmişti. Yedisinin Tapınak Şövalyeleri'nin savaşçı saflarına katıldığı belirtildi. Yirmi altı kişinin, her biri on üç kişiden oluşan iki grup olarak Orleans'ın dış taraflarındaki Aziz Jean le Blanc'taki 'Sion Dağı'nda bulunan küçük manastıra girdiği söylendi[10].

Bu açıklamaların doğruluğunu kanıtlamaya çalışırken, kendimizi aniden kolayca kanıtlanabilir bir zeminde bulduk. VII. Louis'nin Sion Tarikatı'nın Orleans'a yerleşmesi emrini verdiği fermanlar hala kaybolmamıştı. Kopyaları bir dizi kaynakta yeniden çoğaltılmıştı ve orijinalleri Orleans belediye arşivlerinde görülebilirdi. Aynı arşivlerde, Sion Tarikatı'nın mallarını resmi olarak doğrulayan Papa III. Alexander'ın yayınladığı 1178 tarihli bir papalık fermanı da bulunmaktadır. Bu mallar tarikatın servetini, gücünü ve et-

kisini kanıtlamaktadır. Bunlar atları ve Picardi'de, Fransa'da (aralarında Orleans'taki Aziz-Samson'un da bulunduğu), Lombardi'de, Sicilya'da, İspanya'da ve Calabria'da bulunan arsalarla birlikte elbette ki aralarında Akka'daki Aziz Leonard'ın da olduğu, Kutsal Topraklar'da sahip olunan bir dizi arsanın da bulunduğu geniş arazileri kapsamaktadır. Aslında bu belgeler İkinci Dünya Savaşı'na kadar Orleans[11] arşivlerindeydi, en az yirmi ferman özellikle Sion Tarikatı'ndan bahsetmektedir. 1940'ta kent bombalanırken bunların hepsi olmasa da üçü kayboldu.

Gisors'taki 'Karaağacın Kesilmesi'

Eğer 'Manastır Belgeleri'ne inanılabilirse, 1188 hem Sion hem de Tapınak Şövalyeleri için çok büyük öneme sahip olan bir yıldı. Bir yıl önce, 1187'de, Kudüs, büyük ölçüde Tapınak Şövalyeleri Büyük Üstadı Gerard de Ridefort'un aceleciliği ve beceriksizliği nedeniyle Sarazanler'in eline geçti. *Dossiers Secrets*'deki metin çok sertti. Gerard'ın aceleciğinden ya da beceriksizliğinden değil, gerçekten kaba bir sözcükle vatan hainliğinden söz ediyordu. Bu 'hainliğin' ne olduğu açıklanmıyordu. Ancak bunun sonucunda Sion 'üyelerinin' toplu halde Fransa'ya, muhtemelen Orleans'a döndükleri söyleniyordu. Mantıksal olarak bu iddia yeterince akla yatkındı. Kudüs Sarazenler'in eline geçtiğinde, kuşkusuz Sion Dağı'ndaki manastır da kaybedilmişti. Kutsal Topraklar'daki üslerinden yoksun kalan manastır sakinlerinin yeni bir üssün halihazırda kurulu bulunduğu Fransa'ya sığınma olanağı araması şaşırtıcı olmayacaktı.

1187'deki olayların, Gerard de Ridefort'un 'ihaneti' ve Kudüs'ün kaybedilmesinin, Sion Tarikatı ile Tapınak Şövalyeleri arasında felaket getirici bir ayrılığı hızlandırdığı görülmektedir. Bunun tam olarak neden gerçekleştiği belli değildir; ancak *Dossiers Secrets*'ye göre, bir sonraki yıl her iki tarikatın meseleleri açısından bir dönüm noktası olmuştur. 1188'de, iki kuruluş arasında resmi bir ayrılığın gerçekleştiği söylenmektedir. Tapınak Şövalyeleri'ni yaratmış olan Sion Tarikatı, ellerini himayesi altındaki bu meşhur gruptan

çekti. Başka bir ifadeyle, 'ebeveyn' 'çocuğunu' resmen evlatlıktan azletti. Bu kırılmanın bir çeşit ritüel veya törenle kutlandığı öne sürülmektedir. *Dossiers Secrets*'de ve diğer 'Manastır Belgeleri'nde bundan 'karaağacın kesilmesi' olarak söz edilir ve Gisors'ta gerçekleştiği iddia edilir.

Anlatılar karmaşık ve belirsizdir, ancak tarih ve gelenek 1188'de, Gisors'ta, bir karaağacın kesilmesini kapsayan fazlasıyla garip bir şeyin olduğunu doğrulamaktadır. Kalenin bitişiğindeki arazide, Champ Sacre (Mukaddes Tarla) olarak bilinen bir otlak vardı. Ortaçağ vakanüvislerine göre, bu arazi Hıristiyanlık öncesi zamanlardan beri kutsal sayılıyordu ve 12. yüzyılda burası İngiltere ve Fransa kralları arasındaki birçok toplantıya sahne olmuştu. Mukaddes Tarla'nın ortasında eski bir karaağaç bulunmaktaydı. Ve 1188'de, İngiltere kralı II. Henry ile Fransa kralı II. Philippe arasındaki toplantıda bu karaağaç bilinmeyen bir nedenle ciddi, hatta kanlı bir çekişmenin nedeni oldu.

Bir anlatıya yöre, karaağaç Mukaddes Tarla'daki tek gölgeyi oluşturuyordu. Sekiz yüz yıldan daha yaşlı olduğu ve el ele tutuşan dokuz adamın gövdesini ancak sarabileceği genişlikte olduğunu söyleniyordu. II. Henry ve maiyeti önceden gelip bu ağacin gölgesini tutmuş ve sonradan gelen Fransız hükümdarını merhametsiz güneş ışığına bırakmıştı. Pazarlıkların üçüncü gününde Fransızların öfkesi sıcaktan da kaynaklı olarak yükseldi, silahlı adamlar arasında küfürleşmeler yaşandı ve Henry'nin Galli paralı askerlerinin saflarından bir ok atıldı. Bu durum, İngilizlerden sayıca üstün olan Fransızların tam güçle şiddetli bir saldırıya girişmesinin kışkırtıcısı oldu. İngilizler kendilerini Gisors'un duvarları arkasında bulurlarken, Fransızlar o kızgınlıkla ağacı kesip attılar. Ardından II. Philippe, hırsla Paris'e dönerken Gisors'a ağaç kesmeye gelmediğini söylemişti.

Bu öykünün, içerisinde barındırdığı sıradan anlatıyla, keşfedilmemiş açıklama ve nedenleri bir kenara atarak, satırlar arasında çok daha büyük öneme sahip bir şeylerin ipucunu veren tipik bir ortaçağ sıradanlığı ve çekiciliği bulunmaktadır. İçerisinde neredeyse saçma ve olasıdır ki Garter Tarikatı'nın kurulmasıyla ilgili masallar gibi sonradan

uydurulmuş olarak bile görülebilir. Ancak yine de kesin ayrıntılar verilmese de diğer anlatılarda bu öykünün doğrulaması bulunmaktadır.

Ancak, başka bir vakanüvise göre, Phillippe'nin Henry'ye ağacı kesmeye niyetlendiğine dair uyarı verdiği görülmektedir. Henry'nin demir kuşaklarla ağacın gövdesini sağlamlaştırdığı söylenmektedir. Sonraki gün, Fransızlar silahlanarak, her biri krallığın seçkin bir lordu tarafından komuta edilen beş bölükle birlikte balta ve çekiçlerle donatılmış doğramacılardan oluşan bir alay oluşturmuşlardı. Bunun ardından, Henry'nin en büyük oğlu ve varisi olan Richard Coeur de Lion'un da katılıp ağacı korumaya çalışırken epeyce kan döküldüğü söylenen bir savaş gerçekleşti. Bununla birlikte, günün sonunda Fransızlar tarlayı ele geçirdiler ve ağaç kesildi.

Bu ikinci hikaye önemsiz bir itiş kakış ya da küçük bir çarpışmadan daha fazla bir şeyi vurguluyor. Önemli sayılarda askeri kapsayan ve muhtemelen önemli miktarda zaiyatın verildiği büyük ölçekli bir saldırıyı içeriyor. Richard'ın biyografilerinin hiçbiri bu hadiseden fazlaca söz etmemekte, çok azı bunun üzerinde durmaktadır.

Ancak 1188'de, Gisors'da, 'Manastır Belgeleri'ndeki gibi bir karaağacın kesilmesinin de gerçekleştiği tuhaf bir kavganın varlığı hem kayıt altındaki tarih hem de gelenek tarafından yine doğrulanmış oldu. Bu olayın Tapınak Şövalyeleri veya Sion Tarikatı'yla bir şekilde bağlantılı olup olmadığına dair dışsal bir kanıt yoktur. Öte yandan, hadiseye ilişkin varolan anlatılar kesin olarak kabul edilemeyecek kadar belirsiz, zayıf, anlaşılmaz ve çelişkilidir. Tapınak Şövalyeleri'nin olay sırasında orada olması fazlasıyla mümkündür, çünkü I. Richard'ın yanında sıklıkla tarikatın şövalyeleri bulunuyordu ve bunun ötesinde Gisors otuz yıl önce Tapınak Şövalyeleri'ne emanet edilmişti.

Varolan kanıtlara bakarak, karaağacın kesilmesinin, gelecek nesiller için korunan anlatılardan daha fazla veya daha farklı bir şey içermesi mantıklı olmanın ötesinde kesinlikle olasıdır. Aslında, günümüze ulaşan anlatıların safi tuhaflığı göz önüne alındığında, tarihte atlanan veya muhte-

melen hiçbir zaman açıklanmayan, kısacası daha büyük öneme sahip bir meseleyi aynı anda sezdiren ve gizleyen türde imalar içeren mevcut anlatılara bakıldığında, başka bir şeyin olmaması daha şaşırtıcı olacaktır.

Ormus

'Manastır Belgeleri'nin iddiasına göre, 1188'den sonra, Tapınak Şövalyeleri özerkti, ne Sion Tarikatı'nın otoritesi altındaydı, ne de askeri ve idari kolu olarak faaliyet gösterdi. Tapınak Şövalyeleri 1188'den sonra, 1307'deki kötü yazgılarına kadar giden varoldukları yıllar boyunca, resmi anlamda kendi hedeflerinin peşinden koşma, kendi yollarını çizme anlamında serbesttiler. Bu arada, 1188'de, Sion Tarikatı'nın içyapısında bir yeniden yapılandırma gerçekleştirdiği söylenmektedir.

1188'e kadar, Sion Tarikatı ve Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın aynı Büyük Üstad'ı paylaştıkları söylenmektedir. Örneğin Hugues de Payen ve Bertrand de Blanchefort bu şekilde, her iki kuruluşa da aynı anda başkanlık etmişti. Ancak, 1188'den itibaren, 'karaağacın kesilmesi'nden sonra, Sion Tarikatı'nın Tapınak Şövalyeleri ile hiçbir bağlantısı olmayan kendi Büyük Üstad'ını seçtiği bildirilmektedir. 'Manastır Belgeleri'ne göre, bu türden ilk Büyük Üstad Jean de Gisors'du.

1188'de Sion Tarikatı'nın ismini de değiştirerek, bugüne kadar geldiği öne sürülen Sion Tarikatı ismini benimsediği iddia edilmektedir. Ve bir çeşit ikinci-isim olarak da tuhaf 'Ormus' isminin benimsendiği öne sürülmektedir. Bu ikinci ismin Fransız Tapınak Şövalyeleri'nin tutuklanmasından bir yıl öncesine, 1306'ya kadar kullanıldığı söylenmektedir. 'Ormus'un işareti... idi ve bir dizi anahtar sözcük ve sembolü birleştiren bir tür akrostiş ve anagramı içeriyordu. 'Ours' Fransızca'da ayı anlamına gelir, Il. Dagobert ve Merovenj Hanedanı için kullanılan Latince'deki 'Ursus'tan sonradan türetildiği aşikardır. 'Orme' Fransızca 'karaağaç' demektir. 'Or' kuşkusuz 'altın'dır. Ve sadece 'M'yi değil diğer harfleri de içine alarak bir çerçeve oluşturan 'M', aynı

zamanda Başak burcunun astrolojik simgesidir ve ortaçağ ikon bilimi dilindeki yan anlamı Notre Dame'dır.

Yaptığımız araştırmalarda 'Ormus' adını taşıyan hiçbir ortaçağ tarikatı ya da kuruluşu bulamadık. Bu durumda, *Dossiers Secrets*'deki metne dair dışsal bir dayanak da doğruluğunu kanıtlamaya çalışacak ikinci dereceden bir kanıt da bulamadık. Öte yandan, 'Ormus' kökten şekilde farklı iki başka bağlamda ortaya çıkmaktadır. Işık prensibiyle eş anlamlı olan Zoroastrian düşünce ve Gnostik metinlerinde bulunmaktadır. Ve yine 18. yüzyıl farmasonlarının sahip çıktığı soyağacında su yüzüne çıkmaktadır. Mason öğretilerine göre, Ormus, İskenderiyeli Gnostik bir 'üstat' olan, Mısırlı bir bilge ve mistiğin adıydı. Hıristiyanlığın ilk dönemlerinde yaşamış olduğu düşünülmektedir. M.S. 46'da, o ve altı takipçisinin İsa'nın havarilerinden birisi tarafından Hıristiyan yapıldığı söylenmektedir. Çoğu anlatıya göre bu havari Aziz Markos idi. Bu dönüşüm neticesinde, erken Hıristiyanlığın inançlarını diğer, hatta daha eski gizem okullarının öğretileriyle kaynaştırdığı söylenen yeni bir mezhep veya tarikatın doğduğu belirtilmektedir. Bildiğimiz kadarıyla, bu öykünün doğruluğu ispat edilemez. Ancak aynı zamanda elbette ki akla yatkın görünmektedir. M.S. 1. yüzyılda İskenderiye mistik faaliyet anlamında Yahudi, Mithraik, Zoroastrian, Pisagorcu, Münzevi ve Neo-Platonik doktrinlerin havayı doldurduğu ve diğer sayısız doktrinle birleşerek bir potada eridiği tam bir bataklıktı. Akla yakın her çeşit öğretmen vardı ve bunlardan birisinin ışık prensibini vurgulayan bir isim benimsemesi şaşırtıcı olmayacaktır.

Mason geleneğine göre, M.S. 46'da Ormus'un yeni kurulan 'tarikatın üyelerine' belirli bir tanımlayıcı sembol, kızıl veya gül renginde bir haç verdiği söylenmektedir. Kızıl haç sonradan Tapınak Şövalyeleri'nin armasında da yankısını bulacaktı ancak *Dossiers Secrets*'deki ve diğer 'Manastır Belgeleri'ndeki metnin anlamı nettir. Birileri Ormus'ta, Rose-Croix ya da Rosicrucians'ın kökenlerini bulma niyetindeydi. Ve 1188'de Sion Tarikatı'nın 'Ormus'a ilaveten başka bir isim daha benimsediği söylenmektedir. Bu ismin de l'Ordre de la Rose-Croix Veritas olduğu belirtilmektedir.

Bu noktada fazlasıyla kuşku uyandıran bir alana girmiş olduğumuz belliydi ve 'Manastır Belgeleri'ndeki metin büyük şüphe uyandırıyordu. Dünyadaki önemli insanların çoğunu kapsayan antik bir sisle kaplı bir soyağacından geldiklerini söyleyen, Kaliforniya'daki modern 'Rosicrucianlar'ın ve diğer çağdaş örgütlerin iddialarına aşinaydık. 1188'den kalma 'Gül Haçı Tarikatı' eş düzeyde düzmece görünüyordu.

Frances Yates'in inandırıcı şekilde gösterdiği gibi, 'Rosicrucianlar'ın (en azından bu isimle) 17. yüzyıldan ya da belki de 16. yüzyılın sonlarından önce varolduğuna dair bilinen bir kanıt yoktur.[12] Efsanenin etrafındaki söylence yaklaşık olarak 1605 tarihlidir ve ilk şiddetini on yıl sonra tahrik edici üç risalenin yayımlanmasının ardından kazanmıştır. Sırasıyla 1614, 1615 ve 1616'da ortaya çıkan bu risaleler, 1378'de doğup yüz yaşını devirdikten sonra 1484'te 106 yaşında öldüğü savunulan Christian Rosenkreuz tarafından kurulduğu söylenen gizli bir cemaatin veya gizemli 'üyeler'in kardeşliğinin varlığının açık bir ispatıdır. Christian Rosenkreuz ve gizli cemaati şimdilerde, o dönemin siyasi yansımalarından olmasa da kimsenin henüz tatmin edici biçimde açıklayamadığı bazı niyetlerle kurgulanan, bir çeşit aldatmaca, bir uydurma olarak görülmektedir. Bundan öte, üç risalenin yazarlarından biri, 1616'da ortaya çıkan ünlü *Christian Rosenkreuz'ün Kimyasal Düğünü* şu an bilinmektedir. *Kimyasal Düğünü*'nü bir 'gülünçlük', bir 'şaka' ya da Dante ve Balzac'ın kullandığı anlamda bir 'komedi' olarak yazdığını itiraf eden Württemberg'de yaşayan Alman yazar ve teolog Johann Valentin Andrea'ydı. Andrea'nın veya arkadaşlarından birisinin başka 'Roiscrucian' risaleleri yazdığına inanma gerekçemiz vardır ve bunun kaynağı da şudur ki 'Roiscrucianizm' gelişmiştir ve bugünü düşündüğümüzde izi sürülebilir.

Ancak, eğer 'Manastır Belgeleri' doğruysa, meseleyi bir 17. yüzyıl aldatmacasından başka şekilde yeniden ele almalı ve düşünmeliyiz. Aslında varolan gizli bir tarikat veya cemaat bağlamında, hakiki bir gizli kapaklı cemaat veya kardeşlik birliği olarak düşünmeliyiz. Bütünüyle ya da hatta

temelde gizemli olmaya ihtiyaç duymayabilir. Bundan öte büyük ölçüde politik olabilir. Ancak ismi hiçbir zaman bilinmeden tam 425 yıl boyunca ve efsanevi kurucusunun yaşadığı söylenen zamandan iki asır önce varolmuş olabilir.

Tekrar doğrulayıcı bir kanıt bulamadık. Gülün çok eski zamanlardan kalma gizemli bir sembol olduğu kesindi ve Ortaçağ'da dikkate değer bir moda olmuştu. Örneğin Jean de Meung'un popüler *Gülün Romansı* ve Dante'nin *Paradiso*'sunda. Ve kızıl haç da geleneksel bir sembolik motifti. Yalnızca Tapınak Şövalyeleri'nin amblemi de değildi. Aziz George'un Haçı'ndan gelmekteydi ve bu şekilde, Tapınak Şövalyeleri'nin yıkılmasından otuz yıl kadar sonra yaratılarak Garter Tarikatı tarafından benimsenmişti. Fakat güller ve kızıl haçlar sembolik motifler olarak sayıca artarken, bir kuruluşun veya tarikatın, hatta gizli bir cemaatin olduğuna dair kanıt yoktu.

Öte yandan, Frances Yates, 17. yüzyıl 'Rosicrucian-lar'ından çok öncesinde faaliyet gösteren gizli cemaatler olduğunu ve bu önceki cemaatlerin bu ismi taşımasalar da aslında siyasi ve felsefi yönelim anlamında 'Rosicrucian' olduklarını savunmaktadır.[13] Araştırmacılarımızdan birisiyle konuşmamız sırasında, bu terimi onun değerlerini ve davranışlarını vurgulayan bir metafor olarak kullanarak Leonardo'yu bir 'Rosicrucian' şeklinde tanımladı.

Sadece bu kadar da değildi. 1629'da, Avrupa'daki 'Rosicrucian' merakı zirvedeyken, Gisors papazı, Robert Denyau adında bir adam, Gisors'un ve Gisors Ailesinin etraflı bir tarihini yazdı. Bu yazmasında Denyau Rose-Croix'nın 1188'de Jean de Gisors tarafından bulunduğunu açıklıkla belirtmektedir. Başka bir ifadeyle, 'Manastır Belgeleri'nin iddialarının 17. yüzyıldan kalma kelimesi kelimesine bir doğrulaması vardır. Denyau'nun yazmasının ileri sürülen olaydan dört yüz elli yıl kadar sonra yazıldığını varsaymalıyız. Fakat fazlasıyla önemli bir kanıt parçası oluşturmaktadır. Ve Gisors'tan çıkması da onu daha da önemli kılmaktadır.[14]

Ancak bir doğrulama değil, sadece bir olasılıkla baş başa kalmıştık. Fakat şaşırtıcı şekilde şu ana kadar 'Manastır

Belgeleri'nin her anlamda doğruluğu kanıtlandı. Çıkan sonuca göre bu belgeleri bir kenara atmak acelecilik olurdu. Onları körlemesine, kesin bir inançla kabul edecek değildik. Ancak bu konuda yargı hakkımızı saklı tutma zorunluluğu hissettik.

Orleans'daki Manastır

Daha tantanalı iddialara ek olarak, 'Manastır Belgeleri' çok farklı bir türde, teferruatlı bir bilgi sunuyordu, görünüşte o kadar değersiz ve önemsizdi ki neredeyse gözümüzden kaçacaktı. Aynı zamanda bu bilginin safi önemsizliği doğruluğunun desteklenmesinin ispatını sunuyordu. Basit olarak, böylesi ufak ayrıntıları uydurmanın veya kafadan atmanın hiçbir manası yok gibiydi. Ve bundan da ötesi, böylesi pek çok ayrıntının özgünlüğü doğrulanabilirdi.

Örneğin, 1239 ile 1244 arasında Orleans'taki 'küçük manastır'ın başrahibi olan Girard'ın Akra'daki Töten Şövalyeleri'ne, bir arazi bıraktığı söyleniyordu. Bu hakkın verilmesinin neden vurgulandığı belirsizdir, ancak doğruluğu kesin olarak kanıtlanabilir. 1239'dan kalan ve Girard'ın imzasını taşıyan hakiki ferman mevcuttur.

Her ne kadar daha manidar olsa da başka bir bilgi de 1281'de, Orleans'taki 'küçük manastır'da başkanlık yapan Adam adında bir başrahiptir. 'Manastır Belgeleri'ne göre o yıl, Adam isminde bir başrahip yüz elli yıl önce Aziz Bernard'ın himayesinde oraya taşınmış olan ve oradaki manastırda oturan keşişlere Orval yakınlarında bir arazi bırakmıştır. Bu dikkat çekici işlemin yazılı kanıtını bulamadık, ancak aynı içeriğe sahip olan sayısız başka işlemi bildiren fermanlar da bulunduğundan yeterince akla yatkın görünüyor. Bunu ilginç yapan kuşkusuz ki daha önceden araştırmamızda yer bulan Orval'in yeniden ortaya çıkmasıdır. Bundan öte, söz konusu arazinin, 'Manastır Belgeleri'nin anlattığı kadarıyla, Adam bu bağışı yaptığı için Sion din kardeşlerinin gazabına uğrayarak görevinden ayrılmak zorunda kaldığından, özel bir öneme sahip olduğu görülmektedir. *Dossiers Secrets*'ye göre, görevinden feragat etmeye, resmen

Aziz Lazarus Tarikatı'nın Büyük Üstadı olan Thomas de Sainville tanıklık etmiştir. Hemen ardından Adam'ın Akra'ya gittiği, sonradan Sarazenler'in eline geçen kentten ayrılarak 1291'de Sicilya'da öldüğü söylenmektedir.

Görevinden indirmesinde etkili olan asli şeyi yine bulamadık. Ancak Thomas de Sainville 1281'de Aziz Lazarus Tarikatı'nın Büyük Üstadı'ydı ve Aziz Lazarus'un merkezi, Adam'ın görevinden ayrıldığı yer olan Orleans yakınlarındaydı. Ve Adam'ın Akra'ya gittiğine de şüphe yoktur. Adam tarafından orada iki bildirge ve iki mektup imzalanmıştı, ilki Ağustos 1281[15], diğeri ise Mart 1289 tarihlidir[16].

Tapınak Şövalyeleri'nin 'Kafası'

'Manastır Belgeleri'ne göre, Sion Tarikatı, kesin olarak konuşmak gerekirse, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın sürdürücüsü veya davamı değildi; tersine iki tarikat arasındaki ayrılığın 1188'deki 'karaağacın kesilmesine' kadar uzandığını özellikle vurgulamaktadır. Ancak görünüşe bakılırsa, bir tür dostça ilişki varolmaya devam etmiştir ve '1307'de, Guillaume de Gisors, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'ndan, altın bir kafa, ... Caput LVIII almıştır'.[17]

Tapınak Şövalyeleri üzerine araştırmamız bize önceden bu gizemli kafa konusunda bilgi vermişti. Ancak 'Manastır Belgeleri'nin bunu Sion'la ilintilendirmesi, güçlü ve anımsatıcı bağlantılar yapmayı zorladığından bizi yeniden kararsızlıkla sarstı. Ve işte en sağlam ve ilgi çekici doğrulamamızı da tam bu noktada bulduk. Engizisyon'un resmi kayıtlarına göre:

> Tutuklamalardan sonra, Paris'teki tapınağın mallarının koruyucusu ve yöneticisi olan kişi, Guillaume Piyode adında Kral'ın adamlarından biriydi. 11 Mayıs 1308'de, Tapınak Şövalyeleri tutuklandığı sırada meslektaşı Guillaume de Gisors ve Raynier Bourdon adındaki biriyle birlikte, buldukları tüm metal veya tahta figürleri Engizisyon

> önünde sunmaları emredilmişti. Tapınak malları arasında buldukları bir kadın görünümündeki gümüş yıldızlı büyük bir kafayı... Guillaume 11 Mayıs'ta Engizisyon'un önüne sundu. Kafa bir yafta taşımaktaydı, 'CAPUT LVIII [illegible] '.[18]

Eğer kafa, bizi meşgul etmeye devam edecekse, Guillaume de Gisors'un ortaya çıktığı bağlam da eş düzeyde şaşırtıcıydı. Kendisinden bariz biçimde Guillaume Pidoye'un meslektaşı, Kral Philippe'in adamlarından birisi olarak söz ediliyor. Başka bir ifadeyle, onun da Philippe gibi Tapınak Şövalyeleri'ne düşman olduğu ve onlara karşı saldırıya katıldığı anlaşılıyor. Ancak 'Manastır Belgeleri'ne göre, Guillaume o dönemde, Sion Tarikatı'nın Büyük Üstadı'ydı. Bu Sion'un, Philippe'in Tapınak Şövalyeleri'ne karşı eylemini desteklediği hatta belki de işbirliği yaptığı anlamına mı geliyor? Durumun böyle olmuş olabileceğine, yani Sion'un açıkça belirtilmeyen bir yolla, himayesi altında bulunan bu ele avuca sığmayan tarikatın sona ermesi için izin verdiği ve buna önderlik ettiğine dair ipuçları veren belirli 'Manastır Belgeleri' bulunmaktadır. Öte yandan, 'Manastır Belgeleri' aynı zamanda Sion'un en azından bazı Tapınak Şövalyeleri'ne tarikatın son günlerinde bir çeşit babacan koruyuculuk yaptığını belirtmektedir. Eğer bu doğruysa, Guillaume de Gisors da 'ikili bir ajan' olabilirdi. Philippe'nin planlarının 'sızdırılması'ndan da sorumlu olabilirdi ki bunun anlamı, Tapınak Şövalyeleri'nin kralın onlara karşı olan dalavereleri konusunda önceden uyarı almış olabileceğidir. Eğer 1188'deki resmi ayrılıktan sonra, Sion Tarikatı, gerçekten Tapınak Şövalyeleri'nin işleri üzerinde gizli kapaklı bir takım uygulamalar yapmaya devam ettiyse, Guillaume de Gisors da kısmen tarikat belgelerinin dikkatli biçimde ortadan kaldırılmasından ve hazinenin açıklanmayan şekilde kaybolmasından sorumlu olabilir.

Tapınak Şövalyeleri'nin Büyük Üstadları

Yukarıda tartıştığımız bölük pörçük bilgiye ek olarak, *Dossiers Secrets*'deki metin üç liste halinde isimler içeriyor-

du. Bunlardan ilki yeterince açık sözlü, en az ilginç, tartışma ya da kuşkuya en az açık şekilde, Filistin'deki Sion topraklarında 1152 ile 1281 arasında liderlik yapan başrahiplerin bir listesiydi. Araştırmamız bunun doğruluğunu ispatladı; *Dossiers Secrets*'den başka, bağımsız olarak her yerde erişilebilir, yalanlanamaz kaynaklar da bulunabiliyor.[19] Bu kaynaklardaki listeler, *Dossiers Secrets* listeleriyle, kaynaklarda eksik olduğu görülen iki isim dışında uyuşuyor. Bu durumda, 'Manastır Belgeleri' yalnızca doğrulanabilir tarihle uyuşmakla kalmıyor aynı zamanda belirli bir boşluğu dolduracak kadar ayrıntılı olduğu da ortaya çıkıyor.

Dossiers Secrets'deki ikinci liste, Tapınak Şövalyeleri'nin herkesçe bilinen kuruluş tarihiyle Sion'dan ayrılığı ve Gisors'daki 'karaağacın kesilmesi'ne kadar olan 1118 ile 1190 arasındaki Tapınak Şövalyeleri Büyük Üstadlarının listesinden oluşuyor. Önce bu listeyle ilgili olağandışı ya da alışılmadık bir şey olmadığına dair bir izlenim vardı. Ancak bunu Tapınak Şövalyeleri üzerinde çalışan tanınmış tarihçilerin yazdığı diğer listelerle kıyasladığımızda, belirli bazı açık uyumsuzluklar hızla ortaya çıktı.

Neredeyse bilinen tüm diğer listelere göre, 1118 ile 1190 arasında on Büyük Üstad vardı. *Dossiers Secrets*'ye göreyse sadece sekiz. Diğer listelerin çoğuna göre Aziz Bernard'ın amcası Andre de Montbard, tarikatın ortak kurucularından birisi olmakla kalmayıp aynı zamanda 1153 ile 1156 arasındaki Büyük Üstad'ıydı. Ancak *Dossiers Secrets*'ye göre Andre hiç Büyük Üstad olmamış, tüm yaşamı boyunca sahnenin arkasında bulunmayı sürdürmüştü. Diğer listelerin çoğuna göre, Bertrand de Blanchefort, Andre de Montbard'dan sonra 1156'da görev aldığı farz edilerek Tapınak Şövalyeleri'nin altıncı Büyük Üstadı olarak ortaya çıkıyordu. *Dossiers Secrets*'ye göreyse, 1153'te Büyük Üstad olan Bertrand altıncı değil dördüncü sıradaydı. Buna benzer başka diğer uyuşmazlıklar ve çelişkiler vardı ve bunlarla ne yapacağımız veya bunları nasıl ciddiye alacağımız konusunda emin değildik. Tanınmış tarihçilerin derledikleriyle uyuşmamasına bakarak *Dossiers Secrets*'deki listeyi yanlış mı kabul edecektik?

Tapınak Şövalyeleri Büyük Üstadlarının resmi veya eksiksiz bir listesinin olmadığını vurgulamamız gerekir. Sonraki nesillere bu türden hiçbir şey bırakılmadı veya saklanmadı. Tapınak Şövalyeleri'nin kendi kayıtları yok edildi veya ortadan kaybedildi ve tarikatın Büyük Üstadlarının bilinen en eski derlemesi, tarikatın kurulmasından 225 ve dağıtılmasından 30 yıl sonrasına, 1342 tarihine aittir. Bunun sebebi, tarihçilerin, Büyük Üstadların listelerini, çağdaş vakanüvislerin, örneğin 1170'de bir adamın yazdığı şeyden, yazının arasında geçen herhangi birisinin Tapınak Şövalyeleri'nin Üstadı veya Büyük Üstadı olduğunu ima edici bulgular üzerinden derlemiş olmalarıdır. Ek bir kanıt da o dönemin belge ve fermanlarının incelenmesi sonucunda tapınak görevlisinin imzasına yeni unvanlar eklenip eklenmediğinin açığa çıkarılmasıdır. Bu nedenle Büyük Üstadların sıralama ve tarihlemesinin dikkate değer bir belirsizlik ve karışıklığa yol açması hiç şaşırtıcı değildir. Hatta bu sıralama ve tarihlemenin, bazen merak uyandırıcı şekilde, yazardan yazara, anlatıdan anlatıya değişmesi bile şaşırtıcı değildir.

Bununla birlikte, 'Manastır Belgeleri'nin bütün diğer kaynaklardan dikkat çekici biçimde ayrıldığı bazı önemli ayrıntılar vardı. Bu nedenle, böylesi farklılıkları göz ardı edemezdik. Yapabildiğimiz ölçüde *Dossiers Secrets*'deki listenin uydurma, bilgisiz ya da hem uydurma hem de bilgisizce hazırlanmış olup olmadığını belirlemeliydik; ya da bunun alternatifi olarak, bu liste aslında tarihçilerin erişemediği 'içeriden' bilgiye dayalı olmalıydı. Eğer Sion, Tapınak Şövalyeleri'ni yarattıysa ve eğer Sion (ya da en azından onun kayıtları) günümüze kadar kalabildiyse, mantıken onun başka hiçbir yerden elde edilemeyecek ayrıntılardan haberdar olmasını bekleyebilirdik.

Dossiers Secrets'deki listeyle diğer kaynaklardaki listeler arasındaki uyumsuzlukların çoğu oldukça kolay açıklanabilir. Bu noktada, her bir uyumsuzluğu tek tek bulmaya ve açıklamaya çalışmak gereksizdir. Ancak tek bir örnek böylesi uyumsuzlukların nasıl ve neden ortaya çıktığını gözler önüne sermeye hizmet edebilir. Büyük Üstad'a ilaveten Tapınak Şövalyeleri'nin İngiltere, Normandiya, Aqu-

itaine gibi egemenlik alanının kapsadığı her bölgede pek çok yerel üstadı bulunuyordu. Ayrıca tüm Avrupa'nın bir üstadı ve göründüğü kadarıyla bir denizcilik üstadı da vardı. Bu yerel ya da bölgesel üstatlar, belgelere ve fermanlara değişmeyen imzayı atıyorlardı: 'Magister Templi', 'Tapınağın Üstadı'. Büyük Üstad çoğu vesileyle kendi imzasını da alçakgönüllülükle, dikkatsizce, aldırmaksızın veya baştan savma bir vurdumduymazlıkla yalnızca 'Magister Templi' şeklinde atıyordu. Yani, Kudüs Bölgesel Üstadı Andre de Montbard ferman üzerinde, isminden sonra Büyük Üstad Bertrand de Blanchefort'la aynı unvana sahip görünüyordu.

Bu anlamda tek başına bir iki ferman üzerinde çalışan ve kaynaklarını karşılıklı kontrole tabii tutmayan bir tarihçinin Andre'nin tarikattaki gerçek konumunu kolaylıkla yanlış anlayabileceğini tahmin etmek zor değildi. Özellikle bu türden hatanın etkisiyle, Tapınak Şövalyeleri Büyük Üstadları listelerinin pek çoğunda Everard de Barres diye bir adamın ismi geçiyordu. Fakat Tapınak Şövalyeleri'nin kendi kurallarına göre Büyük Üstad, Kudüs'te genel çoğunlukla seçilmeli ve orada ikamet etmeliydi. Araştırmamız Everard de Barres'nin çok sonraları Kutsal Topraklar'a ayak basana kadar Fransa'da seçilen ve ikamet eden bir bölgesel üstat olduğunu ortaya çıkardı. Buna dayanarak *Dossiers Secrets*'de olduğu gibi Büyük Üstadlar Listesi'nden çıkartılmalıydı. 'Manastır Belgeleri' özellikle akademik anlamda, gerçek olaylardan sonra uydurulmuş olabileceğine ihtimal vermediğimiz, titizce hazırlanmış doğruluk ve kesinlik noktalarına sahipti.

Çeşitli "Tapınak Şövalyeleri Büyük Üstadı" listelerini kıyaslayarak ve üzerinde düşünerek bir yıldan fazla zaman geçirdik. Tarikatla ilgilenen İngilizce, Fransızca ve Almanca yazan tüm yazarlara başvurduk ve bunun yanında kaynaklarını da kontrol ettik. Guillaume de Tyre gibi o zamanki vakanüvisleri ve aynı zamandan kalma diğer anlatıları da inceledik. Bulabildiğimiz tüm fermanlara baktık ve geriye kaldığı bilinen tüm diğer kapsamlı bilgileri topladık. Bir dizi bildirge, buyruk, senet ve Tapınak Şövalyeleri'ne ait diğer belgelerdeki imza ve unvanları kıyasladık. Bu etraflı soruş-

turma neticesinde, *Dossiers Secrets*'deki listenin sadece Büyük Üstadların kimlikleri anlamında değil aynı zamanda kişisel yönetimlerinin zamanları konusunda da diğer tüm listelerden daha doğru olduğu anlaşıldı. Tapınak Şövalyeleri'nin kesin bir listesi hala varsa, bu *Dossiers Secrets*'de olmalıydı[20].

Bu listenin doğruluğu kendi başına önemli değildi. Ona eşlik eden anlamlar daha da genişti. Böylesi bir liste, muhtemelen fazlasıyla dikkatli bir araştırmacı tarafından da derlenebilirdi; ancak bu muazzam bir çalışma gerektirirdi. Böylesi bir doğruluk bize göre, ayrıcalıklı veya tarihçilerin şimdiye kadar erişemediği 'içerden' bilgi arşivinin kanıtıydı.

Kararımız güvenilir olsun olmasın tartışılmaz bir gerçekle yüz yüze kalmıştık, birileri her nasılsa diğer tüm listelerden daha doğru bir listeye ulaşmayı başarmıştı. Daha çok kabul gören diğerlerinden ayrılmasına rağmen bu listenin doğruluğu o kadar sıklıkla ispatlanıyordu ki bu durum 'Manastır Belgeleri'nin tamamına olan güvenilirliği de arttırıyordu. Eğer bu eleştirel açıdan *Dossiers Secrets*'nin güvenilirliği açıkça ortadaysa, diğer açılardan da ondan şüphe etmek için daha az neden kalıyordu.

Böylesi bir rahatlama hem tam zamanında gelmişti hem de gerekliydi. Bu olmadan *Dossiers Secrets*'deki üçüncü listeyi, Sion Tarikatı Büyük Üstadlarının listesini bir kenara atabilirdik. Bu üçüncü liste üstünkörü bir bakışla bile saçma görünüyordu.

6

'BÜYÜK ÜSTAD'LAR VE YERALTI AKIMI

Dossiers Secrets'de[1] aşağıdaki kişiler sırasıyla Sion Tarikatı'nın Büyük Üstadları ya da 'rotacı' veya 'dümenci' anlamındaki eski Fransızca sözcükten gelen resmi terimi kullanacak olursak 'Nautonnier' olarak listelenmişti:

Jean de Gisors	1188–1220
Marie de Saint-Clair	1220–66
Guillaume de Gisors	1266–1307
Edouard de Bar	1307–36
Jeanne de Bar	1336–51
Jean de Saint-Clair	1351–66
Blanche d'Evreux	1366–98
Nicolas Flamel	1398–1418
René d'Anjou	1418–80
Iolande de Bar	1480–83
Sandro Filipepi	1483–1510
Léonard de Vinci	1510–19
Connétable de Bourbon	1519–27
Ferdinand de Gonzague	1527–75
Louis de Nevers	1575–95
Robert Fludd	1595–1637
J. Valentin Andrea	1637–54

Robert Boyle	1654–91
Isaac Newton	1691–1727
Charles Radclyffe	1727–46
Charles de Lorraine	1746–80
Maximilian de Lorraine	1780–1801
Charles Nodier	1801–44
Victor Hugo	1844–85
Claude Debussy	1885–1918
Jean Cocteau	1918-

Bu listeyi görür görmez şüpheciliğimiz iyiden iyiye arttı. Bir yandan böylesi bir listede otomatikman bulunması beklenebilecek 'gizem' ve 'Batınilik" ile bağlantılı ünlü kişilerin isimlerini içeren bir dizi isim bulunuyordu. Bir yandan da belirli durumlarda gizli bir cemaate başkanlık yapacağını tahmin edemeyeceğimiz bir dizi ünlü ve inanılmaz ismi içeriyordu. Aynı zamanda bu isimlerin pek çoğu, özellikle 20. yüzyıldaki örgütlerin sıklıkla yaptığı şekilde, bir çeşit sahte 'soyağacı' oluşturarak, kendine mal etme çabası türünden olabilirdi. Örnek vermek gerekirse, AMORC tarafından yayımlanan Kaliforniya merkezli modern 'Rosicrucianlar'ın listeleri, değerleri anlamında teğet geçseler de tarikatın kendisiyle örtüştükleri iddia edilen batı tarihinde ve kültüründe rol oynamış neredeyse tüm önemli şahsiyetleri kapsıyordu. Gelişigüzel bir örtüşme ya da tavırlarının ortaklaşmasına kasten yanlış anlam yüklenerek çoğunlukla 'üyeliğe kabul edilme'ye eşdeğer bir şeye indirgeniyordu. Buradan hareketle aidatlarını düzenli olarak ödeyen tarikat kimliğini taşıyan üyeler oldukları vurgulanarak Dante, Shakespeare, Goethe ve pek çok başka kişinin 'Rosicrucianlar'dan oldukları söyleniyordu.

Yukarıdaki listeye karşı ilk tepkimiz eş düzeyde alaycı oldu. Listede yine tahmin edilebilir, 'gizem' ve 'Batınilik' ile bağlantılı isimler vardı. Örneğin Nicolas Flamel muhtemelen ortaçağın en ünlü ve hakkında fazlasıyla belge olan simyacılarından birisiydi. 17. yüzyıl filozofu Robert Fludd, Hermetik düşünceye ve diğer gizli konulara yakın bir isimdi. Fludd'un Alman çağdaşı olan Johann Valentin Andrea

diğer pek çok şeyin yanı sıra düşsel Christian Rosenkreuz mitini yaratan bazı eserler yazmıştı. Ayrıca Leonardo da Vinci ve Sandro Filipepi yani bilinen adıyla Botticelli gibi isimler de vardı. Robert Boyle ve Sir Isaac Newton gibi seçkin bilim insanlarının isimleri de geçiyordu. Son iki yüzyıldaki Sion Tarikatı Büyük Üstadlarının Victor Hugo, Claude Debussy ve Jean Cocteau gibi önemli edebi ve kültürel isimleri içerdiği iddia ediliyordu.

Böylesi isimleri içeren *Dossiers Secrets* listesinin şüphe uyandırması doğaldı. Söz edilen bazı kişilerin gizli bir cemaate, bunun ötesinde 'gizem' ve 'Batınilik' meraklısı şeylerle ilgilenen gizli bir cemaate başkanlık edeceğini hayal etmek neredeyse imkansızdı. Örneğin Boyle ve Newton 20. yüzyıldaki insanların 'gizem' ve 'Batınilik' ile birlikte düşüneceği isimlerden değildi. Hugo, Debussy ve Cocteau kendilerini böylesi meselelere kaptırmış olsalar da gizli bir tarikata 'Büyük Üstad'lık yapamayacak kadar iyi bilinen, üzerine derin araştırmalar ve belgeler hazırlanmış kişilerdi. Bu konu hakkında dışarıya tek bir kelime bile sızmamıştı.

Öte yandan listedeki seçkin isimler tek değildi. Diğer isimlerin çoğu da büyük kısmı yalnızca sıradan okuyucu değil profesyonel tarihçiler açısından bile aşinalığı olmayan fazlasıyla karanlıkta kalmış üst düzey Avrupalı soylulara aitti. Örneğin 1306'da Sion Tarikatı'nı 'hermetik bir farmasonluk' şeklinde örgütlediği söylenen Guillaume de Gisors vardı. 1188'de 'karaağacın kesilmesinden' ve Tapınak Şövalyeleri'nden ayrılmanın ardından bu konuma geldiği söylenen, Sion'un ilk bağımsız Büyük Üstadı olduğu öne sürülen Guillaume'un büyükbabası Jean de Gisors vardı. Jean de Gisors'un yaşadığı kesindi. 1133'te doğup 1220'de ölmüştü. Fermanlarda ismi geçiyordu ve en azından 1188'de karaağacın kesildiği İngiliz ve Fransız kralları arasında geleneksel toplantıların gerçekleştirildiği Normandiya'daki ünlü kalenin lordu olarak anılıyordu. Jean'ın 1193'e kadar İngiltere Kralı'nın bir tebaası olarak fazlasıyla güçlü ve zengin bir toprak sahibi olarak kaldığı görülüyordu. Ayrıca İngiltere'de, Sussex'te ve Hampshire'da bir malikanenin aralarında bulunduğu mülklere sahip olduğu biliniyordu.[2] *Dossiers*

Secrets'ye göre, bu buluşmanın maksadına ilişkin bir işaret olmasa da 1169'da Gisors'da Thomas a Becket ile buluşmuştu. Becket'in 1169'da gerçekten Gisors'da olduğunu doğrulayabiliyorduk[3] ve böylece kalenin lorduyla bağlantı kurmuş olabileceği ispatlanabilirdi; ancak bu iki adam arasındaki olası karşılaşmaya dair hiçbir kayıt bulamadık.

Kısacası, birkaç ayrıntı dışında Jean de Gisors'un izini sürmenin hemen hiç mümkün olmadığı ortadaydı. Varlığı ve unvanından başka tarihte hiçbir iz bırakmamıştı. Ne yaptığına dair hiçbir belirti bulamadık, iddiasını şöhrete çeviren ya da Sion Büyük Üstadı olmasını temin eden şeyin ne olduğuna dair hiçbir şey bulamadık. Eğer Sion'un Büyük Üstadları Listesi gibi görülen şey hakikiyse Jean'ın burada yer edinmek için ne yapmış olabileceğini merak ettik. Eğer bu liste sonradan uydurulmuş bir şeyse, böyle karanlıkta kalmış birisi neden eklenmişti ki?

Aslında pek fazla şey açıklamasa da bunun bize göre olası tek bir açıklaması vardı. Sion Büyük Üstadlar Listesi'ndeki diğer aristokrat isimleri gibi, Jean de Gisors 'Manastır Belgeleri'nde yer alan diğer karışık soyağaçlarında geçiyordu. Anımsanması zor diğer soylularla birlikte sonuçta Merovenj Hanedanı Soyundan geldiği söylenen aynı kalabalık soy ağacına ait olduğu anlaşılıyordu. Bize göre, böylelikle, Sion Tarikatı'nın en azından dikkate değer bir ölçüde, aile içi bir hadise olduğu aşikar oluyordu. Tarikatın bir şekilde özel olarak kan bağı ve soyla bağlantılı olduğu ortaya çıkıyordu. Büyük Üstadlar Listesi'ndeki bir dizi unvan sahibi ismi açıklayan şey de muhtemelen bu kan bağı veya soyla ilgili ilişkileri olmalıydı.

Yukarda alıntılanan listeye göre, Sion Büyük Üstadlığı'nın temelde iki ayrı grup insan arasında yinelenerek el değiştirdiği görülüyordu. Bir yanda Batınilik, sanat veya bilimler alanında batı geleneği, tarihi ve kültüründe önemli etkiler yaratmış olan muazzam kişiler bulunuyordu. Diğer yanda, soylu ve bazen de kraliyet ailesi mensubu, özel ve kendi arasında bağlantılı bir aileler ağının üyeleri vardı. Bu şaşırtıcı dizilim listeye olan inandırıcılığı bir yere kadar arttırıyordu. Eğer sadece bir 'soyağacı uydurmak' istenmiş ol-

saydı, bu kadar fazla bilinmeyen ve uzun zaman önce unutulan aristokratı dahil etmenin bir anlamı olmazdı. Örneğin 18. yüzyılda bir Avusturya feldmareşali olan, İmparatoriçe Maria Theresa'nın eniştesi olan, savaş meydanındaki beceriksizliğini dikkate değer biçimde kanıtlayan ve Prusya'nın Büyük Frederick'i tarafından bir randevudan diğerine cezalandırılan Charles de Lorraine gibi bir adamı içermesinin hiçbir anlamı yoktu.

Bu anlamda, Sion Tarikatı en azından hem mütevazı hem de gerçekçi görünüyordu. Vasıfsız dahiler, insanüstü 'üstadlar', aydınlanmış 'üyeler', azizler, bilgeler veya ölümsüzler sayesinde işlediğini iddia etmiyordu. Tersine, Büyük Üstadlarının yanılabilen insanlar, insanlığın terslenmiş bir kesiminin temsilcileri, birkaç dahi, birkaç tanınmış kişi, birkaç 'ortalama tuhaf adam', birkaç beş para etmez kişi, hatta birkaç ahmaktan oluştuğunu itiraf ediyordu.

Peki, tahrif edilmiş ya da uydurulmuş bir listenin böylesi geniş bir yelpazeyi kapsaması bizi neden şaşırtıyordu? Birisi bir Büyük Üstadlar Listesi uydurmak istese neden bütün isimleri ünlülerden seçmemişti ki? Birisi eğer Léonard, Newton ve Victor Hugo'yu kapsayan bir 'soyağacı uydurmak' isterse, Edouard de Bar ve Maximilian de Lorraine gibi karanlıkta kalmış kişiler yerine neden Dante, Michelangelo, Goethe ve Tolstoy'u da eklemezdi ki? Bunun ötesinde listede neden 'daha az parıltı' vardı? Çağdaşları Byron veya Puşkin yerine neden Charles Nodier gibi görece daha önemsiz bir yazar vardı? Neden uluslararası prestije sahip André Gide veya Albert Camus gibi adamlar yerine Cocteau gibi 'eksantrik'liği ortada olan birisi vardı? Neden gizemle bağlantısı çoktan beri bilinen Poussin gibi kişiler dahil edilmemişti? Bu tür sorular kafamızı meşgul etti ve bu listeyi kötü bir düzenbazlık olarak bir kenara atmaktansa güvenilir kaynak olarak dikkate almaya karar verdik.

Buradan hareketle Büyük Üstad oldukları öne sürülen kişiler üzerine upuzun ve ayrıntılı bir çalışma yapmaya giriştik, biyografilerini, faaliyetlerini ve başarılarını araştırdık. Bu çalışmayı sürdürürken, yapabildiğimiz kadarıyla listedeki her bir isme dair çok önemli bazı soruların yanıtını bulmaya çalıştık:

1) Büyük Üstad olduğu öne sürülen kişiler arasında, en yakın selefi ve en yakın halefi arasında, doğrudan ya da dolaylı olarak kişisel bir ilişki var mıydı?

2) Büyük Üstad olduğu öne sürülen kişiler ve 'Manastır Belgeleri'nde geçen, Merovenj Sülalesinden ve özellikle de Lorraine'deki dük evinden geldiği söylenen aileler arasında, kan bağı veya başka şekilde bir ilişki var mıydı?

3) Büyük Üstad olduğu öne sürülen kişilerin bir şekilde, Rennes-le-Chateau, Gisors, Stenay, Aziz Sulpice ya da önceki araştırmamızda tekrar tekrar karşımıza çıkan diğer yerlerle bağlantısı var mıydı?

4) Eğer Sion, kendisini 'Hermetik farmason' olarak tanımlıyorsa, Büyük Üstad olduğu öne sürülen kişiler Hermetik düşünceye yönelik bir yakınlık sergilemiş ya da gizli cemaatlere katılmış mıydı?

Büyük Üstad olduğu öne sürülen kişilere ilişkin 1400 tarihi öncesinden bilgi bulmak zor, hatta bazen imkansız da olsa, sonraki tarihlerde adı geçen kişiler üzerindeki araştırmamız hayret verici bazı sonuç ve tutarlılıklar ortaya çıkardı. Pek çoğu öyle ya da böyle birbiriyle bağlantılıydı, Rennes-le-Chateau, Gisors, Stenay veya Aziz Sulpice gibi birkaç yerle ilgili oldukları anlaşılıyordu. Listedeki isimlerin pek çoğunun Lorraine'deki aileyle kan bağı ya da başka türlü bir şekilde bağlantısı bulunmaktaydı; hatta örneğin Robert Fludd, Lorraine Dükü'nün oğullarına özel hoca olarak hizmet etmişti. Nicolas Flamel'den sonra, ayrımsız listedeki her isim Hermetik düşünceyle yoğrulmuştu ve Boyle ile Newton gibi böylesi şeylerle bağlantılı olduğu düşünülemeyecek çoğu kişi bile gizli cemaatlerle bağlantılıydı. Tek bir istisna dışında, Büyük Üstad olduğu söylenen her birinin bazen doğrudan, bazen de karşılıklı yakın dostları aracılığıyla kendisinden önceki ve sonrakiyle bağlantısı vardı. Saptayabildiğimiz kadarıyla, 'zincirde tek bir kırılma' olduğu görülüyordu. Fransız Devrimi sırasında Lorraine'li Maximilian ile Charles Nodier arasında olduğu görülen bu bağlantı kopukluğu bile hiçbir şekilde kesin değildi.

Bu bölüm bağlamında Büyük Üstad olduğu söylenen herkesi tek tek tartışmak olanaklı görünmüyor. Daha karanlıkta kalmış bazı kişiler yalnızca belirli bir çağın zemininde önem arz ederler ve bu önemi bütünüyle açıklamak da tarihin unutulmuş patikalarına derinlemesine girmeyi gerektirir. Daha ünlü isimler söz konusu olduğundaysa, onları dürüstlükle birkaç sayfada değerlendirmek imkansızdır. Büyük Üstad olduğu söylenenlere ilişkin biyografik malzemeler ve aralarındaki bağlantılar ekler bölümünde yer almaktadır (bakınız sf. 441–465). Bu bölüm ise sırasıyla Büyük Üstad olduğu söylenen kişilerin kolektif olarak yer aldığı daha geniş anlam taşıyan sosyal ve kültürel gelişmeler üzerinde duracaktır. Araştırmamızın Sion Tarikatı'nın elinin fark edilebilir bir izine rastladığı yer de bu türden sosyal ve kültürel gelişmelerdi.

René d'Anjou

Bugün hakkında az şey bilinmesine rağmen, René d'Anjou, bilinen adıyla 'İyi Kral René', Rönesans'ı takip eden yıllarda Avrupa kültüründe yer alan en önemli şahsiyetlerden birisiydi.

1408 doğumluydu ve yaşamı sırasında dehşet verici sayıda unvana sahip olmuştu. Bunların en önemlileri arasında, Bar Kontu, Provence Kontu, Piedmont Kontu, Guise Kontu, Calabria Dükü, Anjou Dükü, Lorraine Dükü, Macaristan Kralı, Napoli ve Sicilya Kralı, Aragon, Valensiya, Mayorka ve Sardinya Kralı ve muhtemelen bütün bunların en çarpıcısı olarak da Kudüs Kralı vardı. Kuşkusuz bu sonuncusu tam anlamıyla asil bir unvandı. Bununla birlikte Godfroi de Bouillon'a kadar uzanan bir süreklilik oluşturuyordu ve bu durum Avrupalı diğer hükümdarlar tarafından da kabul edilmişti. René'nin kız kardeşlerinden biri olan Marguerite d'Anjou 1445'te İngiltere Kralı VI. Henry ile evlendi ve Güller Savaşı'nda göze çarpıcı bir rol oynadı.

René d'Anjou'nun meslek yaşamının önceki safhalarının üzeri örtülü şekilde Jeanne d'Arc ile birleştiği anlaşılmaktadır. Bilindiği kadarıyla Jeanne, René'nin tebasından

birisi olarak Bar Düklüğü'ne bağlı olan Domremy kasabasında doğmuştu. Tarihteki etkisini ilk kez 1429'da, Domremy'den birkaç mil yukarıdaki Meuse'de bulunan Vaucouleurs Kalesi'nde ortaya çıktığı zaman göstermişti. Kendisini kalenin komutanı olarak sunmuş, 'ilahi görev'inin Fransa'yı İngiliz istilacılardan kurtarmak ve veliahtın, yani sonraki VII. Charles'ın krallık tacını giymesini güvenceye almak olduğunu bildirmişti. Bu görevi yerine getirmek için uzakta, güneybatıdaki Loire'da bulunan Chinon'daki sarayında veliahta katılması gerekiyordu. Ancak Vaucouleurs'deki komutanlığından Chinon'a geçme talebinde bulunmadı; René'nin eniştesi ve büyük amcası olan Lorraine Dükü'yle özel bir görüşme talebinde bulundu.

Talebine uygun olarak Jeanne'a, Dük'le Nancy'deki başkentinde bir görüşme olanağı tanındı. Oraya ulaştığında, René d'Anjou'nun da orada olduğu bilinmektedir. Lorraine Dükü ona kendisinden ne istediğini sorduğu zaman, tarihçilerin kafasını karıştıran sözlerle açıkça şu şekilde yanıtlamıştı: "[Üvey] Oğlunuz, bir at ve beni Fransa'ya götürmeye uygun bir grup adam."[4]

Ancak o zamanlar ve daha sonraları René'nin Jeanne ile ilişkisine dair ortalıkta kötü söylentiler dolaşmaya başlamıştı. Muhtemelen hatalı bazı kaynaklara göre ikisi sevgiliydi. Fakat birbirlerini tanıdıkları ve René'nin Jeanne ilk görevini üstlendiği sırada orada olduğu gerçekti. Bunun ötesinde, çağdaşı olan vakanüvisler Jeanne, veliahtın sarayına gitmek için Chinon'dan ayrılırken René'nin ona eşlik ettiğini belirtmektedirler. Yalnızca bu kadar da değil. Aynı vakanüvisler, René'nin Orleans'taki kuşatma sırasında da aslında onun yanında olduğunu iddiasındadırlar.[5] Sonraki yüzyıllarda René'in Jeanne'ın yaşamındaki olası rolüne dair tüm izleri silmek için sistematik bir çaba gösterildiği anlaşılmaktadır. Sonradan René'nin biyografisini yazan kişiler, Jeanne'ın kariyerinin doruğunda bulunduğu 1429 ile 1431 tarihleri arasında nerede olduğuna ve faaliyetlerinin ne olduğuna dair hiçbir şey söyleyememektedirler. Genel olarak ve kendiliğinden gelişen bir kabule göre Dük'ün Nancy'deki sarayında sessiz sedasız oturduğu farz edilmektedir ama bu öngörüyü destekleyecek hiçbir kanıt bulunmamaktadır.

O zamanki koşullara göre René, Chinon'a gidişinde Jeanne'a eşlik etmiştir. O zamanlar Chinon'da egemen bir şahsiyet bulunuyorsa, bu kişi olsa olsa Iolande d'Anjou olabilirdi. Hummalı, zayıf iradeli veliahta o zamanlar sürekli moral enjekte etmekte olan kişi Iolande idi. Kendisini açıklanamaz biçimde Jeanne'ın resmi hamisi ve kefili olmaya adayan kişi de Iolande idi. Bu hayalperest kıza karşı sarayın direnişiyle başa çıkan ve onun Orleans'taki orduya eşlik etme yetkisi kazanmasını sağlayan da Iolande'ydı. Veliahtı, Jeanne'ın gerçekten de iddia ettiği kurtarıcı olabileceğine ikna eden de Iolande'ydı. Veliahtın, kendi kızıyla evlenmesini tezgahlayan da Iolande'ın ta kendisiydi. Ve Iolande, Rene d'Anjou'nun annesiydi.

Bu ayrıntılar üzerinde çalışırken pek çok modern tarihçi gibi giderek ikna olmaya başladık ki sahnenin arkasında karmakarışık, üst düzey entrikalarla veya küstahça tasarımlarla dolu bambaşka bir şeyler vuku buluyordu. Daha fazla inceledikçe, Jeanne d'Arc'ın göz kamaştırıcı kariyerinin 'üzerine oturtulmuş bir iş' olduğu, popüler 'Lorraine'li bakire' efsanesi kullanılarak kitle psikolojisi üzerine oyun oynanıp Orleans'lı Kadın'ın sözde görevinin planlanmış ve idare edilmiş olduğu anlaşılıyordu. Kuşkusuz bu gizli bir cemaatin varlığını gerektirmez. Ancak böylesi bir cemaatin varlığının daha akla yatkın biçimde belirginleşmesine yardımcı olur. Eğer böylesi bir cemaat var olduysa, ona başkanlık eden kişi rahatlıkla René d'Anjou olabilirdi.

René ve Arkadya Bölgesi

Eğer René, Jeanne d'Arc ile bağlantılıysa, sonraki meslek yaşamının çoğu kısmında belirgin biçimde daha az kavgacı bir izlenim göstermektedir. Çağdaşlarının pek çoğundan farklı biçimde René bir savaşçıdan çok saray adamı havasındaydı. Bu anlamda kendi döneminin adamı değildi; kısacası, Rönesans'ın kültürlü İtalyan prenslerini hatırlatır şekilde, kendi döneminin ilerisinde olan bir adamdı. Edebi yönü fazlasıyla kuvvetli bir kişilik olarak kendi kitaplarını yazma konusunda üretkendi ve aydınlatıcıydı. Şiirler ve

mistik alegorilerin yanı sıra turnuva kurallarının özetlerini de yazdı. Bilginin gelişimine katkıda bulunmaya çalıştı ve bir süreliğine Christopher Columbus'u yanında çalıştırdı. Batıni gelenekle meşguldü ve sarayında Jean de Saint-Rémy adıyla bilinen Yahudi bir astrolog, Kabalacı ve fizikçi vardı. Bir dizi anlatıma göre Jean de Saint-Rémy, hikayemizde de yer bulan ünlü 17. yüzyıl kahini Nostradamus'un büyükbabasıydı.

René'nin ilgi alanları arasında kahramanlık, Arthur ve Kutsal Kase masalları da bulunuyordu. Aslında Kutsal Kase konusunda özel bir meşgalesi olduğu anlaşılmaktadır. Cana'daki düğünde kullandığı belirtilen muhteşem bir kızıl somaki kupayla büyük onur sahibi olduğu söylenmektedir. Rivayete göre bunu Magdalene, Kutsal Kase'yle birlikte karaya çıktığı Marsilya'dan getirmiştir. Diğer vakanüvisler de René'ye ait olan, kenarında gizemli bir yazı bulunan bir kupadan, yani muhtemelen aynı kupadan söz etmektedirler:

Qui bien beurra
Dieu voira.
Qui beurra tout d'une baleine
Voira Dieu et la Madeleine.[6]

(İyi içenler
Tanrıyı görecektir.
Tek bir dikişte içenlerse
Tanrı'yı ve Magdelene'i görecektir.)

René d'Anjou'yu şimdilerde Rönesans dediğimiz fenomenin ardındaki önde gelen teşvikçilerden birisi olarak değerlendirmek yanlış olmaz. İtalya'da bulunan sayısız mülkleri nedeniyle İtalya'da birkaç yıl zaman geçirmişti ve Milan'da egemen olan Sforza Ailesiyle kişisel dostluğu sebebiyle, Floransa'daki Mediciler ile bağlantı kurmuştu. Cosimo de' Medici'yi batı uygarlığının dönüşmesini önceden belirleyen bir dizi tutkulu projeye başlamasına teşvik edenlerin başında, büyük ölçüde René'nin geldiğine inanmak için yeterince neden bulunmaktadır.

1439'da, René İtalya'da ikamet ederken, Cosimo de' Medici temsilcilerini eski el yazmalarını araştırmaları amacıyla dünyanın çeşitli yerlerine yollamaya başlamıştı. Ardından, 1444'te Cosimo de' Medici Avrupa'nın ilk halk kütüphanesi olan San Marco Kütüphanesi'ni kurdu ve böylelikle Kilise'nin bilgi üzerindeki uzun süreli tekeline meydan okumaya başladı. Cosimo'nun hızlı görevlendirmesi sayesinde, Platoncu, Neoplatoncu, Pisagorcu, Gnostik ve Hermetik düşünce külliyatı ilk kez çevrilme olanağına kavuştu ve halihazırda ulaşılabilir hale geldi. Cosimo ayrıca Floransa Üniversitesi'nde ders vererek yaklaşık yedi yüzyıl sonra Avrupa'da ilk kez Yunanca öğretmeye başladı. Pisagorcu ve Platoncu çalışmalar üzerine bir akademi oluşturma işine girişti. Cosimo'nun akademisi kısa zaman içinde İtalyan yarımadasında Batı Batıni geleneğinin kaleleri haline gelen çok sayıda benzeri kurumun doğumunu sağladı. Bunlardan da Rönesans'ın yüksek kültürü filizlenmeye başladı.

René d'Anjou bir ölçüye kadar sadece akademilerin oluşturulmasına katkıda bulunmakla kalmadı, aynı zamanda gözde sembolik temalarından biri olan Arcadia konusunda onlara danışmanlık yaptığı anlaşılmaktadır. Arcadia motifinin Hıristiyanlık sonrası batı kültüründe sahneye çıkmasının, kesinlikle René'nin kendi yaşamıyla ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Örneğin, 1449'da, Tarascon'daki sarayında René, şövalyelerin birbiriyle karşılaştığı ve aynı zamanda bir tür drama veya oyun sahnelediği tuhaf bir turnuva ve maskeli oyun karışımında, bir dizi *pas d'armes* (asker adımı) sahneye koymuştu. René'nin en ünlü *pas d'armes*'ının adı 'Kadın Çobanın *pas d'armes*'ıydı'. O zamanlar metresi tarafından oynanan 'Kadın çoban' hem romantik hem de felsefi nitelikleri olan belirgin bir Arkadyalı figürdü. Şövalyelerin çelişen değer ve düşünceleri üstlendiği, alegorik kimliklere büründüğü bir müsabakayı yönetiyordu. Sonuçta pastoral Arkadya söylencesi 'Yuvarlak Masa' gösterisi ve 'Kutsal Kase' gizemleriyle tek bir potada kaynaşmaktaydı.

René'nin çalışmalarının başka yerlerinde de Arkadya öğesi yer almaktadır. Sıklıkla her ikisi de bir yeraltı akımıyla bağlantılı olan bir kaynak veya mezar taşıyla birlikte kendi-

sini gösterir. Bu akım genellikle, yeraltından akıp Sicilya'daki Arethusa Kaynağı'nda yeniden yüzeye çıktığı söylenen, Yunanistan'daki coğrafi anlamdaki Arkadya bölgesinde bulunan Alpheus ırmağıyla eş tutulmaktadır. Eski dönemlerden Coleridge'in 'Kubla Khan'ına kadar Alpheus ırmağı kutsal sayılmıştır. İsim aslen, 'ilk' veya 'kaynak' anlamına gelen Yunanca 'Alpha' sözcüğüyle aynı kökten türetilmiştir.

René'ye göre, bir yeraltı akımı motifinin fazlasıyla zengin sembolik ve alegorik çağrışımları olduğu ortadadır. Diğer şeylerin yanı sıra yan anlamıyla, Pisagorcu, Gnostik, Kabalistik ve Hermetik düşüncenin Batıni 'yeraltı' geleneğine vurgu yaptığı anlaşılmaktadır. Ancak aynı zamanda genel bir bilgi külliyatından öte, muhtemelen çok özel bir tür gerçeklere dayanan bilgi, soydan soya gizli kapaklı bir yoldan aktarılan bir tür 'sır' olarak anlam taşımaktadır. Tanınmayan ve böylelikle 'yeraltında kalmış' bir kan bağı anlamı da taşıyor olabilir.

İtalyan akademilerinde 'yeraltı akımı' imgesinin tüm bu anlam düzeylerinde kullanıldığı görülmektedir. Sürekli olarak karşımıza çıkmaktadır, öyle ki bu yüzden söz konusu akademiler çoğunlukla 'Arkadyan' olarak yaftalanmışlardır. Böylelikle 1502'de, Jacopo Sannazaro tarafından *Arcadia* başlıklı uzun bir şiir yayımlandı ve René'nin birkaç yıl önce İtalya'da maiyetinde bulunanlar arasında muhtemelen bu şairin babası olan Jacques Sannazaro adında biri vardı. 1553'te Sannazaro'nun şiiri Fransızca'ya çevrildi. Epeyce ilginçtir ki 'Manastır Belgeleri'ndeki soyağaçlarını derleyen 20. yüzyıl Lenoncourt Kontu'nun atası olan Lenoncourt Kardinali'ne adanmıştı.

16. yüzyılda Arkadya ve 'yeraltı akımı' göze çarpan bir kültürel moda oldu. İngiltere'de Sör Philip Sidney'in en önemli çalışması olan *Arcadia*'ya ilham verdi.[7] İtalya'da başyapıtı olan *Kudüs Kurtarıldı*'da Kutsal Kent'in Godfroi de Bouillon tarafından zapt edilişini anlatan Torquato Tasso gibi ünlü şahsiyetlere ilham kaynağı oldu. 17. yüzyılda Arkadya motifi Nicolas Poussin ve 'Les Bergers d'Arcadie' ile doruğa çıktı.

Meseleyi daha fazla araştırdığımız ölçüde, bir çeşit geleneğin, bir değerler ve davranışlar hiyerarşisinin, belki de özel bir bilgi kütlesinin bir 'yeraltı akımı' tarafından değişmeden bildirildiği giderek daha fazla açıklık kazanmaktaydı. Bu imgenin, tamamı 'Manastır Belgeleri'ndeki soyağaçlarında doğrudan veya dolaysız yer edinen o dönemin belirli saygın politik ailelerinin zihinlerinde saplantısal boyutlar kazandığı anlaşılıyordu. Söz konusu ailelerin bu imgeyi himayesi altında bulunanlara sanat yoluyla naklettiği görülüyordu. René d'Anjou'dan Medicilere, Sforzalara, Estelere ve 'Manastır Belgeleri'ne göre Ferrante de Gonzaga ve Nevers Dükü Louis de Gonzaga olmak üzere iki Büyük Üstad çıkarmış olan Gonzagalara bir şey geçtiği görülüyordu. Onlardan da aralarında Botticelli ve Leonardo da Vinci'nin bulunduğu döneminin en ünlü şairleri ve ressamlarının eserleri aracılığıyla yoluna devam ettiği anlaşılıyordu.

Biraderlik Bildirgeleri

Bu türden benzeri fikirlerin yayılışı 17. yüzyılda öncelikle Almanya'da ortaya çıktı, ardından da İngiltere'ye sıçradı. 1614'te ilk 'Biraderlik Bildirgeleri' ortaya çıktı, ardından bir yıl sonra da bir başka risale bunu takip etti. Bu bildirgeler o zamanlar Kilise ve Cizvitlerin gürlemelerini kışkırtıp Protestan Avrupa'daki liberal hiziplerden tutku dolu, heyecanlı destekler alarak büyük bir velvele kopmasına neden oldu. 'Biraderlik' düşüncesinin hitabet gücü en yüksek ve en etkili savunucuları arasında Sion Tarikatı listesine göre 1595 ile 1637 arasında hüküm sürmüş olan 16. Büyük Üstad Robert Fludd vardı.

Diğerlerinin yanı sıra, 'Biraderlik Bildirgeleri'[8] Christian Rosenkreuz'ün efsanevi öyküsünü de anlatıyordu. Bunların Almanya ve Fransa'da bulunan gizli bir 'görünmez' kardeşlik mensupları tarafından yayımlandığı izlenimi vardı. Dünyanın ve insani bilginin Batınilikle birlikte dönüşümünü haber veriyorlardı. Rönesans süresince René d'Anjou tarafından aktarılan Hermetik ilkeler. Yeni bir tinsel özgürlük çağını, insanın kendisini eski prangalarından kurtaracağı, şu

ana kadar hareketsiz duran 'doğanın sırları'nın kilidini çözeceği, her yanı kaplayan uyumlu evrensel ve kozmik kurallara göre kendi kaderini tayin edebileceği bir çağı müjdeleniyordu. Aynı zamanda, bildirgeler tahrik edici düzeyde siyasiydi, Katolik Kilisesi'ne ve eski Kutsal Roma İmparatorluğu'na acımasızca saldırmaktaydı. Şu an genel olarak bu bildirgelerin Sion Tarikatı'nın Büyük Üstadlar Listesi'nde Robert Fludd'dan sonra gelen Alman teologu ve Batıni Johann Valentin Andrea tarafından yazıldığına inanılmaktadır.

1616'da üçüncü bir 'Biraderlik' risalesi ortaya çıktı: *Christian Rosenkreuz'ün Kimyasal Düğünü*. Önceki iki çalışma gibi, *Kimyasal Düğün*'ün de özgün biçimiyle yazarı belirsizdi; ancak sonradan Andrea'nın kendisi bunu bir 'şaka' veya komedi amacıyla yazdığını itiraf etti.

Kimyasal Düğün sonradan Goethe'nin *Faust*'u gibi yapıtları etkileyen karmaşık bir Hermetik alegoriydi. Frances Yates'in gösterdiği gibi, Robert Fludd'u da etkilemiş olan İngiliz Batınisi John Dee'nin kolay tanınan yansımalarını içermektedir. Andrea'nın eseri aynı zamanda, Kutsal Kase ve Tapınak Şövalyeleri söylencelerinin çağrışımlarını akla getirmektedir. Örneğin Christian Rosenkreuz'ün omzunda kızıl bir haç bulunan beyaz bir tulum giydiği söylenmektedir. Anlatıcının yöntemine göre alegori içinde alegori oluşturan biçimde bir oyun sahnelenmektedir. Bu oyunda belirsiz bir hanedanlıktan gelen, hakkı olan topraklar Morlar tarafından elinden alınan ve kıyıda tahta bir sandık içinde yıkanmakta olan bir prenses vardır. Oyunun geri kalanı prensesin yaşamındaki iniş çıkışlar ve mirasını tekrar elde etmesine yardımcı olacak olan bir prensle evlenmesiyle ilgilidir.

Araştırmamız Andrea ile 'Manastır Belgeleri'ndeki soyağaçlarında yer alan aileler arasında ikinci üçüncü elden karışımlara dayalı bağlar olduğunu açığa çıkardı. Ancak muhtemelen Palatinate'lı Frederick için, ilk elden veya doğrudan bağlar da bulamadık. Frederick önemli bir Fransız Protestan liderinin, Turenne Vikontu ve Godfroi de Bouillon'un eski unvanına sahip Douillon Dükü Henri de la Tour d'Auvergne'nin yeğeniydi. Henri aynı zamanda hem 'Ma-

nastır Belgeleri'nde hem de kendi araştırmamızda dikkat çekici yeri olan Longueville Ailesiyle de bağlantılıdır. Henri 1591'de Stenay kasabasını ele geçirirken büyük zorluklarla karşılaşmıştı.

1613'te Palantinate'lı Frederick, İngiltere Kralı I. James'in kızı, Scotslu Mary Queen'in torunu ve Lorraine'deki sülalenin küçük kardeş kolundan gelen Marie de Guise'nin torununun torunu Elizabeth Stuart ile evlendi. Bir yüzyıl önce Marie de Guise, Longueville Dükü'yle ve o öldükten sonra da İskoçya Kralı V. James ile evlenmişti. Bu durum Stuart ve Lorraine Sülaleri arasında bir hanedanlık akrabalığı yaratmıştı. Bunun sonucunda, Stuartlar ikincil düzeyden de olsa 'Manastır Belgeleri'ndeki soyağaçlarında yer almaya başladılar; Andrea da ardından geldiği söylenen üç Büyük Üstad gibi İskoçya Kraliyet Sülalesi içinde çeşitli derecelerde meraklı bir ilgi gördü. Bu dönemde, Lorraine'deki sülale önemli ölçüde güç yitirmekteydi. Sion, o zamanlar tutarlı ve etkili bir tarikatsa, en azından kısmen ve geçici olarak bağlılığını daha etkili oldukları aşikar olan Stuartlara yöneltmiş olmalıydı.

Elizabeth Stuart ile evlenmesinin ardından Palantinate'lı Frederick, Heidelberg'deki başkentinde Batıni yönelimli bir saray kurdu. Frances Yates şöyle yazıyor:

> Palatinate'da doğrudan Rönesans'tan gelen ancak daha güncel eğilimlerin eklenmesiyle, 'Biraderlik' sıfatıyla tanımlanabilecek olan yeni bir kültür oluşuyordu. Bu derin akımların etrafında girdaba dönüştüğü prens, Palatine Seçicisi Friedrich ve yandaşları hedeflerinin dinsel-politik bir ifadesini bulmayı umuyorlardı... Frederickian hareketi... bu akımlara dinsel-politik bir ifade olanağı verme, Hermetik reform idealini gerçek bir prens merkezinde hayata geçirme çabasıydı... Bu... bir kültür, Heidelberg'deki saray merkezli bir 'Biraderlik' devleti yarattı.[9]

Kısacası isimsiz 'Biraderler' ve sempatizanları hem tinsel hem de politik anlamda Frederick'e bir misyon yüklemiş durumdaydı. Frederick'in de kendisine yüklenilen görevi gereken umutlar ve beklentilerle birlikte seve seve kabul ettiği anlaşılıyordu. Böylece, 1618'de, ülkenin asi soyluları tarafından kendisine önerilen Bohemya tacını giymeyi kabul etti. Bunu yaparak Papalık'ın ve Kutsal Roma İmparatorluğu'nun gazabına uğradı ve Otuz Yıl Savaşları'na giden kaosu hızlandırmış oldu. İki yıl içinde o ve Elizabeth Hollanda'ya sürgün edildi ve Heidelberg, Katolik birliklerce istila edildi. Sonraki yirmi beş yıl boyunca da Almanya, 20. yüzyıla kadar Avrupa tarihinde yaşanan en sert, en kanlı ve pahalıya mal olan çekişmenin, Kilise'nin Ortaçağ sırasındaki hegemonyasını neredeyse yeniden zorla empoze etmeye çalıştığı çekişmenin aslî savaş alanı oldu.

Etrafındaki dönen kargaşanın ortasında, Andrea, Hıristiyan Birlikleri olarak bilinen az çok gizli bir cemaatler ağı yarattı. Andrea'nın planına göre her bir cemaate, her biri belirli bir çalışma alanında uzman olan, üçerli gruplara ayrılmış durumdaki on iki prensin yardımıyla, kimliği bilinmeyen bir prens önderlik ediyordu.[10] Hıristiyan Birlikleri'nin özgün gayesi, tehdit altında bulunan bilgiyi, özellikle de pek çoğu Kilise tarafından sapkın olarak görülen en güncel bilimsel ilerlemeleri muhafaza etmekti. Ancak aynı zamanda, Hıristiyan Birlikleri, işgalci Katolik ordularına eşlik eden ve 'Biraderlik' düşüncesinin tüm izlerinin sökme niyetinde olan Engizisyon'dan kaçan kişiler için de bir sığınak işlevi görmekteydi. Bu sayısız bilginler, bilim insanları, filozoflar ve Batıniler Andrea'nın kurumlarında barınma şansı buldu. Aralarından çoğu Farmasonluğun yeni yeni bütünleşmeye başladığı İngiltere'ye kaçırılarak güvenli bir yer buldular. Andrea'nın Hıristiyan Birlikleri bazı önemli anlamlarda Mason loca sisteminin örgütlenmesine de katkıda bulunmuştur.

Yerinden edilip İngiltere'ye giden Avrupalılar arasında Andrea'nın bir dizi yakın dostu da vardı; örneğin Samuel Hartlib, Andrea'nın sürekli mektuplaştığı Comenius adıyla bilinen Johann Komensky, Elizabeth Stuart'ın yakın bir ar-

kadaşı olan ve onunla mektuplaşmayı sürdüren Theodore Haak ve Palatinate Frederick'in oğlunun eski papazı ve sonradan Chester piskoposu olan Doktor John Wilkins.

Bu kişiler Mason çevreleriyle bir anda yakın ilişkiler kurdular. Örneğin Mason locasının en erken tarihli kayıtlarına göre 1641'de locaya giren Robert Moray yakınlarıydı, 1646'da katılan Elias Ashmole bir antika meraklısı ve şövalye tarikatları konusunda uzmandı, genç yaşına rağmen erken gelişen Robert Boyle ise Farmason değildi; ama bulunması daha zor gizli bir cemaatin üyesiydi.[11] Bu gizli cemaatin Sion Tarikatı olduğuna dair somut bir kanıt bulunmamakla birlikte, 'Manastır Belgeleri'ne göre, Boyle Sion'un Andrea'dan sonra gelen Büyük Üstadı'ydı.

Hem İngiliz hem de Avrupalı olan bu dinamik zihinler, Cromwell'in himayesi sırasında, 'Biraderlik' bildirgelerinin temkinli yansıması altında, Boyle'un 'görünmez bir birlik' olarak nitelediği şeyi oluşturdular. 1660'ta monarşinin yeniden kurulmasıyla, Stuart hükümdarı, II. Charles'ın himayesi ve kefaleti altında 'görünmez birlik' *Kraliyet Cemaati*[12] oldu. Kraliyet Cemaati'nin en azından başlangıç aşamasında Andrea'nın Hıristiyan Birlikleri yoluyla 'görünmez Rosicrucian kardeşliği'nden türeyen neredeyse Masonik bir kuruluş olduğu mantıken söylenebilir. Ancak 'yeraltı akımı'nın doruk noktası bununla sınırlı değildi. Tersine, listede Sion'un Boyle'dan bir sonraki Büyük Üstadı olarak yer alan Sir Isaac Newton'a, oradan da 18. yüzyılın karmaşık Farmason kollarına doğru akmaya devam etti.

Stuart Hanedanı

'Manastır Belgeleri'ne göre Newton, Sion'un Charles Radclyffe'den önceki Büyük Üstadı'ydı. Bu ismin bizim için Newton veya Boyle veya hatta Andrea'nın isminden bile daha az çağrışımı vardı. Aslında, ilk başta Charles Radclyffe'nin kim olduğundan bile emin değildik. Ancak onu araştırmaya başladıktan sonra, yeraltında olsa bile 18. yüzyılın kültürel tarihinde önem arz eden hatırı sayılır bir şahsiyet olarak karşımıza çıktı.

Radclyffeler 16. yüzyıldan beri etkili bir Northhumbrian ailesi olagelmişlerdi. 1688'de, tahttan indirilmeden kısa süre önce, II. James onları Derwentwater Kontları olarak atadı. Charles Radclyffe'in kendisi 1693'te doğmuştu. Annesi II. Charles'ın, metresi Moll Davies'ten olma gayri meşru çocuğuydu. Radclyffe böylece, anne tarafından, kraliyet soyundan geliyor, sondan bir önceki Stuart hükümdarının torunu oluyordu. Bonnie, Prens Charlie'nin ve II. Charles'ın başka bir gayri meşru torunu olan Lichfield Kontu George Lee'nin kuzeniydi. Bu sebeple, Radclyffe'in yaşamının çoğunu Stuart davasına adamış olması şaşırtıcı değildir.

1715'te bu dava, taht üzerinde hak iddia eden, azledildikten sonra sürgüne giderek Bar-le-Duc'te Lorraine Dükü'nün özel koruması altında yaşayan 'Eski Hükümdar' III. James'in üzerine kaldı. Radclyffe ile ağabeyi James o yıl gerçekleşen İskoç isyanına katıldı. Her ikisi de ele geçirilerek hapse atıldı ve James idam edildi. Bu arada, Lichfield Kontu'ndan yardım aldığı anlaşılan Charles, Newgate hapishanesinden atılganca ve eşi görülmemiş biçimde kaçarak Fransa'daki Jakoben saflarında sığınma şansı buldu. Sonraki yıllarda 'taht üzerinde hak iddia eden genç' Bonnie Prensi Charlie'nin şahsi sekreteri oldu.

Charles 1745'te İskoçya'ya geri döndü ve Stuartlara Britanya tahtını geri kazandırmak amacıyla hayalci bir çabaya girişti. Aynı yıl ona katılmak için yola çıkan Radclyffe, Dogger Bank açıklarında bir Fransız gemisinde yakalandı. Bir yıl sonra, 1746'da, 'taht üzerinde hak iddia eden genç' Culloden Moor Savaşı'nda feci şekilde yenildi. Bundan birkaç ay sonra da Charles Radclyffe cellatın baltasıyla Londra Kulesi'nde öldürüldü.

Fransa'da kaldıkları sırada Stuartlar Farmasonluğun yayılmasıyla derinlemesine ilgilendiler. Aslında genel olarak 'İskoç Ayini' olarak bilinen özel bir tür Farmasonluğun kaynağı olarak kabul edilirler. 'İskoç Ayini' Farmasonluk o zamanlar diğer Mason düzenlerinin sunduğundan daha yüksek kademelere sahip bulunmaktaydı. İskoçya'da korunup kuşaktan kuşağa devredildiği söylenen daha büyük ve daha derin gizemlere girme şansı vaat etmekteydi. Farmasonlukla

simya, Kabalizm ve Hermetik düşünce gibi 'Biraderlik' olarak görülen diğer farklı faaliyetler arasında daha doğrudan bağlantılar oluşturmaktaydı. Yalnızca eski çağlara değil aynı zamanda ünlü bir 'ustalık' soyağacına da dayanmaktaydı.

'İskoç Ayini' Farmasonluğu, Charles Radclyffe'in kendisi tarafından kurgulanmış olmasa da aslında özgün haliyle onun tarafından yayılmış olması muhtemeldir. Kıta Avrupası'ndaki ilk Mason locasını Paris'te, 1725'te Radclyffe'in kurduğu söylenmektedir. Aynı yıl ya da muhtemelen bir yıl sonra Radclyffe tüm Fransız localarının Büyük Üstadı olarak tanınmıştı ve on yıl sonra 1736'da da halen böyle anıldığı bilinmektedir. Sonuçta 18. yüzyıl Farmasonluğu, yayılmasını Radclyffe'ten başka hiç kimseye borçlu değildir.

Bu durumun her zaman için bu şekilde devam etmediği görülüyordu; çünkü özellikle 1738'den sonra Radclyffe görece 'düşük bir profil' çizmektedir. Fazlasıyla göze batan derecede, arabuluculuklar ve 'sözcülükler' yapmakla zaman harcadığı anlaşılmaktadır. Bunların en önemlisi ve en bilineni Chevalier Andrew Ramsay olarak bilinen esrarengiz kişidir.[13]

Ramsay 1680'lerde İskoçya'da doğmuştu. Genç yaşlarda yarı Mason, yarı 'Biraderlik' cemaati olan Philadelphianlar denen bir gruba üye olmuştu. Bu cemaatin diğer üyeleri arasında Isaac Newton'un en az iki yakın arkadaşı bulunuyordu. Ramsay, Newton'u eski gizemlerde bahsi geçen ebedi hakikatleri yeniden keşfeden ve yeniden inşa eden bir adam olarak onu üst düzeyde gizemli bir 'üye' olarak görüyor ve ona eksilmeyen derin bir saygıyla bakıyordu.

Ramsay'in Newton ile başka bağları da vardı. Newton'un en yakın arkadaşlarından birisi olan Jean Desaguliers ile arkadaştı. 1707'de Newton'un en yakın yoldaşı olan Nicolas Fatio de Duilier ile birlikte matematik çalışmıştı. Ramsay, Newton gibi, sonradan zulme uğrayan Fatio de Duillier'e atfedilerek güney Fransa'da kurulan Çatharlar benzeri bir çeşit sapkın mezhebine, Camisardlara sempati duyuyordu.

1710'da Ramsay Cambrai'deydi ve o zamanlar bile görece kuşkucu bir Ortodoksluk kalesi olan Aziz Sulpice'nin eski papazı Fenelon'un gizemli filozofuyla kişisel ilişkiler kurdu. Ramsay'in Charles Radclyffe ile tam olarak ne zaman tanıştığı bilinmemekle birlikte, 1720'lerde Jakoben davasıyla yakından ilgiliydi. Bir süreliğine Bonnie Prensi Charlie'nin özel hocası olarak hizmet etmişti.

Jakoben bağlarına rağmen, Ramsay 1729'da, uygun niteliklerden yoksun bulunmasına rağmen çarçabuk Kraliyet Cemaati'ne kabul edildiği İngiltere'ye döndü. Görece daha az tanınmış bir kuruluş olan Spalding Centilmenler Kulübü'nün de üyesi oldu. Bu 'kulüp' Desaguliers, Alexander Pope ve 1727'deki ölümüne kadar Isaac Newton'u da kapsıyordu.

1730'da Ramsay Fransa'ya geri döndü ve Farmasonluk alanında giderek aktifleşmeye başladı. Aralarında Desaguliers'nin de bulunduğu bir dizi dikkate değer kişiyle birlikte loca toplantılarına katıldığı kayıtlarda geçmektedir. Tour d'Auvergne Ailesinden, Turenne vikontlarından ve 175 yıl önce Palatinate'lı Frederick ile bağlantılı olan Bouillon düklerinden özel himaye gördü. Ramsay'in zamanında Bouillon Dükü Bonnie Prensi Charlie'nin kuzeniydi ve Farmasonluğun en belirgin şahsiyetlerinden birisiydi. Ramsay'e bir arazi ve kasaba evi vermekle kalmayıp onu ayrıca oğlunun özel hocası olarak atadı.

1737'de Ramsay, Farmasonluk tarihi üzerine uzun bir tez çalışması olan, sonradan 'ustalık' için akademik değere sahip bir belge konumuna yükselen ünlü 'Söylev'ini yaptı.[14] Bu 'söylev' üzerine Ramsay döneminin en seçkin Mason sözcüsü konumuna yükseldi. Ancak araştırmamız bizi Ramsay'in arkasındaki asıl sesin, Ramsay'in söylevini okuduğu locayı yöneten ve 1743'te Ramsay'in cenaze töreninde baş imzacı olarak yeniden ortaya çıkan Charles Radclyffe olduğu konusunda ikna etti. Ama eğer Ramsay'in arkasındaki güç Radclyffe ise, Ramsay'in de Radclyffe ile Newton arasındaki bağı kuran kişi olabileceği görülebiliyordu.

Radclyffe'in 1746'da erken ölümüne karşın, Avrupa'da ektiği tohumlar meyve vermeye devam etti. 1750'lerin baş-

larında Karl Gottlieb von Hund adında bir Alman, Farmasonluğun yeni elçisi olarak ortaya çıktı. Hund'un Ramsay'in ölümünden bir yıl, Radclyffe'in ölümünden dört yıl önce 1742'de üye olduğu iddia edilmektedir. Tarikata girişi sırasında kendisine 'bilinmeyen üstler' tarafından yeni bir Farmasonluk sistemi tanıtılmıştı.[15] Hund'a göre bu 'bilinmeyen üstler' Jakoben davasıyla yakından bağlantılıydı. Aslında üyelik törenine başkanlık eden kişinin ilk başta Prens Bonnie Charles olduğuna bile inanmıştı. Durumun gerçekten böyle olup olmadığı ispat edilemese de, Hund söz konusu kimliği belirsiz şahsiyetin 'taht üzerinde hak iddia eden genç' ile yakından bağlantılı olduğuna ikna olmuştu. Başkanlık eden kişinin gerçekte Charles Radclyffe olduğuna inanmak akla yatkındır.

Hund'a tanıtılan 'İskoç Ayini'nin daha da genişletilmiş bir versiyonu olan Farmasonluk sistemi, sonradan 'Katı İtaat' olarak adlandırıldı. Bu isim bunun gerektirdiği yeminden, sadakat yemininden, gizemli 'bilinmeyen üstler'e sorgulamaksızın itaatten türetilmişti. 'Katı İtaat'in temel prensibi doğrudan doğruya, aralarından bazıları 1307-14 tasfiyesinden sağ salim çıktığı ve tarikatlarını İskoçya'da sürdürdükleri ifade edilen Tapınak Şövalyeleri'nden gelmekteydi.

Bu iddiayla önceden karşılaşmıştık. Kendi araştırmamız temelinde bunda biraz olsun hakikat payı olduğunu söyleyebiliriz. Tapınak Şövalyeleri'nin bir birliğinin Bannockburn Savaşı'nda Robert Bruce'un tarafında savaştığı öne sürülüyordu. Tapınak Şövalyeleri'ni fesheden papalık fermanı İskoçya'da hiç yayınlanmadığından, orada tarikat resmi anlamda hiçbir zaman baskı altına alınmamıştı. Argyllshire'da bir Tapınak Şövalyesi mezarlığı olduğu anlaşılan bir yeri biz kendimiz tespit etmiştik. Bu mezarlıktaki taşların en eski tarihlileri 13. yüzyıldan kalmaydı, sonrakiler ise 18. yüzyıldandı. Eski taşların üzerinde belirli bazı oymalar ve kazınmış semboller vardı ve bunlar İngiltere ile Fransa'daki bilinen Tapınak Şövalyesi manastırlarındakilerin benzeriydi. Sonraki tarihe ait olan taşlar, bu sembolleri özellik taşıyan Mason motifleriyle birleştirmişti, böylelikle bir çeşit kaynaşmayı ispatlıyordu. Böylece tarikatın, ortada bir iz bırakmak-

sızın, ortaçağa ait Argyll bozkırında gizli kapaklı bir varlık sağlayarak, yavaş yavaş laikleştiği ve hem Mason loncalarıyla hem de egemen olan klan sistemiyle kendisini birleştirerek, aslında kendisini sürdürdüğü sonucuna varmamız imkansız değildi.

Bu anlamda Hund'un 'Katı İtaat' için öne sürdüğü soyağacı bize bütünüyle inanılmaz gelmedi. Ancak kendi utangaçlığı ve sonradan ortaya çıkan itibar kaybı nedeniyle, yeni Farmasonluk sistemini daha fazla ayrıntılandırmayı başaramadı. Çağdaşları tarafından bir şarlatan olarak bir kenara atılıp üyeliğe kabul edilme öyküsünü, 'bilinmeyen üstler'le tanışmasını, 'Katı İtaat'i yayma vekaletini uydurmakla itham edildi. Bu suçlamalar karşısında Hund 'bilinmeyen üstler'inin açıklanamaz biçimde kendisini terk ettiğini söylemekle yetinebildi. Onunla tekrar bağlantı kurma ve ona bunların ötesinde talimatlar verme sözü vermişlerdi, buna itiraz edince böyle bir şey yapmadılar. Yaşamının sonlarına doğru, gerçekleri söylediğini tekrarladı, gerçekten varolduklarını konusunda ısrarlı olduğu asli kefillerinin kendisini terk ettiklerini ekledi.

Hund'un iddiaları üzerine düşündükçe, giderek bize inandırıcı gelmeye başladılar ve herkesin denetiminin ötesindeki koşulların getirdiği açık bir ihanetten öte, bizim gözümüzde bahtsız bir kurbandı. Kendi anlatımlarına göre Hund 1742'de, Jakobenler Kıta Avrupa'sındaki meselelerde halen kuvvetli bir siyasi güç sahibi olduğu dönemde üye olmuştu. Ancak 1746'da, Radclyffe öldü. Bu sebeple dostlarının çoğu ya hapse girdi ya da uzaklara, bazı durumlarda ta Kuzey Amerika'ya sürgüne gitti. Hund'un 'bilinmeyen üstler'i onunla yeniden bağlantı kuramamışlarsa, bunun kasıtlı bir şey olmadığı ortadadır. Jakoben davasının çökmesinden hemen sonra Hund'un terk edilmesi gerçeği, öyküsünü doğrulamaktadır.

Yalnızca Hund'un değil, aynı zamanda 'Manastır Belgeleri'nin iddialarına da güven sağlayan başka kanıt parçaları da vardır. Bu kanıt Hund'un 'bilinmeyen üstler'inden temin ettiğini söylediği bir Tapınak Şövalyeleri Büyük Üstadları Listesi'dir.[16] Kendi araştırmamızın temelinde, *Dossi-*

ers Secrets'de geçen Tapınak Şövalyeleri Büyük Üstadları Listesi'nin hatasız olduğu sonucuna vardık, aslında öylesine hatasızdı ki 'iç bilgi'den elde edildiği anlaşılıyordu. Tek bir soyadının yazılışı dışında Hund'un ürettiği liste de *Dossiers Secrets*'dekiyle uyuşmaktaydı. Kısacası Hund, Tapınak Şövalyeleri'nin Büyük Üstadlarına dair, o zaman bilinenlerden çok daha doğru bir liste elde etmişti. Bunun ötesinde, bu listeyi bizim itimat ettiğimiz pek çok belge, yani beyannameler, fermanlar, duyurular halen Vatikan'ın elindeyken ve elde edilemez şekilde dururken hazırlamıştı. Bu durum Hund'un 'bilinmeyen üstler' öyküsünün uydurma olmadığını doğrulamaktadır. Aynı zamanda bu 'bilinmeyen üstler'in Tapınak Şövalyeleri Tarikatı konusunda muhtemelen 'ayrıcalıklı kaynaklar'a erişim şansları olmadığı halde, görülmedik biçimde bilgi sahibi olduklarının da göstergesidir.

Yine de kendisine yönelik suçlamalara rağmen Hund bütünüyle arkadaşsız da bırakılmamıştı. Jakoben davasının çöküşünden sonra Kutsal Roma İmparatoru'ndan aşağı kalmayan sempatik bir hami ve yakın bir yoldaş buldu. O zamanki Kutsal Roma İmparatoru, Lorraine Dükü olan ve Avusturyalı Maria Theresa ile 1735'teki evliliği nedeniyle Habsburg ve Lorraine ailelerini birleştirip Hansburg-Lorraine Hanedanını törenle göreve getiren François'ydı. 'Manastır Belgeleri'ne göre, Sion'un Charles Radclyffe'ten sonra gelen Büyük Üstadı François'nın kardeşi Charles de Lorraine idi.

François Mason olan ve Masonik ilişkilerini açıklayan Avrupalı ilk prensti. François 1731'de 'Biraderlik' çevrelerinin Otuz Yıl Savaşları sırasında yerleşmelerinden beri Batıni faaliyetin kalelerinden birisi olan Hague'da üye olmuştu. François'nın katılım törenine başkanlık eden de Newton, Ramsay ve Radclyffe'in yakın dostu olan Jean Desaguliers'ydi. Bunun ötesinde katılımından kısa süre sonra, François uzun süreliğine kalmak amacıyla İngiltere'ye doğru yola çıktı. Orada kulağa zararsız gelen bir kuruluş olan Spalding Centilmenler Kulübü'nün üyesi oldu.

Sonraki yıllarda, Farmasonluğun yayılması konusunda François de Lorraine'in muhtemelen diğer tüm Avrupalı hü-

kümdarlardan daha çok sorumluluğu vardır. Viyana'daki sarayı, bir anlamda Avrupa'nın Masonik başkenti ve aynı zamanda geniş bir yelpazedeki diğer Batıni merakların merkezi oldu. François Hofburg'daki imparatorluk sarayında simya laboratuarı bulunan bir simya uygulamacısıydı. Son Medici'nin ölümünün ardından Tuscany'nin Büyük Dükü oldu ve Floransa'daki Farmasonlar üzerindeki Engizisyon tacizini becerikli biçimde engelledi. François aracılığıyla kıtadaki ilk Mason locasını kurmuş olan Charles Radclyffe uzun ömürlü bir miras bırakabildi.

Charles Nodier ve Yakın Çevresi

Onu takip eden önemli kültürel ve siyasi şahsiyetlerle, hatta Charles Radclyffe gibi bir adamla kıyaslandığında, Charles Nodier Büyük Üstad olmaya en az uygun aday olarak karşımıza çıkmaktadır. Onu herşeyden önce bir çeşit edebi merak sahibi birisi, görece önemsiz bir edebiyatçı, bir tür çenebaz deneme yazarı, ikinci derece bir romancı ve E.T.A. Hoffman ve sonradan Edgar Allan Poe'nun tuhaf geleneği içinde yer alan bir kısa hikaye yazarı olarak biliyorduk. Ancak zamanında Nodier önde gelen kültürel şahsiyetlerden birisi olarak görülmekteydi ve etkisi devasaydı. Bundan öte, bir dizi şaşırtıcı yolla araştırmamızla bağlantılı olduğu da ortaya çıkmıştı.

1824'te Nodier edebi bir şöhrete kavuşmuştu bile. O yıl içinde Ortaçağ ve özellikle de gizemli el yazmaları konusunda önde gelen Fransız arşivlerinin bulunduğu Arsenal Kütüphanesi'ne Baş Kütüphaneci olarak atandı. Arsenal'in çeşitli hazineleri arasında Sion'un en eski Büyük Üstadlarından birisi olarak listede yer alan Ortaçağ simyacısı Nicolas Flamel'in simya üzerine çalışmalarının da bulunduğu söylenmekteydi. Arsenal aynı zamanda Kardinal Richelieu'nun esrarengiz, Kabalistik ve Hermetik düşünce üzerine eserlerinin eksiksiz bir koleksiyonunu içermekteydi. Başka hazineler de bulunuyordu. Fransız Devrimi patlak verdiği sırada ülkenin dört bir yanındaki manastırlar yağmalandı ve bütün kitaplarla el yazmaları depolanması amacıyla Paris'e

yollandı. Ardından 1810'da, Napoleon, kesin bir dünya kütüphanesi yaratma tutkusunun sonu olarak Vatikan'ın neredeyse bütün arşivine el koyarak Paris'e getirdi. Üç binden fazla kasa dolusu malzeme bulunmaktaydı ve aralarından bazıları, örneğin Tapınak Şövalyeleri ile ilgili bütün malzemeler, özellikle talep edilmişti. Bu evrakların bazıları sonradan Roma'ya geri döndüyse de çok büyük kısmı Fransa'da kaldı. Nodier ve arkadaşlarının eline geçen malzemeler de manastırlardan ve Vatikan'ın arşivinden yağmalanan bu türden gizemli kitaplar ve el yazması eserlerdi. Bunları sistemli biçimde elediler, katalogladılar, dikkatle incelediler.

Nodier'nin bu göreve katılan arkadaşları arasında Eliphas Levi ve Paul Christian takma adını kullanan Jean Baptiste Pitois vardı. Bu iki adamın çalışması sonraki yıllarda Batıniliğe yönelik büyük bir merakın yeniden doğmasına yol açtı. 19. yüzyıldaki Fransız 'gizil dirilişi' olarak adlandırılan şey içerisinde sonuç olarak bu iki adamın ve onların akıl hocası Charles Nodier'nin izi bulunabilir. Aslında, Pitois'nın *Büyünün Tarihi ve Pratiği* adlı yapıtı 19. yüzyılın gizil öğrencileri için bir kutsal kitap niteliği kazanmıştı. Özgün haliyle Nodier'ye ithafıyla birlikte yakın zamanda İngilizce çevirisi yeniden yayımlanan bu eser modern gizil öğrencilerinin imrenerek baktığı bir çalışmadır.

Arsenal'deki görevi süresince Nodier üretken biçimde yazmayı ve yayımlamayı sürdürdü. Sonraki en önemli eserleri antik Fransa'daki özel öneme sahip yerlere adanmış, kalın, bolca resimlenmiş, eskiye yönelik çok ciltli şaheserlerdir. Bu muazzam çalışmasında, fazlasıyla çarpıcı biçimde, o zamanlar Merovenjlere hiç kimse doğru dürüst ilgi duymazken Nodier Merovenj dönemine hatırı sayılır bir yer ayırdı. Ayrıca Tapınak Şövalyeleri üzerine geniş bölümler de vardır ve 'Manastır Belgeleri'ne göre Tapınak Şövalyeleri ile Sion Tarikatı arasındaki ayrılığa işaret eden 1188'deki gizemli 'karaağacın kesilmesi'nin ayrıntılı bir anlatısını da içeren, Gisorlar üzerine özel bir makale bulunmaktadır[17].

Aynı zamanda Nodier sadece bir kütüphaneci ve bir yazar da değildi. Sürekli olarak ilgi odağında olmak isteyen ve kendi önemini abartmaktan geri kalmayan girişken, ben-

merkezci ve havalı bir kişiydi. Arsenal Kütüphanesi'ndeki konağında kendisini döneminin en etkili ve prestij sahibi 'estetik hükümdarlar'ından birisi olarak tanıtan bir salon da açtı. 1844'teki ölümüne dek, sonraki başarılarıyla kendisini gölgede bırakan bütün bir kuşağa akıl hocası olarak hizmet etmişti. Örnek vermek gerekirse, Nodier'nin baş müridi ve en yakın arkadaşı 'Manastır Belgeleri'ndeki Sion'un Büyük Üstad listesine göre ondan sonra gelen genç Victor Hugo'ydu. Bu grupta, Roma'daki Poussin'in mezarına özel bir hac ziyareti yaparak üzerinde 'Les Bergers d'Arcadie'nin bir reprodüksiyonuna uygun şekilde oraya bir taş diken François-René de Chateaubriand da vardı. Balzac, Delacroix, Dumas Baba, Lamartine, Musset, Theophile Gautier, Gerard de Nerval ve Alfred de Vigny vardı. Rönesans'ın şair ve ressamları gibi, bu adamlar da çoğunlukla Batıni ve özellikle de Hermetik geleneğe derin ilgi duydular. Ayrıca eserlerine, bizim için Sauniere ve Rennes-le-Chateau ile başladığı gibi, gizeme yönelik bir dizi motifler, temalar, kaynaklar ve imalar kattılar. Örneğin 1832'de, Blanchefort ve Rennes-le-Chateau ile ilgili efsanevi bir hazineden uzun uzun bahseden *Rennes-le-Bains'e Yolculuk* adlı bir kitap yayımlandı. Pek bilinmeyen bu kitabın yazarı, Auguste de Labouisse-Rochefort başka bir eser daha yazdı, *Sevgililer – Eleonore'a*. Künye sayfasında hiçbir açıklama olmaksızın şu slogan yazılıydı: 'Et in Arcadia Ego'.

Nodier'in edebi ve Batıni faaliyetleri araştırmamıza epeyce açık biçimde uymaktaydı. Ama yaşamının başka bir yanı bizim açımızdan çok daha ilgi çekiciydi. Nodier, çocukluğundan beri gizli cemaatlerle derinlemesine içli dışlı olmuştu. Örneğin ta 1790'da, on yaşında Philadelphes olarak adlandırılan bir gruba katıldığı biliniyordu[18]. 1793 sıralarında aralarında sonradan Napoleon'a karşı suikast düzenleyenlerden birisinin de bulunduğu başka bir grup veya belki de ilk kez bir iç çevre oluşturdu. 1797 tarihli bir belge, o yıl, yine Philadelphes olarak bilinen, başka bir grubun daha kuruluşunu bildirmektedir[19]. Besançon Kütüphanesi'nde Nodier'nin yakın arkadaşlarından birisince bu grup üzerine yazılmış ve bir listesini veren gizli bir belge bulun-

maktadır. Başlığı şöyledir: "Le Berger Arcadien ou Premiere Accents d'une Flute Champetre" (Arkadyalı Çoban Bir Kavalın İlk Nağmelerini Çalıyor)[20].

Nodier 1802'de, Paris'te 'İncilci ve Pisagorcu' olarak tanımladığı gizli bir cemaatle olan ilişkisini yazdı[21]. Sonra, 1815'te, ismini koymadan, en garip ve etkili eserlerinden birisi olan *Ordudaki Gizli Cemaatlerin Tarihi*'ni yazdı. Bu kitapta Nodier kasten belirsiz bir tavır takınmaktadır. Yalnızca kurgu mu yoksa gerçekleri mi yazdığını tam olarak açıklamamaktadır. Belirttiği kadarıyla bu kitap tarihsel olayların azıcık kılık değiştirmiş bir alegorisiydi. Sonuçta gizli cemaatlerin felsefelerini kapsamlıca ortaya çıkarmaktadır. Bu türden cemaatleri, aralarında Napoleon'un tepetaklak oluşunun da bulunduğu, bir dizi tarihsel başarılarıyla övmektedir. Nodier çalışmakta olan çok sayıda gizli cemaat bulunduğunu ilan etmektedir. Ancak şunu da ekler ki bunlardan birisi tüm diğerlerinden üstündür, aslında diğerlerine başkanlık eden de odur. Nodier'ye göre, bu 'üst' gizli cemaatin adı Philadelphes'ti. Ancak aynı zamanda, "beni Philadelphes'e bağlayan ve onların toplumsal adıyla bilinmelerine neden olmamı yasaklayan yemin"den de bahsetmektedir[22]. Bununla birlikte, Nodier'nin alıntı yaptığı bir söylevde Sion'un işareti vardır. Napoleon'a suikast düzenleyenlerden birisi tarafından gerçekleştirilen bir Philadelphes toplantısında yapıldığı söylenmektedir. Söz konusu adam yeni doğan oğlundan söz etmektedir:

> Kendisini Annibal yeminiyle sizlere bağlayacak yaşta değil; ancak bilin ki ona Eliacin ismini verdim ve onu tapınağın ve sunağın bekçiliği için temsilci olarak seçtim, eğer erken ölmem gerekirse Kudüs'teki zalimlerin sonuncusunun tacını kaybetmesini görmeliyim[23].

Nodier'nin kitabı gizli cemaatler korkusunun neredeyse patolojik bir hal aldığı bir ortamda patlayıverdi. Böylesi cemaatler çoğu kez Fransız Devrimi'ne önayak olmakla suçlanmaktaydı: ve Napoleon sonrası Avrupa'daki atmosfer

pek çok açıdan 1950'lerde Amerika Birleşik Devletleri'ndeki 'McCarthy Dönemi'nin benzeriydi. İnsanlar her yerde komplolar görüyorlar veya gördüklerini hayal ediyorlardı. Ortalıkta çok sayıda cadı avı dolanıyordu. Her kamusal huzursuzluk, önemsiz her bozulma, talihsiz her olay 'yıkıcı faaliyet'e bağlanıyordu. Sinsice sahne arkasından çalışan, köklü kurumların önlemlerini aşındıran, her türden namussuz sabotajlara başvuran, yüksek düzeyde sistemli yeraltı örgütlenmelerinin çalışmalarına bağlanıyordu. Bu zihniyet aşırı baskı önlemlerine yol açtı. Baskı çoğunlukla uydurma bir tehdide yöneliyordu, buna karşılık da kendilerini uydurmaca tasarılarla uyum halinde şekillendirebilen gerçek muhaliflerin, gerçek yıkıcı komplocu grupların doğuşuna neden oluyordu. Gizli cemaatler, hayal ürünü olsalar da üst yönetim kademelerine yayılan bir paranoyayı kışkırttı; bu paranoya da sıklıkla herhangi bir gizli cemaatin kendi başına yapabilme olasılığı bulunanın ötesinde şeyleri başardı. Yalnızca gizli cemaatlerin değil, aynı zamanda gizli cemaat mitinin de 19. yüzyıl Avrupa tarihinde önemli bir rol oynadığına şüphe yoktur. Bu mitin baş mimarlarından ve ardındaki olası gerçeklerden biri de Charles Nodier'ydi[24].

Debussy ve Güllü Haç

Nodier'nin ifadelendirdiği eğilimler, yani gizli cemaatlerden etkilenme ve Batıniliğe yönelik tazelenen ilgi, 19. yüzyılda etkisini arttırmaya ve taraftar kazanmaya devam etti. Her iki eğilim Berenger Sauniere 1819'da Rennes-le-Chateau'da gizemli parşömenleri bulduğu sıralarda, Paris'teki *fin de siecle* ile yani Sion'un Büyük Üstadı olduğu söylenen Claude Debussy çevresiyle doruğa çıktı.

Debussy'nin sembolist şair Paul Verlaine aracılığıyla Victor Hugo ile tanıştığı anlaşılmaktadır. Sonradan Hugo'nun bir dizi eserini müziğe aktarmıştı. Bunun yanı sıra 19. yüzyılın son on yılında Paris'teki kültürel yaşamda egemen olan sembolist çevrelerin tamamlayıcı üyelerinden birisi olmuştu. Bu çevreler bazen ünlü, bazen tuhaf, bazense hem ünlü hem de tuhaftı. Aralarında genç rahip Emile Hof-

fet ve Debussy ile birlikte Sauniere ile tanışmaya gelen Emma Calve vardı. Ayrıca, başyapıtlarından birisi olan *L'Apres-Midi d'un Faune* Debussy tarafından müziğe uyarlanan Fransız sembolist şiirinin esrarengiz şamanı Stephane Mallarmé de bu çevredendi. Merovenj draması *Pelleas et Melisande,* Debussy tarafından dünyaca ünlü bir operaya çevrilen sembolist oyun yazarı Maurice Maeterlinck de vardı. 'Biraderlik' oyunu, Axel, tüm Sembolist Hareket için kutsal bir kitap niteliği kazanan gösterişli Comte Philippe Auguste Villiers de l'Isle-Adam vardı. 1918'de ölümü tamamlamasına engel olduysa da Debussy, onu da bir operaya çevirme niyetiyle Villiers'nin gizil draması için bir libretto bestelemeye başlamıştı. Debussy'nin diğer arkadaşları arasında Mallarmé'nin ünlü salı akşamı suarelerine katılan Oscar Wilde, W. B. Yeats, Stefan George, Paul Valery, genç Andre Gide ve Marcel Proust gibi saygıdeğer kişiler bulunuyordu.

Debussy ve Mallarme'nin çevreleri kendi içlerinde Batıniliğe gömülmüştü. Aynı zamanda, halen daha da Batıni olan çevrelerle de örtüşmekteydiler. Böylece Debussy, Fransız 'gizil dirilişi' olarak neredeyse tüm dikkat çekici isimlerle içli dışlı olmuştu. Bunlardan birisi Emma Calve'nin dostlarından birisi ve Güllü Haç Kabalistik Tarikatı'nın kurucusu olan Markiz Stanislas de Guaita'ydı. Bir ikincisi Emma Calve'nin başka bir dostu ve MacGregor Mathers'ın kötü bir üne sahip olan arkadaşı, satanist Jules Bois'ydı.

Debussy'nin tanıdığı başka bir gizemci ise daha bilinen adı olan Papus'le[25] halen Tarot konusunda belli başlı eserlerden biri sayılan bir kitap yazan Doktor Gerard Encausse'ydi. Papus pek çok Batıni tarikat ve cemaatin üyesi olmakla kalmayıp aynı zamanda Rus Çarı Nicholas ve Çariçe Alexandra'nın da sırdaşıydı. Papus'ün en yakın arkadaşları arasında, ismi araştırmamızda önceden de geçen Jules Doinel vardı. Doinel 1890'da Carcassonne'da kütüphaneci olmuştu ve Languedoc'ta Papus'le birlikte piskopos olarak görev yaptığı bir neo-Cathar kilisesi kurmuştu. Aslında Doinel kendisini Montsegur ve Rennes-le-Chateau'yü kapsa-

yan Alet bölgelerini içeren Mirepoix Gnostik Piskoposu ilan etmişti.

Doinel'in kilisesinin, fazlasıyla ilgi çekici biçimde Caithness Kontu'nun eşi Lady Caithness'ın Paris'teki evinde doğulu bir piskopos tarafından kutsandığı söyleniyordu. Geçmişe dönecek olursak, bu kilisenin yüzyılın sonundaki diğer kiliselerin çoğu gibi, zararsız bir tarikat veya mezhep olduğu anlaşılmaktadır. Ancak aynı zamanda, resmi makamlarda hatırı sayılır bir korkuya da neden oldu. Vatikan'daki Kutsal Büro'da 'Cathar eğilimlerin yeniden güçlenmesine' ilişkin özel bir rapor hazırlandı. Papa, saldırganca 'eski Albigen sapkınlığı'nın yeni bir tezahürü olarak suçladığı Doinel'in kurumunu alenen kınayan bir ferman yayımladı.

Vatikan'ın kınamasına rağmen, Doinel 1890'ların ortalarında özellikle de Rennes-le-Chateau Papazı (Sauniere) zenginliğinin tadını çıkarırken, Sauniere'in memleketinde faaldi. Bu iki adam Debussy üzerinden tanışmış olabilir. Ya da belki Emma Calve aracılığıyla. Belki de Rennes-les-Bains Papazı, Sauniere'in en iyi arkadaşı ve Carcassonne Sanatlar ve Bilimler Derneği'nden Doinel'in meslektaşı olan Abbé Henri Boudet aracılığıyla.

Debussy'nin en yakın gizil bağlantılarından birisi de, Papus'ün başka bir arkadaşı ve tahmin edilebilir şekilde Emma Calve'nin dostlarından biri olan Josephin Peladan'dı. Peladan 1889'da Kutsal Topraklar'ı ziyarete gitti. Geri döndüğünde, Kutsal Mezar'ın bulunduğu geleneksel arazide değil, eskiden Tapınak Şövalyeleri yerleşkesinin bir parçası olan Ömer Camii'nin altında İsa'nın mezarının yerini bulduğunu iddia etti. Heyecanlı bir hayranının sözcükleriyle, Peladan'ın keşfi "o kadar şaşırtıcıydı ki herhangi bir başka çağda Katolik dünyasını temellerinden sarsabilirdi"[26]. Ancak ne Peladan ne de arkadaşları, İsa'nın mezarının nasıl bu kadar kesin biçimde tanımlanabildiğine ve doğrulanabildiğine dair herhangi bir işaret vermeye istekli değillerdi. Elbetteki, önemli, tartışmaya yol açıcı hatta belki de bomba etkisi yaratacak bir şey içeriyorsa bunun bulunmasının Katolik dünyasını sallaması gerekirdi. Peladan iddia ettiği keş-

fine dair ayrıntı vermedi. Ancak, kendince bir Katolik olmasına rağmen yine de İsa'nın ölümlü olduğunda ısrar etti.

1890'da Peladan yeni bir tarikat kurdu: Katolik Güllü Haç, Tapınak ve Kase Tarikatı. Bu tarikat aynı dönemdeki diğer Güllü Haç kuruluşlarından farklı olarak, bir şekilde papalık kınamasından sıyrılmayı başarabildi. Bu aralarda Peladan ilgisini giderek sanatlara yöneltmeye başladı. "Sanatçı," diyordu, "zırhını giymiş bir şövalye olmalı, sembolik Kutsal Kase meselesiyle tutkuyla ilgilenmeli." Bu ilkeye bağlı kalarak, Peladan bütünüyle estetiğe bürünmüş bir haçlı seferine girişti. Açıkça söylenen gayesi 'gerçekçiliği yıkmak, Latin zevkini geliştirmek ve bir idealist sanat okulu yaratmak' olan ve Salon de la Rose + Croix (Gül + Haç Salonu) adıyla bilinen, tanıtımı çok iyi yapılan, her yıl düzenlenen bir sergiler dizisi şeklini aldı. Belirli temalar ve konular, 'ne kadar iyi, hatta mükemmel biçimde icra edilseler de' otokratik biçimde ve acelece değersiz oldukları gerekçesiyle reddedildi. Reddedilen tema ve konular listesinde 'yavan' tarih resimleri, yurtsever ve askeri resimler, çağdaş yaşamın betimlemeleri, portreler, kırsal manzaralar ve 'Poussin tarzıyla yapılanlar dışındaki tüm peyzaj çalışmaları' vardı[27].

Peladan kendisini resimle de sınırlandırmadı. Tersine, estetiğini müzik ve tiyatroya da yaymaya çalıştı. Özellikle Orpheus, Argonautlar ve Altın Post Meselesi, 'Güllü Haç'ın Gizemi' ve 'Kutsal Kase'nin Gizemi' gibi konularda eserler sahneleyen kendi tiyatro kumpanyasını oluşturdu. Bu yapımların düzenli teşvikçi ve hamilerinden birisi Claude Debussy idi.

Peladan'ın ve Debussy'nin arkadaşlarından bir diğeri, genç yaşlarda Victor Hugo ile birlikte 'Güllü Haç' çevresine dahil olan Maurice Barres'ydi. 1912'de Barres, ünlü romanı *La Colline Inspirée*'yi (İlham Kaynağı Dağı) yayımladı. Bazı çağdaş yorumcular eserinin aslında Berenger Sauniere ve Rennes-le-Chateau'nun hafiften şekil değiştirmiş bir alegorisi olduğunu öne sürmektedirler. Kuşkusuz bütünüyle tesadüfî olmayacak kadar çarpıcı paralellikler bulunmaktadır. Ancak Barres anlatısını ne Rennes-le-Chateau ne de Langu-

edoc'taki başka bir yere yerleştirmez. Tersine, başlığa konu olan 'ilham kaynağı dağ' Lorraine'de üzerinde bir köy bulunan dağdır. Söz konusu köy de Sion'un eski hac merkezidir.

Jean Cocteau

Bize göre Jean Cocteau, hem Charles Radclyffe'e hem de Charles Nodier'ye kıyasla etkili bir gizli cemaatin Büyük Üstad adayı olacak en ilgisiz kişilerden birisiydi. Ancak araştırmamız Radclyffe ve Nodier'nin durumlarına ilişkin dikkate değer bazı ilgili bağlantılar ortaya çıkarmıştı. Cocteau'da çok az şey bulabildik.

Kuşkusuz, 'iktidar koridorları'na yakın bir çevrede büyümüştü, ailesi politik anlamda dikkat çekiciydi ve amcası önemli bir diplomattı. Ancak Cocteau, en azından görünüşte bu dünyayı terk etti, on beş yaşında evden ayrıldı ve Marsilya'nın salaş alt-kültürüne daldı. 1908'de kendisini bohem sanat çevrelerine tanıtmıştı. Yirmili yaşlarının başında Proust, Gide ve Maurice Barres ile arkadaşlık kurdu. Aynı zamanda birlikte çeşitli tinselcilik ve gizil gezintilerine çıktıkları Victor Hugo'nun büyük torunu Jean'ın da yakın bir arkadaşıydı. Hızla Batıniliğe yoğunlaştı ve Hermetik düşünce yalnızca eserlerinin çoğunu şekillendirmekle kalmayıp bütün estetiğini de etkiledi. 1912'den sonra, eğer zorla olmadıysa, dergilerinde sıkça söz ettiği Debussy ile vakit geçirmeye başladı. 1926'da, *Pelleas et Melisande* adlı bir opera yapımı için set tasarladı, çünkü yorumculardan birisine göre 'isminin her zaman Claude Debussy ile birlikte anılmasına direnç göstermeyi beceremiyordu.'

Uyuşturucu bağımlılığı ve ardı ardına gelen eşcinsel ilişkileri içeren Cocteau'nun özel yaşamı kötü bir düzensizlik gösteriyordu. Bu onun uçuk ve umursamayan sorumsuz bir kişi olduğu imajını güçlendirdi. Fakat aslında, kamusal anlamda büründüğü kişiliğin her zaman fazlasıyla farkındaydı ve kişisel çılgınlıkları ne olursa olsun etki ve güç sahibi insanlara erişmesini engellemelerine izin veremezdi. Kendisinin de kabullendiği gibi, her zaman için halk tara-

fından tanınma, onur, itibar, hatta Fransız Akademisi'ne kabul edilmek için can atıyordu. İstediği statüye erişmesini kesinleştirecek koşullara yeterince uyarak sözünün doğruluğunu kanıtladı. Böylece Jacques Maritain ve Andre Malraux gibi seçkin kişilerin hiç uzağında kalmadı. Görünüşte hiçbir zaman politikayla ilgilenmese de savaş sırasında Vinchy hükümetini kınadı ve anlaşıldığı kadarıyla Direniş'le mütevazı bir işbirliği kurdu. 1949'da Şövalyelik Onur Lejyonu unvanını aldı. 1958'de Gaulle'ün kardeşi tarafından Fransa konusunda bir söylev yapması davetini aldı. Böylesi bir rol genel olarak Cocteau'ya verilmezdi; ancak o bunu çok defalar yaptı ve bunu yapmaktan da zevk aldı.

Yaşamının büyük bölümünde Cocteau bazen özel olarak, bazense tali yollardan olmak üzere kralcı Katolik çevrelerle ilişki kurdu. Aralarında Proust'un arkadaşları ve hamilerinin bulunduğu yaşlı aristokrasi mensuplarıyla sık sık arkadaşlık kurdu. Ama aynı zamanda, Cocteau'nun Katolikliği epeyce şüpheli, epeyce alışılmışın dışında ve dinsel bir bağlılığın ötesinde estetik bir şeydi. Yaşamının sonraki kısmında, muhtemelen Berenger Sauniere'in garip etkisiyle enerjisinin çoğunu kiliseleri yeniden dekore etmeye adadı. Yine de dindarlığı şüpheliydi: "Bir şapel dekore ettiğim için beni dinci bir ressam sanıyorlar. İnsanları yaftalamak için kullanılan her zamanki manyaklık[28]."

Sauniere gibi Cocteau da yeniden dekorasyonlarında bazı tuhaf ve müstehcen detayları birleştirdi. Bazıları Londra'daki Leicester Meydanı'nın köşesindeki Notre Dame de France kilisesinde görülebilir. Kilise 1865 tarihliydi ve kutsanması sırasında bazı Masonik bağlantılar olabilirdi. 1940'ta, hava saldırıları sırasında ciddi biçimde hasar gördü. Bununla birlikte pek çok önemli Özgür Fransa Gücü mensubu için gözde bir ibadet merkezi olarak kaldı ve savaştan sonra Fransa'nın dört bir yanından gelen sanatçılar tarafından restore edildi ve yeniden dekore edildi. Bunlardan birisi de 1960'ta, ölümünden üç yıl önce, Çarmıha Geriliş'i betimleyen bir fresk yapan Cocteau'ydu. Fazlasıyla benzersiz bir Çarmıha Gerilme betimlemesidir. Kara bir güneş ve sağ alt köşede uğursuz, yeşil renkli ve kimliği belir-

siz bir figür bulunmaktadır. Fazlasıyla Horus'un Mısır tarzı bir sunumunu andıran kuş motifli bir kalkan tutan Romalı bir asker vardır. Yas tutan kadınlar ve zar atan askerlerin arasında uyuşmaz biçimde iki çağdaş figür vardır ki bunlardan birisi sırtını dikkat çekici biçimde haça dönmüş olarak sunulan Cocteau'nun kendi portresidir. Tüm bunlar arasında en çarpıcı olanıysa, freskin çarmıhın sadece küçük bir kısmını betimlemesidir. Asılan her kimse yalnızca dizleri görünmektedir böylece yüzü görünmediğinden çarmıha gerilenin kimliği belirlenememiş olur. Çarmıha dayanmış biçimde, kimliği belirsiz kurbanın hemen ayaklarının altında da devasa bir gül vardır. Kısacası bu tasarım aleni bir Güllü Haç oyunudur. Böyle değilse bile, bir Katolik kilisesinde bulunabilecek fazlasıyla eşsiz bir motiftir.

Çift XXIII. John'lar

Sion'un Büyük Üstadı olduğu söylenen kişilerin listesinin ortaya çıktığı *Dossiers Secrets* 1956 tarihliydi. Cocteau 1963'te ölmüştü. Bu nedenle ondan sonra kimin geldiğine veya Sion'u şu an kimin yönettiğine dair bir belirti yoktu. Fakat Cocteau'nun kendisi buna yoğun olarak ayrı bir ilgi duymaktaydı.

'Manastır Belgeleri'nin iddiasına göre 1188'de 'karaağacın kesilmesi'ne kadar, Sion ve Tapınak Şövalyeleri Tarikatı aynı Büyük Üstad'ı paylaşmaktaydı. 1188'den sonra Sion'un ilki Jean de Gisors olmak üzere kendi Büyük Üstad'ını seçtiği söyleniyordu. 'Manastır Belgeleri'ne göre, görevlerini üstlenirken Jean (John-Yahya) ya da o zamanki dört kadın gibi Jeanne (Joan) ismini benimsiyorlardı. Sion'un Büyük Üstadları böylelikle 1188'den günümüze kadar Jeanlar ve Jeanneler silsilesinden oluşmaktaydı. Bu sıralama, Peter'e (Petrus) dayanan ve tüm Hıristiyanları kapsayan papalıktan farklı (ve muhtemelen karşıt biçimde) açıkça John ismine dayalı Batıni ve Hermetik bir papalığı vurgulamak içindi.

Kuşkusuz önemli bir soru bunun hangi John olduğuydu. Vaftizci John mu? Dördüncü İncil'in yazarı 'Aziz Hava-

ri' John (Yuhanna) mu? Yoksa Vahiy Kitabı'nın yazarı İlahi John (Yuhanna) mu? Bu üçünden biri olmalıydı çünkü Jean de Gisors 1188'de II. Jean unvanını aldığı anlaşılmaktadır. Öyleyse I. Jean kimdi?

Bu sorunun yanıtı ne olursa olsun Jean Cocteau, Sion'un Büyük Üstadları Listesi'nde XXIII. Jean olarak geçiyordu. 1959'da Cocteau muhtemelen hala Büyük Üstad unvanına sahip bulunuyorken, Papa XXII. Pius öldü ve toplanan kardinaller yeni papa olarak Venedik Kardinali Angelo Roncalli'yi seçtiler. Yeni seçilen her papa kendi ismini seçerdi ve Kardinal Roncalli XXIII. John ismini seçerken epeyce şaşkınlıkla karşılandı. Bu şaşkınlık haksız değildi. Öncelikle 'John' ismi en son 15. yüzyılın başlarında bir Papalık karşıtı tarafından kullanılmasından bu yana lanetlenmişti. Bunun da ötesinde, zaten bir XXIII. John vardı. 1415'te tahtından ayrılan ve epeyce ilginç biçimde önceden Alet Piskoposu olan kişi de aslında XXIII. John'du. Bu anlamda en azından şu söylenebilirdi ki Kardinal Roncalli'nin aynı ismi benimsemesi alışılmadık bir şeydi.

1976'de İtalya'da esrarengiz küçük bir kitap yayımlandı ve kısa süre sonra Fransızca'ya çevrildi. İsmi *Papa XXIII. John'un Kehanetleri* ve Cocteau ile aynı yıl, on üç yıl önce 1963'te ölen bir papa tarafından yazıldığı söylenen düzyazı şeklinde yazılmış anlaşılması güç kehanetler içeren şiirlerden oluşan bir derlemeydi. Bu 'kehanetler'in çoğu fazlasıyla anlaşılmazdı ve tutarlı bir yoruma meydan okur nitelikteydi. Gerçekten XXIII. John'un eseri olup olmadığı tartışmaya açıktır. Ama eserin giriş bölümünde Papa John'un yapıtı olduğu iddia edilmektedir. Bundan da öte bir şey daha iddia edilmektedir. XXIII. John, Türkiye'den Sorumlu Papalık Elçiliği görevini yerine getirirken 1935'te 'Güllü Haç'a gizlice üye olmuştur.

Söylemek bile gereksiz bu iddia akıl alır gibi görünmüyor. Kuşkusuz ispatlanamaz ve biz de bunu destekleyici hiçbir kanıt bulamadık. Ancak şunu da merak etmeden yapamadık, böylesi bir iddia neden ilk yerden yapılmıştı?

Herşey bir yana bu doğru olabilir miydi? Bunda en azından bir parça doğruluk payı olabilir miydi? 1188'de

Sion Tarikatı'nın ikinci isim olarak 'Güllü Haç Gerçeği'ni benimsediği söylenmekteydi. Eğer Papa John 'Güllü Haç' örgütüyle ilişkiliyse ve bu örgüt de Sion Tarikatı ise bunların anlamı fazlasıyla ilgi çekici olabilirdi. Diğer şeylerin yanında Kardinal Roncalli'nin papa olurken kendi gizli Büyük Üstad'ının ismini seçtiğini, böylelikle sembolik bir nedenden dolayı XXIII. John olarak, aynı anda hem Sion hem de Papalık üzerinde liderlik yapabileceği iddia edilmekteydi.

Durum ne olursa olsun, hem Sion hem de Roma'nın bir XXIII. John (ya da Jean) yönetimi altında olması olağandışı bir rastlantıdır. 'Manastır Belgeleri' Aziz Peter'in tahtını işgal edenle aynı unvana (Jean XXIII.) sahip böylesi bir rastlantı yaratan bir liste yapmayı beceremezdi. Çünkü Sion'un Büyük Üstadları Listesi Biliotheque National'e, XXIII. John papa olmadan üç yıl önce, yani 1956'da yazılıp gönderilmişti.

Başka bir çarpıcı rastlantı daha vardı. 12. yüzyılda Malachi adında İrlandalı bir keşiş bir dizi Nostradamusvari kehanetler yazdı. Aralarında şu anki Papa II. John-Paul'ün de bulunduğu pek çok önemli Roma Katoliği tarafından takdirle karşılanan bu kehanetlerde, Malachi tesadüfen sonraki yüzyıllarda Aziz Peter'in tahtına geçecek papaları sıralamaktadır. Her bir papa için tanımlayıcı özel bir slogan önermektedir. XXIII. John için önerdiği slogan Fransızca'ya çevrildiğinde şöyledir: "Pasteur et Nautonnier" (Çoban ve Dümenci)[29]. Sion'un Büyük Üstadı'nın resmi unvanı da 'Nautonnier'ydi.

Bu garip tesadüflerin altında yatan gerçek ne olursa olsun, Roma Katolik Kilisesi'nin yeniden yönlendirilerek yorumcuların sıklıkla söylediği şekilde 20. yüzyıla getirilmesinde en büyük sorumluluk Papa XXIII. John'undur. Bunların çoğu John'un törenle açtığı İkinci Vatikan Konsülü'nün reformlarıyla başarılmıştır. John bunun yanında başka değişikliklerden de sorumludur. Örneğin Kilise'nin Farmasonluk konusundaki tutumunu yeniden gözden geçirerek kökleri en azından iki yüzyıl öncesine dayanan bir geleneği kırarak Katoliklerin Farmason olabilmesine izin vermiştir. Haziran 1960'ta son derece önemli bir Papalık mektubu yayınladı[30].

Bu mektup özellikle 'İsa'nın Kıymetli Kanı' konusuna eğiliyordu. O kana şimdiye kadar emsali görülmemiş bir önem atfediyordu. İsa'nın bir insan olarak acı çekmesinin üzerinde duruyor ve insanlığın günahlarından arınmasının kanının akmasıyla başarıldığını iddia ediyordu. Papa John'un mektubu bağlamında, İsa'nın insani tutkusu ve kanının akmasına Yeniden Diriliş ya da hatta Çarmıha Gerilme'den çok daha büyük bir önem yüklenmektedir.

Sonuçta bu mektubun imaları muazzamdı. Bir yorumcunun incelemesine göre, Hıristiyan inancını temelden bütünüyle değiştiriyordu. Eğer insanlığın günahlarından arınması İsa'nın kanının akmasıyla sağlandıysa, ölümü ve yeniden dirilmesi gereksiz olmasa da önemsiz kalıyordu. İsa doğruluğunu yitirmemek için inancı uğruna çarmıhta ölmek zorunda değildi.

7

ASIRLAR BOYUNCA SÜREN KOMPLO

Biriktirdiğimiz kanıtları nasıl sentezleyecektik? Bunların çoğu etkileyiciydi ve biraz gidişata bağlı, birazcık da tutarlı bir şeye tanıklık ettiği anlaşılıyordu. Ancak Sion'un Büyük Üstadları listesinin doğruluğu inanılır görünmese de ilgi çekici bazı tutarlılıklar göstermekteydi. Örneğin listedeki kişilerin büyük çoğunluğu 'Manastır Belgeleri'nde belirtilen soyağaçlarıyla, özellikle de Lorraine Sülalesi'yle akrabalık veya kişisel ilişki yoluyla bağlantılıydı. Listedeki kişilerin çoğu farklı türden tarikatların veya gizli cemaatlerin içindeydi. Listede yer alan neredeyse tüm kişiler, sözde Katolik bile olsalar, alışılmışın dışında dinsel inançlara sahiptiler. Neredeyse hepsi Batıni düşünce ve geleneğe kapılmıştı. Neredeyse her durumda, Büyük Üstad ile halefi ve selefi arasında bir tür yakın ilişki bulunuyordu.

Bununla birlikte, bu tutarlıklıklar etkileyici olsa da bir şeylerin ispatı olmak zorunda da değildi. Örneğin Ortaçağ boyunca varlığını doğruladığımız Sion Tarikatı'nın sonraki yüzyıllarda da varlığını korumaya devam ettiğini kanıtlamıyordu. Büyük Üstad olarak adlandırılan kişilerin gerçekten bu konuma sahip olup olmadıklarını da ispatlamıyordu. Bize bunlardan bazılarının gerçekten böyle bir unvana sahip olması halen inanılmaz geliyordu. Bazı bireyler söz konusu

olduğunda, Büyük Üstad oldukları yaş tartışmalıydı. Kalıtsal bir ilke temel alınarak Edouard de Bar'ın beş, René d'Anjou'nun sekiz yaşında Büyük Üstad seçilmiş olması olasıydı. Ancak her ikisinin de yirmi bir yaşında Büyük Üstad olduğu söylenen Robert Fludd veya Charles Nodier ya da yirmi üç yaşında olan Debussy'ye böylesi bir ilkenin uygulandığı sanılmıyordu. Böylesi bireylerin, örneğin Farmasonlarda olduğu gibi 'çeşitli kademelere yükselmek için çalışmaya zaman bulması' imkansızdı. Hiçbiri kendi çevresinde bile tanınmamıştı. Bu anormalliğin akla yatan bir yanı yoktu. Bu durumda Sion'un Büyük Üstadlığı çoğu zaman tamamen sembolik olan belki de kendisine uydurulan statünün farkında bile olmayan kukla bir yönetici tarafından doldurulan geleneksel bir konumdu.

Ancak en azından sahip olduğumuz bilgi temelinde spekülasyon yapmanın boş olduğu ispatlanmıştı. Bu nedenle yeniden tarihe döndük ve Sion Tarikatı'nın kanıtlarını Büyük Üstad listelerinde yer alanların çevresinde değil her yerde aramaya başladık. Özellikle Lorraine'deki ailenin ve 'Manastır Belgeleri'nde geçen diğer bazı ailelerin kaderi üzerine yöneldik. Bu belgelerdeki diğer ifadeleri doğrulamaya uğraştık. Örtülü biçimde sahnenin arkasında faaliyet gösteren gizli bir cemaatin çalışmalarına dair ek kanıtlar aradık.

Gerçekten de büyük bir sırsa, kuşkusuz Sion Tarikatı'ndan açıkça bu isimle söz edildiğini bulmayı beklemiyorduk. Eğer yüzyıllar boyunca faaliyetlerini sürdürdüyse bunu bir süre, ıskartaya çıkarttığı Ormus adı altında faaliyet gösterdiği iddia edildiği gibi çeşitli değişken kılıklara ve maskelere, yüz ve 'çehre'lere bürünerek yapmış olabilirdi. Tek bir açık ve özel politika, politik duruş ya da baskın tutum göstermemiş de olabilirdi. Aslında birbirini tutan ve birleşik bir duruş zorlayarak bulunabilse de hayli şüpheliydi. Dokuz yüzyıl kadar varlığını koruyan bir örgütlenmeden söz ediyorsak onun hatırı sayılır bir esneklik ve uyum sağlayabildiğine de inanmamız gerekirdi. Varlığını koruyabilmesi bu niteliklere dayanıyor olabilirdi ve bunlar olmadan boş bir şekle dönüşebilir, Koruyucu Yeomen gibi her tür gerçek

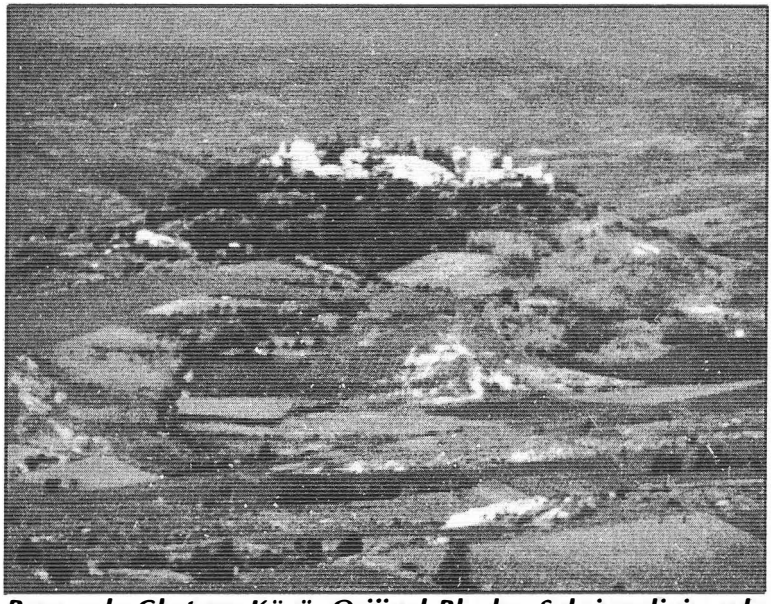
güçten mahrum kalabilirdi. Kısacası, Sion Tarikatı tüm tarih boyunca sabit ve değişmez olarak kalmayabilirdi. Tersine, aynen süvari birliklerinin atlarını tanklar ve zırhlı araçlarla değiştirdikleri gibi, periyodik biçimde değişmek, kendisini ve faaliyetlerini ayarlamak, kendisini ve kendi hedeflerini dünya işlerinin değişen kaleydoskopuna göre uyarlamak zorunda kalmış olabilirdi. Belirli bir çağa uyma ve kendi teknolojisiyle kaynaklarını kullanma ve onlara hakim olma kapasitesiyle Sion, dışsal rakibi Roma Katolik Kilisesi'ne veya belki de yanıltıcı fesat bir örnek olarak söz edilirse, mafya diye bilinen örgütlenmeye benzer bir şeyi kurumsallaştırdı. Kuşkusuz Sion Tarikatı'nın katıksız bir suçlular grubu olduğunu düşünmedik. Ancak mafya en azından, kendisini devirden devire uyarlayarak, gizli bir cemaatin var olabileceği ve böylesi bir güç kullanabileceğine dair kanıt niteliğindedir.

Fransa'daki Sion Tarikatı

'Manastır Belgeleri'ne göre, 1306 ile 1480 arasında Sion'un dokuz komutanı bulunuyordu. 1481'de, René d'Anjou öldüğünde, bu sayının yirmi yediye çıktığı söyleniyordu. Bunlardan en önemlileri listeye göre Bourges, Gisors, Jarnac, Mont-Saint-Michel, Montreval, Paris, Le Puy, Solesmes ve Stenay'da oturuyordu. *Dossiers Secrets*, üstü örtülü biçimde Rennes-le-Chateau'da yer alan Beth-Ania (Anna* Sarayı) denilen bir kemer olduğunu eklemektedir.[1] Rennes-le-Chateau'nun fazlasıyla özel bir öneminin keyfini çıkarması dışında bu pasajın tam olarak ne anlama geldiği açık değildir. Sauniere'in villasını inşa ederken Villa Bethania adını vermesi elbette ki tesadüf değildir.

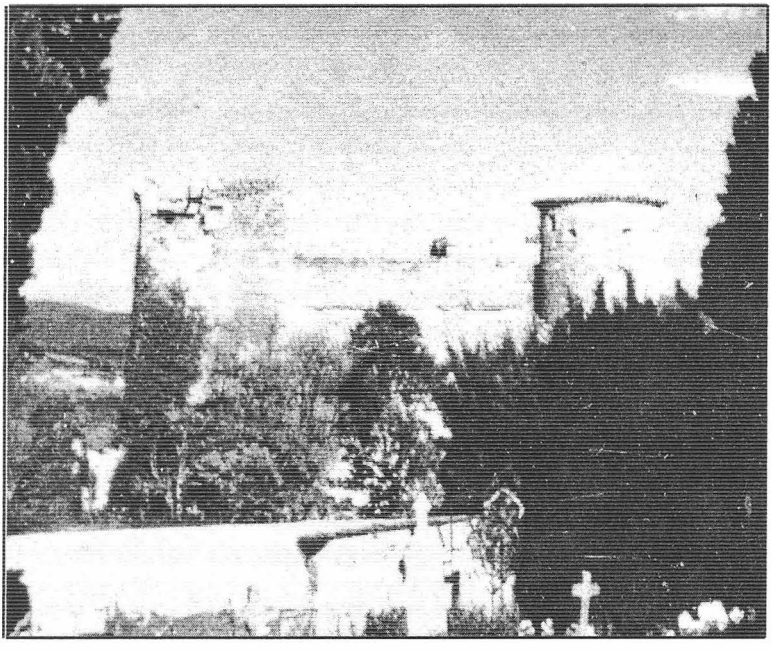
Dossiers Secrets'ye göre, Gisors'daki komutanlık 1306 tarihine kadar gidiyordu ve Viyana caddesinde bulunuyordu. Buradan bir yeraltı geçidi aracılığıyla yerel mezarlığa çıkılabildiği ve kalenin altında bulunan Sainte-Catherine şapeliyle haberleşildiği söyleniyordu. 16. yüzyılda bu şapel ya da belki de onun bitişiğindeki başka bir yeraltı mezarı-

*Ç.N. Yeni Ahit'in Luka bölümünde bahsi geçen, Musevi bir kadın peygamber.

Rennes-le-Chateau Köyü. Orijinal Rhedae Şehri vadinin sola doğru karşısına yayılmıştı.

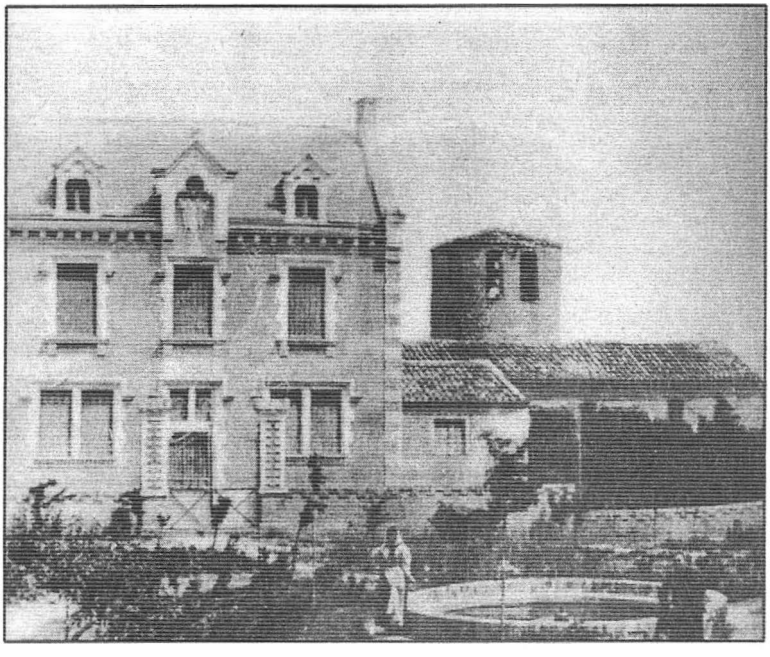
Chateau D'Hautpoul, Rennes-le-Chateau'nun sahibi şimdilerde Fatin Ailesi'dir. Kuruluşu Vizigotların zamanına tarihlenir.

Rennes-le-Chateau papazı Berenger Sauniere (ayakta, ortada)

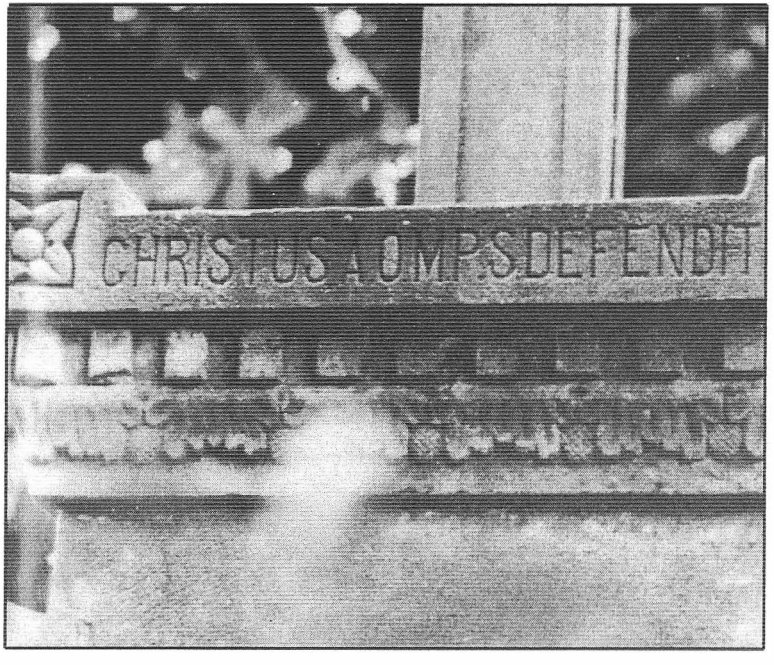
Sauniere ve kahyası Marie Denarnaud, Villa Bethania'nın bahçesinde, arkada kilise.

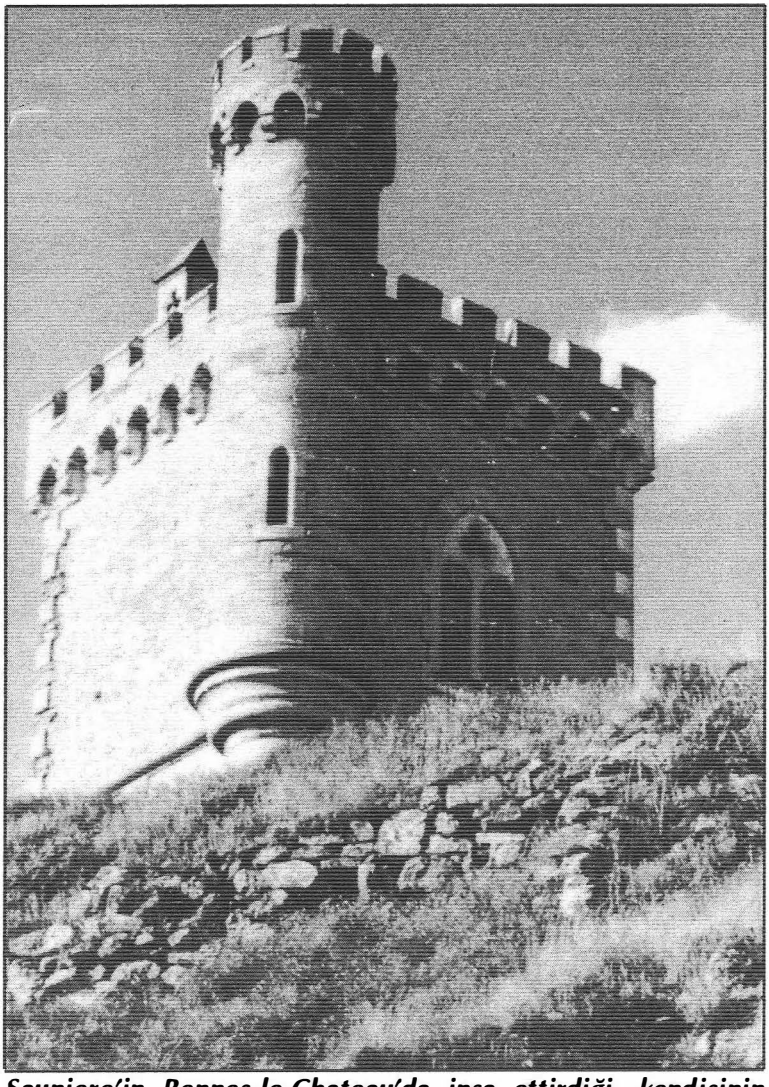

1891'de Sauniere'in şifreli dökümanları içinde bulduğu, Rennes-le-Chateau'daki kilisedeki Vizigotik sütun.

Rennes-le-Chateau'daki kilise mezarlığında da bulunan bir haç. Buradaki AOMPS'nin açılımı muhtemelen "Antiquus Ordo Mysticusque Prioratus Sionis" (Kadim Gizemci Sion Tapınağı Tarikatı).

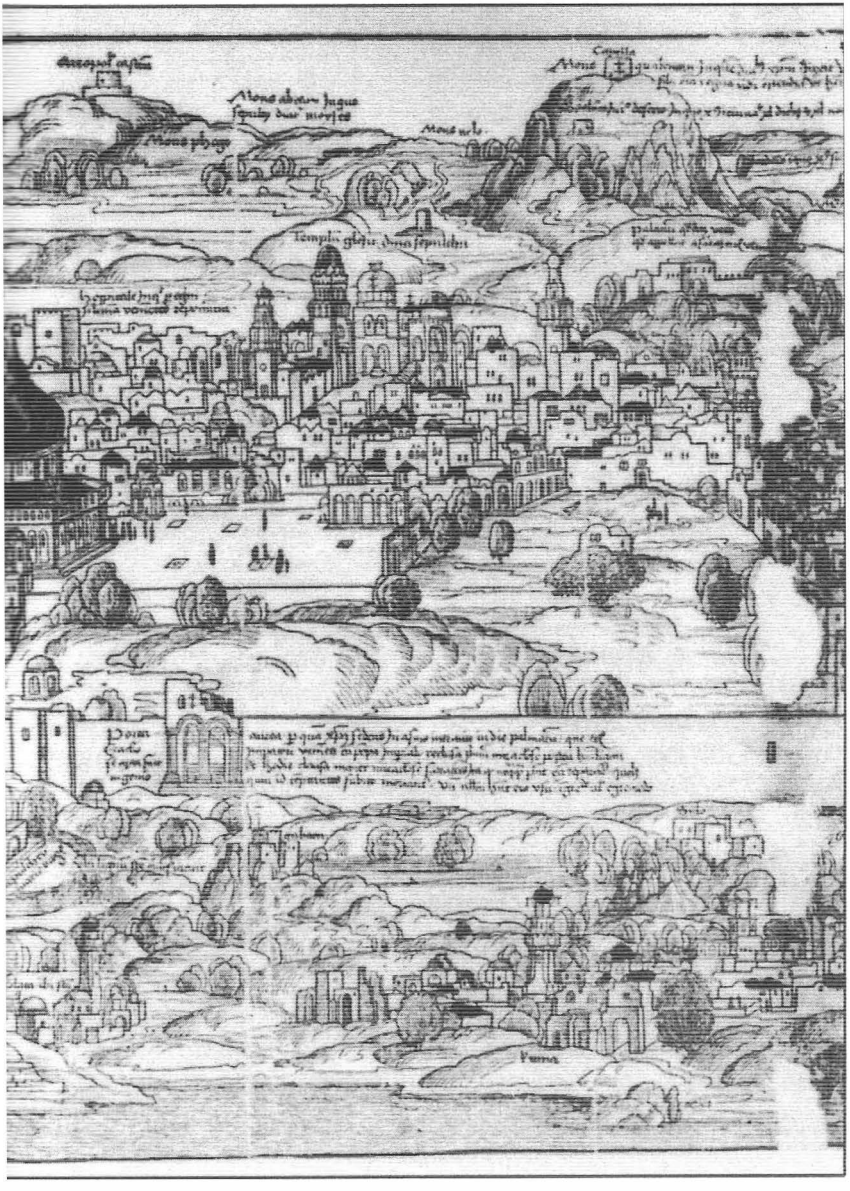

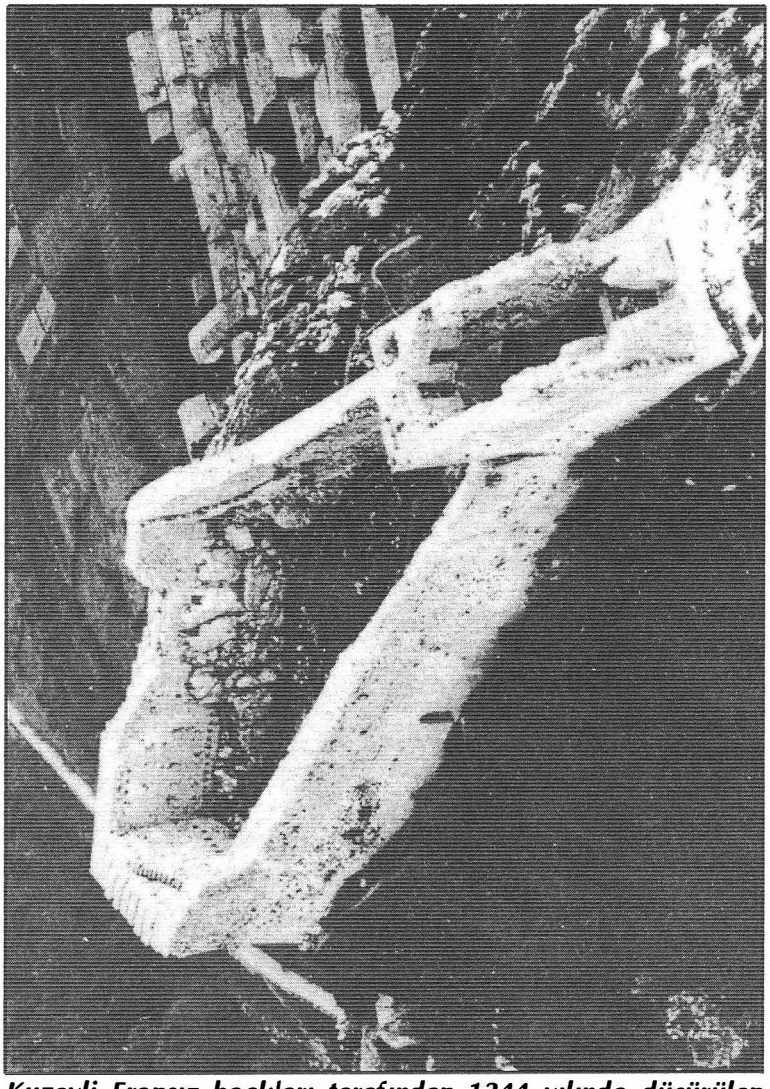

Sauniere'in Rennes-le-Chateau'da inşa ettirdiği, kendisinin kütüphanesini de barındıran Mecdel Kulesi.

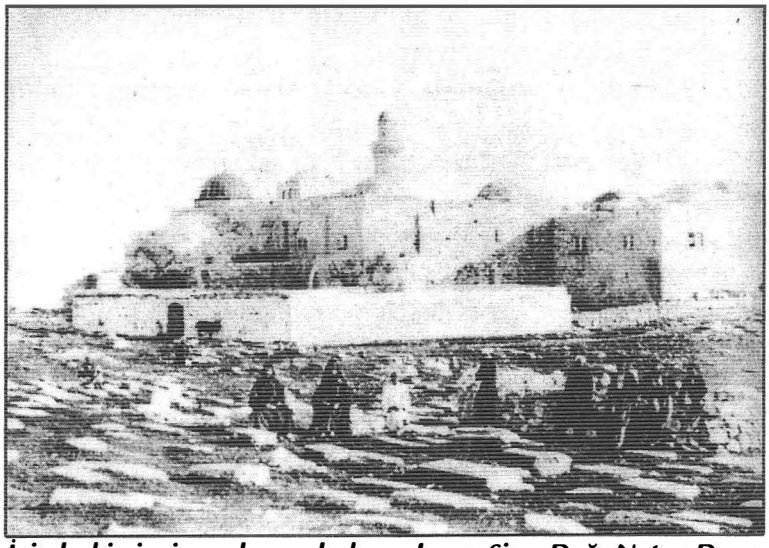

Kudüs'ün bir 15. yüzyıl Hollanda taş baskı tasviri, Tapınağı ve sol köşenin tepesinde Notre Dame du Mont de Sion'u gösteriyor.

Kuzeyli Fransız haçlıları tarafından 1244 yılında düşürülen Languedoc'taki Cathar kalesi Montsegur. Çok uzun süre boyunca Catharizmin başlıca merkezi olmuştu.

İçinde bir inziva odasını da barındıran, Sion Dağı Notre Dame Manastırı, Davut'un mezarının yanına Haçlı Seferleri sırasında inşa edilmiştir. 19. yüzyıl fotoğrafı, Kudüs.

Tapınak, Kudüs. Merkezde taş kubbeli El Aksa Camii bulunmaktadır; sol tarafındaki yapı 1187'ye dek Tapınak Şövalyeleri tarafından kullanılmıştır.

nın otuz sandığı dolduran Sion Tarikatı arşivleri için bir depo işlevi gördüğü söyleniyordu.

1944 yılının başlarında, Gisors, Alman askerleri tarafından işgal edildiğinde, kalenin altında bir dizi kazı çalışması yapma talimatıyla Berlin'den özel bir askeri heyet gönderilmişti. Normandiya'daki Müttefik işgali böylesi bir girişimi engelledi, fakat uzun süre geçmeden Roger Lhomoy adında bir Fransız işçi kendi adına kazılar yaptı. 1946'da Lhomoy, Gisors Belediye Başkanı'na içinde on dokuz taş sanduka dolusu taş ve otuz sandık dolusu metal bulunan bir yeraltı şapeli bulduğunu bildirmişti. Daha fazla kazma ve bulgusunu kamuya açıklama talebi anlaşıldığı kadarıyla neredeyse kasti şekilde bürokratik bir karışıklık sonucunda geciktirildi. Sonunda, 1962'de Lhomoy Gisors'ta istediği kazılara başladı. Bu kazılar o zamanki Fransız Kültür Bakanı André Malraux'nun yardımıyla gerçekleştirildi ve resmi anlamda halka açık değildi. Tabii ki ne sandık ne de taş sanduka bulundu. Yeraltı şapelinde bulunanlar konusunda basında olduğu kadar çeşitli kitap ve makalelerde tartışmalar sürdü. Lhomoy şapele giden yolu yeniden bulduğu konusunda ısrar etti ancak içindekiler çıkarılmıştı. Meseledeki gerçeklik ne olursa olsun, Sainte-Catherine'deki yeraltı şapelinde birisi 1696 diğer 1375 tarihli iki eski el yazması olduğundan söz edilmektedir.[2]

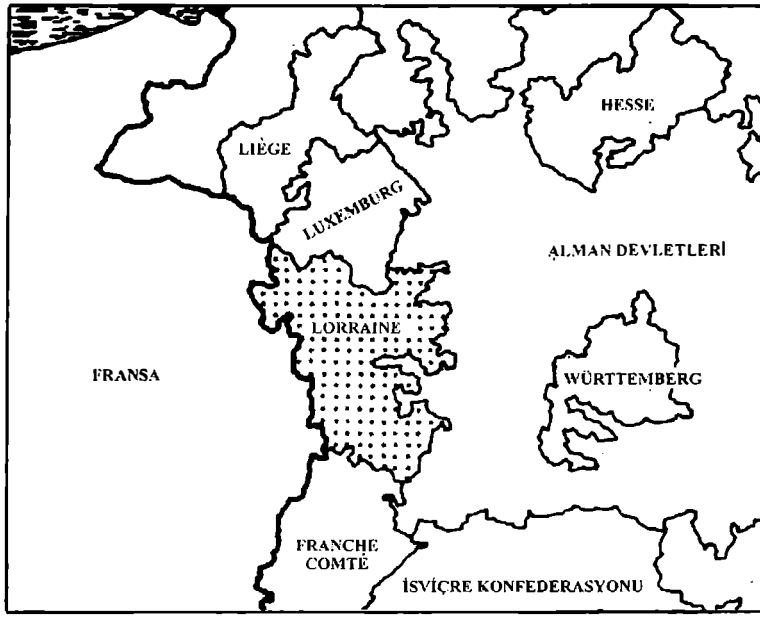
Bu temelde Lhomoy'un öyküsü en azından mantıklı geliyor. Yeraltı şapelinin Sion arşivleri için depo işlevi gördüğü iddiası da mantıklı geliyor. Bizler, araştırmamızda, Sion Tarikatı'nın Haçlı Seferleri'nden ve Tapınak Şövalyeleri'nin ortadan kalmasından en az üç yüz yıl sonra varlığını sürdürdüğüne dair kesin kanıtlar bulmuştuk. Örneğin 14. yüzyıl ile 17. yüzyılın başları arasında Orleans ve Sion'un oradaki üssü olan Aziz Samson ile ilgili belgeler tarikata seyrek göndermelerde bulunuyordu. Böylece kayıtlarda, Sion Tarikatı'nın 16. yüzyıl başlarındaki üyelerinin 'yönetimlerini' küçümseyerek ve 'ortak yaşamayı reddederek' papayı ve Fransa Kralı'nı sinirlendirdiği geçiyordu. 15. yüzyılın sonlarına doğru, tarikat yönetimlerine uymamak, 'ortaklaşa' yaşamaktansa 'bireysel' yaşamı tercih etmek, azgınlık, Aziz

Samson surlarının dışında oturmak, ilahi hizmetleri boykot etmek ve 1562'de ciddi hasar gören evin surlarını onarma işini aksatmak gibi yasalara aykırı bir dizi suçlamayla karşılaştı. 1619'da, yetkililerin sabrını taştığı anlaşılıyordu. O yıl, kayıtlara göre, Sion Tarikatı Aziz Samson'dan tahliye edildi ve ev Cizvitlere verildi.[3]

1619'dan bugüne Sion Tarikatı'na dair bu isimle hiçbir referans bulamamıştık. Ancak başka bir şey yapamasak da en azından 17. yüzyıla kadarki varlığını ispatlayabiliyorduk. Yine de bu kanıtın kendisi bile çok önemli bir dizi soru ortaya çıkarıyordu. Öncelikle bulduğumuz kaynaklar Sion'un gerçek faaliyetleri, gayeleri, ilgi alanları ve olası etkisi konusunda bir ipucu vermiyordu. İkinci olarak bu kaynakların göründüğü kadarıyla davranışları olağandışı ve belki de gizli saklı olsa da görece az bir önem taşıyan tuhaf bir grup keşişler ve dinsel adanmışlarla ilgili önemsiz bir değere sahip bir şeye tanıklık ettiği anlaşılıyordu. Aziz Samson'un dalgacı sakinlerini meşhur ve efsanevi Güllü Haç'la veya ne idüğü belirsiz bir grup keşişi, Büyük Üstadları batı tarihinde ve kültüründeki ünlü isimlerden oluşan bir kuruluşla bağdaştıramıyorduk. 'Manastır Belgeleri'ne göre, Sion, Tapınak Şövalyeleri'nin yaratılmasından ve uluslararası ilişkilerin seyrini kendi amaçları doğrultusunda yönlendiren hatırı sayılır bir güç ve etkiye sahip olan bir örgütlenmeydi. Bulduğumuz kaynaklar böylesi bir büyüklüğe dair hiçbir şey sunmuyordu.

Kuşkusuz, olası bir açıklama, Orleans'taki Aziz Samson'un tecrit edilmiş bir mevki olduğu ve Sion'un faaliyetlerinde muhtemelen düşük bir öneme sahip olduğu yönünde olabilirdi. Aslında *Dossiers Secrets*'de yer alan Sion'un önemli komutanlarının listesi Orleans'ı bile içermiyordu. Eğer Sion gerçekten de hesaba katılacak bir güçse, Orleans çok daha geniş bir resmin yalnızca küçük bir parçası olabilirdi. Eğer durum buysa, tarikatın izlerini başka yerlerde aramalıydık.

16. yüzyılın ortalarında Lorraine Düklüğü

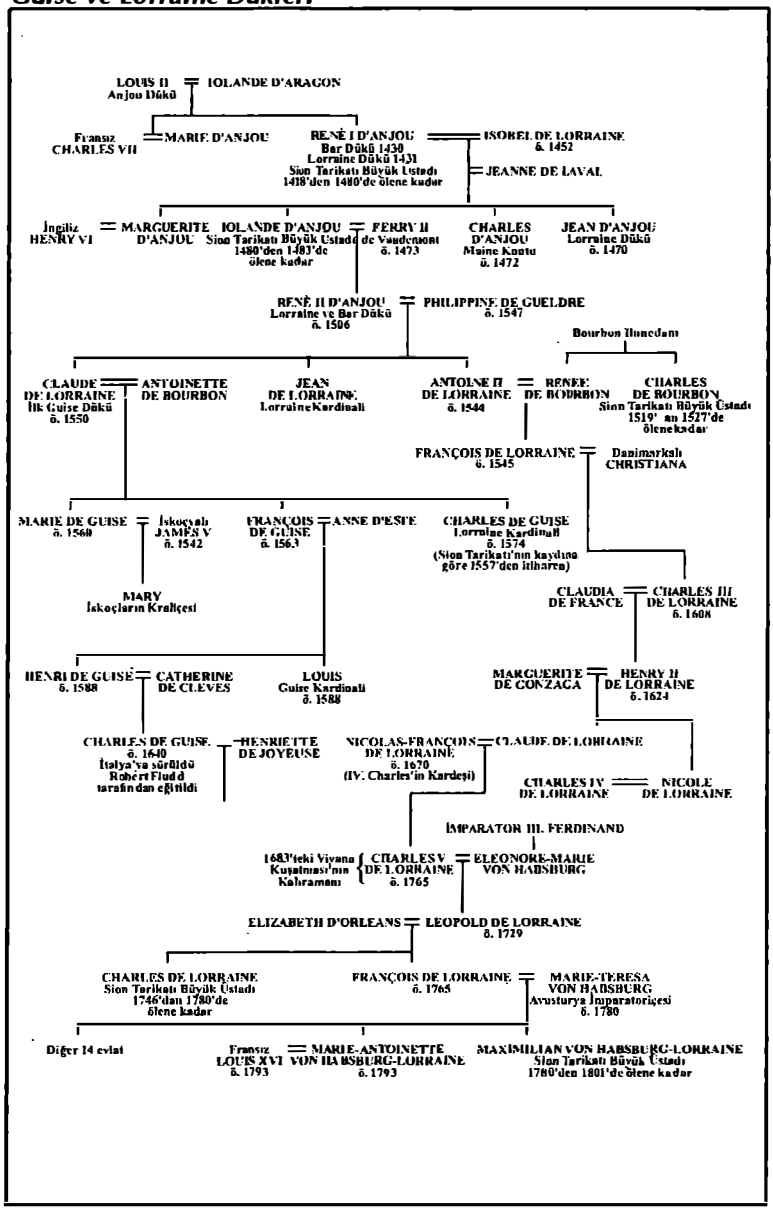

Guise ve Lorraine Dükleri

16. yüzyılda, Lorraine Ailesi ve kardeş kolu olan Guise Ailesi Fransa'daki Valois Hanedanı'nı devirmek, Valois Sülalesi'nin kökünü kazımak ve Fransız tahtını talep etmek amacıyla birlikte planlanmış ve azimli bir girişimde bulundu. Bu girişim bir dizi nedenden dolayı göz açıp kapayıncaya kadar göz kamaştırıcı bir başarıya ulaştı. Otuz yıl kadar bir zaman içerisinde, tüm Valois hükümdarları, varisleri ve prensleri ortadan kaldırıldı ve sülale yok olmaya sürüklendi.

Fransız tahtını gasp etme girişimi Guise ve Lorraine ailelerinin üç nesli boyunca devam etti. 1550'ler ve 1560'larda Lorraine Kardinali Charles ve erkek kardeşi Guise Dükü François ile birlikte başarıya çok yaklaştı. Charles ve François, Mantua'daki Gonzaga Ailesi'yle ve *Dossiers Secrets*'de 1527'ye kadar Sion'un Büyük Üstadı olarak listelenen Bourbon Polis Şefi Charles de Montpensier ile bağlantılıydı. Bunun da ötesinde, Guise Dükü François, Gisors Düşesi Anne d'Este ile evliydi. Tahta yönelik entrikalarında

Guise ve Lorraine Dükleri

1527 ile 1575 arasında Sion'un Büyük Üstadı olduğu söylenen Ferrante de Gonzaga'nın gizli yardım ve desteğini aldığı anlaşılıyordu.

Hem François, hem de kardeşi olan Lorraine Kardinali, sonraki tarihçiler tarafından aşırı ve bağnaz Katolikler, tahammülsüz, vahşi ve kana susamış kişiler olarak damgalandı. Ancak en azından Katolikliğe bağlılıkları söz konusu olduğunda, sağlam kanıt bulunmadığından bu unvanı öne sürmek bir ölçüye kadar yersizdir. François ve kardeşi, göründüğü kadarıyla gizli tasarıları adına hem Katoliklerin hem de Protestanların gözüne girmeye çalışan epeyce açık biçimde, kurnaz olmasalar da küstah fırsatçılardı[4]. Örneğin 1562'de, Trent Konsülü'nde Lorraine Kardinali, yerel piskoposlara özerklik vererek ve kilise hiyerarşisini Merovenj zamanlarında olduğu gibi eski konumuna getirmek için papalıkta 'ademi merkezileştirme' girişimi başlattı.

1563'te, François de Guise, bir suikastçının kurşunuyla ölmeden önce neredeyse kral olacaktı. Lorraine Kardinali olan kardeşi on iki yıl sonra 1575'te öldü. Ancak Fransız Kraliyet Sülalesi'yle olan kan davası kesilmedi. 1584'de Guise'in yeni dükü ve Lorraine'in yeni kardinali tahta yönelik yeni bir saldırıya giriştiler. Bu girişimdeki baş müttefikleri 'Manastır Belgeleri'ne göre dokuz yıl önce Sion Büyük Üstadı olan Nevers Dükü, Louis de Gonzaga idi. Komplocuların bayrağı René d'Anjou'nun eski amblemi olan Lorraine Haçı'ydı[5].

Kan davası sürdü. Yüzyılın sonunda Valois Soyu tükendi. Fakat Guise Ailesi bu süreçte kendisini ölümüne kana bulaştırmıştı ve sonuçta tahtı ele geçirmek için uygun bir aday öne süremedi.

Guise ve Lorraine ailelerini destekleyen örgütlü bir gizli cemaat ya da gizli tarikat olup olmadığı gerçekten bilinmemektedir. Elbette, böylesi bir yeraltı kuruluşunu oluşturan uluslararası bir diplomatlar, elçiler, suikastçılar, provokatörler, casuslar ve ajanlar ağının yardımını alıyorlardı. Gerard de Sede'e göre, bu ajanlardan birisi de Nostradamus'tu ve Bay de Sede'in görüşünü yansıtan başka 'Manastır Belgeleri' de bulunmaktadır. Nostradamus'un gerçekten de Françoı

is de Guise ve Lorraine Kardinali Charles için çalışan gizli bir ajan olduğuna dair çok sayıda kanıt vardır[6].

Eğer Nostradamus Guise ve Lorraine ailelerinin ajanıysa, yalnızca onlara hasımlarının faaliyetleri ve planlarıyla ilgili önemli bilgi sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda Fransız sarayında bir astrolog olma sıfatıyla, tüm mahrem sırlardan, garip ve zayıf kişiliklerden de haberdar olmalıydı. Haberdar olduğu zayıflıklar üzerinde oynayarak Valoislar'ı psikolojik olarak düşmanlarının ellerine doğru yönlendirmiş olabilirdi. Yıldız fallarını bilmesinin sağladığı avantajla, düşmanlarına suikast için uygun zaman tavsiyesinde bulunmuş olabilirdi. Kısacası Nostradamus'un kehanetlerinin çoğu tam olarak kehanet olmayabilirdi. Üstü örtülü mesajlar, şifreler, çizelgeler, tarifeler, talimatlar, eylem tasarıları olabilirdi.

Gerçek durum bu olsun olmasın, Nostradamus'un kehanetlerinin kehanet olmadığı, fazlasıyla açık biçimde geçmişe, Tapınak Şövalyeleri'ne, Merovenj Hanedanı'na, Lorraine Ailesi'nin tarihine göndermeler yaptığı konusunda şüphe bulunmamaktadır. Bunların arasında çarpıcı sayıdaki bir kısmı Rennes-le-Chateau'nun eski kontu Razes'ye göndermeler yapar[7]. Sayısız dörtlük ise 'le Grand Monarch'ın (Büyük Hükümdar) gelişine göndermelerde bulunarak bu egemenliğin sonunda Languedoc'tan çıkacağını vurgular.

Araştırmamız, çalışmalarımızla Nostradamus arasında daha da doğrudan bağ kuran ek bir parça ortaya çıkardı. Gerard de Sede'e göre,[8] halk arasındaki efsanesinin yanı sıra Nostradamus, bir kahin olarak kariyerine başlamadan önce Lorraine'de hatırı sayılır bir zaman geçirmişti. Bu durum olağanüstü bir sırra kabul edilmeden önceki bir çıraklık veya bir gözetim dönemi olarak görülebilirdi. Bundan da açık biçimde, kendisine sonraki tüm eserlerini buna dayandıracağı eski ve esrarlı bir kitap gösterildiği söylenmektedir. Bu kitabın ona çok anlamlı bir yerde, araştırmamızın iddiasına göre Sion Tarikatı'nın başlangıcının gerçekleştirildiği, Godfroi de Bouillon'u büyüten kadın tarafından bağışlanan gizemli Orval Manastırı'nda gösterildiği söylenmektedir. Ne olursa olsun, Orval iki yüzyıl daha Nostradamus is-

miyle birlikte anılmaya devam etti. Fransız Devrimi ve Napolyon döneminde Nostradamus'a ait olduğu iddiasıyla yayınlanan kehanet kitapları bile Orval'den çıkıyordu.

Fransa Tahtını Ele Geçirme Girişimi

1620'lerin ortasında Fransa tahtı XIII. Louis tarafından dolduruluyordu. Ancak tahtın arkasındaki güç, Fransız politikasının asıl mimarı, kralın başbakanı Kardinal Richelieu idi. Richelieu genel olarak döneminin Makyavelci, üstün entrikacılarından birisiydi. Bunun da ötesinde niteliklere sahip olması muhtemeldir.

Richelieu Fransa'da, Avrupa'nın geri kalanında ve özellikle de Almanya'da Otuz Yıl Savaşları'nın sancılarıyla alevlenen emsalsiz bir istikrar sağlamıştı. Kökleri itibariyle Otuz Yıl Savaşları esasen dinsel değildi. Bununla birlikte, hızla dinsel terimlerle kutuplaştırıldı. Bir tarafta İspanya ve Avusturya'nın sadık Katolik güçleri vardı. Diğer yanda İsveç ve aralarında hükümdarları Elector Frederick ve karısı Elizabeth Stuart, Hague'da sürgünde yaşayan Rhine Valisi'nin de bulunduğu küçük Alman prenslikleri vardı. Frederick ve sahadaki müttefikleri hem Kıta Avrupası hem de İngiltere'deki 'Biraderlik' düşünürleri ve yazarları tarafından onaylanıp destekleniyordu.

1633'te Kardinal Richelieu, göründüğü kadarıyla inanılmaz ve cesaret gerektiren bir politikaya yöneldi. Fransa'yı Otuz Yıl Savaşları'na soktu, ancak tahmin edilen tarafın yanında değil. Bir kardinal olarak Richelieu'nün dinsel yükümlülüklerinden önce gelen bir dizi husus bulunmaktaydı. Avrupa'da Fransız üstünlüğünü kurmayı hedefliyordu. Fransız güvenliğine karşı yönelen Avusturya ve İspanya'nın ebedi ve geleneksel tehdidini etkisizleştirmek istiyordu. Yüzyıldan fazla zamandır özellikle eski Merovenj'in kalbindeki 'Aşağı Ülkelerde' ve çağdaş Lorraine kesimleri üzerinde etkili olan İspanyol hegemonyasını parçalamak istiyordu. Bu etmenlerin sonucunda, Avrupa, Katolik bir ülkeyi yöneten Katolik bir kardinalin diğer Katoliklere karşı Protestanların tarafında savaşmak üzere Katolik birliklerini

gönderdiği emsali görülmemiş bir eyleme sürüklendi. Hiçbir tarihçi Richelieu'nün 'Biraderliğin' bir üyesi olduğunu iddia etmemiştir. Ancak muhtemelen yaptığı 'Biraderlik' tutumunu korumaktan ya da 'Biraderliğin' onayını almaktan başka bir şey değildi.

Bu arada, Lorraine Ailesi dolaylı yollardan olsa da Fransız tahtına yönelmeye başladı. O zamanlar bu talebi ortaya atan kişi XIII. Louis'nin küçük kardeşi olan Gaston d'Orleans'tı. Gaston'un kendisi Lorraine Ailesi'nden değildi. Fakat 1632'de Lorraine Dükü'nün kız kardeşiyle evlendi. Böylece mirasçısı, anne tarafından Lorraine kanı taşıyacaktı ve eğer Gaston tahta çıkarsa, bir kuşak sonra Lorraine Fransa üzerinde hakimiyet kurmuş olabilecekti. Bu olasılık destek vermek için yeterliydi. Gaston'un tahta çıkma hakkını savunanlar arasında, önceden karşılaştığımız birine rastladık; Guise Dükü olan Charles. Charles genç Robert Fludd tarafından eğitilmişti. Poussin'in tablosundakinin eşi olan mezar taşının bulunduğu Couiza ve Arquez arazilerinin sahibi olan Henriette-Catherine de Joyuse ile evlenmişti.

Louis'i tahtan indirip yerine Gaston'u geçirme çabaları başarısızlığa uğradı; ancak görünen o ki bu başarısızlık Gaston'un tarafına ya da en azından çocuksuz olan Gaston'un varislerine, XIII. Louis ve karısı Avusturyalı Anne'a aitti. Kralın eşcinsel ya da cinsel anlamda yetersiz olduğu söylentileri ortalıkta dolanmaya başlamıştı bile ve aslında otopsisinden sonraki bazı raporlara göre çocuk sahibi olamayacağı açıklanmıştı. Ama sonradan, 1638'de, yirmi üç yıllık bir evlilikten sonra Avusturyalı Anne bir anda çocuk sahibi oldu. Oğlanın gayri meşru olmadığına inanan çok az kişi vardı ve bu konuda halen önemli şüpheler bulunmaktadır. Hem o çağdaki hem de sonraki yazarlara göre, çocuğun gerçek babası Kardinal Richelieu ya da belki de Richelieu'nün ayarladığı bir 'damızlık', kuvvetle muhtemelen onun koruması altına aldığı halefi olan Kardinal Mazarin'di. XIII. Louis'nin ölümünden sonra Mazarin ve Avusturyalı Anne'ın gizlice evlendiği bile iddia edilmiştir.

Her koşulda, XIII. Louis'nin bir varisinin doğması Gas-

ton d'Orleans'ın ve Lorraine Ailesi'nin umutlarına ciddi bir darbe vurmuştu. Louis ile Richelieu 1642'de öldüğünde, birlikte planlanan bir dizi girişimin ilki Mazarin'i uzak tutma ve genç XIV. Louis'nin tahta çıkmasını engelleme şeklinde kendisini gösterdi. Sonraki yıllarda halk ayaklanmalarını başlatan bu çabalar, aralıklarla on yıl süren bir iç savaşın fitilini ateşledi. Tarihçiler tarafından bu savaş 'Fronde' (Ayaklanma) olarak bilinir. Gaston d'Orleans'ın yanı sıra, teşvikçiler arasında bize önceden aşina gelen bir dizi aileler ve isimler de bulunmaktaydı: Bouillon Dükü Frederic-Maurice de la Tour d'Auvergne, Turrenne Vikontu, Nevers Dükü ve Sion'un bir yüzyıl önceki Büyük Üstad'ı Louis Gonzaga'nın torunu olan Longueville Dükü. Frondeurs'ün (ayaklanmacılar) merkez karargahı ve başkenti yeterince anlamlı biçimde Stenay'ın antik Ardennes kasabasıydı.

Kutsal Ayin Kardeşliği

'Manastır Belgeleri'ne göre, Sion Tarikatı, 17. yüzyılın ortaları boyunca kendisini 'Mazarin'in iktidardan uzaklaştırılmasına adamıştı. Bunun başarısız olduğu açık şekilde görülebilir. Fronde başarısızlığa uğradı, XIV. Louis Fransa tahtına oturdu ve Mazarin kısa süreliğine uzaklaştırıldıysa da çabucak eski konumunu kazanarak 1660'da ölümüne kadar başbakanlık görevini yürüttü. Ancak eğer Sion gerçekten kendisini Mazarin'e karşı çıkmaya adadıysa, sonunda bunda bir tür yön, bunu tanımlayıcı ve yerini öğrenmemize yarayacak araçlar bulabilecektik. Ayaklanmaya katılan ailelerin soyağaçlarının 'Manastır Belgeleri'nde de geçmesi nedeniyle, kargaşayı başlatanların Sion ile bağlantılı oldukları mantıklı bir şekilde karşımıza çıkıyordu.

'Manastır Belgeleri' Sion'un aktif olarak Mazarin'e karşı çıktığını iddia ediyordu. Ayrıca örneğin Lorraine, Gonzaga, Nevers, Guise, Longueville ve Bouillon gibi bazı aile ve isimlerin, yalnızca tarikatla özel bir bağlantısı olmakla kalmayıp ayrıca bazı Büyük Üstadlar verdiğini öne sürüyordu. Kardinale karşı direnişin ön saflarında beliren bu isim ve sıfatların bulunduğunu tarih de ispatlamıştı. Böylece Sion

Tarikatı'nı bulmuş ve en azından bazı mensuplarının kimliğini ortaya çıkarabilmiştik. Eğer yanılmadıysak, Sion söz konusu dönemde gerçekten de başka bir hareketin ismi ve tarihçilerin uzun süre hatırladığı ve kabul ettiği bir komploydu.

Ancak *frondeur*ler Mazarin'e karşı bir yerleşim bölgesi inşa ettilerse de burası tek yerleşim yeri değildi. Aynı dönemden kalma ancak sadece *Fronde* sırasında değil, çok sonraları faaliyet gösteren başka yerleşimler de vardı. 'Manastır Belgeleri' tekrar tekrar ve ısrarla Kutsal Ayin Kardeşliği'nden söz ediyordu. Fazlasıyla açık olarak, Kardeşliğin aslında Sion ya da Sion'un başka bir isim altında faaliyet gösteren bir çehresi olduğunu belirtiyordu. Kuşkusuz Kardeşlik, yapısı, örgütlenmesi, faaliyetleri ve hareket biçimleriyle Sion için oluşturmaya başladığımız resme tıpatıp uyuyordu.

Kutsal Ayin Kardeşliği fazlasıyla örgütlü ve etkili bir gizli cemaatti. Bir uydurmacadan ibaret olmadığı kesindir. Tersine, varlığı sonraki tarihçilerin yanı sıra, çağdaşları tarafından da kabul ediliyordu. Ayrıntılı biçimde belgelendi, sayısız kitap ve makaleler ona atfedildi. İsmi Fransa'da yeterince biliniyordu ve hala gizemini korumayı sürdürmektedir. Kendi evraklarından bazıları gün ışığına çıkmıştır.

Kardeşliğin 1627 ile 1629 tarihleri arasında, Gaston d'Orleans ile ilintili bir soylu tarafından kurulduğu söylenmektedir. Ancak politikalarına kılavuzluk eden ve şekillendiren kişilerin kimliği bugüne kadar bile gizli kalabilmiştir. Kesin olarak ilişkili olduğu bilinen ender isimler, hiyerarşinin orta ve alt kademelerinde yer alanlar, yani yukarıdan talimatlar alan 'cephedekiler'dir. Bunlardan birisi Longueville Düşesi'nin erkek kardeşiydi. Bir diğeri XIV. Louis'in Maliye Yöneticisi'nin kardeşi olan Charles Fouquet'ydi. Yarım yüzyıl sonra Chevalier Ramsay aracılığıyla Farmasonluk üzerinde derin bir etki bırakacak olan filozof Fenelon'un amcası da vardı. Kardeşlikle bağlantılı en seçkin kişiler arasında, Aziz Vincent de Paul olarak bilinen gizemli kişi, Rennes-le-Chateau'dan birkaç mil ötedeki bir kasaba olan Alet'in piskoposu Nicolas Pavillon ve Aziz Sulpice Papaz Okulu'nun kurucusu olan Jean-Jeacques Olier bulunmak-

taydı. Aslında Aziz Sulpice şimdilerde genel olarak 'Kardeşlik operasyonlarının merkezi' olarak kabul edilmektedir[9].

Örgütlenme ve faaliyetlerinde Kardeşlik ve Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nı yansıtıyor, sonraki Farmasonluğu şekillendiriyordu. Aziz Sulpice üzerinden çalışan karmaşık bir taşra kolları ve kısımları ağından kuruluydu. Taşradaki üyeler yöneticilerinin kimliğinden habersiz oluyorlardı. Çoğu zaman kendilerinin onaylamadıkları gayeler uğruna yönlendiriliyorlardı. Paris dışında birbirleriyle bile irtibat kurmaları yasaklanmıştı, böylelikle fazlasıyla merkezi bir denetim sağlanıyordu. Hatta Paris'te bile cemaatin yaratıcıları kendilerine itaatkar biçimde hizmet edenler tarafından tanınmıyordu. Kısacası Kardeşlik görünmez bir kalple birlikte çok başlı bir örgütlenmeden oluşmaktaydı. Bugüne kadar kalbi kimin oluşturduğu da neyin oluşturduğu da bilinmezliğini korumuştur. Ancak üzeri örtülmüş olan kalbin, ciddi bir sırla uyum halinde attığı biliniyordu. Çağdaş anlatılar açıkça 'Kardeşliğin özü olan Sır'dan söz ederler. Cemaatin çok sonları bulunan kurallarından birisine göre, "Kardeşliğin ruhunu şekillendiren ana kanal ve onun özü, bu Sırdı[10]."

Tam olarak kabul edilmemiş olan acemi üyelerin gözünde, özellikle de Din Savaşları'nın ve sonradan da *Fronde*'un yıktığı, örneğin Picardi'deki Champagne ve Lorraine gibi bölgelerde, Kardeşlik görünüşte hayır işlerine adanmıştı. Fakat şimdilerde genel kabul gören şey bu 'hayır işleri'nin Kardeşliğin gerçek varoluş sebebiyle pek bir ilgisi olmayan yalnızca elverişli ve becerikli bir çehresi olduğu yönündedir. Gerçek varoluş sebebi iki yönlüydü; 'dindar casusluk' denen şeyle ilgilenerek 'istihbarat bilgisi' toplamak ve aralarında tahta doğrudan yakınlığı bulunan çevrelerin de olduğu ülkedeki en önemli bürolara sızmak.

Kardeşliğin her iki hedefinde de göze çarpan bir başarıya ulaştığı görünüyor. Örneğin, krallık 'Vicdan Konseyi'nin bir üyesi olarak Vincent de Paul, XIII. Louis'nin günah çıkardığı papaz oldu. Aynı zamanda Mazarin'e olan karşıtlığı, görevinden ayrılmasına yol açana kadar XIV. Louis'nin de özel danışmanıydı. Pek çok açıdan bir süreliğine de olsa Mazarin'e sırt çeviren Avusturya Ana Kraliçesi Anne da Kar-

deşliğin talihsiz bir piyonuydu. Ama Kardeşlik kendisini sadece tahtla sınırlandırmadı. 17. yüzyılın ortalarında, yapabildikleri kadarıyla bu gruplar bir dizi vesileyle krala açıkça kafa tutmayı becerebildiği ölçüde aristokraside, parlamentoda, adalet ve politika alanında da güç sahibi olmuştu.

Araştırmalarımızda 'Kutsal Ayin Kardeşliği'ni yeterince açıklayabilen ne o zamandan kalma, ne de sonraki zamanlarda yazan hiçbir tarihçi bulamadık. Otoritelerin çoğu onu, katı şekilde köklenmiş, bağnaz ortodoksluğun kalesi olan militan bir Katolik örgütlenmesi olarak betimlemektedirler. Aynı otoriteler örgütün kendisini sapkınları ortaya çıkarmaya adadığını öne sürmektedirler. Peki, dindar bir Katolik ülkede bu tür bir örgütlenme neden böylesi katı bir gizlilikle faaliyet gösteriyordu ki? O zamanlar 'sapkınlar' kimlerdi? Protestanlar mı? Jansenciler mı? Aslında Kardeşlik saflarında sayısız Protestan ve Jansenci bulunuyordu.

Eğer Kardeşlik dindar biçimde Katolik olsaydı, teorik olarak o zamanki Katolik çıkarları somutlaştıran Kardinal Mazarin'i destekliyor olmalıydı. Kardeşlik Mazarin'e militanca karşı olduğundan, kardinalin de sabrı taşmıştı ve bütün kaynaklarını onu yok etmeye seferber edebileceğine dair yemin etmişti. Bunun da ötesinde, Kardeşlik diğer uzlaşmacı çevrelerde de güçlü düşmanlık duygularını kışkırtmıştı. Örneğin Cizvitler, onlara karşı kararlı bir kampanya yürüttüler. Diğer Katolik otoriteleri Kardeşliği, Kardeşliğin sözde kendisinin karşı çıktığı 'sapkınlık'la suçladı. 1651'de, Toulouse Piskoposu Kardeşliği 'dine karşı saygısızca uygulamalar'la suçlayarak, Tapınak Şövalyeleri'ne karşı yöneltilen suçlamaların garip bir yansıması şeklinde, göreve geliş törenlerinde fazlasıyla usulsüz bir şey yaptıklarını ima etti[11]. Cemaat üyelerini aforoz etmekle bile tehdit etti. Sözde 'dindar' Katoliklerden hiç beklenmeyecek benzersiz bir tepki vererek, çoğu, bu tehdide küstahça meydan okudu.

Kardeşlik, 'Biraderlik' kızgınlığı halen yükseklerdeyken oluşturulmuştu. 'Görünmez Kardeşlik karşıtlığının' her yerde olduğuna, her yeri kapladığına inanılmaktaydı ve bu yalnızca panikle paranoyaya neden olmakla kalmadı, aynı zamanda kaçınılmaz biçimde cadı avlarına da yol açtı. Bu ne-

denle en azından Katolik Fransa genelinde, üzerinde 'Biraderlik' üyesi olduğunu ispatlar bir şey taşıyan hiç kimsenin izi bulunamadı. Fransa özelinde, 'Biraderlik' halkın korkulu hayal gücünün uydurması olarak varlığını korudu. Gerçekten böyle miydi? Eğer 'Biraderlik' çıkarları Fransa'da gerçekten de bir basamak oluşturacaksa, 'Biraderlikçileri' avlamaya yönelmiş bir örgütlenmeden daha iyi bir çehre edinebilir miydi? Kısacası 'Biraderlikçiler' hedeflerini ilerletmiş ve Fransa'da kendi baş düşmanlarıymış gibi davranan bir yandaş grubu kazanmış olabilirlerdi.

Kardeşlik hem Mazarin'e hem de XIV. Louis'ye başarıyla kafa tuttu. 1660'da, Mazarin'in ölümünden bir yıl kadar önce kral Kardeşliğin ismini resmen telaffuz ederek sona erdirilmesi emrini verdi. Kardeşlik sonraki beş yılda kraliyet fermanını mağrur biçimde yok saydı. Sonunda 1665'te, 'mevcut haliyle' faaliyet göstermeye devam edemeyeceği kararına vardı. Buna bağlı olarak cemaatle ilgili tüm belgeler geri istendi ve Paris'te gizli bir yerde saklandı. Bu arşivin yeri hiçbir zaman söylenmese de genel olarak Aziz Sulpice'de bulunduğuna inanılmaktadır[12]. Eğer öyleyse, Kardeşlik arşivleri iki yüzyıldan fazla zaman sonra Rahip Emile Hoffet gibi birisinin erişebileceği bir yerdeydi.

Ancak Kardeşlik 'mevcut hali'yle varolmayı sürdürmekten vazgeçse de en azından bir sonraki yüzyılın başına kadar XIV. Louis'in bedenindeki bir çıban gibi faaliyetini sürdürdü. Doğrulanmayan anlatılara göre, 20. yüzyıla kadar hayatta kalabildi.

Bu son iddia doğru olsun olmasın, Kardeşliğin 1665'te ölümünün gerçekleştiği kuşku götürmeyen bir gerçekti. 1667'de, XIV. Louis'nin vefalı bir taraftarı olan Moliere, *Le Turtuffe* oyunundaki örtülü ama anlamlı imalar yoluyla Kardeşliğe saldırdı. 'Kardeşlik', görünüşte tükenmiş olması ve Moliere'in krallık himayesi altında olmasına rağmen, oyunu baskı altına aldırıp iki yıl bu şekilde gitmesini sağlayarak misillemede bulundu. Kardeşlik kendi edebi sözcülerine de sahip bulunuyordu. Örneğin, ayaklanmada faal olduğu kesin olan La Rochefoucauld'nun bunlardan birisi olduğu söylentileri vardı. Gerard de Sede'e göre, La Fontaine de

Kardeşliğin bir üyesiydi ve büyüleyici, görünüşte zararsız fablları aslında tahta yönelik mecazi saldırılardı. Bu olanaksız bir şey değildir. XIV. Louis, La Fontaine'den hiç hoşlanmıyordu ve Fransız Akademisi'ne kabul edilmesine aktif olarak karşı çıkmıştı. La Fontaine'in destekçileri ve hamileri arasında Guise Dükü, Bouillon Dükü, Turenne Vikontu ve Gaston d'Orleans'ın dul karısı da vardı.

Kutsal Ayin Kardeşliği'nde, tarihinin çoğu kayıtlarında yer alan, hakiki bir gizli cemaat bulduk. Görünüşte Katolik'ti, bununla birlikte belirgin biçimde Katoliklik dışında faaliyetlerle bağlantılıydı. *Fronde*'da aktif olan ve soyağaçları 'Manastır Belgeleri'nde de geçen bazı önemli aristokrat aileleriyle özel bağı vardı. Aziz Sulpice ile yakından ilgiliydi. Temelde, sızma yöntemiyle çalıştı ve muazzam bir etkide bulunmayı başardı. Kardinal Mazarin'e aktif biçimde karşı çıktı. Tüm bu açılardan, neredeyse kusursuz olarak, 'Manastır Belgeleri'nde sunulan Sion Tarikatı imgesine uyuyordu. Eğer Sion 17. yüzyılda gerçekten de aktifse, mantıksal olarak Kardeşlikle aynı anlama geldiğini ya da muhtemelen Kardeşliğin ardındaki güç olduğunu varsayabiliriz.

Barberie Şatosu

'Manastır Belgeleri'ne göre, Sion'un Mazarin'e karşı muhalefeti kardinalden sert cezalarla yanıt buldu. Bu cezayla karşılaşan baş kurbanlardan birisinin II. Dagobert ve Merovenj Hanedanları'nın Soyu'ndan gelen Plantard Ailesi olduğu söylenmektedir. 1548'de, 'Manastır Belgeleri'nin belirttiğine göre, Jean des Plantard Marie de Saint-Clair ile evlendi, böylece ailesiyle Saint-Clair/Gisors arasında başka bir bağı daha kurmuş oluyordu. Zaman içinde, Plantard Ailesi'nin de Fransa'nın Nivernais bölgesinde yer alan Nevers yakınlarındaki Barberie Şatosu'nda oturmaya başladığı söyleniyordu. Bu şatonun sonraki yüzyılda Plantardlar'ın resmi ikametgahı olduğu belirtilmekteydi. 'Manastır Belgeleri'ne göre Mazarin, 11 Temmuz 1659'da, şatonun yerle bir edilerek bütünüyle yıkılmasını emretti. Bunun ardından gelen büyük bir yangınla, Plantard Ailesi tüm malvarlığını yitirdi[13].

Resmi ya da konvansiyonel hiçbir tarih kitabı, Mazarin'in hiçbir biyografisi bu iddiaları doğrulamıyor. Araştırmalarımızda ne Nivernais'teki bir Plantard ailesinden, ne de ilk başta Barberie Şatosu'ndan söz edildiğine dair bir şeyle karşılaşmadık. Mazarin, nedeni belirsiz bir sebeple Nivernais'ye ve Nevers Düklüğüne göz dikmişti. Sonuç olarak buraları satın almayı başarabildi ve kontrat 11 Temmuz 1659'da,[14] tam da Barberie Şatosu'nun yıkıldığının iddia edildiği gün imzalandı.

Bu durum meseleyi daha da derinlemesine araştırmamıza neden oldu. Neticede, tamamen farklı birkaç kanıt çıkarabildik. Olan biteni açıklamak için yeterli değildi ama 'Manastır Belgeleri'nin doğruluğunun ispatıydı. 1506 tarihli bir derlemede, Nivernais-a-Barberie'deki mal ve mülklerden gerçekten de söz edilmekteydi. 1575 tarihli bir beyannameye göre Nivernais'deki küçük bir köyün ismi Plantards'dı[15].

Hepsinden daha ikna edici olanı, Barberie Şatosu'nun varlığının aslında kesinlikle kanıtlandığını belirtmekteydi. 1874–75 yıllarında, Nevers Edebiyat, Bilimler ve Sanatlar Derneği bazı kalıntıların olduğu bir arazide keşif amaçlı bir kazı çalışması gerçekleştirdi. Kalıntılar neredeyse tanınmaz haldeydi, öyle ki taşlar ateşten camlaşmış ve arazi sık ağaçlarla kaplanmıştı. Ancak sonuç olarak bir kasaba suruna ve bir şatoya ait kalıntıların üstü açıldı. Bu arazi şimdilerde Barberie olarak kabul edilmektedir. Yıkımından önce göründüğü kadarıyla surlarla çevrili küçük bir kasaba ve şatodan oluşmaktadır[16]. Les Plantards Köyü'nden de kısa bir mesafede bulunmaktadır.

Şimdi şunu söyleyebiliriz ki Barberie Şatosu tartışmasız var olmuştur ve bir yangın sonucunda yıkılmıştır. Les Plantard Köyü düşünüldüğünde, oranın bu ismi taşıyan bir ailenin mülkü olduğuna dair kuşku yoktur. Garip olanı şudur ki şatonun ne zaman ve kim tarafından yıkıldığına dair hiçbir kayıt bulunmamaktadır. Bundan Mazarin sorumluysa, eyleminin tüm izlerini ortadan kaldırmak için görülmemiş sıkıntılar çekmiş olmalıdır. Aslında Barberie Şatosu'nu haritadan ve tarihten çıkarmak için sistemli ve düzenli bir çaba göste-

rildiği görülmektedir. Gizleyecek bir şey olmasaydı, neden böylesi bir kanıt yok etme çabasına gidilirdi ki?

Nicolas Fouquet

Frondeur'lerin ve Kutsal Ayin Kardeşliği'nin yanı sıra Mazarin'in başka düşmanları da vardı. Bunların en güçlülerinden birisi de 1653'te XIV. Louis'nin Maliye Yöneticisi olan Nicolas Fouquet'ydi. Yetenekli, erken büyümüş, hırslı bir adam olan Fouquet, sonraki birkaç yıl içinde krallıktaki en zengin ve en güçlü kişi oldu. Bazen kendisine 'Fransa'nın gerçek kralı' bile denilmekteydi. Politik tutkuları da yok değildi. Brittany'yi bağımsız bir dukalık yaparak orayı yöneten dük olma niyetinde olduğu söylentileri vardı.

Fouquet'nin annesi Kutsal Ayin Kardeşliği'nin seçkin bir üyesiydi. Languedoc'taki Narbonne Başpiskoposu olan kardeşi Charles da Kardeşliğin üyesiydi. Küçük kardeşi Louis de bir din adamıydı. 1656'da Nicolas Fouquet, Louis'yi gizemli olması gerekmese de hiçbir zaman açıklanmayan bir nedenle Roma'ya gönderdi. Louis, Roma'dan birinci bölümde alıntıladığımız esrarengiz bir mektup yazdı. Mektup, Poussin ile yapılan görüşmeden ve 'kralların bile ondan büyük acılar çekeceği' bir sırdan söz ediyordu. Aslında, eğer Louis mektubunda boşboğazlık ettiyse de Poussin hiçbir sır vermemişti. Kişisel mührü üzerinde yer alan slogan 'Tenet Confidentiam'dı*.

1661'de XIV. Louis, Nicolas Fouquet'nin tutuklanması emrini verdi. Suçlamalar fazlasıyla genel ve bulanıktı. Fonların kötüye kullanılması ve hatta kışkırtma gibi daha anlaşılmaz suçlamalar vardı. Bu suçlamalar temelinde, Fouquet'nin tüm malları ve mülklerine kraliyet tarafından el konuldu. Ancak kral, memurlarının Fouquet'nin evraklarına ve yazışmalarına dokunmasını yasakladı. Kral, bu belgeleri şahsen taramakta ısrar etti.

Sonraki yargılama dört yıl boyunca sürdü ve kamuoyunda şiddetli bir bölünmeye ve kutuplaşmaya neden olarak o dönemde Fransa'daki sansasyonlardan birisi oldu. Bu

Ç.N. Güvenilirlik Prensibi

arada Poussin ile tanışan ve Roma'dan mektup yazan Louis Fouquet öldü. Ancak eski yöneticinin annesi ve hayattaki kardeşi, üyelerinden birisi yönetici yargıçlardan biri olan Kutsal Ayin Kardeşliği'ni seferber etti. Kardeşlik eski yöneticiye bütün gücüyle destek vererek, mahkemelerde ve kamuoyunda aktif olarak çalıştı. Genel olarak kana susamış birisi olmayan XIV. Louis ölüm cezasından aşağı kalır bir şey istemiyordu. Mahkeme kralın gözdağına kulak asmayıp ebedi sürgün cezası verdi. Kızgın kral, halen ölüm talep ettiğinden, kafa tutan yargıçları kovdu ve onların yerine daha itaatkarlarını göreve getirdi; ancak Kardeşliğin ona hala meydan okuduğu anlaşılıyordu. Sonuçta, 1665'te Fouquet ömür boyu hapse mahkum edildi. Kralın emriyle sıkı bir tecrit altında tutuldu. Tüm yazma araç gerecinden mahrum bırakılarak hiç kimseyle ilişki kuramaması sağlandı. Onunla konuşan askerlerin hapishane gemilerine sevk edildiği veya bazı durumlarda asıldığı söylendi[17].

Poussin, Fouquet'nin ceza aldığı yıl olan 1665'te, Roma'da öldü. Sonraki yıllarda, XIV. Louis ajanları aracılığıyla ısrarlı şekilde Poussin'in basit bir tablosunu 'Les Bergers d'Arcadie'yi bulmaya çalıştı. 1685'te, sonunda bunu başardı. Ancak tablo gösterim amacıyla, kraliyet konutunda bile asılmadı. Tersine, el konularak, hükümdarın kendi yetkisi dışında hiç kimsenin görmesi mümkün olmayacak şekilde kralın özel dairelerinden birisinde saklandı.

Fouquet'nin öyküsüyle ilgili bir dipnot daha vardı. Kendisinin gözden düşme nedenleri ve büyüklüğü ne olursa olsun bu durum çocuklarına miras kalmamıştı. Sonraki yüzyılın ortalarında Fouquet'nin torunu olan Belle-Isle Markizi, sonuçta Fransa'daki en önemli insan olmuştu. 1718'de Belle-Isle Markizi, Breton kıyısındaki istihkam bir ada olan Belle-Isle'i krallığa bıraktı. Karşılığında ilginç bazı bölgeler elde etti. Bunlardan birisi eski dük ve düşesleri araştırmamız boyunca yinelenerek karşımıza çıkan Longueville idi. Bir diğeri Gisors'tu. 1718'de Belle-Isle Markizi, Gisors Kontu oldu. 1742'de Gisors Dükü oldu. 1748'de ise Gisors Baş Düklük statüsüne yükseltildi.

Nicolas Poussin

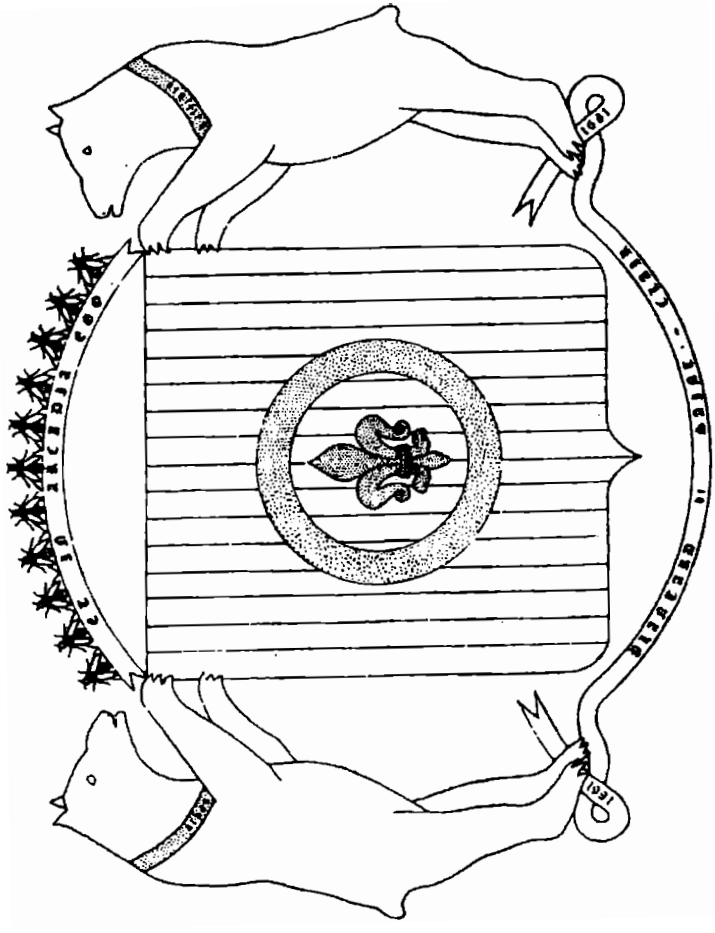
Poussin 1594'te, Gisors'tan birkaç mil uzaklıkta olduğunu keşfettiğimiz Les Andelys adında küçük bir kasabada doğdu. Genç yaşında Fransa'dan ayrıldı ve anavatanına bir kez geri dönerek, ölene kadar ikamet edeceği Roma'ya yerleşti. 1640'ların başında Kardinal Richelieu'nün, kendisini özel bir görev üstlenmesi için davet etme isteği üzerine Fransa'ya döndü.

Aktif olarak politikayla ilgilenmese de ve politikayla ilgisinden az sayıda tarihçi söz etse de, Poussin aslında *Fronde* ile yakından ilgiliydi. Roma'ya sığınmamıştı. Ama o dönemki mektuplaşmaları Mazarin karşıtı hareketle derinden ilişki halinde olduğunu ve etkili bir dizi *frondeur* ile şaşırtıcı şekilde benzeri koşullarda olduğunu, öyle ki aslında onlar adına konuşacak olursa, kendisini tanımlarken tekrar tekrar 'biz' sözcüğünü kullanarak, kendisini de bu gruba kattığını açığa çıkarmaktadır[18].

Alpheus yeraltı akımı, Arkadya ve Arkadyalı çobanlar, René d'Anjou'nun motiflerini önceden ortaya çıkarmıştık. Şimdi de Poussin'in tablosundaki özel tümce 'Et in Arcadia Ego' için bir öncel bulmaya çalışacağız. Bu, Poussin'in, üzerinde kendi yapısının parçası olmayan bir kafatasının yer aldığı uçurumun kenarına yerleştirilmiş bir mezarın olduğu önceki bir tablosunda geçiyordu. Bu tablonun ön planında Alpheus ırmağının sakallı su tanrısı, yeraltı akımının efendisi, asık yüzlü bir ifadeyle uzanmış durumdadır. Yapıt 1630 ile 1635 arasında, 'Les Bergers d'Arcadie' olarak bilinen daha bildik bir uyarlamadan beş ya da on yıl önce yapılmıştır.

'Et in Arcadia Ego' tümcesi 1618 ile 1623 yılları arasında Giovanni Francesco Guernico, Poussin'in yapıtının temelini oluşturan bir tablosuyla tanınmıştı. Guernico'nun tablosunda, orman içindeki boş bir alanda az önce taş bir mezara rastlamış olan iki çoban bulunuyordu. Mezarın üzerinde bu ünlü yazıt yer alıyordu ve mezarın tepesinde büyük bir kafatası durmaktaydı. Bu yapıtın sembolik anlamı ne olursa olsun, Guernico bir dizi soru ortaya atmış oluyor-

Plantard Aile Simgesi

du. Sadece Batıni gelenekle derinlemesine ilgilenen birisi olmayıp aynı zamanda gizli cemaatler konusunda da bilgisi olan ve diğer bazı tabloları, İngiltere ve İskoçya'da localar hızla çoğalmadan en az yirmi yıl öncesinde açık biçimde Masonik nitelikler taşıyan birisiydi. 'Üstadın Yükselişi' adlı bir tablosu, açıkça Süleyman'ın Tapınağı'nın mimarı ve inşaatçısı Masonik Hiram Abiff efsanesiyle ilgiliydi. Genel olarak Hiram efsanesinin Masonluğa girdiğine inanılan tarihten neredeyse bir asır önce yapılmıştı[19].

'Manastır Belgeleri'nde, 'Et in Arcadia Ego'nun, en azından Jean de Plantard'ın Idoine de Gisors ile evlendiği 12. yüzyıldan bu yana Plantard Ailesi'nin resmi parolası olduğu söyleniyordu. 'Manastır Belgeleri'nde alıntılanan bir kaynağa göre, ta 1210'da Mont-Saint-Michel Başrahibi olan Robert adında biri tarafından söylenmişti[20]. Mont-Sait-Michel arşivlerine girme şansı bulamadığımızdan bu iddianın doğru olup olmadığını kanıtlayamadık. Ancak araştırmamız, 1210 tarihinin kanıtlanabilir şekilde yanlış olduğu konusunda bizi inandırdı. Gerçek şuydu ki 1210'da Mont-Saint-Michel'de Robert adında bir başrahip bulunmamaktaydı. Öte yandan, Robert de Torigny adında birisi 1154 ile 1186 yılları arasında gerçekten de Mont-Saint-Michel'de başrahiplik yapmıştı. Robert de Torigny'nin hobileri arasında Hıristiyan alemindeki soylu ailelerin parolalarını, düsturlarını, armalarını, askeri giysilerini toplamak bulunan üretken ve sabırlı bir tarihçi olarak biliniyordu[21].

Tümcenin kökeni ne olursa olsun, 'Et in Arcadia Ego' hem Guernico hem de Poussin için bir ağıt dizesinden çok daha fazla şey ifade ettiği anlaşılıyordu. Fazlasıyla açıktı ki belirli diğer insanlar için farkına varılabilen ya da tanınabilen, kısacası Masonik bir işaret ya da şifreye eşdeğer önemli bir tür gizli anlamı olduğu anlaşılıyordu. 'Manastır Belgeleri'ndeki bir açıklama, böylesi terimleri tam da bu şekilde, sembolik ya da mecazi sanatsal niteliğiyle tarif etmektedir:

> Mecazi eserlerin avantajı şudur ki tek bir sözcük çokluğun kavrayamayacağı bağlantıları aydınlatmaya yeterlidir. Böylesi eserlere herkes ulaşabilir,

> ancak onların anlamı seçkinler grubuna hitap etmektedir. Kitlelerin üzerinde ve ötesinde, gönderici ve alıcı birbirini anlar. Bazı yapıtların anlaşılması güç başarısı sadece bir moda değil aynı zamanda Batını bir iletişim biçimi oluşturan bu mecazi niteliğinden ileri gelir.[22]

Bu açıklama, Poussin'e referans verilen bağlamda yapılmıştı. Ancak Frances Yates'in gösterdiği gibi, eş düzeyde Leonardo'nun, Botticelli'nin ve diğer Rönesans sanatçılarının eserlerine de uygulanabilir. Ayrıca sonraki kişilerin, Nodier'nin, Hugo'nun, Debussy'nin Cocteau'nun ve şahsi çevrelerinin yapıtlarına da uygulanabilir.

Rosslyn Şapeli ve Shugborough Salonu

Önceki araştırmamızda Sion'un 17. ve 18. yüzyıldaki Büyük Üstadları ile Avrupa Farmasonluğu arasında bir dizi önemli bağlantı bulmuştuk. Farmasonluk üzerine çalışmamız sırasında, başka bazı bağlar da bulduk. Bu ilave bağlar Büyük Üstadlarla ilgili değildi ama araştırmamızın diğer yönleriyle ilgiliydi.

Böylece, örneğin, Norman Saint-Clair/Gisors Ailesi'nin İskoç kolu olan Sinclair Ailesi'ne tekrarlanan referanslarla karşılaştık. Rosslyn'deki arazileri Tapınak Şövalyeleri'nin İskoçya'daki eski karargahlarının sadece birkaç mil uzağındaydı ve Rosslyn'de 1446 ile 1486 tarihleri arasında inşa edilen şapel uzun süre hem Farmasonluk hem de Güllü Haç'la bağlantılı olmuştu. Bundan öte, 1601 tarihinden kaldığına inanılan bir belge, Sinclairler'i 'İskoç Masonluğu'nun kalıtsal Büyük Üstadları' olarak takdir ediyordu[23]. Ancak Mason kaynaklarına göre, Büyük Üstadlığın kalıtsallığı René d'Anjou döneminde 1437 ile 1460 arasında hüküm süren II. James tarafından Sinclairlere verilmişti.

Yapbozumuzun başka ve biraz daha gizemli bir parçası Britanya'da, bu kez 17. yüzyılın başlarından ve ortalarından beri Masonik faaliyetlerin batağı olan Staffordshire'da su yüzüne çıktı. Sion'un Büyük Üstadı olduğu söylenen

Charles Radclyffe 1714'te Newgate Hapishanesi'nden kaçarken Lichfield Kontu olan kuzeninden yardım almıştı. Aynı yüzyıl sonlarında Lichfield Kontu'nun soyu kesildi ve unvanı son buldu. 19. yüzyılın başlarında, şu an Lichfield kontları olan Anson Ailesi'nin torunları tarafından geri alındı.

Şimdiki Lichfield kontlarının merkezi Staffordshire'daki Shugborough Salonu'dur. Önceden bir piskoposun ikametgahı olan Shugborough 1697'de Anson Ailesi tarafından satın alınmıştı. Sonraki yüzyılda, gemiyle yerkürenin dört bir yanını dolaşan ünlü amiral George Anson'un kardeşinin ikametgahı olmuştu. George Anson 1762'de öldüğünde, Parlamento'da bir ağıt okundu. Bu ağıtın bir bölümü şöyledir:

> Bu katlı mermerden zayıf bir göz fırlıyor.
> Bu sahne ibret alınası bir iç çekişi hak ediyor.
> Arkadya'daki Elys ovalarını kutsa,
> Gülen perilerin ve şakacı aşıkların arasında,
> Eğlenceyi gör hafiflemenin zevkine var, eriyen zarafetinle,
> Ve yarı gülümseyen yüze acınası bir ziyaretle;
> Dans, çalgı, düğün şöleni nerde kaldı,
> Sevgilinin kalbi tutkuyla çarpmakta,
> Yaşamın simgesi burada, gençlikte ve taze açılmış çiçekte,
> Ama sağduyunun parmağı mezarı göstermekte[24]!

Bunun Poussin'in tablosuna ve 'Et in Arcadia Ego' yazıtına, doğrudan 'mezarı işaret eden parmağa' açık bir gönderme olduğu anlaşılıyordu. Shugborough topraklarında, Anson Ailesi'nin yönetimi altındayken, 1761 ile 1767 yılları arasında yapılmış görkemli mermer bir yarım kabartma vardır. Bu kabartma Poussin'in 'Les Bergers d'Arcadie'sinin ters çevrilmiş, ayna yansıması bir röprodüksiyonundan oluşmaktadır. Hemen altındaysa, şu ana kadar hiç kimsenin tatmin edici biçimde deşifre edemediği esrarengiz bir yazıt bulunmaktadır:

O.U.O.S.V.A.V.V.

D M

Papa'nın Gizli Mektubu

1738'de Papa XII. Clement 'Roma Kilisesi'nin düşmanları olarak nitelendirdiği tüm Farmasonları kınayan ve aforoz eden bir Papalık Fermanı yayınladı. O zamanlar, örneğin Jakobenler gibi sözde Katolik olan pek çok başka grup varken neden böyle değerlendirildikleri hiçbir zaman tam olarak açıklık kazanmadı. Muhtemelen Papa bizim de farkına vardığımız erken Farmasonlukla, Roma karşıtı 17. yüzyıl 'Biraderliği' arasındaki ilişkinin farkındaydı. Sonuçta ilk defa 1962'de ortaya çıkarılan ve yayınlanan bir mektuptan bu meseleye dair biraz ışık alınabilirdi. Bu mektup Papa XII. Clement tarafından yazılmıştı ve bilinmeyen birisine hitap etmekteydi. Bu metinde papa, Mason düşüncesinin önceden tekrar tekrar karşılaştığımız bir sapkınlığa, İsa'nın tanrılığının inkarına dayandığını bildiriyordu. Bundan öte Farmasonluğun arkasındaki kılavuz ruhların, 'yönetici beyinlerin' Lutherci Reform'u kışkırtanlarla aynı olduğunu öne sürüyordu[25]. Papa paranoyak da olabilirdi ama belirsiz düşünce akımlarından veya üstü kapalı geleneklerden bahsetmiyordu. Tersine, çağlar boyunca kendilerini Katolik Hıristiyanlık düşüncesini yıkmaya adamış olan yüksek düzeyde örgütlü bir grup bireylerden, bir mezhepten, bir tarikattan, gizli bir cemaatten söz ediyordu.

Sion Kayalığı

18. yüzyılın sonlarında, farklı Mason sistemleri hızla yayılırken, Doğu'nun Memphis Ayini[26] adında bir grup ortaya çıktı. Sion Tarikatı'nın 1188 ile 1307 tarihleri arasında benimsediği bildirilen Ormus ismi, bildiğimiz kadarıyla ilk kez bu töreyle ortaya çıkıyordu. Doğu'nun Memphis Ayini'ne göre Ormus, M.S. 46 sıralarında, pagan ve Hıristiyan gizemlerini kaynaştıran ve böylece Güllü Haç'ı kuran Mısırlı bir bilgeydi.

18. yüzyılın diğer Mason ayinlerinde, 'Manastır Belgeleri'nin aktardığına göre Godfroi ve Baudouin de Bouillon tarafından kurulan 'kraliyet geleneği'nden uyarlanan aynı

'Sion Kayalığı'na tekrarlanan göndermeler vardır. Önceden Sion Kayalığı'nın kolay anlaşılır biçimde Godfroi'nın üzerine Sion Tarikatı olacak olan tarikatı barındıracak bir manastır inşa ettiği, Kudüs'ün güneyindeki 'yüksek tepe', Sion Dağı olduğunu farz etmiştik. Ama Mason kaynakları Sion Kayalığı'na ek bir değer daha vermektedir. Kudüs Tapınağı ile meşgul olduklarından, Kutsal Kitap'taki belirli bazı pasajlara atıfta bulunmaları şaşırtıcı olmasa gerek. Bu pasajlarda Sion Kayalığı yüksek bir tepeden daha fazlasıdır. Tapınağın inşası sırasında gözden kaçırılmış ya da haksız şekilde ihmal edilmiş olup sonradan yapının kilit taşı olarak yeniden kullanılıp malzemeye katılması gereken özel bir taştır. Örneğin Mezmurlar 118'e göre:

> "Yapıcıların reddettiği taş,
> Köşenin baş taşı oldu."

Matta 21:42'de:

> İsa onlara şunu sordu: "Kutsal Yazılarda şu sözleri hiç okumadınız mı?
> Yapıcıların reddettiği taş,
> işte köşenin baş taşı oldu.
> Rab'bin işidir bu,
> gözümüzde harika bir iş!"

Romalılara Mektup 9:33'te görece daha muğlak olan başka referans daha vardır:

> "Bakın, Siyon'a bir sürçme taşı,
> bir tökezleme kayası koyuyorum.
> O'na iman eden utandırılmayacak."

Habercilerin İşleri 4:11'te Sion Kayalığı İsa'nın kendisi için bir eğretileme olarak yorumlanabilir:

> "Nasıralı İsa Mesih adıyla... bu adam sizin önünüzde sapasağlam duruyor. O, yapıcılar tarafından aşağı görülen, ama başköşeye konulan Taş'tır."

Efesoslulara Mektup 2:20'de İsa'nın Sion Kayalığı ile eşdeğer tutulması daha belirgin bir şekil alır:

"Haberciler ve peygamberler temeli üzerine yapılmış yapısınız. Köşe taşı İsa Mesih'in kendisidir."

Petrus'un I. Mektubu 2:3-8'de bu denklem daha da belirginleştirilir:

"Çünkü Rab'bin iyiliğini tattınız."
"İnsanlarca reddilmiş, ama Tanrı'ya göre seçkin ve değerli olan diri taşa, Rab'be gelin."
"O sizi diri taşlar olarak ruhsal bir tapınağın yapımında kullansın. Böylelikle, İsa Mesih aracılığıyla Tanrı'nın beğenisini kazanan ruhsal kurbanlar sunmak üzere kutsal bir kahinler topluluğu olursunuz."
"Çünkü Kutsal Yazı'da şöyle deniyor:

İşte, Siyon'da bir taş,
seçkin, değerli bir köşe taşı koyuyorum.
O'na iman eden hiç utandırılmayacak."

"İman eden sizler için bu taş değerlidir. Ama imansızlar için,
Yapıcıların reddettiği taş
işte köşenin baş taşı,
sürçme taşı ve tökezleme kayası oldu."

Hemen sonraki ayette, metin bizim için anlamı çok sonradan açıklık kazanan temaları vurgulamaya devam etmektedir. Hem ruhsal, hem dünyevi seçilmiş bir krallık soyundan, rahip-krallar soyundan söz etmektedir:

"Ama siz seçilmiş bir soy, Kral'ın kahinleri, kutsal bir ulus, Tanrı'nın öz halkısınız."

Bu şaşırtıcı pasajları ne yapacaktık? Çarpıcı biçimde Farmasonluğun 'iç sırlarından' birisi olarak ortaya çıkan Sion Kayalığı'nı, tapınağın kilit taşını ne yapacaktık? Bu kilit taşın belirgin biçimde İsa'nın kendisiyle tanımlanmasını ne-

*** Ç.N. Bu bölümler kutsal kitaptan alınmıştır.*

reye koyacaktık? Haçlı Seferleri sırasında Avrupa'da hüküm süren hanedanlıklara eşdeğer olan 'kraliyet geleneği'ni ne yapacaktık[27]?

Katolik Modernist Hareket

1833'te Charles Nodier'nin Arsenal Kütüphanesi'ndeki eski müridi Jean Baptiste Pitols, Halk Eğitim Bakanlığı'nda memurluk yapıyordu[28]. O yıl Bakanlık, Fransa tarihiyle ilgili o zamana kadar baskı altında bulunan belgeleri yayınlamak gibi azimli bir projeye girişti. Bu girişimi yönetmek üzere iki komisyon oluşturuldu. Bu komitelerde, diğerlerinin yanı sıra Victor Hugo, Jules Michelet ve Haçlı Seferleri konusunda bir uzman olan Baron Emmanuel Ray vardı.

Sonradan Halk Eğitim Bakanlığı'nın desteğiyle yayımlanan eserler arasında Tapınak Şövalyeleri ile ilgili Engizisyon'un eksiksiz tüm kayıtlarından oluşan bir derleme olan Michelet'nin muazzam eseri *Le Proces des Templiers* bulunuyordu. Aynı desteği arkasına alarak Baron Ray, Haçlı Seferleri ve Kudüs Frank Krallığı ile ilgilenen bir dizi eser yayımladı. Bu eserlerde Sion Tarikatı'na ait özgün belgeler ilk kez basılı halde görülüyordu. Ray'in alıntıladığı metinler bazı noktalarda 'Manastır Belgeleri'ndeki pasajlarla neredeyse harfiyen aynıdır.

1875'te Baron Ray, Societe de l'Orient Latin'in (Doğu Latin -ya da Frank- Derneği) kurucularından biri oldu. Cenevre merkezli bu dernek kendisini azimli arkeoloji projelerine adadı. Ayrıca şu an Sir Steven Runciman gibi çağdaş tarihçiler için başlıca kaynaklardan birisi olan kendi dergisi *Revue de l'Orient Latin*'i yayımladı. *Revue de l'Orient Latin*, Sion Tarikatı'nın ek bir dizi belgesinin kopyalarını verdi.

Ray'ın araştırması o zamanlar Avrupa'da, en belirgin şekilde de Kilise'ye fazlasıyla ciddi bir tehdit oluşturan Almanya'da ortaya çıkan yeni bir çeşit tarihsel okulun tipik bir örneğiydi. Darwinci düşüncenin ve agnostikliğin* yayılması 19. yüzyılda bir 'inanç krizi' üretmişti bile ve yeni

*Ç.N. Tanrının varolup olmadığının bilinemeyeceği düşüncesinin

akım bu krizi büyüttü. Geçmişteki tarihsel araştırmalar; efsane, gelenek ve kişisel anılara dayalı olduğu için ve bunlar da belirli amaçlara bağlı nedenlerle yayılan abartmalardan oluşan fazlasıyla zayıf bulgular olduğundan, çoğu zaman güvenilmezdi. Alman bilimciler ancak 19. yüzyılda, şu an için sorumlu her tarihçi için sıradan, basmakalıp olarak kabul edilen özenli, dikkatli teknikler oluşturmaya başladılar. Eleştirel gözden geçirme, ilk elden kaynakların araştırılması, referans çaprazlaması ve titiz kronolojiye dayalı bu türden uğraşlar, Tötonik titizliğin geleneksel klişelerini oluşturdu. Ama o dönemki Alman yazarları kendilerini ayrıntılarda kaybetme eğiliminde olsalar da aynı zamanda araştırma yönteminin de sağlam bir temelini yaratmış oldular. Bir dizi başlıca arkeolojik buluntu için de aynı şey geçerliydi. Kuşkusuz bunun en önemli örneği, Heinrich Schliemann'ın Truva mevkiinde gerçekleştirdiği kazı çalışmasıdır.

Alman bilimcilerin tekniklerinin aynı dikkatle Kutsal Kitap'a da uygulanması yalnızca bir zaman meselesiydi. Dogmanın sorgulamadan kabulüne dayanan Kilise de Kutsal Kitap'ın böylesi eleştirel bir dikkatli incelemeye karşı koyamayacağının farkındaydı. Ernest Renan, çok satan ve tartışmalar yaratan *İsa'nın Yaşamı* kitabında, Alman metodolojisini Yeni Ahit'e uygulamıştı bile ve bunun sonuçları Roma için fazlasıyla huzursuzluk vericiydi.

Katolik Modernist Hareketi başlangıçta bu yeni meydan okumaya karşı bir tepki olarak doğdu. Asıl gayesi Alman geleneğine göre eğitilmiş, eleştirel okulun tüm ağır donanımına karşı Kutsal Kitap'ın sade doğruluğunu savunabilecek bir kilise uzmanları nesli yetiştirmekti. Ancak bilindiği gibi plan geri tepti. Kilise genç rahiplerini modern polemik dünyasıyla daha fazla çarpışması için alet edevatla donattığı ölçüde, aynı rahipler getirildikleri görevden uzaklaşmaya başladılar. Kutsal Kitap'ın eleştirel incelenmesi çok sayıda tutarsızlık, uyumsuzluk ve Roma dogmasına gerçekten ters düşen anlamlar ortaya çıkardı. Yüzyılın sonuna doğru, Katolik Modernistler, Kilise'nin umduğu şekilde seçkin darbe birlikleri değil, terk edip gidenler ve acemi sapkınlardı. Aslında, Martin Luther'den beri Kilise'nin karşılaştığı en ciddi

tehlike olarak ortaya çıkmışlardı ve bir bütün olarak Katoliklik düşüncesini yüzyıllardır benzeri görülmemiş bir bölünmenin eşiğine getirmişlerdi.

Katolik Modernist Hareketi'nin batağı, Kutsal Ayin Kardeşliği'nin olduğu gibi, Paris'teki Aziz Sulpice'ti. Aslında, Katolik Modernist Hareketi'nin en çok yankılanan seslerinden birisi, 1852 ile 1884 arasında Aziz Sulpice Papaz Okulu'nun müdürü olan adamdı[29]. Aziz Sulpice'den çıkan Katolik Modernist Hareketi'nin görüşleri hızla Fransa'nın geri kalanına, İtalya ve İspanya'ya yayıldı. Bu görüşlere göre, Kutsal Kitap metinleri inkar edilemez şekilde güvenilir değildi, fakat kendi zamanının özgül bağlamında anlaşılmalıydı. Katolik Modernistler ayrıca kilise iktidarının gittikçe merkezileşmesine, özellikle de açıkça yeni eğilime karşı işletilen, henüz oluşturulan papalığın yanılmazlığı[30] doktrinine isyan ettiler. Katolik Modernist Hareketi'nin görüşleri ilk başlarda, yalnızca entellektüel din adamları değil, seçkin ve etkili yazarlar tarafından da yayıldı. Fransa'da Roger Martin de Gard, İspanya'da Miguel de Unamuno Modernist hareketin baş sözcülerindendi.

Kilise tahmin edilebilir gücü ve gazabıyla tepki gösterdi. Katolik Modernistler, Farmason olmakla suçlandı. Pek çoğu görevinden uzaklaştırıldı ve hatta aforoz edildi ve kitapları arşive kaldırıldı. 1903'te Papa XIII. Leo, Kutsal Kitap araştırmacılarının çalışmalarını yönetmek üzere Papalık Kutsal Kitap Komisyonu'nu kurdu. 1907'de Papa X. Pius, Katolik Modernist Hareketi'ni resmen kınayan bir ferman yayınladı. 1 Eylül 1910'da, Kilise rahiplerinin Katolik Modernist eğilimlere karşı yemin etmelerini zorunlu kıldı.

Bununla birlikte Katolik Modernist Hareketi, Birinci Dünya Savaşı sırasında kamusal ilgi başka yönlere kayana kadar gelişmesini sürdürdü. 1914'e kadar başlıca dava olmayı sürdürdü. Özellikle Abbe Turmel adındaki Katolik Modernist bir yazarın kilise için zararlı bir kişi olduğu belliydi. Görünüşte kusursuz olan Brittany'deki eğitim kurumunda, en az on dört takma isimle bir dizi Katolik Modernist eser yayımladı. 1929'da bunların yazarının Turmel olduğu anlaşılınca her biri arşive kaldırıldı. Belirtmek bile gereksiz ki alelacele aforoz edildi.

Bu arada Katolik Modernizm Hareketi, Anglikan Kilisesi tarafından içtenlikle karşılanıp desteklendiği Britanya'ya da sıçradı. Anglikan taraftarları arasında, sonradan Canterbury Başpiskoposu olan ve Katolik Modernizm'in 'eğitimli insanların çoğunluğunun inandığı şey[31]' olduğunu beyan eden, William Temple da vardı. Temple'ın dostlarından birisi Canon A. L. Lilley'di. Lilley, İsa'nın çarmıhta ölmediğine dair 'tartışılmaz kanıt'tan söz eden şaşılacak bir mektup aldığımız rahibi tanıyordu.

Bildiğimiz kadarıyla Lilley, Sauniere'in Rennes-le-Chateau'da bulduğu parşömenleri getirdiği Abbe Emile Hoffet adındaki adamla tanıştığı Paris'te bir süre çalışmıştı. Hoffet tarih, dil ve dilbilim konularındaki uzmanlığı nedeniyle döneminin tipik bir Katolik Modernist öğrencisiydi. Ancak Aziz Sulpice'te eğitim görmemişti. Tersine Lorraine'de eğitim görmüştü. Sion Papaz Okulu'nda: *La Colline Inspirée*'de[32].

Sion Protokolleri

Sion Tarikatı'nın varlığı ve faaliyetleriyle ilgili olarak bulduğumuz en inandırıcı ifadeler 19. yüzyılın sonundan kalmadır. Söz konusu ifadeler yeterince bilinmiyordu, ancak bir ifade olarak kabul edilmekteydi. Aksine her zaman için daha fesatça başka şeylerle karıştırılmıştı. Yakın tarihte kötü üne sahip bir rol oynamıştı ve halen böylesi şiddetli duygular, sert düşmanlıklar ve pek çok yazarın elden çıkarmaktan mutluluk duyduğu ürpertici anılar canlandırma eğilimi bulunuyordu. Bir ölçüye kadar bu ifade, böylesi bir tepkinin tam olarak anlaşılabileceği insani önyargı ve acıya anlamlı şekilde katkıda bulunmuştu. Ama ifadenin kriminal anlamda kötüye kullanılması bir yana, araştırmalarımız onun ciddi olarak yanlış anlaşıldığı konusunda da bizleri ikna etti.

Rasputin'in Rusya'daki Nicholas ve Alexandra'nın sarayındaki rolü genel olarak az çok bilinir. Ancak Rus sarayında Rasputin'den çok önceleri etkili, hatta güçlü Batıni yerleşmeler olduğu genellikle bilinmez. 1890'lar ve 1900'ler-

de, böylesi bir yerleşme, Petersburg'daki imparatorluk sarayına periyodik ziyaretler gerçekleştiren Monsieur Philippe ve akıl hocası çevresinde oluşmaya başladı. Monsieur Philippe'in akıl hocası; Jules Doinel (Languedoc'taki yeni Cathar kilisesinin kurucusu), Peladan (İsa'nın mezarını bulduğunu iddia eden kişi), Emma Calvé ve Claude Debussy ile bağlantılı Fransız bir Batıni olan Papus'ten[33] başkası değildi. Tek bir sözcükle ifadelendirecek olursak, 19. yüzyıl sonlarındaki 'Fransız gizil dirilişi' Petersburg'a sıçramakla kalmamıştı. Temsilcileri aynı zamanda çar ve çariçenin kişisel sırdaşları olma ayrıcalığına sahip bulunmaktaydılar.

Ancak, Papus ve Monsieur Philippe'in Batıni yerleşkeleri, kendi gözdelerini imparatorluk tahtına yakın yerlere yerleştirme niyetinde olan Büyük Düşes Elizabeth gibi belirli bazı etkili çıkar çevrelerine karşı aktif şekilde muhalefet ediyordu. Büyük düşesin gözdelerinden birisi, gelecek kuşakların Sergei Nilus takma adıyla tanıyacakları oldukça aşağılık birisiydi. Nilus 1903 sıralarında çara, tehlikeli bir komployа tanık olunduğu iddiası taşıyan, büyük tartışmalara yol açıcı bir belge sundu. Ama eğer Nilus sırrın ifşa edilmesinin sonucunda çarın minnettarlığını beklediyse, ağır bir düş kırıklığına uğramış olmalıdır. Çar belgenin çirkin bir uydurmaca olduğunu belirterek tüm kopyalarını ortadan kaldırdı. Nilus da gözden düşerek saraydan kovuldu.

Kuşkusuz bu belge ya da bir kopyası kaldı. 1903'te bir gazetede dizi halinde yayımlandı ancak ilgi çekmeyi başaramadı. 1905'te yeniden yayımlandı, bu kez seçkin bir mistik filozof olan Vladimir Soloviv'in bir kitabının ekinde yer aldı. Bu noktadan sonra ilgi çekmeye başladı. Sonraki yıllarda 20. yüzyılın en iğrenç belgelerinden birisi niteliğini kazandı.

Söz konusu belge bir risale ya da daha kesin konuşmak gerekirse sosyal ve politik bir program olduğu iddiası taşıyan bir şeydi. Biraz farklılaşan çeşitli başlıklarla ortaya çıktı, en bilinen adı *Sion Liderlerinin Protokolleri*'ydi.[34] Protokollerin özel Yahudi kaynaklarından çıktığı iddia edilmektedir. O dönemki pek çok antisemitist* için uluslararası bir Yahu-

*Ç.N. Yahudi düşmanı

di komplosunun inandırıcı kanıtlarıydı. Örneğin, 1919'da, Beyaz Rusya Ordusu'nun birliklerine dağıtıldı ve sonraki iki yıl içinde bu birlikler 1917 Devrimi sırasında 60.000 kadar Yahudi'nin soykırımından sorumlu tutulmuştur. 1919'da Protokoller sonradan Almanya'daki Nasyonal Sosyalist Parti'nin baş ırkçı teorisyen ve propagandacılarından birisi olan Alfred Rosenberg tarafından da yayıldı. Hitler, Kavgam adlı kitabında Protokoller'i kendi fanatik önyargılarını körüklemek için kullanmakta ve gerçekliğini sorgulamadan bunlara inandığı söylenmektedir. Protokoller, İngiltere'de *Morning Post* tarafından tereddütsüz doğru kabul edildi. Hatta *The Times* bile, 1921'de, bunları ciddiye aldı ve ancak sonradan hata yaptığını itiraf etti. Günümüzde uzmanlar ki biz de kesinlikle böyle düşünmekteyiz, Protokoller'in en azından şu anki biçimiyle, saldırganca ve sinsice hazırlanmış bir sahtekarlık olduğu konusunda uzlaşmış durumdadırlar. Bununla birlikte, antisemitist propagandanın bir parçası olarak Latin Amerika'da, İspanya'da, hatta Britanya'da halen dolaşımdadırlar[35].

Protokoller, ana hatlarıyla topyekün bir dünya hakimiyeti taslağı ortaya atmaktadır. İlk okuduğumuzda kendilerinin üstün despotlar olarak yer alacağı yeni bir dünya düzenini zorla yerleştirmeyi kararlaştırmış bir grup kişinin bir tür büro içi kısa notuna, Makyavelist bir programa benziyordu. Metin, varolan bazı rejimleri devirerek, Farmasonluğa ve bu tür diğer örgütlenmelere sızarak, sonuç olarak da batı dünyasının sosyal, politik ve ekonomik kuruluşlarının mutlak kontrolünü eline geçirerek düzensizlik ve kaosa adanmış çok dokunaçlı, çok başlı bir komployu savunmaktadır. Protokollerin kimliği belirsiz yazarları, açıkça 'geçen yüzyıllar boyunca hiç kimsenin pek tahmin edemediği politik bir plana göre' tüm halkları devletmiş gibi yönettiklerini ifade etmektedirler[36].

Protokollerin çağdaş bir okuyucusu, Ian Fleming'in romanlarındaki James Bond'un hasmı SPECTRE gibi birazcık kurgusal bir örgütlenme olduğu izlenimi edinebilir. Ancak ilk kez yayımlandıklarında, Protokollerin, 1897'de Basel'de bir araya gelen ilk Uluslararası Yahudilik Kongresi'nde ya-

zıldıkları iddia edilmişti. Bu suçlamanın yanlış olduğu çoktan kanıtlandı. Örneğin, Protokollerin en eski kopyalarının Fransızca yazıldığı biliniyordu ve 1897'deki Basel Kongresi'nde tek bir Fransız delege bile bulunmuyordu. Bunun ötesinde, Protokollerin bir kopyasının, Basel Kongresi toplanmadan tam on üç yıl önce, 1884'ten beri dolaşımda olduğu biliniyordu. Protokollerin 1884 tarihli kopyası Papus'ün sonradan Büyük Üstad unvanını alacağı bir Mason locasının bir üyesinin eliyle su yüzüne çıkmıştı[37]. Üstelik pagan ve Hıristiyan gizemlerini kaynaştırarak Güllü Haç'ı kuran efsanevi Mısırlı bilgenin, Ormus geleneğinin ilk kez ortaya çıktığı yer de aynı locaydı.

Modern bilimciler Protokollerin aslında en azından kısmen 1864'te Cenevre'de yazılıp basılan hicivli bir esere dayandığını ortaya koymaktadırlar. Bu eser III. Napoleon'a saldırı amacıyla Maurice Joly adında, sonradan tutuklanan bir adam tarafından yazılmıştı. Joly'nin Güllü Haç Tarikatı'nın üyesi olduğu söylenmektedir. Bu doğru olsun olmasın, Victor Hugo'nun arkadaşıydı ve Joly'nin III. Napoleon'a yönelik antipatisini paylaşan Hugo, Güllü Haç Tarikatı'nın üyesiydi.

Böylece Protokoller'in 1897'de Basel'de toplanan Yahudilik Kongresi'nden yayınlanmadığı kesin olarak kanıtlanabilir. Bu böyle kabul edildiğinde ortaya çıkan soru nereden yayınlandıkları olacaktır. Modern bilimciler bunları Yahudiliği gözden düşürme niyetindeki antisemitist çıkarlarla uydurulmuş bütünüyle düzmece bir sahtekarlık şeklinde elden çıkarmaktadırlar. Yine de Protokoller halen böylesi bir yargıya karşı güçlü biçimde kendisini savunur konumdadır. Örneğin, Yahudilik'ten kaynaklanmadığı açık olan esrarengiz bir dizi referans içermektedirler. Ancak bu referansların Yahudilik'ten gelmediği o kadar açıktır ki mantıken düşünüldüğünde bir düzmece olarak uydurulmuş da olamazlar. Biraz olsun akla sahip hiçbir antisemitist sahtekarın, Yahudiliği gözden düşürmek için böylesi referanslar uydurması olası değildir. Çünkü hiç kimse bu referansların Yahudiliğin özünden geldiğine inanmaz.

Örneğin, Protokoller'deki bir metin tek bir ifadeyle bitmektedir, "Sion'un 33. Derece'den temsilcileri tarafından imzalanmıştır[38]."

Antisemitist bir düzmece neden böylesi bir ifade içeriyor ki? Neden tüm Yahudileri suçlamak yerine, 'Sion'un 33. Derece'den Temsilcileri'ni oluşturan birkaçını suçluyor? Neden bu belgenin, diyelim ki Uluslararası Yahudilik Kongresi temsilcileri tarafından imzalanmadığını açıklamıyor? Aslında 'Sion'un 33. Derece'den Temsilcileri'nin Yahudiliğin tamamına ya da herhangi bir 'uluslararası Yahudi komplosu'na atıfta bulunuyor olması zor görünmektedir. Başka bir şey değilse, özellikle Masonik bir şeye göndermede bulunuyor olması anlaşılabilir. Farmasonluktaki 33. Derece gizemli biçimde 18. yüzyılın ortaları Fransız Farmasonluğundan çıkan 'Antik ve Kabul Edilmiş İskoç Ayini' denen şeydir.

Protokoller daha aleni anormallikler bile içermektedir. Örneğin metin tekrar tekrar 'Mason Krallığı'nın gelişi ve bu 'Mason Krallığı'na başkanlık edecek olan 'Sion Kanının Kralı'ndan söz etmektedir. Gelecekteki kralın 'Kral Davut'un hanedanlık kökleri'nden olacağını öne sürmektedir. 'Yahudilerin Kralı'nın gerçek papa' ve 'uluslararası bir kilisenin patriği' olacağını bildirmektedir. Daha da üstü kapalı biçimde, 'Davut'tan gelen bazı üyelerin Kralları ve varislerini hazırlayacağını... Yalnızca Kral ve yanında ona kefil olarak duranların sıranın kimde olacağını bileceğini' söyleyerek bitmektedir[39].

İster gerçek, isterse düzmece olsun, böylesi düşünceler Yahudilik düşüncesinin bir ifadesi olarak küstahça bir saçmalıktı. Kutsal Kitap döneminden beri Yahudilik geleneğinde hiçbir kral var olmamıştı ve krallık ilkesi bu anlamda tam olarak tutarsızdı. Krallık kavramının bugünkü Yahudiler için olduğu kadar 1897'dekiler için de anlamsız gelmekte olduğu gerçeğinden hiçbir sahtekar bihaber olamaz. Aslında alıntılanan referansların Yahudilikten çok Hıristiyan kaynaklı olduğu görülüyordu. Son iki bin yıllık dönemde 'Yahudilerin Tek Kralı' İsa'dan başkası değildi ve İsa, İncil'e göre 'Davut'un hanedanlık kökleri'nden geliyordu. Eğer bi-

risi sahte bir belge hazırlıyor ve bunu bir Yahudi komplosu olarak atfediyorsa neden böylesi aşikar Hıristiyan yansımalarını katıyordu? Neden papalık gibi özel ve benzeri bulunmayan bir Hıristiyan kavramından bahsediyordu? Neden uluslararası bir sinagog veya uluslararası bir tapınak yerine bir 'uluslararası kilise'den söz ediyordu? Ve neden Yahudilik ve Hıristiyanlık'tan Johann Valentin Andrea ve Charles Nodier'nin gizli cemaatlerine özgü bir şey olan 'Kral ve kefil olarak duran üçlü' şeklindeki esrarengiz imayı içeriyordu? Eğer Protokoller bütünüyle antisemitist bir propagandacının hayal ürünü şeklinde yayınlanmışsa, bir propagandacının bu kadar beceriksiz, bilgisiz ve cahil olmasını hayal etmek imkansızdı.

Uzun süreli ve sistematik bir araştırmayı temel alarak, *Sion Liderlerinin Protokolleri* ile ilgili bazı sonuçlara ulaştık. Bunlar şu şekildedir:

1) Protokollerin basılı uyarlamasının dayandığı esas bir metin bulunuyordu. Esas metin bir düzmece değildi. Tersine özgündü. Ama Yahudilikle ya da 'uluslararası bir Yahudilik komplosuyla' bir ilgisi yoktu. Bir tür Mason örgütlenmesi veya 'Sion' sözcüğünü içine alan Mason eğilimli gizli bir cemaat tarafından yayınlamıştı.

2) Protokollerin basılı uyarlamasının dayandığı esas metnin dili itibariyle kışkırtıcı ya da tahrik edici olması gerekmeyebilirdi. Ama Farmasonluğa sızarak; sosyal, politik ve ekonomik kuruluşları kontrolü altına alarak bir iktidarı ele geçirme programını içeriyor olabilirdi. Böylesi bir program kusursuz biçimde Rönesans'taki gizli cemaatlerin yanı sıra, Kutsal Ayin Kardeşliği ve Andrea ile Nodier'nin kuruluşlarıyla uyuşmaktaydı.

3) Protokoller'in basılı uyarlamasının dayandığı esas metin Sergei Nilus'un eline geçmişti. Nilus ilk başta Yahudiliği gözden düşürme niyeti taşımıyordu. Tersine, imparatorluk sarayındaki Papus, Monsieur Philippe ve söz konusu gizli cemaat üyesi diğerlerinin bulunduğu Batıni yerleşkeyi

gözden düşürme niyetiyle bunu çara getirdi. Bunu yapmadan önce, neredeyse kesin olarak dili değiştirmişti, ilk başta olduğundan çok daha kindar ve kışkırtıcı bir hale sokmuştu. Nilus, Çar kendisini kovunca protokollerin değiştirilmiş şekliyle basılması için verdi. Asıl hedefi olan Papus ve Monsieur Philippe'in şerefine gölge düşürmede başarısızlığa uğramıştı. Ama ikincil bir gayesi daha olabilirdi; antisemitizmi canlandırmak. Nilus'un baş hedefleri Papus ve Monsieur Philippe olsa da, Yahudiliğe de düşmandı.

4) Bu nedenle, Protokoller'in basılı uyarlaması bütünüyle uydurma bir metin değildi. Daha çok, kökten değiştirilmiş bir metindi. Fakat değişikliklere rağmen, Kutsal Kitap pasajları gibi esas metnin bazı izleri ayırt edilebilir. Bir kral, bir papa, uluslararası bir kilise ve Sion'a göndermelerde bulunan bu izler muhtemelen Nilus'a hemen hiçbir şey ifade etmiyordu. Kuşkusuz bunları kendisi uydurmuş olamaz. Ancak eğer zaten ordaysalar, bilgisizliğini düşündüğümüzde onları çıkarmasının hiçbir mantıklı nedeni yoktu. Böylesi izler Yahudilikle ilgili değilse, gizli bir cemaatle fazlasıyla ilgili olabilir. Sonradan öğrendiğimiz kadarıyla, Sion Tarikatı için yüce bir öneme sahiptir ve halen de böyledir.

Hieron de Val d'Or

Bağımsız araştırmamızı sürdürürken, yeni 'Manastır Belgeleri' ortaya çıkmaya devam etti. *Dossiers Secrets* gibi özel basım olan ve sınırlı bir dolaşımı hedefleyen bu eserlerden bazıları, Fransa'daki arkadaşlarımızın bürolarında veya Bibliotheque Nationale'de bizim erişimimize sunuldu. Diğerleri de yeni basılıp piyasaya sürülen kitaplar formatında piyasaya ilk kez sunuldu.

Bu eserlerden bazılarında 19. yüzyıl sonları ve özellikle de Berenger Sauniere üzerine ek bilgiler vardı. Böylesi bir 'güncellenmiş' anlatıya göre, Sauniere, kilisesindeki hayati önemi olan parşömenleri tesadüfen bulmuş değildi. Tersine, kendisini Rennes-le-Chateau'da ziyaret eden ve kendisine kahyaları olarak yardım eden Sion Tarikatı'nın özel gö-

revli memurları tarafından yönlendirildiği söyleniyordu. 1916 sonlarında Sauniere'in Sion memurlarına kafa tuttuğu ve onlarla tartıştığı bildiriliyordu[40]. Eğer bu doğruysa, papazın Ocak 1917'deki ölümü genel olarak ona atfedilenden daha uğursuz bir nitelik kazanıyordu. Ölümünden on gün önce onun için bir tabut siparişi verilmişti. Tabutun faturası 12 Ocak 1917 tarihliydi ve Sauniere'in sırdaşı ve kahyası olan Marie Benarnaud adına yazılmıştı.

'Tarikat'ın daha yakın tarihli ve göründüğü kadarıyla daha yetkili bir yayını Sauniere'in öyküsünü daha da detaylandırmaktadır ve en azından kısmen yukarıda özetlenen anlatıyı doğrulamaktadır. Bu yayına göre, Sauniere bir piyondan başka bir şey değildi ve Rennes-le-Chateau gizemindeki rolü olduğundan fazla abartılmıştı. Dağ köyünde geçen olayların arkasındaki gerçek gücün, komşu Rennes-le-Bains Köyü papazı Abbe Henri Boudet olduğu söylenmekteydi[41].

Boudet'nin Sauniere'e 1887 ile 1915 yılları arasında toplamda on üç milyon frank para sağladığı söyleniyordu. Boudet'nin çeşitli projelerinde, kamusal çalışmalarında, Villa Bethanie ve Tour Magdala'nın inşası sırasında Sauniere'e kılavuzluk ettiği belirtiliyordu. Ayrıca Rennes-le-Chateau'daki kilisenin restorasyonunu denetlediği ve kendisine ait gizli kapaklı bir kitabın resimli bir uyarlaması ya da görsel bir eşdeğeri olan Sauniere'in şaşırtıcı Haç Makamları'nı tasarladığı da söyleniyordu.

Bu son 'Manastır Belgesi'ne göre, Sauniere aslında, Mart 1915'te Boudet ölmeden önce yaklaşmakta olan ölümünün sancıları içindeyken, bir sorumlu kendisine açıklayana kadar, görev olarak üstlendiği gerçek sırdan habersizdi. Aynı belgeye göre, Sauniere'in kahyası olan Marie Denarnaud aslında Boudet'nin ajanıydı. Boudet, Sauniere'e talimatlarını onun aracılığıyla iletiyordu. Tüm para ya da daha doğrusu paranın büyük bir bölümü de ona ödeniyordu. Boudet'nin 1885 ile 1901 yılları arasında, Sauniere'i masraflarını kendisi karşılayarak parşömenlerle birlikte Paris'e gönderen adam olan Carcassonne Piskoposu'na 7.655.250 frank ödediği söyleniyordu. Piskoposun da aslında Bo-

udet'nin hizmetinde çalıştığı anlaşılmaktaydı. Elbetteki bu uyuşmaz bir durumdu; çünkü önemli bir bölgesel piskopos önemsiz, sakin bir kasaba rahibinin ücretli hizmetlisi oluyordu. Peki, ya kasaba rahibi? Boudet kim için çalışmaktaydı? Hangi çıkarları temsil ediyordu? Bu hizmetlere yardımda bulunma gücünü ve kilise hiyerarşisinde üstünde bulunan kişinin sessizliğini kim sağlamış olabilirdi? Onu bu kadar savurganca dağıtılan böylesi engin mali kaynaklarla kim donatmış olabilirdi? Bu sorular tam olarak yanıtlanamadı. Ama yanıtı değişmez şekilde açıktır, Sion Tarikatı.

Öncekiler gibi 'ayrıcalıklı bilgi kaynakları'ndan alındığı anlaşılan yakın tarihli başka bir eser, bu meselenin üzerindeki sis perdesini biraz daha kaldırdı. Söz konusu eser, Jean-Luc Chaumeil tarafından 1979'da yayımlanan *Le Tresor du triangle d'or* (Altın Üçgen Hazinesi) idi. Chaumeil'e göre, Rennes-le-Chateau'daki gizemle bir dizi din adamı ilgileniyordu. Sauniere, Boudet, kuvvetle muhtemelen Hoffet, Hoffet'nin Aziz Sulpice'deki amcası ve Carcassonne Piskoposu 'İskoç Ayini' tarzı bir tür Farmasonlukla ilişkiliydi. Bu Farmasonluk, Bay Chaumeil'in belirttiğine göre, 'Hıristiyan, Hermetik ve aristokrat' olması dolayısıyla diğer tüm tarzlardan ayrılmaktaydı. Kısacası, pek çok Farmason grubu gibi aslında özgür düşüncedekiler ve ateistlerden oluşmuyordu. Tersine, kutsal bir sosyal ve politik hiyerarşiyi, ilahi bir düzeni, bunların altından yatan kozmik bir planı vurgulayarak derinlemesine dinsel ve esrarengiz yönelimli olduğu anlaşılıyordu. Bu Farmasonluğun üst kademe ya da dereceleri, Chaumeil'e göre Sion Tarikatı'nın alt kademe ya da derecelerine denk düşüyordu[42].

Kendi araştırmalarımızda Chaumeil'in tarif ettiği türde bir Farmasonlukla karşılaşmıştık. Aslında Chaumeil'in betimlemesi Charles Radclyffe ve arkadaşları tarafından oluşturulan asıl 'İskoç Ayini'ne uygulanmaya hazırdı. Hem Radclyffe'in Masonluğu hem de Chaumeil'in betimlediği Masonluk, papalık tarafından kınanmasına rağmen, ister 18. yüzyıl Jakobenleri, isterse 19. yüzyıl Fransız rahipleri olsunlar dindar Katoliklere açık olabilirdi. Her iki durumda da Roma epeyce sert biçimde, kesinlikle tasvip edilmiyor-

du. Bununla birlikte bunun içerisinde yer alan kişilerin kendilerini Hıristiyanlar ve Katolikler olarak görmekte ısrar etmekle kalmayıp aynı zamanda erişilebilir kanıtlar temelinde, kendilerini papalıktan bile daha gerçek Hıristiyan olarak görmelerini olanaklı kılan çok önemli ve keyiflendirici bir inanç nakli aldıkları görülüyordu.

Chaumeil hem belirsiz hem de üstün körü olsa da 1914'ten önceki yıllarda, Boudet ve Sauniere'in üyesi olduğu Farmasonluğun *Sion Liderlerinin Protokolleri*'ndeki mutlak hükümdar gibi bazı tuhaf referansları açıklayabilecek başka bir Batıni kuruluşla kaynaştırıldığını güçlü biçimde vurgulamaktadır. Chaumeil daha da ileri giderek, bu diğer kuruluşun arkasındaki gerçek gücün de Sion Tarikatı olduğunu özellikle ima etmektedir.

Söz konusu kuruluşun ismi, tekrarlanan mevkinin sözel bir yer değiştirmesinden çıktığı anlaşılan Hieron de Val d'Or'du[43]. Hieron de Val d'Or, 1873 civarlarında kurulmuş olan bir tür gizli politik cemaatti. O dönemki diğer Batıni örgütlenmelerle pek çok şey paylaştığı görülmektedir. Örneğin, kutsalın geometrisine ve çeşitli kutsal yerlere tipik biçimde vurgu yapılıyordu. Mitolojik motiflerin altında yatan gizemli ve Gnostik düşünce konusunda ısrarcıydı. Teosofide* olduğu gibi insanın, ırkların, dillerin ve sembollerin kökenleri konusuyla ilgileniliyordu. O dönemki pek çok diğer mezhep ve cemaat gibi, Hieron de Val d'Or, aynı zamanda Hıristiyan ve 'Hıristiyan ötesi'ydi. Örneğin, Kutsal Kalbin önemini vurgulayarak, Kutsal Kalple, Hıristiyanlık öncesi diğer semboller arasında bağ kurmuştur. Efsanevi Ormus'un uzlaştırdığı söylendiği şekilde, Hıristiyan ve pagan gizemlerini uzlaştırmaya çabalamıştır. Pek çok çağdaş uzmanın onu kısmen Pisagorcu olarak değerlendirmesine gerekçe oluşturacak şekilde, Druidik** düşünceye özel önem atfetti. Bütün bu temalar Sauniere'in arkadaşı Abbe Henri Boudet'nin basılı eserinde sezilmektedir.

Araştırmamızın hedefi doğrultusunda, Hieron de Val d'Or, açık ifadesine bağlı olarak Chaumeil'in sözleriyle 'Ba-

*Ç.N. Bireyin ruhuyla tanrı arasında doğrudan bir bağlantının kurulabileceğini savunan ve amaçlayan dini bir sistem.

**Ç.N. Hıristiyanlık öncesi Kelt inancı.

tını jeopolitika ve şefsel bir dünya düzeni' ile olan ilgisini ispatlamış oluyordu. Daha sıradan terimlere çevrildiğinde bunun anlamı, 19. yüzyıl Avrupası'nda Kutsal Roma İmparatorluğu'nun canlandırılarak yeniden inşası; sosyal, politik veya ekonomik temellerden çok, sonuçta ruhsal temele dayalı ve tüm halkaları birleştiren laik bir devletin, yeni bir Kutsal Roma İmparatorluğu'nun kurulmasıydı. Öncellerinden farklı olarak bu yeni Kutsal Roma İmparatorluğu, bu terimlerin özel anlamları geleneksel olarak ya da alışılagelen kabul edilmiş anlamıyla kesin olarak farklılaşsa da hakikaten 'kutsal', hakikaten 'Romalı' ve hakikaten 'imparatorluk' olacaktı. Böylesi bir devlet yeryüzündeki yüzlerce yıllık 'Göksel Krallık' rüyasını, düzenin dünyevi bir kopyası ya da ayna yansımasını, kozmosun uyum ve hiyerarşisini gerçekleştirebilirdi. Antik Hermetik öncülü gerçekleştirebilirdi: 'Yukarıda olduğundan aşağıdadır'. Bütünüyle ütopyacı ya da naif de değildi. Tersine 19. yüzyıl sonu Avrupası bağlamında en azından birazcık olasıydı.

Chaumeil'e göre, Hieron du Val d'Or'un hedefleri:

> Bundan sonra illere ayrılmayacak olan ulusların liderlerinin, seçkinlerden oluşan gizil bir dünya hükümetinin hizmetinde bulunan destekleyici konsolosları olacağı bir teokrasi. Bu Büyük Krallık rejimi Avrupa'da Papalık, yani Vatikan ile Vatikan'ın sağ kolu olan Habsburg İmparatorluğu üzerinde çifte hegemonya uygulayacaktı[44].

Kuşkusuz, 19. yüzyılda, Habsburglar Lorraine Ailesi'yle eşanlamlıydı. 'Büyük Kral' kavramı Nostradamus'un kehanetlerinin yerine getirilmesi anlamına gelmekteydi. Aynı zamanda *Sion Liderlerinin Protokolleri*'nde taslağı çizilen planı da en azından bir yere kadar gerçekleştirmiş oluyordu. Aynı zamanda, böylesi yüce bir tasarımın gerçekleşmesi, şüphesiz var olan kurumlarda bir dizi değişikliği de zorunlu kılacaktı. Örneğin Vatikan, herhalde Roma'da yerleşmiş bulunandan epeyce farklı bir Vatikan olacaktı. Habsburglar'ın, imparatorluk devletinin başları olmanın ötesinde anlamı

olacaktı. Antik Yunan tanrı-kralları ya da Hıristiyanlık döneminin şafağında Yahudiler tarafından beklenen Mesih gibi, bir tür rahip-kral hanedanı olabilirlerdi.

Chaumeil, Habsburglar'ın eğer aktif olarak katıldılarsa, bu hırslı ve gizli kapaklı tasarılarda ne ölçüde yer aldıkları konusuna açıklık getirmemektedir. Ancak en azından birkaç kez karıştıklarına ilişkin, aralarında Habsburg Arşidükü'nün Rennes-le-Chateau'yu ziyaretinin de bulunduğu bir miktar kanıt bulunmaktadır. Ama ortalıkta dolanan planlar her ne idiyse, diğer şeylerle birlikte Habsburglar'ın iktidardan düşmesine de neden olan Birinci Dünya Savaşı bütün bunları engellemiş olabilir.

Bay Chaumeil'in açıkladığı gibi, Hieron du Val d'Or'un veya Sion Tarikatı'nın hedefleri, bulduğumuz şey bağlamında mantıksal bazı kanılar ortaya koymuş oluyor. *Sion Liderlerinin Protokolleri*'ne yeni bir ışık tutuyor. İçinde Charles Radclyffe ve Charles Nodier'nin de olduğu değişik gizli cemaatlerin açıklanan hedefleriyle uyuşuyor. En önemlisi de yüzyıllar boyunca izini sürdüğümüz Lorraine Ailesi'nin politik tutkularına uyuyor.

Hieron du Val d'Or'un hedefleri mantıksal bir duyum yarattıysa da bunu pratik anlamda politikaya yansıtmadılar. Merak ettiğimiz şey, Habsburglar'ın hangi temele dayanarak bir rahip-kral hanedanı olarak faaliyet yürütme hakları olduğunu öne sürebildikleriydi. Rusya, Almanya ve Britanya'da yönetimde olan imparatorluk hanedanlarından söz etmek bile gereksiz; ama ezici halk desteği olmaksızın, böylesi bir hak Fransa'nın cumhuriyetçi hükümetine karşı muhtemelen iddia edilemezdi. Gerekli halk desteğini nasıl elde edilebilirdi?

19. yüzyılın politik gerçeklikleri bağlamında, böylesi bir tasarı, mantıksal olarak tutarlı olsa da bize fiilen saçma geldi. Hieron du Val d'Or'a belki de yanlış anlam verdiğimiz sonucuna vardık. Ya da belki de Hieron du Val d'Or mensupları sadece aklını kaçırmıştı.

Daha fazla bilgi toplarken, bu meseleyi bir kenara kaldırmaktan başka seçeneğimiz kalmamıştı. Bu zaman içinde, dikkatimizi bugüne, Sion Tarikatı'nın bugün varolup olma-

dığını belirlemeye çevirdik. Çabucak keşfettik ki varlığını sürdürüyordu. Üyeleri de kaçık falan eğildi ve savaş sonrası 20. yüzyılda, özünde Hieron du Val d'Or tarafından 19. yüzyılda sürdürülene benzer bir programın takipçisiydiler.

8

GİZLİ CEMAATİN BUGÜNÜ

Fransız *Journal Officiel* ülkedeki tüm grupların, cemaatlerin ve örgütlenmelerin kendilerini deklare etmesi gereken haftalık bir hükümet yayınıdır. *Journal Officiel*'in 20 Temmuz 1956 haftasında yayımlanan (167 numaralı) sayısında aşağıdaki giriş yer almaktadır:

> "25 Juin 1956. Declaration a la sous-prefecture de Saint-Julien-en-Genevois. Prieure de Sion. But: etudes et entr'aide des membres. Siege social: Sous-Cassan, Annemasse (Haute Savoie)."
> (25 Temmuz 1956. Saint-Julien-en-Genevois Kaymakamlığı Açıklaması. Sion Tarikatı. Hedefler: çalışmalar ve üyeleri arası karşılıklı yardım. Merkezi: Sous-Cassan, Annemasse, (Haute Savoie).)

Sion Tarikatı resmi olarak poliste kayıtlıydı. Sözde bir gizli cemaatin bu şekilde kendisini bildirmesini birazcık tuhaf bulsak da burada günümüzde de varolduğuna dair kesin kanıt olduğu görülmektedir. Ama muhtemelen o kadar da tuhaf değildir. Söz konusu adres o kadar belirsizdi ki; özel bir büro, ev, bina hatta bir sokak bile tanımlamamıza izin vermiyordu. Kaymakamlığı aradığımızda da çok az

yardım alabildik. Yorgun, uzun ve ıstıraplı bir kabullenmişlikle sayısız araştırmalar yapıldığını söylediler. Bildikleri kadarıyla adresin izine rastlanmamıştı. Başka bir şey bulunamadığından, bu bize bir mola verdirdi. Diğer şeylerin arasında, bazı kişilerin nasıl olup da polise uydurma ya da olmayan bir adresle kaydolmayı becerip ve sonradan da anlaşıldığı kadarıyla meseleye dair sonraki tüm sonuçlardan ve meseleye dair kovuşturmalardan kaçmayı başardıkları bizi hayrete düşürdü. Polis göründüğü gibi gerçekten de dikkatsiz ve kayıtsız mıydı? Veya Sion bir şekilde onların işbirliğini ve ketumluluğunu mu elde etmişti?

Kaymakamlık, talebimiz üzerine bize Sion Tarikatı'nın olduğu söylenen tüzüğün bir kopyasını sundu. Yirmi bir maddeden oluşan bu belge ne tartışma yaratıcı ne de özellikle aydınlatıcıydı. Örneğin tarikatın hedeflerine açıklık getirmiyordu. Sion'un olası etkinliği, üyeliği ya da kaynaklarına dair hiçbir işaret vermiyordu. Bir bütün olarak aynı zamanda kafamızı karıştırıcı biçimde epeyce ağırbaşlıydı. Örneğin, tüzükteki bir yerde, tarikata kabulün dil, toplumsal köken, sınıf ya da siyasi ideoloji temelinde sınırlanmadığını belirtiliyordu. Başka bir yerde, yirmi bir yaşın üzerindeki tüm Katoliklerin adaylık için uygun olduğu şartını koymuşlardı. Aslında tüzüğün genel olarak dindar, hatta hararetli bir Katolik kuruluşundan çıktığı görülüyordu. Sion'un Büyük Üstadları ve geçmiş tarihi düşünüldüğünde, izi sürülebildiği kadarıyla ortodoks Katoliklikle ilgili olduklarına dair kanıt bulmak neredeyse hiç mümkün değildi. Bu nedenle, çağdaş 'Manastır Belgeleri'nin bile pek çoğu, yönelim olarak Katolik olmaktan çok Hermetik, hatta sapkınca Gnostik'ti. Eğer Sion, Tapınak Şövalyeleri ve Kutsal Ayin Kardeşliği gibi Katolikliği, sonradan tarikat içinde aşılacak dışsal bir ön şart olarak talep etmiyorsa bu çelişki hiçbir mantığa sığmıyordu. Sion, Tapınak Şövalyeleri ve Kutsal Ayin Kardeşliği gibi, göründüğü kadarıyla mutlak doğası içinde, ruhsal ve dindışı tüm diğer bağlılıkları alta alan bir itaat talep ediyordu. Tüzüğün VII. maddesine göre; 'Aday kendisini yüksek ahlaklı havariliğin hizmetine adamak amacıyla kişiliğinden vazgeçmelidir.'

Tüzük bundan öte Sion'un *Chevalerie d'Institutions et Regles Catholiques, d'Union Independante et Traditionaliste* (Bağımsız ve Gelenekselci Katolik Kurallar ve Kuruluşlar Birliği Şövalyeliği) altbaşlığıyla faaliyet gösterdiğini ilan ediyordu. Bunun kısaltması, tüzüğe göre Tarikat tarafından kendi içinde basılıp, kendi saflarında dağıtılan bir derginin ismi de olan CIRCUIT'dir.

Tüzükteki en ilginç bilgi muhtemelen, 1956'dan beri Sion Tarikatı'nın üyelerini neredeyse beş katlı olarak genişlettiğiydi. 1956'dan bir süre önce basılıp *Dossiers Secrets*'de kopyası çıkarılan bir sayfaya göre, Sion'un toplamda yedi derecede yer alan 1.093 üyesi bulunmaktaydı. Bu yapı geleneksel biçimde piramitseldi. En üstte Büyük Üstad ya da 'Dümenci' vardı. Onun bir derece aşağısında üç ('Prince Noachite de Notre Dame'), bir aşağıda dokuz ('Croise de Saint-Jean') kişi vardı. Aşağıya doğru her kademe sayıca bir öncekinin üç katı büyüktü; 27, 81, 243, 729. En üst üç kademe, Büyük Üstad ve en yakın on iki astının 'Güllü Haç'ı oluşturduğu söyleniyordu. Kuşkusuz bu sayı satanist cadılar toplantısından İsa ve on iki havarisine kadar herhangi bir şeye karşılık geliyor olabilirdi.

1956 sonrası tüzüklere göre, Sion'un toplamda 9.841 üyesi vardı ve yedi değil dokuz kademesi vardı. Bu yapının, arıtılsa da özünde aynı kaldığı ve hiyerarşinin altında iki yeni kademe oluşturularak liderliğin geniş bir acemiler ağının arkasında daha da ayrı bir konuma sokulduğu anlaşılıyordu. Büyük Üstad halen 'Dümenci' unvanına sahip bulunmaktaydı. Üç 'Princes Noachites de Notre Dame'sa sade biçimde 'Teşrifatçı' olarak adlandırılıyordu. Dokuz 'Croises de Saint-Jean' da 'Korumalar' olarak adlandırılıyordu. Tarikatın örgütlenmesi, tüzüğün şaşırtıcı esrarengiz jargonuna göre şu şekildeydi:

> Genel meclis, birliğin tüm üyelerini kapsamaktadır. 729 il, 27 komutanlık ve 'Kyria' olarak atanmış bir Şef'ten oluşmaktadır.
> Her bir komutanlık, Şef de dahil olmak üzere, kırk üyeden, her bir il on üç üyeden oluşmalıdır.

Üyeler iki etkin gruba ayrılmıştır:
a) Lejyon, havarilikten sorumlu.
b) Falanj, Geleneğin koruyucusu.
Üyeler dokuz kademeli bir hiyerarşi oluştururlar.
Dokuz kademeli hiyerarşi şunlardan oluşmaktadır:

A) 729 ilde	
1) Çıraklar:	6561 üye
2) Haçlılar:	2187 üye
B) 27 komutanlıkta	
3) Kahramanlar:	729 üye
4) Yaverler:	243 üye
5) Şövalyeler:	81 üye
6) Komutanlar:	27 üye
C) 'Kyria' Şefliğinde:	
7) Başkomutanlar (Connétables):	9 üye
8) Koruyucular:	3 üye
9) Dümenci:	1 üye[2]

Anlaşılan resmi bürokratik ve yasal nedenlerle, dört kişinin 'Konsey'i oluşturduğu listelerde belirtilmişti. Bunlar arasında üçünün isimi bize aşina gelmiyordu ve kuvvetle muhtemel takma isimlerdi: Andre Bonhomme, 7 Aralık 1934 doğumlu, Başkan; Jean Deleaval, 7 Mart 1931 doğumlu, Başkan-Yardımcısı; Armand Defago, 11 Aralık 1928 doğumlu, Muhasebeci. Ancak bir isim karşımıza daha önceden de çıkmıştı: Pierre Plantard, 18 Mart 1920 doğumlu, Genel Sekreter. Başka bir yazarın araştırmasına göre, Plantard'ın resmi unvanı Arşiv Dairesi Genel Sekreteri'ydi ki kuşkusuz bu durum başka dairelerin de olduğu anlamına geliyordu.

Alain Poher

1970'lerin başlarında Sion Tarikatı, Fransa'daki bazı insanlar arasında sade bir tartışma konusu oluşturuyordu. Bir dizi gazete makalesi ve gazetelerde bazı bölümler bu konu-

ya ayrıldı. *Midi Libre*, 13 Şubat 1973'te Sion, Sauniere ve Rennes-le-Chateau gizemi üzerine uzunca bir makale yayımladı. Bu makale Sion'u kesin olarak Merovenj kan bağının 20. yüzyıldaki olası bir devamıyla ilintilendirdi. Ayrıca Merovenj torunlarının arasında kimliği Alain Poher olarak belirtilen 'Fransa tahtı üzerinde gerçekten hak iddiası taşıyan' birisi olduğunu öne sürdüler.[3]

Britanya veya Birleşik Devletler'de pek tanınmasa da, Alain Poher Fransa'da herkesçe bilinen bir isimdi (halen de öyledir). İkinci Dünya Savaşı sırasında, Direniş Madalyası ve Savaş Haçı kazanmıştı. De Gaulle'ün istifasının ardından, 28 Nisan ile 19 Haziran 1969 tarihleri arasında Fransa'nın Geçici Cumhurbaşkanı'ydı. Georges Pompidou'nun ölümünden sonra da 2 Nisan ile 27 Mayıs 1974 arasında aynı konuma yükseldi. 1973'te, *Midi Libre*'deki makale ortaya çıktığında, Poher Fransız Senatosu Başkanı'ydı.

Bildiğimiz kadarıyla, Poher, Sion Tarikatı ve/veya Merovenj kan bağı konusunda hiçbir vesileyle hiç yorum yapmadı. Ancak 'Manastır Belgeleri'nin soyağaçlarında, 894 ile 896 arasındaki bir tarihte II. Dagobert'in torunları olduğu söylenen Plantard Ailesi'yle evlilik yoluyla ilişki kuran Poher Kontu Arnaud'dan bahsedilmektedir. Arnaud de Poher'in torunu, Alain 937'de Brittany Dükü oldu. Bay Poher Sion'u kabul etsin etmesin, Sion'un onu en azından tam da Merovenj Soyu'ndan gelmesi sebebiyle kabul ettiği açıktır.

Kayıp Kral

Bu arada biz araştırmamızı sürdürürken ve Fransız medyası meselenin bütününe periyodik olarak yoğun ilgi göstermeye devam ederken, yeni 'Manastır Belgeleri' de belirmeye başladı. Önceden olduğu gibi, bazıları kitap formatında, diğerleri ise özel basılı broşürler veya Bibliotheque Nationale'e verilen makaleler şeklindeydi. Gizemi arttırmaktan başka bir şeye yaramadılar. Birileri belli ki bu malzemeyi üretmekteydi ama asıl amaçları belirsizliğini korumaktaydı. Bazı zamanlar bütün bu meselenin incelikle hazırlanmış ölçüsüz boyutlarda bir aldatmacadan, bir şaka-

dan ibaret olduğunu bile düşünme aşamasına geldik. Ancak bu doğruysa, belirli insanların yüzyıllardır sürdürdüğü bir şey olabilirdi ve eğer bu kadar zaman, enerji ve kaynak harcanırsa böylesi bir aldatmaca bile aldatmaca olmaktan çıkmaz mıydı? Aslında 'Manastır Belgeleri'nin birbirine bağlanan parçaları ve bütün dokusu bir şakanın ötesinde neredeyse James Joyce ayarında bir zeka, şüpheci bir beklenti, parlaklık, karışıklık, tarihsel bilgi ve karmaşıklık gösterisi, bir sanat eseriydi. *Finnegans Wake*** bu türden bir şaka olarak değerlendirilebilirse de yaratıcısının bunu çok ciddiye aldığı konusunda şüphe yoktur.

'Manastır Belgeleri'nin herhangi bir kar getirici endüstri, üretken sonuçlar, 'uyarlamalar' ve çeşitli diğer türevleri şeklinde süratle gelişen kazançlı bir moda, sıradan bir sürü psikolojisi oluşturmadığını belirtmek önemlidir. Örneğin, von Daniken'in *Tanrıların Arabaları*'yla, türlü türlü Bermuda Şeytan Üçgeni anlatılarıyla veya Carlos Castaneda'nın eserleriyle kıyaslanamazlar. 'Manastır Belgeleri'nin arkasındaki motivasyon ne olursa olsun mali bir kazanç olmadığı açıktı. Aslında, para sadece önemsiz bir etmendi ki o da gerçek bir etmense. Kitap formatında fazlasıyla kazançlı olduğu kanıtlansa da en önemli 'Manastır Belgeleri' bu şekilde yayımlanmamıştı. Ticari potansiyeline rağmen, Bibliotheque Nationale'de dikkatle depolanan özel basımlar, sınırlı baskılar olarak sınırlanmıştı. Bu yüzden her zaman kolay erişilmeleri mümkün değildi. Geleneksel kitap formatında ortaya çıkmayan bilgiler, gelişigüzel ve keyfi değildi ve çoğu zaman bağımsız araştırmacıların eseri değildi. Çoğunun tek bir kaynaktan yayımlandığı anlaşılıyordu. Çoğu, önceden belirlenmiş bir plan uyarınca kusursuz yeni bilgi parçalarını azar azar ölçerek veren, çok özel habercilerin ifadelerine dayanıyordu. Her yeni bilgi parçası en azından bir değişiklik, yapbozun bütününe bir parça daha ekliyordu. Bu parçaların çoğu farklı isimlerle yayımlanmıştı. Yüzeysel bir etkisi de her biri kendi arasında onaylanıp diğerlerine güvendiğini belirten ayrı bir dizi yazarın ifadesi olmasıydı.

Ç.N. James Joyce'un eseri

Bizce böylesi bir prosedürün yalnızca tek bir inandırıcı nedeni olabilirdi: kamusal ilgiyi belirli meselelere çekmek, inanırlık sağlamak, ilgi oluşturmak, nefesini tutarak yeni açıklamalar bekleyen insanları çeken psikolojik bir ortam ya da atmosfer yaratmak. Kısacası, 'Manastır Belgeleri'nin şaşkınlığa uğratıcı açıklamalar için birer 'yol döşemesi' şeklinde özellikle hesaplandığı anlaşılıyordu. Bu açıklama, sonuçta ne olursa olsun, uzun süreli bir 'yumuşatma' süreciyle insanları hazırlayarak kabul ettirme amaçlı olduğu görülmekteydi. Sonuç olarak bu açıklama ne olursa olsun, Merovenj Hanedanlığı, hanedanlık soyunun bugüne kadar korunması ve gizli kapaklı bir krallıkla ilgili bir şeydi. Bir Sion Tarikatı üyesi tarafından yazıldığı söylenen bir dergi makalesinde aşağıdaki açıklamayı bulduk: "Merovenjler olmasaydı Sion Tarikatı da olmazdı ve Sion Tarikatı olmasaydı Merovenj Hanedanı tükenirdi." Tarikat ve kan bağı arasındaki ilişki aşağıdaki alıntıda kısmen açıklanmakta, kısmen daha da karmaşıklaştırılmaktadır:

> Kral, aynı zamanda önder ve papazdır. Bazen, bazı parlak elçileri, ölüme gitmekten mutluluk duyan kahyası, iktidarının tebaası olarak atar. Böylece René d'Anjou, Connetable de Bourbon, Nicolas Fouquet... ve bir dizi başka görevliler hem korkunç hem de savunmasız olduklarından, şaşkınlığa uğratıcı başarıları açıklanamaz gözden düşmelerle sonuçlandı. Bir sırdan sorumlu olanlar ya yükselir ya da mahvolurlar. Gilles de Rais, Leonardo da Vinci, Joseph Balsamo, Nevers ve Gonzega dükleri gibi kişilerin uyandırılmaları, içine buhurla kükürt karıştırılmış sihirli bir parfümle, Magdalene parfümüyle gerçekleşmiştir.
>
> Eğer Jeanne d'Arc, Chinon'daki şatonun büyük salona girerken Kral VII. Charles adamlarının arasına saklandıysa, bu sulu bir şaka olsun diye yapılmamıştı, komiklik bunun neresindeydi? Bunu yapmasının nedeni kimin sefiresi olduğunu bilmesindendi. Diğerlerinin arasında sıradan birisinden çok da

farklı biri olmayan Jeanne d'Arc'tan çok kraldı. Jeanne d'Arc'ın ona özel olarak getirdiği sır şu sözcüklerde gizliydi: "Nazik efendim, Kral adına geldim[4]."

Bu pasajdaki imalar kışkırtıcı ve entrika doludur. Bunlardan birincisi muhtemelen Merovenj kan bağından gelen kralın, 'Kayıp Kral'ın, kimliğinin getirdiği avantajla, sonuçta hükümdarlığına devam etmesidir. Bir diğer ve belki de daha da ürkütücü olan anlamı şudur ki geçici hükümdarlar varlığından haberdardır, onu tanırlar, ona saygı duyar ve ondan korkarlar. Üçüncü bir anlamı Sion Tarikatı Büyük Üstadı'nın ya da tarikatın başka bir üyesinin 'Kayıp Kral' ile geçici delegeleri ya da vekilleri arasında elçilik görevi yapmasıdır. Anlaşıldığı kadarıyla, böylesi elçiler harcanılabilir sayılmaktadır.

Paris Bibliotheque Nationale'deki Tuhaf Broşürler

1966'da, o zamanlar Henri Lobineau takma ismi altında 'Manastır Belgeleri'ndeki bazı soyağaçlarını yazdığı söylenen adamın, Leo Schidlof'un ölümüyle ilgili tuhaf bir mektup alışverişi ortaya çıktı. *Catholic Weekly of Genova*'da ortaya çıkan ilk mektup 22 Ekim 1966 tarihlidir. İsviçre Hıristiyan Gençliği denilen bir örgüt adına konuştuğu iddiasında olan Lionel Burrus adında birisi tarafından imzalanmıştır. Burrus, Leo Schidlof'un, diğer adıyla Henri Lobineau'nun, bir hafta önce 17 Ekim'de Viyana'da öldüğünü duyuruyordu. Yazının devamında merhumu yakın tarihli bir Roma Katolik bülteninde geçen iftira dolu bir saldırıya karşı savunuyordu. Burrus kızgınlığını bu saldırıya yöneltmektedir. Schidlof üzerine methiyesinde, Lobineau ismiyle 1956'da, 'Merovenj krallarının soyağacı ve Rennes-le-Chateau meselesi üzerine... dikkate değer bir çalışma' derlediğini bildirmektedir.

Burrus'ün iddiasına göre Roma, bu adam ve faaliyetleri hakkında kapsamlı bir dosyaları olmasına rağmen Schidlof hayattayken iftira atmaya cüret edememişti. Ama şimdi bi-

le, ölümüne rağmen Merovenj çıkarları desteklenmeye devam ediliyordu. Burrus bu savını desteklemek için, giderek mantık dışına çıkmaktadır. 1966'da Fransa'nın önde gelen petrol şirketlerinden birisinin, Antar'ın ambleminden bahseder. Bu amblemin bir Merovenj planını cisimleştirdiği ve her ne kadar çizgi şeklinde olsa da bir Merovenj kralını betimlediği söylenmektedir. Burrus'e göre bu amblem Merovenjler lehine bilgi ve propagandanın etkileyici biçimde yayıldığının ispatıdır ve hatta hatalı bir bakışla, Fransız ruhban sınıfının her zaman Vatikan'ın buyruklarının üzerine atladığını eklemektedir. Burrus, Leo Schidlof için, Farmasonluk ve Cathar düşüncesinin yankısıyla; "Henri Lobineau, onu bilen herkes için büyük bir yolcu ve büyük bir arayıcı, vefalı ve iyi bir adam, saygı duyulan ve tapılan bir 'kusursuz Üstad' sembolü olarak kalplerimizde kalacaktır[5]."

Lionel Burrus'ün bu mektubu açık olarak dengesizdir. Kuşkusuz fazlasıyla tuhaftır da. Ancak daha da tuhaf olanı Burrus'ün büyük ölçüde alıntıladığı Roma Katolik bültenindeki Schidlof'a yönelik saldırıdır. Burrus'e göre bu bülten, Schidlof'u "Sovyet yanlısı ve Fransa'da bir halk monarşisine giden yolu aktif şekilde hazırlayan kötü tanınmış bir Farmason[6]" olarak suçlamaktadır. Benzersiz ve göründüğü kadarıyla çelişkili bir suçlamadır; çünkü genel olarak Sovyet sempatisi bir monarşi kurma girişimiyle birleştirilmez. Burrus'ün alıntısına göre bültende bundan bile daha saçma olan suçlamalar vardır:

> Merovenj torunları Ariancılık'tan Catharlara, Tapınak Şövalyeleri'nden Farmasonluğa her zaman tüm sapkınlıkların arkasındaydı. Protestan Reformu'nun başlangıcında, Temmuz 1659'da Kardinal Mazarin 12. yüzyıldan kalma Barberie şatolarını yıktırdı. Söz konusu aile ve sülale yüzyıllar boyunca Kilise'ye karşı gizli tahrikçiler üretmekten başka şey yapmadı[7].

Burrus söz konusu alıntının yapıldığı Roma Katolik bültenini özel olarak tanımlamamaktadır, bu nedenle bunun

doğruluğunu kanıtlayamadık. Ancak eğer gerçekse, dikkate değer bir öneme sahiptir. Nevers'deki Barberie Şatosu'nun yerle bir edilmesi olayının Roma Katolik kaynakları tarafından bağımsız bir beyanını oluşturmaktadır. Ayrıca en azından kısmen Sion Tarikatı'nın varlık nedenini işaret ettiği anlaşılmaktadır. Sion'un ve onunla bağlantılı ailelerin, kendi hesaplarına güç kazanmak için dolap çevirdiklerini ve bu süreç içerisinde Kilise ile defalarca çarpıştıklarını önceden görmüştük. Bu durum süregidenin bir politika meselesi olduğunu ortaya koyuyordu. Ancak yukarıdaki alıntıya göre, Kilise karşıtlığının bir fırsat, koşullar ya da politika meselesi olmadığı görülüyordu. Bu bizi başka bir çelişkiyle karşı karşıya bıraktı. Çünkü Sion Tarikatı kuralları, en azından görünüşte, güvenilir bir Katolik kuruluşu tarafından yayımlanmıştı.

Bu mektubun yayımlanmasının üzerinden çok zaman geçmeden, Lionel Burrus başka altı kurbanın da öldüğü bir araba kazasında hayatını katbetti. Ancak ölümünden kısa süre önce, mektubu kendi yazdığından bile daha tuhaf ve kışkırtıcı bir tepki ortaya çıkardı. Bu tepki S. Roux adı altında, özel olarak basılmış bir broşür olarak yayımlandı[8].

S. Roux'nun metninin, Burrus'ün mektubunu teşvik eden Schidlof'a yönelik özgün saldırının yankısı olduğu anlaşılıyordu. Aynı zamanda Burrus'ü acımasızca genç, çok hararetli, sorumsuz ve çok konuşmaya eğilimli olmakla suçlamaktadır. Ama S. Roux'nun broşürü, Burrus'ün tutumunu kınar görünürken oradaki gerçekleri doğrulamakla kalmayıp, aslında detaylandırmaktadır. S. Roux, Leo Schidlof'un, bazı 'Manastır Belgeleri'nde izi ortaya çıkan bir Mason locası olan İsviçre Alpina Büyük Locası'nın yüksek mevki sahibi bir üyesi olduğunu doğrulamaktadır. S. Roux'ya göre, Schidlof "Doğu Bloku'na yönelik dostluk hislerini gizlememiştir[9]." S. Roux, Burrus'ün Kilise'yle ilgili açıklamalarını eleştirmeye şöyle devam eder:

> Kilise'nin Razes Sülalesi'nden habersiz olduğu söylenemez, ama şu da hatırlanmalıdır ki Dagobert'den bu yana sülalenin tüm üyeleri hem Fransa

> Kraliyet Sülalesi'ne hem de Kilise'ye karşı gizli kışkırtıcılar ve tüm sapkınlıkların kaynağı olmuşlardı. Bir Merovenj torununun iktidara geri dönmesi Fransa'da SSCB'ye müttefik bir halk monarşisinin ilanını ve Farmasonluğun zaferini, kısacası dinsel özgürlüğün kaybolmasını zorunlu kılabilir[10].

Eğer bütün bunlar biraz sıradışı görünüyorsa da, S. Roux broşürünün sonuç açıklamaları daha da sıradışıdır:

> Fransa'daki Merovenj propagandası meselesine gelince, herkes bilir ki elinde Zambak ve Çember tutan bir Merovenj kralının yer aldığı Antar Petrol'ün reklamı, Merovenjleri iktidara geri döndürme yararına popüler bir cazibe girişimiydi. Viyana'daki ölümünden önce Lobineau'nun Almanya'da etkileyici değişikliklere hazırlanma arifesinde olduğu tahmin edilebilir. Aynı zamanda Lobineau'nun Avusturya'da Fransa'yla karşılıklı uyum halinde bir gelecek hazırladığı da doğru muydu? Fransız-Rus mutabakatının temeli bu değil miydi[11]?

Şeytani S. Roux'nun saçmalık konusunda Burrus'ü de geçtiğini hayretler içinde görünce, kelimenin tam anlamıyla sersemlemiştik. Burrus'ün saldırdığı bülten gibi, S. Roux da Sovyet hegemonyası ve halk monarşisi gibi göründüğü kadarıyla farklı ve uyuşmaz politik hedefleri birbiriyle ilişkilendiriyordu. Burrus'ten de ileriye giderek, bilinmeyen ve aptalca bir nedenle, 'herkesin bildiği' bir petrol şirketi ambleminin kurnaz bir propaganda biçimi olduğunu ilan ediyordu. Fransa, Almanya ve Avusturya'daki geniş ölçekli değişiklikleri aslında tamamlayıcı olgular değil de 'önceden planlanmış' değişiklikler olduğunu ima ediyordu. Böylesi bir mutabakat konusunda halkın bilgisi varmış gibi, gizemli bir 'Fransız-Rus' mutabakatından bahsediyordu.

S. Roux'nun broşürünü ilk okuduğumuzda hiçbir mantığa sığmıyordu. Daha yakından bir inceleme bizi, onun aslında, meraklandırmak, kafa karıştırmak, rahatsız etmek,

olağanüstü ve muazzam bir şeye dair tohumlar ekmek için kasten hesaplanmış ustalıkla yapılmış başka bir 'Manastır Belgesi' olduğu sonucuna götürdü. Her durumda, çılgınca ayrıksı bir yolla, meselelerin detaylarının büyüklüğünü ima etmekteydi. Eğer S. Roux haklıysa, araştırmamızın öznesi hatırlanması zor, zararsız modern bir şövalyelik tarikatıyla sınırlı değildi. Eğer S. Roux doğruyu söylüyorsa, araştırmamızın öznesi bir yolla üst düzey uluslararası politikanın en üst basamaklarıyla ilgiliydi.

Katolik Gelenekselciler

1977'de, yeni ve özellikle dikkat çekici bir 'Manastır Belgesi', Jean Delaude adında birisi tarafından yazılan *Le Cercle d'Ulysse* başlıklı altı sayfalık bir broşür ortaya çıktı. Bu metinde yazarın kendisi açıkça Sion Tarikatı'na hitap etmektedir. Daha da eski malzemeleri yeniden ele alırken, aynı zamanda tarikatla ilgili yeni bazı ayrıntılar da sunmaktadır:

> Mart 1177'de Baudouin, Saint Leonard d'Acre'de, Sion Tarikatı'nın direktifleriyle, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın anayasasını hazırlamak ve bu konuda görüşmek zorunda bırakıldı. 1118'de, Hugues de Payen tarafından Tapınak Şövalyeleri Tarikatı kuruldu. 1118 ile 1188 arasında Sion Tarikatı ve Tapınak Şövalyeleri Tarikatı aynı Büyük Üstada sahipti. 1188'de iki kuruluşun ayrılmasından bu yana, Sion Tarikatı'nın bugüne kadar yirmi yedi Büyük Üstadı olmuştur. Bunların en sonuncuları:
>
> | | |
> |---|---|
> | Charles Nodier | 1801'de 1844'e |
> | Victor Hugo | 1844'ten 1885'e |
> | Claude Debussy | 1885'ten 1918'e |
> | Jean Cocteau | 1918'den 1963'e |
>
> 1963'ten yeni düzenin kuruluşuna kadar, Abbe Ducaud-Bourget.
> Sion Tarikatı neye hazırlanıyordu? Bilmiyorum, ama önümüzdeki günlerde Vatikan'la yüzleşme

> yeteneğine sahip bir gücü simgeliyor. Çok aktif olan ve çok saygı duyulan bir üye olan Monsignor Lefebvre şunu söyleme eğilimindedir: "Siz beni Papa yapın, ben de sizi Kral yapayım[12]."

Buradan çıkarılabilecek iki önemli yeni bilgi parçası vardır. Birisi Sion Tarikatı'nın Başpiskopos Marcel Lefebvre ile var olduğu söylenen bağlantısıdır. Monsignor Lefebvre, kuşkusuz Roma Katolik Kilisesi'nin en aşırı muhafazakar kanadını temsil etmektedir. Alenen ve tantanalı biçimde kafa tuttuğu Papa VI. Paul'e karşı gürültülü olarak açık sözlüydü. 1976 ve 1977'de, aslında açıkça aforoz edilmekle tehdit edilmişti; ve bu tehdit karşısındaki küstahça kayıtsızlığı neredeyse kilise camiasında büyük ölçekli bir bölünmeyi hızlandıracaktı. Peki, Monsignor Lefebvre gibi militan bir 'katı çizgi'ci Katoliği nasıl olur da tamamen sapkın olmasa da yönelim olarak Hermetik olan bir hareket ve tarikatla uzlaştırabilirdik? Bu çelişkinin hiçbir açıklaması bulunmuyordu: eğer Monsignor Lefebvre, kendisini papadan bile daha Katolik addeden 'Hıristiyan, aristokrat ve Hermerik Farmasonlukla', Hieron du Val d'Or ile bağlantılı 19. yüzyıl Farmasonluğu'nun çağdaş bir temsilcisi değilse.

Yukarıda alıntılanan parçadaki ikinci önemli husus, kuşkusuz Sion Tarikatı Büyük Üstadı'nın o zaman için Abbe Ducaud-Bourget olarak tanımlanmasıydı. François Ducaud-Bourget 1897'de doğmuştu ve tahmin edilebileceği gibi Aziz Sulpice Papaz Okulu'nda papazlık eğitimi almıştı. Böylelikle o zamanlar orada bulunan pek çok Modernist'i ve kuvvetle muhtemelen Emile Hoffet'yi de tanıyor olmalıydı. Sonradan Malta Egemen Tarikatı'nın Manastır Papazı oldu. İkinci Dünya Savaşı sırasındaki faaliyetleri nedeniyle Direniş Madalyası ve Savaş Haçı aldı. Bugün Fransız Akademisi'nin üyesi, Paul Claudel ve François Mauriac gibi önemli Fransız Katolik yazarların yaşamöykülerini yazan kişi ve kendi adına fazlasıyla saygı duyulan bir şair, seçkin bir edebi şahsiyet olarak tanınmaktadır.

Monsignor Lefebvre gibi, Abbe Ducaud-Bourget de Papa VI. Paul'e karşı militan bir duruş sergilemişti. Monsignor

Lefebvre gibi Üçlü Ayin Kitlesi'nin bir taraftarıydı. Monsignor Lefebvre gibi kendisini bir 'gelenekselci' olarak tanımlıyordu ve kilise reformuna ya da her türden Roma Katolikliği'ni 'modernleştirme' girişimine sertçe karşıydı. 22 Mayıs 1976'da, günah çıkarma ya da günah bağışlanmasını yönetmesi yasaklandı ve Monsignor Lefebvre gibi, üstleri tarafından ona empoze edilen yasağa küstahça kafa tuttu. 27 Şubat 1977'de, Paris'teki Saint-Nicolas-du-Chardonnet Kilisesi'nin bin Katolik gelenekselci tarafından işgaline önderlik etti.

Marcel Lefebvre ve François Ducard-Bourget teolojik açıdan 'sağcı'ydı ve politik anlamda da buna denk oldukları anlaşılıyordu. İkinci Dünya Savaşı'ndan önce Monsignor Lefebvre, o zamanlar bazı tutumları Almanya'daki Nasyonal Sosyalizmle ortaklık taşıyan, o zamanlar Fransız siyasetindeki aşırı sağda yer alan Action Française ile ilişkideydi. Daha yakın zamanlarda 'asi başpiskopos'un Arjantin'deki askeri rejime yönelik içten desteği nedeniyle dikkat çekici kötü bir ün kazanmıştı. Bu tutumu sorulduğunda, bir hata yaptığı yanıtını verdi. Arjantin'den değil, Şili'den söz ediyordu! François Ducard-Bourget'nin bu kadar aşırılığa kaçmadığı görülmektedir ve ne olursa olsun madalyaları savaş sırasında Alman karşıtı yurtsever faaliyetin kanıtıdır. Bununla birlikte Mussolini'ye büyük bir saygıyla baktığını ve Fransa'nın 'yeni bir Napoleon'un kılavuzluğunda değerler anlayışını yeniden kazanacağı' umudunu dile getirmekteydi[13].

İlk şüphemiz Marcel Lefebvre'in ve François Ducard-Bourget'nin aslında Sion Tarikatı'yla tam olarak ilişkili olmadığı ancak birilerinin kasten onları teoride en etkili şekilde karşı çıktıkları güçlerle aynı yere koyarak canlarını sıkmaya çalıştığı yönündeydi. Fransız polisinden elde ettiğimiz tüzüğe göre, Sion Tarikatı'nın alt ismi, Chevalerie d'Institutions et Regles Catholiques; d'Union Independante et Traditionaliste (Bağımsız ve Gelenekselci Katolik Kurallar ve Kuruluşlar Birliği Şövalyeliği) idi. Böylesi bir isme sahip olan bir kuruluş Marcel Lefebvre ve François Ducaud-Bourget gibi kişileri rahatlıkla barındırabilirdi.

Olası ikinci bir açıklama, herkesçe kabul edilen zoraki bir açıklama olmak durumundaydı ki öyle olduğu görülüyordu; ama en azından bizi bir çelişkiyle yüz yüze getiriyordu. Marcel Lefebvre ve François Ducaud-Bourget muhtemelen göründükleri gibi değillerdi. Muhtemelen başka bir şeydiler. Aslında belki de hedefleri Papa Paul'ün papalık makamına bir tehdit amacıyla kargaşa yaratmak, muhaliflik tohumları ekmek, yeni başlamış bir bölünmeyi kışkırtmak olan ajan provokatörlerdi. Böylesi taktikler Charles Nodier'nin betimlediği gizli cemaatlerle olduğu gibi, *Sion Liderleri Protokolleri*'ndekilerle de uyuşan taktiklerdir. Yakın zamanda bir dizi yorumcunun ve gazetecinin yanı sıra kilise otoriteleri, Başpiskopos Lefebvre'in başka birisi için çalıştığını ya da başka birisi tarafından yönlendirildiğini bildirmektedir[14].

Hipotezimiz zoraki bir açıklama olsa da altında yatan tutarlı bir mantık vardı. Eğer Papa Paul 'düşman' olarak nitelendiriliyorsa ve birileri onu daha liberal bir konuma zorlamak istiyorsa bu nasıl gerçekleştirilirdi? Liberal bir bakış açısından kışkırtmalarla değil. Bu, papanın muhafazakarlığında daha da katılaşmasını kökleştirmekten başka bir şeye yaramazdı. Peki, ya birisi alenen Paul'ün muhafazakarlığından daha bağnaz bir tutum benimserse? Bu durum, tersi arzularına rağmen, onu giderek artan biçimde liberal bir duruşa çekmez miydi? Başpiskopos Lefebvre ve meslektaşlarının başardığı da tam olarak buydu; papayı bugüne kadar görülmemiş bir liberalliğe çekme marifeti.

Yargılarımız geçerli olsun olmasın, Başpiskopos Lefebvre'in, araştırmamızdaki diğer pek çok kişi gibi, bir tür ciddi ve devasa sırrı paylaşıyor olduğu açıktı. Örneğin 1976'da, aforoz edilmesi yaklaşmış gibiydi. Aslında basın, her yeni gün küstahça ve tekrarlanan bir meydan okumayla karşılaştığından aforozdan başkaca seçeneği olmayan Papa Paul'ün bunu yapmasını bekliyordu. Ama papa son saniyede geri adım attı. Tam olarak neden böyle yaptığı belirsizliğini korumaktadır: Fakat 30 Ağustos 1976 tarihli *Guardian*'dan alınan aşağıdaki alıntı bir ipucu vermektedir:

> Başpiskopos'un İngiltere'deki rahip ekibi... halen liderlerinin Vatikan'la çekişmesinde kullanabileceği güçlü bir kilise silahına sahip olduğuna inanmaktadırlar. Bunun ne olduğuna ilişkin kimse bir imada bulunmamaktadır, fakat grubun lideri Papaz Peter Morgan... bunu 'dünyayı sarsıcı' bir şey olarak tanımlamaktadır[15].

Ne tür bir 'dünyayı sarsıcı' mesele ya da 'gizli silah' Vatikan'ın gözünü böyle korkutabilir? Dünya geneli tarafından görünmeden Papa'nın kafası üzerinde sallanıp duran bu Demokles'in kılıcı ne tür bir şeydi? Her ne ise, etkili olduğunun kanıtlandığına kuşku yoktu. Aslında, başpiskoposun Roma karşısında bütünüyle cezadan muaf olduğu ortaya çıkmaktaydı. Jean Delaude'un yazdığına göre, Marcel Lefebvre'in aslında kafa kafaya 'Vatikan'la yüzleşme yeteneğine sahip bir gücü simgelediği' açıktı.

Peki, şu sözü kime söylemişti ya da söyleyecekti? 'Siz beni Papa yapın, ben de sizi Kral yapayım.'

1981'deki Kongre ve Cocteau Yasaları

Daha yakın zamanlarda, François Ducard-Bourget ile ilgili bazı meselelerin açıklığa kavuştuğu görülmektedir. Bu açıklık 1980 sonları ve 1981 başlarında Sion Tarikatı'nın Fransa'da ani bir tanıtım çıkışıyla sonuçlanan olayların sonucudur. Bu tanıtım sonucunda Sion Tarikatı herkesçe bilinen bir şeye dönüşmüştür.

Ağustos 1980'de, İngiliz pazar ekleriyle Amerikan TV rehberlerinin bir karışımı olan *Bone Soiree* adlı popüler bir dergi Rennes-le-Chateau gizemi ve Sion Tarikatı konusunda iki bölümlük bir yazı yayımladı. Bu yazıda hem Marcel Lefebvre hem de François Bucard-Bourget açıkça Sion'la ilişkilendiriliyordu. Her ikisinin de 1659'da Kardinal Mazarin tarafından yıkılmadan önce Plantard'ın mülkiyetindeki Barberie Şatosu'nun konuşlandığı yer olan Nevers'in Sainte-Colombe Köyü'ndeki Sion'un kutsal yerlerinden birisinde oldukça yakın bir zamanda özel bir ziyaret gerçekleştirdiği söyleniyordu.

Bunun üzerine hem telefon hem de posta yoluyla Abbe Ducaud-Bourget'yle biz kendimiz bağlantı kurduk. Yeterince nazikti. Ama sorularımıza verdiği yanıtların çoğu baştan savma olmasa da anlaşılmazdı ve Sion Tarikatı ile olan tüm ilişkisini reddediyordu. Bu reddediş kısa bir süre sonra *Bone Soiree*'ye yazdığı bir mektupta da tekrarlanıyordu.

22 Ocak 1981'de, Fransız basınında[16] büyük bir bölümü alıntılanmaya değer kısa bir makale yayımlandı:

> 121 yüksek mevki sahibinden oluşan, tam bir gizli cemaat olan Sion Tarikatı, 1099'da Godfroi de Bouillon tarafından kuruldu ve Büyük Üstadları arasında Leonardo da Vinci, Victor Hugo ve Jean Cocteau bulunmaktaydı. Bu tarikat 17 Ocak 1981'de Blois'da bir kongre (bir önceki kongre Paris'te 5 Haziran 1956 tarihindeydi) çağrısında bulundu.
>
> Blois'daki bu son kongrenin sonucunda, Pierre Plantard de Saint-Clair üçüncü oylamada 92 oydan 83'ünü alarak Büyük Üstad seçildi.
>
> Bu Büyük Üstad seçimi tarikatın dünyayla ilişki konusundaki görüş ve ruhunda evrim üzerine kararlı bir adımı işaret ediyor; çünkü Sion Tarikatı'nın 121 üyesinin hepsi yüksek finans ve uluslararası politika veya felsefe topluluklarında tanınan kişilerdir ve Pierre Plantard, doğrudan Merovenj krallarından olan II. Dagobert'in soyundan gelen birisidir. Soyu, Abbe Sauniere tarafından 1891'de Rennes-le-Chateau'da (Aude) bulunan Kastil Kraliçesi Blanche parşömenlerinde resmi olarak ispatlanmıştır.
>
> Bu belgeler 1965'te rahibin yeğeni tarafından Yüzbaşı Roland Stanmore ve Sir Thomas Frazer'e satılmış olup Londra'daki Lloyds Bank Europe Limited'in güvenli bir kasasında saklanmıştır[17].

Bu makale basında yer almadan kısa süre önce, önceden bağlantı kurduğumuz ve ismi Sion Tarikatı sözcüsü ola-

rak Pierre Plantard kadar sık geçen Philippe de Cherisey'le bir yazışmamız oldu. Kendisine sorduğumuz sorulara verdiği yanıtlardan birisinde de Cherisey, François Ducaud-Bourget'nin yeterli salt çoğunluk olmadan Büyük Üstad seçildiğini belirtti. Bundan öte, Abbe Ducaud-Bourget'nin tarikatla olan ilişkisini alenen reddettiğini ekledi. Bu son iddia belirsiz görünüyordu. Ancak de Cherisey'in mektubunda geçen bağlamda daha bir anlam kazanıyordu.

Bir süre önce, Saint-Julien Kaymakamlığı'ndan Sion Tarikatı tüzüğünü elde etmiştik. Aynı tüzüğün bir kopyası 1973'te bir Fransız dergisinde[18] yayımlanmıştı. Ancak, Paris'te Jean-Luc Chaumeil bize bu tüzüğün hileli bir şey olduğunu anlatmıştı. De Cherisey, bize yazdığı mektuba Latince'den çevrilen Sion Tarikatı'nın esas tüzüğünün bir kopyasını eklemişti. Bu tüzük Jean Cocteau'nun imzasını taşıyordu ve fazlasıyla yetenekli bir taklitçinin işi değilse, imza orijinaldi. Bu temelden yola çıkarak, sonuna imza eklenmiş olan bu tüzüğü esas olarak kabul etme eğiliminde yiz[19]:

> MADDE BİR - Bu şimdiki anayasanın altında imzası bulunanlar ve sonradan katılıp aşağıdaki koşulları yerine getirecek olanlar arasında, çalışma usulleri ve gelenekleri Dindar Duc de Bouillon adı verilen VI. Godfroi tarafından 1099'da Kudüs'te kurulan ve 1100'de onaylanan temele dayalı bir şövalyelik tarikatı oluşturulmuştur.
> MADDE İKİ - Tarikatın ismi 'Sionis Prioratus' ya da 'Sion Tarikatı'dır.
> MADDE ÜÇ - Sion Tarikatı'nın hedefleri arasında, gelenekselci şövalyelik tarikatının sürdürülmesi, öncü eğitimi ve her türlü koşul altında üyeleri arasında manevi olduğu kadar maddi karşılıklı yardım yaratılması bulunmaktadır.
> MADDE DÖRT - Sion Tarikatı'nın devam süresi sınırsızdır.
> MADDE BEŞ - Sion Tarikatı kendi temsilci bürosu olarak genel kongrede seçilen Genel Sekreter'in ikametgahını benimser. Sion Tarikatı gizli bir cemaat değildir. Tüm kayıtları ve görevlendirmeleri-

nin yanında tüm kararnameleri Latince metin halinde kamuya açıktır.

MADDE ALTI - Sion Tarikatı 121 üyeden oluşur. Bu sınırlar içerisinde, şimdiki anayasanın açıkça belirtilen yükümlülüklerini onaylayan ve hedeflerini benimseyen tüm yetişkin kişilere açıktır. Üyeler cinsiyet, ırk ya da felsefi, dinsel veya politik düşünce dikkate alınmaksızın kabul edilir.

MADDE YEDİ – Bununla birlikte, bir üyenin kendisinden sonra gelecek olan kişiyi yazarak belirtmesi durumunda, bu genel kongrede kabul edilmeli ve yapılacak oylamada azınlıkta kalınması durumunda yukarı kademeye getirilen kişinin eğitim sorumluluğu üstlenilmelidir.

MADDE SEKİZ - İleride üye olacak olan bir kişi, ilk dereceye geçebilmek için şeritli, beyaz bir cüppe getirmelidir. İlk dereceye kabul edilmesinden itibaren, üye oy verme hakkını elinde bulundurur. Üyeliğe kabulü esnasında, yeni üye tarikata her türlü koşul altında hizmet etmek ve bunun yanı sıra BARIŞ ve insan yaşamına saygı için çalışacağına yemin etmelidir.

MADDE DOKUZ – Aday, üyeliğe kabulü esnasında, sağduyulu bir şekilde belirlenen bir miktar giriş parası ödemelidir. Her yıl, tarikata gönüllü katkı olarak Genel Sekreter'in hesabına kendisince kararlaştırılacak bir meblağ göndermelidir.

MADDE ON - Kabul sırasında, üye bir doğum belgesi ve kendi imzasının bir örneğini vermelidir.

MADDE ON BİR - Genel yasalara aykırı davranışı nedeniyle kendisine bir mahkeme tarafından ceza verilen bir Sion Tarikatı üyesinin görevi ve unvanlarının yanı sıra üyeliği de askıya alınabilir.

MADDE ON İKİ - Üyelerin genel meclisinin ismi Kongre'dir. Temsil edilen üyelerin sayısı seksen birden aşağı olursa kongrenin hiçbir müzakeresi geçerli görülmez. Oy verme usulü gizlidir ve beyaz ile siyah oy pusulaları kullanılır. Benimsenmesi için tüm önergelerin seksen bir beyaz oya ulaş-

ması gerekir. Bir oylamada altmış bir beyaz oya ulaşamayan hiçbir önerge yeniden önerilemez.

MADDE ON ÜÇ - Sion Tarikatı Kongresi, anayasa ve iç törensel düzenleme değişiklikleri konularında yalnız 121 üzerinden 81 oy çoğunluğuyla karar verir.

MADDE ON DÖRT - Tüm üyelik başvuruları "13'lü Güllü Haç Konseyi"nde karara bağlanacaktır. Unvanlar ve görevler Sion Tarikatı Büyük Üstadı tarafından verilir. Üyelerin görev süresi hayat boyudur. Unvanları doğrudan cinsiyet ayrımı gözetmeksizin kendilerince seçilen kendi çocuklarından birisine geçer. Bu şekilde görevlendirilen çocuk kendi haklarından vazgeçebilir, ancak bunu erkek kardeşi, kız kardeşi, akrabası veya başka birisi için yapamaz. Sion Tarikatı'na yeniden üye yapılmayabilir.

MADDE ON BEŞ - Üye olmak isteyen birisinin uyuştuğunu ya da vazgeçtiğini belirlemek amacıyla iki üye tam yirmi yedi gün içerisinde bağlantı kurarlar. Tam seksen bir gün süren bir zaman yansıması sonucunda, uygun bulma edimi gerçekleşmezse, resmi anlamda vazgeçildiği onaylanır ve yer boş kabul edilir.

MADDE ON ALTI - Önceki maddelerdeki miras hakkının avantajıyla, Sion Tarikatı Büyük Üstadı görevleri ve unvanları aynı imtiyazlara göre bir sonrakine devredilir. Büyük Üstad makamında bir boşluk olması ve doğrudan bir takipçinin olmaması durumunda, Kongre seksen bir gün içerisinde bir seçime gitmelidir.

MADDE ON YEDİ - Tüm kararlar kongrede oylanmalı ve Büyük Üstad'ın Mührü ile geçerlilik kazanmalıdır. Genel Sekreter kongre tarafından üç yıllığına seçilir ve genel rızaya bağlı olarak yenilenebilir. Genel Sekreter, görevlerini üstlenebilmek için Komutan derecesinden olmalıdır. İş ve görevler karşılığında para ödenmez.

MADDE ON SEKİZ - Sion Tarikatı beş kademeli bir hiyerarşiden oluşmaktadır:

1. Dümenci	sayı:	1
(13'lü Güllü Haç Konseyi'nin Başkanı)		
2. Haçlı	sayı:	3
3. Komutanlar	sayı:	9
(Tapınağın dokuz komutanı)		
4. Şövalyeler	sayı:	27
5. Yaverler	sayı:	81
Toplam	sayı:	121

MADDE ON DOKUZ - Ne oylamaya ne de kongreye katılan, *Preux* ya da 1681 yılından bu yana *Enfants de Saint Vincent* (Aziz Vincent'ın Çocukları) denilen 243 Özgür Kardeş vardır, Sion Tarikatı 17 Ocak 1681 tarihli hüküm uyarınca bunlara bazı hak ve ayrıcalıklar tanır.

MADDE YİRMİ - Sion Tarikatı'nın fonları hediye ve üyelik ödentilerinden oluşmaktadır. 'Tarikatın Mirası' denilen bir rezervin kullanımı 'On üçlü Güllü Haç Konseyi'ne bırakılmıştır. Bu hazine yalnızca mutlak bir gereklilik ve Tarikat'a ya da üyelerine karşı ciddi bir tehlike olması durumunda kullanılabilir.

MADDE YİRMİ BİR - Güllü Haç Konseyi gerekli görürse, Kongre, Genel Sekreter tarafından toplantıya çağrılır.

MADDE YİRMİ İKİ - Sion Tarikatı üyeliğinin bir neden ya da kişisel bir tehlike olmaksızın alenen söylenerek ve yazılı olarak reddedilmesi, kongre tarafından duyurularak söz konusu üyenin çıkarılmasını gerektirir.

Kongrenin 5 Haziran 1956 tarihli, özgün haline ve değişikliklere uygun olarak XXII maddeden oluşan anayasa metni.

Büyük Üstad'ın İmzası
JEAN COCTEAU

Bazı ayrıntılarda, bu tüzük hem Fransız polisinden aldığımız hem de 'Manastır Belgeleri'ndeki Sion'la ilgili bilgilerle uyuşmamaktadır. 'Manastır Belgeleri' toplamda 1093 üyeden, diğeri ise 9841 üyeyi belirtmektedir. Yukarıda alıntılanan maddelere göre, Sion'un toplam üye sayısı 243. 'Aziz Vincent'ın Çocukları'nı da dahil ettiğimizde sadece 364'tür. Bundan öte, 'Manastır Belgeleri' yedi dereceli bir hiyerarşiden söz etmektedir. Fransız polisinden aldığımız tüzüklerde, bu hiyerarşi dokuza çıkmaktadır. Yukarıda alıntılanan maddelere göre, yalnızca beş dereceli bir hiyerarşi bulunmaktadır. Bu derecelerin özel isimleri de önceki iki kaynaktan farklılık göstermektedir.

Bu çelişkiler Sion Tarikatı içerisinde bir tür hizbin ya da 'Manastır Belgeleri'nin Bibliotheque Nationale'de ortaya çıkmasından bu yana 1956 tarihlerinde başlayan yeni bir hizbin ispatı olabilir. Aslında, Philippe de Cherisey son makalesinde tam da böylesi bir hizbi ima etmektedir[20]. Bunun 1956 ile 1958 arasında olduğunu ve bu ayrılığın 1188'de Sion ile Tapınak Şövalyeleri Tarikatı arasındaki 'karaağacın kesilmesi'yle belirtilen çatlak gibi tehlikeli boyutları olduğunu belirtmektedir. De Cherisey'e göre, bu hizip Plantard'ın diplomatik becerisi sayesinde olası kusurların giderilmesi yoluyla engellenmiştir. Sion Tarikatı'nın iç siyaseti ne olursa olsun, Ocak 1981 Kongresi'nin birleşik ve tutarlı bir bütün oluşturduğu görülmektedir.

Eğer François Ducard-Bourget, Sion Tarikatı'nın Büyük Üstadı'ysa, günümüzde bu unvana sahip olmadığı açıktır. De Cherisey yeterli çoğunluk tarafından seçilmediğini bildirmektedir. Bu durum hizbi başlatanlar tarafından seçildiği anlamına gelebilir. 22. maddede geçen tüzüğün ihlaline mevzu bahis olup olmadığı belirsizdir. Geçmişte ne olursa olsun, artık Sion'la ilişkisinin olmadığını farz edebiliriz.

Alıntılanan maddeler François Ducard-Bourget'nin statüsünü de açığa kavuşturmaktadır. Sion Tarikatı'nın yönetici Büyük Üstadları seçimlerine dair ilkeyi açığa çıkarmaktadır. Bazılarının neden beş ya da sekiz yaşında Büyük Üstad olduğu böylelikle anlaşılabilir. Aynı zamanda Büyük Üstadlığın belirli bir kan bağı ve aile soyağaçları ağıyla nasıl de-

ğiştiği de anlaşılabilir. İlkesel olarak, unvanın kalıtımsal olduğu, hepsi Merovenj torunu olduğu iddiasında olan birbiriyle karışmış bir aileler kümesi aracılığıyla yüzyıllar boyunca aktarıldığı anlaşılmaktadır. Ancak, istekli bir hak sahibi olmadığı zaman ya da görevlendirilen kişi kendisine önerilen statüyü geri çevirdiğinde, Büyük Üstadlık, tahminen tüzükte belirtilen prosedürlerle uyumlu şekilde dışarıdan seçilen birisine verilir. Leonardo, Newton, Nodier ve Cocteau gibi kişiler bu temelden hareketle listede yer bulmuş olabilir.

Plantard de Saint-Clair

Çeşitli 'Manastır Belgeleri'nde en belirgin ve yinelenen şekilde geçen isimler arasında Plantard Ailesi de vardı. Sauniere ve Rennes-le-Chateau gizemiyle bağlantılı bir dizi kişi arasında, en yetkilisinin Pierre Plantard de Saint-Clair olduğu görülüyordu[21]. 'Manastır Belgeleri'ndeki soyağaçlarına göre, P. Plantard'ın ataları Kral II. Dagobert'in ve Merovenj Hanedanı'nın Soyu'ndan geliyordu. Bazı soyağaçlarına göre, aynı zamanda mülkleri 1659'da Kardinal Mazarin tarafından yıkılan Barberie Şatosu sahiplerinin soyundan da gelmekteydi.

Araştırmamız boyunca, Bay Plantard'ın ismiyle tekrar tekrar karşılaşmıştık. Aslında, son yirmi beş yıla yakın zaman içinde dışarıya verilen bilgiler düşünüldüğünde, tüm izler bizi sonuçta ona yöneltiyordu. Örneğin 1960'ta, Gerard de Sede ile bir röportaj yapmış ve Gisors'ta saklanan 'uluslararası bir sır'dan bahsetmişti[22]. Sonraki on yılda de Sede'in hem Gisors gem de Rennes-le-Chateau üzerine yazdığı kitaplar için başlıca bilgi kaynağı olduğu görülüyordu[23]. Son açıklamalara göre Plantard'ın dedesi Berenger Sauniere'in yakın bir tanıdığıydı. Plantard'ın kendisinin de Rennes-le-Chateau ve Rennes-les-Bains yöresinde, aralarında Blanchefort Dağı'nın da olduğu arazileri olduğu ispatlanmıştı. Arennes'de yer alan Stenay'daki kasaba antikacısıyla görüşmemizde, bize Eski Aziz Dagobert Kilisesi'nin bulunduğu arazinin mülkiyetinin de P. Plantard'a ait oldu-

ğu söylenmişti. Fransız polisinden elde ettiğimiz tüzüğe göre, Plantard Sion Tarikatı'nın Genel Sekreteri olarak listelenmişti.

1973'te bir Fransız dergisi Plantard ile yapıldığı anlaşılan bir telefon röportajının kopyasını yayımladı. Şaşırtıcı olmayan biçimde pek fazla şey söylemiyordu. Beklenebileceği üzere, açıklamaları imalı, gizli kapaklı ve kışkırtıcıydı. Aslında yanıtladığından daha fazla soru ortaya atıyordu. Örneğin, Merovenj kan bağından ve kraliyet iddialarından söz ederken; "Bazı büyük Fransız ailelerinin köklerini araştırmalısınız ki böylece Henri de Montpezat adında birinin bir gün nasıl kral olacağını kavrayabilirsiniz[24]." Kendisine Sion Tarikatı'nın hedefleri sorulduğunda, kaçamak olması tahmin edilebilir bir tarzla şöyle yanıtlıyordu; "Size bunu söyleyemem. İlişkili olduğum cemaat fazlasıyla eski. Ben yalnızca sıralamanın bir noktasında diğerlerinin yerini aldım. Bizler belirli şeylerin koruyucularıyız. Bunları açıklamayız[25]."

Aynı Fransız dergisi ayrıca, 1971 yılında ölen ilk eşi Anne Lea Hisler'in yazdığı Plantard'ın kişilik taslağını da yayımladı. Dergiye inanacak olursak, bu taslak ilk kez, Plantard'ın 'Chyren' takma adıyla düzenli olarak yazdığı söylenen Sion Tarikatı'nın iç yayını olan Circuit'de yayımlandı:

> Şunu unutmayalım ki bu psikolog; Kutsal Vehm kardeşlerinden birisi olan Comte Israel Monti, Güllü Haç'ın on üç üyesinden birisi olan Gabriel Trarieux d'Egmont, Atlantis felsefecisi Paul Lecour, Vatikan Dokümantasyon Hizmeti'ndeki Abbe Hoffet, Bourges Konservatuarı Müdürü Th. Moreaux gibi çeşitli şahsiyetlerin arkadaşıydı. Hatırlayalım ki işgal sırasında tutuklandı, Gestapo'nun işkencelerine uğradı ve uzun aylar boyunca siyasi bir tutsak olarak gözaltında tutuldu. Bir dizi kapalı cemaatte esrarlı bilimler doktoru sıfatıyla onur üyesi unvanını almasına yol açan gizli bilginin değerini takdir etmeyi öğrendi. Bir barış gizemcisi, bir özgürlük ha-

> varisi, ideali insanlığın iyiliğine hizmet etmek olan bir çileci olmak; bütün bunlar benzersiz bir kişilikte bütünleşti. Bu nedenle onun, dünya büyüklerinin öneriler beklediği üst derecelilerden birisi olması şaşırtıcı mıdır? 1947'de İsviçre Federal Hükümeti'nin davetlisi olarak dünya çapından çok sayıda sorumlu misyonların ve delegasyonların toplandığı Leman Gölü yakınlarında ikamet etti[26].

Kuşkusuz Madam Hisler bunun ateşli bir portre olması niyetindeydi. Ancak bir kişilik bağlamında ortaya çıkan şey, diğer hepsinden daha benzersizdir. Bazı yerlerde Madam Hisler'in dili hem anlaşılmaz hem de abartılıdır. Bundan öte, Plantard'ın seçkin tanıdıkları olarak listelenen çeşitli insanlara dair en azından şu söylenebilir ki oldukça tuhaftırlar.

Öte yandan, Plantard'ın Gestapo konusunda kötü bir şansa sahip olmasının övgüye değer bir takım faaliyeti işaret ettiği görülmektedir. Bizim kendi araştırmalarımız da sonuç olarak bu konuda belgesel kanıtlar üretmiştir. Pierre Plantard 1941'de Paris'in bir banliyösünde basılan direniş dergisi Vaincre'i çıkarmaya başlamıştı. Ekim 1943'ten 1944 yılının sonuna kadar bir yıldan fazla süreyle Gestapo tarafından hapiste tutuldu[27].

Plantard'ın dostları ve arkadaşlarının arasında, Madam Hisler'in listesinde geçenlerden daha iyi bilinen kişiler olduğu da kanıtlanmıştır. Andre Malraux ve Charles de Gaulle bunlar arasındaydı. Aslında Plantard'ın bağlantıları, göründüğü kadarıyla rahatlıkla iktidar koridorlarına kadar genişlemekteydi. Örneğin 1958'de, Cezayir isyan başlattı ve General de Gaulle Fransa Başkanlığı'na geri dönmeye çalıştı. Yardım için özellikle Plantard'a başvurduğu görülmektedir. Plantard'ın, Andre Malraux ve diğerleriyle beraber, de Gaulle'ün Elysee Sarayı'na dönmesinde kilit bir rol oynayan 'Kamu Güvenliği Komiteleri'ni seferber ederek yanıt verdiği görülmektedir. 29 Temmuz 1958 tarihli bir mektupta, General, Bay Plantard'a hizmetleri için şahsen teşekkür etti. Beş gün sonraki ikinci bir mektupta General komitelerin hedeflerine ulaştığını belirterek Plantard'dan dağıtılmalarını ri-

ca etti. Plantard, basında ve radyoda yayınlanan resmi bir açıklamayla komiteleri dağıttı[28].

Söylemek bile gereksiz, araştırmamız ilerleyip Plantard'ın tanıdıklarını çıkarmaya başladıkça giderek meraklanmaya başladık. İlk başta bize bunun böyle olma olasılığı yokmuş gibi geliyordu. Plantard'ın izi sürülemez gibi geliyordu ve sıradan kişiler olarak ona ulaşmamız için olası hiçbir yol görünmüyordu. Ardından, 1979 ilkbaharının başlarında, kaynaklarını bize tahsis eden BBC için Rennes-le-Chateau ile ilgili bir başka film çekme işine giriştik. BBC'nin desteğiyle sonunda Plantard ve Sion Tarikatı ile bağlantı kurmayı başarabildik.

İlk araştırmalar, BBC için değişik projelerde çalışan ve Fransa genelinde elde ettiği görkemli ilişkiler ağı aracılığıyla Sion Tarikatı'nı bulma girişimde bulunan, Paris'te yaşayan İngiliz bir kadın tarafından üstlenildi. İlk başta, Mason locaları ve Paris Batını 'alt kültürü'yle ilgili araştırmasını sürdürürken, tahmin edilebilir bir gizemselleştirme ve çelişkiler paravanasıyla karşılaştı. Örneğin bir gazeteci onu, Sion'u çok yakından araştıran herkesin eninde sonunda öldürüldüğünü söyleyerek uyardı. Başka bir gazeteci ona, Sion'un aslında Ortaçağ'da varolduğunu günümüzde artık varolmadığını söyledi. Öte yandan, Alpina Büyük Locası'nın bir yetkilisi Sion'un bugün varolduğunu ama modern bir örgüt olduğunu, geçmişteyse hiç varolmadığını belirtti.

Araştırmacımız bu kafa karıştırıcı karmaşıklığın içerisinde yolunu bulmaya çalışırken, sonunda Sauniere, Rennes-le-Chateau ve Sion Tarikatı üzerine kapsamlı şeyler yazıp, dergi için Plantard ile röportaj yapan Jean-Luc Chaumeil ile bağlantı kurdu. Chaumeil kendisinin Sion üyesi olmadığını ancak Plantard'la bağlantı kurabileceğini ve belki de bizimle bir toplantı ayarlayabileceğini söyledi. Bu arada, araştırmacımıza ek bilgi kırıntıları sundu.

Chaumeil'e göre Sion Tarikatı kesin olarak söylemek gerekirse, bir 'gizli cemaat' değildi. Sadece varlığı, faaliyetleri ve üyeleri konusunda dikkatli olma arzusundaydı. *Journal Officiel*'deki duyuru, Chaumeil'in söylediğine göre sahteydi, oraya tarikatın bazı 'ayrılan üyeleri' tarafından iletil-

mişti. Chaumeil'e göre, poliste kayıtlı olan tüzük de düzmeceydi, aynı 'ayrılan üyeler' tarafından yayımlanmıştı.

Chaumeil, Sion'un yakın gelecek için bazı tutkulu siyasi planları olduğu yönündeki şüphelerimizi doğruladı. Birkaç yıl içinde Fransız Hükümeti'nde tahta Merovenj bir hükümdarın geçeceği bir halk monarşisine giden yolu açacak olan heyecan verici bir değişiklik olabileceğini iddia etti. Daha da ileri giderek, yüzyıllar boyunca sayısız diğer önemli değişikliğin ardında olduğu gibi, bu değişikliğin de arkasında Sion'un olabileceğini öne sürdü. Chaumeil'e göre Sion materyalizm karşıtıydı ve görünüşe bakılırsa ruhani, muhtemelen Batıni doğaya sahip olan 'doğru değerler'i yeniden kurarak, hüküm sürme niyetindeydi. Chaumeil, Sion'un görünüşteki Hıristiyan yönelimine ve tüzükteki Katoliklik vurgusuna rağmen, bu değerlerin sonuç olarak Hıristiyanlık öncesi olduğunu açıklıyordu. Chaumeil ayrıca, François Ducard-Bourget'nin o dönemde Sion'un Büyük Üstadı olduğunu birkaç kez tekrarladı. Katolik gelenekselciliğinin Hıristiyanlık öncesi değerlerle nasıl uzlaştığını sorduğumuzda, Chaumeil üstü örtülü şekilde bunu Abbe Ducaud-Bourget'ye sormamız gerektiği yanıtını verdi.

Chaumeil, Sion Tarikatı'nın eski zamanlardan kalma olmasının yanında, üyelerinin yaygınlığını da vurguladı. Söylediğine göre, yaşamın tüm alanlarından üyelere sahip bulunuyordu. Hedeflerinin sadece Merovenj Sülalesi'nin eski gücünü kazanmasıyla sınırlı olmadığını da ekledi. Bu noktada Chaumeil araştırmacımıza fazlasıyla tuhaf bir açıklama yaptı. Sion Tarikatı üyelerinin hepsinin Yahudi olmadığını söyledi. Bu imanın anlamı açıktı; çoğu olmasa da tarikatın bazı üyeleri Yahudi'ydi. Yine kafa karıştırıcı bir çelişkiyle karşı karşıyaydık. Tüzük sahte olsa da tarikatı Yahudi üyeler ve yakın arkadaşları arasında antisemitizmin sınırlarında yer alan açıklamalarıyla tanınan Marcel Lefebvre'in de olduğu aşırı Katolik gelenekselciliği kucaklayan bir Büyük Üstad'la nasıl uyuşturabilirdik?

Chaumeil kafa karıştırıcı başka açıklamalar da yaptı. Örneğin, Merovenj Sülalesi'nden gelen ve 'bu nedenle kutsal misyonu ortada olan Lorraine Prensi'nden bahsetti. Bu

iddia bütünüyle şaşırtıcıydı çünkü bugün bilinen bir Lorraine Prensi, hatta varisçisi bile yoktu. Chaumeil böylesi bir prensin aslında var olduğunu, belki de takma adla yaşadığını mı belirtiyordu? Yoksa 'prens' derken, geniş anlamıyla 'torunlar'dan mı söz ediyordu? Bu durumda, şimdiki Lorraine prensi (Prens'e karşı) Lorraine Dükü unvanı sahibi Dr. Otto von Habsburg'u kastediyordu.

Bir bütün olarak, Chaumeil'in yanıtları, yanıt olmanın ötesinde, sorulara temel oluşturmaktaydı ve araştırmacımız, kısa bir hazırlık dönemine sahip olması nedeniyle, tam olarak hangi soruları soracağını bilmiyordu. Ancak BBC'nin meseleye olan ilgisini vurgulayarak dikkate değer bir ilerleme sağladı; çünkü BBC kıta genelinde, Britanya'da sağladığından daha büyük bir prestije sahipti ve hala önemsenen bir isimdir. BBC'nin işin içinde olması hafife alınamazdı. 'Propaganda' halen çok güçlü bir sözcüktür, fakat belirli gerçekleri vurgulayan ve belgeleyen bir BBC filmi özellikle İngilizce konuşan dünyada güçlü bir güven kazanma ve psikolojik bir ortam veya atmosfer yaratma anlamında kuşkusuz etkili olacaktır. Eğer Merovenjler ve Sion Tarikatı, diyelim ki Hastings Savaşı ya da Thomas a Becket cinayeti gibi, 'tarihsel belirlenmişler' ya da genel olarak kabul gören gerçekler olarak benimsenecek olursa, besbelli ki bu Sion'un avantajına olacaktı. Chaumeil'i Plantard'a telefon etmeye teşvik eden şüphesiz böylesi düşüncelerdi.

Sonuç olarak, Mart 1979'da, BBC'den yapımcımız Roy Davies ve ilişkiyi sağlayan araştırmacısıyla birlikte, Plantard ve bizim aramızda bir toplantı ayarlandı. Görüşme, bu olay nedeniyle BBC tarafından kiralanan Paris'teki bir sinemada, 'tarafsız saha'da gerçekleştirildi ve tüm taraflar yanında birer kişiyi getirmişti.

Plantard ağırbaşlı, nazik, sağduyulu, aristokrat bir duruşa sahip, gösterişten uzak, ince, değişken ancak yumuşakça konuşan tarzda bir adamdı. Kuru, nükteli, şakacı ancak hiçbir şekilde iğneleyici hazırcevaplılık içermeyen muazzam bir bilgi birikimi ve etkileyici bir kıvrak zeka gösteriyordu. Gözlerinde sıklıkla neredeyse babacan bir niteliğe sahip tatlı bir gülümseme, hoş gören pırıltı vardı. Tüm mütevazı,

zorlayıcılıktan uzak mizacına rağmen, yardımcıları üzerinde görkemli bir otorite uyguluyordu. Göze çarpıcı bir çilecilik ve azla yetinme niteliği de göze çarpıyordu. Zenginliğinden ötürü hava atar tarzda değildi. Giyim kuşamı muhafazakar, zevkli ve gündelikti; ancak ne gösterişli biçimde şık ne de görünürde pahalıydı. Anlayabildiğimiz kadarıyla, araba bile kullanmıyordu.

Onunla yaptığımız ilk ve sonraki iki toplantıda Plantard, Sion Tarikatı'nın şu anki faaliyet ve hedeflerinin ne olduğu konusunda hiçbir şey söylemeyeceğini açıkça belirtti. Öte yandan, tarikatın geçmişine ilişkin her türlü sorumuzu yanıtlamayı önerdi. Kamusal açıklamalarda geleceğe dair, örneğin film konusunda, görüşmeyi reddetse de konuşma sırasında bize birkaç ipucu verme nezaketinde bulunabildi. Örneğin, Sion Tarikatı'nın, aslında Titus'un Romalı lejyonerleri tarafından M.S. 70 yılında yağmalanan Kudüs Tapınağı'nın kayıp hazinesini elinde bulundurduğunu açıkladı. Bu hazinenin 'doğru zaman geldiğinde İsrail'e dönebileceğini' belirtti. Bu hazinenin tarihsel, arkeolojik ya da hatta politik değeri ne olursa olsun, Plantard önemsiz bir şey olarak bir kenara bıraktı. Gerçek hazinenin 'manevi' olduğunda ısrarlıydı. Bu 'manevi hazinenin' en azından kısmen bir sır içerdiğini vurguladı. Açıkça belirtilmeyen bir yolla söz konusu bu sır çok önemli bir toplumsal değişikliği kolaylaştırabilirdi. Plantard, Chaumeil'i yineleyerek yakın gelecekte Fransa'da heyecan verici, büyük bir değişiklik, bir devrim değil ancak bir monarşinin eski mevkiini yeniden kurulmasına giden yolu açacak radikal bir değişiklik olabileceğini vurguladı. Bu iddia, kehanetçi rolü oynanarak yapılmamıştı. Tersine, Plantard çok sakince, çok gerçekçi ve çok kesin olarak bizi buna inandırmaya çalıştı.

Plantard'ın söylevinde bazı garip tutarsızlıklar vardı. Örneğin bazı zamanlar Sion Tarikatı adına konuşuyor gibiydi ki "biz" dediğinde tarikatı belirtiyordu. Bazı zamanlar kendisini tarikattan ayırıyor ve kendisini tek başına bir Merovenj hak sahibi, meşru bir kral ve Sion'u da müttefiki ve destekçisi gibi görerek konuşuyor gibiydi. Birisi Sion'un Genel Sekreteri'nin sesiydi. Diğeri ise, 'hükmeden ancak yö-

netmeyen' ve Sion'u bir tür sırdaş konsey olarak gören takma adlı bir kralın sesiydi. İki ses arasındaki bu ayrılık hiçbir zaman tatmin edici biçimde çözülemedi ve Plantard bunu aydınlatma konusunda ikna edici değildi.

M. Plantard ve arkadaşlarıyla yaptığımız üç toplantıdan sonra, önceden olduğumuz anlamda mantıklı değildik. 'Kamu Güvenliği Komiteleri'nden ve Charles de Gaulle'ün mektuplarından başka, ne Sion'un siyasi etkisi ya da gücüne ne de tanıştığımızın kişilerin hükümeti ve Fransa'nın kurumlarını dönüştürme konumunda olduğuna dair hiçbir işaret alamadık. Merovenj Sülalesi'nin başka bir krallık hanedanı kurma girişiminde diğerlerinden niye daha fazla ciddiye alınması gerektiğine dair de bir işaret alamadık. Örneğin İngiliz tahtına bir dizi talip vardı ve iddiaları en azından çağdaş tarihçilerin ilgilendiği kadarıyla, Merovenjlerden çok daha geçerli bir temele dayanıyordu. Avrupa genelindeki boş krallık ve tahtların birçok başka talibi daha vardı ve Bourbon, Habsburg, Hohenzollern ve Romanov Hanedanları'nın hayatta olan üyeleri bulunmaktaydı. Onlara neden Merovenjlerden daha az inanılmalıydı ki? 'Mutlak meşruiyet' anlamında ve bütünüyle teknik bir bakış açısıyla, Merovenj iddiası aslında üstün gelebilirdi. Fakat bu mesele modern dünyaya göre hala, diyelim ki Tara'nın Ulu Kralları'nın soyundan geldiğini ispatlayan çağdaş bir İrlandalı kadar akademik olarak kalacaktı.

Sion Tarikatı'nı yine büsbütün bir aldatmaca olmasa da önemsiz bir 'kaçık azınlığın' hizbi olarak bir kenara bırakmayı düşündük. Yine de kendi araştırmamız, tarikatın geçmişte gerçekten güçlü olduğunu ve üst düzey uluslararası öneme sahip meselelere karıştığını belirtiyordu. Bugün bile gözle görülenden daha fazlası vardı. Örneğin para pulla ilgisi ya da bir türden ticari girişimi yoktu. Plantard isteseydi, Sion Tarikatı'nı diğer pek çok moda 'yeniyetme' mezhepler, tarikatlar ve kuruluşlar gibi fazlasıyla kazançlı işlere sokabilirdi. Ancak 'Manastır Belgeleri'nin çoğu özel kullanımla sınırlı kalmıştı. Sion'un kendisi, bir Mason locasının yaptığı yolla bile yeni üyeleri teşvik eder görünmüyordu. Üyeliği, saptayabildiğimiz kadarıyla, katı biçimde kesin bir sayıyla

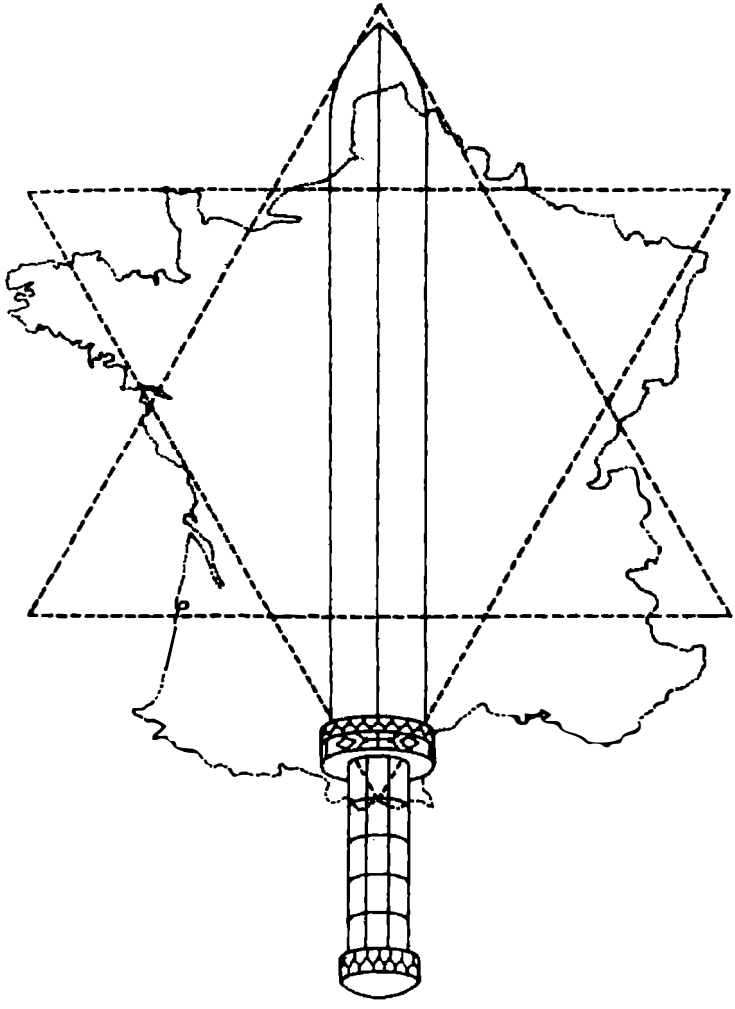
sabitlenmişti ve yeni üye alımı sadece boşluklar ortaya çıktığında oluyordu. Böylesi bir 'şahsına münhasırlık' diğerlerinin yanı sıra, olağandışı bir özgüvenin, basitçe mali kazanç ya da başka hiçbir nedenden dolayı acemi üyelerin sürüler halinde kabul edilmesine gerek duyulmayan bir kesinliğin ispatıydı. Başka türlü söyleyecek olursak, halen Malraux ve de Gaulle gibi kişilerin bağlılığını sağlamasına neden olan 'memnun olduğu' bir şeyler vardı. Peki, ama Malraux ve de Gaulle gibi kişilerin Merovenj Sülalesi'ni eski konumuna getirme niyeti taşıdıklarına cidden inanabilir miydik?

Sion Tarikatı'nın Politikaları

1973'te *Les Dessous d'une Ambition Politique* (Politik Bir Tutkunun Dip Akıntıları) adlı bir kitap yayımlandı. Mathieu Paoli adında İsviçreli bir gazeteci tarafından yazılan bu kitap, yazarın Sion Tarikatı'nın etraflıca araştırma çabalarını anlatmaktaydı. Bizim gibi, M. Paoli de sonunda kimliğini belirtmediği tarikatın bir temsilcisiyle bağlantı kurmuştu. Ama M. Paoli'nin arkasında BBC'nin prestiji yoktu ve tanıştığı temsilcinin, anlatımından çıkarabildiğimiz kadarıyla, Plantard'dan daha alt konumda birisi olduğu anlaşılıyordu. Bu temsilci Plantard kadar da konuşkan değildi. Aynı zamanda, M. Paoli kıtada yaşamasına bağlı olarak bizden çok daha fazla hareket şansı olduğundan belirli ipuçlarını izleme ve bizim yapamadığımız tarzda 'nokta' araştırmaları yapabilme şansına sahipti. Kitabının fazlasıyla değerli ve epeyce yeni bilgiler içermesinin bir sonucu olarak, bunu yapabilecekken M. Paoli'nin devamını neden yazmadığını merak ettik. Kendisini araştırdığımızda 1977 veya 1978'de belirli bazı sırları Araplar'a satma girişiminde bulunduğu gerekçesiyle İsrail hükümeti tarafından bir casus olarak nitelendirilip öldürüldüğünü duyduk[29].

Kitabında tanımladığı kadarıyla, yaklaşımı pek çok açılardan bizimkine benziyordu. O da Londra'daki Leo Schidlof'un kızıyla bağlantı kurmuştu ve Bayan Schidlof ona da

***Circuit* romanın kapak dizaynı**

bildiği kadarıyla babasının gizli cemaatlerle, Farmasonlukla ve Merovenj soyağaçlarıyla hiçbir ilgisinin bulunmadığını anlatmıştı. BBC araştırmacımız gibi M. Paoli de Alpina Büyük Locası'yla bağlantı kurmuş ve Loca'nın Şansölyesi'yle tanışmış ve her ikisi de muğlak yanıtlar almıştılar. M. Paoli'ye göre, Şansölye 'Lobineau' veya 'Schidlof' adını taşıyan herhangi birileriyle ilgili tüm bilgileri inkar etmişti. Alpina damgasını taşıyan çeşitli eserler içinse, Şansölye oldukça kesin biçimde var olmadığını iddia etti. Ancak aynı zamanda Alpina'nın da üyesi olan M. Paoli'nin yakın bir arkadaşı bu eserleri Loca'nın kütüphanesinde gördüğü iddiasındaydı. M. Paoli'nin yargısı ise şöyleydi:

> Karşımızda iki olasılıktan birisi bulunuyor. Henri Lobineau'nun özel niteliğinden hareketle, hem İsviçre'de hem de İsviçre dışında siyasi faaliyeti yasaklayan Alpina Büyük Locası, meseleye karıştığının bilinmesini istemiyor. Veya başka bir hareket kendi faaliyetlerini kamufle edebilmek için Büyük Loca ismini kullandı[30].

M. Paoli, Bibliotheque Nationale'in Versailles Ek Binası'nda, Sion Tarikatı'nın tüzüğünde bahsedilen *Circuit*'nin dört sayısını buldu[31]. İlki 1 Temmuz 1959 tarihliydi ve genel yayın yönetmeni olarak Pierre Plantard geçiyordu. Ancak derginin kendisi Sion Tarikatı ile bağlantılıymış gibi görünmüyordu. Tersine kendisini Fransız Güçleri Federasyonu denilen bir şeyin resmi yayın organı olarak açıklıyordu. Hatta M. Paoli'nin kitabında bir kopyasını verdiği bir damga ve aşağıdaki bilgi de vardı:

> Publication periodique culturelle de la Federation
> des
> Forces Françaises
> 116 Rue Pierre Jouhet, 116
> Aulnay-sous-Bois – (Seine-et-Oise)
> Tel: 929-72-49

M. Paoli yukarıdaki adresi kontrol etti. Orada hiçbir zaman dergi basılmamıştı. Telefon numarasının da uydurma olduğu anlaşıldı. M. Paoli'nin Fransız Güçleri Federasyonu'nun izini sürme yönündeki tüm çabaları da boşunaydı. Bugüne kadar böylesi bir örgütlenmeye dair hiçbir bilgi edinilebilmiş değildir. Fakat Fransız Kamu Güvenliği Komiteleri'nin merkezinin de Aulnay-sous-Bois olması tesadüfün ötesinde bir şey olmalıydı[32]. Fransız Güçleri Federasyonu'nun komitelerle bir şekilde bağlantılı olduğu açıktı. Bu kanıyı temel oluşturacak hatırı sayılır şeyler vardı. M. Paoli, *Circuit*'nin 2. Cildi'nin, de Gaulle'ün Pierre Plantard'a yazdığı, hizmetinden dolayı teşekkür eden bir mektuba göndermeler yaptığını bildirmekteydi. Söz konusu hizmetin Kamu Güvenliği Komiteleri çalışması olduğu anlaşılmaktaydı.

M. Paoli'ye göre, *Circuit*'de yer alan makalelerin çoğu Batıni meselelerle ilgileniyordu. Bu makaleler hem kendi adıyla hem de 'Chyren' takma adıyla Pierre Plantard'ın, Anne Lea Hisler'in ve daha önceden aşina olduğumuz kişilerin imzalarını taşımaktaydı. Ancak aynı zamanda, çok farklı türde makaleler de vardı. Örneğin bazıları, gizli bir asma ve bağcılık biliminden, asmaların aşılanmasından söz ederek anlaşılan çok önemli bazı politik çıkarımlar yapıyordu. Asmalar ve bağcılık eğer mecazi anlamda, belki de soyağaçları, aile ağaçları ve hanedanlık akrabalıklarına yönelik bir metafor değilse, bu bizim açımızdan hiçbir mantığa sığmıyordu.

Circuit'deki makaleler muammalı ya da anlaşılmaz olmadığından, M. Paoli'ye göre ateşli biçimde milliyetçiydi. Örneğin Adrian Servette imzasını taşıyan bir tanesinde, yazar mevcut sorunlara aşağıdaki önerisinden başka bir çözüm olmadığını öne sürüyordu:

> Yeni yöntemler ve yeni insanlar bulunamazsa, siyaset bitmiştir. Tuhaf olan gerçek şudur ki insanlar bunun farkında değiller. Geriye sadece tek bir soru kalmakta: ekonomik örgütlenme. Ama hala, İşgal sırasında yurtseverler ve direniş savaşçılarının kavgadaki yoldaşlarının politik eğilimleriyle rahatsız

olmadığı şekilde Fransa'yı düşünme yeteneğine sahip olan insanlar var mı?[33]

Circuit'nin 4. Cildi'nden, M. Paoli aşağıdaki pasajı alıntılamaktadır:

> *Circuit*'nin 1500 kopyasının bir ışığı tutuşturan bir bağlantı sağlamasını arzu ediyoruz, yurtseverlerin sesinin 1940'ta işgal altındaki Fransa'yı bırakıp Özgür Fransa'nın *lideri*nin kapısını çaldıkları gibi engelleri aşmasını arzu ediyoruz. Bugün de aynıdır, her şeyden önce hepimiz Fransız'ız, temizlenmiş ve yeni bir Fransa inşa etmek için farklı yollarla savaşan aynı kuvvetiz. Bu aynı yurtsever ruhla, aynı istekle ve eylem dayanışmasıyla yapılmalıdır. Böylece burada eski felsefenin devamı olduğumuzu da ilan ediyoruz.[34]

Burada, bunun ardından kayıp bir parıltı olan Fransa'yı yeniden kurma amacıyla ayrıntılı bir devlet planı geliyor. Örneğin, bakanlıkların parçalara ayrılması ve vilayetlerin yenilenmesi üzerinde ısrarla duruyor:

> Bakanlık sistemi, Devrim zamanında yaratılmış keyfi bir düzendir, hareket önderlerinin istekleriyle uyum halindeki döneme göre dikte edilip belirlenmiştir. Bugün, hiçbir şeyi temsil etmemektedir. Karşıt biçimde, vilayet sistemi Fransa'nın yaşayan bir parçasıdır; geçmişimizin, milletimizin varlığını oluşturan aynı temelin bütünsel bir eseridir; geri almayı ve duyurmayı arzu ettiğimiz kendi folkloru, kendi gelenekleri, kendi anıtları, çokça kendi yerel lehçeleri vardır. Vilayetlerin, milli birimle birlikte kendi özel ihtiyaçlarını benimseyen kendi özel savunma ve yönetim aygıtları olmalıdır.[35]

M. Paoli sonraki sekiz sayfayı daha alıntılamaktadır. Bu sayfaların içerdiği şeyler aşağıdaki altbaşlıklar altında sıralanmıştır:

Vilayetler Konseyi
Devlet Konseyi
Parlamento Konseyi
Vergiler
İş ve Üretim
Sağlık
Milli Eğitim
Çoğunluk Devri
Konut ve Okullar

Bu altbaşlıklar altında önerilen devlet planı gereğinden fazla tartışma yaratıcı değildir ve muhtemelen asgari ölçekli büyük bir değişiklik sonucunda kurulabilir. Plan, politika anlamda da etiketlenemez. Solcu ya da sağcı, liberal ya da muhafazakar, radikal ya da gerici denilemez. Bir bütün olarak oldukça zararsız görünüyor ve bu önerinin Fransa'nın dikkate değer kayıp parlaklığını kaçınılmaz olarak nasıl yeniden kuracağını anlamaya çalışırken kaybolup gidebilirsiniz. M. Paoli'nin söylediği gibi, 'Önermeler... devrimci değildir. Ancak, Fransız devletinin esas yapılanmasının gerçekçi bir analizine dayanan, sağlam ve başarılı bir yönelim doğuracaktır[36].' Ama *Circuit*'de taslağı verilen devlet planı uygulandığı zaman, sonuçta muhtemelen Merovenj Sülalesi'nin yöneteceği bir halk monarşisinin yeniden kurulmasına dayanacağı gerçek temelden açıkça söz etmemektedir. *Circuit*'de bunu vurgulama gereği duyulmamaktadır, çünkü bu zaten temel alınan 'belirlenmiş' bir veridir, dergide basılan her şeyin çevresinde döndüğü bir dayanak noktasıdır. Derginin müstakbel okuyucuları için Merovenj Sülalesi'nin eski konumuna getirilmesi açıktır ki çok belirgin ve benimsenen bir hedef olduğundan, üzerinde uzun uzun durmak gereklidir.

Bu noktada M. Paoli kitabında bizim de aklımızdan çıkmayan, çok önemli bir soru ortaya atıyor:

> Bir elimizde Merovenjlerden gelen saklanmış bir soy, öteki elimizde gizli bir hareket bulunuyor. Gayesi Merovenj Soyu'nun halk monarşisinin ye-

> niden kurulmasını kolaylaştırmak olan Sion Tarikatı... Şunu bilmemiz gerekir ki (açıkça söylenmeyen amacı, dünyanın saflığını ve naifliğini kullanarak epeyce para kazanmak olan) bu hareket ya kendisini Batıni spekülasyonlarla tatmin ediyor ya da bu hareket gerçekten aktiftir[37].

M. Paoli sonra da bu soru üzerinde düşünmeye başlayarak, kullanacağı kanıtları gözden geçirmeye başlar. Sonuçta şöyle bir yargıya varır:

> Sion Tarikatı'nın güçlü bağlantılar sahibi olduğu tartışma götürmez bir gerçekliktir. Aslında, herhangi bir derneğin kuruluşu İçişleri Bakanlığı'nın yapacağı bir ön soruşturmaya tabidir. Bu durum bir dergi, bir yayınevi için de geçerlidir. Ancak bu kişiler takma isimlerle, sahte adreslerle, varolmayan yayınevleri üzerinden, İsviçre veya Fransa'da ortalıkta bulunmayan çalışmalar yayımlayabiliyorlar. İki olasılık bulunmaktadır. Ya hükümet yetkilileri işlerini yapmıyor. Ya da diğeri[38]...

M. Paoli diğer seçeneği söylememektedir. Aynı zamanda kişisel anlamda ikisi arasında olması daha muhtemel olanın belirtilmeyen ikincisi olduğunu düşündüğü anlaşılmaktadır. Kısacası, M. Paoli'nin ulaştığı sonuca göre, hükümet görevlileri ve bunun yanı sıra başka diğer güçlü insanlar da ya Sion üyesidir ya da onun sözünü dinlemektedir. Eğer durum böyleyse, Sion'un gerçekten de çok etkili bir örgütlenme olması gerekir.

M. Paoli, kendi kapsamlı araştırmasının kılavuzluğunda, Merovenjlerin meşruiyet iddiasından tatmin olmuşa benzemektedir. Bu kapsamda, Sion'un hedeflerinin anlam taşıyabileceğini itiraf eder. Ancak bunun ötesinde, kendisinin derinden şaşkınlık içerisinde olduğunu da itiraf eder. Tahttan indirildikten 1300 yıl sonra, bugün Merovenj Sülalesi'ni işbaşına getirmenin ne yararı olacağını hayretle sorar. Çağdaş bir Merovenj rejimi öteki çağdaş rejimlerden

farklı mı olacaktır? Olacaksa nasıl ve neden? Merovenjlerin fazladan ne özelliği vardır ki? Eğer iddiaları meşru olsa da bu gerçeği değiştirmez. Neden pek çok güçlü ve zeki insan, hem bugün hem de geçmişte ona yalnızca dikkat göstermekle kalmayıp aynı zamanda da bağlanmışlardı?

Kuşkusuz biz tam da aynı soruları ortaya çıkarmıştık. M. Paoli gibi, Merovenj'in meşruiyet iddiasını kabul etmeye hazırdık. Ama böylesi bir iddianın bugünkü olası anlamı ne olabilirdi ki? Bir monarşinin teknik anlamdaki meşruiyeti gerçekten de bir tartışma için bu kadar ikna edici ve inandırıcı olabilir miydi? 12. yüzyılın sonlarındaki herhangi bir monarşi, meşru olsun olmasın, neden Merovenjlerin hakim olduğu görülen türde bir bağlılık yaratamamıştı?

Eğer bir grup kaçıkla uğraşıyorsak, meseleyi bir kenara bırakabilirdik. Tersine, saflarında çağımızın en önemli, en seçkin, en çok alkış alan, en güvenilir kişilerinden bazılarının bulunduğu fazlasıyla etkili bir örgütlenmeyle ilgileniyorduk. Bu kişilerin, pek çok durumda kendi şahsi politik, sosyal ve dinsel farklılıklarını bir kenara bırakarak Merovenj Hanedanı'nın yeniden eski konumuna getirilmesini yeterince mantıklı bir hedef olarak gördüğü anlaşılıyordu.

1300 yıllık bir sülalenin eski konumuna yükselmesinin halk tarafından bilinen ve yüksek saygı duyulan pek çok kişi için neden böylesi yaşamsal bir yüce dava oluşturduğu da mantığa sığmıyordu. Kuşkusuz, başka bir şeyi gözden kaçırmıyorsak... Meşruiyet iddiası Merovenjlerin tek iddiası değilse... Merovenjleri diğer hanedanlıklardan farklılaştıran devasa sonuçları yoksa... Kısacası, Merovenj Kraliyet Soyu'nu gerçekten çok özel kılan bir şeyler olabilirdi.

9

UZUN SAÇLI HÜKÜMDARLAR

Bu zaman içerisinde, kuşkusuz Merovenj Hanedanı'nı çoktan araştırmıştık. Catharları ve Tapınak Şövalyeleri'ni saran hayalin ve karanlığının oluşturduğu dumandan daha da bulanık bir havada yapabildiğimiz kadarıyla el yordamıyla kendi yolumuzu bulmaya çalıştık. Tarihin ve masalın iç içe girmiş karmaşık düğümlerini çözmeye çalışarak aylarca zaman geçirdik. Ancak, çabalarımıza rağmen Merovenjlerin üzeri büyük ölçüde gizemle örtülü kaldı.

Merovenj Hanedanı toplu halde Franklar olarak bilinen Almanlardan gelen bir kabile olan Sicambrianlar'dan geliyordu. 5. ve 7. yüzyıllar arasında Merovenjler bugünkü Fransa ve Almanya'nın büyük bir kısmını yönetiyordu. Yükselme dönemleri, Kutsal Kase masallarının ortamını oluşturan Kral Arthur dönemiyle çakışmaktadır. Bugün Karanlık Çağlar olarak bildiğimiz, muhtemelen tarihteki en anlaşılmaz dönemlerden birisidir. Ama keşfettik ki Karanlık Çağlar tam olarak karanlık değildi. Tersine hızla şunu anlamaya başladık ki birilerinin kasten o dönemin üzerini örtmüştü. Öyle ki Roma Kilisesi öğrenme ve özellikle de kazanılmış bazı çıkarları temsil eden yazılar ve kayıtlar üzerinde tam bir tekel kurmuştu. Geriye kalan neredeyse her şey kaybedildi veya sansürlendi. Ancak geçmişin üzerine çekilen per-

denin arasından zaman zaman bazı şeyler sızıp, resmi sessizliğe rağmen bize kadar ulaştı. Bu gölgeli izlerden, geçerli inanışlarla hiçbir şekilde uyuşmayan en ilgi çekici türden bir gerçeklik oluşturulabilir.

Efsane ve Merovenjler

Merovenj Hanedanı'nın köklerini saran bir dizi muammayla karşılaştık. Örneğin, bir hanedanlıktan söz edilince genellikle yalnızca başka bir yönetici aile veya soy tarafından değil yerinden edilme, tahttan indirilme ya da yerine geçme yoluyla birbirinin ardından gelen yönetici bir aile veya soy akla gelir. Başka türlü söylenecek olursa hanedanlıkların, çoğunlukla önceki hanedan soyunun tükenmesini zorunlu kılan, bir tür hükümet darbesiyle başladığı düşünülür. Örneğin İngiltere'deki Güller Savaşları bir hanedanlık değişikliğine neden olmuştu. Bir yüzyıl kadar sonra Stuartlar, Tudorlar'ın soyu tükendikten sonra İngiliz tahtına çıkabildiler. Stuartlar da Orange ve Hanover aileleri tarafından zorla tahttan uzaklaştırılmıştı.

Ancak Merovenjlerin durumunda böylesi şiddet dolu ya da beklenmedik bir geçiş, gasp, yerinden etme, önceki rejimin soyunun tükenmesi söz konusu değildi. Tersine Merovenj denilen ailenin Frankları, önceden yönetimdeydi. Merovenjler zaten meşru ve tam olarak kabul edilen kralladı. Fakat bunlardan birisiyle ilgili özel bir durum söz konusu olmalıydı, çünkü ismi bütün hanedanlığa verilmişti.

Merovenjlerin ismini aldıkları hükümdarın kim olduğu, tarihsel gerçekliği efsaneyle gölgelendiği için karanlıkta kalmıştır. Merovee (Merovech ya da Meroveus) klasik bir miti hak eden yarı doğaüstü bir figürdü. İsmi bile efsanevi kökenine ve karakterine tanıklık etmektedir. Hem Fransızca hem de Latince'de 'deniz' anlamına da gelen, Fransızca 'anne' sözcüğünden gelmektedir.

Hem önde gelen bir Frank vakanüvisine hem de sonraki geleneksel anlatılara göre, Merovee'nin iki babası vardı. Kral Clodio'dan hamileyken Merovee'nin annesinin okyanusa yüzmeye gittiği söyleniyordu. Suda yüzerken denizin

ötesinden gelen kimliği belirsiz bir deniz yaratığı tarafından baştan çıkarıldığı ve/veya tecavüze uğradığı söyleniyordu. Bu yaratığa 'bestea Neptuni Quinotauri similis', (Quinotaur'a benzeyen bir Neptün hayvanı) deniliyordu ama Quinotaur'un ne olduğu belirsizdi. Yaratık kadını ikinci kez hamile bırakmıştı. Merovee doğduğunda, damarlarında iki farklı kanın, Frank bir hükümdarın ve suda yaşayan gizemli bir yaratığın kanlarının karışımının aktığı söyleniyordu.

Böylesi düşsel efsaneler kuşkusuz yalnızca antik dünyada değil, sonraki Avrupa geleneğinde de epeyce ortaktır. Genel olarak bütünüyle hayal ürünü olmaktan çok, uydurma yüzlerinin ardında somut bazı tarihsel gerçekliği maskeleyen sembolik veya mecazi şeylerdi. Merovee vakasının uydurma tarafı farklı gruplardan insanlar arası bir tür evliliği, örneğin Yahudilikte olduğu gibi anne yoluyla geçen soyağacını ya da Frankların kan yoluyla başka birilerine bağlanarak hanedanlık soylarının karışmasını gösteriyor olabilir; kuvvetle muhtemelen 'denizin ötesinden' gelen bir kaynak, bir sebepten ötürü sonraki bir deniz-yaratığı söylencesine dönüştürülmüş olmalı.

Her ne olursa olsun, çift kan taşımasının getirdiği avantajla Merovee'ye etkileyici bir insanüstü bir güç bahşedildiği söylenmektedir. Efsanenin ardındaki tarihsel gerçeklik ne olursa olsun, Merovenj Hanedanı büyü, sihir ve doğaüstülük dolu bir ortamla örtülü kalmayı sürdürmektedir. Geleneksel anlatıma göre, Merovenj hükümdarları gizil ustaları, gizli bilimlerin başlatıcıları, kendilerine yakın dönemlerde geçen masalsı Merlin'e rakip olacak değerde Batıni sanat uygulayıcılarıydılar. Çoğunlukla kendilerine 'büyücü krallar' veya 'mucizevi krallar' denilirdi. Kanlarının mucizevi niteliğinden dolayı üzerine ellerini dokundurarak yaraları iyileştirdikleri ve bir anlatıya göre cüppelerinin kenarlarındaki püsküllerin mucizevi şifa verici güçler taşıdığı sanılmaktaydı. Geleceği görebilme veya etraflarındaki hayvanlar ve doğayla telepati yoluyla iletişim kurabilme yeteneğine sahip oldukları ve sihirli güçlere sahip bir kolye taktıkları söyleniyordu. Kendilerini koruyan ve tarihsel anlamda doğrulanmasa da onlara olağanüstü uzun bir yaşam bahşeden

gizli bir sihirli söz bildikleri söyleniyordu. Kendilerini diğer tüm insanlardan ayıran, bir anda kendilerini tanınabilir hale sokan ve yarı tanrısal veya kutsal kanlarının kanıtı da olan ayırt edici bir doğum lekesi taşıdıkları da belirtilmekteydi. Dediklerine göre ya gelecekteki Tapınak Şövalyeleri'nin armasını andıracak şekilde kalbin üzerinde ya da omuz kemikleri arasında olan bu doğum lekesi kızıl bir haç şeklindeydi.

Merovenjlere ayrıca sıklıkla 'uzun saçlı krallar' da denilirdi. Eski Ahit'teki Samson gibi, saçlarını kesme konusunda isteksizlerdi. Saçlarının, Samson'un saçı gibi, güçlerinin özünü ve sırrını oluşturan erdemi taşıdığı söylenirdi. Merovenjlerin saçının gücüne dair bu inancın temeli ne olursa olsun, M.S. 754 yılından bu yana fazlasıyla ciddiye alındığı anlaşılmaktadır. III. Childeric 754'te tahttan indirilip hapse atılmıştı ve papanın kesin emriyle saçı töreye göre kesilmişti.

Merovenjlerle ilgili mantıksız efsaneler ne olursa olsun, Merovenj hükümdarlarının kendi yaşamları boyunca sahip oldukları konuma, yani bazı somut temellere dayandıkları görülmektedir. Aslında Merovenjler, sözcüğün modern dilde kullanıldığı anlamıyla 'kral' olarak görülmüyorlardı. 'Rahip kral' olarak görülmekteydiler, tanrısalın cisimleşmiş haliydiler; başka türlü söyleyecek olursak, antik Mısır'daki firavunlardan farkları yoktu. Basit bir şekilde Tanrı'nın lütfuna hüküm sürmüyorlardı. Tersine, genellikle İsa'ya tahsis edilmiş genişlikte bir konumla, Tanrı'nın lütfunun yaşayan somut hali ve vücut bulması olarak görülmekteydiler. Krallıktan çok rahiplikten söz etmemizi gerektirecek olan dinsel törenlerle meşgul olmaktaydılar. Örneğin Merovenj hükümdarlarının kafataslarının üzerinde dinsel bir yarık ya da delik olduğu görülmektedir. Ölüm sırasında ruhun kaçmasına izin verme ve tanrısallıkla doğrudan bağlantıyı sağlama amaçlı benzeri yarıklar, erken Tibet Budizmi üst düzey rahiplerinin kafataslarında da bulunabilir. Rahiplerin kafalarının üst kısmını tıraş etmelerinin Merovenjlerden kalma bir adet olduğu iddia edilebilir.

1653'te Ardennes'te, önemli bir Merovenj mezarı, tüm Merovenj hükümdarları arasında en meşhur ve etkilisi olan Merovee'nin oğlu ve Clovis'in babası Kral I. Childeric'in mezarı bulundu. Mezarda bir hanedan mezarında bulunması beklenen şekilde savaş silahları, hazine ve tören kıyafetleri vardı. Ayrıca krallık niteliği taşımanın ötesinde, büyü, sihir ve falla ilgili şeyler, örneğin kesilmiş bir at başı, altından yapılmış bir boğa kafası ve kristal bir küre bulundu[1].

Merovenjlerin kutsal sembollerinden birisi de arıydı ve Kral Childeric'in mezarında saf altından yapılmış üç yüzden fazla arı da bulunmaktaydı. Mezarda bulunan diğer şeylerle birlikte, bu arılar da o zamanlar Avusturya-Hollanda'nın askeri yöneticisi ve İmparator III. Ferdinand'ın kardeşi olan Leopold Wilhelm von Habsburg'a emanet edildi[2]. Sonuç olarak Childeric'in hazinesinin büyük bölümü Fransa'ya geri getirildi. 1804'te imparator tacını giyen Napolyon, taç giyme cüppesine özel olarak bu altın arıları ekletti.

Bu olay sadece Napolyon'un Merovenjlere yönelik ilgisinin bir ifadesi değildi. Abbe Pichon'a, hanedanlığın düşmesinden bu yana Merovenj Sülalesi'nin hayatta kalıp kalmadığını belirleme amacıyla soyağacı derleme görevi de verdi. 'Manastır Belgeleri'ndeki soyağaçlarının büyük ölçüde dayandığı soyağacı da Napolyon'un yaptırdığı bu soyağacıydı[3].

Arkadya'dan Gelen Ayı

Merovenjlerle ilgili efsanelerin Arthur ve Kutsal Kase masalları kadar değerli olduğu ortaya çıkmıştı. Aynı zamanda incelediğimiz tarihsel gerçeklikle aramızda korkutucu bir duvar oluşturmaktaydı. En azından ona, ya da ondan artan kalanlara, ulaşmayı başardığımızda bu tarihsel gerçekliğin efsanelerden bir şekilde farklı olduğu ortaya çıkıyordu. Fakat bundan daha az gizemli, sıra dışı veya geçmişi anımsatıcı değildi.

Merovenjlerin esas kökenlerine dair çok az doğrulanabilir bilgi bulabilmiştik. Kendilerinin Kutsal Kitap'a dayalı

tüm bilgeliklerinin kaynağı olarak önemsedikleri, Musa'dan bile değil, Nuh'tan geldiklerini iddia etmekteydiler. Bu ilginç tutum bin yıl sonra Avrupa Farmasonluğuyla yeniden su yüzüne çıkacaktı. Merovenjler aynı zamanda doğrudan antik Truva'nın soyundan geldikleri iddiasındaydılar ki bu doğru olup olmadığı bir kenara Fransa'daki Troyes ve Paris gibi Truvalı isimlerin açıklanmasına katkıda bulunabilir. Aralarında 'Manastır Belgeleri' yazarlarının da bulunduğu daha çağdaş yazarlar, Merovenjlerin izini antik Yunan'da ve özellikle de Arkadya olarak bilinen bölgede sürmeye çalışmışlardır. Bu belgelere göre, Merovenjlerin ataları, Arkadya kraliyet ailesiyle bağlantılıydı. Hıristiyanlık döneminin ortaya çıkmasına yakın, belirtilmeyen bir tarihte, önce Danube'e, oradan da Rhine'e göç ettikleri ve şimdi Batı Almanya olarak bilinen alana yerleştikleri belirtilmektedir.

Merovenjlerin son tahlilde Truva ya da Arkadya'dan geldikleri artık kuramsal bir gerçektir ve iki iddia arasında bir uyuşmazlık olması da gerekmemektedir. Homeros'a göre, Arkadyalılar'ın önemli bir bölümü Truva kuşatmasına katılmıştı. Daha önceki Yunan tarihçilere göre, Truva aslında Arkadya'dan gelen göçmenler tarafından kurulmuştu. Bu arada şunu da vurgulamak önemlidir ki antik Arkadya'da üzerine gizem kültleri kurulan ve kendisine kurban verilen bir totem, kutsal bir hayvan vardır[4]. Aslında, 'Arkadya' adı, 'Ayı Halkı' anlamına gelen 'Arkades'ten türemiştir. Antik Arkadyalılar, ismi aynı zamanda 'ayı' anlamına gelen, toprağın koruyucu tanrısı Arkas'ın soyundan geldiklerini iddia etmişlerdi. Yunan mitolojisine göre Arkas, Avcı Artemis'le bağlantılı bir peri olan Kallisto'nun oğludur. Modern bir beyin için Kallisto, Ursa Major takımyıldızı Büyük Ayı kadar tanıdık bir isimdir.

Merovenjlerin geldiği Sicambrian, Franklar için de ayı benzeri övülen bir konuma sahiptir. Antik Arkadyalılar gibi, ayıya Artemis biçiminde ya da daha özel olarak söylemek gerekirse Galyalı benzeri Ardennes'in koruyucu tanrıçası Ardunia'nın biçiminde taparlardı. Ardunia kültünün gizemi Ortaçağ boyunca da sürüp gitti ve merkezlerinden birisi araştırmamızda tekrar tekrar ortaya çıkan iki yerin, Stenay ve Orval'in çok da uzağında olmayan Luneville'di. 1304'de

Kilise tarafından hala zındık tanrıçaya tapınışı yasaklayan yasalar yayınlanıyordu[5].

Ayının Merovenjlerin anayurdu Ardennes'deki sihirli, efsanevi ve totemsel konumu düşünüldüğünde, Latince 'ayı' anlamına gelen 'Ursus' isminin 'Manastır Belgeleri'nde Merovenj Hanedanı Soyu'yla ilintilendirilmesi şaşırtıcı değildir. Bundan biraz daha şaşırtıcı olanı, Arthur isminin türediği Galce sözcüğün ayı anlamına gelen 'arth' olmasıdır. Bu noktada konuyu sürdürmeyi bıraksak da Arthur'un Merovenjlerle aynı dönemden kalma olmasıyla birlikte, rastlantı sonucu aynı zamanda ayı sözcüğüyle de bağlantılı olması ilgimizi çekti.

Sicambrianlar'ın Galya'ya Girmesi

5. yüzyılın başlarında Hun işgali neredeyse Avrupalı tüm kabileleri büyük ölçekli göçlere yöneltti. Merovenjlerin ya da daha doğrusunu söylemek gerekirse Merovenjlerin Sicambrian atalarının Rhine'i geçip kitleler halinde Galya'ya gidip şu an Belçika ve kuzey Fransa'ya ait olan Ardennes yöresine yerleşmeleri de bu döneme rastlar. Bir yüzyıl sonra bu bölgeye Austrasie Krallığı denilecektir. Austrasie Krallığı'nın merkezi de günümüzde Lorraine olarak bilinen yerdir.

Sicambrianların Galya'ya akın etmeleri vahşi dağınık bir barbarlar sürüsünün gürültülü biçimde toprağı istilası biçiminde gerçekleşmemişti. Tersine, sakin ve uygarca bir hadiseydi. Sicambrianlar yüzyıllar boyunca Romalılarla yakın ilişki kurmuşlardı ve pagan olmalarına rağmen vahşi değillerdi. Bazı Sicambrianlar imparatorluk ordusunda yüksek rütbeli askerler olarak yer aldı. Bazıları Roma konsolosu bile oldu. Bu anlamda, Sicambrian akını şiddetli bir saldırı ya da işgalden çok barışçıl bir uyum şeklindeydi. 5. yüzyılın sonlarına doğu Roma İmparatorluğu çökerken Sicambrianlar bu boşluğu doldurdular Bunu şiddet ya da güç kullanarak yapmadılar. Eski geleneklerini korudular ve çok az değişime uğradılar. Büyük bir değişiklik yapmadan mevcutta varolan ancak boş durmakta olan idare aygıtının denetimini

üstlendiler. Bu anlamda Merovenjlerin erken dönemdeki rejimi eski Roma İmparatorluğu modeline oldukça yakın biçimde uyumaktaydı.

Merovee ve Torunları

Araştırmamız Merovee adını taşıyan en az iki kişiden bahsedildiğini ortaya çıkardı ve bunlardan hangisinin 'bir deniz yaratığının soyundan geldiği efsanesi'ni ortaya çıkardığı tam olarak belirgin değildir. Merovee adını taşıyanlardan biri, 417 yılında yaşadığı bilinen ve Romalılarla birlikte savaşıp 438'de ölen bir Sicambrian kabile şefiydi. Dönemle ilgilenen çağdaş uzmanlardan en azından birisi tarafından bu Merovee'nin Roma'yı ziyaret ettiği ve sansasyon yaratıcı bir şeye neden olduğu iddia edilmektedir. Sarı saçlarıyla dikkat çeken heybetli bir Frank liderin ziyaretine dair kesin bir kayıt bulunmaktadır.

448'de, bu ilk Merovee'nin babasıyla aynı adı taşıyan oğlu Tournai'deki Franklar'ın kralı ilan edildi ve on yıl sonra ölene kadar saltanat sürdü. Birleşik bir halk olarak Franklar'ın ilk resmi kralı olabilir. Belki de bunun ya da ikili soydan gelmenin sağladığı avantajla ondan sonra gelenlerin oluşturduğu hanedana o zamandan beri Merovenjler denilmektedir.

Merovee'nin takipçilerinin yönetimi altında Franklar'ın krallığı gelişti. Çoğunlukla hayal edildiği şekilde kaba barbar bir kültür değildi. Tersine, pek çok açıdan Bizans'ın 'yüksek medeniyeti'yle karşılaştırılmayı hak ediyordu. Hatta dindışı okuryazarlık bile teşvik edilmekteydi. Merovenjlerin yönetimi altında dindışı okuryazarlık, iki hanedanlık ve beş yüz yıl sonra olduğu düzeyden bile daha yaygındı. Bu tür okuryazarlık yöneticilere kadar uzanıyordu ki bu durum sonraki Ortaçağ hükümdarlarının kabalıkları, eğitim almamış oldukları ve okuma yazma bilmedikleri düşünüldüğünde çok şaşırtıcı bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, 6. yüzyılda hüküm süren Kral Chilperic, Paris ve Soissons'ta cömertçe Roma tarzı amfi tiyatrolar inşa etmekle kalmayıp aynı zamanda da sanatıyla dikkate değer gurur

kazanmış, kendisini buna adamış ve becerikli bir şairdi. O zamanın krallarıyla nadiren ilintilendirilebilecek nitelikler olarak sıradışı kurnazlığını, görmüş geçirmişliğini ve bilgisini yansıtan kilise yetkilileriyle tartışmalarına dair bire bir anlatımlar bulunmaktadır. Bu tartışmaların çoğunda Chilperic kendisini kilise muhataplarından daha üstün görmektedir[6].

Merovenj yönetimi altında Franklar çoğu zaman acımasızdı, ama aslında doğaları veya mizaçları gereği savaş yanlısı değillerdi. Örneğin Vikingler ya da Vandallar, Vizigotlar veya Hunlar gibi değillerdi. Başlıca faaliyetleri çiftçilik ve ticaretti. Deniz ticaretine, özellikle de Akdeniz ticaretine büyük önem verilmekteydi. Merovenj döneminin eserleri, Sutton Hoo hazine gemisinin de ispatladığı gibi tamamen şaşırtıcı bir işçilik niteliği taşımaktadır.

Merovenj krallarının biriktirdiği servet sonraki dönemlerin standartlara göre bile devasaydı. Bu servetin çoğu aralarında şimdi İsviçre'de bulunan Sion'un da olduğu bazı önemli yerlerdeki kraliyet darphanelerinde basılan mükemmel kalitedeki altın sikkelerden oluşmaktaydı. Bu sikkelerin örnekleri Sutton Hoo hazine gemisinde bulunmuştu ve British Museum'da sergilenmektedirler. Sikkelerin pek çoğunun üzerinde sonradan Haçlı Seferleri sırasında Kudüs Frank Krallığı tarafından benimsenene benzer, eşit uzunlukta kolları olan ayırt edici bir haç bulunmaktadır.

Kraliyet Kanı

Merovenj kültürü hem ılımlı hem de şaşırtıcı biçimde modern olsa da yönetimde bulunan hükümdarlar başka bir konuydu. Hayatları boyunca bile etraflarında dolanan gizem ve efsane, sihir ve doğaüstülük atmosferi içinde, döneminin hükümdarlarının bile benzeri değillerdi. Merovenj dünyasının gelenekleri ve ekonomisi, çağdaşlarıyla ayırt edici biçimde farklılık göstermese de tahtın ve kraliyet soyunun havası oldukça benzersizdi.

Merovenj kanından gelen erkekler 'yaratılmış' krallar değillerdi. Tersine 12. doğum günlerinde kendiliğinden kral

oldukları düşünülürdü. Kamusal hiçbir tür takdis etme, taç giyme töreni yoktu. Basit biçimde 'güç' kutsal bir hak olarak görülüyordu. Ama kral ülkedeki en üst otorite olsa da hiçbir zaman ellerini sıradan yönetim işiyle kirletmek zorunda olmazdı, hatta böyle bir şey beklenmezdi bile. Esasen dinsel bir figürdü, bir rahip-kraldı ve rolü gereği sade biçimde varolmasından başka hiçbir şey yapması gerekmiyordu. Kısacası kral hüküm sürüyor ama yönetmiyordu. Bu anlamda, konumu şu anki İngiliz Kraliyet Ailesi'ne benzemekteydi. Yönetim ve idare 'Sarayın Valisi' unvanını taşıyan kraliyet dışından şansölyeye eşdeğer bir görevliye bırakılmıştı. Merovenj Rejimi'nin yapısı bir bütün olarak çağdaş anayasal monarşilerle pek çok noktada ortaklık gösteriyordu.

Hıristiyan olmalarında sonra bile Merovenj Hükümdarları, Eski Ahit'teki din adamları gibi çok eşliydiler. Bu fırsatla doğuda olduğu boyutlarda haremlere sahip oldular. Kilise'nin baskısı altındaki aristokrasi sıkı biçimde tek eşli olurken, hükümdar bundan muaf tutuldu. Kilise'nin de fazlasıyla tuhaf biçimde aşırı hiçbir protesto göstermeden bu ayrıcalığı vermeyi kabul ettiği görülmektedir. Çağdaş bir yorumcuya göre:

> Bu [çokeşlilik] Franklar tarafından neden üstü örtülü biçimde onaylanıyordu? Burada bir kraliyet ailesinde çok eşliliğin eski bir kullanımının varlığına rastlıyoruz öyle ki böylesi bir derecedeki aile hiçbir evlilikle daha da soylulaşamayacak ancak avantajlı şekilde kölenin kanıyla da değerini yitirmeyecektir... Bir kraliçe ister bir kraliyet hanedanından alınsın ister nazik bir fahişe olsun fark etmezdi... Hanedanlığın şansı kanına dayanıyordu ve o kandan gelen herkes tarafından da paylaşılmaktaydı[7].

Yine, 'Merovenjlerde, göç döneminden gelen antik bir kral ailesinden çıkan bir Alman Heerkönige Hanedanı'na rastlamamız olasıdır[8].'

Fakat tüm dünya tarihinde böylesi olağanüstü ve yüce bir konuma yükselme olanağına sahip kaç aile bulunabilir? Merovenjler neden bu konuma yükselmişti? Kanları neden böylesi devasa bir güç yetkisi vermekteydi? Bu sorular kafamızı karıştırmaya devam ediyordu.

Clovis ve Kilise'yle Yaptığı Antlaşma

Tüm Merovenj hükümdarları arasında en ünlü olan, 481 ile 511 yılları arasında saltanat süren Merovee'nin torunu I. Clovis'tir. Clovis'in ismi okul çağındaki her Fransız çocuğuna aşina gelir çünkü Franklar, Roma Hıristiyanlığı'nı Clovis yönetimi altındayken seçmişlerdir. Roma'nın Batı Avrupa'daki bin yıl boyunca meydan okunmadan kalacak olan tartışmasız üstünlüğü Clovis aracılığıyla kurulmaya başlanmıştır.

496'da, Roma Kilisesi tehlikeli bir durumdaydı. Beş yüzyıllık geçmişi boyunca, varlığı şiddetli biçimde tehdit edilmişti. 384 ile 399 yılları arasında Roma Piskoposu kendisine papa demeye başlamıştı bile, ama resmi statüsü diğer herhangi bir piskopostan daha büyük değildi ve bugünkü papadan oldukça farklı bir konumdaydı. Hiçbir şekilde Hıristiyan aleminin ruhani lideri veya en üstün başı değildi. Sadece Hıristiyanlığın çeşitli biçimlerinden yalnızca birisinin, çelişen hizipler ve teolojik bakış açıları kalabalığında çaresizce hayatta kalma savaşı veren, kazanılmış çıkarlarının tek bir bedene bürünmüş halini temsil etmekteydi. Roma Kilisesi resmi anlamda, değişmez biçimde anlaşmazlık halinde bulunduğu Kelt Kilisesi'nden bile daha büyük yetki sahibi değildi. İsa'nın tanrısallığını inkar eden ve insanlığı üzerinde ısrarlı olan Aryancılık gibi sapkınlıklardan daha fazla yetki sahibi değildi. Aslında 5. yüzyılın büyük bölümünde Batı Avrupa'daki piskoposlukların tamamı ya Aryan'dı veya sahipsizdi.

Roma Kilisesi hayatta kalacaksa yetkisini daha fazla öne sürecekse, bir destekçiye, onu temsil edebilecek güçlü bir dindışı şahsiyete ihtiyacı olacaktı. Hıristiyanlık Roma doktrini ile uyum halinde evrimleşecekse, bu doktrin rakip

Hıristiyan inançlarına yeterince direnecek güce sahip ve sonuç olarak onların karşı çıkışının kökünü kazıyacak dindışı bir güç tarafından yayılabilir, uygulanabilir ve dayatılabilirdi. Roma Kilise'sinin en fazla ihtiyaç duyduğu zamanda Clovis'e dönmesi şaşırtıcı olmasa gerek.

486'da Clovis, Ardennes'den ilerlemeye başlayarak komşu bir dizi krallık ve prensliği istila edip, rakip bir dizi kabileyi yenerek Merovenj ülkesinin sınırlarını dikkate değer biçimde genişletti. Bunun sonucunda, Troyes, Rheims ve Amiens gibi pek çok önemli kent topraklarına katıldı. Clovis'in on yıl içerisinde Batı Avrupa'daki en güçlü hükümdar olma yolunda bulunduğu görülüyordu.

Clovis'in din değiştirmesi ve vaftiz olması araştırmamız açısından çok büyük bir öneme sahipti. Bu olayın belirgin özelliklerine ve ayrıntılarına dair bir anlatı olayın gerçekleştiği dönemde derlenmişti. *Aziz Remy'nin Yaşamı* adını taşıyan bu anlatı iki yüz elli yıl sonra yok edildi, geriye yalnızca koparılmış birkaç el yazma sayfası kaldı. İfadelere göre kasıtlı biçimde yok edilmişti. Bununla birlikte geriye kalan parçalar, içeriğinin ne olduğuna tanıklık edecek önemde şeyler taşımaktadır.

Geleneksel anlatımlara göre, Clovis'in din değiştirmesi ateşli bir Roma hayranı olan ve kendi inancını kabul edene kadar kocasının başının etini yediği anlaşılan, sonradan çabaları sonucunda azizelik mertebesine yükseltilen karısı Clothilde'nin etkisiyle gerçekleşen ani ve beklenmedik bir olaydı. Bu çabalarında kendisine günah çıkarıcısı olan Aziz Remy'nin rehberlik ettiği ve yardımcı olduğu söylenmektedir. Fakat bu geleneksel anlatımların altında çok gerçekçi ve sıradan bir tarihsel gerçeklik yatmaktadır. Clovis, Roma Hıristiyanlığı'na geçtiği ve Franklar'ın ilk Katolik kralı olduğu zaman karısının beğenisini kazanmaktan çok daha fazla bir kazancı vardı: Tanrı krallığı gibi çok daha önemli elle tutulur bir krallık.

496 yılında Clovis ile Aziz Remy arasında bir dizi gizli toplantılar gerçekleştirildiği bilinmektedir. Bunun hemen ardından Clovis ile Roma Kilisesi arasında bir anlaşma imzalanmıştı. Roma açısından bu anlaşma başlıca politik za-

ferlerden birisiydi. Kilise'nin hayatta kalmasını güvence altına alabilir ve Kilise'nin batıda üstün ruhani otorite olmasını sağlayabilirdi. Roma'nın konumunu İstanbul merkezli Yunan Ortodoks inancıyla eşit hale sokabilirdi. Roma hegemonyasının kurulması ihtimalini güçlendirebilir ve sapkınlığın başlarının kökünün kazınması anlamında etkili bir yöntem sunabilirdi. Roma Kilisesi'nin kılıcı, Roma'nın ruhani egemenliğinin, dindışı silahının ve Roma gücünün somut ifadesi olarak Clovis bunları uygulama aracı olabilirdi.

Dönüşünde Clovis'e 'Novus Constantinus', 'Yeni 'Konstantin' unvanı bahşedildi. Başka türlü ifade edecek olursak, bütünleşmiş bir imparatorluğa, Constantine'in yönetimi altında yaratılan ve çok önceleri Vizigotlar ve Vandallar tarafından yok edilenin devamı olma niyeti taşıyan 'Kutsal Roma İmparatorluğu'na başkanlık edecekti. Dönemin çağdaş uzmanlarından birisine göre, Clovis vaftiz edilmeden önce, 'Roma İmparatorluğu vizyonunu Merovenj ırkının mirasıyla... güçlendirdi[9].'

Başka bir çağdaş yazara göreyse, 'Clovis şimdi bir tür batı imparatoru olmuştu, batı Almanlar üzerinde, tüm halklar ve krallar üzerinde saltanat kuran ancak yönetmeyen bir şef olmuştu[10].'

Kısacası, Clovis'le Roma Kilisesi arasındaki anlaşma yalnızca o zamanki Hıristiyan alemi için değil sonraki bin yıldaki Hıristiyan alemi açısından da ciddi bir öneme sahipti. Clovis'in vaftiz olması, Roma Kilisesi'ne dayalı ve dindışı düzeyde Merovenj Sülalesi'nce idare edilen yeni bir Roma İmparatorluğu'nu doğumuna işaret etmekteydi. Yani, her biri bağlılık güvencesi veren, kendisini diğerine sonsuza kadar bağlayan kilise ile devlet arasında kopmaz bir bağ kurulmuş oluyordu. Bu bağ anlaşması imzalanırken, 496'da Clovis, Rheims'te resmen Aziz Remy tarafından vaftiz edilmesine izin verdi. Bu törenin en heyecanlı bölümünde Aziz Remy aşağıdaki meşhur sözcükleri söyledi:

> Mitis depone colla, Sicamber, adora quod incendisti, incendi quod adorasti.
>
> (Başını alçakgönüllülükle eğ Sicambrian, yaktığına ve saygı gösterene saygı göster.)

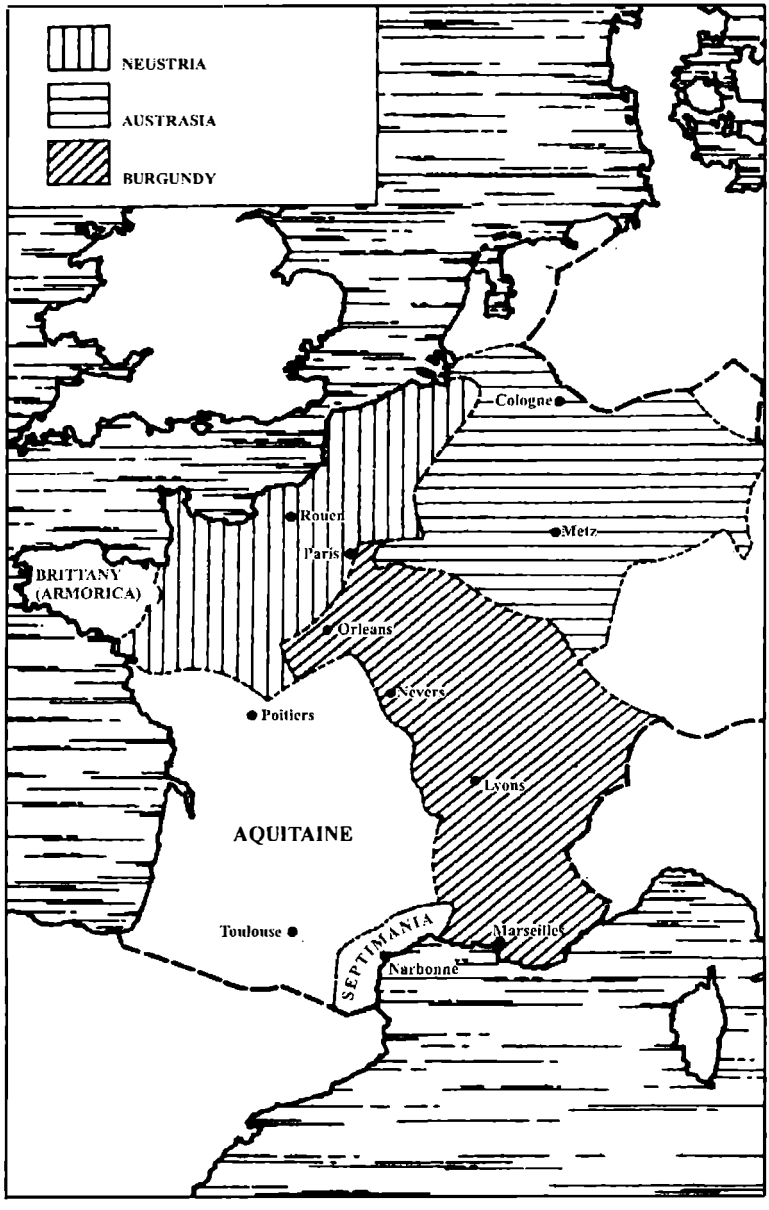
Tarihçilerin zaman zaman iddia ettikleri gibi Clovis'in vaftiz töreninin bir taç giyme töreni olmadığını vurgulamak önemlidir. Kilise Clovis'i kral yapmamıştı. Zaten öyleydi ve Kilise'nin tüm yaptığı onu böyle onaylamaktı. Bunu yaparak, Kilise resmen kendisini yalnızca Clovis'e değil onun ardıllarına, tek bir kimseye değil bir sülaleye de bağlamıştı. Bu anlamda antlaşma Eski Ahit'te geçen Tanrı'nın Kral Davut'la yaptığı türden dinsel anlaşmaya, Süleyman'ın durumunda olduğu gibi değiştirilebilen ancak feshedilemeyen, çiğnenemeyen ve ihanet edilemeyen bir anlaşmaya benzemekteydi. Merovenjler buna paralel bir görüşü de kaybetmediler.

Yaşamının geriye kalan yıllarında Clovis, Roma'nın ondan tutkulu beklentilerini tam olarak gerçekleştirdi. Karşı konulmaz beceriklilikle, inanç kılıçla dayatıldı ve Kilise'nin uygun görmesi ve ruhani emriyle Frank Krallığı günümüz Fransa'sının çoğunu ve günümüz Almanyası'nın büyük kısmını çevreleyerek hem doğuya hem de güneye doğru genişledi. Clovis'in sayısız hasmı arasında en önemlilerinden birisi Aryan Hıristiyanlığa bağlı olan Vizigotlar'dı. Clovis en büyük ilgisini ve planlı seferberliklerini Pireneler'de yerleşen ve kuzeyde Toulouse'a kadar ilerleyen Vizigot İmparatorluğu'na yöneltti. 507'de Vizigotlar'ı Vouille Savaşı'nda kesin olarak yenilgiye uğrattı. Bundan kısa süre sonra Aquitaine ve Toulouse Franklar'ın eline geçti. Pireneler'in kuzeyindeki Vizigot İmparatorluğu Franklar'ın ani saldırılarının öncesinde büyük ölçüde çöktü. Vizigotlar, Toulouse'dan Carcassonne'a kadar geri çekildiler. Carcassonne'dan da sürülerek, başkentleri ve geriye kalan son kalelerini şimdi Rennes-le-Chateau Köyü olan Rhedae'deki Razes'i kurdular.

II. Dagobert

511'de Clovis öldü ve yarattığı imparatorluk Merovenj töresine göre dört oğlu arasında bölüştürüldü. Bundan bir yüzyıldan fazla zaman sonra Merovenj Hanedanı birbirinden tamamen farklı ve sık sık savaşan bir dizi krallık tarafın-

Merovenj Krallıkları

dan yönetiliyordu ve ardıllık sırası gittikçe karmaşıklaşırken tahta geçme iddiaları da giderek karışıyordu. Bir zamanlar Clovis'te merkezileşen yetke, ilerleyen zaman içinde dağılıyor ve gelişemiyordu, dindışı düzense bozuluyordu. Entrikalar, dalavereler, insan kaçırmalar ve siyasi cinayetler gittikçe daha da sıradan bir hal alıyordu. Saray şansölyeleri veya 'Sarayın Valileri' sonunda hanedanlığın çöküşüne katkıda bulunacak bir etmen şeklinde çok daha fazla güç topluyordu.

Gittikçe iktidardan yoksun olmaları nedeniyle sonraki Merovenj hükümdarlarına sıklıkla 'les rois faineant', 'gücünü kaybetmiş krallar' denilmekteydi. Sonraki kuşaklar onları zayıf, etkisiz hükümdarlar, kurnaz ve açıkgöz şansölyelerin ellerindeki çıtkırıldım ve uysal çaresizler olarak hor görüp damgalayacaklardır. Araştırmamız bu basmakalıp düşüncenin tam olarak doğru olmadığını ortaya çıkardı. Sürekli savaşlar, kan davaları ve iki tarafı da kırıp geçiren iç çekişmelerin bir grup Merovenj prensini fazlasıyla erken yaşta tahta yönelttiği doğru olmakla beraber, böylelikle danışmanları tarafından kolayca yönlendirilebiliyorlardı. Fakat ergenliğe erişenlerin selefleri kadar güçlü ve kararlı oldukları da ortadaydı. Bu durum II. Dagobert açısından kesinlikle doğrudur.

II. Dagobert Austrasie Krallığının varisi olarak 651 yılında doğdu. 656'da babasının ölümünden sonra tahta geçmesini engellemek için haddinden fazla çaba gösterildi. Aslında Dagobert'in yaşamının ilk yılları bir Ortaçağ efsanesi veya peri masalı gibi okunabilir. Ama fazlasıyla belgeli bir tarihtir[11].

Babasının ölümünden sonra Dagobert, Grimoald adlı yönetimdeki Saray Valisi tarafından kaçırıldı. Beş yaşındaki çocuğu bulma çabaları sonuç vermedi ve sarayın onun öldüğüne inandırmak da zor değildi. Bundan temel alan Grimoald, bunun Dagobert'in merhum babası olan önceki hükümdarın dileği olduğu iddiasıyla kendi oğlunun tahtı ele geçirmesine çalıştı. Oyun işe yaradı. Dagobert'in annesi bile oğlunun öldüğüne inanıp hırslı Saray Valisi'ne boyun eğdi.

Ancak, Grimoald'ın aslında genç prensi öldürmekte tereddüt ettiği anlaşılıyordu. Dagobert gizlice Poitiers Piskoposu'nun sorumluluğuna verilmişti. Göründüğü kadarıyla piskopos da çocuğu öldürme konusunda isteksizdi. Bu nedenle Dagobert, İrlanda'ya kalıcı sürgüne gönderildi. Dublin'in çok uzağında olmayan Slane'deki bir İrlanda Manastırı'nda[12] ergenliğe erişti ve burada manastıra bağlı okulda o dönemde Fransa'da edinilmesi mümkün olmayan bir eğitim aldı. Bu zaman içinde bir ara Tara'nın Ulu Kralı'nın sarayına katıldığı düşünülmektedir. Yine Slane'de eğitim sırasında üç Northumbrian prensiyle tanıştığı söylenmektedir. 666'da muhtemelen halen İrlanda'da olan Dagobert, bir Kelt prensesi olan Mathilde ile evlendi. Uzun süre geçmeden İrlanda'dan İngiltere'ye döndü, Northumbria Krallığı'ndaki York'a yerleşti. Burada kendisine akıl hocalığı yapacak olan York Piskoposu Aziz Wilfrid ile yakın bir dostluk kurdu.

Bu dönemde, Kelt kiliseleri, Romalıların iktidarını tanımayı reddettiğinden Romalılarla Kelt kiliseleri arasında halen bir ayrılık vardı. Birliğin sağlanması adına Wilfrid'in niyeti Kelt Kilisesi'ni Roma'nın cemaatine katmaktı. Bunu 664'teki ünlü Whitby Konsülü'nde başarmıştı bile. Ama sonraki dostu ve hamisi II. Dagobert de bu gizli dürtüden yoksun olamazdı. Dagobert'in zamanında, Clovis'in yüz elli yıl önce Kilise'yle yaptığı anlaşmayla kabul ettirilen Merovenjlerin Roma'ya sadakati eskisine kıyasla zayıflamıştı. Vefalı bir Roma bağlısı olarak Wilfrid Roma'nın üstünlüğünü yalnızca Britanya'da değil kıta genelinde pekiştirmeye hevesliydi. Dagobert'in Fransa'ya dönerek Austrasie Krallığı'nı geri alması sadakatini sağlama almaya uygundu. Wilfrid'in sürgündeki kralı Kilise'nin gelecekteki olası kılıcı olarak görüyor olması muhtemeldi.

670'te Dagobert'in Kelt eşi Mathilde, üçüncü çocuğunu doğurduğu sırada öldü. Wilfrid, hükümdar adayına aceleyle yeni bir evlilik ayarlamaya çalıştı ve 671'de Dagobert ikinci kez evlendi. Eğer ilk evliliği hanedanlık açısından gizil bir öneme sahipse, ikincisi bundan da fazla öneme sahipti. Dagobert'in yeni karısı Razes Kontu'nun kızı ve Vizigotlar'ın kralının yeğeni olan Giselle de Razes'ydi[13]. Yani, Merovenj

Sülalesi şimdi de Vizigotlar'ın kraliyet sülalesiyle birleşiyordu. Burada Pireneler'den Ardennes'e kadar genişleyen modern Fransa'nın büyük bölümünü birleştirecek olan embriyo halindeki bir imparatorluğun tohumları yatmaktadır. Bundan öte böylesi bir imparatorluk, halen güçlü Aryan eğilimler gösteren Vizigotlar'ı katı Roma denetimine sokabilirdi.

Dagobert, Giselle ile evlendiğinde Kıta Avrupası'na ayak basmıştı. Mevcut belgelere göre, evlilik Giselle'in Rhedae veya Rennes-le-Chateau'daki resmi ikametgahında gerçekleşti. Aslında, evlilik töreni Berenger Sauniere'in kilisesinin sonradan inşa edildiği yerdeki Aziz Madeleine Kilisesi'nde yapılmıştı.

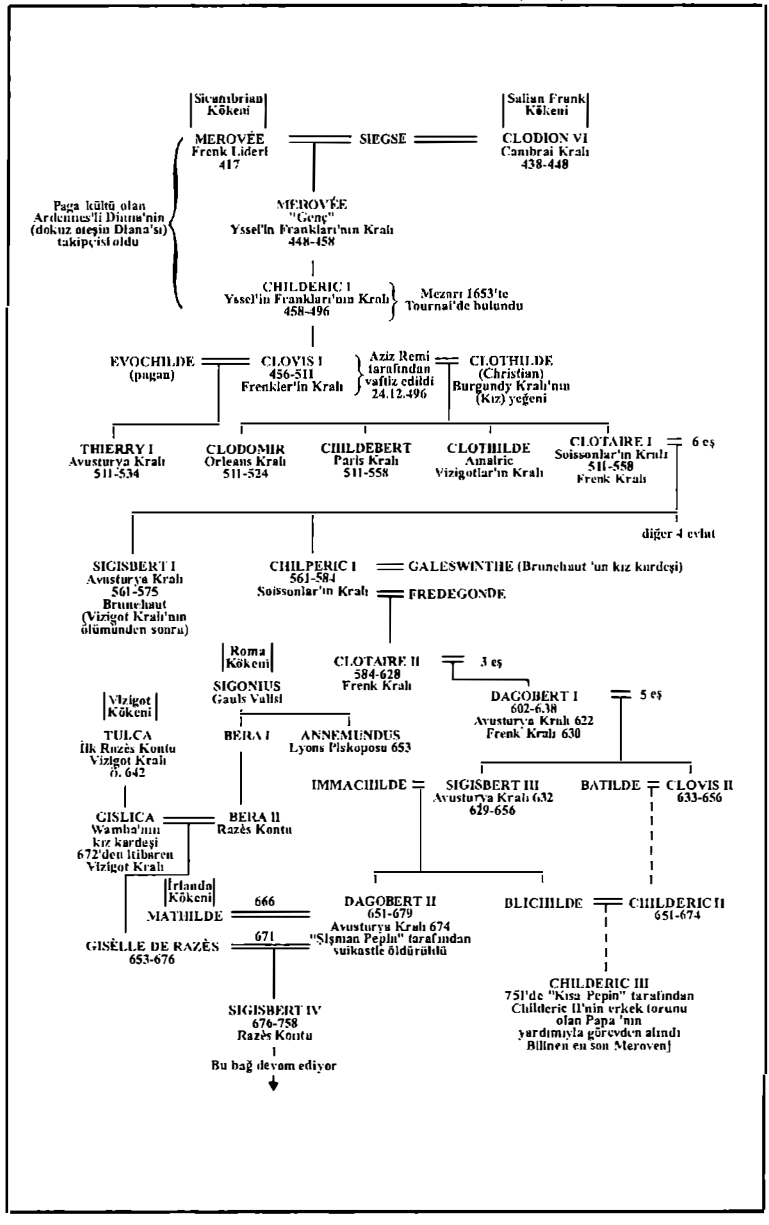
Dagobert'in ilk evliliğinden üç kızı olmuştu ama erkek varisi yoktu. Dagobert, Giselle'den iki kız sahibi daha oldu ve sonunda 676'da bir erkek bebek - IV. Sigisbert- doğdu. Sigisbert doğduğunda Dagobert yine kral olmuştu.

Sonraki üç yılı Rennes-le-Chateau'da topraklarının kuzeyindeki gelişmeleri izleyerek geçirmiş olmalıydı. Sonunda, 674'te fırsat kendisini gösterdi. Annesinin ve danışmanlarının desteğiyle uzun süredir sürgünde olan hükümdar kendisini duyurdu, ülkesini geri aldı ve resmen Austrasie Kralı olarak ilan edildi. Yorklu Wilfrid eski konumunu kazanmasına yardımcı olmuştu. Gerard de Sede'e göre, kendisi hakkında tarihsel anlamda çok az bilgi olan İsviçre'deki Sion Piskoposu Aziz Amatus adı daha karanlıkta kalmış, daha gizemli bir kişinin de yardımı olmuştu.[14]

Tahtını geri aldıktan sonra Dagobert tembel bir kral olmadığını gösterdi. Tersine, Clovis'in yerini hak eden bir ardılıydı. Otoritesini gösterip pekiştirdikten sonra, Austrasie genelinde egemen olan kaosun üzerine gitti ve düzenin yeniden kurulmasını sağladı. Tahta meydan okumak amacıyla yeterli askeri ve ekonomik güç seferber eden çeşitli isyankar soyluların kontrolünü parçalayarak katı bir yönetim gösterdi. Rennes-le-Chateau'da sağlam bir hazine biriktirdiği söylenmektedir. Bu kaynaklar kırk yıl kadar önce Merovenjlerden ayrılan ve kendisini bağımsız bir prenslik ilan eden Aquitaine'nin[15] yeniden fethedilmesini finanse etmekte kullanılacaktı.

Merovenj Hanedanı – Krallar

Henri Lobineau'nun (Henri de Lenoncourt) çalışmasından

Dagobert aynı zamanda Yorklu Wilfrid'e büyük bir hayal kırıklığı yaşatmış olmalıydı. Wilfride ondan Kilise'nin kılıcı olmasını beklediyse de Dagobert bu anlamda hiçbir şey yapmamıştı. Tersine Kilise'nin kendi ülkesinde genişletme girişimini frenlediği ve bu nedenle kilise çevrelerinin memnuniyetsizliğini kazandığı anlaşılıyordu. Öfkeli üst düzey bir Frank rahibi Wilfrid'e yazdığı bir mektupta Dagobert'in zorla vergi toplaması, 'Tanrı'nın kiliselerinin piskoposlarıyla birlikte hor görmesi' kınanmaktadır[16].

Dagobert'in Roma tarafından hain olarak görülmesine neden yalnızca bu da değildi. Vizigot bir prensle evlenmesi nedeniyle şu an Languedoc olarak bilinen bölgenin hatırı sayılır bir kısmını elde etmişti. Ayrıca başka bir şey daha elde etmişti. Vizigotlar, Roma Kilisesi'ne sadece lafta bağlıydılar. Aslında Roma'ya bağlılıkları fazlasıyla zayıftı ve kraliyet ailesi arasında halen Aryancılığa yönelik bir eğilim bulunmaktaydı. Dagobert'in bu eğilimden etkilendiğini söylemek için kanıtlar bulunmaktadır.

679'da, tahta geçmesinden üç yıl sonra Dagobert hem dindışı hem de kilise çevrelerinden bir dizi güçlü düşmana sahip olmuştu. İsyankar özerkliklerini engellediğinden, bazı kinci soyluların düşmanlığını kazanmıştı. Genişleme girişiminin önüne geçerek, Kilise'nin antipatisini yükseltmişti. Etkili ve merkezi bir rejim kurarak komşu krallıkların yöneticisi olan diğer Frank hükümdarların kıskançlığını ve korkusunu kışkırtmıştı. Bu hükümdarlardan bazılarının Dagobert'in ülkesinde dostları ve ajanları vardı. Bunlardan birisi kralın kendi saray valisi olan Şişman Pepin'di. Pepin, Dagobert'in siyasi düşmanlarıyla gizli kapaklı işbirliğinde ne ihanetten ne de suikasttan kaçınmadı.

Merovenj hükümdarlarının pek çoğu gibi Dagbert'in de en az iki başkenti vardı. Bunlardan en önemlisi Ardennes'in kenarında yer alan Stenay'dı[17]. Stenay'daki kraliyet sarayının yakınlarında Woevres Ormanı denilen, eskiden beri kutsal görülen sık ağaçlıklı geniş bir alan bulunmaktaydı. 23 Aralık 679 tarihinde Dagobert'in ava çıktığı söylenen yer bu ormandır. Tarih özellikle belirtildiğine göre, bu avın dinsel bir tür içeriği olması olasıdır. Her ne olursa olsun,

bundan sonrası aralarında Siegfried'in *Nibelungenlied*'de öldürülmesini de içeren tipik bir dizi olayın yankılarını akla getirir.

Günün ortalarında, yorgunluğa dayanamayan kral bir ağacın altındaki ırmağın kenarında dinlenmek için uzanır. Uyurken Pepin'in emirleri altında hareket eden hizmetçilerinden birisi, muhtemelen vaftiz oğlu, sinsice onu soyar ve gözünü mızrakla oyar. Sonra katiller oradaki ikametgahta ailenin geri kalanını yok etmek niyetiyle Stenay'a geri dönerler. Bu son girişimin ne kadar başarılı olduğu açık değildir. Ama Dagobert ve ailesinin saltanatının beklenmedik ve acı veren bir son yaşadığına şüphe yoktur. Kilise de buna üzülerek pek fazla zaman kaybetmemiştir. Tersine, kralın katillerinin eylemlerini teşvik eder biçimde desteklemiştir. Üst düzey bir Frank rahibinin Yorklu Wilfrid'e yazdığı hükümdarın katledilmesine neden bulmaya ve bunu meşrulaştırmaya çalışan bir mektup bile vardır[18].

Dagobert'in cesedi ve ölümünden sonraki konumu tuhaf bir dizi olaya konu oldu. Ölümünden hemen sonra, Stenay'daki Aziz Remy Kraliyet Şapeli'nde defnedildi. 872 yılında, neredeyse iki yüzyıl sonra, mezarından çıkarıldı ve başka bir kiliseye nakledildi. Bu yeni kilise Aziz Dagobert Kilisesi oldu ve aynı yıl ölü kral (1159'a kadar aziz ilan etme hakkı talep edilmeyen) papa tarafından değil, bir Metropolitan Kardinaller Meclisi tarafından aziz ilan edildi. Dagobert'in aziz ilan edilme nedeni belirsizliğini korumaktadır. Bir kaynağa göre, bunun nedeni hatırasının Viking akınlarına karşı Stenay yöresini korumasıdır. Öte yandan bu açıklama bir hatıranın neden böylesi birinci elden güç sahibi olabildiği sorusuna bir yanıt gerektirdiğinden açık değildir. Kilise yetkilileri bu meseleyle ilgili huzursuz edici biçimde bilgisiz görünmektedirler. Dagobert'in, bir nedenle istenilen niteliklere sahip bir tapınma konusu olduğunu ve ölümünün yıldönümü olan 23 Aralık gününün yortusu olduğunu söylerler[19]. Fakat neden böylesi bir mertebeye yükseltildiği konusunda bütünüyle bilgisizdirler. Elbette şu da olasıdır ki Kilise, kralın ölümündeki kendi rolü nedeniyle suçluluk duymuş olabilir. Bu nedenle Dagobert'in aziz ilan

edilmesi bir değişiklik girişimi olabilir. Ancak böyle olsa da böylesi bir jestin neden gerekli görüldüğü veya bunun için neden iki yüz yıl beklenmek zorunda kalındığına dair hiçbir belirti bulunmamaktadır.

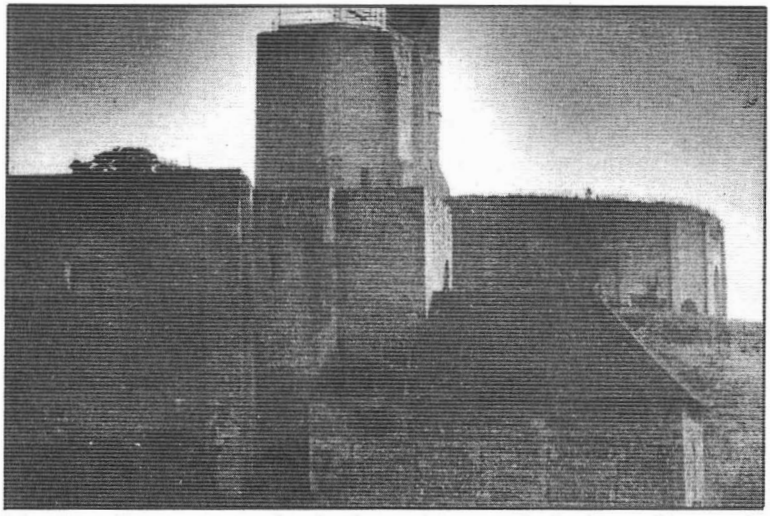
Stenay, Aziz Dagobert Kilisesi ve muhtemelen içerdiği kalıntıların büyük öneme haiz olduğu konusunda sonraki yüzyıllardaki bir dizi ünlü kişi hemfikirdir. Örneğin 1069'da, Lorraine Dükü, Godfroi de Bouillon'un dedesi kiliseye özel koruma sağlamıştı ve onu yakındaki Gorze Manastırı'nın korumasına vermişti. Yıllar sonra kilise yerel bir soylu tarafından kendisine mal edildi. 1093'te Godfroi de Bouillon bir ordu seferber etti ve Stenay'ı büyük ölçekli bir kuşatmaya maruz bıraktı. Göründüğü kadarıyla bunun yegane amacı kiliseyi geri kazanmak ve Gorze Manastırı'na geri vermekti.

Fransız Devrimi sırasında, kilise yıkıldı ve Aziz Dagobert'in kalıntıları, Fransa genelindeki benzerleri gibi dağıtıldı. Bugün Mons'taki bir rahibe manastırının gözetiminde Dagobert'in olduğu söylenen dinsel adetlere göre oyulmuş bir kafatası bulunmaktadır. Krala ait tüm diğer kalıntılar ortadan kayboldu. Ama 19. yüzyılın ortalarında en tuhaf belgelerden birisi günışığına çıktı. Bu yirmi bir dizelik 'De sancta Dagoberto martyre prose' başlığını taşıyan manzume bir kilise duasıydı, Dagobert'in bir şey uğruna şehit olduğunu vurguluyordu.

Bu manzumenin en azından Ortaçağdan, belki de daha önceki dönemlerden kaldığına inanılmaktadır. Fazlasıyla anlamlı şekilde, Orval Manastırı'nda bulunmuştu[20].

Carolingianlar'ın Tahtı Gasp Etmesi

Kesin olarak konuşacak olursan Dagobert, Merovenj Hanedanı'nın son hükümdarı değildi. Aslında Merovenj hükümdarları en azından yetmiş beş yıl daha sözde statülerini yitirmediler. Fakat bu son Merovenjler tembel kral ismini hak etmekteydiler. Pek çoğu fazlasıyla gençti. Bunun sonucunda çoğu kendi otoritelerini savunmaktan veya kendi kararlarını vermekten yoksun saray valilerinin elindeki zayıf,

Sion Tarikatı'nın merkezi olan Gisors Kalesi'nin, sekizgen iç kalesinden bir görünüm.

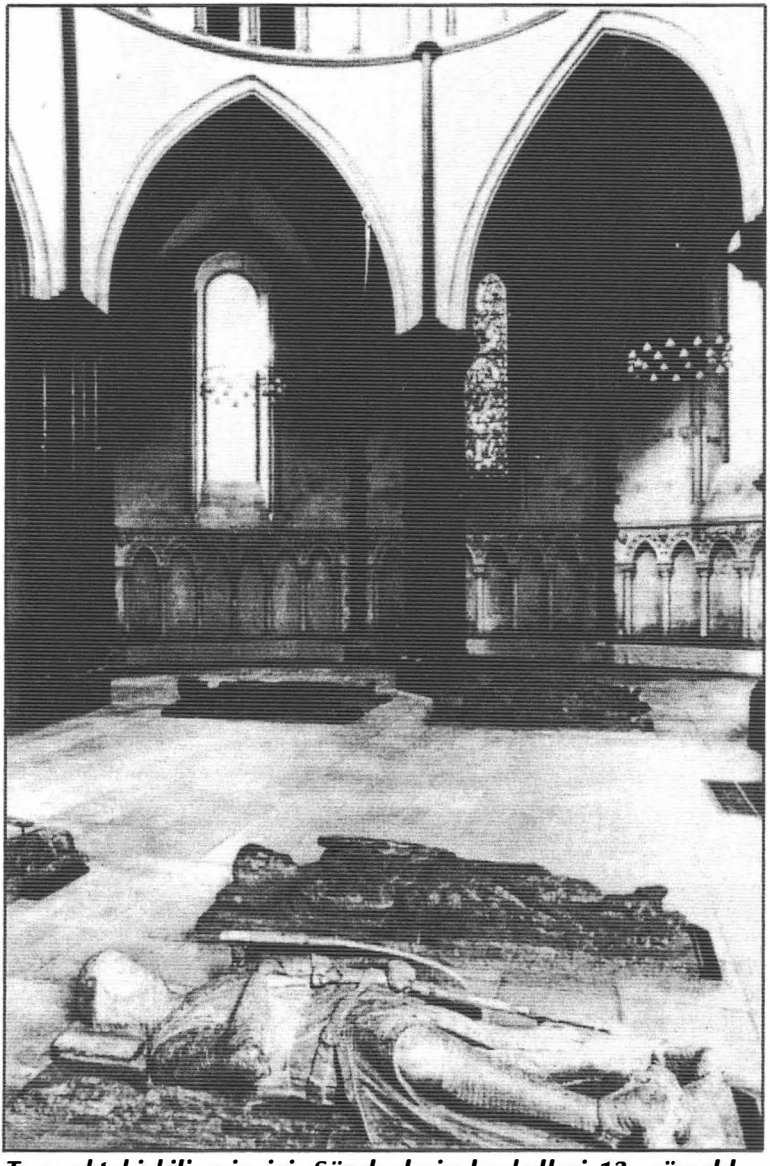
Fotoğraf / Michael Baigent

Filistin'de Athlit Kalesi'nin deniz duvarının bir bölümü. Tapınak Şövalyeleri tarafından 1218'de inşa edilip, Acre'nin düşmesinden sonra 1291'de boşaltıldı.

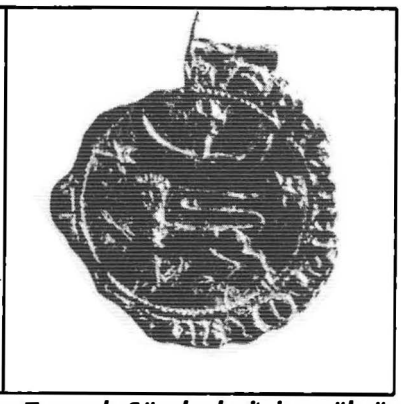
Tapınak Şövalyelerinin Londra Tapınağı'ndaki kilisesi. Kilisenin yuvarlak olan orta bölümü Kudüs Piskoposu tarafından 1185'te tesis edilmiştir.

Tapınaktaki kilisenin içi. Şövalyelerin heykelleri 13. yüzyıldan kalmıştır. Hepsi Tapınakçı değildir.

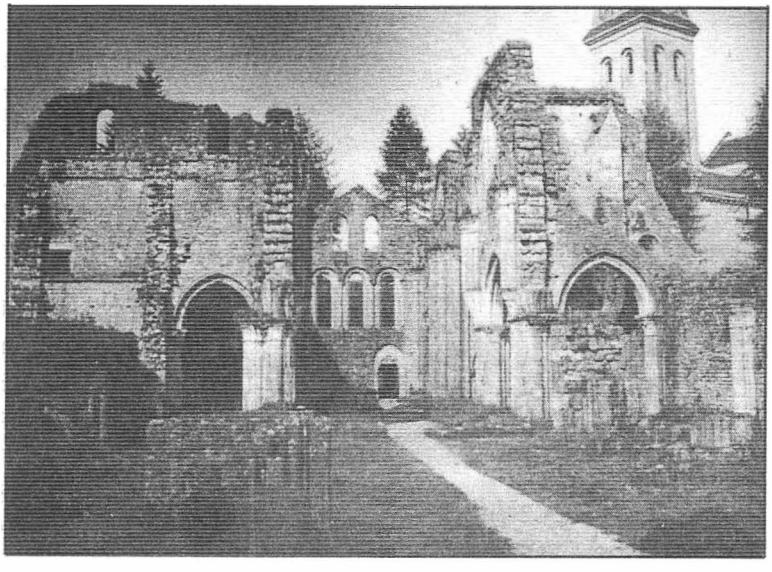
Sion Dağı Notre Dame Manastırı'na ait bir mühür, Kudüs. 2 Mart 1289 tarihlidir; Kutsal Ruh'un bir güvercin biçiminde havarilerin arasına dönüşünü tasvir etmektedir.

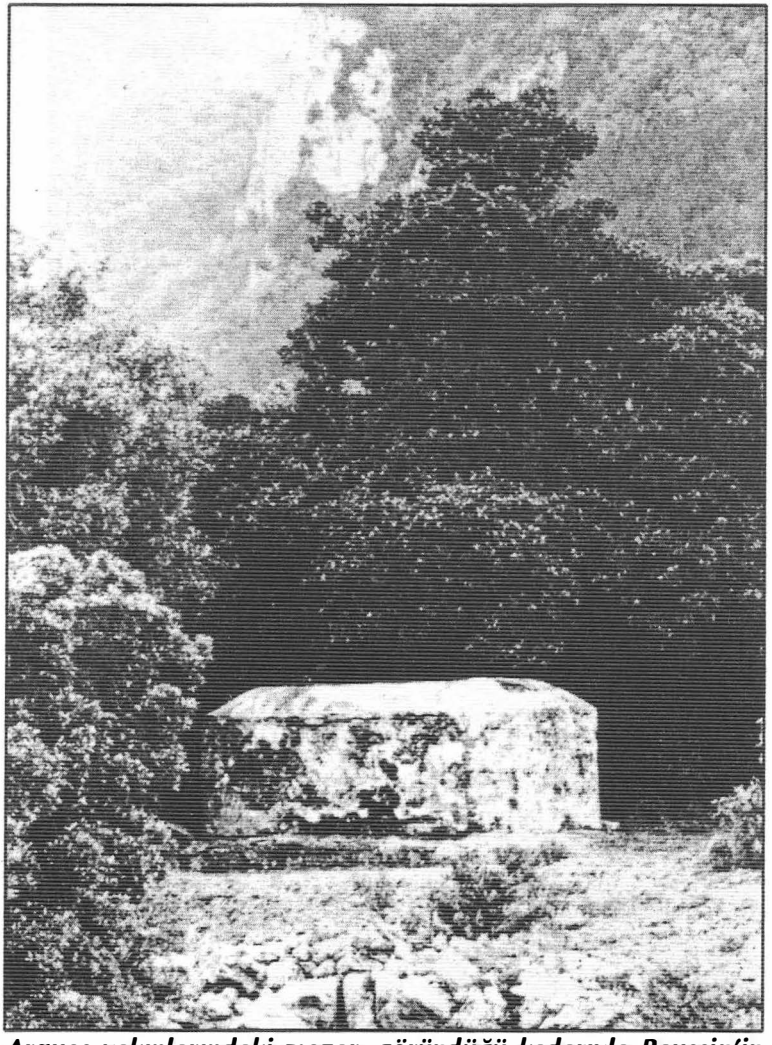

Tapınak Şövalyeleri'nin mührü, İngiltere, 1303, İngiltere Aslanı'nı göstermektedir, pençeler çapraz durmaktadır ve bunun yanında hilal şeklindeki ay yıldızlarla birlikte Ana Tanrıça resmedilmiştir.

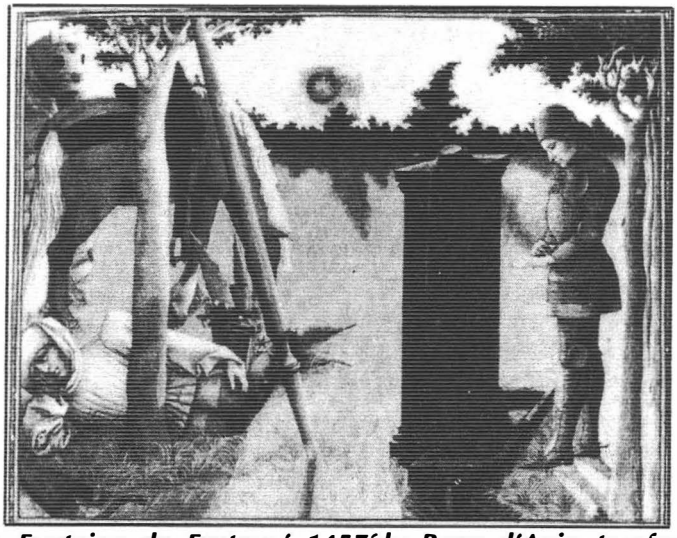
Belçika,Orval'daki manastır yıkıntıları, Calabria'dan gelen gizemli bir grup keşiş tarafından bulundu.

Fotoğraf / Michael Baigent

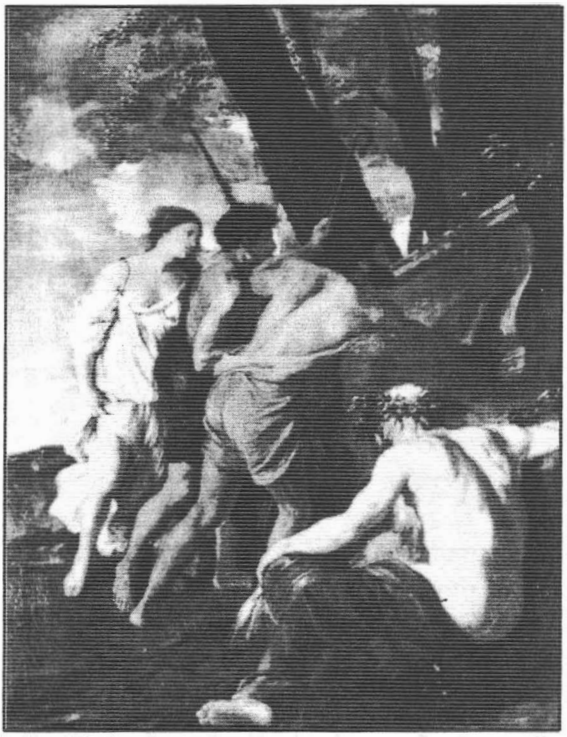
Arques yakınlarındaki mezar, göründüğü kadarıyla Poussin'in "Les Bergers d'Arcadie"de resmettiği mezar buydu.

'La Fontaine de Fortune' 1457'de Rene d'Anju tarafından çizilmiştir. Resimdeki yazıtta, büyücü Virgil'in kaynak suyunu çıkarması anlatılıyor. Rene'nin çağdaşları Virgil'i Arcadia ile özdeşleştiriyor olabilirlerdi. Bu, modern batı kültüründe Arcadia yer altı akımının -Alpheus- ilk ortaya çıkışıydı.

'Et in Arcadia Ego', Guercino tarafından 1618'de yapılmıştır, bu cümlenin kullanıldığı bilinen ilk resimdir.

- Poussin'in 'Et in Arcadia Ego' tablosu, bu konuyla ilgili ilk eseridir, 1630'da tamamlanmıştır.

'Arkadyalı Çobanlar', Poussin tarafından 1640-42 arasında yapılmıştır.

"Çobanlar Anıtı' Shugborough Salonu, Sütunlar. Poussin'in "Arkadyalı Çobanlar" tablosunun 19. yüzyılda yapılmış bir kopyası, yansıma üslubuyla yapılmıştır. Altındaki harfler deşifre edilememiştir.

aciz piyonlardı. Gerçekten de mağdur kimselerden farkları yok gibiydi ve birkaçından fazlası kurban durumuna düştü.

Bundan öte, sonraki Merovenjler, doğrudan Clovis ve Merovee'nin torunları değil kardeş kollarıydı. Merovenj neslinin asıl soyu II. Dagobert'le beraber tahttan inmişti. Bu nedenle bütün amaç ve gayeleriyle birlikte Dagobert'in katledilmesi Merovenj Hanedanlığı'nın sonunu da işaret ediyordu. III. Childeric 754'te öldüğünde, hanedanlık gücü düşünüldüğünde geriye formaliteden başka bir şey kalmamıştı. Franklar'ın yöneticileri olarak Merovenj Soyu uzun zaman önce fiilen tükenmişti.

Dagobert'in saltanatından önce başlayan bir sürecin sonucunda, iktidar Merovenjlerin ellerinden kayarken saray valilerinin eline geçti. Dagobert'in ölümünü tezgahlayan bir saray valisi, Şişman Pepin'di. Şişman Pepin'den sonra da oğlu ünlü Charles Martel geliyordu.

Sonraki kuşakların gözünde Charles, Martel Fransız tarihindeki en kahraman isimlerden birisidir. Kuşkusuz ona yönelik bu takdirin bir temeli bulunmaktadır. Charles'ın yönetimi altında, Fransa'nın Faslılar tarafından işgali 732'deki Poitiers Savaşı'yla engellenmişti ve Charles bu zaferin avantajıyla bir anlamda hem 'İnancın savunucusu' hem de 'Hıristiyan aleminin kurtarıcısı' ilan edilmişti. Tuhaf olan şudur ki Charles Martel güçlü bir kimse olsa da kesinlikle avucunda tutsa da tahtı hiçbir zaman gasp etmemişti. Aslında tahta batıl bir korkuyla baktığı ve büyük olasılıkla özel bir Merovenj ayrıcalığı olarak gördüğü anlaşılmaktadır. Tahtı gasp ederek kendi yollarında yürüyen Charles'ın ardılları meşruiyetlerini kuşkusuz Merovenj prensesleriyle evlenerek kurmuşlardır.

Charles Martel 741'de öldü. On yıl sonra oğlu, III. Pepin, Kral III. Childeric'in Saray Valisi resmen taht üzerinde hak iddia etmek amacıyla Kilise'nin desteğini sağladı. Pepin'in elçileri papaya sordular: 'Kral kim olmalı?' 'Gerçekte güce sahip olan mı yoksa kendisine kral diyen ama hiçbir gücü olmayan mı?' Papa da Pepin'in istediği şeyi söyledi. İki yüz elli yıl önce Clovis'le imzalanan anlaşmaya küstahça ihanet ederek papalık otoritesiyle Pekin'in Franklar'ın

kralı olarak atandığı emrini verdi. Böylelikle Roma'nın icazetini alan Pepin, III. Childeric'i tahttan indirip bir manastıra hapsetti ve onu küçük duruma düşürmek, 'sihirli güçlerinden' mahrum bırakmak veya her iki nedenle birden, kutsal saçını zorla kırptırdı. Dört yıl sonra Childeric öldü ve Pepin'in taht üzerindeki iddiası da tartışmasız bir hal kazandı[21].

Bir yıl önce, sonradan batı tarihinin akışını değiştiren erişilebilir çok önemli bir belge ortaya çıkmıştı. Bu belgenin ismi 'Konstantin'in Bağışı'ydı. Bugün bunun papalık tarafından çok da ustalıkla hazırlanmamış bir sahtekarlık, bir uydurmaca olduğu konusunda şüphe bulunmamaktadır. Ancak o zamanlar gerçek olarak görüldü ve muazzam bir etkisi oldu.

'Konstantin'in Bağışı'nın, Konstantin'in Hıristiyanlığa geçtiği M.S. 312 tarihinden kaldığı iddia edilmekteydi. 'Bağış'a göre, Konstantin Roma Piskoposu'na resmen sonradan Kilise'nin mülkiyetine geçen imparatorluk sembollerini, tacını ve diğer imparatorluk giysilerini vermişti. 'Bağış' bundan öte, Konstantin'in Roma Piskoposu'nu ilk kez 'Mesih'in Vekili' ilan ettiğini ve ona imparator konumu önerdiğini öne sürüyordu. 'Mesih'in Vekili' olma sıfatıyla piskoposun imparatorluk tacı ve giysilerini sonradan onları kilisenin onayı ve izniyle giyecek olan Konstantin'e ödünç verir gibi geri verdiği iddia edilmekteydi.

Bu belgenin anlamları yeterince açıktır. 'Konstantin Bağışı'na göre, Roma Piskoposu Hıristiyan alemi üzerinde üstün ruhani otorite uyguladığı kadar üstün dindışı otoriteye de sahip oluyordu. Bu anlamda, imparatorluk tacını istediğine verebilen, iktidarı veya onun uygun gördüğü herhangi bir yönüyle ilgili delege görevlendirebilen bir papa-imparatordu. Yani, İsa aracılığıyla, karşı konulamaz bir kral atama veya tahttan indirme yetkisine sahip oluyordu. Son tahlilde, Vatikan'ın dindışı konulardaki sonraki gücü 'Konstantin Bağışı'ndan gelmektedir.

'Konstantin Bağışı'ndan gelen yetki iddiasıyla, Kilise etkisini III. Pepin'in yararına kullandı. Bu sayede, tahtı gasp edenlerin soyunun ya da bununla ilgilenenlerin kutsanabi-

leceği bir tören ayarlandı. Bu tören, bu terimlerin Ortaçağda ve Rönesans'taki bilinen anlamıyla bir taç giyme ve takdis töreni olmuştu. Piskoposların bir taç giyme törenine dindışı soylularla aynı mertebede katılmaları ilk kez Pepin'in taç giyme töreniyle olmuştur. Taç giyme töreninin kendisi artık bir kralın onaylanmasını veya bir kralla antlaşma yapılmasını gerektirmiyordu. Artık bir kralın atanmasından başka bir anlam taşımıyordu.

Takdis töreni de benzer biçimde dönüştürüldü. Geçmişte, tam olarak uygulanırken törensel bir elbise giyme, bir onay, bir tasdik eylemiydi. Ancak şimdi yeni bir anlam kazanmıştı. Şimdi soy üzerinde üstünlük kazanmış oluyordu ve 'büyülü biçimde' soyu kutsuyordu. Takdis töreni sembolik bir jestten öte bir şeydi. Tam anlamıyla Tanrısal lütfun bir hükümdara verildiği bir eylemdi. Papa bu eylemi gerçekleştirirken Tanrı ile krallar arasında üstün bir aracı olmuştu. Takdis töreni* aracılığıyla Kilise kendisine kral yapma yetkisi vermiş oluyordu. Kan şimdi yağa tabi oluyordu. Tüm hükümdarlar sonuçta papaya tabi ve boyun eğen hale getiriliyordu.

754'te III. Pepin, Ponthion'da resmen takdis edildi, böylelikle Carolingian Hanedanı'nı törenle göreve getirmiş oldu. Bu isim genel olarak en ünlü Carolingian hükümdarlarla bağlantılı olsa da Charles Martel'den gelmektedir. Büyük Charles, Carolus Magnus veya en iyi bilinen adıyla Charlemagne'dan (Şarlman) gelmektedir. 800 yılında Charlemagne, Clovis'le üç yüzyıl önce yapılan antlaşma gereği yalnızca Merovenj Sülalesi için korunması gereken bir unvanı alarak, Kutsal Roma İmparatoru ilan edildi. Roma artık hükümdarları sadece papanın onayıyla hüküm sürebilecek olan bütün bir Batı Avrupa'yı kucaklayan bir imparatorluk koltuğu olmuştu.

496'da Kilise'nin kendisi Merovenj Sülalesi'nin ebediliğini taahhüt etmişti. Dagobert'in katlini onaylarken, taç giyme ve takdis törenleri ayarlarken, Pepin'in tahta geçme iddiasını desteklerken, antlaşmaya açıkça ihanet etmişti. Charlemagne'ın taç giymesi sırasında, ihanetini alenileştir-

*Ç.N. Takdis töreninde yağ kullanılmaktadır.

mekle kalmayıp bu işi bitirmiş oluyordu. Çağdaş bir otoritenin sözcükleriyle:

> Bu nedenle Carolingianlar'ın kutsal yağla takdis edilmesinin asıl amacının uzun saçla sembolleştirilen soyun sihirli özelliklerinin acısını telafi etme olduğundan emin olamayız. Eğer bir şeyi telafi amacı taşıyorsa, bu muhtemelen bir bağlılık yeminini özellikle şaşırtıcı bir yolla bozmanın yol açtığı inanç kaybını telafi etmek içindi[22].

Yine, 'Roma yağ sürüp kral yapma töresiyle bir yol göstererek... "tüm Franklar"ın vicdanlarını temizlemiş oluyordu[23].'

Ancak, tüm vicdanları temizlemiyordu. Gaspçılar, suçluluk duymadılarsa da en azından meşruiyetlerini sağlamak için güçlü bir ihtiyaç hissetmişlerdi. Bundan önce III. Pepin, takdis edilmesinden hemen önce gösterişli biçimde bir Merovenj prensesiyle evlenmişti. Charlemagne da aynısını yaptı.

Bundan öte, Charlemagne'ın acı içinde kendi taç giyme törenindeki ihanetin farkındaydı. Çağdaş anlatılara göre, taç giyme töreni dikkatle sahnelenen bir olaydı, Frank hükümdarın arkasındaki papa tarafından gerçekleştiriliyordu ve Charlemagne buna hem şaşırmış hem de bundan fazlasıyla utanmıştı. Bir tür taç gizlice hazırlanmıştı bile. Charlemagne, Roma'ya gelmesi için kandırılmıştı ve orada özel bir kalabalığa katılması için ikna edilmişti. Kilisedeki yerini aldığında, Papa, uyarmaksızın başına bir taç yerleştirdi, bu sırada halk onu 'Charles, Augustus, Tanrı tarafından taç giydirildi, Romalıların büyük ve barışsever imparatoru' diye alkışlıyordu. O zamanlar yazan bir vakanüvisin sözleriyle, Charlemagne 'Kilise'nin en büyük festivallerinden birisi olsa da önceden Papa'nın ne planladığını bilseydi o gün Katedral'e girmeyeceğini açıklamıştı[24].'

Bu meselede Charlemagne'ın sorumluluğu ne olursa olsun, Clovis ve Merovenj Sülalesi'yle olan antlaşma yüzsüzce ihanete uğramıştı. Bu olay 1100 yıldan fazla bir süre ön-

ce olduysa da tüm soruşturmalarımız bu ihanetin Sion Tarikatı'nın yüreğinde bir yara olarak kalmaya devam ettiğini gösteriyordu. Önceki bölümde alıntılanan bağımsız araştırmacı Mathieu Paoli, benzeri bir yargıya ulaşmıştı:

> Onlar [Sion Tarikatı] için, tek gerçek soyluluk Vizigot/Merovenj kökeninden gelen soyluluktur. Carolingianlar ve sonradaki tüm diğerleri gaspçıydı. Bunun anlamı, onların kralın toprağını idare etmekle görevli, bu toprakları yönetme haklarını kalıtım yoluyla nakleden, sonra da tamamen ve basitçe iktidarı kendileri için zorla ele geçiren memurlarından başka bir şey olmadıklarıydı. Charlemagne'ı 800 yılında kutsarken, Clovis'in vaftiz töreniyle Fransa'yı Kilise'nin en büyük evladı yapan Merovenjlerle olan ittifakını bitirdiğinden, Kilise yalan yere yemin etmiş oluyordu[25].

II. Dagobert'in Tarihten Çıkarılması

679 yılında II. Dagobert'in katledilmesiyle, Merovenj Hanedanı fiilen sona ermiş oluyordu. 755'te III. Childeric'in ölümüyle, Merovenjlerin dünya tarih sahnesinden bütünüyle silindiği görülüyordu. Ancak, 'Manastır Belgeleri'ne göre, Merovenj Soyu aslında hayatta kalmıştı. 'Manastır Belgeleri'ne göre, Dagobert'in ikinci karısı Giselle de Razes'in bebeği IV. Sigisbert'ten bugüne kadar gelmekteydi.

Sigisbert'in var olduğu ve Dagobert'in varisi olduğu konusunda şüphe bulunmamaktadır. Ancak, 'Manastır Belgeleri' dışındaki tüm diğer kaynaklara göre ona ne olduğu belirsizdir. Bazı vakanüvisler babası ve kraliyet ailesinin diğer üyeleriyle beraber öldürüldüğünü düşünmektedirler. Fazlasıyla kuşkulu bir kaynak babasının ölümünden bir veya iki yıl önce bir av kazasında öldüğünü öne sürmektedir. Eğer bu doğruysa, Sigisbert üç yaşından bile büyük olamayacağı bir yaşta çabuk gelişmiş bir avcı olmalıdır.

Sigisbert'in ölümüne dair hiçbir kayıt bulunmamaktadır. 'Manastır Belgeleri'ndeki kanıt dışında, hayatta kaldığı-

na dair de hiçbir kayıt yoktur. Tüm bu mesele zamanın buğusunda kaybolmuştur ve Sion Tarikatı'ndan başka hiç kimse bu meseleyle ilgilenmiş görünmemektedir. Ne olursa olsun Sion'un başka hiçbir yerden erişilemeyecek bazı bilgilere sahip olması mümkündür veya fazla araştırmaya hak tanıyacak çok az değeri olduğunu varsaydığından ya da kasten saklamıştır.

Sigisbert'in yazgısına dair hiçbir anlatının bize kadar ulaşmaması hiç de şaşırtıcı değildir. 17. yüzyıla kadar Dagobert'e dair bile herkesin erişebileceği bir anlatı yoktur. Ortaçağ'da bir yerde, göründüğü kadarıyla Dagobert'i tarihten silmek, varlığını tümüyle inkar etmek amacıyla sistematik bir çaba harcanmıştı. II. Dagobert bugün her ansiklopedide bulunabilir. Ancak 1646'ta kadar yaşadığına dair hiçbir onay bulunmamaktadır[26]. 1646'dan önceki Fransız hükümdarlarının derlenmiş tüm liste veya soyağaçları onu basitçe atlayıp (aleni tutarsızlığa rağmen) I. Dagobert'den 715 yılında ölen son Merovenj hükümdarlarından birisi olan II. Dagobert'e atlarlar. 1655'e kadar II. Dagobert kabul edilen Fransız krallarının listesine girmemiştir. Bu kökünü kazıma sürecini fark edince, Sigisbert'e dair bilgi noksanlığı bizi çok fazla şaşkınlığa uğratmamıştı. Var olan bilgilerin de kasten saklanmış olmasından kuşkulanmıyor da değildik.

Peki, öyleyse, II. Dagobert'in tarihten çıkarılma nedeni ne olabilirdi? Böylesi bir çıkarmayla saklanan neydi? Neden birileri bir adamın varlığını inkar etmek isterdi ki? Elbette bir olasılık böylelikle varislerinin varlığını da yadsımak olabilirdi. Eğer Dagobert hiç yaşamadıysa, Sigisbert de yaşamamış olacaktı. Peki, ta 17. yüzyıla kadar Sigisbert'in yaşadığının inkar edilmesi neden bu kadar önemliydi? Aslında hayatta kaldıysa ve torunları hala bir tehdit olarak görülüyorsa bu önemli olabilirdi.

Bir tür 'üzeri örtülmüş şey'le ilgilendiğimiz konu giderek daha da açıklık kazanmaya başlıyordu. Görünen oydu ki Sigisbert'in hayatta kaldığı açıklanacak olursa kaybedilecek öneme sahip çıkarlar bulunmaktaydı. Bunun 9. yüzyılda ve belki de Haçlı Seferleri'ne kadar Roma Kilisesi ve Fransız Kraliyet Sülalesi'nin çıkarına olduğu görülmekteydi.

Peki, bu mesele neden XIV. Louis'nin dönemine kadar sorun olmaya devam etmişti? Bundan sonra elbette ki akademik bir özellik kazanmış olmalıydı; çünkü Protestanlık Roma'nın hegemonyasını kırarken üç Fransız hanedanı gelip geçmişti. 'Sihirli özellikleri' değil ancak farklı bir şeyden dolayı, sihirli kana dair batıl inançlar uçuruma yuvarlandıktan sonra bile etkileyici güçlerini yitirmemişlerdi.

Prens Guillem de Gellone, Razes Kontu

'Manastır Belgeleri'ne göre, IV. Sigisbert babasının ölümünün ardından kız kardeşi tarafından kurtarılmış ve güneydeki annesi Vizigot prensesi, Giselle de Razes'in topraklarına doğru kaçırılmıştı. 681 tarihinde Languedoc'a ulaştığı ve bundan kısa bir süre sonra da dayısının unvanlarını benimseyerek veya miras alarak Razes Dükü ve Rhedae Kontu olduğu söyleniyordu. Ayrıca Merovenj asmasının 'hararetle meyve vermesinden' (*rejeton ardent*) 'Plant-Ard' (sonradan Plantard) soyadını veya takma ismini aldığı belirtilmektedir. 886'da bu nesil, anlaşıldığı kadarıyla ismi Plant-ard veya Plantard'dan gelen bir kolundan Bernard Plantavelu adlı birinin ilk oğlunun Aquitaine Dükü olmasıyla zirveye ulaşmıştır.

Ortaya çıkardığımız kadarıyla, hiçbir bağımsız tarihçi bu iddiaları ne doğrulamış ne de karşı çıkmıştır. Bütün mesele basit şekilde göz ardı edilmiştir. Ama ayrıntılı kanıtlar inandırıcı biçimde Sigisbert'in aslında neslini sürdürmek üzere hayatta kaldığını ispatlamaya çalışmaktadır. Dagobert'in tarih sayfalarından devamlı şekilde çıkarılmış olması bu yargıya olan güveni arttırmaktadır. Varlığını inkar ederek, ondan gelen nesil geçersiz kılınabilirdi. Bu, başka türlü açıklamayan bir eylem için geçerli bir neden oluşturmaktadır. Diğer kanıt parçaları arasında, Rennes-le-Chateau'nun birkaç mil uzağında 'Sigebert, Comte de Rhedae ve karısı Magdala' tarafından bir manastırın kuruluşuyla ilgili 718 tarihli bir ferman bulunmaktadır[27]. Bu belgeden başka bir yüzyıl boyunca Rhedae veya Razes unvanlarıyla ilgili hiçbir şey duyulmamaktadır. Ancak bunlardan birisi fazlasıyla ilginç bir bağlamda yeniden belirmektedir.

742'de Fransa'nın güneyinde bazı anlatılara göre bir prenslik, diğerlerine göreyse tam anlamıyla istenilen özelliklere sahip bir krallık şeklinde bağımsız ve bütünüyle özerk bir devlet bulunuyordu. Bununla ilgili belgeler yarım yamalaktır, aslında tarihçilerin çoğu onun varlığından habersizdir ve tarihsel anlamda da üstü kapalıdır; ama gerçekliğine dair hiçbir kuşku yoktur. Charlemagne ve ardılları tarafından ve Bağdat halifesiyle İslam dünyası tarafından resmen tanınmaktadır. Bazı topraklarına el koyduğu Kilise tarafından da isteksizce tanınmıştı. 9. yüzyılın sonlarına kadar da varlığını korudu.

759 ile 768 yılları arasında bir tarihte, Razes ve Rennes-le-Chateau'yu da kapsayan bu devletin hükümdarı resmen kral ilan edildi. Roma'nın onayını almamasına rağmen, kendisini tanıyan Carolingianlar'a bir veliaht olarak söz verdi. Mevcut anlatılarda, sıklıkla Theodoric veya Thierry adıyla geçmektedir. Modern bilimciler kendisini Merovenj Soyu'ndan gelen birisi olarak görmektedirler[28]. Böylesi bir soyun nereden geldiğine dair kesin bir kanıt bulunmamaktadır. Pekala, Sigisbert'den gelmiş olabilir. Her ne olursa olsun, 790'da Theodoric'in oğlu Guillem de Gellone'un, Sigisbert'in sahip olduğu ve evlatlarına aktardığı söylenen Razes Kontu unvanını elde ettiği konusunda şüphe bulunmamaktadır.

Guillem de Gellone zamanının en ünlü kişilerinden birisiydi, öyle ki tarihsel gerçekliği Caharlemagne ve Godfroi de Bouillon gibi efsanenin gölgesinde kalmıştır. Haçlı Seferleri çağından önce, onunla ilgili ünlü *Chanson de Roland* benzeri en az altı epik manzume *chansons de geste* yazılmıştır. *İlahi Komedya*'da Dante ona benzersiz yüce bir konum vermektedir. Ama Dante'den bile önce, Guillem edebi anlamda dikkat çeken bir mevzu olmuştu. 13. yüzyılın başlarında, en önemli eseri, Kutsal Kase gizemleriyle ilgilenen tüm masalların belki de en önemlisi olan *Parzival* olan Wolfram von Eschenbach'ın bitmemiş epik masalı *Willehalm*'ın başkahramanı olarak geçmektedir. İlk başta bize tüm diğer eserleri Kutsal Kase, 'Kutsal Kase Ailesi' ve 'Kutsal Kase Ailesi'nin Soyu' konularıyla ilgilenen Wolfram'ın

kendisini aniden Guillem de Gellone gibi kökünden farklı bir temaya adamış olması birazcık tuhaftır. Öte yandan Wolfram başka bir şiirinde, 'Kutsal Kase Ailesi'nin ikametgahı olan 'Kutsal Kase Şatosu'nun 9. yüzyılın başında Guillem de Gellone'un topraklarına dahil olan Pireneler'de bulunduğunu belirtmektedir.

Guillem Charlemagne ile dostça bir ilişki kurmuştu. Aslında kız kardeşi Charlemagne'ın oğullarından biriyle evlenmişti, böylece imparatorluk kanıyla bir hanedanlık bağı kurulmuştu. Guillem Faslılar'a karşı yürütülen aralıksız savaş sırasında Charlemagne'ın en önemli komutanlarından biriydi. 803'te, Charlemagne'ın Kutsal Roma İmparatoru olarak taç giymesinin ardından, Guillem Barselona'yı zaptetti ve bölgesinin sınırlarını iki kat genişleterek Pireneler üzerindeki etkisini genişletti. Charlemagne hizmetlerinden dolayı kendisine o kadar müteşekkirdi ki prensliği imparator tarafından kalıcı olarak kurumsallaştırılıp pekiştirildi. Bunu onaylayan ferman kaybedilmiş veya yok edilmiştir; ama bunun varlığına dair çok sayıda ifade mevcuttur.

Bağımsız ve inkar edilemez otoriteler Guillem de Gellone'un sülalesinin, ailesinin ve torunlarının ayrıntılı soyağaçlarını çıkarmışlardır[29]. Ancak bu kaynaklar babası Theodoric dışında Guillem'in atalarına dair hiçbir işaret vermemektedir. Kısacası, ailenin esas kökenleri üzerinde gizemin örtüsü serilidir. Çağdaş bilimcilerin ve tarihçilerin kendiliğinden yanıp tutuşan böylesi etkin bir soylu ailenin muammalı görünümünden dolayı kafaları karışmaktadır. Ancak kesin olan bir şey vardır. 886'da Guillem de Gellone'un soyu Aquitaine dukalığını kuran Bernard Plantavelu adından birisiyle zirveye çıkmıştır. Yani Guillem'in soyu tam da 'Manastır Belgeleri'nde IV. Sigisbert ve atalarına atfedilen soyun aynı bireyinden zirveye çıkmıştır.

Elbetteki 'Manastır Belgeleri'ndeki soyağaçlarını kullanarak kabul edilmiş tarihin boş bıraktığı aralıkları doldurmak için yargılara varmaya iyiden iyiye ikna olmuştuk. Guillem de Gellone'un bulunması zor atalarının II. Dagobert ve IV. Sigisbert ve 'Manastır Belgeleri'nde Plant-Ard veya Plantard ismi altında bahsedilen sülale olan tahttan indirilmiş Merovenj Hanedanı olduğunu varsaymaya hazırdık.

Ne yazık ki bunu yapamadık. Var olan kayıtların karmaşıklığıyla Plantard Sülalesi'yle Guillem de Gellone Sülalesi arasında kesin olan bir bağlantı kuramadık. Aslında tek ve aynı olabilirlerdi. Öte yandan, bir noktada evlilik yoluyla birbirine bağlanmış da olabilirlerdi. Ancak kesin olan nokta her iki sülalenin de 886'da Bernard Plantavelu ve Aquitaine Dükü'yle zirveye çıkmasıydı.

Tarihleme ve isimlerin çevirileri her zaman tam olarak uyuşmasa da, Guillem de Gellone ile bağlantılı soyağaçları 'Manastır Belgeleri'ndeki soyağaçlarının kesin bir bağımsız doğrulamasını sağlamaktaydı. Bu nedenle böylesi tutarsız kanıt noksanlığında, az çok 'Manastır Belgeleri'nin belirttiği şekilde bir önerme olarak Merovenj Sülalesi'nin devam ettiğini kabul edebilirdik. Yine bir önerme olarak Sigisbert'in babasının öldürülmesinden sonra hayatta kaldığını, aile ismi olarak Plantard'ı benimsediğini ve Razes Kontu olarak babasının neslini sürdürdüğünü kabul edebilirdik.

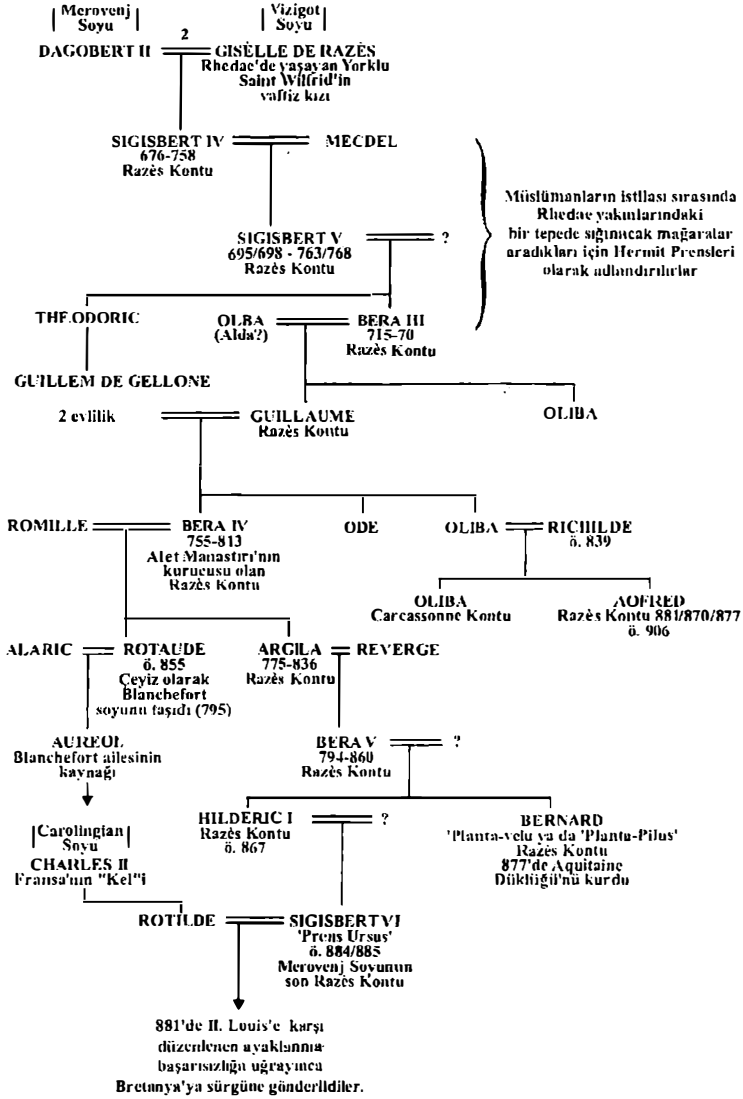
Prens Ursus

886 yılında elbette ki Merovenj asmasının 'hararetle meyve vermesi' nedeniyle aile geniş ve karışık bir aile ağacı şeklinde gelişti. Bernard Plantavelu ve Aquitaine Dükleri bir kolu oluşturuyordu. Başka kollar da vardı. 'Manastır Belgeleri' IV. Sigisbert'in torunu VI. Sigisbert'in 'Prens Ursus' adıyla bilindiğini belirtmektedir. 877 ile 879 yılları arasında 'Prens Ursus'un resmen 'Kral Ursus' ilan edildiği söylenmektedir. İki soylunun, Bernard d'Auvergne'in ve Gothie markizinin yardımıyla hakkı olan mirası yeniden kazanmak için bir girişimde bulunarak Fransa kralı II. Louis'e karşı isyan başlatmıştır.

Bağımsız tarihçiler böylesi bir isyanın 877 ile 879 yılları arasında gerçekten de yaşandığını doğrulamaktadırlar. Aynı tarihçiler Bernard d'Auvergne ile Gothie markizine göndermede bulunurlar. İsyanın lideri ya da başlatıcısı olarak VI. Sigisbert özel olarak belirtilmez. Fakat 'Prens Ursus' olarak bilinen bir kişiye yapılan göndermeler vardır. Bundan öte, 'Prens Ursus'un Nimes'de toplanarak Te Deum ila

Merovenj Hanedanı - Razes Kontları

Henri Lobineau'nun Abbe Pichon ve De Herve'nin çalışmalarına dayanan eseri.

hisini söyleyen beş yüz rahibin bulunduğu tuhaf ve özenle hazırlanmış bir törene katıldığı bilinmektedir[30]. Bununla ilgili bütün anlatılardan, bu törenin bir taç giyme töreni olduğu izlenimi edinilebilir. Bunun 'Manastır Belgeleri'nin ima ettiği, 'Prens Ursus'un kral ilan edildiği taç giyme göreni olması muhtemeldir.

'Manastır Belgeleri' bir kez daha bağımsız bir destek sağlıyor. Bir kere daha başka bir yerden edinilemeyecek bir bilgiler, kabul edilmiş tarihe eklemeler yapan ve hatta bazen boşlukların açıklanmasına yardım eden bilgiler sunduğu görülmektedir. Bu durumda, bize 'Prens Ursus'un aslında kim olduğunu, öldürülen II. Dagobert'in oğlu IV. Sigisbert'in soyundan gelen torunlarından olduğunu anlatmaktadır. Tarihçilerin şimdiye kadar anlam veremedikleri isyan da artık tamamen, tahttan indirilen Merovenj Hanedanı'nın kapsamlı bir mirasını geri kazanma girişimi olarak görülebilir. Söz konusu bu miras onlara Clovis'in Roma'yla yaptığı antlaşmadan ve ardından da Roma'nın sonraki ihanetinden kalmıştı.

Hem 'Manastır Belgeleri'ne hem de bağımsız kaynaklara göre isyan başarısızlığa uğradı, 'Prens Ursus' ve destekçileri 881'de Poitiers yakınlarındaki bir savaşta yenildiler. Bu yenilginin ardından Plantard Ailesi halen artık lafta kalan Rhedae Dükü ve Razes Kontu mevkilerini korusalar da Fransa'nın güneyindeki egemenliğinin tümünü kaybetmiş görünüyordu. 'Prens Ursus'un soyu evlilik yoluyla Breton dük ailesiyle bağlanırken, prensin Brittany'de öldüğü söylenmektedir. Buna göre, 9. yüzyılın sonlarında Merovenj kanı hem Brittany hem de Aquitaine dukalıklarında akmış oluyordu.

Takip eden yıllarda, aralarında sonraki Brittany Dükü Alain'in de olduğu ailenin İngiltere'ye sığındığı, orada 'Planta' adında İngiliz bir kol oluşturduğu söylenmektedir. 'Manastır Belgeleri'ne göre, VI. Bera olarak listelenen ailenin İngiliz kollarından birisinin takma ismi 'Mimar'dı. Onun ve onun soyundan gelenlerin İngiltere'de, Kral Athelstan yönetimi altında sığınma olanağı bulduktan sonra, görünüşe bakılırsa esrarengiz bir referans oluşturacak şekil-

de 'inşa etme sanatı'nı icra ettikleri söylenmektedir. Masonik kaynakların İngiltere'deki Farmasonluğun kökenini Kral Athelstan'ın saltanat döneminden başlatmaları da fazlasıyla ilgi çekicidir[31]. Merovenj Sülalesi'nin, Fransız tahtı üzerindeki iddiasına ek olarak, bir şekilde Farmasonluğun özüyle bir şekilde ilgisi olup olmadığı da merakımızı uyandırıyordu.

Kase Ailesi

Ortaçağ antik Yunan ve Roma kadar zengin ve sesi yankı bulan mitolojiyle doludur. Bu mitolojinin bir bölümü, biçimsel anlamda çok abartılı olsa da Arthur, Roland ve Charlemagne'dan, halk arasında El Cid olarak bilinen Vivar'lı Rodrigo Diaz'a kadar uzanan gerçek tarihsel kişiliklerle ilgilidir. Örneğin Kase ile ilgili diğer mitlerin ilk başta daha az bir temele dayanıyor oldukları düşünülebilir.

Ortaçağ söylencelerinin en popüler ve geçmişi anımsatıcı olanlarından birisi Lohengrin'in, 'Kuğu Şövalyesi'dir. Bir yanıyla düşsel Kase söylenceleriyle yakından ilgilidir, öte yandan belirli tarihi kişiliklerden söz eder. Gerçeği ve hayal gücünü birbirine katması anlamında benzersiz sayılabilir. Wagner'in operaları gibi eserler yoluyla bugün bile ilgi odağı olmayı sürdürür.

Ortaçağ anlatılarına göre, güneş sistemiyle bağlantısını vurgulamak amacıyla zaman zaman Helias da denilen Lohengrin, bilinmeyen ve gizemli 'Kase Ailesi'nin torunlarındandı. Wolfram von Eschenbach'ın şiirinde, aslen yüce 'Kase Şövalyesi' olan Parzival'in oğluydu. Bir gün, Munsalvaesche'deki Kase şatosu ya da kutsal tapınağında, Lohengrin'in dünyanın herhangi bir yerinde acil yardıma ihtiyaç olduğunu belirten bir işaret olarak şapelin çanının insan elinin müdahalesi olmaksızın kendiliğinden çaldığını duyduğu söylenir. Tehlike altında yardıma ihtiyacı olan kişi, tahmin edilebileceği gibi, bazı anlatılara göre Brabant[32], bazı diğer kaynaklara göreyse Bouillon düşesi olan genç bir bakiredir. Genç kız çaresiz biçimde bir destekçiye ihtiyaç duymaktadır ve Lohengrin müjdeci kuğuların çektiği bir ka-

yıkla aceleyle onu kurtarmaya gider. Tek bir mücadele sonrasında, düşese acı çektiren kişiyi yenerek genç kızla evlenir. Ancak evlenmeleri sırasında sıkı bir uyarıda bulunur. Yeni gelin kökenlerini veya atalarını, geçmişini veya geldiği yeri sormayacaktır. Genç kadın yıllar boyunca kocasının emrine uyar; ancak sonunda, düşmanlarının kaba imalarının kışkırttığı tehlikeli bir merakla yasak soruyu sorma cesaretini gösterir. Bunun üzerinde, Lohengrin ayrılmak zorunda kalır, kuğuların çektiği kayığı günbatımında gözden kaybolur. Geride karısıyla birlikte nesli belirsiz bir çocuk da bırakır. Çeşitli anlatılara göre bu çocuk Godfroi de Bouillon'un babası veya dedesiydi.

Çağdaş bir aklın Godfroi'nın yalnızca kendi zamanında değil, 17. yüzyılın popüler hafızasındaki konumunun büyüklüğünü anlayabilmesi de zordur. Bugün Haçlı Seferleri düşünüldüğünde Aslan Yürekli Richard, Kral John, belki IX. Louis (Aziz Louis) veya Frederick Barbarossa akla gelir. Ama görece yakın zamana kadar bu kişilerin hiçbiri Godfroi'nın prestijine veya ona karşı duyulan sevgiye erişemiyordu. Birinci Haçlı Seferi'nin lideri olan Godfroi yüce bir halk kahramanıydı, üstün bir kahramandı. Haçlı Seferleri'ni başlatan Godfroi'ydı. Kudüs'ü Sarazenler'den alan Godfroi'ydı. Mesih'in mezarını kafirlerin elinden kurtaran Godfroi'ydı. Halkların imgeleminde, yüksek cesaret ve tutkulu Hıristiyan dindarlığı ideallerini uyuşturan kişilerin başında Godfroi geliyordu. Bu nedenle, Godfroi'nın ölümünden çok sonraları devam eden bir hayranlık konusu olması şaşırtıcı değildir.

Bu mertebedeki birisi olarak Godfroi'nın her tür efsanevi soyağacıyla birlikte anılması anlaşılabilir. Wolfram von Eschenbach ve diğer Ortaçağ masalcılarının onu, doğrudan doğruya gizemli 'Kase Ailesi' soyunun atası olarak betimleyen Kutsal Kase'yle ilintilendirmesi bile anlaşılabilir. Böylesi masalsı soyağaçları daha kapsamlı anlamıyla Godfroi'nın asıl soyunun karanlıkta kalması gerçeğine bile yol açabilir. Godfroi'nın soyu hakkındaki tarih rahatsız edici biçimde belirsiz kalmaktadır[33].

'Manastır Belgeleri' bize Godfroi de Bouillon'un şu ana kadar gün ışığına çıkan, belki de akla yatkın gelen ilk soyağacını sunuyordu. Bu soyağacını olabildiğince kontrol edebildiğimiz kadarıyla doğruluğu ispatlanıyordu. Onunla çelişen hiçbir kanıta rastlamadık, çoğu onu destekliyordu ve kafa karıştırıcı bir dizi tarihsel boşluğu inandırıcı biçimde dolduruyordu.

'Manastır Belgeleri'ndeki soyağacına göre, Godfroi de Bouillon, 1009 yılında Hugues de Plantard'la evlenen büyük büyükannesinin sayesinde, Plantard Ailesi'nin soyundan geliyordu. Başka türlü söyleyecek olursak Godfroi, II. Dagobert, IV. Sigisbert ve Merovenj'in 'kayıp kralları'nın soyundan, Merovenj kanından geliyordu. Merovenj Hanedan kanının dört yüzyıl boyunca boğumlu ve sayısız aile ağaçları yoluyla aktığı anlaşılıyordu. Sonunda, bağcılıkta asmaların aşılanmasının benzeri bir süreç yoluyla, Lorraine Dükü Godfroi de Bouillon'u meyve verdiği görülüyordu. Burada, Lorraine Ailesi'nde yeni bir miras oluşturmuştu.

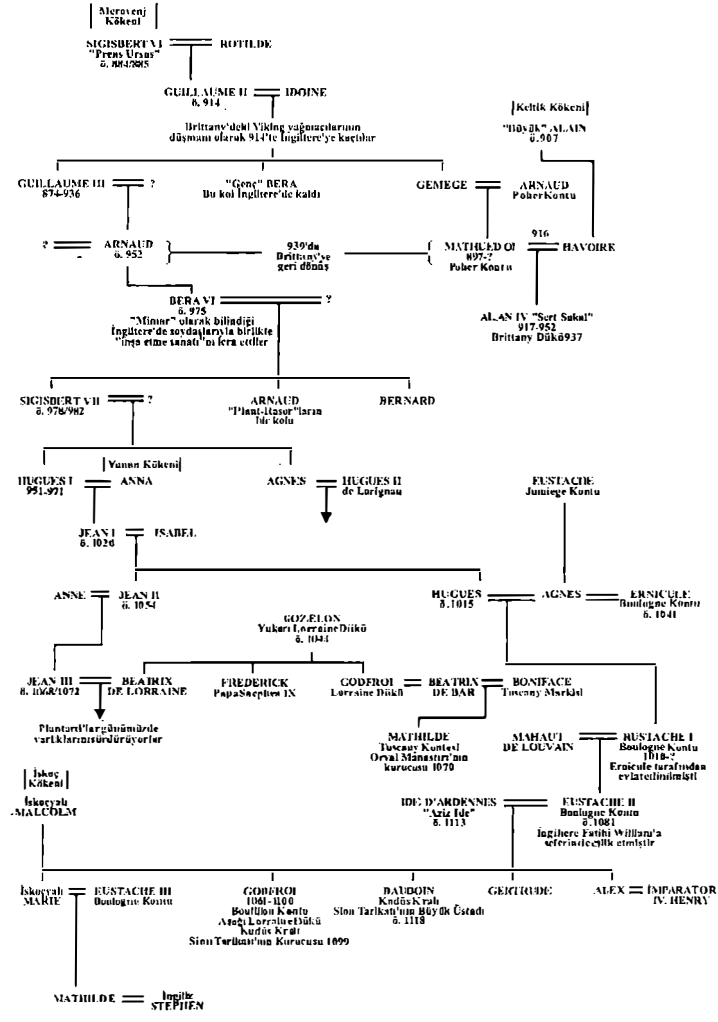
Bunun açığa çıkması Haçlı Seferleri üzerine dikkate değer yeni bir ışık saçmış oldu. Haçlı Seferleri'ni artık yeni bir bakış açısıyla algılayabilir ve onları Mesih'in mezarının Sarazenler'in ellerinden geri almaktan daha fazla sembolik anlama sahip olduğunu görebilirdik.

Destekçilerinin olduğu kadar kendi gözünde de Godfroi, Lorraine Dükü'nden daha fazla bir öneme sahipti. Aslında 679'da tahttan indirilen II. Dagobert Hanedanı'nın meşru bir davacısı, haklı bir kraldı. Fakat Godfroi meşru bir kral olsa da krallığı olmayan bir kraldı ve Roma Kilisesi'nce desteklenen Fransa'daki Caperian Hanedanı tahttan indirilemeyecek kadar kökleşmişti.

Peki, krallığı olmayan bir kral ne yapabilirdi? Belki bir krallık bulabilirdi ya da bir krallık yaratabilirdi. Tüm dünya üzerindeki en değerli krallık İsa'nın üzerinde gezindiği Filistin, Kutsal Topraklar'dı. Böylesi bir krallığın hükümdarı Avrupa'dakilerle hiç kıyaslanabilir miydi? Yeryüzündeki en mukaddes yerleri yöneten birisi olarak dört yüzyıl önceki atalarına ihanet eden Kilise'den tatlı bir intikam almış olmaz mıydı?

Merovenj Hanedanı - Kayıp Krallar

Henri Lobineau'nun (Henri de Lenoncourt) çalışmasından

Akla Gelmeyen Gizem

Bulmacanın parçaları yavaş yavaş yerine oturmaya başlıyordu. Godfroi, Merovenj kanındansa, görünüşte bağlantısız olan bir dizi parçanın bağlantısızlığı ortadan kalkıyor ve tutarlı bir devamlılık oluşturuyorlardı. Böylelikle Merovenj Hanedanı ve Haçlı Seferleri, II. Dagobert ve Godfroi, Rennes-le-Chateau, Tapınak Şövalyeleri, Lorraine Ailesi, Sion Tarikatı gibi tamamen farklı unsurları birleştiren durumu açıklayabilirdik. Hatta Merovenj kan bağlarının izini günümüze, Alain Poher'e, (Danimarka kraliçesinin eşi) Henri de Montpezat'ya, Pierre Plantard de Saint-Clair'e, Otto von Habsburg'a, Lorraine'in asil dükü ve Kudüs kralına kadar sürebilirdik.

Henüz gerçekten çok önemli olan sorunun cevabı elimizden kaçmaya devam ediyordu. Halen Merovenj kan bağının bugün açıklanamaz biçimde neden o kadar önemli olduğunu anlayamıyorduk. Bu iddianın günümüzdeki meselelerle ilgili olma nedenini, neden yüzyıllar boyunca pek çok seçkin insanın bağlılığını sağladığını hala anlayamıyorduk. Teknik anlamda ne kadar meşru olursa olsun çağdaş bir Merovenj monarşisinin böylesi acil bir desteği neden hak ettiğini de anlamıyorduk. Fazlasıyla açıktı ki bir şeyleri gözden kaçırıyorduk.

10

SÜRÜLEN KABİLE

Akademik ve teknik anlamdaki meşruiyet dışında Merovenj Sülalesi'yle ilgili özel bir şey olabilir miydi? Bugünün insanlarını bir şekilde hakikaten ilgilendirecek bir şeyler olabilir miydi? Mevcut sosyal, politik veya dinsel kurumları etkileyebilecek hatta belki de değiştirecek bir şey olabilir miydi? Bu sorular bizi rahat bırakmamaya devam etti. Ancak henüz ortada bunlara verilecek hiçbir cevap yoktu.

Bir kez daha 'Manastır Belgeleri' derlemesini ve özellikle de tüm önemli *Dossiers Secrets*'yi taradık. Önceden bizim için hiçbir anlam taşımayan pasajları tekrar okuduk. Şimdi bir anlam ifade ediyorlardı; ama ne gizemi açıklamaya hizmet ediyor ne de şimdi ciddi bir hal alan sorulara yanıt veriyorlardı. Öte yandan halen bize anlamı belirsiz gelen pasajlar da vardı. Bu pasajlar hiçbir şekilde muammayı çözmüyor, fakat sonuçta büyük öneme sahip oldukları ispatlanan belirli doğrultularda düşünmemizi sağlıyorlardı.

Önceden keşfettiğimiz gibi, Merovenjler kendi vakanüvislerine göre, antik Truva'dan geldikleri iddiasındaydı. Ama bazı 'Manastır Belgeleri'ne göre Merovenj soyağacı Truva kuşatmasından daha eskiydi. Bazı 'Manastır Belgeleri'ne göre, Merovenj soyağacı aslında Eski Ahit'e kadar götürülebilirdi.

Örneğin *Dossiers Secrets*'deki soyağaçları arasında, sayısız dipnotlar ve notlar vardı. Bunların çoğu özel olarak antik İsrail'deki on iki kabileden birisi olan Benyamin Kabilesi'ne göndermede bulunuyordu. Böylesi referanslardan birisi Kutsal Kitap'taki üç pasaja, Tensiye 33, Yeşu 18 ve Hakimler 20 ve 21'e, göndermede bulunuyor ve bunları vurguluyordu.

Tensiye 33 on iki kabilenin her birinin kabile reisinin Musa tarafından kutsanmasını içermektedir. Benyamin için Musa şöyle der, 'Rabbin sevgilisi onun yanında emniyette oturacaktır; bütün gün onu örtüyor ve onun omuzları arasında oturuyor.' (33:12) Yani Benyamin ve torunları çok özel ve yüce kutsamayla ödüllendirilmişlerdi. Bu oldukça açık görünüyordu. Kuşkusuz, Rab'bin Benyamin'in 'omuzları arasında' oturma sözü bizi şaşırtmıştı. Bunu efsanevi Merovenj doğum lekesiyle, omuzların arasındaki kızıl haçla ilişkilendirebilir miydik? Bu bağlantı biraz zorakiydi. Öte yandan, Eski Ahit'teki Benyamin ile araştırmamızın konusu arasında diğer açık benzerlikler bulunmaktaydı. Örneğin, Robert Graves'e göre, Benyamin'in kutsal günü 23 Aralık[1] Dagobert'in de yortu günüydü. Benyamin Kabilesi'ni oluşturan üç klan arasında Süleyman Tapınağı'nın inşaatçısı ve Mason geleneğindeki merkezi figür olan Hiram'ın bağlı olduğu Ahiram klanı vardı. Bundan öte Hiram'ın en sadık havarisinin adı Benoni'ydi ve Benoni ismi aslında şaşırtıcı biçimde, ölmeden önce bebek Benyamin'in annesi Rachel tarafından verilmişti.

Dossiers Secrets'deki Yeşu 18'e yapılan ikinci Kutsal Kitap göndermesi biraz daha açıktı. Musa'nın halkının Vaat Edilmiş Topraklar'a varışı ve bölgenin belirli arazilerinin on iki kabilenin her birine paylaştırılmasından bahsediyordu. Bu paylaştırmaya göre, Benyamin Kabilesi'nin bölgesi sonradan kutsal Kudüs kenti olan alanı kapsıyordu. Yani, Kudüs Davut'un ve Süleyman'ın başkenti olmadan önce Benyamin Kabilesi'nin payına ayrılmıştı. Yeşu 18:28'e göre; "Benyaminler'in hakkı olan topraklar Tsela, ve Elef, ve Yebusi (o Yeruşalimdir), ve Gibeat, ve Kiryat, köyleriyle beraber on dört şehir. Aşiretlerine göre Benyamin oğullarının mirası budur."

Dossiers Secrets'de söz edilen üçüncü Kutsal Kitap pasajı oldukça karmaşık bir dizi olayı kapsamaktaydı. Benyamin bölgesinde yolculuk eden Levite adlı birisi Babilliler tarafından Ishtar ve Finikeliler tarafından Astarte olarak bili-

nen Sümer Ana Tanrıçası'nın bir uyarlaması olan Belial'in müminleri tarafından saldırıya uğramış ve cariyesine tecavüz edilmişti. Levite on iki kabilenin temsilcilerini şahit olarak çağırıp uğradığı zulme karşı intikam talebinde bulunmuştu ve Benyaminler'e suçluları adalete teslim etme talimatı verilmişti. Ancak, bir nedenle bunu yapmadılar ve silah gücüyle 'Belial oğulları'nı koruma sorumluluğunu üzerlerine aldılar. Sonuç Benyaminler ile geri kalan on bir kabile arasında sert ve kanlı bir savaş oldu. Düşmanlıklar sürecinde diğer kabileler Benyaminler'e kız verenlere lanet yağdırdı. Ancak savaş sona erdikten ve Benyaminler neredeyse yok edildikten sonra muzaffer İsrailliler geri alınması mümkün olmayan beddualeri nedeniyle pişmanlık duydular:

> Ve İsrailliler: Bizden hiç kimse kızını Benyamin'e karı olarak vermiyecek, diye Mitspa'da and etmişlerdi. Ve kavim Beytel'e geldi, ve orada akşama kadar Tanrı'nın önünde oturdular, ve yüksek sesle çok ağladılar. Ve dediler: Ey İsrail'in tanrısı Rab, niçin İsrail'de bu şey oldu da bugün İsrail'den bir sıpt* eksildi? (Hakimler 21:1-3)

Birkaç ayet sonra ağıt yinelenir:

> Ve İsrail oğulları kardeşleri Benyamin'den ötürü acıklanıp dediler: Bugün İsrail'den bir sıpt koparıldı. Onlara, geri kalanlara karı bulmak için ne yapalım? Çünkü onlara karı olarak kızlarımızı vermemeğe Rab'bin hakkı için and ettik. (Hakimler 21:6-7)

Ve yine tekrar:

> Ve kavim Benyamin'den ötürü acıklandılar, çünkü Rab İsrail sıptları arasında bir gedik açmıştı. Ve cemaatin ihtiyarları dediler: Kalanlara karı bulmak için ne yapalım? Çünkü Benyamin'den kadınlar helak edildiler. Ve dediler: İsrail'den bir sıpt silinmesin diye Benyamin'den kurtulanlara miras olmalıdır. Ve biz onlara kızlarımızdan karı veremeyiz; çünkü İsrail oğulları: Benyamin'e karı veren lanetli olsun, diye and etmişlerdi. (Hakimler 21:15-18)

*Ç.N. Kabile

Tüm kabilenin soyunun tükenme olasılığıyla yüzleşince, yaşlılar çabucak bir çözüm bulmuşlardı. Bethel'deki Shiloh'ta, yakında bir şenlik olacaktı ve erkekleri savaşta tarafsız kalan Shiloh kadınlarına güzel bir oyun tertiplenmişti. Hayatta kalan Benyaminler'e Shiloh'a gidip üzüm bağında pusuda bekleme talimatı verildi. Kasabanın kadınları yakındaki şenlikte dans etmek için toplandıklarında, Benyaminler'in onların üzerine saldırıp karıları olarak alacaklardı.

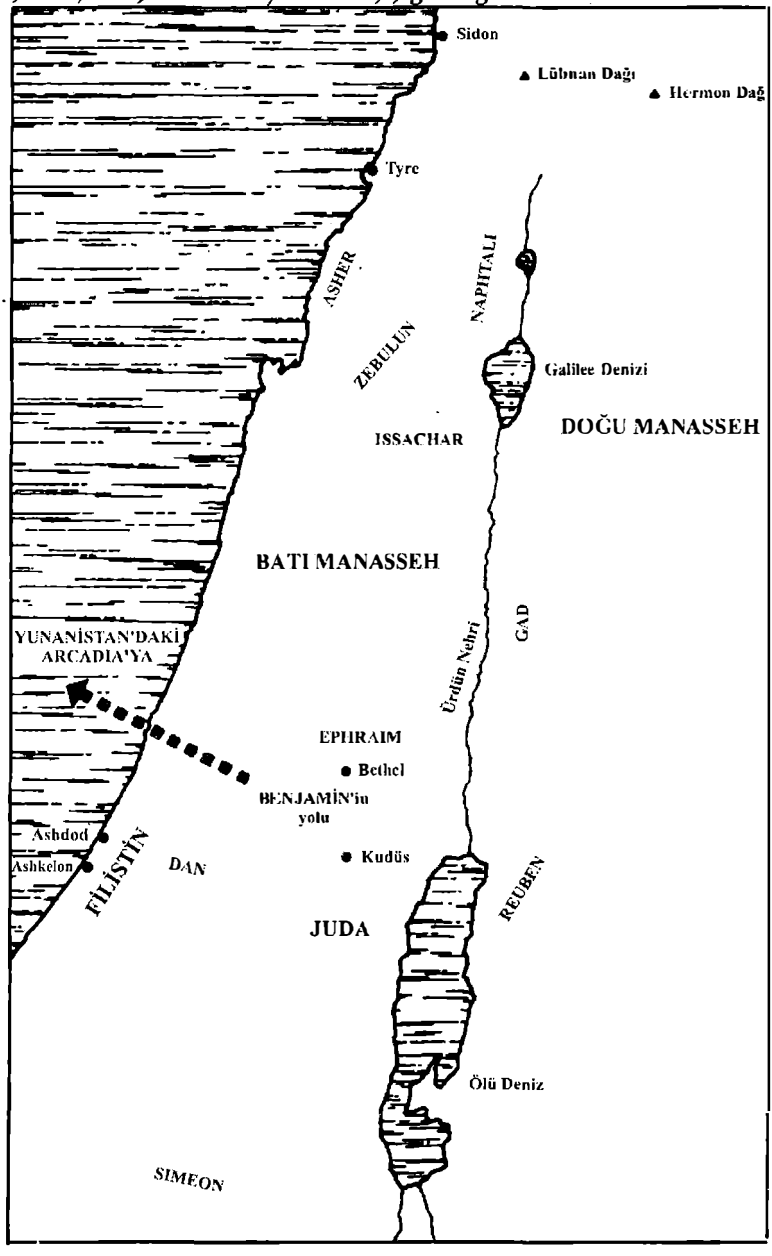
Dossiers Secrets'nin neden bu pasaja ısrarla dikkat çekmesi bütünüyle açık değildir. Ama sebep ne olursa olsun, Kutsal Kitap'ın tarihi söz konusu olduğunda şüphesiz önemlidir. Savaşın getirdiği yıkıma rağmen, sayısal anlamda olmasa da prestijlerini çabucak geri kazanmaktadırlar. Aslında, I. Samuel zamanında kendilerini toparladılar; öyle ki İsrail'e ilk kralı Saul'ü verdiler.

Benyaminler kendilerini ne kadar toparlarsa toparlasın, *Dossiers Secrets* Belial takipçileriyle savaşın çok önemli bir dönüm noktası olduğunu vurgulamaktadır. Bu savaşın patlak vermesiyle birlikte çoğu olmasa da bazı Benyaminler'in sürgüne gittiği anlaşılmaktadır. *Dossiers Secrets*'de büyük harflerle yazılmış olağanüstü bir not bulunmaktadır:

> BİR GÜN BENYAMİN'İN TORUNLARI TOPRAKLARINDAN AYRILDI; BAZISI KALDI; İKİ BİN YIL SONRA VI. GODFROI [DE BOUILLON] KUDÜS KRALI OLDU VE SİON TARİKATI'NI KURDU.[2]

İlk başta bu ikisi arasında hiçbir bağlantı yok gibiydi. Ancak, *Dossiers Secrets*'deki farklı ve bölük pörçük referansları toplayınca tutarlı bir öykü ortaya çıkmaya başladı. Bu anlatıya göre Benyaminler'in çoğu sürgüne gitmişti. Sürgün yerlerinin Yunanistan'daki Peloponnese merkezi, kısacası Arkadyalı hanedan soyuyla birleştiği Arkadya olduğu söyleniyordu. Hıristiyan devrinin başlamasına doğru bazı Töten Kabileleri'yle evlilik yoluyla karışarak Danube ve Rhine'e göç ettikleri ve sonunda Merovenjlerin en yakın ataları olan Sicambrian Frankları'nı doğurdukları söylenmektedir.

Judea, Benjamin'in soyunun kaçış güzergahı.

'Manastır Belgeleri'ne göre, Merovenjler Arkadya yoluyla Benyamin Kabilesi'nden gelmişlerdir. Yani Merovenjler sonraki torunları, örneğin Plantard ve Lorraine sülaleleri gibi, sonuçta Sami ya da İsrail kökeninden gelmekteydiler. Kudüs aslında Benyaminler'in kalıtsal hakkıysa, Godfroi de Bouillon, Kutsal Kent'e ilerlerken aslında eski ve meşru mirasını geri alıyordu. Birinci Haçlı Seferi'ne kalkışan heybetli batılı prensler arasında, Godfroi'nın Avrupa'ya geri dönmeyeceği niyetini belirterek ayrılmadan önce bütün malını mülkünü satan yegane kişi olması anlamlıdır.

Söylemek bile gereksiz, Merovenjlerin Benyamin kökeninden gelip gelmediklerinin doğruluğunu bulmamızın hiçbir olanağı yoktu. 'Manastır Belgeleri'ndeki bilgi hiçbir türden doğrulamanın, kaydın elde edilemeyeceği çok uzak, çok karanlıkta kalmış bir geçmişle bağlantılıydı. Fakat iddialar ne özellikle benzersiz ne de özellikle yeniydi. Tersine uzunca bir süredir belirsiz söylentiler ve muğlak gelenekler şeklinde ortalıkta dolanıyordu. Bir örnekten bahsetmek gerekirse, Proust bir eserinde buna dikkat çeker ve daha yakın zamanda, romancı Jean d'Ormesson bazı soylu Fransız ailelerinin, Yahudi kökeninden geldiğini belirtir. Roger Peyrefitte, yurttaşlarını mahcup ederek 1965'teki bir romanında yankılanan bir sesle Fransız soylularının tümünün ve Avrupa soylularının ise çoğunun sonuçta Yahudi olduğunu doğrulamaktadır.

Aslında ispatlanamaz olsa da ne bu tartışma ne de 'Manastır Belgeleri'nde Benyamin Kabilesi'ne atfedilen sürgün ve göç bütünüyle mantık dışıdır. Benyamin Kabilesi, çoğunlukla bir boğa veya buzağı ile ilişkilendirilen bir Ana Tanrıça şeklinde olan Belial'in takipçileri için silaha sarılmışlardı. Benyaminler'in de aynı tanrıçaya hayranlık duyduklarına inanma gerekçemiz vardır. Aslında, fazlasıyla anlamlı şekilde Poussin'in en ünlü tablolarından birisine de konu olan, Mısırdan Çıkış'taki Altın Buzağı Tapınması özel bir Benyamin ayini olabilir.

Diğer on bir İsrail kabilesine karşı savaşlarını takiben Benyaminler sürgüne gitme gereği nedeniyle batıya, Finike kıyılarına doğru kaçtılar. Finikeliler büyük sayılarda mülteci

taşıma kapasitesi olan gemilere sahiplerdi. Onlar da Cennet'in Kraliçesi Asterte biçiminde Ana Tanrıça'ya taptıklarından, belli ki kaçak Benyaminler'in müttefikleri olabilirler.

Benyaminler'in gerçekten Filistin'den toplu bir göçü olduysa buna ilişkin artakalan kayıtlar olması beklenebilir. Yunan efsanesinde bulunmaktadır. Kız kardeşleriyle birlikte gemiyle Yunanistan'a gelen Kral Belus'un oğlu Danaus adındaki birisine dair efsane vardır. Kız kardeşlerinin Arkadyalılar'ın kabul edilen tapıncı olan Ana Tanrıça tapıncını tanıttıkları söylenmektedir. Robert Graves'e göre, Danaus Efsanesi Peloponnesus'a 'Filistin'den gelen kolonicilerin' varışını kayıt altına almaktadır[3]. Graves, Kral Belus'un aslında Beal veya Bel belki de Eski Ahit'teki Belial olduğunu belirtmektedir. Ayrıca Benyamin Kabilesi klanlarından birinin Bela klanı olduğunu belirtmek de önemlidir.

Arkadya'da Ana Tanrıça tapıncı yalnızca gelişmekle kalmayıp Yunanistan'ın diğer bölgelerindekinden çok daha uzun süre varlığını korudu. Demeter Tapınması'yla, sonra da Diana veya Artemis Tapınması'yla ilintilendirildi. Bölgesel düzeyde Ardunia olarak bilinen Artemis Ardennes'in koruyucu tanrısı oldu ve ilk kez Sicambrian Frankları tarafından şimdiki Fransa topraklarına tanıştırılan da Ardennes'di. Artemis totemi, oğlu Arkadya'nın ayı çocuğu ve koruyucusu Arkas olan dişi ayı Kallisto'ydu. Gökyüzüne Artemis tarafından taşınan Kallisto, Ursa Major, Büyük Ayı takımyıldızı olmuştu. Bu anlamda Merovenj Sülalesi'nde 'Ursus' isminin tekrar tekrar kullanılmasında tesadüfün ötesinde şeyler vardır.

Her ne olursa olsun mitolojiyi bir kenara bırakacak olsak da Arkadya'ya Yahudi göçünü belirten başka kanıtlar da vardır. Klasik dönemlerde Arkadya olarak bilinen bölge güçlü, militarist Sparta devleti tarafından yönetiliyordu. Spartalılar eski Arkadya kültürünün büyük bir bölümünü özümsemişlerdi ve aslında efsanevi Arkadyalı Lycaeus gerçekte Sparta Yasası'nı düzenleyen Lycurgus ile birlikte tanımlanabilirdi. Delikanlılığa geçiş dönemlerinde Spartalılar, Merovenjler gibi uzun olan saçlarına özel, sihirli bir önem atfederlerdi. Bir otoriteye göre, 'saçlarının uzunluğu fiziksel

kuvvetlerini gösterirdi ve kutsal bir sembol olmuştu[4]'. Bundan öte hem Apocrypha'daki Makkabiler'in her iki kitabı Spartalılar ile Yahudiler arasındaki bağlantının üzerinde durur. II. Makkabi bazı Yahudiler'in 'akrabalıkları nedeniyle bir koruma bulma umuduyla Lacedaemonianlar'a gitmeye çalıştığından' bahseder[5]. I. Makkabi açıkça şunu vurgular, 'Spartalılar ve Yahudilerle ilgili bir yazıda, din kardeşi oldukları ve İbrahim'in ailesinden geldikleri keşfedilmişti[6].'

Bu nedenle Arkadya'ya bir Yahudi göçü olasılığını en azından tanıyabilirdik, böylelikle 'Manastır Belgeleri' doğruluğu ispatlanamasa da bir kenara da atılamazdı. Frank kültüründeki Sami etkisi anlamında güvenilir arkeolojik kanıtlar vardır. Finike ya da Sami ticaret güzergahları Bordeaux'dan Marsilya'ya ve Narbonne'a, bütün bir güney Fransa'dan geçer. Ayrıca Rhone'a kadar uzanır. M.Ö. 700-600'de, yalnızca Fransa kıyısında değil, ülkenin iç kesimlerinde Carcassonne ve Toulouse gibi yerlerde de Finike yerleşimleri vardı. Bu alanlarda bulunan kalıntıların pek çoğu Sami kökenine sahip bulunmaktaydı. Bu durum pek de ilginç değildir. Milattan önce 9. yüzyılda Tyre'nin Finikeli kralları İsrail ve Yahudi krallarıyla evlilik yoluyla birleşmiş, böylece kendi halkları arasında yakın bir ilişkiye yol açacak olan bir hanedanlık akrabalığı oluşturmuşlardı.

Kudüs'ün M.S. 70 yılında yağmalanması ve Tapınağın yıkılması, Yahudiler'in Kutsal Topraklar'dan kitlesel göçünü teşvik etti. Bu nedenle M.S. 79'da Vezüv'ün patlaması sonucu üzeri kaplanan Pompei kentinde bir Yahudi topluluğu bulunuyordu. Fransa'nın güneyindeki bazı kentler de örneğin Arles, Lunel ve Narbonne, aynı zamanlardaki Yahudi göçmenler için bir sığınak oluşturuyordu. Yahudi halkların Avrupa'ya, özellikle de Fransa'ya akını I. yüzyılda Kudüs'ün düşmesinden önceydi. Aslında Hıristiyan döneminden önce başlayan bir süreçti. M.Ö. 106 ile 46 arasında Roma'da bir Yahudi kolonisi kurulmuştu. Uzun zaman geçmeden böylesi bir koloni yukarılarda, Köln'deki Rhine'de de kurulmuştu. Bazı Roma lejyonları efendilerine Avrupa'nın her yerinde eşlik eden Yahudi köle birlikleri içeriyordu. Bu kölelerin pek çoğu sonuçta özgürlüklerini kazandı,

satın aldı veya başka bir şekilde sağladı ve topluluklar oluşturdu.

Bütün bunlardan dolayı Fransa geneline yayılmış pek çok özel Sami yer ismi vardır. Bunların bazıları tam da Eski Merovenj anayurdunda konumlanmıştır. Örneğin Stenay'dan birkaç kilometre uzaklıkta, Dagobert'in öldürüldüğü Woevres Ormanı'nın dibinde Baalon adında bir köy yer alır. Stenay ile Orval arasında Avioth adında bir kasaba bulunmaktadır. Lorraine'deki Sion dağının, ilham tepesinin, esas adı Semita Dağı'dır[7].

Yine, 'Manastır Belgeleri'ndeki iddiaları ispatlayamazken, tamamen de inanamıyoruz. Kuşkusuz onların en azından akla yatkın hale kılan yeterince kanıt bulunmaktadır. 'Manastır Belgeleri'nin doğru olabileceğini, Merovenjlerin ve onlardan gelen çeşitli soylu ailelerin Sami kaynaklardan geliyor olabileceğini kabul etmeye mecburduk.

Fakat bütün hikaye bu muydu? Yüzyıllar boyunca böylesi çok yaygara ve entrika, böylesi çok dalavere ve ıstırap, böylesi çok uyuşmazlık ve anlaşmazlık ortaya çıkaran olağanüstü gizem gerçekten de bu olabilir miydi? Yalnızca kayıp bir kabile efsanesi miydi? Bu bir efsane değil hakikat olsa da Sion Tarikatı'nı ve Merovenj Hanedanı'nın talebini oluşturan nedeni gerçekten açıklayabilir miydi? Gerçekten de Leonardo ve Newton gibi insanların bağlılıklarını ve Guise ile Lorraine ailelerinin faaliyetlerini, Kutsal Ayin Kardeşliği'nin gizli çabalarını, 'İskoç Ayini' Farmasonluğunun anlaşılması zor sırlarını açıklayabilir miydi? Benyamin Kabilesi'nden geliyor olmak neden böylesi inanılmaz bir sır oluşturuyordu? Belki de en önemlisi Benyamin Kabilesi'nden geliyor olmak günümüzde neden önemliydi ki? Sion Tarikatı'nın bugünkü faaliyetlerine ve hedeflerine nasıl açıklık getirebilirdi?

Araştırmamız özellikle Sami ve Yahudi çıkarlarını içeriyorsa, bundan öte neden özel olarak pek çok tutkulu Hıristiyan nitelik taşıyan bileşenler de içermekteydi? Örneğin Clovis ile Roma Kilisesi arasıdaki antlaşma; Godfroi de Bouillon'un açıkça belirtilen Hıristiyanlığı ve Kudüs'ün fethi; Catharların ve Tapınak Şövalyeleri'nin sapkın ama yine de

Hıristiyan düşünceleri; Kutsal Ayin Kardeşliği gibi dindar kurumlar; 'Batıni, aristokratik ve Hıristiyan' olan Farmasonluk ve Kilise'nin üst rütbeli prenslerinden Boudet ve Sauniere gibi yerel köy papazlarına kadar pek çok Hıristiyan rahibinin işin içinde olması...

Merovenjler sonuç olarak Yahudi kökenli olabilirdi; ama bu öyle olsa da bize göre esasen önemsiz bir ayrıntıydı. Araştırmamızın altında yatan asıl sır her ne ise, kaçınılmaz biçimde Tevrat Yahudiliği ile değil Hıristiyanlıkla ilişkili olduğu anlaşılıyordu. Kısacası, Benyamin Kabilesi, en azından şu an için bizi başka yerlere çeken bir tartışma konusu gibi görünüyordu. Ancak ne kadar önemli olursa olsun, bundan daha büyük önem taşıyan bir şey vardı. Bizler hala bir şeyi gözden kaçırıyorduk.

ÜÇ

KANBAĞI

11

KUTSAL KASE

Gözden kaçırdığımız ne olabilirdi? Ya da yanlış yerde aradığımız şey ne olabilirdi? Yoksa önceden gözlerimizin önünde olup da bir nedenle gözden kaçırdığımız bazı parçalar mı vardı? Saptayabildiğimiz kadarıyla, hiçbir maddeyi, kabul edilmiş tarih okullarının hiçbir verisini kaçırmamıştık. Ama belgelenmiş tarihin 'istenmeyen' bir yerinde başka bir şeyler, kendimizi sınırlamaya çalıştığımız somut gerçekler yatıyor olabilir miydi?

Elbette ki araştırmamız boyunca tekrar tekrar ortaya çıkarak, ısrarlı ve ilgi çekici kararlılıkla kendisini ören, herkesin inanılmazlığını kabul edeceği bir konu vardı. Bu gizemli bir konu olarak Kutsal Kase olarak biliniyordu. Örneğin çağdaşları tarafından Catharların Kutsal Kase'ye sahip olduklarına inanılmaktaydı. Tapınak Şövalyeleri de çoğunlukla Kutsal Kase'nin koruyucuları olarak görülüyordu ve Kutsal Kase masalları esasen Tapınak Şövalyeleri'nin kuruluşuyla şahsen ilgili olan Champagne Kontu'nun sarayından yayımlanıyordu. Tapınak Şövalyeleri baskıya uğradıkları zaman, bunun ötesinde resmi Engizisyon raporlarına göre, taptıkları söylenen acayip kafalar ele geçirildiği zaman, geleneksel olarak örneğin güç verme, toprağa verimlilik getirme gibi pek çok nitelikler Kutsal Kase'ye atfedilmekteydi.

Araştırmamız süresince sayısız diğer bağlamlarda da Kutsal Kase'ye rastlamıştık. Josephin Peladan'ın ve Claude Debussy'nin 19. yüzyılın sonundaki gizil çevreleri gibi bazıları görece daha yakın tarihliydi. Diğerleri çok eskiydi. Örneğin, Ortaçağ efsanesine ve Lohengrin halkbilimine göre Godfroi de Bouillon, Kuğu Şövalyesi'nden gelmişti ve masallarda Lohengrin, önceki Kutsal Kase öykülerinin kahramanı olan Perceval ya da Parzival'in oğluydu. Bundan öte güney Fransa'daki Ortaçağ prensliğinin hükümdarı Guillem de Gellone, Charlemagne saltanatı sırasında Kutsal Kase vakanüvislerinin en önemlisi olan Wolfram von Eschenbach'ın bir şiirinin kahramanıydı. Aslında Wolfram'ın şiirinde Guillem'in bir şekilde gizemli 'Kase Ailesi'yle bağlantılı olduğu söyleniyordu.

Kutsal Kase ve bunun gibi konuların araştırmamıza bulaşması sadece tesadüfî ve rastlantısal mıydı? Yoksa Kutsal Kase gerçekte her ne ise, bunun altında yatan ve düşünülemez bir biçimde onu araştırmamıza bağlayan bir süreklilik mi vardı? Bu noktada sersemletici bir soruyla karşı karşıya kalmaktaydık. Kutsal Kase katıksız bir hayalden öte bir şey olabilir miydi? Aslında bir şekilde var olabilir miydi? Gerçekten de Kutsal Kase diye böylesi bir şey olabilir miydi? Veya Kutsal Kase'nin bir sembol olarak kullanıldığı herhangi bir ölçüde somut bir şey mi vardı?

En azından şu söylenebilirdi ki bu soru kesinlikle heyecan verici ve kışkırtıcıydı. Aynı zamanda bizi çok uzaklara, düzmece spekülasyonlar alanına götürüyordu. Ancak dikkatimizi Kutsal Kase masallarına yöneltmemize hizmet ediyordu. Kutsal Kase masalları, kendi başlarına bir dizi şaşırtıcı ve açıkça konuyla ilgili bilmeceler ortaya atıyordu.

Genel olarak Kutsal Kase'nin bir şekilde İsa ile bağlantılı olduğu varsayılmaktadır. Geleneksel bazı anlatılara göre *Son Akşam Yemeği*'nde İsa ve havarilerinin bir şeyler içmek için kullandığı kupaydı. Diğer bazı geleneksel anlatılara göre, Arimathealı Yusuf'un, çarmıha gerildiği sırada İsa'nın kanını biriktirdiği kupaydı. Diğer bazı geleneksel anlatılara göreyse Kutsal Kase iki olayda da kullanılmıştı. Ama eğer Kutsal Kase, İsa ile bu kadar şahsi biçimde ilintilendiriliyor-

sa veya gerçekten var olduysa neden bir yüzyıldan fazla zaman buna yönelik hiçbir atıfta bulunulmamıştı? Bütün bu geçen süre içerisinde neredeydi? Neden önceki edebiyat, halkbilimi ya da geleneksel anlatılarda ortaya çıkmamıştı? Neden konuyla yoğun ilgisi olan böylesi bir şey ve bunun Hıristiyan alemi açısından önemi o kadar uzun süre boyunca üzeri kapalı kalmıştı?

Bundan daha da kışkırtıcı olanı Kutsal Kase neden sonuç olarak özellikle Haçlı Seferleri'nin en tepesinde su yüzüne çıkmıştı? On yüzyıl boyunca görünüşte var olmayan bu esrarengiz nesnenin tam da zamanında, Kudüs Frank Krallığı görkeminin doruğundayken, Tapınak Şövalyeleri güçlerinin zirvesindeyken, Cathar sapkınlığı hızla Roma inancını gerçekten yerinden etme tehdidi kazanmaktayken böyle bir statü kazanması tesadüf müydü? Bu koşulların birleşmesi tamamen rastlantısal mıydı? Yoksa aralarında bağlantı mı vardı?

Bu türden boğucu ve yıldırıcı sorularla dikkatimizi Kutsal Kase masallarına çevirdik. Araştırmamızdaki yinelemelerin gerçekten de rastlantısal mı yoksa bir şekilde değerli olduğu kanıtlanabilen bir şablonun göstergesi mi olduğunu yalnızca bu 'hayalleri' yakından inceleyerek belirlemeyi umut edebilirdik.

Kutsal Kase Efsanesi

Yirminci yüzyıldaki ciddi çalışmaların çoğu Kutsal Kase masallarının sonuç olarak bir yılın ölümü ve yeniden doğuşu olan mevsimlerin döngüsüyle bağlantılı dinsel bir törene, Pagan bir temele sahip olduğu inancına dayandığı noktasına uzlaşmaktadır. En ilkel kökenlerinde doğrudan olmasa da yakın biçimde Ortadoğu'daki Tammuz, Attis, Adonis ve Osiris'ten türeyen bir bitki tapıncı içerdiği görülebilir. Böylece, hem İrlanda hem Galler mitolojisinde ölüme, yeniden doğuşa ve yenilenmeye yapılan tekrarlanan göndermelerin yanı sıra topraktaki benzeri bir yeniden canlanma süreci olan verimsizliğe ve verimliliğe de göndermeler vardır. Bu tema anonim bir 14. yüzyıl İngiliz şiirinde, *Sir Sawain ve*

Yeşil Şövalye'de ana temayı oluşturur. Belli ki daha eski malzemeleri sunuyor olsa da kabaca Kutsal Kase masallarıyla aynı çağdan gelen bir Galler efsaneleri derlemesi olan *Mabinogion*'da, gece karanlığında içine atılan ölü savaşçıların ertesi sabah yeniden diriltildiği gizemli bir 'yeniden-doğuş kazanı' vardı. Bu kazan sıklıkla Bran adında dev bir kahramanla ilişkilendirilirdi. Bran ayrıca düz ve büyük bir tabağa sahipti ve bazen Kutsal Kase'ye de atfedilen bir nitelik gibi 'birisi ondan nasıl bir yemek isterse anında tabağın üzerinde beliriyordu'. Bundan öte, yaşamının sonunda Bran'ın başının kesildiği ve kafasının bir tür uğur olsun diye Londra'ya getirildiği söyleniyordu. Burada yalnızca toprağın verimliliğini sağlama almakla kalmayıp aynı zamanda bazı gizli güçlerle işgalcileri geri püskürten bir dizi sihirli şeyler yaptığı söylenmekteydi.

Bu temaların pek çoğu sonradan Kutsal Kase masallarına eklendi. Bran'ın, kazanı ve tabağıyla sonraki Kutsal Kase kavramlarına katkıda bulunduğu konusunda şüphe yoktur. Bran'ın kafası yalnızca Kutsal Kase ile değil Tapınak Şövalyeleri'nin taptığı ileri sürülen kafalarla da benzer özellikler taşımaktadır.

Kutsal Kase masallarının pagan temeli Sir James Frazer'ın *Altın Dal*'ından günümüze kadar bilim insanları tarafından enine boyuna dikkatlice incelenmiştir. Fakat 12. yüzyılın ortalarıyla sonları arasında Kutsal Kase masallarının özgün pagan temeli tuhaf ve fazlasıyla önemli bir değişime uğradı. Kutsal Kase, araştırmacıların soruşturmalarından yakasını sıyırabilen anlaşılmaz bir yolla çok benzersiz ve özgün bir biçimde Hıristiyanlıkla, görece daha alışılmışın dışında bir Hıristiyanlık biçimiyle ilişkilendi. Bazı anlaşılmaz karışımlar temelinde, Kutsal Kase kaçınılmaz biçimde İsa'yla ilintilendirildi. Burada pagan ve Hıristiyan geleneklerinin basit bir kaynaşmasından öte bir şeylerin olduğu anlaşılmaktadır.

İsa ile gizemli biçimde bağlantılı bir hatıra olarak Kase, bugün bile hayal gücüyle oynayan geniş bir miktarda masallar veya uzun öyküsel şiirler ortaya çıkarmıştır. Kilisenin onayı olmamasına rağmen, bu masallar neredeyse bir yüz-

yıl boyunca gelişmiş, yaşam aralığı fazlasıyla ilginç biçimde Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın 1188'de Sion Tarikatı'ndan ayrılışından sonraki zamanla yakın bir paralellik gösteren, istenilen niteliklere sahip bir kült olmuşlardır. 1291'de Kutsal Topraklar'ın düşmesi ve 1307 ile 1314 arasında Tapınak Şövalyeleri'nin feshedilmesiyle birlikte Kutsal Kase masalları da iki yüzyıl kadar bir zaman boyunca daha tarih sahnesinden silindi. Ardında, 1470'te aynı tema Sir Thomas Malory tarafından ünlü eseri *La Mort d'Arthur* (Arthur'un Ölümü)'nde yeniden ele alındı ve batı kültüründe o zamandan beri az çok çöze çarpan bir tema olarak kaldı. Her zaman bütünüyle edebi bir bağlamda da kalmadı. Almanya'daki Nasyonal Sosyalist hiyerarşinin bazı üyelerinin aslında Kutsal Kase'nin fiziksel anlamda var olduğuna inandıklarını ve bu amaçlı kazıların Fransa'nın güneyindeki savaş sırasında gerçekleştirildiğini gösteren, çok sayıda belgeye dayalı kanıtlar olduğu görülmektedir[1].

Malory'nin zamanında Kase olarak bilinen gizemli nesne bugün kendisine atfedilenden az çok farklı bir kimlikle algılanmıştı. 'Arimathea'lı Yusuf'un sonradan İsa'nın kanıyla doldurduğu Son Akşam Yemeği kupası olduğu söylenmekteydi. Bazı anlatılara göre, Kutsal Kase 'Arimathea'lı Yusuf tarafından İngiltere'ye, daha da kesin söylemek gerekirse Glastonbury'e getirilmişti. Diğer anlatılara göre Magdalena tarafından Fransa'ya getirilmişti. Ta 4. yüzyıldaki efsaneler, Kutsal Topraklar'dan kaçan ve Marsilya yakınlarına yerleşen, bu nedenle buradaki sözde kalıntılarına hala saygı gösterilen Magdalena'yı betimlemektedir. Ortaçağ anlatılarına göre, Kutsal Kase'yi yanında Marsilya'ya taşımıştır. 15. yüzyılda bu gelenek 'Kase kupalar' biriktiren Kral René d'Anjou gibi kimseler için çok büyük önem taşıyordu.

Fakat daha önceki efsaneler Magdalena'nın bir kupayı değil Kutsal Kase'yi Fransa'ya getirdiğini söyler. Yani, Kase'nin basitçe kupayla birleştirilmesi görece daha geç bir gelişmedir. Malory bu kolay birleşmeyi sürdürmüştür ve ondan beri bu herkesçe bilinen bir gerçek olmuştur. Ama Malory aslında özgün kaynaklarıyla dikkate değer bir özgürlük sahibiydi. Bu özgün kaynaklarda, Kase bir kupadan daha

fazla bir şeydi. Kase'nin gizemli yönleri Malory'nin methettiği şövalyelikten çok daha önemliydi.

Çoğu bilim insanının görüşüne göre ilk hakiki Kutsal Kase masalı 12. yüzyıl sonundan, Kudüs'ün düşmesine ve Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'yla Sion Tarikatı arasında olduğu söylenen kopmaya tanıklık eden nihai yıl olan 1188 sıralarından kalmadır. Söz konusu masalın adı *Le Roman de Perceval* veya *Le Conte del Graal*'dır (Kase Masalı). Yazarı Champagne Kontu'nun sarayında belirsiz bir mevki sahibi olan Chretien de Troyes adında biridir.

Chretien'in yaşam öyküsüne dair bilinen çok az şey vardır. Champagne Sarayı'yla bağlantısı Kase masalından önce yazdığı Champagne Kontesi Marie'ye adanmış olan çok sayıda eserden anlaşılmaktadır. Aralarında Lancelot'la ilgilenen ve bir Kase'ye benzer hiçbir şeyden bahsetmeyen bir romanın da olduğu bu zarif roman külliyatıyla Chretien, 1180'lerde kendi adına görkemli bir ün salmıştı. Önceki eseri düşünüldüğünde benzeri bir damardan gitmesi beklenebilirdi. Ancak yaşamının sonuna doğru Chretien dikkatini yeni, o güne dek açıkça belirtilmemiş bir temaya çevirdi ve bugün bize ulaştığı şekliyle Kutsal Kase resmi anlamda batı kültür ve bilinç sahnesine ilk kez çıkmış oldu.

Chretien'nin Kutsal Kase masalı Marie de Champagne'a değil Flanders Kontu Philippe d'Alsave'a adanmıştı[2]. Bu şiirin başlangıcında Chretien bu eserin özel olarak Philippe'in ricasıyla yazıldığını ve öyküyü ilk elden duyduğu kişinin Philippe olduğunu bildirmektedir. Eser sonraki Kutsal Kase anlatıları için genel bir şablon geliştirir ve bir prototip oluşturur. Başkahramanının ismi 'Dul Kadının Oğlu' olarak betimlenen Perceval'dir. Bu isim kendi içinde hem anlamlı hem de ilgi çekicidir. Uzun süre belirli düalist ve Gnostik sapkınlar tarafından bazen kendi peygamberleri bazen de İsa için kullanılmıştır. Sonradan Farmasonlukta el üstünde tutulan bir mertebe olmuştur.

Dul kalan annesini ardında bırakan Perceval, şövalyeliğini kazanmak için gezintiye çıkar. Seyahatleri sırasında şatosunda gece barınması teklif edilen esrarengiz balıkçı adamla, ünlü 'Balıkçı Kral'la karşılaşır. O akşam Kase orta-

ya çıkar. Şiirin ne bu noktasında ne de sonraki bölümlerde İsa ile bağlantı kurulmaz. Aslında okuyucu bu konuda çok az şey öğrenir. Ona bunun ne olduğu bile anlatılmaz. Ama genç bir bakire tarafından taşınmaktadır, altındandır ve mücevherlerle süslüdür. Perceval bu gizemli nesneye ilişkin bir soru sormasının, 'onunla kime hizmet ediliyor' sorusunu sormasının beklendiğinden habersizdir. Soru belirgin biçimde muğlaktır. Eğer Kase bir tür kap veya tabak olsaydı, sorunun anlamı 'ondan kim yemeye niyetleniyor' olabilirdi. Veya soru daha anlaşılır biçimde şöyle de ifadelendirilebilirdi: 'Kutsal Kase'ye hizmet etme ayrıcalığıyla kime (şövalyelik anlamıyla) hizmet edilmektedir?' Bu sorunun anlamı ne olursa olsun, Perceval soru sormayı ihmal eder ve ertesi sabah uyandığında, şato boştur. Sonradan öğrendiğine göre, soru sormayı unutması bitkilerin feci biçimde yok olmasına neden olur. Ardından kendisinin 'Kutsal Kase Ailesi'nden olduğunu ve Kutsal Kase'nin güçlendirdiği gizemli 'Balıkçı Kral'ın aslında kendi amcası olduğunu öğrenir. Perceval tuhaf bir itirafta bulunur. Kutsal Kase deneyiminden dolayı mutsuz olduğundan, Tanrı'yı sevmeyi ya da Tanrı'ya inanmayı bıraktığını ilan eder.

Chretien'in şiirinin bitirilmemiş olduğu gerçeği hepsinden şaşırtıcıdır. Chretien 1188 sıralarında, kuvvetle muhtemelen eseri tamamlayamadan ölmüştü, eseri tamamlamış olsa bile geriye hiçbir kopya kalmadı. Böyle bir kopya varsa, 1188'deki Troyes'daki bir yangında yok edilmiş olabilir. Bu nokta üzerinde çalışılması gereklidir ama bazı bilim insanları bu yangının belirli bir kuşku yaratarak şairin ölümüyle aynı zamana denk geldiğini bulmuşlardır.

Yine de Chretien'in Kutsal Kase öykü uyarlaması, kendi içinde bir öncü rolü taşımasından dolayı önemlidir. Sonraki elli yıl boyunca Troyes Sarayı'nda ilk kez ortaya çıkardığı bu konu bir çalı yangını gibi Batı Avrupa'ya yayılacaktı. Ancak aynı zamanda konuyla ilgilenen çağdaş uzmanlar sonraki Kutsal Kase masallarının bütünüyle Chretien'den çıkmadığı; ancak büyük olasılıkla Chretien'den önceki tarihli en az bir diğer kaynağa daha dayandığı noktasında uzlaşmaktadırlar. Çoğalması sırasında Kutsal Kase öyküsü,

Chretien'in şiirinde yalnızca ikincil bir şahsiyet olan Kral Arthur'la yakından ilintilendirilmiştir. Aynı zamanda İsa ile de arasında bağ kurulmuştur.

Chretien'in uyarlamasını izleyen sayısız Kutsal Kase masalları arasında üçü konuyla ilgisi nedeniyle bizim özel ilgimizi çekti. Bunlardan birisi, *Roman de l'Estoire dou Saint Graal*, Robert de Boron tarafından 1190 ile 1199 yılları arasında bir tarihte yazılmıştı. Haklı olunsun olunmasın Robert sıklıkla Kase'yi bir Hıristiyan sembolü yaparak itibar kazandığı söylenir. Robert'in kendisi bunu Chretien'den epeyce farklı daha önceki bir kaynaktan aldığını belirtmektedir. Şiirinden ve özellikle de Kutsal Kase'nin Hıristiyan niteliğinden söz ederken, sırları kendisine açıklanan 'harika bir kitap'tan söz eder[3].

Bu anlamda Robert'in kendisinin mi Kutsal Kase'yi Hıristiyanlaştırdığı yoksa ondan önce başka birisinin mi bunu yaptığı belirsizdir. Bugünkü otoritelerin çoğu bu olasılıklardan ikincisine meyillidir. Ancak Robert de Boron'un hikayesinin Kutsal Kase'ye bir tarih kazandıran ilk anlatı olduğu konusunda kuşku yoktur. Kutsal Kase, açıkladığına göre, *Son Akşam Yemeği*'nin kupasıdır. Sonradan İsa çarmıhtan çıkarılırken onu Kurtarıcı'nın* kanıyla dolduran Arimathealı Yusuf'un eline geçmiştir ve Kase'ye sihirli bir nitelik veren de bu mukaddes kandır. Robert devam eder: Çarmıha Gerilme'den sonra Yusuf'un ailesi, Kase'nin bekçileri olmuştur. Robert'a göre Kutsal Kase Masalları bu özel ailenin maceralarını ve gelgitlerini içerir. Arimathea'nın oğlunun isminin Galahad olduğu söylenir. Kutsal Kase onu İngiltere'ye taşıyan ve balıkçı Kral olan Yusuf'un eniştesi Brons'a geçer. Chretien'in şiirindeki gibi, Perceval 'Dul Kadın'ın Oğlu'dur ama aynı zamanda 'Balıkçı Kral'ın da torunudur.

Robert'in Kutsal Kase uyarlaması bir dizi önemli noktalarda Chretien'in uyarlamasından ayrılır. Her iki uyarlamada da Perceval 'Dul Kadın'ın Oğlu'dur ama Robert'in uyarlamasında Balıkçı Kral'ın yeğeni değil torunudur ve böylece Kutsal Kase Ailesi'yle daha da doğrudan ilişkilidir. Chretien'in anlatımı kronolojik açıdan belirsizken, Arthur döne-

Ç.N. İsa'nın

mindeki Robert'in öyküsü oldukça kesindir. Robert'e göre, Kase öyküsü İngiltere'de geçer ancak Arthur çağında değil 'Arimathea'lı Yusuf zamanında geçmektedir.

Robert'in yazdığıyla pek çok ortak noktası olan başka bir Kutsal Kase masalı daha vardır. Aslında aynı kaynaklardan alındığı anlaşılabilir; ama bu kaynaklardan yararlanışı çok farklıdır ve şüphesiz daha ilginçtir. Söz konusu masal *Perlesvaus* adıyla bilinir. Robert'in şiiriyle aynı zamanlarda, 1190 ile 1212 arasında o zamanın geleneklerine ters düşerek kimliğinin belirsiz kalmasını tercih eden bir yazar tarafından yazılmıştır. Anlaşmalı şairlerin yüksek mevki sahibi oldukları düşünüldüğünde, böylesi masallar yazılmasının uygunsuz ya da yakışıksız olduğunu düşünen bir meslekle, bir Tarikat düzeni veya askeri düzenle ilişkisi yoksa böyle davranması gariptir. Aslında *Perlesvaus* ile ilgili metne bağlı kanıtların ağırlığı durumun bu olduğunu işaret etmektedir. En azından bir çağdaş uzmana göre, *Perlesvaus* aslında bir Tapınak Şövalyesi tarafından yazılmıştı[4]. Elbette ki böylesi bir varsayımı destekleyen kanıt bulunmaktadır. Örneğin Töten Şövalyeler kendi saflarında isimsiz şairleri cesaretlendirir ve korurlardı ve bu tür bir teamül Tapınak Şövalyeleri tarafından da oluşturulmuş olabilir. Bundan öte, *Perlesvaus*'un yazarı, şiirin akışı sırasında, savaş gerçeklerine, zırh ve ekipman, strateji ve taktikler, silahlar ve insan bedeni üzerindeki etkilerine dair alışılmadık ölçüde ayrıntılı bilgiyi açığa çıkarmaktadır. Örneğin yaralanmaların grafik betimlemesi diğer hiçbir Kutsal Kase Masalı'nın tipik özelliği olmayan gerçekçi, abartılmamış deneyimlerin, ilk elden savaş deneyiminin kanıtıdır.

Perlesvaus aslında bir Tapınak Şövalyesi tarafından yazılmamış olsa da Tapınak Şövalyeleri'ni Kutsal Kase ile ilişkilendirilerek somut bir temel sağlamış oluyordu. Tarikattan ismiyle söz edilmese de şiirdeki görünüşü diğerleriyle karıştırılmayacak kadar açıktı. Perceval, gezintileri sırasında tesadüfen bir şatoda bulunmaktadır. Bu şato Kutsal Kase evi değildir, besbelli ki Kutsal Kase ile aşina olan bir din adamları grubunun 'üyelerine' ev sahipliği yapmaktadır. Perceval buraya kendisini alkışlayarak karşılayan iki 'Üstad' ve otuz

üç diğer adamın tarafından karşılanmaktadır. 'Beyaz giysilere bürünmüşlerdi ve birçoğunun göğsünün ortasında kızıl bir haç vardı ve hepsi aynı yaşlarda görünüyordu[5].' Bu gizemli 'Üstad'lardan birisi, yalnızca birkaç seçilmiş kişiye ihsan edilen bir deneyim sonucunda Kutsal Kase'yi şahsen gördüğünü belirtmektedir. Ayrıca Perceval'in soyunu tanıdığını da belirtmektedir.

Chretien'in ve Robert'in şiirleri gibi *Perlesvaus* da soya devasa bir vurgu yapar. Çok sayıda yerde Perceval'in soyu 'en mukaddes' soy olarak tanımlanır. Diğer yerlerde belirgin biçimde Perceval'in 'Arimathealı Yusuf'un soyundan olduğu' ve 'bu Yusuf'un onun [Perceval'in] annesinin amcası, yedi yıl boyunca Pilatus'un askeri olduğu' vurgulanır[6].

Bununla birlikte Perlesvaus Yusuf'un yaşadığı zamanda geçmez. Tersine, Chretien'in uyarlaması gibi Arthur'un döneminde geçer. Kronoloji, Kutsal Topraklar'ın halen kafirlerin* elinde olduğu, Arthur'dan neredeyse iki yüzyıl sonrasına denk gelen zamanla daha da karışır. Ayrıca Kutsal Topraklar'ın Camelot'la tanımlandığı gerçeğiyle iyice karışır.

Perlesvaus doğası itibariyle hem Chretien'in hem de Robert'in şiirlerinden daha yüksek ölçüde büyülüdür. Savaş alanı bilgilerine ilaveten isimsiz yazar o zaman için epeyce şaşırtıcı bir şekilde yalvarma ve topluca dua etmeye ilişkin bilgiler sergiler. Ayrıca örneğin 'kara büyü sanatıyla bakır yapan' iki adamın anlatıldığı, çok sayıda simya referansı vardır[7]. Sihir ve simya referanslarının bazıları Tapınak Şövalyeleri'ni saran gizemle birlikte yankılanır. Bu şekilde, Tapınak Şövalyesi benzeri beyaz giysili grubun 'Üstad'larından birisi Perceval'a şöyle der: 'Gümüşle kaplanmış kafalar vardır ve kurşunla kaplı kafalar ve bu kafaların ait olduğu bedenler; size şunu söyleyeyim ki oraya gelip hem Kral'ın hem de Kraliçe'nin kafalarını hazırlamalısınız[8].'

Perlesvaus büyülü imalarla dolu olmasının yanı sıra, aynı zamanda hem sapkın hem de pagan diğer imalarla da doludur. Perceval'e yine düalist yorumla 'Dul Kadın'ın Oğlu' ismi verilmektedir. Sözde bir Hıristiyan şiiriyle uyuşmaz biçimde, onaylanmış bir krala kurban sunma ayinine dair

Ç.N. Müslümanların

göndermeler de vardır. Tapınak Şövalyeleri'nin genelde suçlandığı bir suç olan çocukların kızartılıp yenmesine yönelik göndermeler vardır. Bir noktada daha yine Tapınak Şövalyeleri'nin yargılandığı mahkemelerin kayıtlarını anımsatan benzersiz bir ayin daha vardır. Bir ormana dikilen kırmızı bir çarmıha gerilen belirsiz bir yaradılışa sahip güzel beyaz bir hayvan av köpekleri tarafından parçalanmaktadır. Perceval bunu seyrederken bir şövalye ve genç bir bakire altın kaplarla belirir, dağılmış ceset parçalarını toplarlar ve çarmıhı öperek ağaçlar arasında kaybolurlar. Perceval de çarmıhın önünde çömelip onu öper:

> ve ona haçın ve mekanın çok tatlı bir kokusu, onunla hiçbir şeyin kıyaslanamayacağı bir tatlılık kokusu geldi. Ormandan iki rahibin geldiğini görüp baktı; ve ilki ona bağırdı: 'Bay Şövalye, haçın yanından uzaklaşın çünkü ona yaklaşmaya hakkınız yok': Perceval geri çekildi ve rahip haçın önüne eğildi ve istavroz çıkardı ve başını eğdi ve onu pek çok kez öptü ve dünyadaki en büyük sevince sahip olduğunu gösterdi. Ve ardından diğer rahip geldi ve büyük bir sopa getirdi ve ilk rahibi güç kullanarak bir kenara itti ve haçın her yerini sopayla dövdü ve acı içinde ağladı.
>
> Perceval onu büyük hayretle izledi ve ona şunu söyledi: 'Bayım, burada sizin rahip falan olmadığınız anlaşılıyor! Bu kadar büyük bir ayıbı ne sebeple yaptınız?' 'Bayım', dedi rahip, 'Ne yaptığımız şey sizi ilgilendirir ne de onun bizim için ne olduğunu bilebilirsiniz!' Bir rahip olmadığından Perceval ona sinirlenmekte haklıydı; ama ona zarar verme niyeti taşımıyordu[9].

Haça yönelik böylesi bir aşağılama Tapınak Şövalyeleri'ne karşı yöneltilen belirgin suçlamaları anımsatıyordu. Fakat sadece Tapınak Şövalyeleri'ne karşı da değil. Aynı zamanda örneğin haçı inkar eden Catharların düşüncesi gibi, düalist veya Gnostik düşüncenin çilelerini de yansıtmaktadır.

Perlesvaus'ta bu düalist ya da Gnostik düşünce çilesi bir anlamda Kutsal Kase'nin kendisine kadar genişletilebilir. Chretien'e göre Kutsal Kase belirgin bir özelliği olmayan, altından yapılmış ve mücevherlerle kaplı bir şeydi. Robert de Boron'a göre Son Akşam Yemeği'nde kullanılan ve sonradan İsa'nın kanının biriktirildiği kupa olarak betimleniyordu. Ancak *Perlesvaus*'ta Kutsal Kase daha garip ve anlamlı bir boyut kazanmaktadır. Bir noktada, Sir Gawain bir rahip tarafından uyarılır, 'Kendilerine Kurtarıcı'nın sırlarını ortaya çıkarmama ve bunları saklı tutma sorumluluğu verildi[10]'. Öyleyse Kutsal Kase, İsa'yla bir şekilde ilgili bir sır içermektedir ve bu sırrın özelliği seçilmiş bir grubun sorumluluğuna bırakılmış olmasıdır.

Sonunda Gawain Kase'yi görür, 'onun ortasında bir çocuk figürü olan bir Kase olduğunu görür... Ona bakar ve Kase ona canlı olarak görünür ve yukarıda elinde bir asa olan bir Kral'ın taç giydiğini düşünüp görür[11].' Ve bir süre sonra Kutsal Kase;

> anlatılamayacak beş ayrı kütle biçiminde belirdi, dinsel ayinlerin gizli şeyleri açıktan anlatılamaz, ancak onu Tanrı bahşetmiştir. Kral Arthur sonunda bir kadeh şeklini alan tüm değişikliklerin farkına varmıştır[12].

Kısacası Kutsal Kase, *Perlesvaus*'ta bir dizi imge ve görüntü değişimleri içermektedir. Bunlardan ilki çarmıha gerilmiş taç giyen bir kraldır. İkincisi bir çocuktur. Üçüncüsü alnı, ayakları, avuçları ve yüzü kanayan, dikenlerden yapılmış bir taç giyen bir adamdır[13]. Dördüncüsü açıkça belirtilmemiştir. Beşincisi bir kadehtir. Her bir gösterim durumu güzel bir koku ve büyük bir ışıkla birlikte gerçekleşir.

Perlesvaus'taki bu anlatıdan, Kutsal Kase'nin aynı anda farklı şeyler olduğu veya birkaç farklı düzeylerde yorumlanabilecek bir şey olduğu anlaşılabilir. Sıradan bir düzeyde, bir kupa, tas veya kadeh benzeri bir tür nesne olabilir. Ayrıca eğretilemeli bir anlamda bir nesil veya belki de bu nesli oluşturan belirli kişiler olabilir. Besbelli ki Kutsal Kase aynı

zamanda, kuvvetle muhtemelen Catharlar ve o zamanın diğer düalist mezheplerince methedilen Gnostik bir tür aydınlanma, bir tür deneyim de olabilir.

Wolfram von Eschenbach'ın Öyküsü

Tüm Kutsal Kase masalları içerisinde en ünlüsü ve sanatsal anlamda en değerlisi 1195 ile 1216 arasında bir zamanda yazılmış olan *Parzival*'dir. Yazarı Bavarian kökeninden gelen bir şövalye olan Wolfram von Eschenbach'tır. İlk başta anlatısının çeşitli diğer anlatılardan daha az güvenilir olduğu bilindiğinden bu durumun onu konudan uzaklaştırmış olabileceğini düşündük. Ancak uzun zaman geçmeden Kutsal Kase konusunda yetkili olarak konuşabilecek birisi varsa bunun Wolfram olması gerektiğine karar verdik.

Parzival'in başlangıcında, Wolfram cesurca Chretien'in Kutsal Kase öyküsünün yanlış olduğunu söyleyip kendi öyküsünün ayrıcalıklı bilgiye dayandığından doğru olduğunu ileri sürer. Sonradan açıkladığı kadarıyla bu bilgi, bunu Flegetanis adında birisinden almış olan Kyot de Provence adından birinden sağlanmıştır. Wolfram'ın söylediklerini bütünüyle alıntılamaya değer:

> Daha önceden bana Kutsal Kase'yi soran ve beni işle görevlendiren kişiye büyük ölçüde yanlış şeyler anlatılmıştı. Kyot benden bunu ortaya çıkarmamız istedi; çünkü ona kılavuzluk eden macera kendisine hiçbir fikir vermiyordu ve bu nedenle kuşkusuz birisi bundan söz etmeliydi.
> Toledo'da bulunan tanınmış efendi Kyot, bu macerayı ilk kaynağından, putperest yazımından biliyordu ve bunu bir kenara bırakmıştı. Kara büyüyü öğrenmeden önce ilk başta meselenin abecesini öğrenmek zorundaydı...
> Bir putperest olan Flegetanis bilgisi nedeniyle büyük bir nam salmıştı. Bu doğa bilimcisinin atları Süleyman'dan geliyordu ve Cehennem ateşine karşı vaftiz olmak bizim kalkanımız olana kadar uzun

> süredir İsrailli olan bir ailenin üyesi olarak doğmuştu. Kutsal Kase macerasını o yazmıştı. Babası tarafından Flegetanis buzağıya tapan bir putperestti...
>
> Putperest Flegetanis bizlere bütün yıldızların nasıl battığını ve yeniden yükseldiğini anlatabilirdi... Kişiye dair olaylar ve kaderi yıldızların dönme evresiyle bağlantılıdır. Putperest Flegetanis takımyıldızlarında kendi gözleriyle, anlatmaya utandığı saklı gizemler görmüştü. İsmi takımyıldızlarında açıkça okunabilen Kutsal Kase denilen bir şey olduğunu söyledi. Çok sayıda melek onu yeryüzünde bırakmıştı.
>
> O zamanda beri vaftiz olan insanların ona bekçilik etme görevi vardı ve böylesi bir iffetli disiplinle Kutsal Kase'nin hizmetinde olduğu söylenenler her zaman için soylu insanlardı. Flegetanis bu şeylere dair böyle yazar.
>
> Akıllı efendi Kyot Kutsal Kase ile ilgilenecek saflık ve değerde adanmış insanlar olup olmadığını anlamak için bu hikayenin izini Latince kitaplarda sürdü. Britanya'da ve diğer yerlerde, Fransa'da ve İrlanda'da ülkelerin tarihini okudu ve Anjou'da hikayeyi buldu. Orada Mazadan'ın gerçek öyküsünü okudu ve tüm ailesinin kesin kaydı orada yazılıydı[14].

Bu pasajdaki yoruma açık çok sayıdaki madde arasında en azından dördünden söz etmeye değer. Bunlardan birisi Kutsal Kase hikayesinin Mazadan adından bir kişinin ailesini kapsadığının anlaşılmasıdır. İkincisi Anjou'nun evinin bir tür üstün öneme sahip olmasıdır. Üçüncüsü Toledo'nun hem Musevi hem de Müslüman Batını çalışmaları açısından bir merkez olma özelliğine sahip bulunduğu düşünüldüğünden tamamen akla yatkın bir iddia olarak hikayenin özgün haliyle Batı Avrupa'ya Pireneler üzerinden, Müslüman İspanya'dan sızdığıdır. Alıntılanan pasajdaki en vurucu kısım Wolfram'ın açıkladığına göre Kutsal Kase hikayesinin sonuç olarak Yahudi bir kökenden türediğidir. Eğer Kutsal

Kase böylesi korkunç bir Hıristiyan gizemiyse, içerdiği sır neden Yahudi üyeler tarafından aktarılır ki? Bu nedenle, Hıristiyan aleminin kendisinin bilmediği özel bir Hıristiyan malzemesine neden Yahudi yazarların erişme izni vardır?

Bilim insanları Kyot ve Flegetanis'in gerçek olup olmadığını tartışarak büyük zaman ve enerji harcamaktadırlar. Aslında Tapınak Şövalyeleri çalışmamızdan öğrendiğimiz kadarıyla Kyot'un kimliği oldukça kesin olarak kanıtlanabilir. Neredeyse kesindir ki Kyot de Provence, Tapınak Şövalyeleri adına bir halk ozanı, keşiş ve sözcü olarak Provence'de yaşayan ve aşk şarkıları, Kilise'ye karşı saldırılar, Tapınak Şövalyeleri'ni öven zafer şarkıları ve hicivli mısralar yazmış olan Guiot de Provins'tir. Guiot'nun 1184'te Almanya'da Mayence'i ziyaret ettiği bilinmektedir. Bu ziyaret Kutsal Roma İmparatoru Frederick Barbarossa'nın oğullarına şövalyelik unvanı verdiği Pentecost'taki bir şövalyelik şenliği vesilesiyle gerçekleşmiştir. Tören akışı gereği tüm Hıristiyan aleminden gelen şairler ve halk ozanlarının katılımıyla yapılıyordu. Kutsal Roma İmparatorluğu'nun bir şövalyesi olarak Wolfram neredeyse kesin olarak orada bulunuyor olmalıydı ve Guiot'yla onun burada tanıştığını varsaymak kesinlikle mantıklıdır. O zamanlar bilgili insanlara çok fazla rastlanmıyordu. Kaçınılmaz olarak bir araya gelmiş, birlikte dolaşmış, birbirlerinin tanıdıklarıyla tanışmış olabilirler ve Guiot Wolfram'da kafa dengi bir ruh hali bularak sembolik biçimde de olsa muhtemelen bazı gizli bilgiler vermiş olabilir. Guiot, Kyot'u bir gerçek olarak algılamamıza izin veriyorsa Flegetanis'i de en azından öyle algılamalıyız. Eğer gerçek değilse, Wolfram ve/veya Guiot'nun onu yaratmak için özel bir nedenleri olmalıydı. Üstelik sahip olduğu söylenen ayırt edici bir geçmiş ve soyağacı da yaratmış olmaları gerekirdi.

Kutsal Kase hikayesine ek olarak, Wolfram Guiot'dan Tapınak Şövalyeleri konusunda da bir bilgi edinmiş olabilir. Durum ne olursa olsun Wolfram'ın böylesi bir ilgiye sahip olduğu bilinmektedir. Guiot gibi Tapınak Şövalyeleri'ni ilk elden inceleyebileceği Kutsal Topraklar'a bir haç ziyaretinde bile bulunmuştu. *Parzival*'de Kutsal Kase'nin koruyucu-

larının ve Kutsal Kase Ailesi'nin Tapınak Şövalyeleri olduğunu vurgulamaktadır. Kuşkusuz bu diğer bazı Kutsal Kase Masalları'nda fark edilebileceği gibi şiirselliğin getirdiği uyduruk bir tarihleme ve düşüncesiz bir tarih hatası olabilir. Fakat Wolfram kendi zamanının yazarlarına kıyasla böylesi konularda çok daha dikkatlidir. Bunun ötesinde *Perlesvaus*'ta Tapınak Şövalyeleri'ne yönelik açık imalar bulunmaktadır. Hem Wolfram hem de *Perlesvaus*'un yazarı aynı göze batıcı tarih hatası konusunda suçlu olabilir mi? Muhtemelen. Ama şu da olasıdır ki Tapınak Şövalyeleri'nin Kutsal Kase ile bu sözde ilintilendirilmeleriyle başka bir şey vurgulanmaktadır. Tapınak Şövalyeleri eğer gerçekten de Kutsal Kase'nin koruyucularıysa, Kutsal Kase'nin yalnızca Arthur zamanlarında değil, onunla ilgili masalların yazıldığı Haçlı Seferleri sırasında da var olduğunu belirten apaçık bir anlamı vardır. Tapınak Şövalyeleri'ni ortaya atarak hem Wolfram hem de *Perlesvaus*'un yazarı Kutsal Kase'nin yalnızca geçmişe ait bir şey değil, onlara göre kendi zamanlarıyla da bir ilişkiye sahip olduğunu işaret ediyor olabilirler.

Wolfram'ın şiirinin arka planı bir şiir metni olduğu kadar üstü örtülü yönüyle de önemlidir. Aslında Tapınak Şövalyeleri'nin rolünün, hem Kyot hem de Flegetanis'in kimliği gibi çok önemli bir şey olduğu görülmektedir ve bu etmenler Kutsal Kase'nin etrafındaki bütün bu gizeme yönelik açıklama içeriyor olabilir. Ne yazık ki *Parzival* metni pek çok başka sorular ortaya atarken bu soruları çözüme kavuşturma amaçlı çok az şey içermektedir.

Öncelikle Wolfram kendi Kutsal Kase hikayesinin Chretien'in öyküsünün aksine doğru olan olduğunu savunmakla kalmaz. Ayrıca Chretien'in anlatısının yalnızca hayal ürünü bir öykü olduğunu, kendi yazdığınınsa aslen bir tür 'üyeliğe kabul belgesine' dayandığını da savunur. Yani, Wolfram'ın epeyce şüpheden uzak biçimde belirttiği kadarıyla, Kutsal Kase gizemiyle ilgili gözle görünenin ötesinde şeyler vardır. Kutsal Kase'nin yalnızca gereksiz bir şaşırtma ve düş nesnesi olmadığını, çok büyük öneme sahip bir şeyleri gizleme aracı olduğunu da şiiri boyunca çok sayıda referansla açıkça belirtir. Tekrar tekrar oraya buraya açık ipuçları bıraka-

rak okuyucularının satır aralarını okumasını ima eder. Aynı zamanda... gizlilik konusundaki ısrarını da sürekli yineler, 'Tanrı tarafından tanınmayan ve ismi Kutsal Kase ile birlikte anılmayan hiç kimse hiçbir zaman Kutsal Kase'ye ulaşamaz[15].' Ve 'Kutsal Kase isimleriyle anılanlardan... Kutsal Kase'ye eşlik edenlerden başka kimse tarafından bilinmez[16].'

Wolfram Kutsal Kase'yi tanımlarken hem kesin hem de üstü kapalı konuşmaktadır. Parzival'in geçici olarak kaldığı Balıkçı Kral'ın şatosunda ilk kez ortaya çıktığında, onun ne olduğuna ilişkin hiçbir gerçek işaret yoktur. Ancak Chretien'in anlaşılmaz tanımlamasıyla ortak noktalar içerdiği görülmektedir:

> O [Kutsal Kase Ailesi'nin Kraliçesi] Arap ipeğinden yapılmış bir elbise giymişti. Üzerindeki derin yeşil bir elbiseyle hem kökü hem de kollarıyla Cennet'in Mükemmelliği'ni taşımaktaydı. Bu, Kutsal Kase denilen yeryüzündeki tüm mükemmelliklerden daha üstün olan bir şeydi. Kutsal Kase'nin taşıyıcısı olmasına izin verilen kişinin ismi Repanse de Schoye idi. Kutsal Kase'nin özelliği buydu; ona göz kulak olan kişinin kendi saflığını korumak ve bütün yanlışlardan kurtulmak[17].

Diğer şeyler arasında Kutsal Kase'nin bu noktada bir tür büyülü ya da bereketli bir boynuz olduğu görülmektedir:

> Yüz toprak sahibi böyle emir verdi, Kutsal Kase'nin önünden saygıyla beyaz peçetelerle ekmeği aldılar, grup halinde geri çekildiler ve oradan ayrılıp ekmeği diğer masalara uzattılar. Bu bana anlatıldı ve ben de size anlatıyorum; ama siz yemin edin ben değil, şu andan itibaren sizi aldatacak olursam da hepimiz birbirimizin yalancısı olacağız, ona kim elini uzattıysa Kutsal Kase'nin önünde hazır buluyordu, sıcak yemek veya soğuk yemek, yeni veya eski kaplar, yavan veya hazır et.

> Pek çoğu şunu söyleyecektir 'Hiçbir zaman böyle bir şey olmamıştı'. Fakat kızgın itirazlarında haksızdırlar; çünkü Kutsal Kase kutsallığın meyvesidir, dünyanın tatlığının böylesi bir bolluğudur; çünkü onun verdiği haz Cennet Krallığı'nda olduğu söylenene çok benziyordu[18].

Bütün bunlar birazcık sıradan şeylerdir, hatta ilginç bile değildir ve Kutsal Kase yeterince zararsız bir mesele olarak görülebilir. Ama ardından, Parzival'in münzevi amcası Kutsal Kase'yi açıkladığında daha güçlü olduğu anlaşılır. Alenen Gnostik düşüncenin izlerini içeren uzunca bir bilimsel açıklamadan sonra, münzevi Kutsal Kase'yi şöyle betimler:

> Pek çok cesur şövalyelerinin Munsalvaesche'deki Kutsal Kase ile birlikte yaşadığını biliyorum. Sıklıkla yaptıkları gibi dışarı çıktıkları her seferde macera arama amacı taşırlar. Karşılığında yenilseler de galip de gelseler, bu tapınakçılar bunu günahları için yaparlar. Orada yiğit bir ev sahibi yaşar ve size nasıl güçlendiklerini anlatacağım. Saf bir tür taşla yaşarlar. Bunu bilmiyorsanız bunu sizin için söyleyeceğim. Buna *lapsit exillis* denilir. Bu taşın gücüyle Anka Kuşu küle dönüşür; ama küller ona yeniden hayat verir. Anka Kuşu tüylerini böyle döker ve öncekinden daha parlak, daha parıltılı ve daha sevimli tüylerle değiştirir. İnsan ne kadar hasta olursa olsun, o taşı gördükten sonraki hafta boyunca ölmeyeceği kesindir. Baktığınızda solgunluğunun bile geçtiğini görürsünüz. Kadın olsun erkek olsun taşı gördüğü gün görünüşü aynen yaşamının en iyi yıllarının başlangıcında olduğu gibi kalacaktır ve taşı iki yüzyıl boyunca görse de hiç değişmeyecektir, belki saçları grileşebilir o kadar. Taş insana öyle bir güç verir ki beden ve kemikler bir anda yeniden gençleşir. Bu taşa da Kutsal Kase denir[19].

Öyleyse Wolfram'a göre, Kutsal Kase bir tür taştır. Ama Kase'nin böylesi bir tanımı doyurucu olmaktan çok kışkırtıcıdır. Bilim insanları bu 'lapsit exillis' tabirine hepsi öyle ya da böyle akla yatkın olan bir dizi yorum getirmişlerdir. 'Lapsit exillis' 'Cennetlerden gelen taş', 'lapis ex caelus'un veya 'Cennet'ten düşmüş bir taş' 'lapis lapsus ex caelus'un ya da son olarak simyadaki düşsel 'Felsefe Taşı' 'lapis elixir'in bozulmuş bir şekli olabilir[20]. Kuşkusuz alıntılanan pasaj Wolfram'ın şiirinin genelinde olduğu gibi simyacı sembolizmle doludur. Örneğin Anka Kuşu, yeniden diriliş veya yeniden canlanma karşılığı kullanılan bir stenodur ve aynı zamanda Ortaçağ ikonografisinde İsa'nın ölümü ve yeniden dirilişinin simgesidir.

Eğer Anka Kuşu gerçekten de bir şekilde İsa'yı temsil etmekteyse, Wolfram üstü kapalı biçimde onu bir taşla ilişkilendirmektedir. Elbette ki böylesi bir ilişkilendirme pek de benzersiz değildir. İsa'nın kilisesini inşa ettiği Peter (Pierre ya da Fransızca'da 'taş') 'taş' veya 'kaya' vardır. Bulduğumuza göre, İsa, Eski Ahit'te, kendisini belirgin biçimde 'inşaatçıların ihmal ettiği' Tapınağın kilit taşı olan, Sion Kayalığı ile eşdeğer görür. Godfroi de Bouillon'dan geldiği söylenen Avrupa'da saltanat süren hanedanlıklara eşdeğer bir hanedanlık geleneği de bu kaya üzerine 'kurulmuştur'.

Alıntılanandan hemen sonra gelen pasajda Wolfram Kutsal Kase'yi özel olarak Çarmıha Gerilme, kumruyu da Magdalena ile ilişkilendirir:

> Tam da bugün ona [Kutsal Kase'ye] içinde en büyük gücün bulunduğu yere bir mesaj geldi. Bugün Paskalya öncesi Cuma ve orada Cennet'ten kanatlanıp inen bir kumru bekliyor. Küçük beyaz bir ekmek getirip taşın üzerine bıraktı. Ardından bembeyaz parlayarak kumru tekrar Cennet'e doğru süzüldü. Paskalya öncesi her Cuma günü size az önce anlattığım taşı getirir ve o taştan da Cennet'in mükemmeliyeti gibi yeryüzündeki içecek ve yiyeceklerin tüm güzel kokuları gelir. Demek istediğim yeryüzündeki her şeyin taşıyabileceği kokular.

> Bundan öte taş, ister uçmak, ister koşmak, ister yüzmek olsun cennette var olan tüm oyunları sağlayabilir. Böylece şövalye kardeşliğine gücünü veren Kutsal Kase'dir[21].

Kutsal Kase'nin diğer olağandışı niteliklerine ek olarak Wolfram'ın şiiri ona neredeyse belirli bir duygu yükler. Tüm bireyleri kendi hizmetine çağırma, onları canlı bir duyguyla çağırma yeteneğine sahiptir:

> Şimdi de Kutsal Kase'yle birlikte anılanların nasıl bilgi sahibi olduğunu dinleyin. Köşedeki taşta, bu kutsal yolculuğa gidecek olan kadın ya da erkek her bir kimsenin ismini ve neslini veren harfler kazınmıştır. Kimsenin oradan ismini silmesine gerek yoktur; çünkü ismini okuduktan sonra gözlerinin önünde kaybolup gider. Şimdi olgunluğa erişenlerin hepsi oraya çocukken gelmişlerdi. Kaderinde oraya hizmet etmek olan bir çocuğu taşıyan anne kutsanmıştır. Çocuklarının bu grubá katılması emredilenler yoksul olsun zengin olsun aynı şekilde mutluluktan uçarlar. Oraya pek çok ülkeden getirildiler. Günahkar utançtan diğerlerinden daha fazla korunurlar ve cennette güzel bir mükafat alırlar. Onların yaşamı burada bittiği zaman orada kendilerine mükemmellik verilir[22].

Eğer Kutsal Kase'nin koruyucuları Tapınak Şövalyeleri ise, asıl sorumluları belirli bir ailenin üyeleri olabilir. Bu ailenin, bazıları sıklıkla kendilerince bile bilinmeyen, dünya çapına dağılmış çok sayıda yan kola sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ama ailenin diğer üyeleri en azından bir yazarın oldukça açık biçimde Montsegur olarak tanımladığı efsanevi Cathar Montsalvat Şatosu'yla bağdaştırdığı, Munsalvaesche, Kutsal Kase Şatosu'nda yaşamaktadırlar[23]. Munsalvaesche'de bir dizi esrarengiz kişi oturmaktadır. Kutsal Kase'nin asıl bekçisi ve taşıyıcısı, Repanse de Schoye ('Reponse de Choix' ya da 'Seçilmiş Cevap') vardır. Elbette cinsel organ-

larından yaralandığından üreme ya da buna alternatif olarak ölme yeteneği olmayan Anfortas, Balıkçı Kral ve Kutsal Kase Şatosu'nun Lordu vardır. Chretien'in Kutsal Kase masalında olduğu gibi Anfortas, Wolfram'a göre Parzival'in amcasıdır. Şiirin sonunda lanet ortadan kalkar ve Anfortas sonunda ölebilir, Parzival de Kutsal Kase Şatosu'nun varisi olur.

Kutsal Kase ya da Kutsal Kase Ailesi dış dünyadan bir tür gizemi paylaşmaya kabul edilen bazı kişileri hizmetine çağırır. Aynı zamanda dünyaya onun yararına faaliyetler gerçekleştirmek amacıyla eğitilmiş kullarını gönderir ve bazen bir tahtı ele geçirir. Görünen odur ki Kutsal Kase, kral yaratma gücüne sahiptir:

> Kutsal Kase'ye bakmaları için bakireler görevlendirilmiştir... Bu Tanrı'nın buyruğuydu ve bu bakireler hizmetlerini ondan önce de yerine getirmişlerdi. Kutsal Kase yalnızca soylu bir refakatçi seçer. Samimi ve iyi şövalyeler ona bekçilik etmeleri için seçilirler. Yüksek yıldızların gelişi genç yaşlı bütün bu insanlara büyük keder verir. Tanrı'nın onlara karşı kızgınlığı çok uzun süredir devam etmektedir. Sevince ne zaman evet diyeceklerdir? ... Size doğruluğuna inanmayabileceğiniz daha başka şeyler de anlatacağım. Onlar çoğunlukla iki kat şansa sahiptirler; hem kazanç verir hem de kazanç sağlarlar. Oraya asil bir soydan gelen, güzel ve genç çocuklar alırlar. Bir ülke efendisini kaybettiğinde eğer oranın halkı Tanrı'nın Elini kabul ediyor ve yeni bir efendi arıyorsa kendilerine Kutsal Kase maiyetinden birisi bahşedilir. Ona kibar davranmalıdırlar çünkü Tanrı'nın takdisi onu korumaktadır[24].

Yukarıdaki pasajdan, Kutsal Kase Ailesi'nin geçmişte bir yerde Tanrı'nın gazabına uğradığı anlaşılmaktadır. 'Tanrı'nın onlara karşı kızgınlığı' iması Yahudilerle ilgili sayısız Ortaçağ açıklamasında yankı bulur. Ayrıca Nicolas Flamel

ile ilintilendirilen *Yahudi, Prens, Haham, Levi, Astrolog ve Filozof İbrahim'in, Tanrı'nın Gazabıyla Fransa'ya Yayılan Yahudi Kabilesi'ne Mukaddes Kitabı*'nın başlığıyla da yankı bulur. Wolfram'ın söylediğine göre Kutsal Kase'nin özgün anlatısını yazan Flegetanis'in Süleyman'dan geldiği söylenmektedir. Kutsal Kase Ailesi belki de Yahudi kökeninden geliyor olabilir mi?

Kutsal Kase Ailesi'nin üzerindeki önceki lanet ne olursa olsun, kuşku yoktur ki Kutsal Kase, ilahi lütuftan yararlanmak için Parzival'in zamanından beri gelmektedir ve aynı zamanda da büyük miktarda bir güce sahip bulunmaktadır. Yine de en azından belli açılardan kimliğine ilişkin gizliliğin korunmasını sertçe buyurmaktadır.

> [Kutsal Kase Ailesi'nin] Erkeklerini Tanrı gizli olarak yayar; bakireleri açıkça serbest bırakır... Böylelikle bakire kızlar açıkça, erkekler gizlice Kutsal Kase'den dışarı gönderilir ve sırayla bir gün Kutsal Kase'ye hizmet ederek maiyetini çoğaltacak olan çocuklara sahip olabilirler. Tanrı onlara bunu nasıl yapacaklarını öğretebilir[25].

Buna göre Kutsal Kase Ailesi'nin kadınları dış dünyayla evlilik ilişkileri kurarak soyağaçlarını ve kimliklerini ifşa edebilirler. Ancak erkekler bu bilgiyi titiz biçimde saklı tutmalıdırlar, öyle ki aslında kökenlerine dair soru sormalarına bile izin verilmeyebilir. Bu nokta çok önemlidir, çünkü Wolfram şiirin ta en sonunda buna tekrar üzerine basarak geri döner.

> Kutsal Kase'de şimdi Tanrı'nın elinin, yabancı halklar üzerinde efendi tayin ettiği tapınakçıların isimleri veya ırklarıyla ilgili soru sormalarını yasaklamaları ve yönetimi altındakilere hakları konusunda yardım etmeleri yazılıdır. Eğer ona soru sorulursa bundan böyle ondan yardım alamazlar[26].

Kuşkusuz bundan kendisinin kökeni soruşturulduğunda karısı ve çocuklarını terk edip geldiği yere dönerek inzivaya çekilen Parzival'in oğlu Lohengrin'in ikilemi ortaya çıkmaktadır. Peki, neden böylesi katı bir sırra ihtiyaç duyulmaktadır? Bunu akla yatkın biçimde zorla kabul ettirecek kadar utanılacak şey nedir? Eğer Kutsal Kase Ailesi gerçekten de Wolfram'ın yazdığı dönemde Yahudi kökenine sahipse, bu olası bir açıklama oluşturabilir. Bu tür bir açıklama en azından Lohengrin Hikayesi'ne biraz olsun güven kazandırır. Lohengrin Hikayesi'nin pek çok değişik biçimi olduğundan her zaman aynı isimle tanınmaz. Bazı uyarlamalarda güneşi çağrıştıran Helios adını alır. Diğer bazı uyarlamalarda, kolayca ayırt edilen bir Yahudi ismiyle Elie ya da Eli[27] olarak bilinir.

Robert de Boron'un masalında ve *Perlesvaus*'ta, Perceval, Arimathealı Yusuf'un 'kutsal sülalesi' olan bir Yahudi sülalesinden gelmektedir. Wolfram'ın şiirinde bu durumun Parzival özelinde tesadüfî olduğu görülmektedir. Parzival'in yaralı Balıkçı Kral'ın yeğeni olduğu ve böylece Kutsal Kase Ailesi'yle akrabalık bağı olduğu doğrudur. Kutsal Kase Ailesi'nden birisiyle evlenmese de -ki aslında zaten evlidir- yine de Kutsal Kase Şatosu ona miras kalır ve şatonun yeni efendisi olur. Fakat Wolfram'a göre kahramanının soyağacının, kendisinin ona layık olduğunu ispatlayan yöntemlerden daha az önem taşıdığı görülmektedir. Kısacası, damarlarında taşıdığı kanın dikte ettirdiği belirli ölçütlere uyması gereklidir. Bu vurgu açıkça Wolfram'ın bu kana atfettiği önemi göstermektedir.

Wolfram'ın belirli bir kan bağına devasa bir değer atfettiğine şüphe yoktur. Sadece *Parzival*'de değil, diğer eserlerinde de egemen olan tek bir tema varsa bu, Kutsal Kase'den çok Kutsal Kase Ailesi'dir. Aslında Kutsal Kase Ailesi'nin Wolfram'ın zihnini neredeyse saplantılı bir düzeyde meşgul ettiği ve onlarla onların soyağaçlarına sorumlusu oldukları gizemli nesneden çok daha fazla dikkat verdiği görülmektedir.

Kutsal Kase Ailesi'nin soyağacı *Parzival*'in dikkatle okunmasıyla yeniden oluşturulabilir. Parzival, Anfortas'ın,

yani sakat kalmış Balıkçı Kral'ın ve Kutsal Kase Şatosu'nun Efendisi'nin yeğenidir. Anfortas da, Frimutel adında birisinin oğludur, Frimutel ise Titurel'in oğludur. Bu noktada soy daha da karışır. Ancak sonuç olarak Yeni Ahit'te Meryem ve Marta'nın erkek kardeşi Lazarus'tan türevi olması muhtemel Lazilies adında birisine kadar geriye gitmektedir. Kutsal Kase Ailesi'nin esas ataları olan Laziliez'in ebeveynlerinin isimleri Mazadan ve Terdelaschoye'dir. Terdelaschoye besbelli ki Fransızca bir tabir olan 'Terre de la Choix' – 'Seçilmiş Toprak' anlamında Almanca bir uyarlamadır. Zerdüşt düalist 'Işık İlkesi' olan Ahura Mazda'dan türemiş olması akla yatkındır. Aynı zamanda da belki de sadece fonetik anlamda M.S. 68 yılında Roma işgaline karşı Yahudi ayaklanması sırasındaki başlıca tabyalardan birisi olan Masada'yı çağrıştırır.

Wolfram'ın Kutsal Kase Ailesi'ne atfettiği isimler bu anlamda kışkırtıcı ve manidardır. Ancak aynı zamanda bize tarihsel anlamda yararlı hiçbir şey anlatmazlar. Eğer Kutsal Kase Ailesi'nin gerçek bir tarihsel prototipini bulmayı umuyorsak başka yerlere bakmamız gereklidir. İpuçları fazlasıyla kıttır. Örneğin Kutsal Kase Ailesi'nin Godfroi de Bouillon ile zirveye yükseldiğinin söylendiğini biliyorduk; ama bu Gofroi'dan önce gelenler konusunda pek bir şey söylemiyordu ki kuşkusuz belki de (gerçek ataları gibi) kimliklerini dikkatli şekilde gizli tutmuşlardı. Fakat Wolfram'a göre, Kyot, Kutsal Kase öyküsünün bir anlatısını Anjou Ailesi'nin tarihsel olayları arasında bulur ve Parzival'in kendisi de Angevin Soyu'ndan gelmektedir. En azından bu fazlasıyla ilginçtir; çünkü Anjou Ailesi hem Tapınak Şövalyeleri hem de Kutsal Topraklar'la yakından bağlantılıdır. Aslında Anjou Kontu Fulques belirtmek gerekirse 'fahri' Tapınak Şövalyesi olmuştur. Bundan öte, 1131'de Godfroi de Bouillon'un yeğeni efsanevi Melusine ile evlenmiş ve Kudüs kralı olmuştur. 'Manastır Belgeleri'ne göre, Anjou efendileri, yani Plantagenet Ailesi böylelikle Merovenj Sülalesi'yle birleşmiştir. Plant-agenet ismi de 'Plant-Ard' veya Plantard' çağrışımı yapar gibidir.

Böylesi bağlantılar yarım yamalak ve çok zayıftır. Fakat Wolfram'ın şiirinde geçen coğrafi ortam da bize ek ipuçları sunmaktadır. Bu ortam büyük ölçüde Fransa'dır. Sonraki Kutsal Kase tarihçilerinin tersine Wolfram, Fransa'da, daha da özel olarak belirtmek gerekirse Nantes'ta bulunan Arthur'un sarayı Camelot'u bile anlatır. Nantes şimdi, eski Merovenj krallığı gücünün doruğundayken en batıdaki sınırını oluşturan Brittany'dedir[28].

Chretien'in Kutsal Kase öyküsü uyarlamasının bir el yazmasında, Perceval 'Scaudone' veya 'Sinadon' ya da farklı bir dizi yazım biçimleriyle belirtilen diye bir yerde doğduğunu açıklar ve bu bölge dağlık olarak betimlenir. Wolfram'a göre, Parzival 'Waleis'ten gelir. Bilim insanlarının çoğu Waleis'i Galler* ve Sinadon'u ise farklı yazım biçimleriyle Snowdon veya Snowdonia olarak alırlar. Ancak eğer durum buysa, başa çıkılmaz bazı sorunlar ortaya çıkar ve çağdaş bir yorumcunun belirttiği gibi 'harita bizi yanıltır'. Çünkü karakterler Fransa'daki diğer yerleşimlerle Waleis ve Arthur'un Nantes'taki sarayı arasında sürekli olarak, hiç su geçmeden gidip gelmektedirler! Kısacası sakinleri Fransızca konuşan bölgelerde karadan seyahat etmektedirler. Wolfram'ın coğrafyası basitçe uydurmaca mıydı? Böylesi bir dikkatsizlik olanaklı olabilir mi? Yoksa Waleis pek de Wales olmayabilir mi? İki bilim insanı burasının Paris'in kuzeydoğusundaki Fransız bölgesi Valois olabileceğini ileri sürmüşlerdir; ama ne Valois'da dağ vardır ne de yörenin geri kalan yerleri Wolfram'ın betimlediği çevreyle uyum göstermektedir. Ancak aynı zamanda Waleis olması olası bir diğer yer daha vardır. Burası Wolfram'ın diğer topoğrafik betimlemelerine tam olarak uyan ve sakinleri Fransızca konuşan dağlık bir yerdir. Bu yer İsviçre'de, Cenevre'nin doğusunda, Leman Gölü'nün kıyılarında yer alan Valais'dir. Kısacası Parzival'in memleketi ne Galler (Wales) ne de Valois değil Valais'dir. Gerçek doğum yeri olan Sinadon da Snowdon veya Snowdonia değil Valais'nin başkenti olan Sidonensis olabilir. Valais'nin başkenti Sidonensis'in modern ismi Sion'dur.

Ç.N. İngilizcesi Wales

Öyleyse Wolfram'a göre Arthur'un sarayı Brittany'dedir. Parzival'in İsviçre'de doğduğu anlaşılmaktadır. Peki, ya Kutsal Kase Ailesi? Kutsal Kase şatosu? Wolfram en tutkulu eseri olan ölümü nedeniyle tamamlayamadığı *Der Junge Titurel*'de buna yanıt vermektedir. Bu geçmişi çağrıştıran parçada Wolfram, Anfortas'ın babası ve Kutsal Kase Şatosu'nun asıl inşacısı olan Titurel'in yaşamını ele almaktadır. *Der Junge Titurel* yalnızca soyağacı detayları anlamında değil, aynı zamanda boyutlar, bileşenler, malzemeler, örneğin Tapınak Şövalyeleri'nde olduğu gibi dairesel şapeliyle Kutsal Kase Şatosu'nun biçimi konularında da fazlasıyla özgündür. Şato, Pireneler'de yer almaktadır.

Der Junge Titurel'e ek olarak Wolfram'ın, *Willehalm* adıyla bilinen, başkahramanı Pireneler'de konuşlanan 9. yüzyıl Merovenj Prensliği'nin hükümdarı Guillem de Gellone olan bir şiiri de ölünce yarım kalmıştır. Guillem'in Kutsal Kase Ailesi'yle bağlantılı olduğu söylenmektedir[29]. Bu anlamda Wolfram'ın eserlerinde tarihsel kimliği gerçekten belirlenebilen yegane kişinin o olduğu anlaşılabilir. Ancak kimliği belirlenemeyen kişilere karşı tutumunda bile Wolfram'ın titiz tutarlılığı şaşırtıcıdır. Onun üzerinde çalıştığınız ölçüde söylencesel veya kurgulanmış değil, tarihsel olarak gerçekten var olmuş ve aralarında Guillem de Gellone'un da bulunuyor olabileceği gerçek bir grup insana göndermelerde bulunduğunu anlayabilirsiniz. Bu yargı, Wolfram bir şeyler sakladığını itiraf ettiğinde, *Parzival* ve diğer eserlerinin yalnızca masallar değil, aynı zamanda üyeliğe kabul belgeleri, gizemlerin emanetçileri de olabileceği düşünüldüğünde daha da akla yatkın olur.

Kase ve Kabalacılık

Perlesvaus'un belirttiğine göre Kase'nin, en azından kısmen bir tür deneyim olduğu anlaşılmaktadır. Kutsal Kase'nin iyileştirici ve uzun yaşam temin etme nitelikleri konusundaki ara sözlerinde, Wolfram'ın sembolik olduğu kadar deneysel bir şeyi, bir zihin ya da var oluş durumunu da ima ettiği anlaşılabilir. Kase'nin bir düzeyde modern termi-

nolojinin 'trans' veya 'değiştirilmiş bilinç durumu' olarak tanımlayabileceği bir deneyim olduğu konusunda çok az kuşku bulunmaktadır. Ayrıca Gnostik bir deneyim', 'mistik bir deneyim', 'aydınlanma' veya 'Tanrı'yla birlik' olarak da betimlenebilir. Hatta daha kesin şekilde Kutsal Kase'nin deneysel yönü çok özel bir bağlama konabilir. Bu bağlam Kabala ve Kabalacı düşüncedir. Elbette ki Kutsal Kase masallarının yazıldığı dönemde bu tür bir düşünce çok daha 'ortalıkta'ydı. Örneğin Toledo'da, Kyot'un Kutsal Kase'yi öğrendiği söylenen yerde ünlü bir Kabalacılık okulu vardı. Gerona'da, Montpellier'de ve Fransa'nın güneyindeki diğer yerlerde başka okullar da vardı. Troyes'da da böylesi bir okulun olması hiç de tesadüfî değildir. Godfroi de Bouillon'un zamanından, 1070 yılından kalmadır ve muhtemelen Ortaçağ Kabalacıları'nın en ünlüsü olan Rashi adında birisi tarafından yönetilmektedir.

Elbette ki burada Kabala ya da Kabalacı düşünceye hak ettiği yeri vermek imkansızdır. Bununla birlikte Kabalacılıkla Kutsal Kase masalları arasında bağlantı kurmak açısından bazı çıkarımlarda bulunmak gereklidir. Buna göre çok kısaca Kabalacılık 'Batıni Musevilik', heyecan verici bir bilinç dönüşümüne neden olmak için tasarlanmış Musevi kökenli emsalsiz bir pratik psikolojik metodoloji olarak betimlenebilir. Bu anlamda, örneğin bazı yoga tarzları veya Zen gibi Hindu, Budist ve Taocu gelenekteki benzeri metodoloji ya da disiplinlerin Musevilikteki eşdeğeri olarak algılanabilir.

Doğu'daki benzerleri gibi Kabalacı egzersizler bir dizi ritüeli zorunlu kılar. Birbirini izleyen yapısal bir dizi deneyim, uygulamacıyı daha da radikal bilinç ve kavrama değişikliklerine yönlendirir. Böylesi değişimlerin anlam ve değeri yoruma açık olsa da psikolojik bir fenomen olarak gerçeklikleri tartışmaların ötesindedir. Kabalacı 'aşama'lar arasında en önemli aşama *Tiferet* olarak bilinir. Tiferet deneyiminde kişinin biçimsel dünyanın ötesine geçtiği veya çağdaş terimlerle 'egosunu aştığı' söylenmektedir. Sembolik anlamda söylemek gerekirse bu kurban verme anlamında bir tür 'ölüm', egonun kişinin bireysellik hissiyatının 'ölümü' ve bu bireyselliğin gerektirdiği şeylerden yalıtılmasıdır;

elbette ki her yanı kuşatan birlik ve ahenkle başka bir boyutta bir yeniden doğum veya yeniden diriliştir. Kabalacılığın Hıristiyan uyarlamalarında *Tiferet* bu yüzden İsa ile bağdaştırılır.

Ortaçağ Kabalacıları için *Tiferet*'e geçiş belirli bazı sembollerle ilişkilendiriliyordu. Bunların arasında bir münzevi, kılavuz ya da bilge bir yaşlı adam, görkemli bir kral, bir çocuk, fedakar bir tanrı bulunmaktadır[30]. Zamanla, örneğin kısaltılmış bir piramit, bir küp ve güllü bir haç gibi diğer semboller de eklenmiştir. Bu sembollerin Kutsal Kase masallarıyla ilgisi yeterince açıktır. Her Kutsal Kase anlatısında, çoğunlukla Perceval'in ya da Parzival'in amcası gibi ruhani bir kılavuz işlevi gören bilge, yaşlı bir münzevi bulunur. Wolfram'ın şiirinde Kutsal Kase 'taş' olarak muhtemelen küpün karşılığı olabilir. *Perlesvaus*'ta Kase'nin çeşitli görünümleri *Tiferet* sembolleriyle neredeyse tamamen örtüşmektedir. Aslında, *Perlesvaus* kendi içinde *Tiferet* deneyimi ile Kutsal Kase arasında çok önemli bir bağ oluşturmaktadır[31].

Kelime Oyunları

Böylece Kutsal Kase'nin deneysel yönünü tanımlayabilir ve onu neredeyse tam olarak Kabalacılıkla ilişkilendirebiliriz. Bu Kutsal Kase'nin sözde Hıristiyan doğasıyla bağdaşmaz başka bir Musevilik unsurunu daha açığa vurmaktadır. Fakat Kutsal Kase'nin deneysel yönü ne olursa olsun, göz ardı edemeyeceğimiz ve öykümüz açısından muazzam önem taşıyan diğer yönleri de vardır. Bu yönleri soyağacına dayalı ve tarihsel olmasıdır.

Tekrar tekrar Kutsal Kase masalları bizleri belirgin biçimde sıradan ve gizemden uzak bir nitelik taşıyan bir şablonla karşı karşıya bırakmıştı. Tekrar tekrar belirli sınavları geçerek 'değerli' olduğunu ispatlayan deneyimsiz bir şövalyeye muazzam bir tür sır açıklanıyordu. Tekrar tekrar bu sır bileşimi itibariyle şövalye türü bir tarikat tarafından yakından korunuyordu. Tekrar tekrar sır bir şekilde belirli bir aileyle ilişkilendiriliyordu. Tekrar tekrar öykü kahramanı, bu

aileyle evlenme yoluyla birleşerek, kendi soyu aracılığıyla ya da her ikisiyle birden Kutsal Kase'nin ve onunla bağlantılı her şeyin efendisi oluyordu. En azından bu düzeyde, somut bir tarihsel karakterle ilgilendiğimiz görülüyordu. Birisi bir şatonun veya bir grup insanın efendisi olabilirdi. Birisi bazı toprakların hatta belirli bir mirasın varisi olabilirdi. Fakat hiç kimse bir deneyimin efendisi ya da mirasçısı olamazdı.

Kutsal Kase masalları yakından dikkatli bir incelemeye maruz tutulduğu zaman, soy ve soyağacı, şecere, kalıtım ve miras meselelerine bu kadar kesin biçimde dayanıp dayanmamasının konuyla bir ilgisi var mıydı? Söz konusu soy ve soyağacı araştırmamızda göze çarpıcı biçimde beliren bazı temel noktalarla, örneğin Anjou Ailesi, Guillem de Gellone ve Godfroi de Bouillon ile örtüşebilir miydi? Rennes-le-Chateau ve Sion Tarikatı ile eşleştirilen gizem, halen üstü kapalı bir biçimde de olsa, Kutsal Kase denilen gizemli nesneyle ilgili olabilir miydi? Bizler aslında Parzival'in ayak izlerini mi takip ediyor ve kendi modern Kutsal Kase arayışımızı mı yönetiyorduk?

Burada ileri sürülen kanıt fazlasıyla gerçek bir olasılıktı. Aslında dengeyi kesin olarak böylesi bir yargıya doğru çeken bir tane daha kanıt parçası vardı. Önceki el yazmalarının pek çoğunda, Kutsal Kase'ye 'Sangraal' denilmektedir ve hatta Malory'nin sonraki uyarlamasında da 'Sangreal' olarak geçmektedir. 'Sangraal' veya 'Sangreal' şeklinde böylesi bir biçimin aslında özgün bir şey olması olasıdır. Aynı zamanda bu sözcüğün sonradan yanlış yerinden bölünmüş olması da olasıdır. Yani 'Sangraal' veya 'Sangreal' 'San Graal' veya 'San Greal' değil 'Sang Raal' ya da 'Sang Real' olarak bölünmesi niyetlenmiş olabilir. Ya da modern biçimiyle yazacak olursak, Sang Royal; Kraliyet Kanı.

Kendi içerisinde böylesi bir kelime oyunu kışkırtıcıdır ama hiç de kesin değildir. Ancak soyağacı ve soya ilişkin vurguyla birlikte birleştirilerek alındığında şüpheye fazlaca yer kalmamaktadır. Bu nedenle, örneğin İsa'nın kanını tutan kupa gibi geleneksel çağrışımların bu varsayımı güçlendirdiği görülmektedir. Oldukça açık olarak, Kutsal Kase'nin bir biçimde kan ve bir kan bağıyla ilgisi bulunabilir.

Kuşkusuz bu, bazı belirgin soruları ortaya çıkarmaktadır. Kimin kanı? Kimin kan bağı?

Kayıp Krallar ve Kase

Kase efsaneleri 12. yüzyıl sonları ve 13. yüzyıl başlarında yeni düşüncelere açık bir okuyucu grubu bulan türünün tek örneği şiirler değildi. Örneğin *Tristan ve Isolde, Eric ve Enide* gibi bazı durumlarda Chretien tarafından yazılan, bazı durumlarda da Hartmann von Aue ve Gottfried von Strassburg gibi Wolfram'ın çağdaşları ve yurttaşları tarafından yazılan pek çok başka eserler de vardı. Bu masallar Kase'den hiç söz etmezler fakat açıktır ki Kase Masalları'yla aynı efsanevi-tarihsel dönemde geçerler; çünkü az ya da çok Arthur'a dayanmaktadırlar. Tarihlenebildiği kadarıyla Arthur'un 5. yüzyıl sonları ve/veya 6. yüzyıl başlarında yaşadığı görülmektedir. Yani Arthur, Fransa'da Merovenj nüfuzunun zirvede olduğu bir dönemde yaşamıştı ve aslında Clovis'in yakın bir çağdaşıydı. Eğer 'Ursus', 'ayı' sözcüğü Merovenj Hanedanlık Soyu'na uygulanacak olursa, aynı zamanda 'ayı' anlamına gelen 'Arthur' ismi, bir İngiliz liderine karşılaştırılabilir bir saygınlık verme amaçlı olabilir.

Haçlı Seferleri zamanındaki yazarlara göre, Merovenj döneminin çok büyük bir öneme sahip olduğu görülmektedir, öyle ki aslında ne Arthur'la ne de Kutsal Kase ile hiçbir ilgisi olmayan masallar için bir zemin hazırlamıştır. Bunlardan birisi Wagner'in ağırlıklı olarak muazzam opera serisi *Yüzük*'e uyarladığı, Almanya'nın ulusal destanı *Nibelungenlied* veya *Nibelungen Şarkısı*'dır. Bu müzikal şaheser ve onun geldiği şiir, genellikle katıksız bir hayal ürünü olarak bir kenara bırakılır. Ancak Nibelunglar, Merovenj döneminin sonlarında yaşamış olan gerçek bir halk, bir Alman kabilesiydi. Bundan öte, *Nibelungenlied*'taki pek çok isim, örneğin Siegmund, Siegfried, Sieglinde, Brünhilde ve Kriemhild, açık biçimde Merovenj isimlerdir. Şiirde geçen pek çok serüven Merovenj zamanlarındaki belirli olaylarla paralellik gösterir ve hatta onlara göndermelerde bulunur.

Ne Arthur ne de Kase ile hiçbir ilgisi olmasa da *Nibe-*

lungenlied, 12. ve 13. yüzyıl şairlerinin hayal güçlerinde, Merovenj döneminin geçtiği o yüzyılla ilgili sonraki yazarların ve tarihçilerin bilmedikleri çok önemli bir şey biliyorlarmış gibi güçlü bir yer tuttuğunun bir başka ispatıdır. Durum ne olursa olsun çağdaş bilim insanları Kase masallarının, *Nibelungenlied* gibi Merovenj dönemine atıfta bulunduğu konusunda uzlaşmaktadırlar. Elbette ki bu yargı, Arthur'un öne çıkması düşünüldüğünde kısmen kendi içinde aşikardır. Ayrıca Kutsal Kase masallarının tarafından sağlanan belirli bazı işaretlere de dayanmaktadır. Örneğin, 1215 ile 1230 arasında yazılan *Queste del Saint Graal*, Kase öyküsündeki olayların İsa'nın yeniden dirilişinden tam olarak 454 yıl sonra gerçekleştiğini açıkça belirtir[32]. İsa'nın M.S. 33 yılında öldüğü varsayılırsa, Kutsal Kase destanı böylece kendisini Merovenj iktidarının ilk kez yeşerdiği ve Clovis'in vaftiz töreninden yalnızca dokuz yıl öncesine denk gelen M.S. 487'de canlandırmıştır.

Bu nedenle Kase masallarını Merovenj dönemiyle ilişkilendirmekte devrimci veya tartışma yaratıcı hiçbir şey yoktu. Yine de bir şeyi gözden kaçırdığımızı hissediyorduk. Esasında bu, Arthur'un oraya yerleşmesi nedeniyle öncelikle Britanya ile ilgili bir vurgu sorunuydu. Bu belirgin Britanya vurgusunu sebebiyle Kase'yi doğrudan Merovenj Hanedanı ile ilişkilendirmedik. Ancak Wolfram Arthur'un sarayının Nantes'ta olduğu konusunda ısrarlıydı ve şiiri de Fransa'da geçiyordu. Aynı iddia örneğin *Queste del Saint Graal* gibi diğer Kase Masalları tarafından da ileri sürülüyordu. Kutsal Kase'nin Arimathealı Yusuf tarafından Britanya'ya değil, Magdalena tarafından Fransa'ya getirildiğini savunan geleneksel Ortaçağ anlatıları da vardı.

Şimdi de Kutsal Kase Masalları yorumcuları tarafından Britanya'ya tahsis edilen üstünlüğün belki de yanlış yere yönlendirilip yönlendirilmediğini[33] ve masalların aslında öncelikle Kıta Avrupası'ndaki, daha da özel olarak belirtmek gerekirse Fransa'daki olaylara göndermede bulunup bulunmadığını araştırmaya başlamıştık. Kutsal Kase'nin, mukaddes olarak farz edilen ve sihirli ya da mucizevî nitelikler verilmiş olan 'hanedan kanı'nın, gerçekten Merovenj

Hanedanı'nın kraliyet kanına göndermede bulunup bulunmadığı konusunda şüphelenmeye başlamıştık.

Belki de Kase masalları, en azından kısmen, Merovenj çağındaki bazı olayların sembolik veya mecazi bir hikayesini oluşturuyor olabilir. Belki de bu olayların bazılarıyla araştırmamızın akışı içerisinde karşılaşmıştık bile. Örneğin özel bir grup aileyle yapılan evlilik Merovee'nin iki babaya sahip olmasıyla ilgilenen efsanelerin ortaya çıkmasının zamanla üzerini örtmüştü. Ya da belki de Kutsal Kase Ailesi, Merovenj Soyu'nun, yani kayıp kralların üstü örtülü biçimde Razes'in dağları ve mağaralarında devam ettirilmesinin bir betimlemesiydi. Ya da belki de sülalenin 9. yüzyıl sonu ve 10. yüzyıl başlarında İngiltere'ye sürgüne gitmesiydi. Gizli ama görkemli hanedan akrabalıklarının Merovenj asması sayesinde Kutsal Kase Ailesi gibi sonuç olarak Godfroi de Bouillon ve Lorraine Ailesi olarak meyve vermesiydi. Belki de Arthur, 'ayı', Kelt veya Fransız-Roma liderliğiyle yalnızca tesadüfen ilgiliydi, belki de Arthur Kase Masalları'ndaki diğer adı 'ayı' olan 'Ursus'tu. Belki de Monmouthlu Goeffrey'in kroniklerindeki efsanevi Arthur, Kutsal Kase'nin yazarlarınca çalınmış ve kasten epeyce farklı ve gizli bir geleneğin aracına dönüştürülmüştü. Eğer gerçekten böyleyse, bu durum Sion Tarikatı tarafından Merovenj Sülalesi'nin koruyucuları olarak kurulan Tapınak Şövalyeleri'nin neden Kase ve Kase Ailesi'nin koruyucuları ilan edildiğini açıklayabilirdi. Eğer Kase Ailesi ve Merovenj Sülalesi tek ve aynı şeyse, Kase Masalları'nın yazıldığı zamanlarda Tapınak Şövalyeleri aslında Kutsal Kase'nin koruyucuları olabilirlerdi. Bu nedenle Kutsal Kase Masalları'ndaki varlıkları bir zaman aşımı değildi.

Bu varsayım ilgi çekiciydi fakat fazlasıyla önemli bir soruyu gündeme getiriyordu. Masallar Merovenj zamanlarında geçiyor olabilirdi; ama Kutsal Kase'yi oldukça açık biçimde Hıristiyanlığın kökenleriyle, İsa'yla, Arimathealı Yusuf'la, Magdalena ile ilintilendiriyordu. Aslında bunların bazıları daha da ileri gidiyordu. Robert de Boron'un şiirinde, annesinin kimliği belirsiz olmasına rağmen Galahad'ın Arimathealı Yusuf'un oğlu olduğu söyleniyordu. *Queste del*

Saint Graal'da, İsa gibi Galahad'ın Davut'un ailesinin soyundan gelen birisi olduğunu söylüyor ve Galahad'ı İsa olarak tanımlıyordu. Aslında çağdaş bilimcilere göre Gilead'dan türeyen Galahad ismi İsa'nın gizemli isimlerinden birisi sayılıyordu[34].

Eğer Kase Merovenj Sülalesi ile birlikte tanımlanıyorsa, İsa ile olan bağlantısı neydi? Neden İsa ile böylesine yakından ilintilendirilen bir şey Merovenj devriyle de ilintilendiriliyordu? İsa'ya bu kadar uygun bir şeyle dört yüzyıl sonra olan olaylar arasındaki ilişkinin tarihsel uyumsuzluğunu nasıl uzlaştıracaktık? Kase aynı anda nasıl bir yandan Merovenj dönemi, öte yandan Arimatheali Yusuf tarafından İngiltere ya da Magdalena tarafından Fransa'ya getirilmiş bir şeyle ilgili olabilirdi?

Sembolik bir düzeyde de olsa böylesi sorular kendi içlerinde haklılık payı taşıyordu. Örneğin Kase'nin bir şekilde kanla ilgisi vardı. 'Sangraal' sözcüğünün 'Sang raal' olarak bölünmesini bir kenara bıraksak bile, Kase'nin öteden beri İsa'nın kanının konulduğu bir kap olduğu söyleniyordu. Bu Merovenjlerle nasıl ilgili olabilirdi ki? Haçlı Seferleri sırasında tam da Merovenjler kafalarında Kudüs Krallığı'nın tacını taşırlarken Tapınak Şövalyeleri ve Sion Tarikatı tarafından korunmaları onları bu konuyla nasıl olup da ilgilendirirdi?

Kutsal Kase Masalları İsa'nın kanının önemini vurgularlar. Ayrıca bir tür soyu da vurgularlar. Kutsal Kase Ailesi'nin Godfroi de Bouillon ile doruğa yükselmesi gibi faktörleri de göz önüne aldığımızda bunun Merovenj Soyu'yla ilgili olduğu görülmektedir.

Görünüşte uyumsuz bu iki unsur arasında bağlantı olma olasılığı var mıydı? İsa'nın kanı* bir şekilde Merovenjlerin Kraliyet Soyu ile bağlantılı olabilir miydi? Çarmıha Gerilme'den kısa süre sonra Batı Avrupa'ya getirilen Kutsal Kase ile bağlantılı sülale, Merovenjlerin sülalesi olabilir miydi?

**Ç.N. Burada kullanılan İngilizce "blood" sözcüğü hem kan hem de soy anlamını taşımaktadır.*

Sentezleme İhtiyacı

Bu noktada kullanabileceğimiz kanıtları gözden geçirmek için kısa bir mola verdik. Bu durum bizi her zamanki ürkütücü yöne doğru sürüklüyordu. Bunun bilim insanlarının daha önceden aklına gelmemiş olması bizi hayrete düşürdü. Kuşkusuz bu yüzyıllardır kolayca bulunabilir bir şeydi. Spekülasyon şeklinde de olsa neden daha önceden birisi bunu sentezlememiş ve oldukça açık bu şeyi bulup çıkarmamıştı? Diyelim ki böylesi yargıların birkaç yüzyıl önce katı tabulardı ve yayımlanmış olsaydı sertçe cezalandırılacaktı. Ancak en azından iki yüzyıldır böyle bir tehlike bulunmuyordu. Öyleyse neden bulmacanın parçaları şimdiye dek tutarlı bir bütünlük oluşturamamıştı?

Bu soruların yanıtlarının kendi çağımızda ve onun ayırt edici özelliğini oluşturan düşünce tarz ya da geleneklerinde olduğunu fark etmeye başladık. 18. yüzyıldaki 'Aydınlanma' denen şey, batı kültürünün ve bilincinin yönelimi, sentezden çok analize yönelikti. Bunun sonucunda çağımız giderek artan bir uzmanlaşma çağına dönüştü. Bu eğilimle paralel olarak çağdaş bilimciler uzmanlaşmaya gereğinden fazla önem veriyorlar. Çağdaş üniversite de bilginin farklı 'disiplinler'e ayrılmasını açıklıyor, kapsıyor ve zorunlu kılıyor. Bundan dolayı araştırmamızın kapsadığı çeşitli alanlar geleneksel anlamda epeyce ayrı bölmelere ayrılmış bulunuyor. Her bir bölmede ilgili malzeme uzmanlar veya alanındaki 'bilirkişiler' tarafından dikkatle incelendi ve değerlendirildi. Ama bu 'bilirkişiler'den yalnızca birkaçı kendi özel alanlarıyla diğerleri arasında bir bağlantı kurmaya çabalarken diğerleri bunu kaçırdılar. Aslında bu tür 'bilirkişiler' genel olarak kendilerininki dışında kalan alanlara, en kötüsünden düzmece ya da en iyisinden ilgisiz diyerek büyük şüpheyle yaklaşırlar. Eklektik veya 'disiplinler-arası' araştırma, diğerleri arasında çoğunlukla spekülatif olarak görülmekte, fiilen engellenmektedir.

Kase masallarının kökenleri ve gelişmesi, kültürel etkisi, edebi niteliği konularında çok sayıda bilimsel inceleme bulunmaktadır. Tapınak Şövalyeleri ve Haçlı Seferleri üzerine

de geçerli olsun olmasın sayısız çalışma vardır. Fakat Kase masallarının uzmanları arasında yalnızca birkaç tarihçi varken, çok daha azı Tapınak Şövalyeleri ve Haçlı Seferleri'nin ardındaki karmaşık, çoğunlukla pis ve çok da romantik olmayan tarihe yine de epeyce ilgi göstermiştir. Tapınak Şövalyeleri ve Haçlı Seferleri'nin tarihçileri diğer tüm tarihçiler gibi 'gerçeklere dayalı' kayıt ve belgelere sıkıca yapışmışlardır. Kase masalları salt kurgusal, 'kültürel bir fenomen'den daha fazlası olmayan, 'dönemin hayal gücünün' yarattığı bir tür 'yan-ürün' şeklinde bir kenara bırakılmıştır. Böylesi bir tarihçiye Kutsal Kase masallarının tarihsel bir gerçeklik çekirdeği içeriyor olabileceğini belirtmek, hatta bir yüzyıldan fazla zaman önce Homeros'u dikkatlice okuması sayesinde Truva'nın yerini keşfeden Schliemann da olsa sapkınlıkla eşdeğerdir.

Şu doğrudur ki her şeyden önce hüsnükuruntu temelinden ilerleyen çeşitli gizil yazarları efsanelere tam olarak inanarak gizemli bir yolla Tapınak Şövalyeleri'nin Kutsal Kase denen şey her ne ise, onun koruyucuları olduklarını iddia ederler. Ancak gerçek bir bağlantı kurmaya çabalayan ciddi hiçbir tarihsel çalışma bulunmamaktadır. Tapınak Şövalyeleri gerçek, Kase ise kurgu olarak görülmektedir ve bu ikisi arasında bir ilgi bulunmasının olası olmadığı kabul edilir. Kase masalları yazıldıkları dönemin bilim insanları ve tarihçileri tarafından bu şekilde önemsenmemişse, daha yakın devirlerdeki uzmanlar tarafından aldırış edilmemesi hiç de şaşırtıcı değildi. Oldukça basit biçimde Merovenj dönemi konusundaki bir uzmanın, eğer Kase masallarına dair bilgisi varsa, bu masalların bir şekilde çalışmasına ışık tutabileceğinden kuşkulanması pek de vaki değildir. Fakat karşılaştığımız hiçbir Merovenj bilgininin, kronolojik olarak konuşacak olursak tam da uzmanlaştığını iddia ettiği devirden söz eden Arthur Efsaneleri'nden bile bahsetmemesi çok da ciddi bir atlama değildir.

Tarihçiler böylesi bağlantılar yapmaya hazırlıklı değillerse de İncil bilginlerinin durumu daha da beterdir. Son birkaç on yılda İsa'nın bir pasifist, bir Essene, bir mistik, bir Budist, bir sihirbaz, bir devrimci, bir eşcinsel hatta bir son-

radan görme olarak tanımlayan kitaplar ortaya çıktı. Ama İsa konusundaki bu gereğinden fazla malzemeye ve Yeni Ahit'in tarihsel bağlamına rağmen, bildiğimiz kadarıyla hiçbir yazar Kutsal Kase sorusuna değinmedi. Neden? Neden, İncil tarihi konusundaki bir bilirkişinin bin yıldan fazla zaman sonra Batı Avrupa'da yazılmış fantastik düşsel bir şiirler yığını konusunda bilgisi ya da buna yönelik ilgisi olmalıydı? Kase masallarının, Yeni Ahit etrafında dönen gizemleri bir yolla açığa kavuşturuyor olması olanaksız görünüyordu.

Fakat gerçeklik, tarih ve bilgi insan zihninin keyfi dosyalama sistemine göre parçalanıp bölümlere ayrılamaz. Belgesel kanıtın elde edilmesi zor olabileceğinden, geleneklerin bin yıl boyunca hayatta kalarak, sonradan önceki olayları örneklerle açıklayan yazılı bir biçimde su yüzüne çıkmış olması mümkündür. Örneğin bazı İrlanda destanları Antik İrlanda'da anaerkil toplumdan ataerkil topluma geçişe ilişkin çok şeyi açığa çıkarmaktadırlar. Olaydan çok sonra yazılan Homeros'un eseri olmasaydı, Truva Kuşatması'ndan kimsenin haberi olmayacaktı. Elli yıldan fazla zaman sonra yazılmış olsa da *Savaş ve Barış*, Napolyon dönemi Rusya'sı ile ilgili pek çok tarih kitabından, hatta resmi belgelerin pek çoğundan çok daha fazla şey anlatabilir.

Sorumlu bir araştırmacı, bir dedektif gibi görünüşte inanılmaz bile olsa ulaşabildiği tüm ipuçlarının peşine düşmelidir. Maddi *a priori* bilgiyi de bir kenara bırakmamalıyız; çünkü bu bizi bilinmeyen veya alışılmamış bir bölgeye yönlendirmekle tehdit edebilir. Örneğin Watergate Skandalı gibi olaylar görünüşte ilk başta tamamen farklı, her biri kendi içinde anlamsız ve aralarında görünürde bağlantı olmayan parçalar kalabalığından çözülmüştü. Aslında, çoğunlukla çocukça olan 'kirli oyunlar'ın bazıları o zamanın soruşturmacılarına Kase masallarının, İncil'den çıktığı gibi geniş meseleler olarak görünmüştür. Watergate Skandalı tek bir ülke ve birkaç yıllık bir zaman dilimiyle sınırlanmıştı. Bizim araştırmamızın konusu bütün bir batı tarihini ve iki bin yıllık bir zaman dilimini kapsıyordu.

Seçilen malzemeye yönelik disiplinler arası, zaman ve mekandan bağımsız, tamamen farklı disiplinler arasında serbestçe hareket etmeyi sağlayacak hareketli ve esnek bir yaklaşım gerekliydi. Veri toplayıp insanlar, olaylar ve her birinden geniş biçimde ayrılan fenomenler arasında bağlantılar kurabilirdi. 3. yüzyıldan 12. yüzyıla, 7. yüzyıldan 18. yüzyıla, erken dönem kilise metinleri, Kase masalları, Merovenj kayıtları ve vakayinameleri, Farmasonluk yazmaları gibi değişken bir kaynak yelpazesi içinde zorunluluk gereği hareket edilebilmeliydi. Kısacası sentez yapılmalıydı; çünkü sadece böylesi bir sentezleme yoluyla herhangi bir tarihsel sorunun öbeğindeki süreklilik, birleşik ve tutarlı doku ayırt edilebilirdi. Böyle bir yaklaşım ne özel olarak devrimciydi ne de ilkesel anlamda özel olarak tartışma yaratıcıydı. Bundan daha çok, örneğin Lekesizlik Kavramı* ya da rahiplerin dinsel nedenlerden dolayı evlenmeme zorunluluğu gibi çağdaş Kilise dogması inancını alıp erken dönem Hıristiyanlığı'nı aydınlatmakta kullanmak gibidir. Büyük ölçüde benzer biçimde Kase masalları, İsa'nın yaşamı ve kimliği konusunda Yeni Ahit'e anlamlı bir ışık tutmak için kullanılabilir.

Sonuç olarak kendimizi yalnızca gerçek olaylarla sınırlandırmamız yeterli değildir. Ayrıca gerçek olayların çoğunlukla söylence ve efsane yoluyla yüzyıllar boyunca ışık saçan yansımalarını ve dallanıp budaklanmalarını da ayırt etmeliyiz. Şurası doğrudur ki gerçek olaylar uçurumda yankılanan bir bağırtı gibi süreç içerisinde çarpıtılabilirler. Fakat sesin geldiği yer bulunamasa da yankısı ne kadar çarpıtılmış olursa olsun ona ulaşan yolu işaret edebilir. Kısacası olaylar tarih havuzuna düşen çakıl taşları gibidir. Çabucak kaybolurlar, sıklıkla bir iz bile bırakmadan. Ama eğer perspektifiniz yeterince genişse, çakıl taşının başlangıçta nereye düştüğünü tam olarak belirlemenizi sağlayan dalgaları görmeniz olanaklıdır. Bu dalgaların rehberliğinde, arzu ettiğiniz her yaklaşımı dalıp yakalayabilir, benimseyebilirsiniz. Kilit nokta şudur ki dalgalar başka türlü bulmanız mümkün olmayan şeyin yerini belirlemenize izin verir.

*Ç.N. Meryem'in İsa'yı doğurmadan önce günahsız oluşu

Bizim için şimdi şu da anlaşılır olmaya başlıyordu; araştırmamız boyunca üzerinde çalıştığımız her şey doğru dinlendiğinde bizi iki bin yıl önceki tarih havuzuna atılan tek bir taşa doğru yönlendirebilirdi.

Hipotezimiz

Magdalena, araştırmamız boyunca belirgin biçimde karşımıza çıkıyordu. Bazı Ortaçağ efsanelerine göre Magdalena, Kutsal Kase'yi ya da 'Kraliyet Kanı'nı Fransa'ya getirmişti. Kase İsa ile yakından ilgiliydi. Kase, en azından bir düzeyde, bir şekilde kanla veya daha kesin konuşmak gerekirse bir kan bağı ve sülaleyle ilgiliydi. Ancak Kase masalları büyük ölçüde Merovenj zamanlarında geçiyordu. Fakat Kase Ailesi'nin kurgusal, Merovenjlerin hakiki torunu Godfroi de Bouillon'un ismi dışında her şeyle, Kudüs Kralı olması sağlanana kadar yazılmamıştı.

Eğer İsa'dan başka birisiyle, örneğin Büyük İskender veya Jul Sezar gibi bir şahsiyetle ilgileniyor olsaydık, parçalar halindeki kanıt dilimleri, tek başına neredeyse kaçınılmaz biçimde bizi, göze batan apaçık bir yargıya yönlendirebilirdi. Ancak sonucun tartışma yaratıcı ve ses getirici olabileceğini görmeye başlamıştık. En azından deneme düzeyinde bir hipotez olarak bunu denemeye başladık.

İncil'deki dört bölümde de yer alan anlaşılması güç kadın Magdalena, belki de aslında İsa'nın karısıydı. Belki de birleşmelerinden çocukları olmuştu. Çarmıha Gerilme'den sonra Magdalena belki de en azından bir çocukla, kurulu Yahudi topluluklarının önceden yerleştiği ve bu nedenle bir sığınak haline gelen Fransa'ya kaçırılmıştı. Kısacası belki de doğrudan İsa'dan gelen kalıtsal bir sülale vardı. Sonradan belki de bu sülale, bu üstün kraliyet kanı, önemli bir sülale için çok da uzun zaman olmayan dört yüzyıl kadar bir zaman bozulmadan ve takma isim altında kendisini sürdürmüştü. Belki de sadece diğer Yahudi aileleriyle değil aynı zamanda Romalılar ve Vizigotlar'la da evlilik yoluyla hanedanlık akrabalıkları kurulmuştu. Belki de 5. yüzyılda İsa'nın sülalesi Franklar'ın kraliyet soyuyla birleşerek Merovenj Hanedanı'nı ortaya çıkarmıştır.

Eğer bu kabataslak hipotez bir yönüyle doğruysa, araştırmamızdaki çoğu unsuru açıklamaya hizmet edebilirdi. Magdalena ile özdeşleştirilen olağandışı konumu ve Haçlı Seferleri sırasında elde ettiği kültü açıklayabilirdi. Merovenjlerle özdeşleştirilen kutsal konumu açıklayabilirdi. Babalarından birisi denizler ötesinden gelen ve İsa'nın durumundaki gibi gizemli bir balıkla eşleştiriliyor olabilen bir deniz yaratığı olan iki babalı Merovee'nin efsanevi doğumunu açıklayabilirdi. Roma Kilisesi ile Clovis'in sülalesi arasındaki antlaşmayı açıklayabilirdi; çünkü onun adına kurulan kilisenin İsa'nın sülalesinden gelenlerle bir antlaşma yapması kadar açık bir şey olamaz mıydı? II. Dagobert'in katledilmesi konusunun altında yatan orantısız vurguyu açıklayabilirdi; çünkü Kilise bu cinayete ortak olarak yalnızca bir kralın katledilmesinden değil, kendi inançlarına göre aynı zamanda ilahi bir tür cinayetten de suçlu konumuna düşmüş oluyordu. Bu Dagobert'i tarihten çıkarma çabasını da açıklayabilirdi. Carolingianlar'ın, Merovenj soyağacı üzerinde hak talep ederek kendilerini Kutsal Roma İmparatorlar'ı olarak meşrulaştırma saplantılarını da açıklayabilirdi.

İsa ve Dagobert'den gelen bir sülale aynı zamanda masallarda geçen Kutsal Kase Ailesi'ni, onun etrafındaki gizliliği, yüce konumunu, hükmedemeyen iktidarsız Balıkçı Kral'ı, Parzival veya Perceval'in Kase Şatosu'nun varisi olma sürecini de açıklayabilirdi. Sonuç olarak Lohengrin'in oğlu veya torunu, Parzival'in torunu veya oğlunun torunu, Kase Ailesi'nin torunu Godfroi de Bouillon'un gizemli soyağacını da açıklayabilirdi. Eğer Godfroi'nın soyu İsa'dan geliyorsa, 1099'da Kudüs'ü zafer sonucunda ele geçirmesi yalnızca Kutsal Mezar'ın, kafirlerden* kurtarılması gibi basit bir şeyden çok daha ötesini gerektiriyordu. Godfroi, kendi meşru mirasını geri alıyor olabilirdi.

Araştırmamız boyunca bir bağ gibi büyüyen referansların hanedanlık akrabalıklarını sembolize ettiğini önceden tahmin etmiştik. Hipotezimiz temelinde, şimdi bu bağın kendisini tekrar tekrar üzümle tanımlayan İsa'nın sülalesini

*Ç.N. Müslümanlar'dan

sürdürdüğü bir süreç olarak sembolize etmiş olduğu görülüyor. Doğrulamak gerekirse, İsa'yı bir üzüm salkımı olarak betimleyen oyma bir kapı bulduk. Bu kapı İsviçre'deki Sion'daydı.

Hipotetik senaryomuz hem mantıksal anlamda tutarlı hem de ilgi çekiciydi; ancak hala akıl almazdı da. Çekici olsa da henüz fazlaca yüzeyseldi ve çok dayanıksız bir temel üzerine oturmaktaydı. Pek çok şeyi açıklasa da henüz kendi içinde desteklenemiyordu. İçinde hala pek çok boşluk, pek çok tutarsızlık ve anormallik, pek çok şüpheli bitim noktası vardı. Onu ciddi biçimde göz önünde bulundurmadan veya dikkate almadan önce, güçlendirecek gerçek kanıt olup olmadığını saptamamız gerekliydi. Böylesi bir kanıtı bulma amacıyla Dört Müjde'yi, Yeni Ahit'in tarihsel bağlamını ve Erken Kilise Dönemi papazlarının yazmalarını dikkatle incelemeye başladık.

12

HİÇ YÖNETMEYEN RAHİP-KRAL

Bugün pek çok kişi sanki belirli tek bir şeymiş, tutarlı, homojen ve tekbiçimli bir varlıkmış gibi 'Hıristiyanlık'tan bahsediyor. Söylemek bile gereksiz ki 'Hıristiyanlık' bu tür bir şey değildir. Herkesin bildiği gibi sayısız 'Hıristiyanlık' biçimi bulunmaktadır; örneğin Roma Katolikliği ya da VIII. Henry tarafından kurulan İngiltere Kilisesi gibi. 16. yüzyılın özgün Lutherciliği ve Kalvinizm'inden Unitarianizm gibi görece yakın tarihli gelişmelere kadar Protestanlığın çeşitli başka mezhepleri vardır. Yedi Gün Adventistleri ve Yehova Şahitleri gibi 'kenarda duran' ya da 'İsa ve İncil'le ilgilenen' çok sayıda farklı cemaat bulunmaktadır. Tanrı'nın Çocukları ve Aziz Ay'ın Bütünleştirme Kilisesi gibi çeşitli tarikat ve kültler de vardır. İnançların şaşırtıcı yelpazesi incelendiğinde, katı dogmatik ve muhafazakar olanlardan radikal ve mutluluk verici olanlara kadar 'Hıristiyanlığı' tam olarak neyin oluşturduğunu belirlemek güçtür.

Hıristiyanlık'tan söz edilmesine izin verebilecek yalnızca tek bir faktör, başka türlü çeşitlenip birbirinden ayrılan 'Hıristiyan' inançları arasında bağ kuran tek bir faktör varsa o da Yeni Ahit ve daha özel olarak bahsetmek gerekirse Yeni Ahit'te İsa'ya, Çarmıha Gerilmesi'ne ve Yeniden Dirilişi'ne atfedilen benzersiz mevkidir. Bir kimse eğer bu olayla-

rın tam olarak ya da tarihsel gerçeklik anlamında doğruluğunu bile onaylamasa da sembolik anlamının kabul edilmesi, genel olarak bir Hıristiyan olduğunun düşünülmesi için yeterlidir.

Eğer Hıristiyanlık denilen dağılmış fenomende bir birlik varsa bu Yeni Ahit'e, daha belirgin olarak söylemek gerekirse Dört Müjde'de bilinen İsa anlatımlarına dayanmaktadır. Bu anlatılar birçok insan tarafından en güvenilir kayıtlar olarak görülür ve pek çok Hıristiyan için hem tutarlı hem de inkar edilemez farz edilirler. Çocukluktan itibaren, tanrısal esinle olmasa da en azından tanımsal olarak İsa'nın, Dört Müjde'de korunduğu 'hikayesi'ne inanmaya yönlendirilmişizdir. Dört Müjde'nin yazarı olduğu söylenen Dört Havari birbirinin tanıklıklarını güçlendiren ve doğrulayan kuşku duyulmaz tanıklar olarak görülürler. Bugün kendilerine Hıristiyan diyen insanların görece çok azı Dört Müjde'nin yalnızca birbiriyle çelişmekle kalmayıp zaman zaman sert biçimde uyuşmazlık gösterdiği gerçeğinin farkındadırlar.

Şu ana kadar popüler gelenek söz konusu olduğunda, İsa'nın kökeni ve doğumu yeterince bilinmektedir. Fakat gerçekte bu geleneğin temel aldığı Dört Müjde bu mesele konusunda çok anlaşılmaz kalmaktadır. Yalnızca iki Müjde; Matta ve Luka, İsa'nın kökenleri ve doğumuna dair bir şeyler söylerler ve alenen birbirleriyle çelişmektedirler. Örneğin Matta'ya göre, İsa haklı ve meşru bir kral olmasa da Süleyman yoluyla Davut'un ailesinden gelen bir aristokrattı. Öte yandan Luka'ya göre, İsa'nın ailesi Davut'un soyundan gelse de daha az yüce bir nesildi ve Markos'un anlatımı temelindeyse 'yoksul marangoz' efsanesi ortaya çıkıyordu. Kısacası iki soyağacı birbiriyle o kadar çarpıcı biçimde uyuşmazdı ki iki farklı kişiye atıfta bulunuyor bile olabilirlerdi.

Dört Müjde arasındaki uyumsuzluklar yalnızca İsa'nın ataları ve soyağacı sorunuyla sınırlı değildir. Luka'ya göre, İsa'nın doğumunda çobanlar ziyarete gelmişlerdi. Matta'ya göre akıllı insanlar ziyarete gelmişti. Luka'ya göre İsa'nın ailesi Nasıra'da yaşıyordu. Buradan, tarihin işaret ettiğine

göre aslında hiçbir zaman yapılmayan bir nüfus sayımı nedeniyle İsa'nın yoksulluk içinde bir yemlikte doğduğu Beytüllahim'e seyahat ettikleri söyleniyordu. Fakat Matta'ya göre, İsa'nın ailesi öteden beri Beytüllahim'in oldukça hali vakti yerinde sakinlerindendi ve İsa bir evde doğmuştu. Matta'da Herod'un masumlara çektirdiği zulmün teşvikiyle ailenin Mısır'a kaçtığı ve yalnızca geri dönüşlerinde Nasıra'da ev kurdukları anlatılıyordu.

Bu her bir anlatımdaki bilgi fazlasıyla açıktı ve nüfus sayımının gerçekten olduğunu farz ederseniz mükemmel biçimde makuldü. Ancak henüz bilgi sabitçe bununla uyuşmuyordu. Bu çelişkiye çözüm bulunamazdı. Çelişen iki anlatının her ikisinin de doğru olmasının ve uzlaştırılmalarının imkanı yoktu. Kabul edilsin edilmesin şu gerçeğin farkına varılmalıydı ki Dört Müjde'den birisi ya da ikisi birden yanlıştı. Böylesi dikkat çekici ve kaçınılmaz bir kararın görünümünde, Dört Müjde yalanlanamaz olarak görülemezdi. Birbirlerini yalanlarken nasıl yalanlamaz olabilirler ki?

Dört Müjde üzerine ne kadar çok çalışırsanız aralarında o kadar çok çelişki olduğunu görebilirsiniz. Aslında Çarmıha Gerilme tarihi üzerinde bile anlaşmıyorlardı. Yuhanna'nın Müjdesi'ne göre, Çarmıha Gerilme, Hamursuz Bayramı'ndan bir önceki gün olmuştu. Markos, Luka ve Matta'nın Müjdeleri'ne göreyse, bir gün sonra gerçekleşmişti. Müjdeler İsa'nın kişiliği ve karakteri konusunda da uyuşmamaktaydılar. Her biri diğerleriyle açıkça uyuşmayan bir kişi betimliyordu; örneğin Luka'da uysal, kuzu gibi bir kurtarıcı, Matta'da 'barış değil kılıç getirmek için' gelen güçlü ve görkemli bir hükümdar. İsa'nın çarmıhtaki son sözleri konusunda da daha ileri düzeyde anlaşmazlık vardı. Matta ve Markos bu sözcükler, 'Tanrım, Tanrım, neden beni bıraktın'dı. Luka'daysa 'Baba, ruhumu ellerine bırakıyorum.'du. Yuhanna'da ise basitçe şöyleydi: 'Sonuçlandı'.

Bu uyuşmazlıklar temelinde, Dört Müjde yalnızca fazlasıyla kuşkulu ve elbette kesin olmayan bir otorite kabul edilebilir. Tanrı'nın kusursuz sözünü temsil etmemektedirler ya da eğer öyleyse Tanrı'nın sözleri büyük bir cömertlikle insan elleri tarafından sansürlenmiş, düzenlenmiş, değiş-

tirilmiş, yanlışları düzeltilmiş ve yeniden yazılmıştır. Şu da hatırlanmalıdır ki İncil -ki bu hem Eski hem de Yeni Ahit anlamındadır- sadece bir çalışmalar seçkisidir ve pek çok açılardan gelişigüzel bir seçkidir. Aslında şu ankinden çok daha fazla sayıda kitap ve yazıları da içeriyor olabilirdi. Eksik kitapların 'kaybolmaları' konusunda hiç soru da sorulmamaktadır. Tersine kasten çıkarılmışlardır. M.S. 367'de İskenderiye Piskoposu Athanasius, Yeni Ahit'e dahil edilecek eserlerin bir listesini derlemişti. Bu liste 393'te Hippo Kilise Konsülü ve dört yıl sonra Carthage (Kartaca) Konsülü tarafından da onaylandı. Bu konsüllerde bir seçki üzerinde anlaşmaya varıldı. Bugün bizim bildiğimiz bazı eserler, Yeni Ahit'i oluşturacak şekilde toplanırken diğerleri düşüncesizce görmezlikten gelindi. Böylesi bir seçim süreci nasıl kesin olarak kabul edilebilir? Bir rahipler kurulu nasıl olur da yanılmadan bazı kitapların İncil'e 'ait olduğuna' diğerlerinin olmadığına karar verebilir? Özellikle de çıkarılan bazı kitapların tarihsel anlamda kusursuzca geçerli bir gerçeğe uygunluk iddiası varken.

Bundan öte bugün var olduğu şekliyle İncil yalnızca az çok keyfi bir seçim sürecinin ürünü de değildir. Aynı zamanda oldukça güçlü bazı düzeltmelere, sansüre ve revizyona da tabi tutulmuştur. Örneğin 1958'de, Colombia Üniversitesi Profesörü Morton Smith, Kudüs yakınlarındaki bir manastırda Markos'un Müjdesi'nin eksik parçasını içeren bir mektup bulmuştu. Eksik parça kaybedilmemişti. Tersine İskenderiye Piskoposu Clement'ın kesin emriyle olmasa da en çok saygı gösterilen erken dönem kilise papazlarından birisinin uyarısıyla kasten saklanmıştı.

Clement'ın Theodore'dan Carpocratianlar adında Gnostik bir tarikattan şikayet eden bir mektup aldığı görülüyordu. Carpocratianlar'ın Markos'un Müjdesi'nin bazı pasajlarını Clement ve Theodore'un tutumuyla uyuşmayan kendi ilkelerine göre yorumladıkları anlaşılıyordu. Bu nedenle Theodore'un onlara saldırdığı ve bu faaliyetini Clement'a bildirdiği görülüyordu. Profesör Smith'in bulduğu mektupta Clement müridine şöyle yanıt veriyordu:

> Carpocratianlar'ın korkunç öğretilerini susturmakla iyi etmişsiniz. Çünkü bunlar kehanette söz edilen on emrin dar yolundan saparak şehvet dolu ve bedensel günahların sonsuz cehennemine doğru yuvarlanan 'doğru yoldan sapmış yıldızlardır'. Çünkü kendilerini bilgiyle överken, 'Şeytan'ın derin[şey]lerinde' derken kendilerini yalanın 'aşağıdaki karanlık dünyasına' doğru sürüklediklerini ve özgür olmalarıyla övünerek köleci arzuların kulu olduklarını bilmezler. Böyle [insanlar] her şekilde ve hep birden muhalefet ederler. Çünkü doğru bir şey söylüyor olsalar bile, doğruluğu seven biri bile olsa onlarla uzlaşmaz. Çünkü ne doğru olan her [şey] doğrudur ne de [yalnızca] insanın yargısına göre gerçek doğru olarak görülüp tercih edilen şey imana göre doğrudur[1].

Bu bir Kilise önderi için olağandışı bir açıklamadır. Aslında Clement şundan fazlasını söylemiyor, 'Eğer muhalifiniz doğruyu söyleyecek olursa onu inkar etmelisiniz ve onu çürütmek için yalan söylemelisiniz.' Ama bu kadar da değil. Aşağıdaki pasajda, Clement'ın mektubu Markos'un Müjdesi'ni ve onun gözüyle Carpocratianlar tarafından 'kötüye kullanımını' tartışıyor:

> [Çünkü] Markos'a Petros'un Roma'da kalışı sırasında Rab'bin yaptıklarını [bir anlatımını] yazmıştı; ancak ne [bunların] hepsini açıklayarak ne de gizli [olanlara] ilişkin ipuçları vererek ama öğretilecek-lerin imanını arttırmakta ne yararlı olduğunu düşündüğü şeyleri seçerek yazmıştı. Fakat Petros şehit olduğu zaman, Markos İskenderiye'ye gelirken yanında, bilgiye doğru ilerleme sağlamaya uygun olan şeyleri önceki kitabına aktaracağı, hem kendi hem de Petros'un notlarını getirmişti. [Böylece] Mükemmelleştirilenler için daha ruhani bir İncil yazdı. Bununla beraber, yine de ne söylenmeyecek şeyleri ne de Rab'bin başrahiplik öğretisini açığa vurmayıp önceden yazılan öykülere başkala-

> rını ekledi ve bundan öte bir mistik olarak yorumlarını duyanları yedi örtü tarafından saklanan hakikatin bulunduğu en içteki tapınağa yönlendirebileceğini bildiği bazı sözler sundu. Böylece, özetle, benim düşünceme göre istekle ve dikkatle meseleleri önceden düzenledi ve ölürken de derlemesini halen çok büyük dikkatle korunan, yalnızca büyük gizemler konusunda bilgi sahibi olanlara okunan İskenderiye'deki kiliseye bıraktı.
>
> Fakat iğrenç şeytanlar her zaman insan ırkının yıkımını tasarladığından, bunları öğrenen Carpocrates düzenbaz yöntemlerle İskenderiye'deki bir kilisenin belirli bir papazını köleleştirip ondan gizli Müjde'nin bir kopyasını aldı ve hem kendi küfür ve şehvet dolu yorumuna göre yorumlayıp, bundan öte, hem de lekesiz, kutsal sözcükleri büsbütün utanmaz yalanlarla kirleterek karıştırdı[2].

Böylece Clement çekinmeden Markos'un özgün bir gizli Müjdesi olduğunu kabul etmektedir. Ardından Theodore'a bunu inkar etme emri verir:

Bu nedenle onlara [Carpocratianlar'a] göre, yukarıda söylediğim gibi bu sır hiç açıklanmamalıdır, kendi düzeltmelerini ileri sürdüklerinde gizli Müjde'nin Markos'a ait olduğu kabul edilse de bu yemin vererek inkar edilmelidir. Çünkü 'insanların hepsine her doğru [şey] söylenmemelidir[3].'

Clement'ın müridine inkar etme emrini verdiği ve Carpocratianlar'ın 'yanlış yorumladığı' bu 'gizli Müjde' neydi? Clement bu soruyu mektubundaki metinde eksik parçanın kelimesi kelimesine bir suretini vererek yanıtlamaktadır:

'Böylece sizin sorduğunuzu [soruları] yanıtlamaktan kaçınmayacağım, bunu yaparken de İncil'deki kelimelerle düzeltmeler yapacağım.' Örneğin 'Ve Kudüs'e giden yola çıkmışlardı' cümlesinden önce ve 'Üç gün sonra yükselecek' cümlesine kadar [gizli Müjde] kelimesi kelimesine aşağıdaki [maddeyi] getiriyor:

'Ve Beytanya'ya geldiler ve orada erkek kardeşi ölmüş bir kadın vardı. Ve gelirken kendisini İsa'nın önüne attı ve ona şöyle dedi, "Davut'un oğlu, bana acı". Fakat havariler onu azarladılar. Ve sinirlenen İsa onunla birlikte mezarlığın olduğu bahçeye gitti ve hemen ardından mezarlıktan büyük bir çığlık geldi. Ve yakına gidildiğinde, İsa'nın mezarın girişindeki taşı yuvarladığı görüldü. Ve hemen ardından gencin olduğu yere girerken başını uzattı ve elini tutup onu kaldırdı. Ama genç ona bakar bakmaz onu sevdi ve onunla birlikte olmak için yalvarmaya başladı. Ve mezarlıktan çıkıp gencin evine geldiler, çünkü genç zengindi. Ve altı gün sonra, İsa ona ne yapması gerektiğini anlattı ve o akşam genç ona çıplak [bedeni] üzerine keten bir elbise giyerek geldi. Ve o gece onunla kaldı, çünkü İsa ona Rab'bin krallığının gizemini öğretti. Ve oradan çıkarken, Ürdün'ün öteki tarafına döndü[4].'

Bu bölümün Markos'un Müjdesi'nin mevcut uyarlamasında olmadığı görülmektedir. Ancak genel hatlarıyla yeterince tanıdıktır. Elbette ki Yuhanna'ya atfedilen Dördüncü Müjde'deki Lazar'ın kalkmasıdır. Ancak alıntılanan uyarlamada bazı anlamlı değişmeler vardır. Öncelikle İsa kayayı bir kenara yuvarlamadan veya içeridekine dışarı gelme talimatı vermeden önce mezardan 'büyük bir çığlık' gelmektedir. Bu kuvvetle muhtemelen içeridekinin ölü olmadığını belirtmektedir ve tek bir kalemde mucizevî bir unsuru ortadan kaldırmaktadır. İkinci olarak, Lazar bölümünün benimsenen anlatıların inanmaya yönlendirdiğinden daha fazla şey içerdiği açıkça görülebilmektedir. Kuşkusuz alıntılanan pasaj mezardaki adamla onu 'yeniden dirilten' adam arasında özel bir tür ilişkinin kanıtıdır. Çağdaş bir okuyucu belki de bir eşcinsellik iması sezinleyebilir. Duyguların tatmin edilmesi anlamında duyguların aşılmasına çabalayan bir tarikat olan Carpocratianlar'ın böylesi bir imayı tam olarak ayırt etmiş olması olasıdır. Fakat Profesör Smith'in savunduğu şekilde bütün bu bölümün, o zamanlar Ortado-

ğu'da çok yaygın olan türde sembolik bir ölüm ve doğum şeklinde ritüelleştirilmiş tipik bir gizem okuluna kayıt yöntemine göndermede bulunuyor olması çok daha fazla olasıdır.

Ne olursa olsun yukarıda alıntılanan bölüm ve pasaj, Markos'un çağdaş ya da kabul edilen hiçbir versiyonunda yer almadı. Aslında, Lazar'a ya da Lazar figürüne yönelik Yeni Ahit'teki referanslar yalnızca Yuhanna'ya atfedilen Müjde'de yer almaktadır. Bu anlamda şurası açıktır ki Clement'ın tavsiyesi yalnızca Theodore değil, sonraki yetkililer tarafından da kabul edilmişti. Oldukça basit biçimde bütün bir Lazar olayı Markos'un Müjdesi'nden tamamen çıkarılmıştı.

Eğer Markos'un Müjdesi'ni bu kadar şiddetli biçimde sansürlendiyse, aynı zamanda sahte eklemelerle doldurulmuş da olmalıydı. Özgün versiyonunda Çarmıha Gerilme, gömülme ve boş mezarla bitmektedir. Yeniden Diriliş sahnesi, havarilerle bir araya gelme yoktur. Markos'un Müjdesi'nin daha geleneksel, Yeniden Diriliş bölümünü de kapsayan, genişletilmiş bir sonunu içeren bazı çağdaş Kutsal Kitaplar vardır. Fakat neredeyse bütün çağdaş İncil bilginleri bu genişletilmiş sonun, 2.yüzyılın sonlarından kaldığı ve özgün belgeye ilave edildiği konusunda hemfikirdirler[5].

Markos'un Müjdesi bu anlamda, Tanrı tarafından ilham verildiği söylenen, insan eliyle kurcalanan, düzenlenen, sansürlenen, değiştirilen kutsal bir belgenin iki örneğini sunmaktadır. Bu iki hali de spekülasyonlara açık değildir. Tersine, şimdi bilginler tarafından kanıtlanabilir ve sağlaması yapılabilir kabul edilmektedir. Öyleyse Markos'un Müjdesi'nin değişikliğe uğratılan yegane bölüm olduğu varsayılabilir mi? Eğer Markos'un Müjdesi bu kadar kolayca değiştirildiyse, diğer Müjdeler'e de benzeri biçimde davranıldığını farz etmek mantıklıdır.

Öyleyse, araştırmamızın amaçları açısından, Dört Müjde'yi kesin ve yalanlanamaz otoriteler olarak kabul edemeyiz; ancak aynı zamanda onları başımızdan da atamayız. Elbette ki bütünüyle uydurulmuş değillerdi ve iki bin yıl önce Kutsal Topraklar'da gerçekte neler olduğuna dair bazı

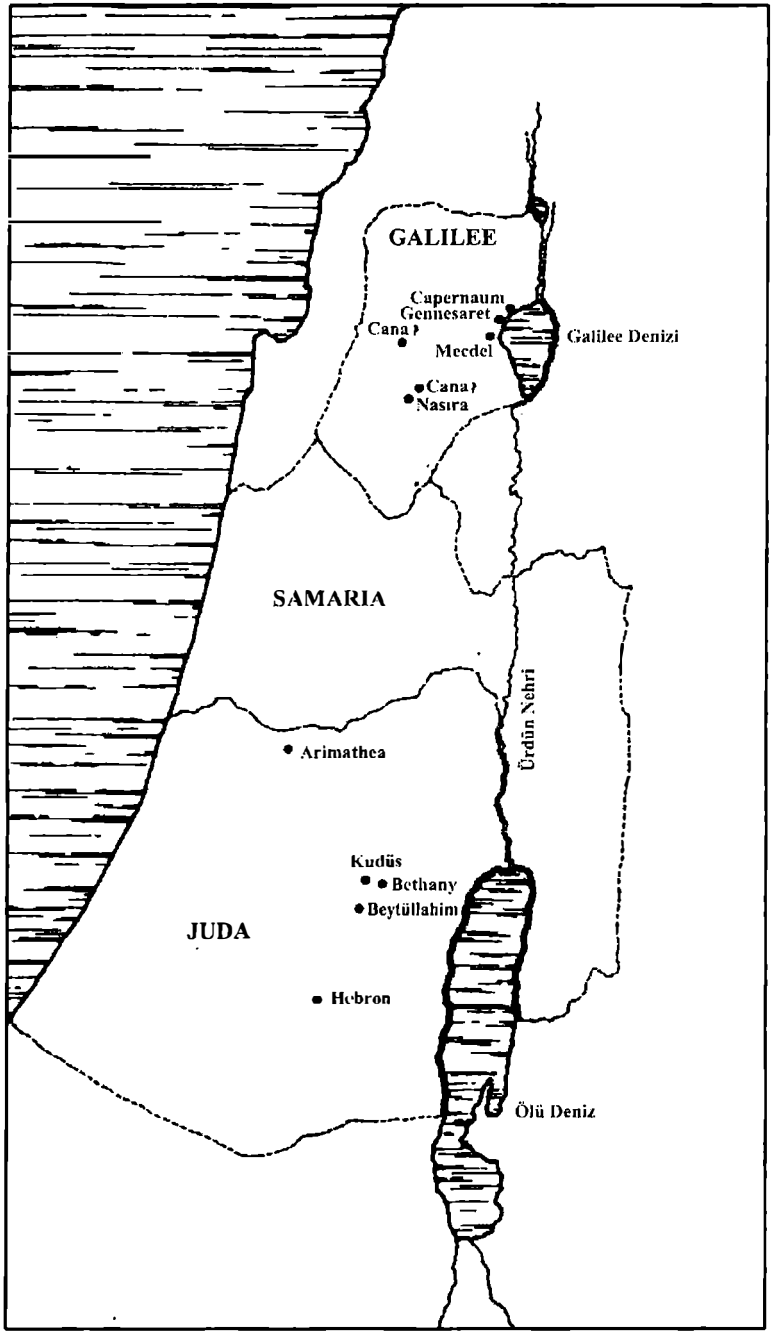
ipuçları veriyorlardı. Bu nedenle onlara daha yakından bakarak ayıklama yoluyla gerçeği masaldan kurtarmaya, hakikatin çoğunlukla içine oturtulduğu sahte matristen, hakikati ayırmaya başladık. Bunu etkin biçimde yapabilmek için, öncelikle kendimizi Hıristiyanlığın ortaya çıkış dönemindeki tarihsel gerçeklik ve koşullara alıştırmak zorundaydık. Çünkü Dört Müjde, yüzyıllar boyunca boşluk ve değişkenlikten, ebedi ve evrensellikten bağımsız kalan varlıklar değillerdi. Diğerleri gibi, *Ölü Deniz Parşömenleri*, Homeros ve Virgil'in destanları, Kase Masalları gibi tarihsel belgelerdi. Çok özel bir zamanın, mekanın, insanların ve tarihsel etmenlerin ürünleriydi.

İsa'nın Zamanında Filistin

Birinci yüzyılda Filistin yerkürenin çok perişan bir köşesiydi. Bir süredir Kutsal Topraklar hanedanlık kavgalarıyla, içsel çekişmelerle ve zaman zaman büyük ölçekli savaşlarla çalkalanıyordu. Kutsal Kitabın dışında bırakılmış Makabiler'in iki kitabının da tarihlediği şekilde, M.Ö. 2.yüzyılda, geçici bir süreliğine az çok birleşmiş bir Yahudi Krallığı kurulmuştu. Ancak M.Ö. 63'te ülke yeniden kargaşaya sürüklenip fethedilmeye hazır duruma geldi.

İsa'nın doğumundan yüzyıldan fazla zaman önce, Filistin, Pompey Orduları'nın eline geçti ve Roma egemenliği kabul ettirildi. Fakat o zamanlar Roma doğrudan egemenlik için gerekli idari aygıtları oluşturamayacak kadar geniş bir alana yayılmıştı ve kendi meseleleriyle çok fazla meşguldü. Bu nedenle Filistin'de kendi himayesi altında egemenlik süren kukla bir krallar soyu oluşturdu. Bu, Yahudi değil Arap olan Herodian Sülalesi'ydi. Bu soydan gelen ilk kişinin M.Ö. 63'te Filistin tahtına geçtiği varsayılan Antipater'di. M.Ö. 37 yılında ölünce yerine oğlu Büyük Herod geçerek M.Ö. 4'e kadar hüküm sürdü. 1940 ile 1944 arasında Fransa'daki benzeri durumu düşünebilirsiniz. Askeri güçle kuvvet kullanarak korunan kukla bir rejimin egemenliği altında işgal edilmiş bir ülkeyi ve halkı düşünebilirsiniz. Ülke halkının kendi din ve geleneklerini korumasına izin veriliyor

İsa'nın zamanında Filistin.

du. Ama son otorite Roma'ydı. Bu otorite, uzun zaman geçmeden Britanya'da da olacağı gibi Roma yasasına göre ve Roma askerleri tarafından uygulanıyordu.

M.S. 6 yılında durum daha da kritik bir hal aldı. Bu yıl ülke idari açıdan bir valilik (Yahudiye ve Samiriye) ve iki bölgeye (Perea ve Galile) ayrılmıştı. Herod Antipas, Perea ve Galile'nin hükümdarı olmuştu. Fakat ruhani ve dindışı başkent olan Yahudiye, Caesarea'da konuşlanan bir Roma valisi tarafından doğrudan Roma hakimiyetine bırakılmıştı. Roma rejimi vahşi ve despotçaydı. Yahudiye'nin doğrudan denetimini ele geçirirken üç binden fazla asi anında çarmıha gerilerek öldürüldü. Tapınak yağmalandı ve kirletildi. Ağır vergilendirme konuldu. Sıklıkla işkenceye başvuruldu ve nüfusun büyük bir bölümü intihara kalkıştı. Bu durum M.S. 26 ile 26 arasında vali olarak yönetimde bulunan Pontius Pilatus tarafından geliştirilmemişti. İncil'in resimlediğinin aksine, mevcut kayıtlar Pilatus'un zalim ve ahlaksız bir adam olduğunu, selefinin yaptığı kötülükleri sürdürmekle kalmayıp yoğunlaştırdığını belirtmektedir[6]. Bu anlamda, en azından ilk bakışta, hepsinden şaşırtıcı olanı Dört Müjde'de Roma'nın hiç eleştirilmemesi, hatta Roma boyunduruğunun ağırlığından bile söz edilmemesidir. Aslında Dört Müjde'nin anlatımları Yahudiye sakinlerinin sakin ve yazgısından hoşnut olduğunu belirtmektedir.

Gerçek şuydu ki çok azı hoşnuttu ve pek çoğu da sakin olmaktan uzaktı. Kutsal Topraklar'daki Yahudiler o zamanlar gevşek biçimde farklı tarikatlara ve alt tarikatlara bölünmüşlerdi. Örneğin hemşerilerinin öfkesini çekerek Romalılarla işbirliği yapan Quisling-tarzı Sadoklar (Saducee) küçük ancak zengin toprak sahibi bir sınıftı. Museviliğe pek çok reform sokan ve Dört Müjde'deki tasvirlerinin tersine kendilerini sağlam ve her ne kadar çoğunlukla pasif de olsa Roma'ya karşı muhalefet eden bir çizgide tutan ilerici bir grup olan Ferisiler (Pharisee) vardı. Katı, mistik yönelimli, öğretileri genellikle kabul edilenden ya da zannedilenden çok daha yaygın ve etkili bir tarikat olan Esseneler vardı. Kesin nitelikleri tarih içerisinde çok zaman önce kaybolmuş olan daha küçük tarikatlar ve alt-tarikatlar vardı ve bu nedenle

tanımlanmaları güçtür. Ancak yüzyıllarca yıl önce Samson'un üyesi olduğu ve İsa'nın zamanında hala varlıklarını koruyan Nazoriteler'den söz etmeye değer. Hem İsa'ya hem de takipçilerine Nazoreanlar veya Nazareneler denildiğinden söz etmek de anlamlıdır. Aslında Yeni Ahit'in Yunanca orijinali İsa'dan İngilizce'ye yanlış olarak çevrilen şekilde 'Nasıralı İsa' (Jesus of Nazareth) değil 'Nazarene İsa' (Jesus the Nazareth) olarak söz ediyordu. Kısacası, 'Nazarene' özellikle tarikatla ilgili bir sözcüktü ve Nasıra (Nazareth) ile bir ilişkisi yoktu.

Bir tanesinin araştırmamızı özel olarak ilgilendirdiği kanıtlanan sayısız başka grup ve tarikatlar da vardı. M.S. 6 yılında, Roma Yahudiye üzerinde doğrudan denetimi ele geçirdiğinde, Galileli Judas olarak bilinen bir Ferisi hahamı görüldüğü kadarıyla Ferisiler ve Esseneler'den oluşan yüksek düzeyde militan devrimci bir grup oluşturdu. Bunlar sonradan Fanatikler olarak bilinmeye başlandılar. Fanatikler kesin olarak söylemek gerekirse bir tarikat değildi. Üyeleri bir dizi tarikattan alınan bir hareketti. İsa'nın özel görevi zamanında, Fanatikler'in Kutsal Topraklar'ı ilgilendiren meselelerde giderek artan belirgin bir rol elde etmişlerdi. Faaliyetleri belki de İsa'nın hüzünlü hikayesinin vuku bulduğu en önemli politik zemini oluşturmuştu. Çarmıha Gerilme'den çok sonralarına kadar kesilmeden sürdü. M.S. 44'te bu faaliyet o kadar yoğunlaşmıştı ki bir tür silahlı mücadele neredeyse kaçınılmaz olmuştu. M.S. 66'da mücadele patlak verdi, bütün Yahudiye Roma'ya karşı örgütlü isyan başlattı. Bazı açılardan 1956 Macaristanı'nı hatırlatan, çaresiz, direngen ancak sonuçta beyhude bir çarpışmaydı. Yalnızca Caesarea'da 20.000 Yahudi Romalılar tarafından katledilmişti. Dört yıl içerisinde Roma lejyonları, Kudüs'ü işgal edip kenti yerle bir etti ve Tapınağı yağmalayıp talan etti. Bununla birlikte Masada'nın dağ kalesi Galileli Judas'ın soyundan gelen birisinin komutası altında üç yıl daha ayak diredi.

Yahudiye'deki isyanın sonucunda Yahudiler, Kutsal Topraklar'dan kitlesel olarak göç ettiler. Bununla birlikte altmış yıl kadar sonra, M.S. 132'de başka bir isyan çıkart-

maya yetecek kadarı kaldı. Sonunda, 135'te, İmparator Hadrian, tüm Yahudilerin yasa gereği Yahudiye'den dışarı atılmasını emretti ve Kudüs esasen bir Roma kenti oldu. Adı da Aelia Capitolina olarak değiştirildi.

İsa'nın yaşamı 140 yıldan fazla süren bir kargaşa döneminin kabaca ilk otuz beş yılını kapsıyordu. Kargaşa ölümüyle kesilmeyip bir asır kadar daha sürdü. Bir zalimin böylesine uzun süreli meydan okuması kaçınılmaz biçimde ona eşlik eden psikolojik ve kültürel yan etkiler de ortaya çıkarmıştı. Bu yan etkilerden birisi, halkını tiranın boyunduruğundan kurtaracak bir Mesih umudu ve arzusuydu. Bu terimin özel olarak ve yalnızca İsa için kullanılıyor olması yalnızca tarihsel ve semantik bir rastlantıdan başka bir şey değildi.

İsa'nın çağdaşları arasında hiçbir Mesih ilahi olarak görülmedi. Aslında ilahi bir Mesih fikri inanılmaz olmasa da akla sığmaz bir şeydi. Mesih sözcüğünün Yunancası 'Christ' veya 'Christos'tur. İbranice'de olsun, Yunanca'da olsun bu terim basitçe 'yağlanmış olan' anlamına geliyordu ve genellikle bir kraldan bahsederken kullanılırdı. Bu anlamda Davut, Eski Ahit'te yağlanan kral olurken oldukça açık biçimde bir 'Mesih' veya 'Christ' olmuştu. Davut'un ailesinden gelen sonraki her Yahudi Kralı da aynı unvanla biliniyordu. Hatta Yahudiye'deki Roma işgali sırasında bile, Roma'nın atadığı yüksek rahip bile 'Rahip Mesih' ya da 'Rahip Christ' olarak biliniyordu[7].

Ancak Fanatikler ve Roma'nın diğer muhalifleri açısından bu kukla rahip ister istemez 'yalancı bir Mesih'ti. Onlara göre 'gerçek Mesih' çok farklı bir şey, meşru bir 'kayıp kral', halkını Roma'nın zorbalığından kurtaracak Davut'un ailesinin bilinmeyen bir torunu anlamına geliyordu. İsa'nın yaşamı sırasında böylesi bir Mesih'in gelişine ilişkin beklenti kitlesel histeriye ulaşan bir eğilim kazandı. Bu beklenti İsa'nın ölümünden sonra da sürdü. Aslında M.S. 66 isyanı büyük oranda, gelişi yakın bir Mesih adına Fanatikler'in yaptığı ajitasyon ve propaganda sonucunda gelişmişti.

Öyleyse 'Mesih' terimi hiçbir şekilde ilahi bir anlam taşımıyordu. Kesin olarak tanımlanırsa, yağlanmış bir kraldan

başka bir anlamı yoktu ve halkın zihninde aynı zamanda bir kurtarıcı olan yağlanmış bir kral anlamına geliyor olabilirdi. Yani, sonraki Hıristiyan 'Tanrı'nın Oğlu' görüşünden epeyce farklı bir şekilde özgül politik yan anlamları olan bir terimdi. İsa için kullanılan da bu sıradan politik terimdi. Ona 'Mesih İsa' (Jesus the Messiah) veya Yunanca'ya çevrildiğinde 'İsa Mesih' (Jesus the Christ) denildi. Sonradan bu isim 'İsa Mesih' (Jesus Christ) olarak daraltılıp bütünüyle fonksiyonel bir unvan, bir isimle değiştirilmiş oldu.

Dört Müjde'nin Tarihi

Dört Müjde ayırt edilebilir ve somut bir tarihsel gerçeklikten kaynaklanmaktadır. Bu bir baskı, sivil ve sosyal hoşnutsuzluk, siyasi huzursuzluk, aralıksız eziyet ve aralıklı ayaklanma gerçekliğiydi. Bu aynı zamanda halkının özgürlüğünü sağlayabilecek meşru bir kralın, ruhani ve dindışı bir liderin ortaya çıkabileceğine dair kalıcı ve beyhude sözler, umutlar ve hayallerle kaplı bir gerçeklikti. Siyasi özgürlük söz konusu olduğunda, böylesi tutkular M.S. 66 ile 74 arasındaki yıkıcı bir savaşla acımasızca söndürülmüştü. Ancak bütünüyle dinsel bir biçime bürünerek bu tutkular yalnızca Dört Müjde tarafından sürdürülmekle kalmadı, ayrıca yeni, güçlü bir ivme de kazandı.

Çağdaş bilim insanları Dört Müjde'nin İsa'nın yaşadığı zamana ait olmadığı konusunda hemfikirdirler. Neredeyse kesin olarak daha önceki anlatılara dayansalar da büyük ölçüde Yahudiye'deki iki temel isyan arasındaki dönemden, 66 ile 74 ve 132 ile 135 tarihleri arasından kalmadırlar. Bu daha önceki anlatılar, ilk isyanın canlanması sırasında kayıtlar toptan yok edilmiş olduğundan kayıp yazılı belgeleri içeriyor olabilirler. Fakat elbette ki sözel anlatımlar da vardı. Bunlardan bazılarının göz alıcı biçimde abartıldığı veya çarpıtıldığı, ikinci üçüncü veya dördüncü elden ele alınıp geçirildiği kuşku götürmezdi. Ancak diğerleri İsa'nın yaşadığı sıralarda hayatta olan ve hatta onu şahsen tanıyan kişilerden alınmış olabilirdi. Çarmıha Gerilme zamanındaki genç bir adam Dört Müjde'nin yazıldığı sırada hayatta olabilirdi.

Dört Müjde'nin en eskisinin, sonradan ve sahte Yeniden Diriliş ile ilgili ekleme dışında genellikle 66-74 isyanı sırasında ya da bundan kısa süre sonra yazılmış olan Markos'un Müjdesi olduğu düşünülmektedir. Kendisi İsa'nın asıl havarilerinden birisi olmasa da Markos'un Kudüs'ten geldiği anlaşılmaktadır. Aziz Paul'ün bir yoldaşı olduğu ve Müjdesi'nin de Paulcü düşüncenin kolayca tanınan damgasını taşıdığı görülmektedir. Fakat Markos doğuştan Kudüslü olsa da İskenderiyeli Clement'ın vurguladığı gibi Müjdesi Roma'da yazılmıştı ve Greko-Roman okuyuculara hitap etmekteydi. Bu kendi içinde bile pek çok şeyi açıklamaktadır. Markos'un Müjdesi'nin yazıldığı zamanda, Yahudiye'de henüz açık bir isyan olmuştu ve binlerce Yahudi Roma rejimine karşı ayaklandıkları için çarmıha gerilmekteydi. Eğer Markos Müjdesi'nin hayatta kalmasını ve Romalı bir topluluk üzerinde etkide bulunmasını isteseydi, muhtemelen İsa'yı bir Roma karşıtı olarak takdim etmezdi. Aslında, İsa'yı politik yönelimli birisi olarak sunması da pek makul değildi. Mesajının varlığını korumasını garantiye almak için, Romalıları İsa'nın ölümü konusunda bütünüyle aklamak, mevcut ve yerleşik rejimin üzerini kapatmak ve Mesih'in ölümünden bazı Yahudileri sorumlu tutmak zorundaydı. Bu hileli yöntem yalnızca diğer Müjdeler'in yazarları tarafından değil, aynı zamanda Erken Hıristiyan Kilisesi tarafından da benimsendi. Böylesi bir oyun olmasaydı ne Müjdeler ne de Kilise hayatta kalamazdı.

Luka'nın Müjdesi bilim insanlarına göre M.S. 80 sıralarından kalmadır. Luka'nın, Filistin'in Roma başkenti Caesarea'daki üst-düzey Romalı bir memur için bu eseri yazan Yunanlı bir doktor olduğu anlaşılıyordu. Bu nedenle Luka için de Romalıların kızgınlığını yatıştırıp, gidererek suçu başka yere atmak gerekli bir şeydi. Matta'nın Müjdesi'nin yazıldığı zamanda, yaklaşık olarak M.S. 85, böylesi bir naklin yerleşik bir gerçeklik olarak kabul edildiği ve sorgulanmadan gittiği görülüyordu. Aslında orijinal olarak Yunanca yazılmış olup özgül Yunan niteliklerini yansıtıyor olsa da Matta'nın Müjdesi'nin yarısından çoğu doğrudan Markos'un Müjdesi'nden alıntıdır. Yazarın bir Yahudi, kuvvetle

muhtemelen Filistin'den gelen bir mülteci olduğu anlaşılmaktadır. Çok daha önce yaşamış olan ve muhtemelen yalnızca Aramice bilen Matta adlı havariyle karıştırılmamalıdır.

Markos, Luka ve Matta'nın Müjde'leri toplu halde, 'göz göze' veya 'tek gözle' gördüklerini vurgulamak amacıyla ki elbette ki böyle değildir, 'Özetsel Müjdeler' olarak bilinirler. Bununla birlikte aralarında ya sözel gelenek veya sonradan kaybedilen diğer bazı belgeler yoluyla tek bir ortak kaynaktan türediğini belirtecek yeterlilikte bir örtüşme bulunmaktadır. Bu durum onları anlamlı biçimde farklı kaynaklardan geldiğini belli ederek, Yuhanna'nın Müjdesi'nden ayırmaktadır.

Dördüncü Müjde'nin yazarına ilişkin hiçbir şey bilinmemektedir. Aslında isminin Yuhanna (John) olduğunu varsaymak bile anlamsızdır. Baptist John dışında Yuhanna (John) isminden İncil'in hiçbir yerinde bahsedilmez ve Yuhanna adında bir adama bağlanması genel olarak sonraki bir gelenek olarak kabul edilir. Dördüncü Müjde, Yeni Ahit'tekilerin en son tarihli olanıdır, M.S. 100 civarında Yunan kenti Efes yöresinde yazılmıştır. Diğerlerinden oldukça ayrı bir dizi özellik göstermektedir. Örneğin İsa'nın doğumuna ilişkin bir sahne yoktur, İsa'nın doğumunun hiçbir betimlemesi yoktur ve açılışı da neredeyse Gnostik bir niteliktedir. Metin net olarak diğer Müjdeler'den çok daha gizemli bir havadadır ve içeriği de farklılık göstermektedir. Örneğin diğer Müjdeler her şeyden önce İsa'nın kuzeydeki Galile vilayetindeki faaliyetlerine yoğunlaşmaktadırlar ve aralarında Çarmıha Gerilme'nin de bulunduğu güneydeki Yahudiye ve Kudüs'teki olaylara dair sadece ikinci hatta üçüncü el bilgileri yansıttıkları görülmektedir. Tersine, Dördüncü Müjde'de Galile ile ilgili az şey söylenir. Ayrıntılı biçimde, İsa'nın yaşamının sonunu oluşturan Yahudiye ve Kudüs'teki olaylara dayanır ve Çarmıha Gerilme anlatımı sonuçta bazı ilk elden göz tanıklığı ifadelerine dayanıyor olabilir. Ayrıca diğer Müjdeler'de tam olarak yer almayan bir dizi bölüm ve olaylar da içerir; bunlar Kana'daki düğün, Nikodimos ve Arimatheali Yusuf'un rolleri ve Lazar'ın kalk-

masıdır (bu sonuncusu bir zamanlar Markos'un Müjdesi'nde olsa da). Böylesi etmenler temelinde çağdaş bilginler sonradan yazılmış olmasına rağmen Yuhanna'nın Müjdesi'nin dördü arasında en güvenilir ve tarihsel anlamda en doğrusu olduğunu belirtmektedirler. Markos, Luka ve Matta'da bulunmayan diğer malzemelerin yanı sıra diğer Müjdeler'den daha fazla ölçüde İsa'nın çağdaşları arasındaki yaygın gelenekleri ortaya çıkardığı görülmektedir. Çağdaş bir araştırmacı M.S. 66 isyanı öncesinde Kudüs'ün ilk elden topografik bilgisini yansıttığına dikkat çekmektedir. Aynı yazar 'Dördüncü Müjde'nin arkasında diğer Müjdeler'den bağımsız antik bir geleneğin yattığı' sonucuna varmaktadır[8]. Bu tecrit edilmiş bir düşünce değildir. Aslında çağdaş İncil bilginleri arasındaki en yaygın kanı budur. Başka bir yazara göre, 'Yuhanna'nın Müjdesi', Markosçu kronolojik çerçeveye sadık kalmasa ve daha sonraki bir tarihten kalma olsa da İsa'ya ilişkin ilkel ve otantik olması gereken geleneksel bir anlatıyı bildiği anlaşılmaktadır[9].'

Kendi araştırmamızın temelinde biz de diğerleri gibi değiştirme, düzenleme, makaslama ve revizyona tabi tutulmuş olsa da Dördüncü Müjde'nin Yeni Ahit'teki en güvenilir kitap olduğu kararına vardık. Araştırmamız boyunca tüm bu Dört Müjde'yi ve ayrıca buna paralel çok malzemeyi inceleme fırsatı bulmuştuk. Fakat şimdilik kesinlikten uzak olan hipotezimiz için en inandırıcı kanıtı Dördüncü Müjde'de bulmuştuk.

İsa'nın Medeni Durumu

Bizim niyetimiz Dört Müjde'yi gözden düşürmek değildi. Yalnızca onları elemeye, akla yatkın ya da olası belirli hakikat parçalarını saptamak ve etraflarını saran matris nakışından çekip çıkarmaya çalıştık. Bunun ötesinde çok özel bir nitelikte, İsa ile Magdalena olarak bilinen kadın arasında, bir evliliğin kanıtı olabilen parçalar bulmaya çalışıyorduk. Söylemek bile gereksiz, bu tür kanıtlar belirgin olamazdı. Şunu kavradık ki bunları bulmak için satır aralarını okumalı, belirli boşlukları doldurmalı, durakları ve elipsleri

hesaba katmak zorundaydık. En iyisinden buna meyilli atlamalar, dokundurmalar, referanslarla ilgilenmeliydik. Yalnızca bir evliliğin kanıtını da aramak zorunda değildik. Aynı zamanda bir evliliğe olanak sağlayan şartları da araştırmak zorundaydık. Araştırmamız bu anlamda bir dizi farklı, ancak yakından ilgili sorularla çevrelenmişti. Bunların en açık olanlarıyla işe başladık:

1) Dört Müjde'de doğrudan veya dolaylı olarak İsa'nın aslında evli olduğunu gösteren bir kanıt var mıydı?

Elbette ki bu anlamı taşıyan hiçbir net açıklama yoktu. Öte yandan, öyle olmadığı anlamında hiçbir net açıklama da yoktu ve bu durum evli olabileceği anlamını taşıması bakımından hem garip hem de değerliydi. Oxford Üniversitesi'nden Dr. Geza Vermes'in işaret ettiği gibi, 'İsa'nın medeni durumuna dair Dört Müjde'de tümüyle bir sessizlik vardır... Böylesi bir durum antik Yahudiler arasında daha fazla araştırma gerektiren yeterince olağandışı bir durumdur[10].'

Dört Müjde, örneğin Petros gibi, pek çok havarinin evli olduğunu belirtmektedir. İsa hiçbir yerde dinsel nedenlerle evlenmemeyi savunmamaktadır. Tersine, Matta'nın Müjdesi'nde şunu bildirmektedir: "Başlangıçta 'Yaradan onları erkek ve dişi olarak yarattı' diye hiç okumadınız mı siz? ...Bu nedenle, insan babayı ve anneyi bırakıp karısına bağlanacak, İkisi bir tek beden olacak." (19:4-5) Böylesi bir açıklamanın dinsel nedenlerle evlenmeme emri ile bağdaştırılması hemen hiç mümkün değildir. Eğer İsa, dinsel nedenlerle evlenmeme öğüdü vermediyse, bunu uyguladığını varsaymak için de hiçbir neden yoktu. O zamanki Yahudi geleneğine göre bir adamın evlenmesi yalnızca olağan değil, neredeyse zorunluydu. Belirli topluluklardaki bazı Esseneler dışında dinsel gerekçelerle evlenmeme güçlü biçimde kınanmaktaydı. İlk yüzyılın sonlarında, Yahudi bir yazar dinsel gerekçelerle kasıtlı olarak evlenmemeyi cinayetle bile kıyaslamaktaydı ve bu tutumunda yalnız olmadığı görülmektedir. Yahudi bir baba için oğluna bir eş bulmak, oğlunu kesinlikle sünnet ettirmek gibi zorunlu bir şeydi.

Eğer İsa evlenmediyse, bu olgu çarpıcı biçimde göze batardı. Bu durum dikkati kendisine çekerdi ve onun ayırt edici özelliği olarak onu tanımlamak için kullanılırdı. Bu onu, çağdaşlarından anlamlı biçimde ayırabilirdi. Eğer durum böyleyse, elbette ki Dört Müjde anlatısından en azından biri, gelenekten böylesine göze çarpıcı bir sapmadan biraz olsun bahsetmez miydi? Eğer İsa, aslında sonraki geleneğin iddia ettiği kadar dinsel nedenlerle evlenmeye karşı idiyse, bu tür bir şeyin hiç yer almamış olması olağandışı bir şeydir. Böylesi bir referansın yokluğu kuvvetli bir biçimde İsa'nın, dinsel gerekçelerle evlenmeme sorunu söz konusu olduğunda kendi zamanının ve kültürünün geleneklerine uyduğunu, kısacası evli olduğunu gösterir. Tek başına bu doyurucu biçimde Dört Müjde'nin bu konu üzerindeki sessizliğini açıklayabilir. Bu argüman saygı duyulan çağdaş bir teoloji bilgini tarafından özetlenmiştir:

> Kültürel zeminin tanıklık ettiği şekilde... İsa'nın kamusal görevine başlamadan çok önce evlenmemiş olması fazlasıyla inanılmaz bir şeydir. Eğer dinsel nedenlerle evlenmeme konusunda ısrarlı olsaydı, bu durum bazı izler bırakan bir telaş, bir tepki bırakabilirdi. Bu nedenle, Dört Müjde'de İsa'nın evliliğinden bahsedilmemesi evlilik hipotezine karşı değil, bundan yana güçlü bir argümandır, çünkü o zamanki Yahudilik bağlamında dinsel gerekçelerle gönüllü bir evlenmeme pratiği veya yandaşlığı epeyce dikkat çekici ve yoruma neden olacak kadar tuhaf olmalıdır[11].

Evlilik hipotezi, Dört Müjde'de İsa'dan söz ederken sıkça kullanılan 'Haham' unvanıyla birlikte hepsinden öte elle tutulur bir anlam kazanmaktadır. Elbette ki bu terimin basit şekilde kendi kendisine atanmış bir öğretmen anlamına gelen çok daha geniş bir anlamda kullanılmış olması olasıdır. Fakat İsa'nın okuryazarlığı, örneğin Tapınak'taki yaşlılara bilgi gösterisi sunması, kuvvetli şekilde kendi kendisine atanmış bir öğretmenden çok daha fazlasını göstermektedir.

Bu durum bir tür resmi hahamlık eğitimi aldığını ve resmen bir haham olarak tanındığını belirtmektedir. Bu, İsa'yı kelimenin kesin anlamıyla bir haham olarak betimleyen geleneğe uymaktadır. Eğer İsa, kelimenin kesin anlamıyla bir hahamsa, bir evlilik yalnızca muhtemel olmakla kalmayıp neredeyse kesin olacaktır. Bu konuda Yahudi Talmud Yasası fazlasıyla açıktır: 'Evlenmemiş bir adam öğretmen olamaz[12].'

Dördüncü Müjde'de, aslında İsa'nın kendi evliliği olabilecek bir evlilikle ilgili bir bölüm vardır. Bu bölüm, elbette yeterince tanıdık bir öykü olan Kana'daki düğündür. Bütün aşinalığına rağmen, dikkate almamızı zorunlu kılan bazı çarpıcı sorular da ortaya çıkmaktadır.

Dördüncü Müjde'deki anlatımdan Kana'daki düğünün mütevazı bir yerel tören, gelin ve damadın kimliğinin bilinmediği tipik bir köy düğünü olduğu görülmektedir. Bu düğüne İsa özel olarak 'çağrılmıştı'. Gerçekte henüz görevini üstlenmemiş olduğundan bu durum belki de birazcık tuhaftır. Ancak bundan da tuhaf olanı annesinin de 'yalnızca öylesine' orada hazır bulunmasıdır. Annesinin oradaki varlığı doğal bir şeymiş gibi ele alınmaktadır. Kuşkusuz bu hiçbir şekilde açıklanmamıştır.

Bunun ötesinde, oğluna sadece şarabı yeniden doldurma önerisinde bulunmayıp aslında ona emretmektedir. Fazlasıyla bir ev sahibesi gibi davranmaktadır: 'Şarap tükenince İsa'nın annesi O'na, "Şarapları kalmadı" dedi. İsa, "Buna karışmamalısın, anne!" diye yanıtladı, "Vaktim daha gelmedi."' (Yuhanna 2:3-4) Fakat Meryem, tamamen istifini bozmadan, oğlunun karşı çıkışını görmezlikten gelir: 'Annesi hizmet edenlere, "Size ne derse yapın" dedi.' (5) Hizmetçiler hem Meryem hem de İsa'dan emir almaya alışıklarmış gibi buna anında uydular.

İsa'nın sözde onu tanımama çabasına rağmen, Meryem üstün gelir ve bunun üzerine İsa, başlıca ilk mucizesini gerçekleştirerek suyu şaraba dönüştürür. Dört Müjde söz konusu olduğunda, o ana kadar güçlerini göstermemiştir ve Meryem'in, İsa'nın bu tür güçlere sahip olduğunu farz etmesi için bile sebep yoktur. Ama eğer böyle bir sebep varsa bile,

neden bu tür benzersiz ve kutsal armağanlar böylesi bayağı bir amaçla kullanılmıştı? Meryem oğlundan neden böylesi bir istekte bulunmuştu? Halen daha da önemli olan şey, düğündeki iki 'misafir'in, adet gereği ev sahibine ayrılmış olan yiyecek içecek sağlama sorumluluğunu, neden kendi üstlerine aldıklarıydı. Elbette ki eğer Kana'daki düğün İsa'nın kendi düğünü değilse böyle bir şeye gerek duyulmazdı. Bu durumda aslında şarabı tazelemek İsa'nın kendi sorumluluğu oluyordu.

Kana'daki düğünün gerçekte İsa'nın kendi düğünü olduğuna ilişkin başkaca bir kanıt daha vardır. Mucizenin gerçekleştirilmesinden hemen sonra, 'tören başkanı', bir tür baş kahya veya törenlerin yöneticisi, yeni üretilmiş olan şarabı dener: 'Tören başkanı *güveyi çağırıp*, "Başkaları önce en iyi şarabı sunar" dedi, "Ancak çağrılılar bol bol içtikten sonra sıradan şarabı çıkarır. Ama *sen* en iyi şarabı şu ana dek sakladın."' (Yuhanna 2:9-10) Bu sözcüklerin İsa'ya hitaben söylendiği açıkça görülebilmektedir. Ancak İncil'e göre 'güvey'e hitap etmektedir. Apaçık bir yargı şudur ki İsa ve 'güvey' tek ve aynı kişidir.

İsa'nın Karısı

2) Eğer İsa evliyse, Dört Müjde'de karısının kimliğine dair bir işaret bulunmakta mıdır?

İlk başta üzerinde düşündüğümüz olası iki aday, annesinden başka maiyetinde olduğu tekrar tekrar söylenen iki kadın vardır. Bunlardan ilki Magdalena ya da daha kesin konuşmak gerekirse Galile'deki Migdal veya Mecdel Köyü'nden Meryem'dir. Dört Müjde'nin hepsinde de bu kadının rolü benzersiz biçimde muğlaktır ve kasten gizlendiği görülmektedir. Markos ve Matta'nın anlatılarında uzun zaman kendisinden ismiyle söz edilmez. Ortaya çıktığında Çarmıha Gerilme zamanında Yahudiye'dedir ve İsa'nın takipçilerinin arasında sayılır. Ancak Luka'nın Müjdesi'nde diğerlerine göre daha önceden, halen Galile ile Yahudiye arasında vaaz vermekte olan İsa'nın yardımcısı olarak ortaya çıkar ya da bu şekilde değilse bile iki vilayet arasında İsa

gibi kolaylıkla yer değiştirdiği görülmektedir. Bu durum kendi başına kuvvetli biçimde, birisiyle evli olduğunun göstergesidir. İsa'nın zamanındaki Filistin'de, evli olmayan bir kadının yanında kimse olmadan seyahat etmesi ve hatta bundan öte dinsel bir öğretmen ve maiyetiyle birlikte seyahat etmesi düşünülemezdi bile. Bir dizi geleneksel anlatının bu utandırıcı gizli gerçeğin farkında olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle bazen Magdalena'nın İsa'nın havarilerinden birisiyle evli olduğu iddia edilir. Ancak eğer durum buysa, İsa ile özel ilişkisi ve ona karşı yakınlığı zina suçlaması olmasa bile her ikisini de şüpheli duruma düşürür.

Popüler kanıya rağmen Dört Müjde'nin hiçbir yerinde Magdalena'nın bir fahişe olduğu söylenmemektedir. Luka'nın Müjdesi'nde kendisinden ilk kez söz edildiğinde, 'kendisinden yedi şeytan çıkan' bir kadın olarak betimlenmektedir. Genel olarak bu tabirin Magdalena'nın 'cinli' olduğu vurgulanarak İsa'ya yüklenen bir tür cin çıkarmaya göndermede bulunduğu varsayılmaktadır. Fakat bu tabir bir tür din değiştirme veya törensel bir üyeliğe kabule de göndermede bulunuyor olabilir. Örneğin Ishtar veya Astarte, Ana Tanrıça ve 'Cennet'in Kraliçesi' kültü yedi safhalı bir üyeliğe kabul töreni içerir. İsa ile ilişkisinden önce, Magdalena'nın böylesi bir kültle bağlantılı olması olasıdır.

Magdalena'dan söz etmeden bir bölüm önce Luka, İsa'yı yağlayan bir kadını ima eder. Markos'un Müjdesi'nde de isimsiz bir kadının gerçekleştirdiği benzeri bir yağlama vardır. Ne Luka ne de Markos bu kadını açık biçimde Magdalena olarak tanımlamaz. Fakat Luka onun 'düşük bir kadın', bir 'günahkar' olduğunu belirtir. Sonraki yorumcular görünüşe göre kendisinden yedi şeytan çıktığına göre Magdalena'nın bir günahkar olması gerektiğini farz etmişlerdir. Bu temelde İsa'yı yağlayan kadın ve Magdalena aynı kişi olarak görülmüş olmaktadır. Aslında gerçekten de öyle olabilir. Eğer Magdalena Pagan bir kültle ilişkiliyse, bu onu elbette ki yalnızca Luka'nın değil, sonraki yazarların gözünde de bir 'günahkar' yapacaktır.

Eğer Magdalena bir 'günahkar'sa, aynı zamanda çok açık olarak popüler gelenekteki gibi 'sıradan bir fahişe'nin

çok ötesindedir. Oldukça açık biçimde varlıklı bir kadındı. Örneğin Luka'nın bildirdiğine göre, aralarında Herod'un sarayındaki ileri gelenlerden birisinin karısının da bulunduğu bu iki kadın, çok sayıda diğer kadınlarla birlikte İsa ve havarilerini mali kaynaklarıyla destekliyorlardı. İsa'yı yağlayan da varlıklı bir kadındı. Markos'un Müjdesi'nde bu ayinin gerçekleştirildiği sümbül yağı merheminin pahalılığına büyük vurgu yapılmaktadır.

İsa'nın yağlanmasıyla ilgili bölümün tamamının büyük anlam taşıyan bir hadise olduğu anlaşılmaktadır. Aksi halde bu Dört Müjde'de neden bu ölçekte vurgulanırdı ki? Önemi dikkate alındığında, kendiliğinden gelişen düşüncesizce bir hareket olmadığı görülmektedir. Dikkatli biçimde önceden tasarlanmış bir tören olduğu anlaşılmaktadır. Yağlanmanın geleneksel anlamda krallara ve 'yağlanmış olan' anlamına gelen 'meşru Mesih'e bahşedilmiş bir ayrıcalık olduğu hatırlanmalıdır. Buradan çıkan sonuç, İsa'nın yağlanmanın getirdiği avantajla hakiki bir Mesih olmasıdır. Ayrıca soylu rolüyle onu kutsayan kadın hiç de önemsiz değildir.

Durum ne olursa olsun Magdalena'nın, İsa'nın vekaletinin sonunda muazzam değeri olan bir kişi olduğu açıktır. İlk üç Müjde'de, tutarlı şekilde Magdalena'nın ismi, Simon Petros'un erkek havarilerin listesinin başında yer alması gibi İsa'yı izleyen kadınların listesinin başında gelir. Elbette ki Çarmıha Gerilme sonrasında boş mezarın ilk tanığıdır. Hayranları arasında Yeniden Diriliş'te İsa'nın görünmeyi seçtiği ilk kişi de Magdalena'ydı.

Dört Müjde'nin başından sonuna kadar İsa, Magdalena'ya benzersiz ve ayrıcalıklı bir tarzda davranır. Böylesi bir davranış, diğer havariler arasında kıskançlığa neden olmuş olabilir. Sonraki geleneğin Magdalena'nın ismini olmasa da geçmişini karalamaya çabaladığı oldukça açıktır. Bir fahişe olarak betimlenmesi, İsa ile bağı kendilerininkinden çok daha yakın olan ve böylelikle hepsini insani kıskançlıkla dolduran bir kadının şöhretini yalanlama niyetindeki kinci bir öç alma belirtisi olabilir. Eğer diğer 'Hıristiyanlar', İsa'nın yaşamı sırasında veya sonrasında Magdalena ile ruhani liderleri arasındaki eşsiz bağı çok görmüşlerse, onun

değerini sonraki kuşakların gözünde azaltmaya yönelik çaba göstermiş olabilirler. Bu şekilde değerinin azaltıldığı konusunda şüphe bulunmamaktadır. Bugün bile o bir fahişe olarak düşünülür ve Ortaçağ'da düzgün hayat kadınlarının evlerine Magdalenalar deniliyordu. Fakat Dört Müjde, ismini bu kuruluşlara veren kadının bu şekilde damgalanmayı hak etmediğine tanıklık etmektedir.

Magdalena'nın Dört Müjde'deki konumu ne olursa olsun İsa'nın karısı olmaya aday tek kişi değildi. En göze batan biçimde Dördüncü Müjde'de geçen ve Beytanyalı Marta ve Lazar'ın kız kardeşi olarak tanımlanabilecek Meryem diye birisi daha vardır. O ve ailesi açıktı ki İsa ile fazlasıyla samimiydi. Aynı zamanda Kudüs'ün şık bir banliyösünde İsa ve tüm maiyetini barındırmaya yetecek genişlikte bir eve sahip olacak zenginlik sahibiydi. Bundan öte, Lazar bölümü bu evin yalnızca bir varlık değil, aynı zamanda aristokrat bağlantıların da kanıtı olan bir statü sembolü olarak, İsa'nın zamanında gösterişli bir tür lüks sayılan, özel bir mezar da içerdiğini ortaya çıkarmaktadır. İncil'deki Kudüs'te, herhangi çağdaş bir kentte olduğu gibi toprak çok aranılan bir şeydi ve yalnızca birkaçı özel bir gömü yerine sahip olacak kadar şımartılmıştı.

Dördüncü Müjde'de Lazar hasta düştüğü zaman, İsa birkaç günlüğüne Beytanya'dan ayrılmıştı ve havarileriyle birlikte Ürdün'de kalıyordu. Olan biteni duyduğu zaman, garip bir tepkiyle yine de dönüşünü iki gün erteler ve sonradan Lazar'ın mezarda yattığı Betyanya'ya geri döner. Gelirken Marta ona doğru atılıp ağlar: '"Ya Rab" dedi, "Burada olsaydın kardeşim ölmeyecekti.' (Yuhanna 11:21) Bu şaşırtıcı bir iddiadır, neden İsa'nın fiziksel varlığı bir adamın ölümünü zorunlu şekilde engellesin ki? Fakat bu olay anlamlıdır; çünkü Marta, İsa'yı karşıladığında yalnızdır. Kız kardeşi Meryem'in de onunla olması beklenebilir. Ancak Meryem evde oturmaktadır ve İsa açıkça ona bunu yapmasını buyurana kadar ortaya çıkmaz. Bu nokta Profesör Morton Smith'in bulduğu ve bu bölümde önceden bahsedilen Markos'un 'gizli' Müjdesi'nde açıklık kazanmaktadır. Markos'un saklanan anlatısına göre, Meryem'in İsa ona bu tali-

matı verdikten sonra evden dışarı çıktığı anlaşılmaktadır. İsa'nın sessizleştirmek zorunda kaldığı havarileri tarafından anında ve kızgınlıkla azarlanmaktadır.

İsa Beytanya'ya geldiği sırada Meryem'in evde oturuyor olması yeterince mantıklıdır. Yahudi geleneğine göre, yas içinde oturuyor olmalıydı. Peki, neden Marta'ya katılıp dönüşünde İsa'ya koşturmamaktadır? Bunun ortaya olan tek bir cevabı bulunmaktadır. O zamanki Musevi kurallarına göre, 'yas içinde' bulunan bir kadının kocasının kesin emri dışında evinden çıkması kesinlikle yasaklanmıştı. Bu olayda İsa'nın ve Beytanyalı Meryem'in davranışı, Yahudi bir adam ile karısı arasındaki geleneksel davranışa tam olarak uymaktadır.

İsa ile Beytanyalı Meryem arasında olası bir evliliğe ilişkin ek bir kanıt daha vardır. Bu az çok mantıksal bir tutarsızlık şeklinde Luka'nın Müjdesi'nde geçmektedir:

> Yola devam ederlerken, İsa bir kasabaya girdi. Marta adında bir kadın O'nu evine kabul etti. Kadının Meryem adından bir kız kardeşi vardı; Rab'bin ayakları dibine oturarak sözünü dinlemekteydi.
> Ne var ki Marta başından aşkın hizmet yüzünden sinirlendi. Yaklaşıp içini döktü: "Ya Rab, kız kardeşimin tüm hizmeti yalnız bana yüklemesine neden aldırmıyorsun? Kendisine söyle de bana yardım etsin."
> Rab, "Marta, Marta" dedi, "Bir sürü iş için kaygılanıyor, yakınıyorsun. Ama gerekli olan tek şey vardır. Meryem de yararlı payı -kendisinden hiç alınmayacak payı- seçmiş bulunuyor." (Luka 10:38-42)

Marta'nın yalvarmasından İsa'nın Meryem üzerinden bir tür otorite kurduğu anlaşılmaktadır. Ancak bundan daha da önemlisi İsa'nın verdiği yanıttır. Başka bir bağlamda bu yanıtın bir evlilik iması olduğu yorumu yapılmasından kaçınılmaz. Ne olursa olsun açıkça şunu belirtmektedir ki Beytanyalı Meryem de Magdalena kadar hevesli bir havariydi.

Magdalena ve İsa'yı yağlayan kadının tek ve aynı kişi olduğunu düşünmemiz için sağlam bir sebep bulunmakta-

dır. Bu kişinin aynı zamanda Lazar ve Marta'nın kız kardeşi Beytanyalı Meryem ile tek ve aynı kişi olup olmadığını merak etmeye başladık. Dört Müjde'de üç ayrı bağlamda görünen bu kadınlar aslında tek bir kişi miydi? Ortaçağ Kilisesi onları kesinlikle böyle görmüştü ve popüler gelenek de böyle görmektedir. Pek çok İncil bilgini bu konuda bugün hemfikirdir. Böylesi bir yargıyı destekleyen çok sayıda kanıt vardır.

Örneğin Matta, Markos ve Yuhanna Müjdeleri'nin hepsi Magdalena'nın Çarmıha Gerilme sırasında orada olduğundan söz ederler. Hiçbiri, Beytanyalı Meryem'den söz etmez. Eğer Beytanyalı Meryem görüldüğü şekilde sadık bir havariyse, orada olmaması en azından bir ihmalkarlıktır. İsa'nın yaşamının en heyecanlı anına tanıklık etmeyi becerememesine, erkek kardeşi Lazar'dan bahsetmeyecek olursak, inanılabilir mi? Böylesi bir atlama, elbette ki eğer orada bulunmuyor ve Dört Müjde'deki gibi Magdalena ismiyle anılmıyorsa, hem anlaşılır bir şey değildir hem de suçlanması gereken bir şeydir. Eğer Magdalena ve Beytanyalı Meryem tek ve aynı kişiyse, Beytanyalı Meryem'in Çarmıha Gerilme sırasında orada olmamasından kuşku duyulamaz.

Magdalena, Beytanyalı Meryem olarak tanımlanabilir. Magdalena, aynı zamanda İsa'yı yağlayan kadın olarak da tanımlanabilir. Dördüncü Müjde, İsa'yı yağlayan kadını Beytanyalı Meryem olarak tanımlamaktadır. Aslında, Dördüncü Müjde'in yazarı bu mesele konusunda oldukça nettir:

> Beytanya'dan Lazar adlı bir adam hasta düşmüştü. Meryem'le kız kardeşi Marta da oralıydılar. Hasta Lazar, Rab'be güzel kokulu yağ sürüp saçlarıyla ayaklarını silen Meryem'in kardeşiydi. (Yuhanna 11:1-2)

Ve bir bölüm sonra yeniden:

> Passah'tan altı gün önce, İsa ölülerden dirilttiği Lazar'ın yaşadığı Beytanya'ya geldi. Orada kendisine

> bir şölen düzenlediler. Marta da hizmet ediyordu. Lazar da İsa'yla birlikte sofrada oturanlar arasındaydı. Bu arada Meryem çok değerli katıksız sümbül kokusundan yarım litre alıp İsa'nın ayaklarına sürdü, sonra da saçlarıyla ayaklarını kuruladı. Tüm ev sümbül yağının kokusuyla doldu. (Yuhanna 12:1-3)

Böylelikle Beytanyalı Meryem ile İsa'yı yağlayan kadının aynı kadın olduğu açıktır. Eş düzeyde açık olmasa da bu kadının aynı zamanda Magdalena olması da kesinlikle olasıdır. Eğer İsa aslında evliyse, bu anlamda tekrar tekrar farklı isimlerde ve farklı rollerde Dört Müjde'de karşımıza çıkan, karısı olmaya aday yalnızca bir kadın vardır.

Sadık Havari

3) Eğer Magdalena ve Beytanyalı Meryem aynı kadınsa ve eğer bu kadın İsa'nın karısıysa Lazar, İsa'nın kayınbiraderi olmalıdır. Dört Müjde'de Lazar'ın gerçekten de böylesi bir konumda bulunduğunu belirten bir kanıt var mıdır?

Aslında Markos'un anlatısında 'ölümden yeniden dirilişi' yer aldığı halde sonradan çıkarıldıysa da Luka, Matta ve Markos Müjdeleri'nde Lazar ismi geçmez. Bu nedenle Lazar'ın sadece Dördüncü Müjde olan Yuhanna'nın Müjdesi sayesinde sonraki nesiller tarafından tanınmaktadır. Fakat burada şurası açıktır ki 'ölümden kaldırılmakla' sınırlanmamış ayrıcalıklı başka bir tür muameleye tabi olduğu görülmektedir. Bu ve bir dizi başka noktalardan kendisinin İsa'ya diğer havarilerden çok daha yakın olduğu anlaşılabilir. Buna rağmen garip biçimde Dört Müjde onu havariler arasında saymamaktadır.

Diğer havarilerden farklı olarak, Lazar aslında tehdit edilmektedir. Dördüncü Müjde'ye göre, İsa'yı öldürme kararı alan baş rahipler Lazar'ı da öldürmeye kararlıdırlar (Yuhanna 12:10). Lazar'ın bazı havarilerden daha fazla biçimde bir şekilde İsa'nın tarafında faal olduğu anlaşılmaktadır. Teoride bu durum kendisinin bir havari olarak nitelendiril-

mesini gerektirir ancak kendisinden halen bu şekilde söz edilmemektedir. Bundan öte oldukça abartısız biçimde İsa'ya hayatını borçlu olan bir adam için utanmaz bir nankörlük gösterisi şeklinde Çarmıha Gerilme sırasında orada değildir. Ona yönelik tehdit nedeniyle saklanmaya gitmiş olabilir. Fakat bu durum Dört Müjde'de kendisine ilişkin başka referans yapılmadığından fazlasıyla tuhaftır. Bütünüyle ortadan kaybolduğu ve sonradan hiç bahşedilmediği görülmektedir. Gerçekten öyle miydi? Bu meseleyi daha yakından incelemeye çalıştık.

Beytanya'da üç ay kaldıktan sonra İsa, havarileriyle birlikte bir günden az uzaklıktaki Ürdün kıyılarına çekilir. Burada bir haberci ona, Lazar'ın hasta olduğu haberini iletir. Fakat haberci Lazar'dan ismiyle söz etmez. Tersine, hasta adamı çok özel öneme sahip birisi olarak tasvir eder, 'Ya Rab, sevdiğin kişi hasta'. (Yuhanna 11:3) İsa'nın bu habere tepkisi belirgin biçimde tuhaftır. Aceleyle sevdiğine inanılan adamına yardımına gitmek yerine, meseleyi kaygısızca bir kenara bırakır: 'İsa bunu duyunca, "Bu hastalık ölümle sonuçlanmayacak" dedi, "Ama Tanrı'nın yüceliğini belgeleyecektir. Öyle ki bu hastalıkla Tanrı'nın Oğlu yüceltilsin." (11:4) Sözleri kadar davranışları da şaşırtıcıydı: 'Öyleyken, Lazar'ın hasta olduğunu duyunca bulunduğu yerde iki gün daha kaldı.' (11:6) Kısacası İsa kendisine ulaşan dehşet verici habere rağmen Ürdün'de oyalanmaya devam ediyordu. Sonunda Beytanya'ya dönmeye karar verdi. Havarilerine Lazar'ın öldüğünü söyleyerek önceki açıklamasıyla alenen çelişkiye düşer. Ancak hala istifini bozmamıştır. Aslında, dobraca Lazar'ın 'ölümü'nün bazı amaçlara hizmet ettiğini ve bunun bir açıklamaya dönüşeceğini belirtir: 'Dostumuz Lazar uyuyor, ben onu uyandırmaya gidiyorum.' (11:11) Dört ayet sonra neredeyse bütün bu hadisenin dikkatlice sahnelendiğini ve önceden ayarlandığını itiraf eder: 'Ve ben orada bulunmadığıma sizin açınızdan seviniyorum: İman edesiniz diye... Şimdi kalkın, ona gidelim.' (11:15) Eğer böylesi bir tavır sersemleticiyse, havarilerin tepkisi de bundan aşağı kalmaz: 'İkiz denilen Tomas öğrenci arkadaşlarına, "Haydi biz de gidelim" dedi, "Böylece O'nunla birlikte

ölelim."' (11:16) Bunun anlamı nedir? Eğer Lazar tam olarak öldüyse, elbette ki havarilerin ona katılarak topluca intihar etme niyeti yoktu! Peki, İsa'nın Lazar'ın hastalığını duyan ve Beytanya'ya dönüşünü geciktiren bunu kanıksayan kayıtsızlığı, kendisinin buna aldırış etmemesi nasıl açıklanabilir?

Bu meselenin açıklaması Profesör Morton Smith'in işaret ettiği şekilde az çok standart bir 'gizem okulu'na kabul edilmede yatmaktadır. Profesör Smith'in gösterdiği gibi, böylesi kabul törenleri ve buna eşlik eden ritüeller İsa'nın dönemindeki Filistin'de yeterince yaygındı. Bunlar çoğunlukla ölüme ve yeniden doğuşa sembolik bir anlam yüklenmesiyle ilgili olan çağrışımlardı; çırağın yeniden doğuşu için rahmi simgeleyen bir mezara el konulması, şimdi vaftiz denilen bir töre olan sembolik biçimde suya batırıp çıkarma ve peygamberin veya törene başkanlık eden büyücünün kanını temsil eden bir kupa şarapla tanımlanıyorlardı. Böylesi bir kupadan içmek havarinin öğretmeniyle sembolik birleşmesini tamamlarken, öğretmenin gizemsel anlamda havariyle 'bir' olması anlamını taşımaktaydı. Yeterince dikkat çekici biçimde Aziz Paul de vaftizin amacını tam olarak bu terimlerle açıklamaktadır. İsa da *Son Akşam Yemeği*'nde aynı terimleri kullanır.

Profesör Smith'in gösterdiği gibi, İsa'nın yaşamı o zamanın diğer büyücüleri, üfürükçüleri ve mucizecilerine çok benziyordu[13]. Örneğin, Dört Müjde'nin başından sonuna kadar sürekli olarak iyileştireceği insanlarla gizlice buluşur veya onlarla yalnız kalarak sessizce konuşur. Ardından da onlardan çoğunlukla olan biteni açıklamamalarını ister. Halkın geneli karşısındaysa, alışılageldik biçimde mecazi ve mesellerle konuşur.

Öyleyse anlaşılan Ürdün'de geçici konaklaması sırasında İsa, bu türden adetler geleneksel olarak sembolik bir yeniden diriliş ve yeniden doğuşa yönelik olduğundan, tipik bir üyeliğe kabul adetine başvurmuştur. Bu ışık altında, İsa'nın bütün bu meseleyle ilgili diğer açıklanması zor gönül rahatlığı gibi havarilerin 'onunla birlikte ölme' arzusu da tamamen anlaşılabilir. Meryem ve Marta'nın diğer in-

sanların bir kısmı gibi, çılgına döndüğü anlaşılmaktadır. Fakat bu uygulamayı basitçe yanlış anlamış ya da ters bir anlam yüklemişlerdir. Belki de bilinen bir olay olduğundan üyeliğe kabulle ilgili yanlış giden bir şeyler olduğu görülmüştü. Belki de tüm bu olay gerçek niteliği çok az kişi tarafından bilinen ustalıkla yapılmış, zoraki, kurnazca bir oyundu.

Eğer Lazar olayı, bir üyeliğe kabul ritüelini yansıtıyorsa, çok ayrıcalıklı bir muameleye tabi tutulduğu açıktır. Diğer şeyler arasında aslında anlaşılır biçimde ayrıcalığını kıskanan diğer havarilerin hepsinden önce üyeliğe kabul edildiği görülmektedir. Peki, bu daha önceden bilinmeyen Beytanyalı adam diğerleri arasından nasıl seçilmiş olabilir? Neden havarilerin ona katılma konusunda bu kadar hevesli oldukları bir deneyim geçirmiştir? Neden Carpocratianlar, gizem yönelimli sonraki 'sapkınlar', bu meseleye bu kadar çok odaklanmışlardır? Belki de Lazar'ın diğer havariler arasında 'İsa'nın sevdiği' olmasındandır. Belki de Lazar'ın İsa ile kayınbiraderlik gibi özel bir ilişkisi bulunmaktaydı. Belki de her ikisi birden. İsa'nın Lazar'ı tanıması ve sevmesi tamamen kayınbiraderi olmasından dolayı olabilir. Ne olursa olsun bu sevgi tekrar tekrar vurgulanır. İsa, Beytanya'ya dönüp ağlar ya da ağlıyor numarası yaparken görgü tanıkları habercinin sözlerini yinelerler: 'Bakın ne denli seviyormuş onu!' (Yuhanna 11:36)

Lazar'ın öyküsünün yer aldığı Yuhanna Müjdesi'nin yazarı hiçbir yerde kendisini 'Yuhanna' (John) olarak tanımlamaz. Aslında kendisine bir isim bile vermez. Ancak kendisine diğerlerinden ayrı bir unvanla göndermede bulunur. Sürekli olarak kendisine 'sadık havari', 'İsa'nın sevdiği' der ve yoldaşları arasında benzersiz ve tercih edilen bir konumda olduğunu açıkça vurgular. Örneğin, Son Akşam Yemeği'nde alenen İsa'yla kişisel yakınlığını gösterir ve İsa bu sayede ihanetin olacağını yalnızca ona söyler:

İçlerinden biri sofrada İsa'nın bağrına yaslanmıştı. İsa onu severdi. Simon Petros ona işaret ederek, "Kimden söz ettiğini sor" dedi. O da, İsa'nın göğsüne yaslanmış, sordu: "Ya Rab, kimdir o?"

İsa, "Ekmek lokmasını banıp kime verirsem odur" diye yanıtladı. Ardından bir lokma ekmek aldı, banıp Simon oğlu Yahuda İşkaryot'a verdi. (Yuhanna 13:23-6)

Dördüncü Müjde'in tanıklığının dayandığı bu 'sadık havari' kimdir? Tüm kanıtlar onun aslında 'İsa'nın sevdiği' Lazar olduğunu işaret etmektedir. Öyleyse şu anlaşılabilir ki Lazar ve 'sadık havari' tek ve aynı kişidir ve 'Yuhanna'nın gerçek kimliği Lazar'dır. Bu yargı neredeyse kaçınılmaz görünmektedir. Bu yargıya varan yalnızca biz de değildik. Önde gelen bir İncil bilgini ve *Ölü Deniz Parşömenleri* konusunda başıca uzmanlardan Profesör William Brownlee'ye göre: 'Dördüncü Müjde'deki iç kanıttan... çıkan yargı şudur ki sadık havari Beytanyalı Lazar'dır[14].'

Eğer Lazar ve 'sadık havari' tek ve aynıysa bu bir dizi anormalliği açıklayabilir. Lazar'ın Kutsal Kitap anlatımından gizemli kayboluşunu ve Çarmıha Gerilme sırasında belirgin yokluğunu açıklayabilir. Eğer Lazar ve 'sadık havari' tek ve aynı kişiyse, Lazar Çarmıha Gerilme sırasında orada bulunuyordu. İsa'nın annesinin bakım sorumluluğunu verdiği kişi de Lazar olmalıdır. Söylediği sözler kayınbiraderine hitap eden bir adamın sözlerine benzemektedir:

> İsa annesiyle sevdiği öğrencisinin orada durduğunu görünce annesine, "Anne, işte oğlun!" dedi. Ardından öğrenciye, "İşte annen!" dedi. O andan sonra bu öğrenci İsa'nın annesini kendi evine aldı. (Yuhanna 19:26-7)

Bu alıntıdaki son sözcükler özellikle ifşa edicidir. Diğer havariler evlerini Galile'de bırakıp gelmişlerdi ve tüm niyetleri, hedefleri doğrultusunda evsizlerdi. Ancak Lazar'ın Beytanya'da, İsa'nın da kalmaya alışkın olduğu önemli bir evi vardı.

Rahiplerin öldüğüne karar verdiği söylendikten sonra da Lazar'dan yine ismiyle söz edilmez. Bütünüyle ortadan kaybolduğu görülmektedir. Fakat aslında 'sadık havari'yse, hiç de kaybolmamıştır ve hareketleriyle faaliyetleri Dördüncü Müjde'nin en sonunda izlenebilir. Burada da yakından

incelemeyi hak eden tuhaf bir bölüm bulunmaktadır. Dördüncü Müjde'nin sonunda İsa, Petros'un ölümünü tahmin eder ve Petros'a kendisini 'takip etmesini' emreder:

> Petros geri dönünce, İsa'nın sevdiği öğrencinin ardından gelmekte olduğunu gördü. Akşam yemeğinde O'nun göğsüne yaslanıp, "Ya Rab, seni ele verecek olan kimdir?" diye soran öğrenciydi bu. Petros onu görünce İsa'ya sordu: "Ya Rab, ya bu ne olacak?"
> İsa ona, "Eğer ben gelinceye dek onun kalmasını istiyorsam, bundan sana ne?" dedi, "Sen ardım sıra gel."
> Böylece kardeşler arasında o öğrencinin hiç ölmeyeceğine ilişkin bir söz dolaşmaya başladı. Oysa İsa onun için, "Ölmeyecektir" dememişti; "Eğer ben gelinceye dek onun kalmasını istiyorsam, bundan sana ne?" demişti.
> Bunlara tanıklık eden ve bunları yazan öğrencidir bu. Tanıklığının gerçek olduğunu biliyoruz. (Yuhanna 21:20-24)

Muğlak cümlelere rağmen, bu pasajın anlamının açık olduğu görülmektedir. 'Sadık havari'ye net biçimde İsa'nın dönüşünü beklemesi emredilmiştir. Metnin kendisi bu dönüşün 'ikinci bir geliş' anlamında sembolik şekilde anlaşılmaması gerektiğini oldukça vurgulu şekilde belirtmektedir. Tersine, çok daha olağan bir anlam taşımaktadır. İsa'nın öteki diğer takipçilerini yeryüzünden gönderdikten sonra, kısa zaman içerisinde 'sadık havarisi' için çok özel bir misyonla birlikte döneceğini belirtmektedir. Neredeyse, sonuca vardıracakları özel, somut bir anlaşmaları ve yapacak planları varmış gibidir.

Eğer 'sadık havari' Lazar ise, diğer havarilerin bilmediği böylesi gizli bir anlaşmanın geçmişte belirli bir örneği bulunması gereklidir. Çarmıha Gerilme'den bir önceki hafta İsa, Kudüs'e muzaffer şekilde girişini gerçekleştirir ve bunu yaparken Eski Ahit'teki Mesih kehanetine uygun şekilde ba-

caklarını iki yana açarak bir eşek üzerinde gelmiş olmalıdır. (Zekarya 9:9-10) Bunun için bir eşek bulmak gereklidir. Luka'nın Müjdesi'nde İsa, iki havarisine onları bekleyen bir eşek bulacaklarını söyleyerek, onları Beytanya'ya yollar. Kendilerine oradaki hayvanın sahibine 'Efendinin buna ihtiyacı var' demeleri talimatı verilmiştir. Her şey tam olarak İsa'nın tahminde bulunduğu şekilde gerçekleşir, bu da bir tür mucize olarak görülür. Fakat aslında bunda çok da olağandışı bir şey yok gibidir. Bu sadece dikkatlice hazırlanmış bir planın kanıtı değil midir? Kararlaştırılan zamanda eşek sağlayan Beytanyalı adam Lazar gibi görünmüyor mu?

Tabii ki bu, Doktor Hugh Schonfield'in yargısıdır[15]. İnandırıcı biçimde İsa'nın Kudüs'e muzaffer şekilde girişindeki düzenlemelerin Lazar'ın sorumluluğu altında olduğunu ve diğer havarilerin bu konu hakkında hiçbir bilgisi olmadığını savunmaktadır. Eğer gerçekten de durum buysa, bu İsa'nın takipçileri arasında bir iç çemberin, işbirlikçi bir çekirdek grubun olduğunun, yalnızca eş-komplocuların ya da aile üyelerinin, efendilerinin güvenine sahip olduğunun kanıtıdır. Doktor Schonfield Lazar'ın tam da bu tür çemberin parçası olduğuna inanmaktadır. Bu inancı Profesör Smith'in, Lazar'ın bu ayrıcalıklı muameleyi Beytanya'daki üyeliğe kabulü ya da sembolik ölümüyle kazandığı konusundaki ısrarıyla örtüşmektedir. Beytanya'nın İsa'nın başkanlığındaki benzersiz dinsel törenler için ayrılmış bir yer, bir kült merkezi olması olasıdır. Eğer böyleyse, bu Beytanya'nın araştırmamızda diğer yerlere kıyasla daha esrarengiz şekilde ortaya çıkmasını açıklayabilir. Sion Tarikatı Rennes-le-Chateau'daki 'kemer'ine 'Bethanie' adını vermişti. Saunière de anlaşılan Sion Tarikatı'nın isteği üzerine villasına Villa Bethania adını koymuştu.

'Beytanya'dan bir adamın' bir eşek ortaya çıkarmasıyla ilgili gizli anlaşmanın, İsa 'sadık havarisi'ne kendisi gelene kadar oyalanmasını buyurduğu Dördüncü Müjde'in gizemli sonunda kendisini yeniden gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu planların İsa'nın ailesinin bakımını da kapsadığını varsaymamız da mantıksız değildir. Zaten Çarmıha Gerilme'de, annesini 'sadık havarisi'nin gözetimine emanet etmişti. Eğer

bir karısı ve çocukları olsaydı, muhtemelen onların da sadık havari'ye emanet edilmesi beklenirdi. Eğer 'sadık havari' aslında kendi kayınbiraderiyse elbette ki bu bütünüyle akla yatkın bir şey olabilir.

Çok sonraki geleneksel inanışa göre, İsa'nın annesi sonunda, Dördüncü Müjde'nin sonradan yayımlandığı söylenen Efes'te sürgündeyken öldü. Ancak 'sadık havari'nin yaşamı boyunca İsa'nın annesinin yanında olduğuna dair bir belirti bulunmamaktadır. Doktor Schonfield'e göre, Dördüncü Müjde muhtemelen Efes'te yazılmamış, yalnızca, onu kendi fikirlerine uyduran bir Yunan büyüğü tarafından orada üzerinde yeniden çalışılmış, düzeltilmiş ve düzenlemişti[16].

Eğer 'sadık havari' Efes'e gitmediyse, ona ne oldu? Eğer o ve Lazar tek ve aynı kişiyse bu soru yanıtlanabilir; çünkü geleneksel anlatılar Lazar'a ne olduğu konusunda açıktır. Erken dönem bazı Hıristiyan yazarların yanı sıra geleneksel anlatımlara göre Lazar, Magdalena, Marta, Arimathealı Yusuf ve birkaç kişi bir gemiyle Marsilya'ya taşınmıştı[17]. Burada Yusuf'un Aziz Philip olarak kutsandığı ve Glastonbury'de bir kilise kuracağı İngiltere'ye gönderildiği söylenmektedir. Ancak Lazar ve Magdalena'nın Fransa'da kaldığı söylenir. Geleneğe göre Magdalena'nın Aix-en-Provence veya Saint Baume'da, Lazar'ın ise orada ilk piskoposluğu kurduktan sonra Marsilya'da öldüğü savunulmaktadır. Yoldaşlarından birisi, Aziz Maximin'in Narbonne'daki ilk piskoposluğu kurduğu söylenir.

Eğer Lazar ve 'sadık havari' tek ve aynı kişiyse, bu durum birlikte kayboluşlarının açıklaması olabilir. Gerçek 'sadık havari'nin sonraki geleneğin belirttiğine göre yanında Kutsal Kase'yi, 'kraliyet kanı'nı taşıyan kız kardeşiyle birlikte, Lazar'ın Marsilya'dan kıyıya çıktığı anlaşılmaktadır. Dördüncü Müjde'nin sonuna göre, bu kaçış ve sürgün hazırlığının İsa tarafından 'sadık havari' ile birlikte yapılmış olması gerektiği anlaşılmaktadır.

İsa Hanedanı

4) Eğer İsa gerçekten Magdalena ile evliyse, böylesi bir evlilik belirli bir tür amaca hizmet etmiş olabilir mi? Yani, geleneksel bir evlilikten daha ötede bir şey olabilir mi? Politik anlamları ve yansımaları olan bir tür hanedanlık birleşmesi olabilir miydi? Kısacası, böylesi bir evliliğin sonucunda ortaya çıkan bir kan bağı bütünüyle bir 'kraliyet kanı' nitelemesini hak ediyor muydu?

Matta İncili, İsa'nın Süleyman ve Davut'un soyundan gelen hakiki bir kral olduğunu, kraliyet kanından olduğunu belirgin biçimde ifade etmektedir. Eğer bu doğruysa, birleşik bir Filistin tahtında meşru bir iddiası ve hatta belki de tam meşru bir iddiası olabilir. Çarmıha iliştirilmiş olan yazıt da sadece sadistçe bir alaydan öte olabilir; yani İsa gerçekten 'Yahudilerin Kralı' olabilir. Pek çok açıdan denebilir ki tutumu 1745'teki Bonnie Prens Charlie ile benzeşmektedir. Bu nedenle, hem Herod hem de Roma'ya ciddi bir tehdit oluşturacak şekilde, muhtemelen tam da ülkesini ve Yahudi halkını birleştirebilecek rolü gereği bir muhalefet ortaya çıkarmış olabilir.

Bazı İncil bilginleri Herod'un meşhur 'Masumların Katliamı'nın aslında hiç gerçekleşmediğini savunmaktadırlar. Eğer olduysa bile, muhtemelen Dört Müjde ve sonraki gelenek tarafından atfedildiği kadar gösterişli ve sarsıcı boyutlarda değildi. Ancak tam da bu öykünün devam ettirilmesi Herod'un adına gerçekten dehşet verici, tahttan indirilme anlamında gerçekten endişe verici bir şeyi açıklıyor olabilir. Herod'un fazlasıyla güvensiz bir hükümdar olduğu, köleleştirdiği kulları tarafından kendisinden nefret edildiği ve iktidarının yalnızca Romalı hempaları sayesinde korunduğu bilinmektedir. Ancak durumu ne kadar tehlikede olursa olsun, gerçekçi biçimde konuşmak gerekirse o zamanlar Kutsal Topraklar'da çok sayıda bulunan mistik veya ruhani bir kurtarıcı söylentileriyle ciddi biçimde tehdit ediliyor olması olası değildir. Eğer Herod gerçekten endişelenseydi, bu sadece fazlasıyla gerçek, somut, siyasi bir tehdit olabilirdi; kendi tahtı üzerinde ondan çok daha meşru bir hak talebin-

de bulunan bir adamın tehdidi olabilirdi. 'Masumların Katliamı' hiçbir zaman olmamış olabilir, ancak onunla bağlantılı geleneksel anlatılar Herod'u ilgilendiren, ona rakip bir iddiayı ve muhtemelen onun işini bozmaya veya onu engellemeye niyetli bir tür eylemi yansıtırlar. Böylesi bir iddia doğası gereği sadece politik olabilir. Ciddiye alınmayı hak etmiş olmalıdır.

İsa'nın böyle bir iddia sahibi olduğunu belirtmek, kuşkusuz, yaygın 'Nasıralı yoksul marangoz' imgesine meydan okumaktır. Fakat bunu yapmak için inandırıcı sebepler vardır. Öncelikle, İsa'nın Nasıra'dan olduğu bütünüyle kesin bir şey değildir. 'Nasıralı İsa' aslında 'Nazorite İsa', 'Nazirene İsa' ya da belki de 'Gennesareth İsa'nın bozulmuş ya da hatalı çevrilmiş biçimidir. İkinci olarak, Nasıra kentinin İsa'nın zamanında aslında var olup olmadığı konusunda da hatırı sayılır şüpheler bulunmaktadır. Hiçbir Roma haritasında, belgesinde veya kaydında yer almamaktadır, Talmud'da söz edilmemektedir. İsa ile daha az ilgili olsa da sonuçta Dört Müjde'den önce yazılmış olan Aziz Paul'ün yazmalarının hiçbir yerinde bahsedilmemektedir. Galile'deki birliklere komuta eden ve vilayetteki kasabaları listeleyen, o zamanın önde gelen vakanüvislerinden Flavius Josephus da Nasıra'dan söz etmez. Kısacası, Nasıra'nın M.S. 68-74 isyanından bir süre sonrasına kadar ortaya çıkmadığı ve Yeni Ahit'in çoğunun ayırt edici özelliği olan bu ismin, İsa'yla tesadüfi veya kasti dilsel bir karışıklık sonucunda birlikte anılmaya başlandığı anlaşılmaktadır.

İsa ister 'Nasıralı' olsun isterse olmasın 'yoksul bir marangoz' olduğuna ilişkin hiçbir iz yoktur[18]. Elbette ki Dört Müjde'nin hiçbir yerinde böyle resmedilmez. Örneğin iyi bir eğitim aldığı görülebilmektedir. Hahamlık eğitimi aldığı ve yoksullarla olduğu kadar, örneğin Arimathealı Yusuf ve Nikodimos gibi varlıklı ve etkili insanlarla birlikte çokça zaman geçirdiği anlaşılmaktadır. Kana'daki düğünün İsa'nın statüsüne ve toplumsal konumuna daha da fazla tanıklık ettiği görülmektedir.

Bu düğünün 'sıradan insanlar'ın yönetiminde gerçekleşen mütevazı, gösterişsiz bir şenlik olmadığı görülmektedir.

Tersine en azı birkaç yüz kişinin katılımıyla gerçekleşen aşırı ölçüde bir aristokratik birliği, bir 'yüksek sosyete' olayının tüm izlerini taşımaktadır. Örneğin hem Meryem'in hem de İsa'nın emirlerini hemen yerine getiren bolca hizmetçi vardır. O bağlamda belki bir tür baş kahya ya da kendisi de bir aristokrat olan bir 'şölen yöneticisi' veya 'törenlerin yöneticisi' vardır. En açık olanı, gerçekten muazzam miktarda şarap bulunmasıdır. İsa, suyu şaraba 'dönüştürürken', 'Güzel Haberler Veren İncil'e göre, altı yüz litreden yani sekiz yüz şişeden daha çok üretmiştir! Üstelik bu daha önceden tüketilene ilaveten sunulmuştur.

Her şey düşünüldüğünde, Kana'daki düğünün yüksek sınıfın veya aristokrasinin muhteşem bir düğünü olduğu görülebilir. Düğün, İsa'nın kendi düğünü olmasa bile, kendisinin ve annesinin oradaki varlığı aynı sınıfın üyesi olduklarının göstergesidir. Bu durum tek başına hizmetçilerin onlara itaatini açıklayabilir.

Eğer İsa, bir aristokratsa ve Magdalena ile evlendiyse, onun da kıyaslanabilir bir toplumsal mevkide yer alması muhtemeldir. Aslında, öyle olduğu da görülür. Gördüğümüz gibi arkadaşları arasında Herod'un sarayından önemli bir görevlinin karısını da saymaktaydı. Fakat bundan da önemli bir konumda olabilir.

'Manastır Belgeleri'ndeki referansları izleyerek bulduğumuz kadarıyla, Kudüs, Kutsal Kent ve Yahudiye'nin başkenti aslında Benyamin Kabilesi'nin mülküydü. Sonradan İsrail'in diğer kabileleriyle yapılan savaşta Benyaminler'in büyük kısmı yok edilmiş ve 'Manastır Belgeleri' 'bazılarının kaldığını' savunmasına rağmen pek çoğu sürgüne gitmişti. Geriye kalanların torunlarından birisi de Benyaminler'den olduğunu açıklıkla belirten Aziz Paul'dü. (Romalılara Mektup 11:1)

İsrail'in diğer kabileleriyle çatışmasına rağmen, Benyamin Kabilesi'nin özel bir tür statü sahibi olduğu görülmektedir. Diğer şeyler bir yana, İsrail'in ilk kralı olan, peygamber Samuel'in yağladığı Saul'ü ve ilk kraliyet ailesini sunmuştur. Fakat Saul sonuçta Yahuda Kabilesi'nden Davut tarafından tahttan indirilmişti. Davut Benyaminler'i yalnızca

tahttaki iddialarından mahrum etmekle de kalmamıştı. Başkentini Kudüs'te kurarak onları meşru miraslarından da mahrum bırakmıştı.

İsa, bütün Yeni Ahit anlatılarına göre Davut'un soyundandı ve bu sayede Yahuda Kabilesi'nin bir üyesiydi. Benyaminler'in gözünde onu en azından bir anlamda bir gaspçı haline sokmuş olabilir. Ancak eğer Benyaminler'den bir kadınla evlenseydi böylesi bir itirazın üstesinden gelinebilirdi. Böylesi bir evlilik politik sonuçlarla dolu önemli bir hanedanlık birleşmesi oluştururdu. Yalnızca İsrail'e güçlü bir rahip-kral sağlamakla da kalmazdı. Ayrıca sembolik anlamda Kudüs'ün asıl ve meşru sahiplerine geri dönmesi işlevini de görmüş olurdu. Böylelikle kamusal birliği ve desteğin yüreklendirilmesine hizmet eder ve İsa'nın taht üzerindeki iddiasını da pekiştirmiş olurdu.

Yeni Ahit'te Magdalena'nın hangi kabileden olduğuna ilişkin hiçbir iz yoktur. Ancak sonraki efsanelerde, bir kraliyet soyundan geldiği söylenmektedir. Özel olarak onun Benyamin Kabilesi'nden geldiğini belirten başka geleneksel anlatımlar da bulunmaktadır.

Bu noktada tutarlı bir tarihsel senaryonun ana hatları belirmeye başlamaktadır. Görebildiğimiz kadarıyla da politik anlamda da ses getirmiştir. İsa, taht üzerinde meşru bir iddiası olan Davut'un soyundan bir rahip-kral olabilir. Konumunu sembolik anlamda önemli bir hanedanlık evliliğiyle sağlamlaştırmış olabilir. Sonradan, ülkesini birleştirmek, arkasındaki halkı seferber etmek, zalimleri dışarı atmak, iğrenç kuklalarını tahttan indirmek ve Süleyman zamanındaki gibi monarşinin görkemini yeniden kurmak amacıyla bir denge oluşturmuş olabilir. Böylesi bir adam gerçekten de 'Yahudiler'in Kralı' olmalıydı.

Çarmıha Gerilme

5) Gandhi'nin hünerlerinin tanıklık ettiği gibi, yeterli halk desteğini alan ruhani bir lider, mevcut rejime bir tehdit oluşturabilir. Fakat taht üzerinde meşru bir iddiası olan ve çocukları aracılığıyla bir hanedanlık oluşturan evli bir ada-

mın çok daha ciddi bir tehdit unsuru olduğu aşikardır. Dört Müjde'de İsa'nın Romalılar tarafından aslında böylesi bir tehdit unsuru olarak görüldüğünün kanıtı var mıydı?

Pilatus'la görüşmesi sırasında, İsa'ya tekrar tekrar 'Yahudiler'in Kralı' denilir. Pilatus'un talimatlarıyla uyumlu şekilde, bu unvanın bulunduğu bir yazıt aynı zamanda çarmıha da iliştirilir. Manchester Üniversitesi'nden Profesör S. G. F. Brandon'un savunduğu şekilde, çarmıh üzerine iliştirilen yazıtın Yeni Ahit'te geçen her şey kadar gerçek olduğu düşünülmelidir. Öncelik neredeyse değişmeden Dört Müjde'de de yer alır. İkinci olarak sonraki yazarların uydurmalarını gerektirmeyecek kadar onur kırıcı, utandırıcı bir bölümdür.

Markos'un Müjdesi'nde Pilatus, İsa'yı sorguladıktan sonra toplanan ileri gelenlere sorar; "Öyleyse, Yahudiler'in Kralı dediğiniz kişiyi ne yapayım?" (Markos 15:12) Bu en azından bazı Yahudiler'in hakikaten İsa'yı kralları olarak gördüğünü belirtmektedir. Ancak aynı zamanda, Dört Müjde'nin hepsinde Pilatus İsa'ya bu unvanı uygun görür. Bunu alay etmek ya da gülünç olsun diye yaptığını düşünmek için mantıksal hiçbir gerekçe yoktur. Dördüncü Müjde'de itiraz uğultularına rağmen bunda oldukça inatla ve ciddi biçimde ısrar eder. Bundan öte, diğer üç Müjde'de, İsa'nın kendisi de bu unvan üzerindeki iddiasını kabul etmiştir: "Pilatus O'na, 'Sen Yahudiler'in Kralı mısın?' diye sordu. İsa, 'Söylediğin gibidir' dedi." (Markos 15:2) İngilizce çeviride (Thou sayest it.) bu yanıt, belki de kasten, kararsız bir ifadedir. Ancak Yunanca orijinalinde, anlamı oldukça nettir. Yalnızca şöyle yorumlanabilir: 'Doğru konuştun.' Bu tabir, İncil'de geçen başka bir yerde de böyle yorumlanır.

Dört Müjde, Museviliğin örgütlü sosyal, siyasi ve askeri bir güç olarak varlığının fiilen kesildiği M.S. 68-74 isyanı sırasında ve sonrasında yazılmıştır. Bunun ötesinde, Dört Müjde kendilerine kabul ettirilme gereksinimi bulunan Greko-Roman okuyuculara hitaben yazılmıştır. Roma, Yahudilerle yapılan şiddetli ve pahalıya mal olan bir savaştan daha yeni çıkmıştı. Bu nedenle Yahudilere kötü adam rolü vermek tamamen doğaldı. Bundan öte bir Musevi isyanının

öncesinde, belki de İsa, savaşı doruğa çıkaran ajitasyonla bağlantılı, politik bir kişi olarak betimlenemezdi. Sonuçta İsa'nın yargılanmasında ve infazında Romalıların rolü örtbas edilmeliydi ve olabildiğince cana yakın şekilde sunulmalıydı. Böylelikle Dört Müjde'de Pilatus, Çarmıha Gerilme'ye sadece gönülsüzce izin veren, nazik, sorumlu ve müsamahakar bir adam olarak gösteriliyordu[19]. Fakat tarih... buna rağmen, Roma'nın gerçek duruşu ayırt edilebilir.

Dört Müjde'ye göre İsa ilkin, onu sonradan Pilatus'a getiren ve Vekil'den ona karşı ifade vermesini rica eden Yahudi Büyüklerinin Konseyi, Sanhedrin tarafından kınandı. Tarihsel anlamda bunun hiçbir anlamı yoktur. İlk Üç Müjde'de İsa tutuklanmıştır ve Passah gecesi Sanhedrin tarafından kınanmıştır. Fakat Yahudi yasasına göre Sanhedrin'in Passah gecesi toplanması yasaklanmıştı[20]. Dört Müjde'de İsa'nın tutuklanması ve duruşması gece, Sanhedrin'den önce gerçekleşir. Yahudi yasasında Sanhedrin'in gece, özel evlerde ya da tapınağın olduğu bölge dışında başka bir yerde toplanması yasaklanmıştı. Dört Müjde'ye göre Sanhedrin'in bir ölüm cezası verme yetkisi bulunmadığı anlaşılıyordu ve görünüşe göre İsa'nın Pilatus'a getirilme nedeni de buydu. Ancak Sanhedrin'in çarmıha germe yoluyla olmasa da taşlanarak ölüm cezası verme yetkisi vardı. Bu nedenle eğer Sanhedrin, İsa'dan kurtulmak isteseydi kendi yetkisini kullanarak, onu taşlanarak ölmeye mahkum edebilirdi. Pilatus'u rahatsız etmeye hiç de gerek yoktu.

Dört Müjde'nin yazarlarının, Roma'nın suç ve sorumluluğunu devretmeye yönelik sayısız başka çabaları vardır. Bunlardan birisi Pilatus'un bir af önerisinde bulunması, tutsağı kalabalığın seçimi doğrultusunda serbest bırakmaya hazır olmasıdır. Markos ve Matta'nın Müjdeleri'ne göre, bu bir Passah bayramı adeti'ydi. Aslında böyle bir şey yoktu[21]. Çağdaş otoriteler Romalılarda böylesi bir politikanın hiç olmadığı ve İsa'yı veya Barabbas'ı serbest bırakma önerisinin tamamen bir uydurma olduğu konusunda hemfikirdirler. Pilatus'un İsa'yı kınamada isteksizliği ve toplanan kalabalığın baskı dolu zorbalığına gönülsüzce boyun eğmesinin de aynı derecede uydurmacadır. Gerçekte bir Roma vekilinin ve

özellikle de Pilatus kadar acımasız olanının, gürültücü bir kalabalığın baskısına boyun eğmesi düşünülebilir bir şey değildir. Yine böylesi bir uydurmanın gayesinin, Romalıları suçsuz çıkararak suçu Yahudilerin üzerine atmak ve böylelikle İsa'yı Roma güruhunun gözünde kabul edilebilir yapmaktır.

Elbette ki Yahudilerin hepsinin tümüyle masum olması olası değildir. Roma idaresi, taht üzerinde hak iddia eden bir rahip-kraldan korksa da büyük ölçekli bir ayaklanmayı hızlandıracak bu türden kışkırtıcı davranışlara alenen girişemezdi. Tabii ki görünüşte eğer rahip-krala kendi insanları da ihanet edecek olursa, bu Roma'nın çok daha fazla işine yarayan bir şey olurdu. Bu nedenle Romalıların bazı Sadoklar'ı, yani ajan provokatörleri kullanmış olmaları makuldür. Fakat durum bu olsa bile, İsa'nın bir Roma idaresinin, bir Roma mahkemesinin, Roma yargısının, Roma askeriyesinin ve tarz olarak yalnızca Roma'nın düşmanlarına karşı kullanılan bir Roma infazının kurbanı olduğu gerçeği kaçınılmaz biçimde durmaktadır. İsa, Museviliğe karşı suçları nedeniyle değil, imparatorluğa karşı suçları nedeniyle çarmıha gerilmişti[22].

Barabbas Kimdi?

6) Dört Müjde'de İsa'nın aslında çocukları olduğuna ilişkin kanıt var mıdır?

Belirgin hiçbir şey yoktur. Fakat hahamların, doğal olarak, çocuk sahibi olması beklenirdi ve eğer İsa bir hahamsa, çocuğunun olmaması onun açısından çok alışılmadık bir şey olurdu. Aslında, bir haham olsun olmasın çocuğunun olmaması alışılmadık bir şey olurdu. Bu argümanlar kendi içinde hiçbir olumlu kanıt oluşturmazlar. Fakat daha somut, daha belirgin bir tür kanıt bulunmaktadır. Bu kanıt Dört Müjde'de Barabbas'a da daha kesin olarak konuşmak gerekirse, Matta'nın Müjdesi'nde bu isimle tanındığı için, İsa Barabbas olarak ortaya çıkan anımsanması zor bir kişiye dayanmaktadır. Eğer başka bir şey değilse bu rastlantı çarpıcıdır.

Çağdaş bilim insanları 'Barabbas'ın nereden türediği ve anlamı konusunda kararsızdırlar. 'İsa Barabbas' İsa Berabbi'nin bozulmuş bir şekli olabilir. 'Berabbi' en yüksek ve en çok değer verilen hahamlara verilen bir unvandı ve hahamın asıl adının sonuna eklenirdi[23]. 'İsa Berabbi' bu anlamda İsa'nın kendisine göndermede bulunuyor olabilir. Başka bir seçenek, 'İsa Barabbas'ın aslında 'İsa bar Rabbi', 'İsa, Haham'ın oğlu' olmasıdır. İsa'nın kendi babasının bir haham olduğuna ilişkin hiçbir kayıt yoktur. Fakat İsa'nın kendisinden sonra ismini alan bir oğlu varsa, bu oğlanın adı gerçekte 'İsa bar Rabbi' olabilirdi. Başka bir olasılık daha vardır. 'İsa Barabbas', 'İsa bar Abba'dan da türemiş olabilir ve 'Abba' İbranice'de 'baba' anlamına geldiğinden, 'Barabbas'ın anlamı 'babanın oğlu' olabilir. Ancak eğer 'baba' bir şekilde özel birisi değilse bu oldukça anlamsız bir isimlendirmedir. Eğer 'baba' gerçekten 'Göksel Baba'ysa, o zaman 'Barabbas' yine İsa'nın kendisine göndermede bulunur. Öte yandan eğer İsa'nın kendisi 'baba'ysa, 'Barabbas' yeniden oğluna göndermede bulunur.

İsmin anlamı ve türeyişi ne olursa olsun Barabbas figürü fazlasıyla tuhaftır. Onunla ilgili olayın üzerinde ne kadar çok düşünürseniz, o ölçüde düzensiz bir şeylerin olduğunu görürsünüz ve birileri bir şeyler saklıyor gibidir. Öncelikle Barabbas'ın isminin, Magdalena'nınki gibi kasti ve sistematik bir karalamaya maruz bırakılmış olduğu görülmektedir. Yaygın anlatımlarda Magdalena'nın bir fahişe olarak tanımlanması gibi, Barabbas da bir 'hırsız' olarak betimlenir. Fakat Barabbas isminin belirttiği şeyleri yaptıysa, sıradan bir hırsız olması hiç de olası değildir. Öyleyse neden ismi karalanmaktadır? Eğer gerçekte farklı birisiyse, Yeni Ahit editörlerinin sonraki kuşakların bilmesini istemediği bir şey var.

Kesin olarak konuşmak gerekirse, Dört Müjde, Barabbas'ı bir hırsız olarak tanımlamaz. Markos ve Luka'ya göre o, bir siyasi tutsaktır, cinayet ve isyanla suçlanan bir asidir. Ancak Matta'nın Müjdesi'nde Barabbas 'saygın bir tutsak' olarak betimlenir. Dördüncü Müjde'de ise Barabbas'ın bir *lestai* olduğu söylenmektedir. (Yuhanna 18:40) Bu Yunanca kelime ya 'soyguncu' ya da 'eşkıya' olarak çevrilebilir. An-

cak tarihsel bağlamda, oldukça farklı bir anlam içerir. Aslında *lestes* Romalıların, bir süre boyunca toplumsal kargaşa çıkartan militan milliyetçi devrimcilere, 'Fanatikler'e[24] verdiği her zamanki isimdir. Markos ve Luka, Barabbas'ın isyandan suçlu bulunduğu konusunda uyuşurken ve Matta da bu iddiayla çelişmezken, Barabbas'ın bir 'Fanatik' olması sağlam bir yargıdır.

Fakat Barabbas ile ilgili tek bilgi bu değildir. Luka'ya göre, yakın zamanda kentte bir 'karışıklık', 'kışkırtma' veya 'isyan'a katılmıştır. Tarih, o zamanlar Kudüs'te böyle bir kargaşa olduğundan hiç söz etmez. Ancak Dört Müjde'de edilir. Dört Müjde'ye göre, sadece birkaç gün önce, Kudüs'te, İsa ve takipçileri Tapınak'taki tefecilerin masalarını devirdiklerinde yerel bir kargaşa çıkmıştı. Barabbas'ın bulaştığı ve tutuklandığı karışıklık bu muydu? Kesinlikle böyle gibi görünüyor. Bu durumdan belli ki tek bir sonuç çıkmaktadır, Barabbas, İsa'nın maiyetinden birisiydi.

Çağdaş bilginlere göre, Passah'ta bir tutukluyu serbest bırakma 'adeti' yoktu. Eğer varsa bile, İsa yerine Barabbas'ın seçilmesi anlamsızdır. Eğer Barabbas gerçekten de cinayet zanlısı olan sıradan bir suçluysa neden insanlar onun hayatını bağışlamayı seçmişlerdi ki? Eğer bir 'Fanatik' ya da bir devrimciyse, Pilatus'un görünüşte 'Sezar'ın hakkını vermeye' oldukça istekli zararsız bir hayalperest yerine, bu kadar tehlike potansiyeline sahip birini serbest bırakması hiç de mantıklı değildir. Dört Müjde'deki bütün uyumsuzluklar, tutarsızlıklar ve inanılmazlıklar arasında Barabbas, seçimi en çarpıcı ve en açıklanamazlar arasındadır. Böylesine beceriksiz ve her şeyi birbirine karıştıran bir yalanın altında başka bir şeyin yattığı aşikardır.

Çağdaş bir yazar ilgi çekici ve makul bir açıklama ileri sürmektedir. Barabbas'ın İsa'nın oğlu olduğunu ve İsa'nın da meşru bir kral olduğunu belirtmektedir[25]. Eğer durum buysa, Barabbas'ın seçilmesi bir anda mantıklı bir hal alır. Gelişi daha önceden çok şeyin belirtisi olan Mesih'in, ruhani ve siyasi hükümdarlarının yakında öldürüleceği gerçeğiyle yüzleşen baskı altındaki bir halkı gözünüzün önüne getirebilirsiniz. Bu şartlar altında, hanedanlık bireyden daha

önemli olmaz mıydı? Kan bağının korunması yüce ve diğer her şeyin önünde yer alan bir şey olmaz mıydı? Berbat bir seçimle karşı karşıya kalan bir halk, krallarını kurban vermek yerine çocuklarının ve soyunun hayatta kalmasını mı tercih ederdi? Eğer soyu hayatta kalırsa, gelecek için en azından bir umut olurdu.

Barabbas'ın İsa'nın kendisi olması, kesinlikle olanaksız değildir. İsa'nın genel olarak M.Ö. 6 civarında doğduğuna inanılır. Çarmıha Gerilme en geç M.S. 36'da gerçekleşmiştir ki bu da İsa'yı en fazla kırk iki yaşında yapar. Fakat öldüğünde yalnızca otuz üç yaşında bile olsa, bir oğlu olmuş olabilir. O zamanki geleneklere uygun olarak, on altı ya da on yedi yaşlarında evlenmiş olmalıdır. Eğer yirmi yaşına kadar evlenmese de Musevi töresine göre bir adam olarak düşünülebilecek on üç yaşında bir oğlu olabilir. Elbette ki başka çocukları da olabilir. Bu çocuklar Çarmıha Gerilme'nin gerçekleştiği zamanları bir yere kadar algılayabilirlerdi.

Ayrıntılarıyla Çarmıha Gerilme

7) İsa Çarmıha Gerilme'den önce bir grup çocuğun babası olmuş olabilirdi. Ancak Çarmıha Gerilme'den sonra hayatta kaldıysa, çocuklarının sayısının da artmış olması olasıdır. İsa'nın Çarmıha Gerilme'den sonra gerçekten hayatta kaldığına ya da Çarmıha Gerilme'nin bir biçimde sahtekarlık olduğuna dair kanıt var mıdır?

Dört Müjde'deki portresine göre İsa'nın çarmıha gerilişi nedeni tam olarak açıklanılmaz. Dört Müjde'ye göre, düşmanları Kudüs'teki yerleşik Yahudi çıkar çevreleriydi. Fakat bu tür düşmanlar, hakikaten varsalar, kendi usullerine ve yetkilerine göre Roma'yı meseleye bulaştırmadan, onu taşlayarak öldürebilirlerdi. Dört Müjde'ye göre, İsa'nın Roma'yla özel bir çekişmesi yoktu ve Roma hukukunu çiğnememişti. Ancak Romalılar tarafından, Roma kanunu ve Roma prosedürlerine uygun biçimde cezalandırılmıştı. Yalnızca imparatorluğa karşı işlenen suçlardan hüküm giyenler için ayrılan bir cezayla, çarmıha gerilerek cezalandırılmıştı. Eğer İsa gerçekten çarmıha gerildiyse, Dört Müjde'nin onu

betimlediği kadar apolitik olamazdı. Aksine, Roma'nın, Yahudiler'e karşı gazabını kışkırtacak bir şeyler yapmış olması gerekliydi.

İsa'nın çarmıha gerilmesine neden olan suçlama ne olursa olsun, çarmıhtaki görünüşte ölümü tutarsızlıklarla doludur. Oldukça basit biçimde, Dört Müjde'nin betimlediği şekilde bu Çarmıha Gerilme'nin ölümcül olması için hiçbir neden yoktur. Bu iddia yakından, dikkatli bir incelemeyi hak etmektedir.

Roma'nın çarmıha germe uygulaması çok kesin prosedürlere bağlanmıştı[26]. Ceza sonrasında bir kurban kırbaçlanır ve sonuç olarak da kan kaybı nedeniyle güç kaybederdi. Gerilen kolları, boynu ve omuzlarının yatay biçimde yerleştirildiği, tahtadan yapılmış ağır bir direğe genellikle kayışla, bazen de çivilerle tutturulurdu. Bu direk taşınarak infazın gerçekleştirileceği yere götürülmüş olabilirdi. Burada, ona asılı kurbanla birlikte, direk kaldırılıp dikey bir kazık veya direğe iliştiriliyordu.

Böylece ellerinden asıldığından, eğer ayakları da çarmıha sabitlenip onların üzerine basarak göğsünün üzerindeki baskının hafiflemesini olanaklı kılmazsa kurbanın soluk alması imkansız hale gelebiliyordu. Fakat şiddetli ıstıraba rağmen, ayakları sabitlenerek asılan ve özellikle de zinde ve sağlıklı olan bir adam, genellikle en az bir veya iki gün hayatta kalabilirdi. Aslında, kurbanın yorgunluktan, susuzluktan ya da eğer çivi kullanıldıysa kan zehirlenmesinden ölmesi çoğunlukla bir haftayı bulabiliyordu. Dört Müjde'deki gibi, İsa'nın infazcılarının daha önce davranıp buna neden olmaları gibi, hafifleyen acı, kurbanın ayakları ya da dizleri kırılarak daha hızlı sonlandırılabiliyordu. Bacakların ya da dizlerin kırılması ek bir sadist işkence değildi. Tersine, çok hızlı bir ölüme neden olan bir merhamet, bir af eylemiydi. Onu destekleyecek hiçbir şey olmadan kurbanın göğsündeki baskı dayanılmaz olabilirdi ve çabucak boğulup ölebilirdi.

Çağdaş bilginler arasındaki ortak kanıya göre, yalnızca Dördüncü Müjde'deki Çarmıha Gerilme anlatısı göz tanıklığına dayanır. Dördüncü Müjde'ye göre, İsa'nın ayağı çar-

mıha tutturulmuştu, böylece göğüs kasları üzerindeki baskı hafifliyordu ve bacakları da kırılmamıştı. Bu nedenle teorik olarak, iki ya da üç gün kadar hayatta kalmış olmalıydı. Ancak resmen öldüğü bildirilmeden önce, çarmıha gerilmesinin üzerinden birkaç saatten fazla zaman geçmemişti. Markos'un Müjdesi'nde, Pilatus bile ölümün bu kadar hızlı gerçekleşmiş olmasından dolayı şaşkınlığa uğramıştır (Markos 15:44)

Ölüm nedenini ne oluşturmuştu? Dördüncü Müjde'nin savunduğuna göre, kargıyla açılan yaranın zorlamasıyla değil, daha önceden ölmüştü. (Yuhanna 19:33) Bunun tek bir açıklaması vardır; yorgunluk, bitkinlik, genel olarak güçten düşme ve kırbaçlanmanın getirdiği travmanın bir bileşimi olmalıdır. Fakat bu etmenler bile bu kadar erken öldürücü bir şeye neden olmaz. Elbette ki psikolojinin kurallarına rağmen, bir adam bazen görece zararsız bir rüzgardan bile ölebilir. Fakat hala bu meseleye dair şüpheli bir şeyler olabilir. Dördüncü Müjde'ye göre, İsa'nın infazcıları ayaklarını kırarak ölümünü hızlandırmanın eşiğine gelmişlerdi. Eğer zaten ölmek üzereyse neden zahmete girilirdi ki? Kısacası, eğer ölümü yakın değilse İsa'nın bacaklarının kırılmasının hiçbir anlamı yoktu.

Dört Müjde'de İsa'nın ölümü neredeyse çok müsait, çok isabetli zamanda gerçekleşir. Tam da infazcılarının bacaklarını kırmalarını engelleyecek zamanda gerçekleşir. Böylelikle Eski Ahit'e uygun bir kehanetin özelliklerini tamamlamış olur. Çağdaş bilginler, İsa'nın oldukça utanmazca modellendirdiği ve belki de yaşamını bir Mesih'in gelişini müjdeleyecek biçimde böylesi kehanetlere uygun olarak uydurduğu konusunda hemfikirdirler. Bu nedenledir ki Kudüs'e muzaffer girişini sağlayacak olan eşek Beytanya'dan temin edilmişti. Çarmıha Gerilme'nin ayrıntıları da aynı şekilde, Eski Ahit'teki kehanetlere uygun olacak tarzda kurgulanmıştır[27].

Kısacası İsa'nın, kendisini kesin ölümden kurtaran ve onun bir peygamber olmasına katkıda bulunan görünüşteki ve zamanındaki 'vefatı' en azından şu söylenebilir ki şüphelidir. Bir tesadüf olamayacak kadar çok mükemmel, çok

kusursuzdur. Ya sonradan aslı bozulmuş bir gerçeklik ya da dikkatlice uydurulmuş bir planın parçasıdır. Son söylediğimizi işaret eden çok fazla ilave kanıt bulunmaktadır.

Dördüncü Müjde'de, çarmıhta asılı olan İsa susadığını bildirir. Bu şikayetine yanıt olarak kendisine, diğer Müjde'lerde de olduğu gibi sirkeye daldırılmış bir sünger parçası ikram edilir. Bu sünger genellikle bir başka sadistçe alay davranışı olarak yorumlanır. Peki, gerçekten öyle miydi? Sirke ya da ekşimiş şarap, kokulu tuzların etkisinin aksine geçici bir uyarıcıdır. O zamanlar çoğunlukla gemilerdeki güçten düşen köleleri canlandırmak için kullanılırdı. Yaralı ve bitkin bir adam için sirke koklamak ya da tatmak, güçlendirici bir etkiye, bir anlık enerji dalgasına neden olurdu. Ancak İsa'nın durumunda bunun etkisi tersine olmuştur. Süngeri içine çektikten ya da tattıktan kısa süre sonra son sözlerini söyler ve 'ruhunu teslim eder'. Sirkeye karşı böylesi bir tepki psikolojik olarak açıklanamaz. Öte yandan böylesi bir tepki sirkeye daldırılmış bir süngerle değil, örneğin o zamanlar Ortadoğu'da yaygın olarak başvurulan afyon veya güzelavrat otu bileşimi bir tür uyutucu ilaca karşı gösterilebilir. Fakat neden böylesi bir uyutucu ilaç ikram edilirdi ki? Eğer böyle bir hareket, Çarmıha Gerilme'deki tüm diğer bileşenlerle birlikte, kurban aslında halen hayattayken ölüme benzer bir görünüm yaratmak için tasarlanmış karmaşık ve ustaca bir tuzağın unsurları değilse. Böylesi bir tuzak yalnızca İsa'nın hayatını kurtarmakla kalmayıp, aynı zamanda Eski Ahit'in Mesih kehanetlerini de gerçekleştirmiş olurdu.

Çarmıha Gerilme'nin tam olarak böylesi bir tuzağı işaret eden başka anormal yönleri de vardır. Dört Müjde'ye göre İsa, Golgota denilen 'kafatası yeri'nde çarmıha gerilmişti. Sonraki geleneksel anlatılar Golgota'yı Kudüs'ün kuzeybatısında kıraç, az çok kafatası biçiminde bir tepe olarak tanımlamaya çalışır. Ancak Dört Müjde'de Çarmıha Gerilme'nin gerçekleştiği yer kafatası biçiminde kıraç bir tepeden çok farklı bir yerdir. Dördüncü Müjde bu konuda çok açıktır: 'İsa'nın çarmıha gerildiği yerde bir bahçe, bahçede de henüz kimsenin gömülmediği yeni bir mezar vardı.' (Yu-

hanna 19:41) Öyleyse İsa, ne kıraç kafatası biçiminde bir tepede ne de 'halka açık bir infaz alanında' çarmıha gerilmişti. Özel bir mezarın bulunduğu bir bahçede veya buraya çok yakın bir yerde çarmıha gerilmişti. Matta'ya göre (27:60) bu mezar ve bahçe, hem varlıklı bir adam hem de İsa'nın gizli bir havarisi olan Arimathealı Yusuf'un özel mülküydü, bu hikaye Dört Müjde'de de aynı şekilde anlatılmıştır.

Yaygın gelenek Çarmıha Gerilme'yi, çok sayıda kişiye açık ve binlerce kişinin katılımıyla gerçekleşen büyük ölçekli bir kamusal olay olarak betimlemektedir. Ancak Dört Müjde çok farklı koşullara işaret etmektedir. Matta, Markos ve Luka'ya göre, Çarmıha Gerilme'ye aralarında 'uzakta duran' kadınların da bulunduğu pek çok insan tanıklık etmişti (Luka 23:49). Buradan hareketle, İsa'nın ölümünün kamusal bir olay değil, özel mülkiyet üzerinde gerçekleştirilmiş özel bir çarmıha gerilme olduğu açık olarak görülebilmektedir. Çok sayıda modern bilim insanı, asıl yerin muhtemelen Gethsemane Bahçesi olduğunu savunmaktadır. Eğer Gethsemane gerçekten de İsa'nın gizli havarilerinden birisinin özel arazisiyse bu, İsa'nın Çarmıha Gerilme öncesinde mekanı neden bu kadar rahatlıkla kullanabildiğini açıklayabilir[28].

Söylemek bile gereksiz, özel bir arazide özel bir çarmıha gerilme, aldatmacaya, sahte bir çarmıha gerilmeye, ustalıkla sahneye konulan bir törene hatırı sayılır şekilde izin verir. O anda orada olan yalnızca birkaç görgü tanığı olabilir. İlk Üç Müjde'nin vurguladığı gibi halkın geneli açısından bu drama, sadece biraz uzakça bir yerden görünür olabilir. Böylesi bir uzaklıktan aslında kimin çarmıha gerildiği ya da hakikaten ölüp ölmediği görülemez.

Elbette ki bu tür bir saçmalık Pontius Pilatus'un ya da Roma idaresinde etkili birisinin göz yummasını ve gizli işbirliğini gerektirir. Aslında böylesi bir göz yumma ve gizli işbirliği fazlasıyla olasıdır. Pilatus'un zalim ve zorba olduğu biliniyordu. Fakat aynı zamanda ahlaksız ve rüşvete eğilimli birisiydi. Dört Müjde'de betimlenenin karşıtı olarak tarihsel anlamda Pilatus yüklü bir miktar para ve belki de bun-

dan böyle politik ajitasyon yapmama garantisi karşılığında İsa'nın canını bağışlamış olabilir.

Nedeni ne olursa olsun, Pilatus'un bir şekilde meseleyle ilgilendiği konusunda kuşku yoktur. İsa'nın 'Yahudiler'in Kralı' olma iddiasını kabul etmektedir. Aynı zamanda İsa'nın ölümünün görünüşte o kadar çabuk gerçekleşmesinden dolayı şaşkınlığını belirtmekte ya da numaradan şaşkınlık belirmektedir. Belki de en önemlisi, İsa'nın cesedini Arimathealı Yusuf'a vermesidir.

O zamanki Roma kanununa göre, çarmıha gerilen bir adamın gömülme hakkı yoktu[29]. Aslında geleneksel olarak nöbetçiler, yakınlarının veya arkadaşlarının ölenlerin cesetlerini almasını engellemek için görevlendirilirdi. Kurban basit biçimde çevresel şartların ve leş yiyici kuşların merhametine bırakılırdı. Ancak Pilatus, prosedürü alenen çiğneyerek, İsa'nın cesedini seve seve Arimathealı Yusuf'a verir. Bu durum Pilatus'un namına suç ortaklığının kanıtıdır. Başka şeylerin de kanıtı olabilir.

Markos'un Müjdesi'nin İngilizce çevirilerinde Yusuf, Pilatus'tan İsa'nın cesedini ister. Pilatus, İsa'nın öldüğüne şaşkınlığını ifade eder, bir centurion ile birlikte kontrol ettikten sonra ikna olup Yusuf'un isteğine razı olur. İlk bakışta bu durum fazlasıyla açık sözlü görülebilir fakat Markos'un Müjdesi'nin Yunanca orijinalinde bu mesele görece daha karışık bir hal alır. Yunanca versiyonunda Yusuf, İsa'nın cesedini sorduğunda, yalnızca yaşayan bir beden için kullanılan *soma* sözcüğünü kullanır. Pilatus ise, bu uzlaşmada 'ceset' anlamına gelen *ptoma* sözcüğünü kullanır[30]. Öyleyse Yunancasına göre, Yusuf açıkça yaşayan bir bedeni istemektedir ve Pilatus ona, düşündüğü ya da düşünüyor gibi yaptığı şeyi, ölü bir bedeni verir.

Çarmıha gerilen insanların gömülmesi yasağı söz konusuyken, Yusuf'un cesedi alması olağandışı bir şeydir. Bunu hangi temele dayanarak almaktadır? İsa'nın cesedi üzerine ne tür bir iddiası vardır? Eğer gizli bir havariyse, Pilatus bunu önceden bilmiyorsa ya da eğer Yusuf'un işine yarayan başka bazı etmenler yoksa, gizli müritliğini söylemeden bir ricada bulunması hiç de olanaklı değildi.

Arimathealı Yusuf'a ilişkin çok az bilgi bulunmaktadır. Dört Müjde sadece onun İsa'nın gizli bir havarisi olduğunu, büyük bir servete sahip olduğunu ve Roma desteği altında Kudüs'ü yöneten Musevi topluluğu olan Sanhedrin'in Büyükler Konseyi'nin bir üyesi olduğunu belirtmektedir. Buna göre Yusuf'un etkili bir adam olduğu görülmektedir. Bu yargı, Pilatus ile olan ilişkileri ve özel bir mezarın bulunduğu bir araziye sahip olması gerçeğiyle de doğrulanmaktadır.

Ortaçağ geleneği, Arimathealı Yusuf'u Kutsal Kase'nin bir koruyucusu olarak tasvir eder ve Perceval'in onun soyundan olduğu söylenir. Sonraki diğer söylencelere göre, bir şekilde İsa ve İsa'nın ailesiyle kan bağı yoluyla ilişkiliydi. Eğer durum böyleyse, bu en azından ona İsa'nın cesedi üzerinde makul bir hak talep etmesi için olanak tanır; çünkü Pilatus'un infaz edilen bir suçlunun cesedini rastgele bir yabancıya vermesi pek mümkün olmazdı; ancak rüşvet karşılığında ölünün bir akrabasına verebilirdi. Varlıklı ve Sanhedrin'in etkili bir üyesi olan Yusuf, eğer gerçekten de İsa'nın akrabasıysa, İsa'nın aristokratik bir şeceresi olduğuna da tanıklık etmiş olur. Eğer İsa'nın akrabasıysa, Kutsal Kase, 'kraliyet kanı' ile olan ilişkisi bütünüyle açıklanmış olur.

Senaryo

Deneme niteliğinde bir hipotez geliştirip İsa'dan gelen bir kan bağını ileri sürmüştük. Şimdi de bu hipotezi genişletmeye ve şimdiye dek geçici olarak kalan bir dizi önemli boşluğu doldurmaya başlıyoruz. Böyle yaptığımızda, resmin geneli hem tutarlılık hem de inandırıcılık kazanmaya başlayacak.

İsa'nın, hakkı olan mirası yeniden kazanmak için bir girişim başlatan bir rahip-kral, bir aristokrat ve taht üzerinde meşru bir hak sahibi olduğu giderek artan biçimde açığa çıkmaktaydı. Kendisi, Roma rejimine karşı muhalefetin geleneksel yuvası olan Galile'nin yerlisiydi. Aynı zamanda, aralarında başkent Kudüs'ün de bulunduğu Filistin'in dört bir yanında sayısız soylu, zengin ve etkili destekçisi vardı

ve Sanhedrin'in güçlü bir üyesi olan bu destekçilerden birisi, aynı zamanda akrabası da olabilirdi. Bundan öte karısının ya da karısının ailesinin evi Kudüs'ün Beytanya banliyösündeydi ve tutkulu rahip-kral başkente muzaffer girişinin arifesinde burada kalmıştı. Gizemli kültünün merkezini burada kurmuştu. Aralarında kayınbiraderinin de olduğu takipçilerinin sayısını dinsel üyeliğe kabul törenleriyle burada çoğaltmıştı.

Böylesi tutkulu bir rahip-kralın bazı çevrelerde, kaçınılmaz şekilde Roma idaresi içinde ve belki de Sadokların temsil ettiği köklü Musevi çıkar odakları arasında güçlü bir karşıtlık oluşturmuş olabilirdi. Bu çıkar odaklarından birisi ya da her ikisi tahta yönelik girişimini engellemek için plan yapmışa benziyordu. Fakat onu yok etme girişimlerinde umdukları kadar başarılı olamamışlardı. Çünkü rahip-kralın üst makamlarda dostları olduğu anlaşılıyordu ve ahlaksız, kolaylıkla rüşvet alan Roma Vekili ile işbirliği yapan bu dostların, seçilen birkaç kişi dışında herkese kapalı özel bir arazi üzerinde, sahte bir çarmıha gerilme tezgahladıkları anlaşılıyordu. Uygun bir mesafede tutulan genel bir kalabalık karşısında, çarmıha rahip-kralın yerine başka birisinin geçtiği ya da rahip-kralın gerçekte ölmediği bir infaz sahnelenmişti. Daha iyi görmeye engel olan akşam karanlığına doğru bir 'beden', bir ya da iki gün sonra 'mucizevi biçimde' kaybolacağı, yakındaki uygun bir mezara taşındı.

Eğer senaryomuz doğruysa İsa nereye gitmişti? Kendi hipotezimize göre bir kan bağı söz konusu olduğundan, bu sorunun yanıtı özel bir önem taşımıyor. Bazı İslam ve Hint efsanelerine göre, sonuç olarak doğuda -sıklıkla Keşmir olduğu iddia edilen- bir yerde, ileri bir yaşta öldü. Öte yandan, Avustralyalı bir gazeteci ilgi çekici ve inandırıcı bir argümanla İsa'nın Masada'da, M.S. 74'te kale Romalıların eline geçtiğinde, seksen yaşına bastığı sırada öldüğünü ileri sürmektedir[31].

Aldığımız mektuba göre, Berenger Sauniere'in Rennes-le-Chateau'da bulduğu belgeler arasında İsa'nın M.S. 45'te yaşadığına dair 'tartışılmaz kanıt' bulunuyordu; ancak nerede olduğuna dair bir belirti bulunmamaktadır. Muhtemel

bir olasılık, Mısır ve özellikle de aynı zamanlarda Bilge Ormus'un Hıristiyanlığı, daha önceki Hıristiyanlık öncesi gizemlerle harmanlayarak Güllü Haç'ı oluşturduğu söylenen İskenderiye olabilirdi. İsa'nın mumyalanmış bedeninin Rennes-le-Chateau yakınlarında bir yerlerde saklandığı bile ima edilmektedir. Sauniere'in parşömenlerindeki şifreli mesajın 'IL EST LA MORT' (O, ORADA ÖLDÜ) açıklaması bu olabilir.

Ailesine Marsilya'ya giderken eşlik ettiğini iddia edecek durumda değiliz. Aslında, koşullar bunun aksini savunmaktadır. Seyahat edecek bir durumda olmayabilir ve varlığı akrabalarının güvenliği açısından bir tehdit unsuru oluşturabilir. Kardeşi Aziz James gibi, amaçlarını orada gerçekleştirmek açısından Kutsal Topraklar'da kalmayı daha önemli saymış olabilir. Kısacası, Dört Müjde'de yazanın ötesinde ona gerçekte ne olduğuna ilişkin hiçbir önerimiz bulunmuyor.

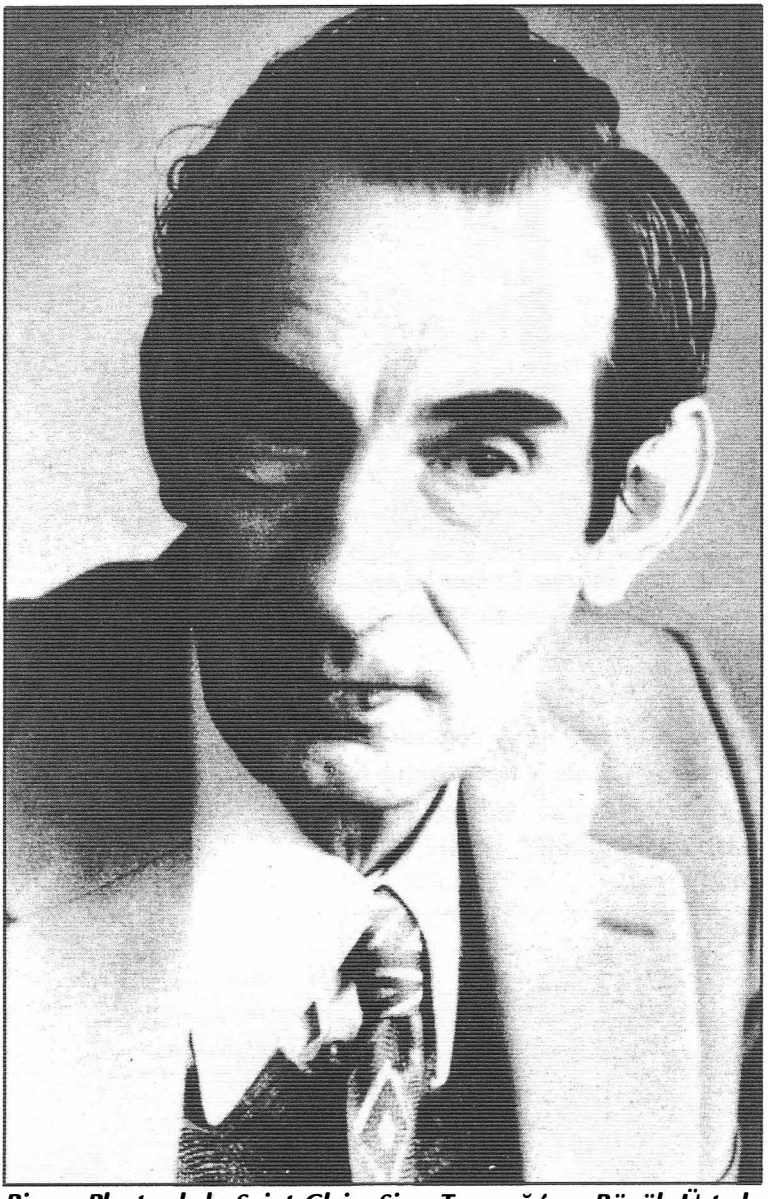
Ancak hipotezimizin hedefleri açısından İsa'ya ne olduğu, kutsal aileye ve özellikle de kayınbiraderi, karısı ve çocuklarına ne olduğundan daha az önem taşımaktadır. Eğer senaryomuz doğruysa, Arimathealı Yusuf ve diğer bazı kişilerle birlikte Kutsal Topraklar'dan bir gemiyle kaçırılmışlardı. Ardından Marsilya'da kıyıya çıktıklarında, Magdalena aslında Sangraal'i, 'kraliyet kanını', Davut Ailesinin torununu Fransa'ya getirmiş olmalıydı.

17. yüzyıldan kalma Masonik mezar. Kurukafa ve çapraz kemikler gösteriyor ki o mezar bir Mason Üstadı'nındır. Böyle pek çok mezar, 1717'de İngiliz Büyük Locası'nın kurulmasından öncesine tarihlenmiştir.

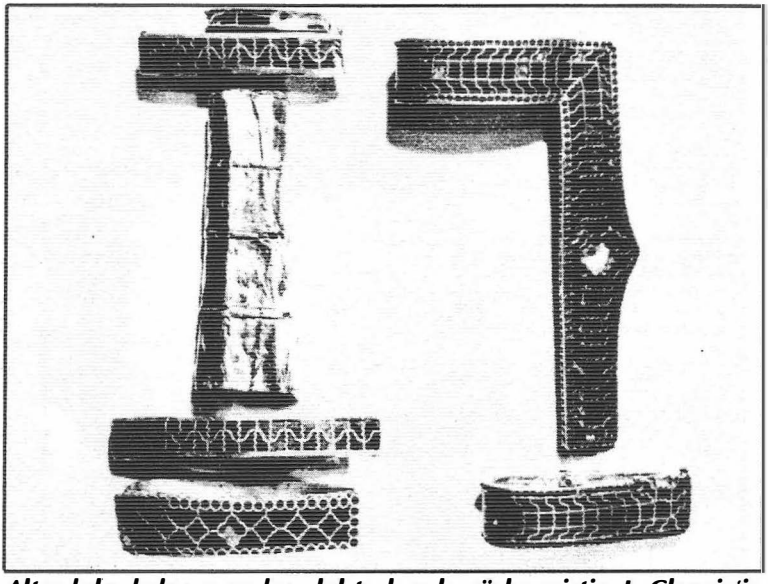

Gümüş bir kutsal emanet kutusundaki II. Degobert'in Kafatası, 23 Aralık 649'da Stenay yakınlarında bir suikastle öldürülmüştü.

Pierre Plantard de Saint Clair, Sion Tapınağı'nın Büyük Üstadı. Fotoğraf 1982'de Paris'te çekilmiştir.

Fotoğraf / Michael Baigent

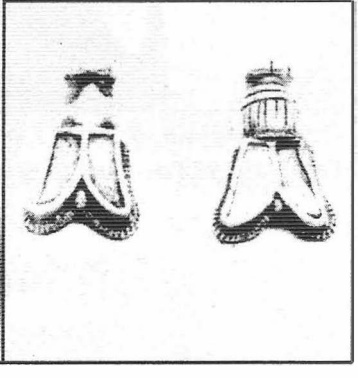

Altın kılıç kabzası ve kını lal taşlarıyla süslenmiştir, I. Clavois'in babası olan I. Childeric'in mezarında bulunmuştur.

Childeric'in mezarında bulunan kristal küre. Merovenj mezarlarının bir çoğunda benzeri küreler bulunmuştur. Kullanım amacı bilinmemektedir.

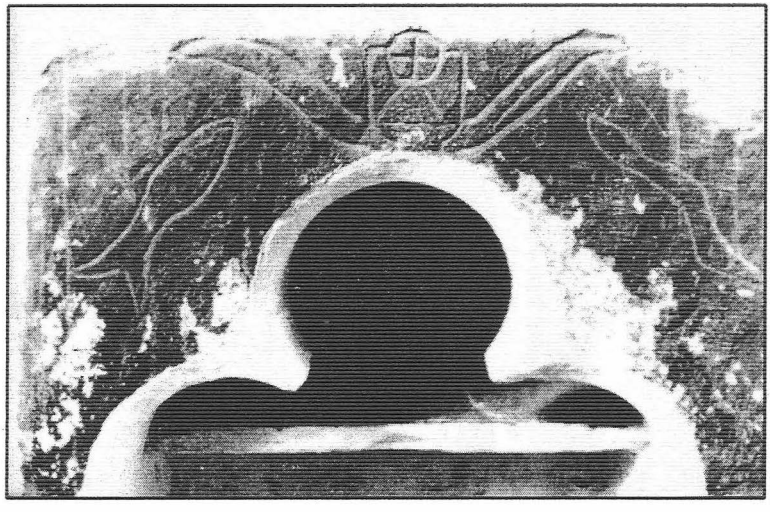
İki altın arı, Childeric'in mezarında bunlardan üç yüz tane bulunmuştur.

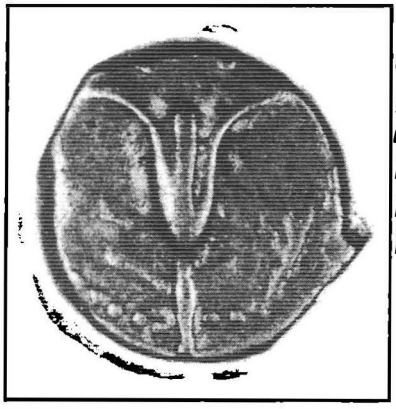

Herefordshire, Garway'deki Tapınak kilisesi. Orijinal kilise daireseldi ama sonraki bir tarihte söküldü ve yeniden inşa edildi.

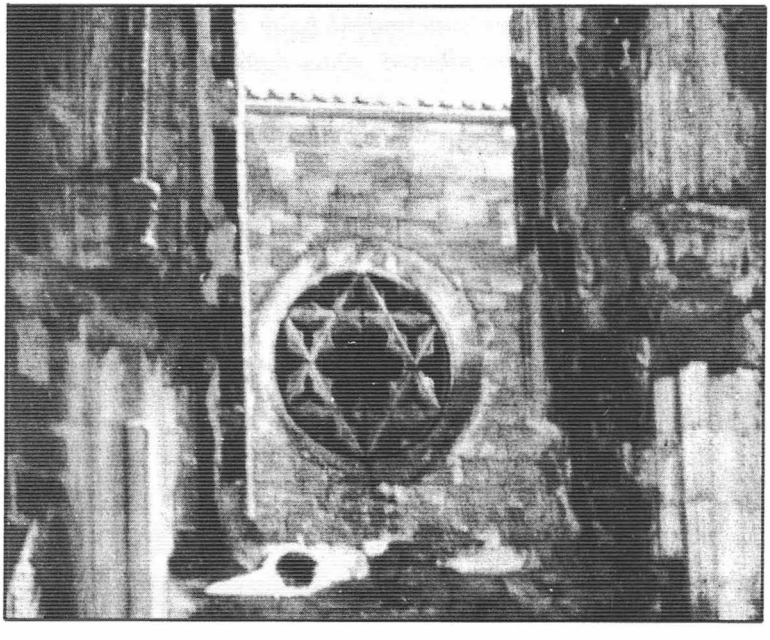
Garway kilisesi güney şapelindeki balık havuzunun başında duvar yazısı, kanatlı bir piramid, güneş figürü, bir balık ve yılan görülüyor.

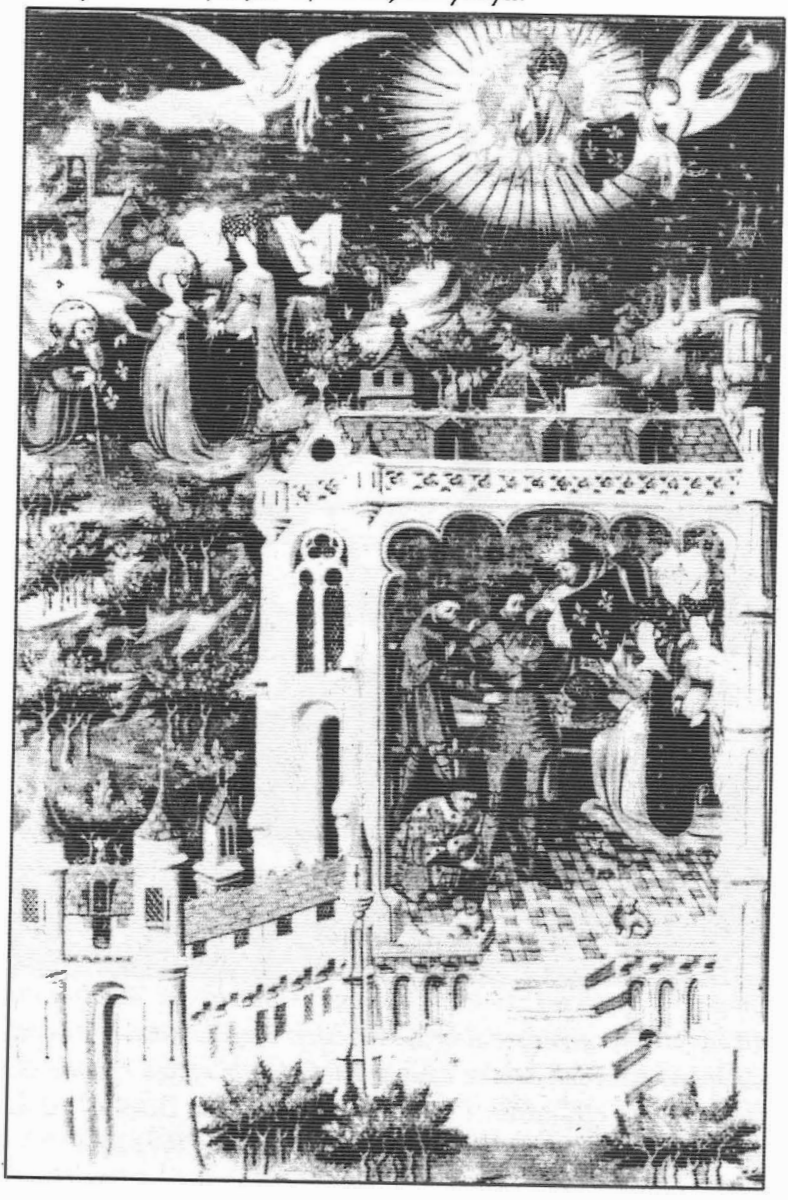

VII. Antiochus zamanından kalma Yahudi sikkesi, İ.Ö. 138-29 yıllarından kalmadır. Muhtemelen Fransızların 'fleur-de-lys'ine esin kaynağı olan bu leylak figürü, Judea'nın sembolüydü.

Renne-le-Chateau yakınlarındaki Alet Katedrali'nin penceresi, Davut Yıldızı şeklinde tasarlanmıştır.

'Fleur-de-Lys' efsanesi. Fransız kraliyet soyunun sembolü olan 'Fleur-de-lys'in kutsal kökenleri hakkındaki efsaneyi konu alan bir aydınlatma çalışması, on beşinci yüzyıl.

Claude Vignon'un 1623'te yaptığı, Godfroi de Bouillon'u dikenden taç giymiş halde tasvir eden isimsiz resim. Resim, sağındaki hanedan arması taşıyor halde tasvir edilen Claude de Lorraine için çizilmiştir. Claude ve kardeşi Guise Dükü Charles, Sion Tarikatı Büyük Üstadı Robert Fludd'den özel ders aldı.

13

KİLİSENİN YASAKLADIĞI SIR

Elbette ki senaryomuzun yerleşik Hıristiyan öğretileriyle uyuşmadığının farkındaydık. Fakat araştırmamız ilerledikçe şunu gördük ki; yüzyıllar boyunca süregelen bu öğretiler, sadece sıkı bir sansür ve revizyona uğratılarak oldukça seçilmiş parçaların bir derlemesini temsil ediyordu. Yani Yeni Ahit, İsa'nın ve bir yere kadar meselede halen önemli bir çıkarı olan hak sahibi belirli grup ve bireylerin, bazı kazanılmış çıkarlarının gereksinimlerine uyacak biçimde, bir çağın portresini sunuyordu. Bu çıkarların şerefine gölge düşürecek ya da utandıracak olan, örneğin Markos'un 'gizli' Müjdesi gibi her şey gerektiği gibi çıkarılmıştı. Ne kadar çok çıkarılırsa, bunun karşılığında ortaya çıkan boşluk da doldurulmalıydı. Bu boşlukta spekülasyonlar hem meşru hem de gerekli olmaktadır.

Eğer İsa, taht üzerinde meşru bir hak sahibiyse, en azından ilk başlarda halkın görece küçük bir yüzdesi, Galileli yakın aile çevresi, kendi aristokrat sınıfının diğer bazı üyeleri ve Yahudiye'deki ve Kudüs başkentindeki stratejik konuma yerleştirilmiş birkaç temsilci tarafından desteklenmiş olması muhtemeldir. Böylesi bir yandaş grubunun, her ne kadar seçkin de olsalar, hedeflerinin gerçekleşmesini, tahta yönelik girişiminin başarıya ulaşmasını garantiye alacak ye-

terlilikte olması mümkün görünmemektedir. Bu nedenle, 1745'te aynı yolla benzeri bir şeyin peşinden koşan Bonnie Prens Charlie gibi, diğer sınıflardan daha sağlam bir yandaş grubu kazanmak zorunda kalmış olabilir.

Büyük sayıda bir yandaş grubu nasıl kazanılır? Besbelli ki bağlılık ve desteklerini sağlamaya yönelik olarak tasarlanmış bir mesaj yayınlayarak. Böylesi bir mesajın çağdaş politikada olduğu kadar alaycı olması şart değildir. Aksine eksiksiz, soylu ve yakıcı bir idealizmle birlikte, tamamen iyi bir inanç yayılmış olabilir. Fakat belirgin biçimde dinsel yönelimde olmasına rağmen, başlıca gayesi halkın bağlılığını kazanmak olan çağdaş politikanınkiyle aynı olabilir. İsa tam da bunu yapmaya çabalayan, haksızlığa uğramış olanlara, sıkıntı içerisindekilere, hakları olmayanlara, ezilmişlere umut veren bir mesaj yayınlamıştı. Kısacası vaat içeren bir mesajdı. Eğer çağdaş okuyucu bu konudaki önyargı ve öngörüşlerinin üstesinden gelebilirse, bugün dünya üzerindeki her yerde görülebilenin benzeri, insanların her zaman için ortak bir dava uğruna birleşerek despotik bir rejimi devirmek için bir aygıtta buluştukları olağanüstü bir mekanizmayı fark edebilir. Önemli olan nokta, İsa'nın mesajının hem ahlaki hem de siyasi olmasıydı. Siyasi düşüncelerle uyumlu şekilde halkın özel bir kesimine yönelikti. Çünkü geniş bir destekçi grubu bulma umudu sadece haksızlığa uğramış, sıkıntı içerisinde, hakları olmayan, ezilmiş olanları saflarına çekerek gerçekleşebilirdi. Roma işgaliyle uyuşan Sadoklar sahip olduklarını bir kenara bırakma ya da güvenlik ve istikrarlarını riske atma konusunda en fazla tarihteki diğer Sadoklar kadar gönüllü olabilirlerdi.

Dört Müjde'de göründüğü şekliyle İsa'nın mesajı ne bütünüyle yeni ne de bütünüyle benzersizdir. Kendisinin bir Ferisi olması gibi, öğretilerinin de Ferisi doktrininin bir dizi unsurunu içeriyor olması olasılık dahilindedir. Ölü Deniz Parşönemleri'nin açıkladığı gibi, aynı zamanda Essene düşüncesinin bir dizi önemli yönlerini de içerirler. Fakat bu mesaj tamamıyla orijinal olmasa da bunu yayma araçları muhtemelen böyleydi. İsa'nın çok karizmatik birisi olduğu konusunda şüphe bulunmamaktadır. İyileştirme ve benzeri

diğer 'mucizeler' konusunda doğal yetenek sahibi olması muhtemeldir. Fikirlerini dinleyicilerinin karmaşık bir eğitim almasına ihtiyaç duymadan bir yere kadar halkın geneline erişilebilir kılan, unutulmayan ve canlı örnekler kullanarak nakletme yeteneğine sahip olduğu kesindi. Bundan öte, Essene öncülerinden farklı olarak İsa, kendisini bir Mesih'in gelişini tahmin etmekle sınırlandırmak zorunda da değildi. O Mesih olduğunu iddia edebilirdi. Oldukça doğal biçimde bu durum sözlerine daha da büyük bir güç ve inanılırlık sağlayabilirdi.

Kudüs'e muzaffer girişiyle birlikte, İsa'nın bir yandaş grubunu saflarına kattığı açıktı. Ancak bu yandaş grubu, çıkarları tam olarak aynı olmayan oldukça ayrı iki unsurdan oluşuyordu. Bir yanda en yakın aile üyeleri, soylu sınıfın diğer üyeleri, varlıklı ve etkili destekçiler, ana hedefleri adaylarının tahta yerleşmesini görmek olan küçük bir 'üyeler' çekirdeği bulunuyordu. Diğer yanda daha geniş bir 'sıradan insanlar' maiyeti, başlıca hedefleri mesajın gereğini yapmak ve onun içerdiği vaadi yerine getirmek olan hareketin 'alt tabakası' vardı. Bu iki kesim arasındaki ayrımın farkına varmak önemlidir. Siyasi hedefleri, yani İsa'yı tahta yerleştirmek aynı olabilir. Fakat nedenleri temelde farklıydı.

Besbelli şekilde girişim başarısızlığa uğradığı zaman, bu iki kesim, 'mesajın taraftarları' ve ailenin taraftarları arasındaki gergin ittifakın çöktüğü görülmektedir. Buzların çözülmesi ve yaklaşan yıkımla yüzleşen aile, çok eski zamanlardan beri soylu ve kraliyet aileleri için muazzam bir öneme sahip bulunan tek bir faktöre, sürgüne gitmek de dahil olmak üzere neye mal olursa olsun kan bağının korunmasına öncelik verdi. Ancak 'mesajın taraftarları' açısından, ailenin geleceği önemsizdi. Onlara göre kan bağının sürdürülmesi ikincil önemdeydi. Ana hedefleri mesajın ebedileştirilmesi ve yayılmasıydı.

Erken yüzyıllardan evrimleşmeye başlayıp sonuç olarak bugün bizlere ulaşan Hıristiyanlık, 'mesajın taraftarları'nın bir ürünüdür. Yayılması ve gelişmesi çok geniş ölçüde, burada daha fazla ilgi göstermemiz gereken diğer bilginlerce planlanmıştır. Aziz Paul ile birlikte 'mesaj'ın belirgin ve ke-

sin bir şekil almaya başladığı ve bu şeklin Hıristiyanlığın yükseldiği bütünsel teolojik yapının temelini oluşturduğu söylenebilir. Dört Müjde'nin yazıldığı zamanda, yeni dinin temel prensipleri neredeyse tamamlanmıştı.

Yeni din, her şeyden önce Roma ya da Romalılaşmış bir dinleyiciler grubuna yönelmişti. Böylece Roma'nın İsa'nın ölümündeki payının örtbas edilmesi ve suçun Yahudilerin üzerine atılması gerekliydi. Zira olayları Roma dünyasına uygun hale getirmek için gerçekleştirilen tek kısıtlama bu değildi. Roma dünyası hükümdarlarına tapmaya alışkın olduğundan Sezar resmen bir tanrı olarak kabul edilmişti bile. Rekabet etmek için, daha önceden kimsenin ilahi saymadığı İsa da tanrılaştırılmalıydı. Paul'ün ellerinde bu şekli aldı.

Filistin'den Suriye'ye, Küçük Asya'ya, Yunanistan'a, Mısır'a, Roma ve Batı Avrupa'ya başarıyla yayılmadan önce yeni din, bu bölgelerdeki insanlara makul kılınmalıydı. Daha önceden kökleşmiş olan inançlara karşı kendi elini güçlü tutabilme yeteneğine sahip olmalıydı. Kısacası yeni tanrı, yerine geçmeye niyetlendiklerine kıyasla daha güçlü, daha görkemli, mucize dağarcığı daha geniş olmak zorundaydı. Eğer İsa, döneminin Romalılaştırılmış dünyasında, ayaklarını yere sağlam basmak istiyorsa, ister istemez tam bir tanrı olmak zorundaydı. Kelimenin o eski anlamıyla bir Mesih, bir rahip değil, Suriyeli, Fenikeli, Mısırlı ve klasik benzerleri gibi ölüler diyarından ve cehennemin acısından çıkıp baharla birlikte ortaya çıkarak gençleşen bedensel bir tanrı olmak zorundaydı. Çarmıha Gerilme düşüncesinin böylesi kesin bir önem kazanması ve oldukça açık bir sebeple, İsa'yı Tammuz, Adonis, Attis, Osiris ve hem dünyaya hem de kendi zamanlarının bilincine yerleşen tüm diğer ölen ve yeniden doğan tanrılarla eşit bir düzeye getirme fikri, bu noktada ortaya çıkmıştır. Tam da aynı nedenden dolayı, bakire doğum doktrini yayılmıştır. Ölüm ve yeniden dirilme bayramı olan Paskalya da diğer çağdaş kültlerin ve gizem okullarının bahar adetleriyle aynı zamana denk gelecek şekilde ayarlanmıştır.

Bir tanrı miti yayma gereğiyle birlikte, öyküsünde ge-

çen 'tanrı'nın hakiki bedensel ailesi ile siyasi ve hanedanlık unsurları gereksiz kalabilirdi. Özel bir zamana ve yere zincirlerle bağlı olduklarından, evrensellik iddiasından ayrılabilirlerdi. Bu nedenle, evrensellik iddiasının geliştirilmesi amacıyla tüm siyasi ve hanedan unsurları İsa'nın yaşam öyküsünden özenle çıkarıldı. Böylece, örneğin 'Fanatikler' ve Esseneler'e yönelik tüm göndermeler de dikkatlice temizlendi. Böylesi göndermeler ne olursa olsun utandırıcı olabilirdi. Bir tanrının karmaşık ve sonuçta geçici bir siyasi hanedanlık komplosuna, özellikle de başarısızlığa uğrayan bir komploya karışmasının yakışık almayacağı ortadaydı. Sonuçta geriye Dört Müjde'de olandan, yalnızca tesadüfen Roma işgali altındaki Filistin'de ilk yüzyılda geçen ve tüm mitin ebedi mevcudiyetini oluşturan, yalın, mitsel bir sadelik anlatısından başkaca bir şey kalmadı.

'Mesaj' bu tarzda gelişirken, aile ve destekçilerinin fazla zamanı olmadığı anlaşılıyordu. 3. yüzyılda yazan Julius Africanus, İsa'nın hayatta kalan akrabalarının Herod hükümdarlarını kesin şekilde Yahudi soylularının soyağaçlarını yok ederek, tahta yönelik iddialarına meydan okuyabilecek tüm kanıtları ortadan kaldırmakla suçladığını bildiriyordu. 'Dünyanın dört bir yanına göç eden' bu aynı akrabaların, yanlarında M.S. 66 ile 74'teki isyan sırasında belgelerin yok edilmesinden kaçırılan soyağaçlarını taşıdıkları söyleniyordu[1].

Yeni mitin yayıcıları açısından, bu ailenin varlığı kısa zamanda önemsiz olmanın da ötesine geçti. Korkutucu boyutlarda potansiyel bir utanç kaynağı olabilirdi. Gerçekte ve tarihsel anlamda ne olduğuna ilişkin, ilk elden tanıklıklara sahip olan aile, mite yönelik tehlikeli bir tehdit oluşturuyordu. Aslında, ilk elden bilgi temelinde, bu aile miti bütünüyle çürütebilirdi. Bu nedenle Hıristiyanlığın ilk zamanlarında bir soylu ya da kraliyet ailesi, bir kan bağı, siyasi tutkular ya da hanedanlık tutkularından bahseden her şey, baskı altına alınmak zorundaydı. Durumun sinik gerçeklikleri kabul edilmek zorunda olduğundan, yeni dine ihanet edebilecek olan aile, olabildiğince ortadan kaldırılmalıydı. Bu nedenle aile namına, elden geldiğince gizliliğe ihtiyaç

vardı. Erken dönem kilise rahiplerinin geçerli değerlerden her türlü sapmaya karşı empoze etmeye çabaladıkları tahammülsüzlüğün nedeni buydu. Aynı zamanda belki de antisemitizmin kökenlerinden birisi de buydu. Aslında 'mesajın taraftarları' ve mitin yayıcıları, Yahudileri suçlayarak ve Romalıları aklayarak ikili bir amacı başarabilirlerdi. Miti ve mesajı yalnızca Romalı muhatapları açısından makul bir hale sokmuş da olmuyorlardı. Aynı zamanda, Yahudi olduğundan ailenin güvenilirliğini de inkar etmiş oluyorlardı. Ortaya çıkardıkları Yahudi karşıtı hissiyat hedeflerini daha da ileriye götürebilirdi. Eğer aile, imparatorluk içerisindeki bir Yahudi cemaatinde sığınacak yer bulursa, halkın zulmü tehlikeli tanıkları uygun zamanda susturabilirdi.

Romalı bir dinleyici grubunu yanına çekip İsa'yı tanrılaştırarak ve Yahudileri günah keçisine dönüştürerek, sonradan Hıristiyan geleneği olan şeyin yayılması başarısını kesinleştirdi. Bu gelenek, konumunu 2.yüzyılda, özellikle de M.S. 180 civarlarında Lyons Piskoposu olan Irenaeus sayesinde kesin olarak pekiştirmeye başladı. Erken dönem kilise önde gelenleri arasında, Hıristiyan teolojisine kalıcı ve tutarlı bir şekil bulduğu söylenebilecek olan başlıca kişi, muhtemelen Irenaeus'tur. Bu başarıyı büyük ölçüde *Libros Quinque Adversus Haereses* (Sapkınlıklara Karşı Beş Kitap) adlı hacimli eserine borçludur. Bu ayrıntılı başyapıtında Irenaeus, bütünleştirici gelenekten her türlü sapmayı listeleyerek onları şiddetle kınamıştır. Çeşitlilikten duyduğu üzüntüyü belirterek, onun dışında hiçbir kurtuluşun olamayacağını, yalnızca tek bir geçerli kilise olduğunu savunmuştur. Irenaeus, bu önermeye meydan okuyan herkesin, sapkın olduğunu ilan ederek, hepsinin kovulmasını ve mümkünse yok edilmesini istemiştir.

Erken Hıristiyanlığın sayısız farklı biçimi arasında, Irenaeus'un en çok küfrüne maruz kalan Gnostisizm'di. Gnostisizm, kişisel deneyime, ilahi olanla kişisel birliğe dayanmaktaydı. Irenaeus'a göre bu, doğal olarak rahiplerin ve piskoposların otoritesini baltalamakta ve bu nedenle de dayatılan tektipleşmenin karşısında bir engel olmaktadır. Bunun sonucunda güçlerini Gnostisizm'i baskı altına almaya

adamıştı. Bu anlamda bireysel kuramı önlemek ve sabit dogmadaki inancı sorgulamamayı cesaretlendirmek gerekiyordu. Kişinin yorumuna hiç fırsat vermeyen, düzenlenmiş bir ilkeler yapısına, teolojik bir sisteme ihtiyaç vardı. Kişisel deneyim ve 'gnosis'in aksine, Irenaeus başrahiplik temeline ve ardıllığa dayalı tek bir 'katolik' (yani evrensel) kilisede ısrar etti. Böylesi bir kilisenin yaratılmasını tamamlamak için Irenaeus belirli bir ilkeler bütününe, sabit bir güvenilir yazılar listesine ihtiyaç olduğunun farkına vardı. Bundan dolayı ulaşılabilir eserleri eleyerek bazılarını dahil edip bazılarını çıkararak bu türden ilkeler derledi. Irenaeus esasen Yeni Ahit ilkeleri bugünkülerle uyuşan ilk yazardır.

Elbette ki böylesi önlemler, önceki sapkınlıkların yayılmasını engelleyememiştir. Tersine, büyümeye devam etmişlerdir. Fakat Irenaeus ile birlikte ortodoksluk, yani 'mesajın taraftarları' tarafından yayılan türdeki Hıristiyanlık, hayatta kalmış ve nihai zaferini tam olarak sağlayan tutarlı bir şekle bürünmüştür. Irenaeus'un sayesinde Roma İmparatorluğu'nun, bir anlamda Hıristiyan bir imparatorluk haline geldiği Konstantin'in hükümdarlığı sırasındaki ve ondan hemen sonraki gelişmelere giden yolu açtığını söylemek mantıksız değildir.

Konstantin'in tarihteki ve Hıristiyanlığın gelişmesindeki yeri tahrif edilmiş, yanlış anlatılmış ve yanlış anlaşılmıştır. Dokuzuncu bölümde tartışılan 8. yüzyıldaki sahte 'Konstantin'in Bağışı' meselelerin, sonraki yazarların gözünde bile karışmasına hizmet etmiştir. Bununla birlikte Konstantin, bütünüyle meşrulaştırılmadan çoğunlukla 'mesajın taraftarları'nın kesin zaferiyle onurlandırılır. Bu nedenle onu daha yakından incelemek ve bunu yapmak için de ona atfedilen daha düşsel ve aldatıcı bazı başarılarını açığa kavuşturmak zorundaydık.

Sonraki Kilise geleneğine göre, Konstantin, babasından Hıristiyanlığa yönelik duygusal bir yatkınlık miras almıştı. Aslında bu yakınlık, o zamanlar Hıristiyanların çok sayıda olmasından ve Konstantin'in imparatorluk tahtı üzerinde rakibi olan Maxentius karşısında her türlü yardıma ihtiyaç duymasından kaynaklanan temelde bir çıkar meselesiydi.

M.S. 312'de Maxentius, Milvian Köprüsü Savaşı'nda bozguna uğratıldı, böylece Konstantin'in hak talebi karşısında kimse kalmamış oldu. Kesin olarak söz vermeden önce Konstantin'in, sonradan bir istiare rüyasıyla takviye edilen gökyüzünde sallanan parlak bir haç düşü gördüğü söylenir. Haçın içinde de şöyle bir cümle yazdığı iddia edilir: *In Hoc Signo Vinces* (Bu İşaret Sayesinde Alt Edeceksin). Geleneksel anlatı, Konstantin'in göksel haberciye boyun eğerek birliklerinin zırhlarını Hıristiyan simgesiyle, 'Christos' sözcüğünün ilk iki harfi olan Yunanca Chi Rho harfiyle donatma emri verdiğini anlatır. Bunun sonucunda Konstantin'in Milvian Köprüsü Savaşı'nda Maxentius karşısındaki zaferi, Hıristiyanlığın Paganizm karşısındaki mucizevi zaferi olarak gösterilir.

Öyleyse, yaygın Hıristiyan geleneğine göre, sıklıkla Konstantin'in 'Roma İmparatorluğu'nu Hıristiyanlığa dönüştürdüğü'nü düşdüren şeyin temeli budur. Ancak asıl gerçeğe bakılacak olursa, Konstantin böyle bir şey yapmamıştır. Fakat tam olarak ne yaptığına karar verebilmek için, ifadeyi daha yakından incelemeliyiz.

Öncelikle Konstantin'in, eğer uygun sözcük buysa, 'din değiştirmesi'nin tam olarak Hıristiyan değil, utanmazca Pagan bir şey olduğu görülmektedir. Vosges veya Autun yakınlarındaki Gallic Apollo'ya adanmış bir Pagan tapınağının çevresinde, bir tür hayal ya da huşu uyandıran bir şey gördüğü söyleniyordu. O zamanlar Konstantin'in ordusuna eşlik eden bir tanığa göre, bu bazı kültlerin 'Sol Invictus', 'Yenilmez Güneş' ismiyle taptığı tanrının, güneş tanrısının hayaliydi. Hayalinden hemen önce Konstantin'in Sol Invictus kültünü kabul ettiği yönünde ifadeler vardır. Her ne olursa olsun Milvian Köprüsü Savaşı'ndan sonra Roma Senatosu, Colosseum'da bir zafer kemeri inşa etmişti. Bu kemerin üzerindeki yazıya göre Konstantin'in zaferi 'Tanrı'nın teşviki sayesinde' kazanılmıştı. Fakat söz konusu Tanrı, İsa değildi. Pagan güneş tanrısı, Sol Invictus'tu[2].

Geleneksel anlatının aksine, Konstantin, Hıristiyanlığı Roma devletinin resmi dini yapmamıştı. Aslında Konstantin idaresi altındaki Roma'nın resmi dini, Pagan güneş kültüy-

dü ve Konstantin yaşamı boyunca bu kültün baş rahipliğini yapmıştı. Aslında hükümdarlığına 'güneş imparatorluğu' deniyordu ve Sol Invictus, imparatorluk flamaları ve krallık paraları üzerinde de olmak üzere her yerde boy gösteriyordu. Tutkuyla Hıristiyanlık dinini seçen Konstantin imgesinin yanlışlığı açıktır. 337 yılında ölüm döşeğinde yatana kadar vaftiz bile edilmemişti ve vaftiz edilmesi sırasında buna itiraz edemeyecek kadar zayıf ve ilgisiz olmalıdır. Chi Rho monogramı ile de takdir edilemezdi. Bu monogramın yer aldığı iki yüz elli yıl önceki bir tarihten kalma bir yazıt, Pompeii'deki bir mezarda bulunmuştu[3].

Sol Invictus kültü, Suriye kökenliydi ve Konstantin'den bir asır önce, Roma imparatorları tarafından kullarına empoze edilmişti. Baal ve Astarte kültünün unsurlarını içermesine rağmen, esasen tek tanrılıydı. Aslında, güneş tanrıyı tüm diğer tanrıların bütün niteliklerinin toplamı konumuna yerleştiriyor, böylece barışçıl biçimde potansiyel rakiplerini alt etmiş oluyordu. Ayrıca bundan öte, o zamanki Roma'da ve imparatorlukta yaygın olan ve güneş tapınmasını da içeren Mithras kültüyle de rahatça uyuşuyordu.

Konstantin'e göre Sol Invictus kültü, oldukça basit biçimde yararlıydı. Başlıca (aslında saplantısal) hedefi politika, din ve bölgesel anlamda birlikti. Tüm diğer inanışları içeren bir kült ya da devlet dini, besbelli ki bu gayeye hizmet ediyordu. Hıristiyanlığın kendi konumunu sağlamlaştırması da Sol Invictus kültü sayesinde oldu.

Hıristiyan ortodoksluğunun Sol Invictus kültüyle çok ortak yönü vardır ve bu nedenle bu kültün tolerans şemsiyesi altında rahatsızlık vermeden gelişmeyi becerebilmiştir. Esasen tektanrılı olan Sol Invictus kültü, Hıristiyanlığın tektanrıcılığına giden yolu açmıştır. Sol Invictus kültü Hıristiyanlığın yayılmasını hem tamamlayan hem de kolaylaştıran diğer bakımlardan da uygundu. Örneğin M.S. 321'de yayınladığı bir fermanla Konstantin, hukuk mahkemelerinin 'güneşin muhterem gününde' kapatılmasını ve bu günün dinlenme günü olmasını emretti. O zamana dek Hıristiyanlık, kutsal gün olarak Yahudilerin Cumartesi gününü kabul ediyordu. Artık, Konstantin'in fermanıyla uyumlu şekilde

kutsal gününü Pazar'a taşıdı. Bu onu yalnızca mevcut rejimle uyumlu hale getirmekle kalmayıp aynı zamanda Musevi köklerinden daha da ayrılmasını sağladı. Bundan öte, 4. yüzyıla kadar İsa'nın doğum günü, 6 Ocak'ta kutlanıyordu. Ancak Sol Invictus kültüne göre yılın en önemli günü, günlerin uzamaya başladığı, güneşin doğuşu (ya da yeniden doğuşu), Natalis Invictus bayramı olan 25 Aralık'tı. Hıristiyanlık, bu bakımdan da kendisini rejime ve yerleşik devlet dinine göre düzenledi.

Sol Invictus kültü Mithras kültüyle mutlu şekilde bağdaşmıştı, öyle ki aslında ikisi sıklıkla karıştırılırdı[4]. Her ikisi de güneşin konumunun üzerinde duruyordu. Her ikisi de Pazar gününü kutsal sayıyordu. Her ikisi de 25 Aralık'ta önemli bir doğum bayramını kutluyordu. Bunun sonucunda Hıristiyanlığın Mithraizm ile birleşme noktaları da bulunabilirdi. Bundan öte Mithraizm, ruhun ölümsüzlüğünü, sonraki bir yargılamayı ve ölenlerin yeniden doğuşunu vurguluyordu.

Birlik çıkarları adına Konstantin, kasıtlı biçimde Hıristiyanlık, Mithraizm ve Sol Invictus arasındaki ayrımları silmeyi, kasıtlı biçimde onlar arasında hiçbir çelişki görmemeyi tercih etti. Bu nedenle tanrılaştırılan İsa'ya, Sol Invictus'un dünyevi belirtisi olarak müsamaha gösterdi. Böylelikle hem bir Hıristiyan kilisesi hem de aynı zamanda Ana Tanrıça Kibele ve kendi niteliklerini taşıyan bir imgesi şeklinde Sol Invictus heykellerini inşa ettirdi. Böylesi eklektik ve kilise amaçlarına uygun evrensel jestlerinde, yine birlik vurgusu görülebilir. Kısacası Konstantin için inanç politik bir meseleydi ve birliğe yardımcı olan herhangi bir inanç müsamaha görebilirdi.

Bu nedenle Konstantin, sonraki geleneğin betimlediği gibi 'iyi Hıristiyan' olmasa da birlik ve yeknesaklık adına Hıristiyan ortodoksluğunun konumunu sağlamlaştırdı. Örneğin M.S. 325'te Nicea Konsülü'nü topladı. Bu konsülde Paskalya yortusunun tarihi belirlendi. Piskoposların yetkisini belirleyen kuralların çerçeveleri çizildi, böylelikle gücün kilisenin ellerinde toplanmasına giden yol açılmış oldu. Hepsinden önemlisi, Nicea Konsülü yapılan oylamayla[5]

İsa'nın fani bir peygamber değil, bir tanrı olduğuna karar verdi. Ancak yine Konstantin'in en üst düşüncesinin dindarlık değil, birlik ve menfaat olduğunu vurgulamak gereklidir. İsa bir tanrı olarak uygun biçimde Sol Invictus ile birleştirilebilirdi. Fani bir peygamber olarak ona bir yer bulmak çok daha zor olurdu. Kısacası Hıristiyan ortodoksluğu kendisini resmi devlet diniyle siyasi anlamda arzu edilir bir kaynaşmaya soktu ve böylelikle Konstantin, Hıristiyan ortodoksluğuna destek vermiş oldu.

Bu şekilde, Nicea Konsülü'nden bir yıl sonra, 'sapkın' Hıristiyanların eserlerinin yanı sıra İsa'ya göndermede bulunan Pagan yazarlarının eserlerine de el konularak hepsinin yok edilmesine onay verdi. Ayrıca Kilise'ye sabit bir gelir tahsis edilmesini sağlayarak Roma Piskoposu'nu Lateran Sarayı'na yerleştirdi[6]. Ardından, M.S. 331'de, İncil'in yeni kopyalarının hazırlanmasını emrederek bunu finanse etti. Bu tüm Hıristiyanlık tarihindeki en kesin faktörlerden birisini oluşturarak Hıristiyan ortodoksluğuna, 'mesajın taraftarları'na benzersiz bir fırsat sağladı.

Yirmi beş yıl kadar önce, M.S. 303'te, Pagan İmparator Diocletian, bulunabilen tüm Hıristiyan eserlerini yok etmeye başladı. Bunun sonucunda, özellikle Roma'daki tüm Hıristiyan belgeleri ortadan kayboldu. Konstantin, bu belgelerin yeni versiyonlarını hazırlattığında, ortodoksluğun koruyucuları, inançlarına göre uyduğunu düşündükleri malzemeleri gözden geçirip düzenlediler ve yeniden yazdılar. Yeni Ahit'teki en önemli değişiklikler muhtemelen bu sırada yapıldı ve İsa, önceden olmadığı kadar benzersiz bir konuma yükseltildi. Konstantin'in görevlendirdiği komisyonun önemi küçümsenmemelidir. Yeni Ahit'in beş bin adet kaybolmamış en eski el yazmaları arasında, 4. yüzyılın daha öncesinden kalma eksiksiz bir baskı bulunmamaktadır[7]. Bugünkü şekliyle Yeni Ahit, esasen 4. yüzyıl editörlerinin ve yazarlarının, kazanılmış çıkarları koruyan ortodoksluğun koruyucularının, 'mesajın taraftarları'nın bir ürünüdür.

Fanatikler

Konstantin sonrasında Hıristiyan ortodoksluğunun yönelimi yeterince bilinmektedir ve fazlasıyla belgelidir. Söylemek bile gereksizdir ki 'mesajın taraftarları'nın nihai zaferi ile sonuçlanmıştır. Fakat mesaj, kendisini batı uygarlığına rehberlik eden ve yöneten ilke olarak kurmuş olsa da bütünüyle karşı çıkılmamış değildi. Takma isimle sürgüne gitmesiyle bile ailenin talepleri ve ailenin bir rahatlık olmaktan çok, Roma'nın ortodoksluğuna karşı bir tehdit oluşturan güçlü bir cazibe oluşturduğu görülecekti.

Roma Ortodoksluğu, özünde Yeni Ahit kitaplarına dayanır. Fakat esasında Yeni Ahit, 4. yüzyıldan kalma erken Hıristiyan belgelerinin bir seçmesinden başka bir şey değildir. Yeni Ahit'in şimdiki biçiminden önceki tarihten kalma pek çok başka eserler de vardır; bunlardan bazıları, benimsenen anlatılara, anlamlı, çoğunlukla da tartışmalara yol açan yeni ışıklar yaymaktadır.

Örneğin, Dört Müjde'den çıkarılan çeşitli kitaplardan oluşan Apocypha diye bilinen bir derleme vardır. Apocypha'daki bazı eserler, herkesin kabul ettiği şekilde geç tarihli, 6. yüzyıldan kalmadır. Ancak diğer eserler, ta 2.yüzyıldan beri dolaşımda bulunmaktadır ve orijinal Dört Müjde karşısında büyük bir doğruluk iddiasında bulunabilirler.

Böylesi eserlerden birisi, M.S. 180'de Antioch Piskoposu tarafından bahsedilse de yeri ilk kez 1886'da Yukarı Nil'deki bir vadide saptanan. Petrus'un Müjdesi'dir. Bu 'apocryphal' Müjde'ye göre, Arimathealı Yusuf, hileli bir Çarmıha Gerilme olasılığını arttıran şekilde Pontius Pilatus'un yakın bir arkadaşıydı. Petrus'un Müjdesi ayrıca, İsa'nın gömüldüğü mezarın 'Yusuf'un bahçesi' denilen bir yerde olduğunu belirtmektedir. Çarmıhtaki İsa'nın son sözleri de özellikle çarpıcıdır: 'Gücüm, gücüm, beni neden bıraktın?[8]'

İlgi çekici bir başka eser de 2. yüzyıldan ve belki de daha eski bir tarihten kalma "İsa Mesih'in Çocukluğu" Müjdesi'dir. Bu kitapta İsa, parlak ama seçkin bir çocuk olarak tasvir edilmektedir. Belki de fazla insani şekilde, şaşırtıcı öf-

ke belirtileri göstermeye ve güçlerini kullanırken biraz sorumsuzca davranmaya eğilimli, şiddet yanlısı ve ele avuca sığmaz birisidir. Aslında bir durumda, onu rahatsız eden başka bir çocuğu vurup öldürür. Böylesi olayların düzmece olması kuşku götürmez, fakat takipçileri arasında ilahi bir konuma erişecekse, o zamanlar İsa'nın böyle betimlenmek zorunda olduğuna işaret etmektedirler.

İsa'nın bir çocuk olarak görece lekeleyici davranışına ilave olarak, Çocukluk Müjdesi'nde tuhaf ve belki de anlamlı bir parça vardır. İsa sünnet edildiğinde, kesilen sünnet derisinin, isminden bahsedilmeyen yaşlı bir kadın tarafından alınarak sümbül yağı için kullanılan kaymaktaşından yapılmış bir kutuda muhafaza edildiği söylenmektedir. 'Günahkar Meryem'in bulduğu ve içindeki merhemi Tanrı İsa Mesih'in başı ve ayaklarına döktüğü kaymaktaşı kutusu, aynı kutudur[9].'

Burada, benimsenmiş Dört Müjde'deki gibi, göründüğünden çok daha fazla şey ifade eden bir yağlama, yağlamanın eşdeğeri, anlamlı bir tür dinsel tören olduğu çok daha açık biçimde anlaşılmaktadır. Ancak bu durumda yağlamanın önceden beklendiği ve çok önceden buna hazırlanıldığı açıktır. Bütün bu olay, üstü kapalı ve anlaşılması güç olsa da İsa otuz yaşında görevine başlamadan önce, Magdalena ile İsa'nın ailesi arasında bir bağlantı olduğunu belirtmektedir. Böylesine tuhaf bir talep nedeniyle, İsa'nın ebeveynlerinin sünnet derisini, onu talep eden yaşlı kadına vermemiş olabileceğini varsaymak mantıklıdır. Bu nedenle yaşlı kadın, İsa'nın ebeveynleri için önemli veya yakın ilişkileri olan biri olmalıdır. Sonradan Magdalena'nın garip hatıraya ya da onun kabına sahip olması da onunla yaşlı kadın arasında bir bağlantının göstergesidir. Yine genel olarak inanılandan daha önemli olan bir şeyin gölgeli izleriyle karşılaştığımız görülüyor.

Apocrypha kitaplarındaki bazı pasajların, örneğin İsa'nın çocukluğundaki aleni aşırılıkların, sonraki ortodoksluğa utanç verici geldiği kuşku götürmez. Fakat Yeni Ahit'in benimsenen kitapları gibi, Apocrypha'nın da İsa'yı tanrılaştırma niyetinde olan 'mesajın taraftarları' tarafından yazıldı-

ğı unutulmamalıdır. Apocrypha'nın bu nedenle 'mesaja' ciddi biçimde gölge düşürecek hiçbir şey içermesi beklenemez; ki İsa'nın siyasi faaliyeti, olası hanedanlık tutkuları, belli ki bu tür şeyler içerebilirdi. Böylesi tartışmaya yolaçıcı meselelere kanıt bulmak için her yere bakmak zorundaydık.

İsa'nın zamanında Kutsal Topraklar, şaşırtıcı sayıda çeşitli Musevi gruplarını, hiziplerini, mezheplerini ve alt mezheplerini kapsıyordu. Dört Müjde'de bunlardan yalnızca ikisi Ferisiler ve Sadoklarden bahsediliyor ve her ikisi de suçlu rollerinde bulunuyordu. Ancak suçlu rolü, yalnızca Roma idaresiyle işbirliği yapan Sadoklar'a uygun olabilirdi. Ferisiler Roma'ya karşı sağlam bir muhalefeti sürdürüyorlardı ve İsa da aslen bir Ferisi olmasa bile, esasen Ferisi geleneğiyle birlikte hareket ediyordu[10].

Romalı bir dinleyiciler grubuna çekici gelmesi açısından Dört Müjde, Roma'yı aklayıp Yahudileri karalamak zorundaydı. Bu Ferisiler'in neden gerçekten suçlanmayı hak eden hemşerileri Sadoklar gibi yanlış sunulmak ve kasten damgalanmak zorunda kalındığını açıklamaktadır. Peki, Dört Müjde'de, Romalıların büyük bir hevesle suçlu olarak görmek isteyeceği militan milliyetçi 'özgürlük savaşçıları' ve devrimciler olan 'Fanatikler'den neden söz edilmez? 'Fanatikler'in Dört Müjde'den çıkarılmalarının görünüşte hiçbir açıklaması bulunmamaktadır, tabii ki eğer İsa'nın kendisi onlarla yakından bağlantılı ise, bu bağlantı muhtemelen reddedilemezdi, yalnızca üzeri örtülür ve böylelikle gizlenirdi. Profesör Brandon şunu savunmaktadır: 'Dört Müjde'nin 'Fanatikler' konusundaki sessizliği... kesin olarak İsa ile bu yurtseverler arasında İncil yazarlarının açığa vurmayı tercih etmedikleri bir ilişkinin göstergesi olmalıdır[11].'

İsa'nın 'Fanatikler'le olası ilişkisi ne olursa olsun, tek başına çarmıha gerildiğine kuşku yoktur. Aslında onunla birlikte çarmıha gerildiği ileri sürülen iki adam, açıkça Romalıların 'Fanatikler'e verdiği isim olan *lestoi* olarak betimlenmektedir. İsa'nın bir 'Fanatik' olması kuşkuludur. Bununla birlikte, Dört Müjde'deki tuhaf anlarda 'Fanatikler'le kıyaslanabilecek biçimde saldırgan bir militarizm sergile-

mektedir. Mahcup edici ünlü bir pasajda, 'barış değil, kılıç getirmeye' geldiğini bildirmektedir. Luka'nın Müjdesi'nde, kılıcı olmayan takipçilerine bir tane satın almalarını buyurur (Luka 22:36) ve Passah yemeğinden sonra silahlanıp silahlanmadıklarını kontrol edip onaylar (Luka 22:38). Dördüncü Müjde'de İsa tutuklandığında, Simon Petrus gerçekten de bir kılıç taşımaktadır. Böylesi göndermeleri geleneksel, uysal ve pasifist bir kurtarıcı imgesiyle uzlaştırmak zordur. Böyle bir kurtarıcı, özellikle de kilisesini kurduğu söylenen en gözde havarilerinden birisinin silah taşımasını tasvip eder miydi?

Eğer İsa bir 'Fanatik' değilse, Dört Müjde, göründüğü kadarıyla kendilerine rağmen, bunu ele verip militan hiziple bağlantısını kurmaktadır. Barabbas'ı İsa ile birlikte düşünmek için inandırıcı kanıtlar vardır ve Barabbas da bir *lestoi* olarak betimlenir. James, Yuhanna ve Simon Petrus'un hepsinin 'Fanatikler'e karışmasalar da 'Fanatikler'e sempati duyduklarını ima eden dolaylı unvanları vardır. Çağdaş otoritelere göre, Yahuda Iskaryot, 'Yahuda Sicarii'den türemişti ve 'Sicarii' *lestoi* yerine kullanılan başka bir 'Fanatik' terimidir. Sicarii aslında 'Fanatik' saflarındaki profesyonel suikastçılar için kullanılan seçkin bir kadrodur. Markos'un Yunanca versiyonunda, Simon'a, Aramca'daki 'Fanatik' sözcüğü Yunanca farklı bir karakterde söylenerek *Kananaios* denilir. Kral James'in Müjdesi'nde, Yunanca sözcük yanlış çevrilmiştir ve Simon, 'Simon Cannaanite' olarak belirir. Fakat Luka'nın Müjdesi kuşkuya yer bırakmaz. Simon, açık şekilde bir 'Fanatik' olarak tanımlanır ve Kral James'in Müjdesi bile onu, 'Simon Zelotes' olarak tanıtır. Böylelikle İsa'nın takipçileri arasında en azından bir 'Fanatik' olduğu tartışma götürmeksizin söylenebilir.

Eğer Dört Müjde'de 'Fanatikler'in bulunmaması ya da daha doğrusu görünüşte bulunmaması, çarpıcı bir şeyse aynısı Esseneler için de geçerlidir. İsa'nın zamanında, Kutsal Topraklar'da Esenseler, Ferisiler ve Sadoklar kadar önemli bir mezhep kurmuşlardı ve İsa'nın onlarla bağlantı kurmamış olması düşünülebilir bir şey değildir. Aslında, onunla ilgili anlatımda Vaftizci Yahya'nın bir Essene olduğu anlaşıl-

maktadır. Esseneler'e yönelik göndermelerin çıkarılmasının, 'Fanatikler'le ilgili neredeyse tüm göndermelerin çıkarılmasını zorlayan aynı düşüncelerle gerçekleştirildiği görülmektedir. Kısacası İsa'nın Esseneler'le bağlantısı, 'Fanatikler'le bağlantısında olduğu gibi, muhtemelen çok yakındı ve yalanlanamayacak kadar iyi biliniyordu. Üzeri örtülüp gizlenmesinden başka çare yoktu.

O zaman yazan tarihçiler ve vakanüvislerden, Esseneler'in, Kutsal Topraklar'ın dört bir yanında ve kuvvetli ihtimalle başka yerlerde de cemaatleri olduğu bilinmektedir. M.Ö. 150 sıralarında ortaya çıkmaya başladılar ve Eski Ahit'i kullanırken bunu kelimesi kelimesine tarihsel gerçeklikten çok, mecazi anlamda yorumladılar. Geleneksel Museviliği, güneş tapınması ve Pisagorcu düşüncenin unsurlarını birleştirdiği anlaşılan bir tür Gnostik düalizmle yadsıdılar. İyileştirme yöntemleri üzerinde çalıştılar ve tedavi tekniklerindeki uzmanlıkları sebebiyle saygıyla karşılandılar. Sonunda kendilerini dünyadan bütünüyle soyutlayarak basit beyaz kıyafetleriyle kolayca ayırt edilebilir hale geldiler.

Konuyla ilgilenen çağdaş otoritelerin çoğu, Kumran'da bulunan meşhur *Ölü Deniz Parşömenleri*'nin esasen Essene belgeleri olduğuna inanırlar. Kumran'da yaşayan bir çileciler mezhebinin, Essene düşüncesiyle çok ortak yönü olduğu konusunda şüphe yoktur. Ölü Deniz Parşömenleri, Essene öğretisi gibi düalist bir teolojiyi yansıtır. Aynı zamanda bir Mesih'in, Davut'un soyundan bir 'yağlanmış olan'ın gelişine büyük vurgu yaparlar[12]. Aynı zamanda, Dördüncü Müjde'deki Passah hizmetiyle uyuşan şekilde, Passah hizmetinin Cuma değil Çarşamba günü kutlandığı özel bir takvime bağlıdırlar. Bir dizi değerli yönleriyle, neredeyse kelimesi kelimesine İsa'nın bazı öğretileriyle uyuşurlar. İsa'nın en azından Kurman cemaatinden haberdar olduğu ve kendi öğretisini bir yere kadar onlarınkiyle uyuşan bir düzeye getirdiği görülebilir. Ölü Deniz Parşömenleri konusundaki çağdaş uzmanlardan birisi '(Yeni Ahit'teki) pek çok olayın yalnızca bir Mesih'ten beklenenlerin İsa'nın kendi tarihindeki izdüşümleri olduğuna inanmamız için ilave zemin sağladığına' inanmaktadır[13].

Kumran mezhebi teknik anlamda Essene olsa da olmasa da İsa'nın -resmi Essene eğitimine tabi tutulmamış olsa bile- Essene düşüncesinden iyi anladığı açıktır. Aslında, öğretilerinin pek çoğu Esseneler'e atfedilenleri çağrıştırır. İyileştirme benzeri doğal yeteneğinde de bazı Essene etkileri vardır. Dört Müjde'nin daha yakından araştırılması Esseneler'in İsa'nın yaşamında çok daha anlamlı bir yeri olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Esenseler, (tabloların ve sinemanın gösterdiğinin aksine) o zamanki Kutsal Topraklar'da beyaz giysiler inanıldığı kadar yaygın olmadığı için kolaylıkla tanınabilmekteydi. Markos'un 'gizli' Müjdesi'nde, beyaz keten bir kaftanın önemli bir dinsel rolü vardır ve sonradan benimsenen, izin verilmiş versiyonunda bile yeniden karşımıza çıkar. Eğer İsa, Beytanya ya da başka yerlerde gizem okuluna kabul törenlerini yönetiyorsa, beyaz ketenden kaftan bu kabul adetlerinin Essene niteliği taşıdığını gösterir. Bundan öte, beyaz keten kaftan motifi sonradan tüm Dört Müjde'de karşımıza çıkar. Çarmıha Gerilme'den sonra İsa'nın bedeni 'mucizevi biçimde' mezardan kaybolur ki burada en azından bir tane beyazlar giyinmiş figüre rastlanmaktadır. Matta'da 'giysisi kar gibi apak olan' bir melektir (28:3). Markos'ta 'apak bir giysi kuşanmış genç bir adam'dır (16:5). Luka 'göz kamaştırıcı parlaklıkta giysiler kuşanmış...' iki adam'ı bildirirken (24:4), Dördüncü Müjde 'beyazlara bürünmüş iki melek'ten söz eder (20:12). Bu anlatıların ikisinde mezardaki figür ya da figürler doğaüstü bir konumda bile değildirler. Bu figürler belki de tam olarak fanidirler ve buna rağmen, anlaşıldığı kadarıyla havariler tarafından bilinmemektedirler. Bunların Esseneler olduğunu varsaymak elbette ki mantıklıdır. Esseneler'in iyileştirme konusundaki doğal yetenekleri de düşünüldüğünde, böylesi bir varsayım daha da elle tutulur bir hal alır. Eğer İsa, çarmıhtan taşınırken gerçekten de halen canlıysa, bir iyileştiricinin yardımlarına ihtiyaç duyulacağı açıktır. Eğer ölmüş olsaydı bile, yalnızca 'mahzun bir umut' da olsa bir iyileştiricinin olması muhtemeldir. O zamanlar Kutsal Topraklar'da Esseneler'den başka itibar gören iyileştiriciler bulunmuyordu.

Senaryomuza göre Pilatus'un İsa'nın destekçilerinden bazılarıyla birlikte ayarladığı bir tezgah sonucunda, özel bir alanda, sahte bir Çarmıha Gerilme gerçekleştirilmişti. Bundan öte, temelde 'mesajın taraftarları' değil, kan bağının taraftarları, yakın aile üyeleri, yani diğer aristokratlar ve daha iç bir çemberin üyelerince ayarlanmış olabilirdi. Bu kişilerin Esseneler'le bağlantıları olabilirdi ya da kendileri Essene olabilirlerdi. Ancak 'mesajın taraftarları'na göre, İsa'nın 'aşağı tabakadan' takipçisi Simon Petrus tarafından örneklendiği gibi savaş hileleri açığa vurulmazdı.

Arimetheali Yusuf'un mezarına taşınırken İsa'nın tıbbi bakıma ihtiyacı olmuş, bunun için de bir Essene iyileştirici bulunmuş olabilir. Ardından, mezarın boş olduğu ortaya çıkınca da 'aşağı tabakadan' havarilerin tanımadığı gizli bir görevli gerekebilir. Bu görevli 'mesajın taraftarları'nı kuşkudan kurtarmak, İsa ile yandaşları arasında aracı rolü oynamak ve tehlikeli yerel karışıklıkları kışkırtabilecek olan mezar hırsızlığı ya da mezara saygısızlık gibi suçlamalara engel olmak zorunda olabilirdi.

Bu senaryo doğu olsun olmasın, bize göre İsa'nın Esseneler'le 'Fanatikler'le olduğundan daha yakından bağlantılı olduğu oldukça açıktı. 'Fanatikler'le Esseneler'in birbiriyle anlaşabilmesi çoğunlukla hayal edilemediğinden, bu ilk başta garip görünebilir. Fanatikler saldırgan, şiddet yanlısı, militarist, suikastçılık ve terörizme karşı olmayan kişilerdi. Esseneler ise aksine siyasi meselelerden oldukça uzak duran, sükunet yanlısı, pasifist ve nazik olarak betimlenmekteydi. Ancak gerçekte Fanatiklerin saflarında sayısız Essene vardı, çünkü Fanatikler bir mezhep değil siyasi bir hizipti. Siyasi bir hizip olarak yalnızca Roma karşıtı Ferisilerden değil, milliyetçilik söz konusu olduğundan diğer herkesin olabileceği kadar saldırgan olabilen Esseneler'den de destek almışlardı.

'Fanatikler'in Esseneler'le olan ilişkisi özellikle, o zamanki Filistin'e ilişkin bilgilerin çoğunun elde edildiği Josephus'un yazılarında ifadelendirilmektedir. Josephus ben Matthias M.S. 37'de Yahudi soylular sınıfı içerisinde doğmuştu. M.S. 66'daki isyanın patlak vermesi sırasında Roma-

lılara karşı birleşen güçlere komuta ettiği farz edilen Josephus, Galile'ye vali olarak atanmıştı. Askeri bir komutan olarak göze batan bir beceriksizlik sergileyerek Roma İmparatoru Vespasian tarafından çabucak yakalandığı görülmektedir. Bunun üzerine vatan hainliği yapmıştır. Flavius Josephus isimini alıp, bir Roma vatandaşı olmuştur. Karısından boşanıp, Romalı mirasyedi bir kadınla evlenerek, Roma İmparatoru'nun verdiği Kutsal Topraklar'daki Yahudiler'in el konulan topraklarının yanı sıra aralarında imparatorluk sarayında özel bir dairenin de bulunduğu çok sayıdaki armağanı kabul etmiştir. M.S. 100 yıllarındaki ölümü döneminde kaleme aldığı çok sayıdaki tarihsel anlatısı ortaya çıkmaya başlamıştır.

Yahudi Savaşı'nda Josephus M.S. 66 ile 74 arasındaki isyanın detaylı bir anlatımını sunar. Aslında, sonraki tarihçiler felaket getiren isyan, Kudüs'ün yağmalanması ve tapınağın yerle bir edilmesine dair pek çok şeyi Josephus'tan öğrenmişlerdir. Josephus'un eseri aynı zamanda M.S. 74'te Ölü Deniz'in güneybatı köşesinde konumlanmış olan Masada Kalesi'nin düşmesine ilişkin tek anlatıyı da içerir.

Montsegur gibi Masada da on iki yıl sonra kayıp bir davanın savunulmasındaki azmi, kahramanlığı ve şehitliği sembolize etmektedir. Montsegur gibi, işgalcilere karşı genel direniş kesildikten çok sonrasına kadar direnmeye devam etmiştir. Filistin'in geri kalanı Roma'nın şiddetli saldırısı karşısında düşerken, Masada zapt edilemez olmayı sürdürmüştür. Sonunda, M.S. 74'te, kale savunulamaz hale geldi. Ağır kuşatma altında direniş sürdürülürken, Romalılar kendilerini savunma hatlarında gedik açacak bir konuma getiren bir rampa hazırladılar. 15 Nisan gecesi genel bir saldırıya hazırlanıyorlardı. Aynı gece kaledeki 960 erkek, kadın ve çocuk kitlesel şekilde intihar etti. Ertesi sabah Romalılar kapıyı patlatıp içeri girdiklerinde, alevlerin ortasında yatan cesetlerden başka bir şey bulamadılar.

16 Nisan sabahı Masada'ya giren Roma birliklerine Josephus da eşlik etmekteydi. Toplu intihara şahsen tanık olduğu iddiasındadır. Direnişçilerin geri kalanı intihar ederken, kalenin kanallarının altında saklandıkları öne sürülen,

biri kadın ikisi çocuk üç kişiyle görüştüğü iddiasındadır. Josephus hayatta kalan bu kişilerden, bir gece önce ne olduğunun ayrıntılı bir tasvirini dinlediğini bildirir. Bu anlatıma göre garnizonun komutanı olan adamın ismi fazlasıyla ilgi çekici biçimde Lazarus'un değişik bir biçimi olan Eleazar'dır. İkna edici ve karizmatik hitabet yeteneği sayesinde savunmadakileri ürkütücü kararlarına yöneltenin de Eleazar olduğu anlaşılmaktadır. Bu anlatısında Josephus, hayatta kalanlardan duyduğunu iddia ettiği şekliyle Eleazar'ın söylevlerini tekrarlar. Bu söylevler fazlasıyla ilginçtir. Tarihçiler Masada'nın militan Fanatikler tarafından savunulduğunu belirtir. Josephus ise 'Fanatikler' ve 'Sicarii' sözcüklerini değişmeli olarak kullanmaktadır. Eleazar'ın söylevleri geleneksel anlamıyla Musevi bile değildir. Aksine, kolayca tanınır biçimde Essene, Gnostik ve düalisttir:

> İlkel insan düşünmeye başladığından beri, bizden öncekilerin ve tanrılarımızın sözcükleri, sürekli olarak bizlere insanın felaketinin ölüm değil yaşam olduğunu vurgulayan atalarımızın eylemleri ve ruhuyla desteklenmişti. Ölüm ruhlarımıza özgürlük verir ve onların felaketten bihaber olacakları kendi saf evlerine doğru gitmelerine izin verir; fakat fani bir bedene hapsedilip onun ıstıraplarını paylaşsalar da kesin gerçek şudur ki ölüdürler. İlahi olanın faniyle birleşmesi en uygunsuz şeydir. Elbette ki ruh bir bedene hapsedildiğinde bile pek çok şey yapabilir; onu görünmez biçimde hareket ettirerek ve kendi eylemlerini fani doğanın ulaşamayacağı bir yöne sevk ederek bedeni kendi duyu organı yapar. Fakat ruh, onu yeryüzüne doğru çeken ve ona asılı olan ağırlığından kurtulduğunda kendi yerine geri döner, sonra da hakikatteki kutsal güce ve insan gözünün göremediği Tanrı'nın Kendisi olarak duran, tam olarak hiçbir bağı bulunmayan kuvvete katılır. Bedenin içindeyken bile görülemez; fark edilmeden girer ve görülmeden çıkıp gider, ebedi olduğu halde bedende değişikliğe

> neden olan bir doğası vardır; ruh neye dokunursa yaşar ve gelişir, terk ettiği şeyler solar ve ölür; böylesi bir bolluğu, ölümsüz olmasına borçludur[14].

Ve yine:

> Bu yaşamı doğaya sunmamız gereken bir tür hizmet olarak görerek, ruhlarını bedenlerinden ayırma konusunda isteksiz de olsalar, aceleci davranan gerçek kahramanlar vardır ve talihsizlik onlar üzerinde baskı yapmasa ya da onları kendisine çekmese de ölümsüz bir yaşam arzusu onları, arkadaşlarına aralarından ayrılacaklarını söylemeye zorlar[15].

Bildiğimiz kadarıyla daha önceden hiçbir bilim insanı bu söylevler üzerinde bir yorumda bulunmamıştı; çünkü kışkırtıcı bir sürü soru ortaya çıkarmaktaydılar. Örneğin ortodoks Musevilik hiçbir yerde bir 'ruh'tan hatta bunun 'ölümsüz' ya da 'ebedi' olmasından söz etmez. Aslında, ruh ve ölümsüzlük kavramı klasik Musevi geleneği ve düşüncesine tam olarak yabancıdır. Ruhun madde üzerindeki üstünlüğü, ölümde Tanrı ile buluşma ve yaşamın kötü addedilerek kınanması da yabancıdır. Bu yaklaşımlar oldukça net biçimde bir gizem geleneğinden gelmektedir. Göründüğü kadarıyla Gnostik ve düalist olup, Masada bağlamında niteliksel biçimde Essene düşüncesinden gelmektedirler.

Elbette ki bu yaklaşımlar aynı zamanda 'Hıristiyan' olarak tanımlanabilir. Bu sözcüğün böyle tanımlanması gerekmez, fakat İsa'nın hakiki takipçileri, örneğin Dördüncü Müjde'de, ölürken Lazarus'a katılmayı arzu edenler açısından geçerli olabilir. Masada'yı savunanlar arasında İsa'nın soyundan gelen bazı taraftarlarının da bulunuyor olması muhtemeldir. M.S. 66 ile 74 arasındaki isyan sırasında Romalılara karşı Yahudiler kadar etkili biçimde savaşan sayısız 'Hıristiyan' bulunuyordu. Aslında pek çok Fanatik, şimdi dendiği şekilde 'Erken Dönem Hıristiyanlar' olarak anılabilirdi ve bunlardan bazılarının Masada'da bulunması oldukça muhtemeldir.

Elbette ki Josephus bu tür bir şey belirtmez, belirtmiş olsaydı bile bunlar sonraki editörler tarafından çıkarılmış olabilir. Bununla birlikte ilk yüzyılda Filistin'in tarihini yazan Josephus'tan, biraz olsun İsa'dan bahsetmesi beklenebilir. Josephus'un eserinin sonraki pek çok baskısının böylesi göndermeler içerdiği, bu göndermelerin yerleşik Ortodoksluk'taki İsa ile uyuştuğu görülse de çağdaş bilginlerin çoğu bunları Konstantin'in zamanından daha öncesine ait olmayan sonradan eklenmiş sahte metinler olarak bir kenara koymaktadır. Ancak 19. yüzyılda Rusya'da, diğer hepsinden farklı olan bir Josephus baskısı bulundu. Eski Rusça'ya çevrilmiş olan metin yaklaşık olarak 1261 tarihliydi. Uyarlayan kişi ortodoks bir Yahudi değildi; çünkü pek çok 'Hıristiyan yanlısı' imalar yer almaktaydı. Ancak Josephus'un bu uyarlamasında İsa bir insan, politik bir devrimci ve 'saltanat sürmeyen bir kral' olarak betimleniyordu[16]. Ayrıca 'kafasının ortasında Nazareneler'e özgü bir çizgi bulunduğundan' söz ediliyordu[17].

Bilim insanları şimdiye dek 'Slav Josephus'un orijinal olup olmadığını tartışarak epeyce kağıt ve enerji harcamışlardır. Her şey göz önünde bulundurulduğunda, bizler bunun öyle ya da böyle gerçek olarak, Diocletian'ın Hıristiyan belgelerini yok etmesinden kurtulup, Konstantin'in yönetimi sırasında yeniden güç kazanan Ortodoksluk'un düzeltme hevesinden de paçasını kurtarmış Josephus suretinin bir kopyası ya da kopyaları olarak görme eğilimindeyiz. Bu yargımızı inandırıcı kılacak bir dizi neden bulunuyordu. Örneğin eğer Slav Josephus bir sahtekarlıksa kimin çıkarlarına hizmet ediyor olabilirdi? İsa'yı bir kral olarak betimlemesi, 3. yüzyıldaki Yahudiler tarafından kabul edilebilirliği neredeyse imkansız bir şeydi. İsa'nın bir insan olarak gösterilmesinin Hıristiyan alemini memnun etmesi de olası görünmüyordu. Bundan öte, 13. yüzyılın başlarında yazar bir Kilise önderi, Origen, İsa'nın "Mesih"liğini yadsıyan Josephus'un bir uyarlamasını ima ediyordu[18]. Bir zamanlar orijinal, özgün ve 'standart' olabilen bu uyarlamanın Slav Josephus metnini sağlamış olması olasıdır.

Gnostik Yazılar

M.S. 66-74 isyanını, 132-135 arasındaki ikinci büyük bir isyan takip etmişti. Bu yeni karışıklığın sonucunda tüm Yahudiler bir Roma kenti olan Kudüs'ten resmen kovulmuşlardı. Fakat tarih, ilk isyandan beri Kutsal Topraklar'daki olaylar üzerine bir perde çekmeye başlamıştır ve bundan sonraki iki yüzyıla dair neredeyse hiçbir kayıt bulunmamaktadır. Aslında bu dönem, belirli açılardan Avrupa'nın 'Karanlık Çağ'ından çok da farklı değildir. Bununla birlikte, Kudüs'te olsalar da ülkede pek çok Yahudi'nin kaldığı bilinmektedir. Aynı şey Hıristiyanlar için de geçerlidir. Genel olarak inançlarına bağlı kalırken, İsa'yı fani olarak görmelerine rağman peygamber sayan Ebionitler adlı bir Yahudi mezhebi bile bulunmaktadır.

Bununla birlikte, hem Museviliğin hem de Hıristiyanlığın gerçek ruhu Kutsal Topraklar'dan uzaklaşmıştır. Filistin'in Yahudi nüfusunun çoğunluğu, yedi yüzyıl kadar önce Kudüs Babilliler'in eline geçtiği zamanki gibi bir 'diaspora' oluşturacak şekilde dağılmışlardır. Benzeri bir biçimde Hıristiyanlık, Küçük Asya'dan Yunanistan'a, Roma'dan Fransa'ya, Britanya'dan Kuzey Afrika'ya yerkürede göç etmeye başlamıştır. Tüm medeni dünyada M.S. 33 civarlarında ne olduğuna ilişkin birbiriyle uyuşmayan anlatıların ortaya çıkmaya başlaması şaşırtıcı değildir. İskenderiyeli Clement, Irenaeus ve benzerlerinin çabalarına rağmen, resmen 'sapkın' olarak yaftalanan bu anlatılar gelişmeye devam etmiştir. Bazılarının hem dindar Yahudiler hem de Ebioniteler gibi Hıristiyanlığa geçen gruplar tarafından bir tür ilk elden bilgiyle türediğine kuşku yoktur. Diğer anlatımlar net biçimde efsane, söylenti, Mısır, Helen ve Mitracılık gibi gizem geleneklerinin mevcut inanışlarının kaynaşmasına dayanmaktadır. Özgün kaynakları ne olursa olsun, 'mesajın taraftarları'nı, konumunu pekiştirme çabasında bütünleşen Ortodoksları epeyce kaygılandırmıştır.

Erken dönem 'sapkınlıkları' konusundaki bilgiler yetersizdir. Bunlarla ilgili çağdaş bilgiler büyük ölçüde karşıtlarının saldırılarından geldiğinden, örneğin Fransız Direnişi'nin

Gestapo bilgilerinden ortaya çıkan resmi gibi, doğal olarak çarpıtılmış bir resim sunulmaktadır. Ancak bir bütün halinde, İsa'nın erken dönem 'sapkınları' tarafından iki şekilde görüldüğü anlaşılmaktadır. Bazılarına göre o, birkaç insani niteliği olsa da istenilen niteliklere sahip bir tanrıydı. Diğerlerine göre, esasen, diyelim ki Buda'dan ya da beş yüzyıl kadar sonraki Muhammet'ten çok da farklı olmayan fani bir peygamberdi.

Erken sapkınlardan en önemlilerinden birisi yaşamının (M.S. 136-165) son yarısını Roma'da geçiren, İskenderiye'nin yerlisi Valentinus'tu. Valentinus kendi zamanında takipçileri arasında Ptolemy'nin de bulunduğu fazlasıyla etkili birisiydi. İsa'nın 'gizli öğretileri'ne sahip olduğu iddiasıyla, kişisel 'gnosis'in her türlü dışsal hiyerarşi karşısında üstün olduğunu öne sürerek, Roma otoritesine boyun eğmeyi reddetti. Tahmin edilebileceği gibi Valentinus ve taraftarları Irenaeus'un gazabının en çok üzerine gittiği hedefler arasındaydı.

Bu tür hedeflerden birisi de varlıklı bir gemi patronu ve piskopos olan, M.S. 140 civarında Roma'ya gelip dört yıl sonra da aforoz edilen Marcion'du. Marcion 'yasa' ile 'sevgi' arasına kökten bir ayrım koyarak Eski ve Yeni Ahit'i sırasıyla buna göre birleştirmekteydi; bu Marcion fikirlerinden bazıları tam bin yıl sonra *Perlesvaus* gibi eserlerle su yüzüne çıkmıştır. Marcion Kutsal Kitap'taki kitapların Hıristiyan ilkelerine göre bir listesini derleyen, bunu yaparken de Eski Ahit'in tamamını çıkaran ilk yazardır. Marcion'a tepki olarak bugünkü Kutsal Kitap'ın temelini oluşturan, kendi ilkesel listesini derleyen kişi Irenaeus'tu.

Dönemin üçüncü önemli ve pek çok açıdan en ilgi çekici sapkını, M.S. 120 ile 130 arasında yazan İskenderiyeli bir bilgin olan Basilides'ti. Basilides hem İbrani kutsal metinleri hem de Hıristiyan Müjdeler konusunda bilgi sahibiydi. Aynı zamanda Mısır ve Helen düşüncelerini de derinlemesine bilmekteydi. Müjdeler üzerine yirmi dörtten fazla yorum yazdığı söylenmektedir. Irenaeus'a göre aslında en iğrenç sapkınlığı yaymıştı. Basilides Çarmıha Gerilme'nin bir sahtekarlık olduğunu, İsa'nın çarmıhta ölmediğini ve

onun yerine Sireneli Simon'un geçtiğini iddia etti[19]. Böylesi bir iddia tuhaf görünmektedir. Ancak alışılmadık biçimde ısrarlı ve inatçı olduğu kesindir. 7. yüzyıldaki Kur'an da tam olarak aynı tezi savunarak çarmıhta İsa'nın yerine, başka birisinin, geleneksel anlatıya göre Sireneli Simon'un geçtiğini belirtir[20]. Aynı argüman, 'tartışılmaz kanıt'ı ima eden 1. Bölüm'de tartıştığımız gizemli mektubun sahibi rahip tarafından da destekleniyordu.

Erken dönem sapkınlarının en fazla kök saldıkları bölge Mısır ve özellikle de o zamanın dünyasındaki en bilgili ve kozmopolit, Roma İmparatorluğu'nun ikinci büyük kenti ve şaşırtıcı çeşitlilikteki bir inanç, öğreti ve gelenekler deposu olan İskenderiye'ydi. Yahudiye'deki iki isyanın arifesinde Mısır'ın, çoğu kitleler halinde İskenderiye'ye giden hem Yahudi hem de Hıristiyan mülteciler için en rahat ulaşılan sığınak olduğu ispatlanmıştı. Bu nedenle Mısır'ın hipotezimizi destekleyecek en inandırıcı kanıtı ortaya çıkarması şaşırtıcı değildir. Bu kanıt 'Gnostik Müjdeler' ya da daha kesin konuşmak gerekirse, Nag Hammadi Yazmaları'nın içinde yer alıyordu.

1945 yılının Aralık ayında Yukarı Mısır'daki Nag Hammadi Köyü yakınlarındaki yumuşak ve bereketli toprağı süren Mısırlı bir köylü, kırmızı topraktan yapılmış bir çömlek buldu. İçinde bir deriyle bağlanmış on üç nüshadan oluşan, papirüs kitaplar ve yazmalar bulunuyordu. Keşiflerinin büyüklüğünden habersiz olan köylü ve ailesi bu nüshaların bazılarını ateş yakarken kullandılar. Ancak sonunda geriye kalanlar uzmanların dikkatini çekti ve bunlardan birisi Mısır'dan kaçırılarak karaborsada satışa sunuldu. C. G. Jung Vakfı tarafından satın alınan bu eski metinlerin orijinalinin bir kısmı, şimdiki adıyla ünlü Thomas Müjdesi olarak bilinen parçayı içermekteydi.

Mısır hükümeti 1952 yılında Nag Hammadi kolleksiyonundan geriye kalanları kamulaştırdı. Uluslararası bir uzmanlar ekibi bütün bu külliyatı kopyalayarak çevirmek için ancak 1961'de bir araya gelebildi. 1972'de fotoğraf baskısı ilk kez ortaya çıktı. 1977'de bütün bu yazma kolleksiyonunun İngilizce çevirisi ilk kez ortaya çıktı.

Nag Hammadi Yazmaları 4. yüzyılın sonları ya da 5. yüzyılın başlarından, yaklaşık olarak M.S. 400'den kalma, esasen Gnostik bir niteliğe sahip bulunan bir Kutsal Kitap metinleri derlemesidir. Yazmalar kopyadır ve kopya edildikleri orijinallerinin bazılarından, örneğin Thomas'ın Müjdesi, Hakikat Müjdesi ve Mısırlıların Müjdesi; İskenderiyeli Clement, Irenaeus ve Origen gibi erken dönem kilise önderleri tarafından söz edilmektedir. Çağdaş bilim adamları yazmalardaki metinlerin çoğu olmasa da bazılarının M.S. 150'den daha erken tarihli olduğunu ortaya koymuşlardır. Bunlardan en azından birisi Yeni Ahit'i oluşturan standart Dört Müjde'den bile daha eski malzemeyi içermektedir[21].

Bir bütün olarak alındığında Nag Hammadi kolleksiyonu, bazıları Dört Müjde'ye eşdeğer bir otoriteye sahip bulunan Erken Dönem Hıristiyan Belgeleri'nin paha biçilmez bir hazinesini oluşturmaktadır. Bundan öte bu belgelerin bazıları, kendilerine has benzersiz bir gerçeklik iddiası taşımaktadırlar. Öncelikle sonraki Roma Ortodoksluğunun sansürü ve revizyonundan kaçabilmişlerdir. İkinci olarak orijinal haliyle Roma değil Mısırlılar'a yönelik olarak yazılmıştır ve bu nedenle Romalı bir kulak için değiştirilmiş veya çarpıtılmış değildirler. Son olarak, birinci el veya görgü tanıklığı kaynaklarına, örneğin Kutsal Topraklar'dan kaçan Yahudilerin sözlü anlatımlarına, hatta belki de öykülerini Dört Müjde'nin sahip olamayacağı tarihsel bir gerçeğe uygunlukla anlatabilecek olan İsa'nın şahsi tanıdık ya da dostlarına dayandırıyor olabilirler.

Şaşırtmayacak şekilde Nag Hammadi Yazmaları Ortodoksluk'a ve 'mesajın taraftarları'na uygun düşmeyen pek çok bölüm içermektedir. Örneğin tarihi belirsiz bir metin olan Büyük Şit'in İkinci Tezi'nde, İsa tam da Basilides'in sapkınlığındaki gibi, çarmıhtaki ölümden ustalıkla yerine başka birisinin konulması sayesinde kaçan birisi olarak betimlenmektedir. Sonraki bapta İsa birinci ağızdan konuşur:

> Planladıkları gibi Onlara yenilmedim... Ve onların utancına maruz kalayım diye gerçekte değil görünüşte öldüm... Gerçekleştiğini düşündükleri be-

> nim ölümüm onların kendi hataları ve körlüklerinde [gerçekleşti], çünkü kendi adamlarını öldüresiye çiviledi̇ler... Safrayı ve sirkeyi içen onların soyundan başka birisiydi; ben değildim. Beni kamışla dövdüler; bu başkasıydı, Simon, çarmıhı omuzlarında taşıyan kişi. Üzerine dikenli tacı yerleştirdikleri başkasıydı... Ve ben onların cehaletine gülüyordum[22].

Nag Hammadi kolleksiyonundaki diğer bazı eserler inandırıcı bir tutarlılık içerisinde, Petrus ile Magdalena arasındaki sert ve sürekli bir düşmanlığa, 'mesajın taraftarları' ile 'kan bağı'nın taraftarları arasındaki bir bölünmeyi yansıtan bir düşmanlığa tanıklık etmektedirler. Meryem'in Müjdesi'nde Petrus, Magdalena'ya şöyle hitap eder: "Hemşire, biliyoruz ki Kurtarıcı seni kadınların geri kalanından daha fazla sevdi. Bize Kurtarıcı'nın hatırladığın sözlerini söyle, senin bildiğin ama bizim bilmediklerimizi[23]." Petrus sonradan bu duruma içerleyerek diğer havarilerinden talepte bulunur: "Gerçekten de bir kadınla özel olarak konuştu ve bize karşı açık değil miydi? Dönüp hepimiz onu mu dinleyeceğiz? Onu bize mi tercih etti?[24]" Sonradan havarilerden birisi Petrus'a yanıt verir: "Elbette ki Kurtarıcı onu çok iyi tanıyor. Onu bizden daha fazla sevmesinin sebebi budur[25]."

Philip'in Müjdesi'nde bu düşmanlığın nedenlerinin yeterince açıklık kazandığı görülür. Örneğin gelin odası görüntüsü yinelenerek vurgulanmaktadır. Philip'in Müjdesi'ne göre, "Tanrı her şeyi gizemle, bir vaftiz ayiniyle, kutsal vücut yağıyla, şarap ekmekle, kefaretle ve zifaf odasıyla yaptı[26]." Zifaf odasının ilk bakışta sembolik ya da mecazi bir anlamı varmış gibi görünebilir. Fakat Philip'in Müjdesi çok nettir: "Her zaman Tanrı ile birlikte yürüyen üç kişi vardı; annesi Meryem, kız kardeşi ve onun yoldaşı olduğu söylenen Magdalena[27]." Bir bilim insanına göre, 'yoldaş' sözcüğü 'karısı' olarak çevrilmelidir[28]. Elbette ki buna zemin oluşturacak şeyler vardır, çünkü Philip'in Müjdesi giderek daha da netleşmektedir:

> Ve Kurtarıcı'nın yoldaşı Meryem Magdalena'dır. Fakat Mesih onu diğer tüm havarilerinden daha çok sevmiştir ve onu ağzından öpmeye alışkındır. Havarilerin geri kalanı buna gücenmiştir ve hoşnutsuzluklarını belirtmişlerdi. Ona şöyle demişlerdi; 'Neden onu hepimizden daha çok seviyorsun?' Kurtarıcı yanıtladı ve onlara şunu dedi; 'Sizi niye onun gibi sevmeyeyim?[29]'

Philip'in Müjdesi meseleyi karmaşıklaştırır: "Bedenden ne korkun ne de onu sevin. Eğer ondan korkarsanız, o sizin üzerinizde hakimiyet kuracaktır. Eğer onu severseniz, sizi yutacak ve felç edecektir[30]." Başka bir yerde, bu karmaşıklık daha somut sözcüklerle ifade edilir: "Evliliğin gizemi büyüktür! O olmasaydı, dünya da olmazdı. Şimdi dünyanın varlığı insana ve insanın varlığı da evliliğe bağlıdır[31]." Philip'in Müjdesi'nin sonlarına doğru, aşağıdaki ifade yer almaktadır:

> İnsanın Oğlu ve insanın Oğlu'nun oğlu vardır. Tanrı insanın Oğlu'dur ve insanın Oğlu'nun oğlu, insanın Oğlu tarafından yaratılmış olandır[32].

14

KASE HANEDANI

Yalnızca Nag Hammadi Yazmaları temel alındığında, doğrudan İsa'dan gelen bir kan bağının varolma olasılığı bize göre hatırı sayılır bir inandırıcılık kazanmıştı. 'Gnostik Müjdelerin bazıları Yeni Ahit kitaplarının gerçekliği kadar büyük bir iddiaya sahip olmanın keyfini çıkarmaktaydı. Kesin olarak ya da imalı biçimde tanıklık ettikleri şeylerin, çarmıhta başka birisinin bulunmasının, Petrus'la Magdalena arasındaki sürekli çekişmenin, Magdalena ile İsa arasındaki evliliğin, 'İnsan'ın Oğlu'nun oğlu'nun doğmasının sonucunda bir kenara bırakılamazdı, ancak tartışmalara yol açmaktaydılar. Bizler teolojiyle değil tarihle ilgileniyorduk. İsa'nın zamanındaki tarih de daha az karmaşık değildi, çok yüzlüydü ve bugünkünden daha fazla uygulamaya yönelikti.

Nag Hammadi Yazmaları'ndaki Petrus ile Magdalena arasındaki düşmanlığın tam da hipotezimizdekini, 'mesajın taraftarları'yla kan bağının taraftarları arasındaki çatışmayı doğruladığı görülüyordu. Fakat sonradan batı uygarlığının akışını şekillendirerek galip çıkan 'mesajın taraftarları' olmuştu. Bilgi, iletişim ve belgeleme konusundaki artan tekelleri düşünüldüğünde, geriye İsa'nın ailesinin varolduğuna işaret edecek çok az kanıt kalmaktaydı. Bu aile ile Merovenj Hanedanı arasında bağlantı kurmak içinse çok daha azı vardı.

'Mesajın taraftarları'nın sahip oldukları şeyler de bütünüyle kendi yöntemlerine göre değildi. Hıristiyan tarihinin ilk iki yüzyılında, baskı altına alınamayan sapkınlıklar yüzünden canlarından bezmişlerdi, sonradaki yüzyıllar için de aynı şey geçerliydi. Ortodoksluk kendisini sağlamlaştırırken, teolojik anlamda Irenaeus, politik anlamda Konstantin'in yönetiminde, sapkınlıklar o zamana kadar emsali görülmemiş bir ölçekte çoğalmıştı.

Ancak çoğu teolojik ayrıntılarda farklılaşırken, başlıca sapkınlıkların çoğu da çok önemli bazı faktörleri paylaşıyordu. Büyük kısmı esasen Gnostik ya da Gnostik etkisi altındaydı, Roma'nın hiyerarşik yapısını tanımıyor ve kör inanç karşısında kişisel aydınlanmanın üstünlüğünü övüyorlardı. Ayrıca pek çoğu bir şekilde, iyi ve kötüyü sıradan etik sorunlardan çok, sonuçta kozmik öneme sahip bulunan meseleler olarak addeder biçimde düalistti. Son olarak pek çoğu İsa'yı, doğal bir hamilelik süreci sonucunda doğmuş, kesin olarak çarmıhta ölmüş ya da çarmıhta hiçbir şekilde ölmemiş olan, belki ilahi biçimde esinlenmiş fakat esasında ilahi olmayan fani bir peygamber olarak görme konusunda hemfikirdi. İsa'nın insaniliğine yaptıkları vurguda, pek çok sapkınlık şunları söyleyen Aziz Paul'ün saygın otoritesine başvuruyordu: "Bu Haber O'nun Oğlu Mesih'e ilişkindir. O, beden açısından Davut Soyu'ndan doğan..." (Romalılara Mektup 1:3).

Sapkınlıkların belki de en ünlüsü ve en derinden köktenci olanı muhtemelen, önceki Zerdüşt ve Mitra gelenekleri yumağının Gnostik Hıristiyanlıkla kaynaşmasından oluşan Manicilik'ti. M.S. 214'te Fars kraliyet ailesiyle bağlantılı bir ailede, Bağdat yakınlarında doğan Mani adında bir kişi tarafından kurulmuştu. Genç Mani, babası tarafından, kendisini dünyevi şeylerden soyutlayarak dinsel nedenlerle evlenilmeyen, vaftiz olunan ve beyaz kaftanlar giyilen, tam olarak ne olduğu belirtilmemiş olan gizemli bir mezhebe, muhtemelen Gnostikliğe sokulmuştu. M.S. 240 sıralarında Mani, kendi öğretilerini yaymaya başladı ve İsa gibi ruhani iyileştirme ve şeytan çıkarmalarıyla nam saldı. Takipçileri onu 'yeni İsa' ilan ettiler ve hatta onu o zamanların tanrıları

için olmazsa olmaz bir şart olan bakire doğumla şereflendirdiler. Ayrıca 'Kurtarıcı', 'Havari', 'Aydınlatıcı', 'Tanrı', 'Ölüyü Dirilten', 'Rehber' ve 'Dümenci' olarak da biliniyordu. Son iki unvan özellikle anlamlıdır, çünkü Sion Tarikatı'nın Büyük Üstadları tarafından resmi unvan olarak kullanılan 'Nautonnier' sözcüğü yerine kullanılabilirler.

Sonraki Arap tarihçilerine göre Mani, İsa'nın yalnızca üstü kapalı ve dolaylı biçimde bahsettiği sırları açığa çıkardığını iddia ettiği pek çok kitap yayımladı. Zerdüşt, Buda ve İsa'yı müjdecileri olarak gördü ve onlar gibi kendisinin de esasen aynı kaynaktan nur aldığını ilan etti. Öğretileri, görkemli ve ayrıntılı kozmolojik bir yapıya bağlı Gnostik bir düalizmi içermektedir. Her şey ışık ve karanlığın evrensel zıtlığıyla doludur ve birbirinin karşısındaki bu iki ilkenin en önemli savaş alanı insan ruhudur. Sonraki Catharlar gibi, Mani de yeniden doğuş doktrinini benimsedi. Catharlar gibi, 'aydınlanmış seçilmişler' de gizli bir sınıf konusunda ısrarlıydı. İsa'dan, sonradan Farmasonlar tarafından kendilerine mal edilen bir ifade olan, 'Dul Kadın'ın Oğlu' olarak bahsetti. Aynı zamanda İsa'nın bir fani olduğunu ya da ilahi olsa da sembolik veya mecazi anlamda, aydınlanma sayesinde ilahi olduğunu duyurdu. Basilides gibi Mani de İsa'nın çarmıhta ölmediğini, yerine bir başkasının geçtiğini savundu[1].

M.S. 276'da, kralın emriyle Mani tutuklandı, ölünceye kadar derisi yüzüldü, başı kesildi ve belki de yeniden dirilmeye meydan vermemek için, parçalanmış bedeni halka teşhir edildi. Ancak öğretileri ölümünden sonra ivme kazandı ve sonraki taraftarları arasında, en azından bir süreliğine Aziz Augustine de vardı. Manicilik, Hıristiyan dünyasında olağandışı bir hızla yayıldı. Onu bastırmaya çalışan acımasız çabalara rağmen, hayatta kalmayı başardı, sonraki düşünürleri etkiledi ve günümüze kadar devam etti. Özellikle İspanya'da ve Fransa'nın güneyinde Manici okullar faaldi. Haçlı Seferleri zamanında, bu okulların İtalya ve Bulgaristan'daki diğer Mani mezhepleriyle gizli bağlantıları vardı. Şimdilerde Catharların Bulgar Bogomilleri'nin bir dalı olmasının pek mümkün olmadığı anlaşılmaktadır. Aksine,

daha yakın tarihli araştırmalar Catharların uzun süre Fransa'da kökleşmiş bulunan Manicilik okullarından doğduğunu göstermektedir. Ne olursa olsun Albigen Haçlı Seferi esasen Maniciliğe karşı bir savaşımdı ve Roma'nın en gayretli çabalarına rağmen, 'Manici' sözcüğü dilimizin ve kelime dağarcığımızın benimsenmiş bir parçası olarak varlığını korudu.

Elbette ki Maniciliğe ek olarak çok sayıda diğer başka sapkınlıklar da vardı. Bunların arasında, Ortodoks Hıristiyan doktrinine ilk bin yıllık tarihi boyunca en tehlikeli tehdidi oluşturan Arius sapkınlığıydı. Arius 318 civarında İskenderiye'de bulunan bir papazdı ve 335'te öldü. Ortodoksluk'la çekişmesi oldukça basitti ve tek bir dayanak noktasına, İsa'nın tümüyle fani olduğuna, hiçbir biçimde ilahi olmadığına ve vahiy alan diğer hiçbir öğretmenden farklı olmadığına dayanmaktaydı.

Bedenen var olmayan ve kendi elleriyle yarattığı aşağılanma ve ölümün çilesini çekmeyen, gücü her şeye yeten, yüce tek bir Tanrı'yı ortaya atarak Arius esasında Hıristiyanlığı fiilen Musevi bir çerçeveye sokmuş oldu. İskenderiye sakini olarak oradaki Musevi öğretilerinden, örneğin Ebionitler'den etkilenmiş olabilirdi. Aynı zamanda Aryancılığın Yüce Tanrı'sı batıda da geniş bir ilgiyle karşılandı. Hıristiyanlık giderek dindışı güç elde ederken böylesi bir tanrı giderek cazip olmaya başladı. Krallar ve hükümdarlar böyle bir tanrıyı direnmeden şehitliğe boyun eğen ve dünyayla bağlantıdan kaçınan uysal, pasif bir tanrıdan daha rahat tanıyabilirlerdi.

Aryancılık 325'teki Nicea Konsülü'nce kınansa da Konstantin ona hep sempatiyle baktı ve yaşamının sonuna doğru da sempatisi giderek arttı. Ölümünde, oğlu ve halefi Konstantius, tereddüt etmeksizin Aryan oldu ve onun sayesinde Ortodoks Kilise liderlerini sürgüne gönderen konsüller toplandı. 360'da Aryancılık bütünüyle Hıristiyanlığın yerini almıştı. 381 yılında resmen kınansa da büyümeye ve taraftar kazanmaya devam etti. 5. yüzyılda Merovenjler iktidara yükselirken Hıristiyan alemindeki neredeyse her piskoposluk ya Aryan'dı ya da boştu.

En tutkulu hayranları arasında, 4. yüzyılda Paganizmi bırakıp Aryancılığa geçen Gothlar bulunuyordu. Sueviler, Lombardlar, Alanlar, Vandallar, Burgundianlar ve Ostrogotlar hep Aryandı. 480'de Roma'yı yağmalayıp Hıristiyan kiliselerini ayıran Vizigotlar da öyleydi. Eğer Clovis'ten önceki erken dönem Merovenjlerin hepsinin Hıristiyanlıkta yeniliklere açık olmalarının nedeni en yakın komşularının, Vizigotların ve Burgundianların Aryan Hıristiyan olması olabilir.

Vizigotlar'ın sayesinde, Aryancılık İspanya, Pireneler ve şimdiki Fransa'nın güneyinde Hıristiyanlığın egemen biçimi oldu. Eğer İsa'nın ailesi gerçekten de Fransa'da sığınak bulduysa, 5. yüzyıldaki üstleri Aryan Vizigotlar olmalıdır. Aryan rejimi altında, ailenin zulme uğramış olması akla yatkın değildir. Büyük olasılıkla çok saygı görüyor olmalıydılar ve sonradan Franklarla evlilik bağı kurup Merovenjleri ortaya çıkarmadan önce Vizigot soylularıyla evlilik bağı kurmuş olabilirler. Vizigot himayesi ve koruması altında, Roma'dan gelecek her türlü tehdide karşı güvende kalmış olmalıdırlar. Bu nedenle, örneğin Bera gibi, kolayca tanınan Sami isimlerinin Vizigot aristokrasisi ve kraliyet ailesi içinde yer alıyor olması özel olarak şaşırtıcı değildir. II. Dagobert babasının adı Bera olan bir Vizigot prensesiyle evlenmişti. Bera ismi II. Dagobert ve IV. Sigisbert'ten türeyen Vizigot-Merovenj Aile ağacında tekrar tekrar ortaya çıkmaktadır.

Roma Kilisesi'nin Dagobert'in oğlunun Aryancılığa geçtiğini duyurduğu söylenir[2] ve eğer böyle yaptısa bu çok da olağandışı bir şey olmazdı. Kilise ile Clovis arasındaki antlaşmaya rağmen, Merovenjler her zaman için Aryancılığa sempati duymuşlardı. Clovis'in torunlarından birisi olan Chilperic Aryan eğilimlerini saklamamıştı.

Ayrancılık, Museviliğe düşman olmadığı gibi, göz kamaştırıcı biçimde 7. yüzyılda yükselen İslam'a da düşman değildi. İsa konusundaki Aryan düşüncesi, Kur'an'dakiyle epeyce uyuşmaktaydı. Kur'an'da İsa'dan en az otuz beş kez, aralarında 'Tanrı'nın Habercisi' ve 'Mesih'in de yer aldığı etkileyici bir dizi adlarla bahsedilir. Ancak hiçbir yerde fani bir peygamberden, Muhammet'in bir müjdecisinden ve yüce Tanrı'nın sade bir sözcüsünden öte bir şey olarak gö-

rülmez. Basilides ve Mani gibi Kur'an da İsa'nın çarmıhta ölmediğini savunur, 'onu ne öldürdüler ne de çarmıha gerdiler ama öyle yaptıklarını zannettiler[3].' Kur'an bu muğlak ifadeyi detaylandırmaz ama İslam tefsircileri detaylandırırlar. Çoğuna göre İsa'nın yerine, her zaman olmasa da genel olarak Sireneli Simon olduğu farz edilen başka birisi geçmiştir. Bazı Müslüman yazarları, önceden Nag Hammadi Yazmaları'ndan alıntılanan bapla uyuşan şekilde, İsa'nın bir duvar oyuğuna saklanarak yerine geçen kişinin Çarmıha Gerilmesi'ni seyrettiğinden söz ederler.

Musevilik ve Merovenjler

En güçlü zulmün karşısındayken bile sapkınlıkların çoğunun ve özellikle de Aryancılığın İsa'nın faniliği ve insanlığı üzerinde ısrar ettiği inat kaydetmeye değerdir. Fakat bunlardan hiçbirinin inatla bağlı bulunulan ilk elden bilginin öncüllerine ille de sahip olduğuna ilişkin bir belirti bulamadık. *Nag Hammadi Yazmaları*'ndan başka olası bir kan bağının farkında olduğunu gösteren hemen hiçbir kanıt yoktu. Elbette ki *Nag Hammadi Yazmaları*'na benzer bazı belgelerin, hatta belki soy ağaçları ve arşivlerin var olmuş olması olasıydı. Roma zulmünün katıksız nefreti böyle bir kanıttan korkma ve onun hiç gün ışığına çıkmamasını sağlama alma arzusunun göstergesi olabilirdi. Fakat eğer durum buysa, Roma bunda başarıya ulaşmış görünüyordu.

Öyleyse sapkınlıklar İsa'nın ailesiyle dünya sahnesinde dört yüzyıl kadar sonra beliren Merovenjler arasında bir bağlantıya dair hiçbir kesin doğrulama sunmuyordu. Böylesi bir doğrulama için başka yerlere, Merovenjlerin kendisine bakmak zorundaydık. İlk bakışta kanıtlar yetersiz görünüyordu. Örneğin, babalarından birisi denizler ötesinden gelen gizemli bir deniz yaratığı olan iki babalı Merovee'nin efsanevi doğumu üzerine daha önceden düşünmüştük ve bu tuhaf masalın bir hanedanlık birleşmesini ya da evlilik yoluyla bağlanmayı aynı zamanda hem yansıtıp hem de gizleme niyeti taşıdığını tahmin etmiştik. Fakat balık sembolizmi imalı olsa da hiç de şüpheleri ortadan kaldırır nite-

likte değildi. Benzer biçimde Clovis ile Roma Kilisesi arasındaki sonraki antlaşma senaryomuzun bakış açısına göre çok daha fazla anlam taşıyordu; fakat antlaşmanın kendisi somut bir kanıt oluşturmuyordu. Merovenj kraliyet kanı mukaddes, mucizevî ve ilahî bir nitelikle methedilirken, bu kanın aslında İsa'nınki olduğu açıkça belirtilmiyordu.

Bu türden kesin ya da şüpheleri giderici hiçbir ifade bulunmadığından, dikkatli biçimde ilerlemek zorundaydık. İkinci derecedeki kanıt parçalarını değerlendirmek ve bu parçaları tutarlı bir resim halinde bir araya getirmeye çalışmak zorundaydık. Öncelikle Merovenjler üzerinde benzersiz Musevi etkiler olup olmadığını saptamak zorundaydık.

Merovenj kralları Elbette ki antisemitist görünmüyorlardı. Aksine topraklarındaki Yahudilere karşı yalnızca müsamahakar olmakla kalmayıp büsbütün sempatik yaklaşmaktaydılar ve bu durum Roma Kilisesi'nin gayretli karşı çıkmalarına rağmen gerçekleşiyordu. Karşılıklı evlilikler sıkça karşılaşılan bir durumdu. Özellikle güneydeki pek çok Yahudi geniş arazilere sahipti. Pek çoğunun Hıristiyan köle ve hizmetçileri vardı. Çoğu Merovenj efendileri için yargıçlık ve üst-düzey idarecilik görevlerinde bulunuyordu. Bir bütün olarak Musevîliğe karşı Merovenj tutum, Lutherci Reform öncesi batı tarihiyle benzerlik göstermiyordu.

Merovenjler edindikleri mucizevî gücü büyük ölçüde, kesmeleri yasak olan saçlarına borçlu olduklarına inanıyorlardı. Bu mesele konusundaki tutumları, Eski Ahit'teki Samson'un üyesi olduğu Nazareneler'inkine benzerdi. İsa'nın da bir Nazerene olduğunu belirten pek çok kanıt vardır. Hem erken dönem Hıristiyan yazarlarına hem de çağdaş bilim insanlarına göre kardeşi Aziz James tartışılmaz biçimde böyleydi.

Merovenj Kraliyet Ailesi'nde ve onunla bağlantılı ailelerde, şaşırtıcı sayıda Musevi ismi bulunmaktaydı. 577'de, Kral II. Clotaire'nin kardeşlerinden birisinin adı Samson'du. Sonradan Miron 'le Levite' adında birisi Besalou Kontu ve Gerona Piskoposuydu. Roussillon kontlarından birisinin ismi Solomon'du* ve başka bir Solomon Brittany kralı olmuş-

Ç.N. Süleyman

tu. 'Eleazar' ve 'Lazarus'tan türeyen Elisachar adlı bir manastır başrahibi vardı. 'Merovee' isminin bile Orta doğu kökenli olduğu görülmektedir[4].

Merovenjler ile Vizigotlar arasındaki hanedanlık evlilikleri sayesinde Musevî isimleri göze çarpan biçimde artmıştır. Vizigot Soyluları ve Kraliyet Ailesi arasında böylesi isimler boy göstermeye başladı ve 'Vizigot' denilen ailelerin pek çoğunun aslında Musevî olması bile muhtemeldir. Vakanüvisler sıklıkla 'Goth' ve 'Yahudi' sözcüklerini birbirinin yerine kullandıklarından bu olasılık daha da büyük güven kazanır. Fransa'nın güneyi ve İspanyol sınırları, Merovenj ve Carolingian zamanlarında Septimania olarak bilinen bölge, fazlasıyla büyük bir Yahudi nüfusu barındırmaktaydı. Bu bölge aynı zamanda 'Gothie' ya da 'Gothia' olarak da bilinir ve burasının Yahudi sakinlerine çoğunlukla, duruma göre kasıtlı bir biçimde yapılan bir hatayla 'Gothlar' denilir. Bu hatanın gücüyle Yahudiler, belki de özel aile isimleri dışında bu şekilde tanınamayacaklardı. Bu şekilde Dagobert'in kayınpederinin ismi Aramca'da 'oğul' anlamına gelen bir Sami ismi olması muhtemel Bera'ydı. Bera'nın kız kardeşi de Levy adında bir ailenin üyesiyle evlenmişti[5].

İsimler ve saça yönelik gizemli tutumlar düşünüldüğünde Merovenjlerle Musevîlik arasında ille de bir bağlantı oluşturacak somut bir temel olması gerekmeyebilir. Fakat çok daha inandırıcı bir kanıt parçası daha bulunmaktaydı. Merovenjler, Töten kabile yasasına bağlı olan bir Töten kabilesi olan Franklar'ın kraliyet hanedanıydı. 5. yüzyılın sonlarında bu kanun bir Roma çerçevesine göre düzenlenerek Salik Yasası olarak ifadelendirildi. Ancak Salik Yasası'nın kökenleri sonuç olarak Töten kabile yasasına dayanmaktaydı ve Batı Avrupa'da Roma Hıristiyanlığı'nın yükselişinden önceki tarihlerden kalmaydı. Sonraki yüzyıllarda Roma tarafından yayılan kilise yasasına muhalefetini sürdürdü. Ortaçağ boyunca Kutsal Roma İmparatorluğu'nun dindışı resmi kanunuydu. Alman köylüleri ve asilzadelerini kapsayan Luther Reformu'nda Kilise'ye karşı yakınmalarda, Kilise geleneksel Salik yasasını görmezden geldi.

Salik Yasası'nın bilim insanlarını ve yorumcuları durmadan şaşırtan ve sürekli olarak yasal tartışma kaynağı olan tek bir bölüm (Madde 45, 'De Migrantibus') vardır. Bu gezginlerin ikamet kurabilecekleri ve vatandaşlık kazanabilecekleri koşullarla ilgili şartları ve maddeleri içeren karışık bir bölümdü. Bunu tuhaf kılan şey Töten kökenli olmamasıdır ve yazarlar bunun Salik Kuralı'na ilave edilmesini açıklamak için garip hipotezler kurgulamak durumunda kalmışlardır. Ancak yakın zamanlarda Salik Kuralı'nın bu bölümünün doğrudan Musevi Yasası'ndan alındığı keşfedilmiştir[6]. Daha da özel olarak belirtmek gerekirse, izleri Talmud'taki bir bölümde bulunabilir. Böylece Salik Yasası'nın en azından kısmen Musevi Yasası'ndan geldiği söylenebilir. Bu da Salik Yasası düzenlenirken yardımcı olan Merovenjlerin Musevî yasası konusunda derinleşmiş olmakla kalmayıp aynı zamanda Musevî metinlerine erişebildiklerini de göstermektedir.

Septimania'daki Prenslik

Böylesi parçalar kışkırtıcıydı, fakat İsa'dan gelen bir kan bağının Fransa'nın güneyinde var olduğu, bu sülalenin de Merovenjlerle evlilik ilişkisi kurduğu ve bu nedenle de Merovenjlerin kısmen Musevî olduğu yönündeki hipotezimize yalnızca zayıf destekler sunmaktaydı. Ancak Merovenj devri, hipotezimize yönelik kesin kanıtlar sunmamasına rağmen, bundan hemen sonraki devir sunuyordu. 'Önceki olayları da kapsayan' bu kanıt sayesinde hipotezimiz birden elle tutulur bir hal aldı.

Merovenj Soyu'nun Carolingianlar tarafından tahtından indirildikten sonra hayatta kalmış olma olasılığını önceden araştırmıştık. Bu süreçte yüz elli yıl boyunca Fransa'nın güneyinde var olduğu bilinen, en ünlü hükümdarı Guillem de Gellone olan özerk bir prenslikle karşılaşmıştık. Guillem çağının en hayranlık duyulan kahramanlarından birisiydi. Aynı zamanda Wolfram von Eschenbach'ın *Willehalm*'ındaki başkahramandı ve Kase Ailesi'yle bağlantılı olduğu söyleniyordu. En şaşırtıcı ve heyecan verici kanıtlardan bazılarını Guillem ve geçmişinde bulduk.

Gücünün doruğundayken Guillem de Gellone'un toprakları kuzeydoğu İspanya, Pireneler ve Septimania olarak bilinen güney Fransa böylesini kapsıyordu. Bu bölgede uzun süreden beri büyük bir Yahudi nüfusu barınmaktaydı. 6. ve 7. yüzyıllarda bu nüfus Aryan Hıristiyanlığı'nı benimseyen Vizigot üstleriyle fazlasıyla samimî ilişkiler kurdu, öyle ki aslında karşılıklı evlilikler yaygındı ve 'Goth' ve 'Yahudi' sözcükleri sıklıkla birbirinin yerine kullanılmaktaydı.

Ancak 711'de, Septimania ve kuzeydoğu İspanya'daki Yahudilerin durumu ne yazık ki kötüleşmeye başladı. O sıralarda II. Dagobert suikasta kurban giderken soyu Rennes-le-Chateau'yu ve çevresindeki bölgeyi kapsayan Razes'de saklanmak zorunda kaldı. Merovenj Sülalesi'nin kardeş kolları sözde halen kuzeydeki tahtı elinde bulunduruyorsa da tek gerçek güç Roma'nın onayı ve desteğiyle kendi hanedanlıklarını kurmak üzere olan Carolingian gaspçıların, Saray'ın Valileri denilenlerin elindeydi. O sıralarda Vizigotlar da Roma Hıristiyanlığı'na geçtiler ve topraklarındaki Yahudilere zulmetmeye başladılar. Bu nedenle, Vizigot İspanya 711'de Mağripliler tarafından istila edilirken, Yahudiler istilacıları hevesle karşıladılar.

Müslüman yönetimi altında İspanya Yahudileri iyiye giden bir varlık gösterdiler. Mağripliler onlara merhamet göstererek çoğunlukla onlara Cordoba, Granada ve Toledo gibi ele geçirilen kentlerin idarî sorumluğunu verdiler. Yahudi ticareti ve alışverişi yüreklendirildi ve yeni bir refaha kavuştu. Musevî düşüncesi, İslam'la birlikte, yan yana varlığını korudu ve ikisi birbirini besledi. Aralarında İspanya'nın Mağrip başkenti Cordoba'nın da bulunduğu pek çok şehir nüfusu itibarîyle ağırlıklı olarak Yahudi'ydi.

8.yy'ın başında Magripler Pireneler'den geçip Septimania'ya geldiler ve 720'den 759'a kadar, Dagobert'in torunu ve torununun oğlu Razes'de gizli saklı varlığını korurken, Septimania Müslümanların elindeydi. Septimania, Narbonne'daki kendi başkentiyle ve Cordoba'ya karşı yalnızca sözde bir bağlılık borcu olan özerk bir Mağrip prensliği oldu. Septimania Mağripler'i, Narbonne'dan kuzeye doğru baskı yapmaya başlayarak Frank bölgesinin derinlerindeki Lyons gibi kentleri zapt ettiler.

Mağriplilerin ilerleyişi Saray Valisi ve Charlemagne'ın dedesi Charles Martel tarafından denetim altına alındı. 738'de Charles Mağriplileri sonradan kuşatma altına aldığı Narbonne'a kadar geri çekilmeye zorladı. Ancak hem Mağripliler hem de Yahudiler tarafından savunulan Narbonne zapt edilemez olduğunu ispatladı ve Charles düş kırıklığını çevredeki kırsal alanı yakıp yıkarak gidermeye çalıştı.

752'de Charles'ın oğlu Pepin yerel aristokratlarla ittifaklar oluşturarak Septimania'yı bütünüyle denetimi altına aldı. Ancak Narbonne, Pepin'in güçlerince yedi yıllık kuşatmaya göğüs gererek direnmeye devam etti. Kent tam da konumunu en sağlamlaştıracağı bir dönemde Pepin için acı bir bela olmuştu. O ve ardılları, Merovenj tahtını gasp ettikleri suçlamaları karşısında fazlasıyla hassaslardı. Meşruiyet iddiası sağlayabilmek için Merovenj kraliyet kanından hayatta kalan ailelerle hanedanlık akrabalıklarını arttırdı. Konumunu daha da geçerli kılmak için taç giyme törenini, Kilise'nin kral yapma ayrıcalığını üstlendiği Kutsal Kitap'taki yağlanma adetine göre düzenledi. Fakat yağlanma adetinin başka bir yönü daha vardı. Bilim insanlarına göre yağlanma, Frank monarşisinin Eski Ahit'teki Musevî monarşisinin tam olarak devamı olmasa da benzeri olduğunu göstermeyi amaçlayan kasıtlı bir çabaydı. Bu kendi içinde fazlasıyla ilgi çekicidir. Pepin gibi bir gaspçı neden kendisini Kutsal Kitap'taki bir prototipin yardımıyla meşrulaştırmak isterdi ki? Eğer tahttan indirdiği Merovenj Hanedanı kendisini tam da aynı yöntemle meşrulaştırıyorsa.

Yine de Pepin iki sorunla karşı karşıya kalmıştı; Narbonne'un inatçı direnişi ve taht üzerindeki kendi meşru iddiasını Kutsal Kitap teamülüne göre kurma meselesi. Colombia Üniversitesi'nden Profesör Arthur Zuckerman'ın gösterdiği gibi, her iki sorunu da 759'da Narbonne'un Yahudi nüfusuyla yaptığı bir antlaşmayla çözdü. Bu antlaşmaya göre Pepin, Kutsal Kitap'taki ardıllık iddiasında Yahudilerin onayını almalıydı. Ayrıca Mağripler'e karşı da Yahudi yardımı aldı. Bunun karşılığında Septimania Yahudilerine, kendilerine ait bir prenslik ve bir krallık verdi[7].

759'da Narbonne'un Yahudi nüfusu anîden kentin Müslüman savunucularının karşı safına geçerek, onları katledip kalenin kapılarını kuşatmacı Franklara açtılar. Kısa süre sonra, Yahudiler, Pepin'i kendi sözde efendileri olarak tanıyıp meşru bir Kutsal Kitap ardıllığı iddiasını geçerli saydılar. Bu arada Pepin, pazarlığın kendi payına düşen kısmını yerine getirdi. 768'de Septimania'da, sözde Pepin'e bağlı ancak esasen bağımsız olan bir Yahudi prensliği kuruldu. Yahudilerin kralı olarak resmen bir hükümdar başa geçti. Masallardaki ismi Aymery'dir. Ancak mevcut kayıtlara göre Frank soylularının payelerini alarak Theodoric veya Thierry ismini aldığı anlaşılmaktadır. Theodoric veya Thierry Guillem de Gellone'un babasıydı. Hem Pepin hem de Bağdat halifesi tarafından 'Davut'un kraliyet ailesinin evladı' olarak tanınmaktaydı[8].

Önceden keşfettiğimiz kadarıyla çağdaş bilginler Theodoric'in kökenleri ve geçmişi konusunda kararsızdılar. Araştırmacıların çoğuna göre Merovenj Soyu'ndandı[9]. Arthur Zuckerman'a göre, Babil Esareti'nden beri Babil'de yaşayan Yahudilerin soyundan gelen Bağdat yerlisi bir 'sürgün' olduğu söyleniyordu. Ancak aynı zamanda Bağdat'tan gelen 'sürgün'ün Theodoric olmaması da olasıdır. Bağdat'tan gelen 'sürgün'ün Theodoric'i kutsamış olması ve sonraki kayıtların bu ikisini karıştırmış olması da olasıdır. Profesör Zuckerman tuhaf bir iddiada bulunarak 'batılı sürgünler'in doğudakilerden daha 'safkan' olduğundan söz etmektedir[10].

Eğer Merovenjler değilse 'batıdaki sürgünler' kimlerdi? Eğer Merovenjler aslında kısmen Musevî değilseler Merovenj Soyu'ndan gelen bir kişi, neden Yahudilerin kralı, bir Yahudi prensliğinin hükümdarı ve 'Davut'un kraliyet ailesinin evladı' olarak benimseniyordu? Kilise'nin Dagobert'in katledilmesinde kurduğu tezgahtan ve Clovis'le imzaladıkları antlaşmaya ihanetinden sonra varlıklarını koruyan Merovenjler, Roma'ya tüm bağlılıklarını inkar etmiş ve önceki inançlarına geri dönmüş olabilirlerdi. Bu inançla olan bağları, Dagobert'in kesin olarak bir Sami ismi olan Bera adını taşıyan görünüşte bir 'Vizigot' prensinin kızıyla evlenerek güçlenmiş olabilirdi.

Theodoric veya Thierry, Pepin'in kız kardeşi ve Charlemagne'ın halası olan Alda ile tez elden bir evlilik yaparak hem kendi hem de Pepin'in konumunu daha da güçlendirdi. Sonraki yıllarda Yahudi Septimania krallığı varlığını refah içinde sürdürdü. Carolingian hükümdarlarının mülkiyetindeki zengin araziler onlara bağışlandı. Hatta Papa III. Stephen ve ardıllarının güçlü karşı çıkışlarına rağmen, oldukça geniş Kilise toprakları da onlara bağışlandı.

Theodoric'in oğlu, Septimania Yahudilerinin kralı, unvanları arasında Barselona, Toulouse, Auvergne ve Razes Kontu da bulunan Guillem de Gellone'du. Babası gibi Guillem de yalnızca Merovenj olmakla kalmayıp aynı zamanda Yahudi kraliyet kanındandı. Davut'un ailesinden gelen kraliyet kanı Carolingianlar, halife ve isteksizce de olsa Papa tarafından da tanınmaktaydı.

Sonradan bunu gizleme çabalarına karşın, çağdaş bilim ve araştırmalar, Guillem'in Musevîliği'nin tartışmasız bir gerçek olduğunu kanıtlamıştır. Hatta Guillaume, Orange Prensi olarak boy gösterdiği masallarda bile hem İbranîce hem de Arapça konuşabilmektedir. Kalkanındaki arma bile Doğudaki 'sürgünler'in, Davut'un ailesinin ve sonradan da İsa'nın ait olduğu kabilenin arması olan Yahuda Aslanı'dır. Takma ismi 'Çengel Burun'du. Savaşın ortasındayken bile, Şabat ve Musevî Sukot (Çardaklar) Bayramı'na riayet etmek için büyük bir çaba harcardı. Arthur Zuckerman'ın belirttiği gibi:

> Kuşatmanın ve Barselona'nın düşüşünün orijinal raporunu yazan vakanüvis olayları Yahudi takvimine göre kaydetmiştir... Seferin komutanı, Narbonne ve Toulouse Dükü William, faaliyetleri Yahudi tatil gününe ve kutsal günlere kesin biçimde uyarak yönetmiştir. Bütün bunlarda Kral Louis'den tam bir anlayış ve işbirliği görmüştür[11].

Guillem de Gellone halkın zihni ve geleneğinde Roland ve Olivier gibi efsanevî şahsiyetlerle birlikte anılan özgün bir tarihsel kahraman, 'Charlemagne'ın emsallerinden

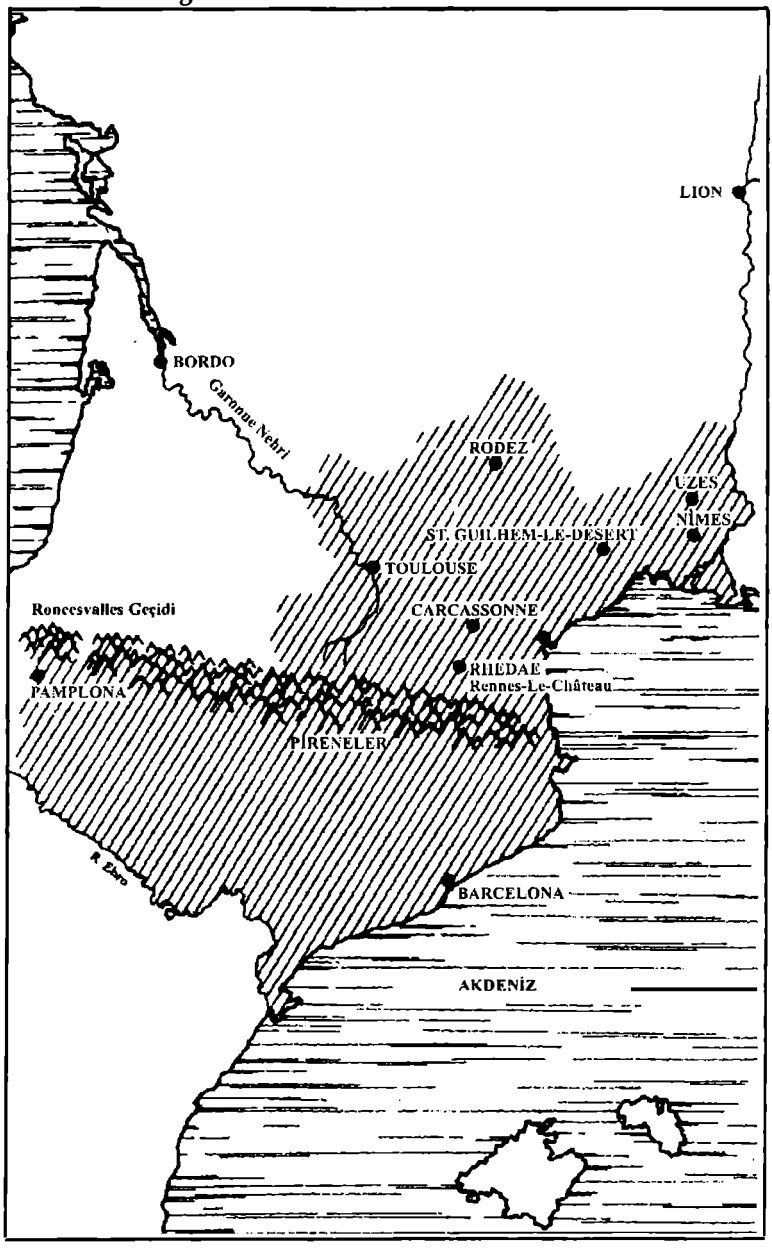
birisi oldu. Charlemagne'ın oğlu Louis'nin imparatorluk töreni sırasında başına tacı takan kişi Guillem'di. Louis'nin şunu söylediği bildirilmiştir, 'Lord William... beni yükselten sizin soyunuzdur[12].' Sonraki tarihçilere göre hitap edilen kişinin soyu tam olarak karanlıkta kalmış olduğundan bu olağandışı bir açıklamadır.

Guillem aynı zamanda bir savaşçının da ötesindeydi. 792'den kısa süre önce Gellone da bir akademi kurarak bilginler getirtti ve tanınmış bir kütüphane oluşturdu ve kısa zaman sonra Gellone, Musevî çalışmalarının itibar gören bir merkezi oldu. Wolfram'a göre Provenceli Kyot'a Kutsal Kase'nin sırrını veren İbranî bilgini 'putperest' Flegetanis'in geldiği akademi de böylesi bir akademi olabilir.

806'da Guillem faal yaşamdan çekilerek kendisini akademisine verdi. 812 civarında burada öldü ve sonradan akademisi şimdi Saint-Guilhelm-le-Desert olarak bilinen ünlü bir manastıra dönüştürüldü[13]. Ancak Guillem'in ölümünden önce bile, Gellone, fazlasıyla anlamlı biçimde Musevî akademisiyle eşzamanlı gelişen Avrupa'daki Magdalena kültünün[14] bilinen ilk merkezlerinden birisi oldu.

İsa, Yahuda Kabilesi ve Davut'un kraliyet ailesindendi. Magdalena'nın Kase'yi, Sangraal ya da 'kraliyet kanı'nı Fransa'ya taşıdığı söyleniyordu. 8.yy'da Fransa'nın güneyinde Yahudilerin kralı olarak tanınan Yahuda Kabilesi'nin ve Davut'un kraliyet ailesinin bir hükümdarı bulunuyordu. Ancak yalnızca adetleri yerine getiren bir Yahudi değildi. Aynı zamanda bir Merovenjdi. Wolfram von Eschenbach'ın şiirinde, o ve ailesi Kutsal Kase ile ilişkilendiriliyordu.

Yahudi Prensliği

Davut'un Tohumu

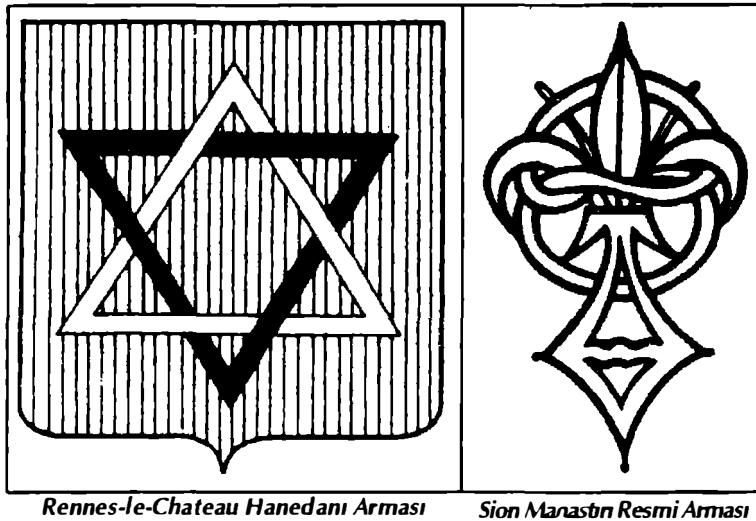
Sonraki yüzyıllarda kayıtlardan Septimania Yahudi Krallığı'nın tüm izlerini silmek için gayretli çabalar harcandığı görülmektedir. 'Gothlar' ve 'Yahudiler'in sıklıkla karıştırılması bu sansürün belirtisi gibidir. Fakat sansür bütünüyle başarılı olmayı sağlıyamıyordu. 1143'te Clunyli Aziz Peter, Fransa kralı VII. Louis'ye hitap ederken, üzerlerine bir kral getirme talebinde olan Narbonne Yahudilerini kınamaktaydı. 1144'te Theobald adında bir Cambridge keşişi, 'İspanya'da ikamet eden [ve] hep birlikte kraliyet tohumlarının oturduğu Narbonne'da toplanan Yahudilerin baş Prensleri ve Hahamları'ndan' söz ediyordu[15]. 1165-6'da, ünlü bir seyyah ve vakanüvis olan Tudelalı Benjamin Narbonne'da 'aile ağacında belirtildiği gibi Davut'un ailesinden gelen birisinin... başlarında bulunduğu, bilgeler, kodamanlar ve prensler' olduğunu bildiriyordu[16].

Fakat Davut'un Narbonne'da ikamet eden torunları, başka yerlerdeki diğer bazı torunlarından daha az öneme sahipti. Aile ağaçları kollara ayrılıyor, yayılıyor, tekrar bölünüyor ve gerçek ormanlar üretiyordu. Eğer Theodric ve Guillem de Gellone'un bazı torunları Narbonne'da kaldılarsa, arada geçen dört asır boyunca en görkemli toprakları elde eden başkaları da olmalıydı. 12.yy'da bu topraklar arasında Hıristiyan alemindekilerin en ünlüleri olan Lorraine ve Kudüs Frank Krallığı da bulunmaktaydı.

9.yy'da, Guillem de Gellone'un soyu Aquitaine'in ilk düklerini çıkardı. Ayrıca Britanny dukalık ailesiyle de birleşti. 10.yy'da, 'Uzun Burun' lakaplı ve hem Dagobert hem de Guillem de Gellone'un soyundan gelen Hugues de Plantard, Boulogne'un ilk Kontu, Eustache'ın da babasıydı. Eustache'ın torunu Lorraine Dükü ve Kudüs fatihi Godfroi de Bouillon'du. Godfroi'dan da 'Sion kayası' üzerine kurulması sayesinde Fransa, İngiltere ve Almanya'dakilere eşit bir hanedan ve 'kraliyet geleneği' çıktı. Eğer Merovenjler gerçekten de İsa'dan gelmekteyseler, Merovenj kraliyet kanının torunu Godfroi Kudüs'ü fethederken meşru mirasını yeniden elde ediyordu.

Godfroi ve sonraki Lorraine Ailesi, elbette ki sözde Katolik'ti. Artık Hıristiyanlaşmış bir dünyada yaşadıklarından böyle olmak zorundaydılar. Fakat kökenlerinin en azından bazı çevrelerce bilindiği anlaşılmaktadır. 16.yy'da, Guise Dükü Henri de Lorraine'in Champagne'daki Joinville Kasabası'na girerken coşkulu bir kalabalık tarafından karşılandığı bildirilmektedir. Bunlar arasında bazı kişilerin şu sloganı attıkları kaydedilmiştir: 'Hosannah filio David' (Davut'un Oğlu'na şükürler olsun).

Bu olayın Lorriane'in çağdaş bir tarihini 1966 basımı bir eserde yeniden belirtiliyor olması belki de anlamsız değildir. Bu eser günümüzde Lorraine Dükü ve Kudüs Kralı unvanlarını taşımakta olan Otto von Habsburg tarafından yazılmış özel bir ön söz içermektedir[17].

Rennes-le-Chateau Hanedanı Arması *Sion Manastırı Resmi Arması*

15

SONUÇ VE GELECEĞİN HABERCİLERİ

> Fakat örneğin Mesih'in ölüp dirildiği ifadesi gerçek değil sembolik anlamda anlaşılacak olursa, bilgiyle çelişmeyen ve bu ifadenin anlamını zayıflatmayan çeşitli yorumlara açık olacaktır. Bunu sembolik biçimde anlamanın, Hıristiyanlığın ölümsüzlük umudunu geçersiz kılacağı itirazı geçerlidir; çünkü insanoğlu, Hıristiyanlığın gelmesinden çok önce, ölümden sonra yaşama inanıyordu ve bu nedenle Paskalya olayının bir ölümsüzlük garantisi olmasına gerek yoktu. Fazlasıyla gerçekmiş gibi ve Kilise'nin öğrettiği şekilde anlaşılan bir mitolojinin bütünüyle inkar edilmesinin ortaya çıkaracağı tehlike, günümüzde her şeyden daha büyüktür. Hıristiyan mitolojisinin silinip atılması yerine, bir kez olsun sembolik olarak anlaşılmasının zamanı değil mi?
>
> Carl Jung, 'Keşfedilmemiş Benlik', *Toplu Eserler*, Cilt on (1956) s. 266

Başlangıçta kaçınılmaz olarak yönlendiğimiz sonuç dışında hiçbir şeyi ispatlamaya ya da çürütmeye niyetli değil-

dik. Elbette ki Hıristiyanlığın en temel bazı prensiplerine meydan okuma gibi bir niyetle yola çıkmamıştık. Aksine, özel bir gizemi araştırmakla işe başladık. Kafa karıştırıcı bazı sorulara yanıtlar, bazı tarihsel muammalara açıklamalar arıyorduk. Bu süreçte, başlangıçta az çok hesap ettiğimizden çok daha büyük bir şey, sendelememize neden olmuştu. Ürkütücü, tartışma yaratıcı ve görünüşte mantık dışı bir sonuca doğru yönelmiştik.

Bu sonuç bizleri, dikkatimizi İsa'nın yaşamı ve ona dayanan dinin kökenlerine çevirmek zorunda bıraktı. Bunu yaptığımız zaman, yine de Hıristiyanlığa meydan okumaya çalışmıyorduk. Basit biçimde yargımızın savunulabilir olup olmadığını bulmaya çalışıyorduk. Kutsal Kitap malzemelerinin ayrıntılı biçimde gözden geçirilmesi, bizi bunun doğruluğuna ikna etti. Aslında yargımız yalnızca savunulabilir değil, fazlasıyla muhtemeldi de.

Yargımızın doğruluğunu ispatlayamadık ve halen de ispatlayabilmiş değiliz. En azından bir yere kadar bir hipotez olarak varlığını koruyor. Fakat tutarlı bir anlam taşıyan makul bir hipotezdir. Çok şeyi açıklıyor. Şu ana kadar ilgilendiğimiz kadarıyla, kendilerini iki bin yıl önce batı bilincine yerleştiren ve sonraki yüzyıllarda kültürümüzü ve uygarlığımızı biçimlendiren, karşılaştığımız olaylar ve şahsiyetlerden daha mantıklı tarihsel bir anlatı oluşturuyor.

Ancak vardığımız sonucu ispatlayamasak da Sion Tarikatı'nın hem belgelerinden hem de temsilcilerinden bolca kanıt sağladık. Yazılı ipuçları ve bizimle yaptıkları şahsî konuşma temelinde, Sion'un bir şekilde ilerlettiğimiz hipoteze ilişkin 'tartışılmaz kanıt' anlamına gelen bir şeye sahip olduğuna inanmaya hazırız. Bu delilin ne olduğunu tam olarak bilmiyoruz. Ancak, adamakıllı bir tahmin yapabiliriz.

Eğer hipotezimiz doğruysa, İsa'nın karısı ve çocukları (on altı ya da on yedi yaşlarıyla, varsayılan ölümü arasında bir dizi çocuğa babalık yapmış olabilirdi) Kutsal Topraklar'dan kaçtıktan sonra Fransa'nın güneyinde bir sığınak bulmuş ve sülalelerini, oradaki Yahudi cemaati içinde korumuş olabilirler. 5.yy'da bu sülalenin Franklar'ın kraliyet soyuyla evlendiği, böylelikle Merovenj Hanedanı'nı ortaya çı-

kardığı anlaşılıyor. M.S. 496'da, Kilise bu hanedanlıkla bir antlaşma yaparak, tahminen kan bağının gerçek kimliğine dair tam bilgi sahibi olduğundan, kendisini Merovenj kan bağının sürdürülmesi sözüyle bağlamıştı. Bu durum, Clovis'e neden Kutsal Roma İmparatoru 'yeni Konstantin' statüsü teklif edildiğini ve neden kral yapılmadığını, yalnızca böyle tanındığını açıklayabilir.

Kilise, Dagobert suikastını tezgahlayıp, sonradan Merovenj sülalesine ihanet ettiğinde, kendisini ne kılıf uydurulabilecek ne de silinebilecek bir suçlu haline sokmuş oldu. Tek yol bunu gizlemekti. Gizlenmek zorundaydı; çünkü Merovenjler'in gerçek kimliğinin açığa çıkması düşmanlarına karşı Roma'nın konumunu hiç de güçlendirmiş olmazdı.

Tüm yok etme çabalarına karşın İsa'nın Sülalesi ya da bir anlamda Merovenj Sülalesi varlığını korudu. Tahtı gasp etmeleri nedeniyle kendilerini açıkça Roma'dan daha suçlu hisseden ve kendilerini Merovenj Prensleri'yle hanedanlık evlilikleri yaparak meşrulaştırmaya çalışan Carolingianlar tarafından kısmen varlıklarını korudular. Fakat varlıklarını daha anlamlı biçimde, torunları arasında Septimania Yahudi Krallığı'nın Hükümdarı Guillem de Gellone ve sonradan Godfroi de Bouillon bulunan Dagobert'in oğlu Sigisbert sayesinde korudular. 1099'da Godfroi'nın Kudüs'ü ele geçirmesiyle, İsa'nın Sülalesi, Eski Ahit zamanlarında kendisine verilen mirası, meşru mirasını geri kazanmış oluyordu.

Haçlı Seferleri zamanı sırasında Godfroi'nın gerçek soy ağacının, Roma'nın olmasını istediği kadar gizli kalmış olması şüphelidir. Kilise'nin hegemonyası düşünüldüğünde, elbette ki alenen açıklanmış olamazdı. Fakat söylentiler, geleneksel anlatılar ve efsanelerin yaygın olması olasıdır ve bunların, örneğin Godfroi'nın söylencesel atası Lohengrin ve doğal olarak Kutsal Kase Masalları gibi öykülerde, en belirgin ifadesini bulduğu görülmektedir.

Eğer hipotezimiz doğruysa, Kutsal Kase aynı anda en azından iki şey birden olabilir. Bir yandan İsa'nın sülalesi ve torunları, 'Sang Raal', Sion Tarikatı'nı yaratıp koruyucu olarak atadığı Tapınak Şövalyeleri'nin 'Hakikî' ya da 'Kraliyet' kanı olabilirdi. Aynı zamanda Kutsal Kase tam da söz-

cükteki gibi İsa'nın kanını taşıyan ve içeren kap ya da çanak olabilirdi. Başka türlü söyleyecek olursak Magdalena'nın rahmi ve bunu genişletirsek Magdalena'nın kendisi olabilirdi. Orta çağ'da yayılan Magdalena kültü buradan çıktı ve Bakire tapıncıyla karıştı. Örneğin Erken Dönem Hıristiyanlıktaki pek çok ünlü 'Kara Bakireler' ya da 'Kara Meryem Analar'ın Bakire değil Magdalena türbesi olduğu ve bir anne ile çocuğu betimlediği kanıtlanabilir. Ayrıca taştan görkemli rahîm kopyaları 'Notre Dame'a adanmış olan gotik katedraller de *Le Serpent Rouge*'un belirttiğine göre annesinden çok İsa'nın karısının türbeleridir.

Öyleyse Kutsal Kase hem İsa'nın Sülalesi'ni hem de rahminden sülalenin çıktığı Magdalena'yı sembolize etmektedir. Fakat başka bir anlama da gelebilir. M.S. 70'de, Yahudiye'deki büyük isyan sırasında, Titus'un komutasında Roma lejyonları Kudüs Tapınağı'nı yağmaladılar. Tapınağın yağmalanan hazinesinin sonradan Pireneler'e götürüldüğü söylenmektedir ve Bay Plantard bizimle yaptığı sohbette bu hazinenin bugün Sion Tarikatı'nın elinde bulunduğunu belirtmişti. Fakat Kudüs Tapınağı'nda Titus'un birliklerinin yağmaladığı hazineden daha fazlası bulunmuş olabilir. Bu anlamda aslında tapınağın gerçekten de İsrail'in hanedanlık soyuyla ilgili resmi kayıtlara, yani doğum belgelerine, evlilik sözleşmelerine ve o dönemlerdeki hanedanlık veya aristokrat ailelere ilişkin diğer her türden veriye ev sahipliği yapıyor olması olasıdır. İsa eğer gerçekten de 'Yahudilerin Kralı'ysa, tapınakta onunla ilgili bolca bilgi bulunması neredeyse kesindir. Dört Müjde'de bahsedilen geçici mezarından çıkarıldıktan sonra, onun naaşı ya da en azından mezarı orada bulunuyor olabilirdi.

Titus'un, M.S. 70'te tapınağı yağmaladıktan sonra İsa ile ilgili herhangi bir şey bulunduğuna dair hiçbir belirti yoktur. Bu türden bir malzeme varsa bile, elbette ki yok edilmiş olabilirdi. Öte yandan saklanmış da olabilir ve Titus'un yalnızca ganimetle ilgilenen askerleri bunu aramakla uğraşmamış olabilirler. O zaman tapınakta bulunan herhangi bir rahip için, ortada tek bir eylem tarzı vardır. Üzerine gelen bir alay askeri görünce onlara altını, mücevherleri,

bulmayı umdukları maddî hazineyi bırakmış olabilir. Belki de tapınağın altına, daha büyük öneme sahip eşyaları, İsrail'in meşru kralı, kabul edilmiş Mesih ve hanedanlık ailesiyle ilgili eşyaları saklamış olabilir.

1100'de, İsa'nın torunları Avrupa'da ve Godfroi de Bouillon sayesinde Filiştin'de de ön plana yükselmiş olabilirler. Kendi soy ağaçlarını ve atalarını biliyor olabilirler. Fakat kimliklerini geniş anlamda dünyaya kanıtlayamamış olabilirler ve böylesi bir kanıtlama, sonraki tasarıları için gerekli görülmüş olabilir. Eğer tapınağın etrafında böylesi bir kanıtın var olduğu, hatta varlığının olası olduğu bile biliniyorsa, bunu bulmak için hiçbir çabadan kaçınılmazdı. Bu durum, gizlilik örtüsü içinde, tapınağın altında, Süleyman'ın Ahırları denilen yerde kazılar yapan Tapınak Şövalyeleri'nin rolünü açıklayabilirdi. İncelediğimiz kanıt temelinde, Tapınak Şövalyeleri'nin aslında Kutsal Topraklar'a kesin olarak bir şey bulma ya da elde etme amacıyla yollandıklarına dair çok az şüphe bulunuyordu. İncelediğimiz kanıt temelinde, görevlerinde başarılı oldukları anlaşılıyordu. Bulmak için gönderildikleri şeyi buldukları ve bunu Avrupa'ya geri getirdikleri anlaşılıyordu. Bunun ne olduğu gizemini korumaktadır. Fakat Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın dördüncü Büyük Üstadı Bertrand de Blanchefort'un desteğiyle, bir kıta Alman madencinin getirtilerek, sıkı güvenlik içinde bir saklama yeri kazıp inşa etmek üzere Rennes-le-Chateau kırsalında saklandığı konusunda pek fazla şüphe bulunmamaktadır. Orada ne saklandığı konusunda spekülasyondan başka şey yapılamaz. İsa'nın mumyalanmış cesedi olabilir. İsa'nın evlilik sözleşmesi veya çocuklarının doğum belgesine eş değer bir şey olabilir. Bütün bu eşyalar veya bazıları Kutsal Kase olarak adlandırılıyor olabilir. Bu eşyaların tümü veya bir kısmı rastlantı sonucu ya da tasarlanarak Cathar sapkınların eline geçmiş ve gizemli Montsegur hazinesinin bir kısmını oluşturmuş olabilir.

Godfroi ve Baudouin de Bouillon'dan gelen, 'Sion Kayalığı üzerinde kurulmuş' olduğundan Avrupa'daki önde gelen hanedanlıklara eş değer statüde bir 'kraliyet geleneği'nin var olduğu söylenmektedir. Eğer Yeni Ahit'in ve son-

radan da Farmasonluğun savunduğu gibi 'Sion Kayalığı' İsa ile eş anlamlıysa, bu iddia bir anda anlam kazanmaktadır. Aslında bu en azından bir alt ifadedir.

Kudüs tahtına bir kez yerleştikten sonra, Merovenj Hanedanı gerçek atalarına ilişkin imaları onaylar, hatta cesaretlendirebilirdi. Bu durum Kase Masalları'nın tam da nerede ve hangi zamanda ortaya çıktıklarını ve neden öylesine belirgin biçimde Tapınak Şövalyeleri ile bağlantılı olduklarını açıklayabilir. Zamanla, Filistin'deki konumu pekiştikçe, Godfroi ve Baudouin'den gelen 'kraliyet geleneği' muhtemelen köklerini açığa vurabilecekti. Böylece Kudüs Kralı, Avrupa'daki tüm hükümdarlar üzerinde üstünlük sağlamış ve Kudüs Piskoposu, papanın yerine geçmiş olabilirdi. Roma'yı yerinden ederek Kudüs, Hıristiyan aleminin ve hatta bundan da fazlasının gerçek başkenti olabilirdi. Eğer İsa, fani bir peygamber, bir rahip-kral ve Davut'un soyundan meşru bir hükümdar olarak kabul edilseydi, hem Müslümanlar hem de Yahudiler için kabul edilebilir olabilirdi. Kudüs Kralı'nın soyundan gelen torunlar, Tapınak Şövalyeleri politikasının temel inançlarından birisini, Hıristiyanlığın Musevîlik ve İslam'la uzlaşmasını gerçekleştirecek bir konumda olabilirdi.

Kuşkusuz tarihsel koşulları meselelerin bu noktaya ulaşmasına izin vermedi. Kudüs'teki Frank Krallığı hiçbir zaman konumunu güçlendiremedi. Her taraftan Müslüman ordularının kuşatması altında, kendi hükümeti ve idaresindeki düzensizlikler içinde bulunduğundan, varlığını korumak için gerekli güç ve iç güvenliğe hiç erişemeyip Avrupa ve Roma Kilisesi'ndeki krallıklar üzerinde üstünlük sağlamaya yetecek düzeyde hak iddia edemedi. Gösterişli plan başarısızlığa uğradı ve 1291'de Kutsal Topraklar'ın kaybedilmesiyle bütünüyle suya düştü. Merovenjler bir kez daha taçsız kalmışlardı. Tapınak Şövalyeleri yalnızca gereksiz değil aynı zamanda gözden çıkarılabilir olmuşlardı.

Sonraki yüzyıllarda, Sion Tarikatı tarafından yardım edilen veya yönlendirilen ve korunan Merovenjler, miraslarını geri almak için tekrar tekrar girişimlerde bulundular, fakat bu girişimler Avrupa'yla sınırlıydı. Esasen ayrı olduğu

halde, aralarında bağlantı olan en az üç girişimde bulundukları anlaşılmaktadır. Bunlardan birisi Hermetik ve Batıni düşüncede, Biraderlik Manifestoları ve benzeri yazmalarda, Farmasonluğun bazı törelerinde ve elbette ki Arkadya ve yeraltı akımı sembollerinde ifadesini bulan, Roma'nın ruhanî hegemonyasını yıpratmayı tasarlayan gizli bir geleneğin, psikolojik bir atmosferin yaratılmasıdır. İkinci program Guise ve Lorraine Aileleri tarafından 16.yy'da ve Fronde mimarları tarafından on 7.yy'da uygulanan tekniklerdir; siyasî dalavere, entrika ve eğer olanaklıysa iktidarın alenen ele geçirilmesidir. Merovenjler'in miraslarını geri almak için üzerinde çalıştıkları bir üçüncü program da hanedanlık evlilikleridir.

İlk bakışta böylesi Bizans taktikleri gereksiz görünebilirdi. Eğer gerçekten İsa'dan geliyorlarsa, Merovenjlerin üstünlüklerini kurmalarının önünde hiçbir engel bulunmamalıydı. Tek yapmaları gereken şey, gerçek kimliklerini açığa vurup bunun doğruluğunu kanıtlamaları ve dünyanın onları kabul etmesiydi. Ancak aslında işler göründüğü kadar kolay değildi. İsa, Romalılar tarafından tanınmamıştı. Bunu yapmak için uygun ortam bulunduğundaysa, Kilise Dagobert cinayetinden ve Dagobert'in soyunun tahttan indirilmesinden pişmanlık duyar durumda değildi. Soy ağaçlarının vakitsizce açığa vurulması Merovenjlerin başarısı için bir garanti oluşturmazdı. Tersine, hizip kavgalarına neden olup bir inanç krizini hızlandırarak, hem Kilise'yi hem de diğer din dışı hükümdarları karşı yönde kışkırtması nedeniyle bekleneni vermeyebilirdi. Eğer iktidar mevkilerine adamakıllı yerleşmezlerse, Merovenjler böylesi yansımalara göğüs geremezdi ve kimliklerinin gizliliği, yani ellerindeki kozları oyuna sürülüp sonsuza dek kaybedilebilirdi. Hem tarihin hem de siyasetin bu gerçekleri düşünüldüğünde bu koz, iktidara götüren bir basamak taşı olarak kullanılamazdı. Yalnızca iktidar ele geçtikten sonra, yani güçlü bir konumdayken kullanılabilirdi.

Bu nedenle eski konumlarını yeniden kazanmak için Merovenjler söz konusu devirde benimsenen yöntemlere, daha geleneksel yöntemlere başvurmak zorunda kalmışlar-

dı. Bu yöntemler en az dört defa başarıya yaklaşıp hayal kırıklığıyla sonuçlandı ve yanlış hesaplama, durumun zorlaması ya da bütünüyle beklenmedik bir şey yüzünden engellendi. Örneğin 16. yüzyılda Guise Ailesi neredeyse Fransız tahtını ele geçirmeyi başaracaktı. 17.yy'da Fronde XIV. Louis'yi tahttan uzaklaştırıp yerine Lorraine Ailesi'nin bir temsilcisini geçirmeyi neredeyse gerçekleştirmek üzereydi. 19.yy'ın sonlarında, Katolik Avrupa'yı, Avusturya, Fransa, İtalya ve İspanya'yı Habsburgların yönetimi altında birleştirecek olan bir tür Kutsal Birliği yeniden diriltme tasarıları kurulmuştu. Bu planlar, başlıca güçler arasında sabit bir ittifak değişikliğine neden olan ve sonuçta kıtadaki tüm hanedanlıkları deviren bir savaşı hızlandıran Almanya ile Rusya'nın düzensiz ve saldırgan davranışlarıyla engellendi.

Ancak Merovenj Soyu'nun hedeflerini gerçekleştirmeye en çok yaklaştığı zaman muhtemelen 18.yy'daydı. Habsburglarla yapılan evlilik sayesinde Lorraine Ailesi gerçekten de Avusturya'nın, Kutsal Roma İmparatorluğu'nun tahtını elde etmişti. François de Lorraine'in kızı Marie Antoinette de Fransa kraliçesi olarak yerini aldığında, Fransa tahtını ele geçirmeye sadece bir nesil kalmıştı. Eğer Fransız Devrimi müdahalede bulunmasaydı, Habsburg-Lorraine Ailesi, 1800'lerin başlarında tüm Avrupa'da egemenliğini kurma yolunda olabilirdi.

Fransız Devrimi'nin Merovenj umutlarına ve tutkularına yıkıcı bir darbe vurduğu açıktı. Tek bir mahvedici afet sonucunda, bir buçuk asırdır dikkatle hazırlanan ve uygulanan tasarılar bir anda paramparça olmuştu. Bunun ötesinde, 'Manastır Belgeleri'ndeki referanslardan, Devrim kargaşası sırasında Sion'un çok sayıda kıymetli kaydını ve muhtemelen diğer eşyalarını kaybettiği anlaşılmaktaydı. Bu durum, tarikatın Büyük Üstadlığı'nın, başka türlü elde edilemeyecek malzemelere ulaşma şansı olan Nodier benzeri kişilere, özellikle de Fransız kültürel şahsiyetlerine geçmesini açıklayabilirdi. Ayrıca Sauniere'in rolünü de açıklayabilirdi. Sauniere'ın selefi Antoine Bigou, Devrim'in hemen arifesinde şifreli parşömenleri saklamış ve muhtemelen yazmış, ardından da kısa süre sonra öleceği İspanya'ya kaçmıştı. Sion'un

bir süreliğine parşömenlerin tam olarak nerede olduğunu bilmemesi bu durumdan kaynaklanıyor olabilirdi. Fakat Rennes-le-Chateau Kilisesi'nde olduğu bilinse bile, Sion'un emrinde olan, utanç verici sorulardan kaçınan, sessizliğini koruyan ve tarikatın çıkarları ve faaliyetlerine karışmayan bir adam, o yörede bulunan sempatizan bir rahip olmaksızın geri alınamazdı. Bunun ötesinde eğer parşömenler başka bir şeyle, Rennes-le-Chateau yöresinde saklanan bir şeyle ilgiliyse böylesi bir adam kesinlikle gerekli olmalıydı.

Sauniere sırrını açığa vurmadan öldü. Kahyası Marie Denarnaud da aynı şekilde öldü. Sonraki yıllarda Rennes-le-Chateau yöresinde pek çok kazı yapıldı; fakat bunlardan hiçbir sonuç alınamadı. Eğer farz ettiğimiz gibi bu çevrede büyük önem taşıyan bazı eşyalar saklandıysa, Elbette ki Sauniere'in öyküsü dikkat çekmeye başladıktan sonra ve eğer bu eşyalar hazine avcılarının dokunamayacağı bir depoda, örneğin bir yeraltı mezarında ya da özel arazideki insan yapımı bir havuzun altında saklanmadıysa hazine avcılarından önce, buradan taşınmış olmalıydı. Böylesi bir yeraltı mezarı, güvenliği sağlamlaştırabilirdi ve yetkisiz kazılara karşı bir delil oluşturabilirdi. Havuzun suyu boşaltılmadan böylesi bir kazı yapılamazdı ve gizli biçimde, özellikle de özel bir araziye izinsiz girenler tarafından hiç yapılamazdı. Aslında, Rennes-le-Chateau yakınlarında, buna fazlasıyla uyan biçimde, Lavaldie (Tanrı Vadisi ya da Koyağı) diye adlandırılan bir mevkide insan yapımı bir havuz bulunmaktadır. Bu havuz rahatlıkla, civardaki dağların içinde yer alan sayısız mağaralardan birisine ulaşan geçide açılan bir yeraltı mezarının üzerine inşa edilmiş olabilir.

Sauniere'in bulduğu parşömenlerden iki tanesinin kopyaları basıldı ve dolaşıma sunuldu. Fakat diğer ikisi dikkatlice gizli tutuldu. Bizimle yaptığı sohbette Bay Plantard bunların şu anda Londra'daki Lloyds' Bankası'ndaki özel bir kasada bulunduğunu belirtmişti. Bunun ötesinde izlerini bulabilmiş değiliz.

Peki, ya Sauniere'in parası? Bunun bir kısmının Arşidük Johann von Habsburg'la bağlantılı malî bir işlemi sonucunda elde edildiğinin anlaşıldığını bîliyoruz. Ayrıca Rennes-

les-Bains Papazı Abbe Henri Boudet tarafından yalnızca Sauniere'e değil, Carcassonne Piskoposuna da önemli meblağlar sunulduğunu biliyoruz. Sauniere'in gelirinin büyük kısmının kendisine Boudet tarafından, Sauniere'in kahyası Marie Denarnaud aracılığıyla ödendiği sonucuna varmamız için birçok neden bulunmaktadır. Yoksul bir köy papazı olan Boudet'nin böylesi kaynakları nereden temin ettiği sorusu elbette ki gizemini korumaktadır. Sion Tarikatı'nın bir temsilcisi olduğu açıkça anlaşılabilir; fakat paranın doğrudan Sion'dan gelip gelmediği yanıtlanmamış bir sorudur. Habsburglar'ın hazinesinden de gelmiş olabilir. Hem Sion hem de Habsburglar'ın üst düzey siyasî şantajına maruz kalma olasılığı bulunan Vatikan'dan bile gelmiş olabilir. Ne olursa olsun, para ya da bunu ortaya çıkaran bir hazine konusu, bizler için sonraki keşiflerimize kıyasla giderek önemsiz bir hale büründü. Geçmişi düşündüğümüzde, en önemli işlevi ilgimizi gizeme çekmek olmuştu. Bundan sonra giderek önemsizleşmişti.

Hipotezimizi İsa'dan gelip günümüze kadar devam eden bir kan bağı üzerine kurmuştuk. Elbette ki hipotezimizin her ayrıntısının doğruluğundan emin olamazdık. Fakat kıyıda köşede bulunan tüm özel ayrıntılar değiştirilse bile, hipotezimizin özündeki genel hatlarının doğruluğuna inanmaktayız. Denebilir ki Büyük Üstadların faaliyetlerine ya da 18.yy siyasetindeki iktidar mücadeleleri ve siyasî dalaverelerdeki ittifaklarına yanlış anlamlar yükledik. Fakat araştırmalarımız bizleri Rennes-le-Chateau gizeminin, etkili insanlarca Avrupa'nın genelinde olmasa da Fransa'da, İsa'dan gelen meşru bir Merovenj iddiasına dayandırılan bir monarşinin, Merovenj Monarşisi'nin yeniden kurulmasına yönelik ciddî bir girişimle ilgili olduğu konusunda ikna etti.

Bu perspektiften bakınca, araştırmalarımız sonucunda ortaya çıkan bir dizi anormallik, muamma ve yanıtlanmamış sorular açıklanabilir bir hal aldı. Görünüşte havadan sudan olan fakat eş düzeyde kafa karıştırıcı pek çok başka parça da aynı şekle büründü. Örneğin Nicolas Flamel ile ilintilendirilen kitabın başlığı. *Yahudi, Prens, Haham, Levi, Astrolog ve Filozof İbrahim'in, Tanrı'nın Gazabıyla Fran-*

sa'ya Yayılan Yahudi Kabilesi'nin Mukaddes Kitabı. Ya da René d'Anjou'nun sembolik Kase kupası ve onu tek bir çekişte içen adama ihsan edilen hem Tanrı hem de Magdalena hayali. Ya da meşru mirası Müslümanların eline geçen gizemli kız çocuğundan bahseden Andrea'nın *Christian Rosenkreuz'ün Kimyasal Düğünü.* Ya da Poussin'in paylaştığı sır kadar, Kutsal Ayin Kardeşliği'nin 'yüreğinde yattığı' söylenen 'sır'.

Araştırmamız sırasında bir dizi başka parçayla da karşı karşıya geldik. O zamanlar bunlar ya bütünüyle anlamsız ya da ilgisiz görünmüşlerdi. Ancak şu anda onlar da anlam kazanmış bulunuyor. Artık XI. Louis'nin, 5.yy bağlamında bile ilk başta saçma görünen bir inançla, neden Magdalena'yı Fransız Kraliyet Soyu'nun kaynağı olarak gördüğü anlaşılabiliyor[1]. Aynı zamanda, kısmen şu anki Habsburg İmparatorluk Kıyafetleri'nin bir benzeri olan Charlemagne Tacı'nın üzerinde neden 'Rex Salomon' yazısının bulunduğu da açığa kavuşmuş olmaktadır[2]. *Sion Liderlerinin Protokolleri*'nin neden 'Davut'un kutsal tohumundan' gelen yeni bir kraldan söz ettiği de açıklık kazanmaktadır[3].

İkinci Dünya Savaşı sırasında, hiçbir zaman tatmin edici biçimde açıklanamayan nedenlerle, Lorraine Haçı, Charles de Gaulle'ün komutası altında Özgür Fransa güçlerinin sembolü oldu. Bu kendi başına merak uyandıran bir şeydir. Neden René d'Anjou'nun arması, Lorraine Haçı, Fransa ile aynı kefeye konmuştu? Lorraine, hiçbir zaman Fransa'nın merkezi olmamıştı. Aslında, tarihi boyunca Lorraine, Kutsal Roma İmparatorluğu'nun bir kısmını oluşturan, çoğunlukla bağımsız bir dukalık olagelmişti.

Lorraine Haçı bir ölçüde, Sion Tarikatı'nın Fransız Direnişi'nde oynadığı anlaşılan önemli rol nedeniyle benimsenmiş olabilir. Kısmen, General de Gaulle'ün, Bay Plantard gibi Sion Tarikatı üyeleriyle olan ilişkisi nedeniyle benimsenmiş olabilir. Fakat ilginç olan şudur ki otuz yıl kadar önce, Lorraine Haçı, Charles Peguy'ün bir şiirinde kışkırtıcı biçimde yer almıştı. 1914'teki Marne Savaşı'nda ölümünden kısa bir süre önce, *La Colline Inspiree*'nin yazarı Maurice Barres'nin yakın bir arkadaşı olan Peguy aşağıdaki satırları yazmıştı:

Les armes de Jesus c'est la croix de Lorraine,
Et le sang dans l'artere et le sang dans la veine,
Et la source de grace et la claire fontaine;

Les armes de Satan c'est la croix de Lorraine,
Et c'est la meme artere et c'est la meme veine
Et c'est le meme sang et la trouble fontaine...

(İsa'nın orduları Lorraine Haçı'dır,
Hem atardamardaki hem damardaki kandır,
Hem zarafetin hem saf çeşmenin kaynağıdır;

Şeytan'ın orduları Lorraine Haçı'dır,
Ve aynı atardamar aynı damardır,
Ve aynı kandır, belalı kaynaktır[4]...)

17.yy sonlarında, Nancy'de yaşayan bir tarihçi ve antikacı olan Peder Vincent, Lorraine'deki Sion tarihini yazdı. Ayrıca, II. Dagobert'in yaşam öyküsünü de içeren *Aziz Sigisbert'in Gerçek Tarihi* başlıklı başka bir eser daha yazdı[5]. Bu eserinin giriş sayfasında dördüncü Müjde'den bir alıntı, bir özlü söz vardır, 'O sizin aranızdadır ve sizler O'nu bilmezsiniz.'

Araştırmamıza başlamadan önce bile bizler agnostiktik, ne Hıristiyan yandaşı ne de Hıristiyan karşıtıydık. Birikimimiz ve karşılaştırmalı din çalışmaları sayesinde bizler, dünyanın önde gelen inançlarının doğal geçerliliğine özünde sempati duyuyorduk ve üst yapılarını oluşturan dogma, teoloji ve diğer malzemelerine karşı ilgisizdik. Neredeyse her inanışa saygı gösterirken, bunlardan hiçbirinin doğruluk üzerinde bir tekel oluşturduğuna inanmıyorduk.

Bu nedenle araştırmamız bizi İsa'ya yönlendirdiğinde, ona bir denge ve bakış açısı mantığıyla yaklaşmayı umuyorduk. Öyle ya da böyle bir ön yargımız ya da ön görüşümüz yoktu, bir şeyler ispatlayarak veya bir şeyleri çürüterek kazanacağımız hiçbir şey, hiçbir verili çıkarımız yoktu. 'Nesnellik' elverdiği ölçüde, örneğin bir tarihçinin Büyük İskender'e ya da Sezar'a nasıl yaklaşması beklenirse İsa'ya da ay-

nı 'objektiflikle' yaklaşabilirdik. Bize kendilerini dayatan sonuçlar mahvedici olmasa da elbette ki ürkütücüydü. Şahsî kanaatlerimizi gözden geçirmemizi ya da şahsî değerler önceliklerimizi sarsmayı gerektirmiyorlardı.

Peki, ya diğer insanlar? İsa'yı Tanrı'nın Oğlu, Kurtarıcı, Günahlardan Arındırıcı olarak gören, yeryüzündeki milyonlarca kişi ne olacaktı? Araştırmamızdan çıkan tarihsel kişilik olarak İsa, rahip-kral olarak, onların inancını ne ölçüde tehdit etmekteydi? Pek çok insan için en mukaddes kutsallık anlayışını oluşturan şeyleri ne ölçüde çiğnemiştik?

Araştırmamızın bizleri pek çok açıdan çağdaş Hıristiyanlığın temel bazı prensiplerine zıt, sapkın hatta belki de kafirce sonuçlara yönlendirdiğinin tabiî ki farkındaydık. Yerleşik bazı dogmalar açısından böylesi sınır ihlallerinde bulunan suçlular olduğumuza kuşku yoktu. Fakat ona gerçekten büyük saygı duyanların gözünde İsa'ya saygısızlık ettiğimize ya da en azından değerini azalttığımıza bile inanmıyorduk. Bizler İsa'nın ilahîliğini kabul etmesek bile, ulaştığımız sonuçlar böyle kabul eden diğerlerini engelliyor değildi. Oldukça basit biçimde, İsa'nın evlenmesi ve çocuk sahibi olmasının ilahîliğini yitirmesini gerektiren hiçbir mantıksal yönü bulunmuyordu. İlahîliğinin cinsel iffete bağlı olmasının mantıksal hiçbir yanı yoktu. Eğer Tanrı'nın Oğlu'ysa, evlenip bir ailenin babası olmaması için hiçbir neden bulunmuyordu.

Çoğu Hıristiyan teolojisi İsa'nın Tanrı'nın bedensel biçimi olduğu varsayımı üzerinde bulunuyordu. Yani Tanrı, kendi yarattığına merhamet duyarak, kendisini bu yaratım içinde bedenleştirmiş ve insan biçimini almıştı. Böyle yaparak kendisini ilk elden, yani insanî şartlardan bilgilendirebilirdi. En derin anlamıyla bir insan olmanın ne anlama geldiğiyle, insanî bir yalnızlığın, kederin, çaresizliğin, insanlığın zorunlu kıldığı trajik ölümlülüğün görüş açısından yüzleşip anlayabilirdi. İnsan olması sayesinde, Tanrı, Eski Ahit'in elvermediği bir yolla insanı öğrenebilecekti. Tanrısal soğukluğu ve uzaklığından vazgeçerek doğrudan insanın yazgısını paylaşabilirdi. Böyle yaptığında, insanın yazgısını günahlarından arındırabilir, onu paylaşarak, bunun çilesini çekerek

ve sonuç olarak bu yolda kurban giderek yazgıyı onaylayıp meşrulaştırabilirdi.

İsa'nın sembolik önemi, insan olmanın gerektirdiği ilk elden bilgiye, insan deneyiminin tayfına maruz kalmış olan bir Tanrı olmasındaydı. Peki, ya İsa'da beden bulan Tanrı, insan deneyiminin tayfını kuşatan insanî koşulların en temel ve ortamın en çok gerektirdiği iki yönünü bilmeksizin tam olarak insan olduğunu iddia edebilir miydi? Tanrı insanlığın başlıca iki yönünü, cinselliği ve babalığı tatmadan insan varlığının bütünselliğini bilme iddiasında olabilir miydi?

Böyle olduğunu düşünmüyoruz. Aslında, İsa evlenmemiş olduğu ve çocuk sahibi olmadığı takdirde *Bedenleşme*'nin tam olarak sembolize edilmesi niyetlenen şeyi sembolize edebileceğini düşünmüyoruz. Müjde'lerdeki İsa ve yerleşik Hıristiyanlık, insan biçiminde bedenleşmesi yalnızca kısmî olan bir Tanrı söz konusu olduğundan sonuç olarak eksik kalmıştır. Düşüncemize göre, araştırmamızdan çıkan İsa, Hıristiyanlığın onun taşıdığını söylediğinden çok daha geçerli bir iddiaya sahip bulunmaktadır.

Öyleyse bir bütün olarak, bizler ne İsa'nın şerefine leke sürmüş ne de onu küçümsemiş bulunuyoruz. Araştırmamızın bizi yönlendirdiği sonuçlara göre değerini yitirdiğini düşünmüyoruz. Araştırmalarımızdan yaşamı hem anlamlı hem de çağdaş bir insan için anlaşılabilir olan canlı ve makul bir İsa ortaya çıkmaktadır.

Tek bir insanı işaret edip onun İsa'nın torunu olduğunu iddia edemeyiz. Aile ağaçları kollara ayrılır, yeniden bölünür ve yüzyılların akışı içinde gerçek ormanlar yaratırlar. Bugün Britanya ve Avrupa'da, sayısız yan kolları olan Merovenj Soyu'ndan gelen en az bir düzine aile bulunmaktadır. Bunlar Habsburg-Lorraine (şimdiki Lorraine Dükleri ve Kudüs Kralı unvanlarını taşıyanlar), Plantard, Luxembourg, Montpezat, Montesquieu Aileleri'ni ve çeşitli diğer aileleri kapsar. 'Manastır Belgeleri'ne göre, Britanya'daki Sinclair Ailesi de Stuartlar'ın çeşitli kolları da kan bağına bağlı bulunmaktadır. Diğerleri gibi Devonshire Ailesi'nin de sırrı paylaştığı anlaşılmaktadır. Bu ailelerden çoğu muhtemelen

İsa'dan gelen bir soy olduğunu iddia edebilir ve eğer gelecekte bir gün birisi yeni rahip-kral olarak ileri sürülürse bunun kim olacağını bilmiyoruz.

Fakat bazı şeyler bir ölçüde açıktır. Bizler kişisel olarak ilgilendiğimizden, İsa'nın soyundan gelen torunlarının artık ilahî olmayacağını, gerçekte bizlerden daha fazla mucizevî olmayacağını biliyorduk. Bu yaklaşımın bugün pek çok insan tarafından paylaşılacağı kuşku götürmez. Sion Tarikatı'nın bu görüşü paylaştığı konusunda kuşkularımız var. Bundan öte İsa'nın soyundan gelen bir kişi ya da bir grup kişinin açığa çıkması bugün dünyayı bir ya da iki asır öncesinde olacağı kadar çok sarsmayacaktır. Böylesi bir soyun 'tartışmasız kanıt'ı olsa bile, pek çok kişi basitçe omuz silkip şunu soracaktır, 'Ne fark eder ki?' Bunun sonucunda Sion Tarikatı'nın ince elenip sık dokunmuş tasarılarının, eğer bu tasarılar kesin bir yolla siyasetle ilgili değilse pek bir anlamı kalmayacaktır. Vardığımız sonuçların teolojik yansımaları ne olursa olsun, oldukça açık biçimde, düşünceyi, değerleri, yaşadığımız çağdaş dünyadaki kuruluşları etkileyen muazzam bir etkileme potansiyeli taşıyan siyasî yansımaları olduğu görülebilir.

Elbette ki geçmişte Merovenj neslinden gelen çeşitli aileler tamamen politikaya bulaşmışlardı ve bunların hedefleri arasında siyasî iktidar da vardı. Bu durumun aynı zamanda Sion Tarikatı ve onun bir dizi Büyük Üstadı açısından da doğru olduğu görülmektedir. Hem Sion hem de kan bağı açısından siyasetin bugün için eş düzeyde önemli olmadığını farz etmenin hiçbir nedeni yoktur. Aslında tüm kanıtlar Sion'un Kilise ile Devlet arasında, din dışı ve ruhanî, kutsal ve kafir, siyaset ve din arasında bir birlik düşündüğünü işaret etmektedir. Pek çok belgesinde Sion, Merovenj geleneğiyle uyum halindeki yeni kralın 'hükmedip yönetmemesi'ni belirtmektedir. Yani aslında törensel ve sembolik bir sıfatla çalışan bir rahip-kral olmalıdır ve asıl yönetme işi başka birisi tarafından, olası ki Sion Tarikatı tarafından gerçekleştirilmelidir.

19.yy'da Farmasonluk ve Hieron de Val d'Or üzerinden çalışan Sion Tarikatı aynı anda hem Habsburglar hem

de kökten reforma uğratılmış Kilise tarafından hükmedilen bir tür teokratik Avrupa Birleşik Devletleri, yeniden canlandırılmış ve 'güncelleştirilmiş' bir Kutsal Roma İmparatorluğu kurma girişiminde bulunmuştu. Bu girişim I. Dünya Savaşı ve Avrupa'da saltanat süren hanedanlıkların çökmesiyle birlikte engellendi. Sion'un şimdiki hedeflerinin temelde, en azından genel hatlarıyla Hieron de Val d'Or ile benzer olduğunu varsaymamız mantıksız değildir.

Söylemek bile gereksiz ki bu hedeflerden anladığımız şey yalnızca bir spekülasyondan ibaret olabilir. Ancak bunların arasında teokratik bir Avrupa Birleşik Devletleri, İsa'dan gelen bir hanedanlığın egemenliğinde çağdaş bir imparatorluk altında toplanan bir trans-Avrupa ya da pan-Avrupa konfederasyonu bulunduğu görülebilir. Bu hanedan yalnızca siyasî ya da dinsel iktidarın tahtını doldurmuş olmayıp epeyce akla yatkın biçimde aynı zamanda Aziz Petros'un tahtını da dolduracaktır. Bu üst otorite çatısı altında hanedanlık akrabalıkları ve karşılıklı evliliklerle birbirine bağlanmış, krallıklar veya prensliklerin birbirine bağlandığı bir ağ örgütlenmesi, genel olarak bu terime atfedilen kötü sıfatları taşımayan bir tür 20. yüzyıl 'feodal sistemi' olabilir. Asıl yönetme süreci de muhtemelen, diyebiliriz ki yürütme veya yasama yetkileriyle donatılmış bir şekil alabilecek olan Avrupa Parlamentosu ile Sion Tarikatı'nda olabilir.

Bu tür bir Avrupa uluslararası ilişkilerde yeni ve birleşik bir siyasî güç, sonuç olarak Sovyetler Birliği ya da Birleşik Devletler ile kıyaslanabilecek bir varlık oluşturabilir. Aslında bunların her ikisinden de daha güçlü biçimde ortaya çıkabilir, çünkü o soyut, teorisel veya ideolojik olmaktan öte çok daha derin ruhanî ve duygusal temeller üzerinde duracaktır. Yalnızca insanlığın beynini değil kalbini de kazanabilir. Gücünü, köktenci dinsel güdüleri uyandırıp Batı Avrupa'nın kolektif ruhunu kullanmaktan alabilir.

Böylesi bir program hayalci görünebilir. Fakat şu anki tarih bizlere kolektif ruhun ve bundan yararlanarak elde edilen gücün potansiyelini küçümsememiz gerektiğini öğretmiştir. Birkaç yıl önce, kendi ordusu olmayan, arkasında siyasî bir parti bulunmayan, elinde karizmasından ve bir

halkın dinsel açlığından başka bir şey olmayan dinci bir bağnazın İran'daki Şah'ın çağdaş ve enfes biçimde donatılmış rejiminin yapısını tek darbede alaşağı edebileceği hayal edilemezdi. Ayetullah Humeyni'nin yapmayı başardığı şey tam olarak da buydu.

Elbette ki bizler bir uyarıda bulunmuyoruz. Üstü kapalı ya da açık biçimde Sion Tarikatı'nı Ayetullah ile kıyaslamıyoruz. Sion düşüncesini İranlı demagogla aynı şekilde düşünmemiz için bir neden bulunmamaktadır. Fakat İranlı demagog, insanın dinsel güdüsünün kökleri ve derin karakterine, enerjisine, potansiyel gücüne ve bu güdünün siyasi amaçlara kanalize edilebilme yollarına yönelik anlamlı bir tanıklık oluşturmaktadır. Bu tür amaçlar iktidarın suiistimalini gerektirmeyebilir. İkinci Dünya Savaşı sırasında Churchill veya de Gaulle'ün yaptıkları gibi beğeniyle karşılanabilir. Dinsel güdü sayısız yöne kanalize edilebilir. O engin bir potansiyel güç kaynağıdır. Üzerine kuruldukları çağdaş hükümetler tarafından çoğunlukla bütünüyle göz ardı edilir ya da gözden kaçırılırlar ve sıklıkla yalnızca akla dayanırlar. Dinsel güdü derin bir psikolojik ve duygusal ihtiyacı yansıtır. Psikolojik ve duygusal ihtiyaçlar her bir zerresiyle ekmek, barınma yeri, maddî güvenlik kadar elzem bir ihtiyaçtır.

Sion Tarikatı'nın bir 'deli saçması' örgütlenme olmadığını biliyoruz. İyi finanse edildiğini ve bir düzeyde siyaset, ekonomi, medya ve sanat alanlarında sorumlu ve etkin kişilerin sempatilerini topladığını biliyoruz. 1956'dan bu yana bir şeyler seferber ediyormuş gibi veya bir şeylere hazırlanıyormuş gibi üyelerini dört kattan fazla arttırdığını ve Bay Plantard'ın bizlere şahsen anlattığına göre kendisi ve tarikatının az çok kesin bir çizelgeye göre çalıştıklarını biliyoruz. Ayrıca bizler 1956'dan beri Sion'un, cezbedici işaretlerini sağlamaya yetecek sağduyuyla, beklenti yaratarak, azar azar, ölçülü miktarlarda bazı bilgileri erişilebilir kıldığını da biliyoruz.

Eğer Sion Tarikatı 'kartlarını göstermeye' niyetlendiyse bunu yapmanın tam zamanıdır. Yüzyılımızın başlarında çok fazla şey vaat eden siyasî sistemler ve ideolojilerin ne-

redeyse hepsinin bir iflas örneği sergilediği görülmektedir. Komünizm, sosyalizm, faşizm, kapitalizm, batı tarzı demokrasi hepsi öyle ya da böyle vaatlerine ihanet etmiş, taraftarlarının güvenini kaybetmiş ve ortaya çıkardıkları rüyaları gerçekleştirmeyi başaramamışlardır. Küçük düşünmeleri, perspektiften yoksun olmaları ve görevlerini kötüye kullanmaları nedeniyle politikacılar artık güven değil güvensizlik kazanabilirler. Bugün batıda giderek artan oranda bir siniklik, memnuniyetsizlik ve hayalden uyanma durumu vardır. Artan oranda ruhsal stres, endişe ve umutsuzluk vardır. Fakat aynı zamanda yaşamlarımıza gerçekten inanılan bir şeylere anlam, duygusal doygunluk, ruhsal bir boyut katma amacıyla yoğunlaşan bir çaba da vardır. Yinelenen bir kutsallık kavrayışı anlamı taşıyan, örneğin tarikatların ve kültelerin hızla çoğalmasıyla ve Birleşik Devletler'de köktenciliğin kabaran dalgasıyla örneklenen, büyük ölçekli bir dinsel canlanmaya yönelik bir özlem vardır. Aynı zamanda, giderek artan oranda bir 'Führer'e değil ama gerçek bir 'lider'e, akıllı ve iyi huylu bir tür ruhanî şahsiyete, insanlığın rahatlıkla güvenini sunabileceği bir 'rahip-kral'a duyulan bir arzu vardır. Uygarlığımız kendisini maddecilikle doyurdu ve süreç içinde daha derin bir açlığın farkına vardı. Şu anda her yere bakmaya başlayıp duygusal, psikolojik ve ruhanî ihtiyaçlarını doyurmaya çabalıyor.

Böylesi bir atmosferin Sion Tarikatı'nın hedeflerine son derece yardım ettiği görülebilir. Sion'u mevcut sosyal ve siyasî sistemlere bir alternatif olarak önerebilme konumuna yerleştirmektedir. Böylesi bir alternatifin Ütopya'yı da Yeni Kudüs'ü de inşa edebilmesi neredeyse imkansızdır. Fakat mevcut sistemler kabul etmese bile bir ölçüde ihtiyaçları tatmin edebilir.

Kıyameti nükleer bir felaket olarak yorumlamaktan kaçınmayan pek çok dindar Hıristiyan vardır. Peki, ya İsa'nın soyundan gelen torunlar nasıl yorumlanabilir? Yenilikçi bir topluluğun gözünde bu bir tür İkinci Doğuş olabilir.

SON

YENİ BASKIYA DİPNOT

Kitabımızın basımından bu yana, pek çok yeni malzeme gelmeye başladı. Fazlasıyla önemli yeni bilgilere sahip bazı okuyucular bunları bize iletme konusunda açık ve cömert davrandılar. Diğer bazıları gizli, muammalı ve dışa kapalı olmayı tercih ederek, sahip oldukları niteliği belirtilmeyen gizemli bilgiden ya da kendilerini eş düzeyde belirtilmeyen ürkütücü/şaşırtıcı/yıkıcı/kesin bir nitelik taşıyan sonuçlara yönlendiren açıklamadıkları araştırmalarından söz ediyorlardı. Böylesi imalar aslında yeni ve akla yatkın bir malzemenin ya da önemsiz bir entelektüel yaratıcılığın ve düzmece bir gizemsellik ihtiyacının kanıtı oluyordu.

Yine de insanlardan o kadar yoğun miktarda fazlasıyla dikkatli ve gizli mektuplar aldık ki neden bize yazdıklarını merak etmeye başladık. Kapalılık ve bulanıklık örtüleri öylesine bir korkudan oluşmaktaydı ki çalışmalarının meyveleri ahlaksız biçimde ellerinden alınabilirdi. Araştırmalarının sonuçlarını ya da şifresini çözdükleri şeyleri ya da yerini bulduklarına inandıkları hazineyi çalabilir ve onları tanınmamış, onaylanmamış, ödüllendirilmemiş bırakabilirdik.

Kutsal Kan ve Kutsal Kase'de elimizdeki malzemeyi açıkça sunduk. Aynı zamanda diğer kişileri kendi araştırmalarını yapma yönünde teşvik etme amacıyla ilgili kaynakları da sağlamış bulunmaktayız. Gizem zamanı artık geçmişte kaldı. Okuyucuların harcanan emeğe değer bulduğu malze-

menin, çabaladığımız şekilde yakın zamanda ortaya çıkacağını umuyoruz. Eğer mümkünse bunları kendilerinin yayımlamaları yönünde ısrar ediyoruz. Buna alternatif olarak onlardan kendi bulgularını bizlere ulaştırmalarını rica ediyoruz.

Buradan açıklıkla böylesi malzemelerin bunu bizlere temin edenlerle öncelikli ve karşılıklı kabul edilen bir anlaşma olmaksızın bizler tarafından yayımlanmayacağını, kullanılmayacağını ya da istismar edilmeyeceğini belirtiyoruz. Ayrıca şunu da açıklıkla belirtmekteyiz ki böylesi malzemeler, eğer bizler tarafından bir şekilde kullanılırsa, karşılıklı olarak layıkıyla kabul edilmiş bir biçimde kullanılacaktır. Aynı zamanda Rennes-le-Chateau ile bağlantılı hiçbir 'hazine' ile tarihsel ve arkeolojik olmanın ötesinde üstü kapalı HİÇBİR çıkarımız olmadığını da vurgulamak isteriz. Bizler yalnızca böylesi keşiflerin nasıl ve ne zaman yapıldıklarını incelemek ve kayıt altına almak isteriz. Herhangi bir 'hazine'den elde edilecek her türlü parasal mükafat, verdiği bilgiyle söz konusu arazinin yerinin saptanmasını sağlayanlara kalacaktır.

EK

Sion Tarikatı'nın Büyük Üstadı Olduğu Söylenen Kişiler

JEAN DE GISORS: 'Manastır Belgeleri'ne göre Jean de Gisors, 1188'de 'karaağacın kesilmesi'nden ve Tapınak Şövalyeleri'nden ayrışmadan sonra bu konuma gelen Sion'un ilk bağımsız Büyük Üstadı'ydı. 1133'de doğdu ve 1220'de öldü. İngiliz ve Fransız kralları arasında geleneksel olarak toplantıların yapıldığı ve 1188'de bir karaağacın kesilmesiyle garip bir atışmanın yaşandığı Normandy'deki Gisors Kalesi'nin en azından sözde Lordu'ydu. 1193'e kadar Jean, İngiltere kralı II. Henry'nin ve ardından da I. Richard'ın tebaasıydı. Aynı zamanda İngiltere'de, Sussex'de ve Hampshire'daki Titchfield Malikanesi'nde mülkleri bulunuyordu. 'Manastır Belgeleri'ne göre, 1169'da Thomas a Becket ile tanıştı. Bu toplantıya dair hiçbir bağımsız kayıt bulunmamaktadır, fakat 1169'da Becket Gisors'taydı ve kalenin lorduyla bağlantı kurmuş olabilir.

MERIE DE SAINT-CLAIR: Marie de Saint-Clair konusundaki bilgiler Jean de Gisors hakkındaki bilgilerden bile azdır. 1192 civarında doğmuştu ve Birinci Haçlı Seferi'nde Godfroi de Bouillon'a ve İskoçyalı Rosslyn Baronu'na eşlik eden Henry de Saint-Clair'in soyundandı. Rosslyn Tapınak Şövalyeleri'nin İskoçya'daki başlıca okulunun fazla uzağın-

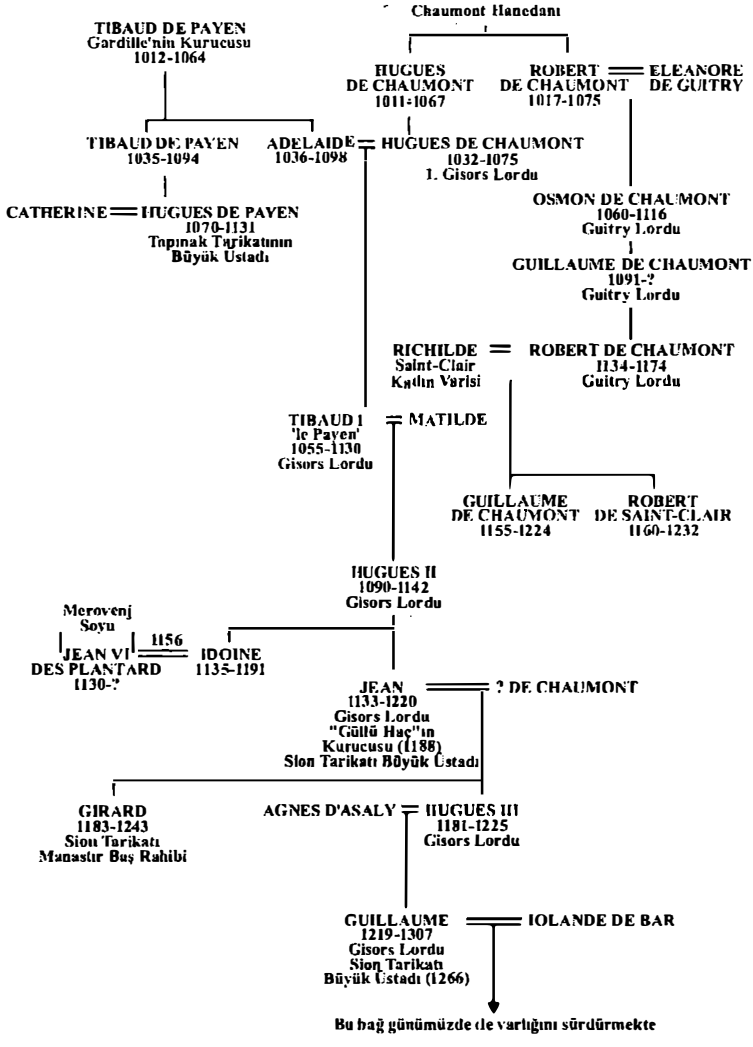
da bulunmuyordu ve 15.yy'da inşa edilen Rosslyn Şapeli, Güllü Haç ve Farmasonluk efsaneleriyle örtülüydü. Marie de Saint-Clair'in büyük annesi, Jean de Gisors gibi Fransız Chaumont Ailesi'nden birisiyle evlenmişti. Chaumont, Gisors ve Saint-Clair Aileleri'nin soy ağaçları bu nedenle fazlasıyla iç içe geçmişti. Aslında Marie de Saint-Clair'in Jean de Gisors'un ikinci karısı olduğu yönünde bazı kanıtlar bulmakla birlikte bunu kesin olarak doğrulayamadık. 'Manastır Belgeleri'ndeki soy ağaçlarına göre, Marie'nin annesi Isabel Levis adında birisiydi. Musevî kökenli olduğu anlaşılabilen bu soyadı, Hıristiyanlık döneminden önceki tarihlerde Yahudi yerleşimlerinin bulunduğu Languedoc'ta sıklıkla ortaya çıkmaktadır.

GUILLAUME DE GISORS: Jean de Gisors'un torunu olan Guillaume de Gisors 1219'da doğmuştu. Bu isimle 1307'deki tutuklamalardan sonra Tapınak Şövalyeleri'nin Paris okulunda bulunan gizemli kafayla bağlantılı olarak karşılaşmıştık. Ancak bundan başka, onunla ilgili 1244 tarihli, bir şövalye olduğunu belirten dışarıdan bir referans daha bulabildik. 'Manastır Belgeleri'ndeki soy ağaçlarına göre, kız kardeşi Jean des Plantard adında birisiyle evlenmişti. 'Manastır Belgeleri'nde ayrıca Guillaume'un 1269'da Gemi ve Çift Hilal Tarikatı'na girdiği belirtiliyordu. Bu tarikat IX. Louis (Aziz Louis) tarafından kötü bahtlı Altıncı Haçlı Seferi sırasında kendisine refakat eden soylular için kurulmuştu. Eğer Guillaume de Gisors bunun üyesiyse, Mısır'a yaptığı sefer sırasında Aziz Louis ile birlikte olmalıdır.

EDOUARD DE BAR: 1302'de doğan Edouard, Bar Kontu, İngiltere Kralı I. Edward'ın torunu ve II. Edward'ın yeğeniydi. Merovenj zamanından beri Ardennes'de etkili olan ve neredeyse kesin olarak Merovenj Hanedanı'yla bağlantılı bir aileden gelmekteydi. Edouard'ın kızı Lorraine Ailesi'nden birisiyle evlendi ve sonradan Bar ile Lorraine Soyları birbiriyle iyice karışmış oldu.

1308'de, altı yaşındayken (!), Edouard savaş sırasında Lorraine Dükü'ne eşlik etti, yakalandı ve 1314'te fidyeyle kurtarıldı. Rüştüne erişirken amcalarından biri olan Jean de Bar'ın Stenay Derebeyliği'ni satın aldı. 1324'te askeri ope-

Gisors, Payen ve Saint-Clair Aileleri
Henri Lobineau'nun (Henri de Lenoncourt) Çalışmasından

rasyonlarda Ferry de Lorraine ve Jean de Luxembourg ile müttefikti ve Lorraine gibi Luxembourg Ailesi'nin de Merovenj kanından olduğu anlaşılmaktadır. 1336'da Edouard Kıbrıs kıyısında bir gemi kazasında öldü.

Hiçbir bağımsız kaynak bize Edouard de Bar ile Guillaume de Gisors arasında herhangi bir bağ sunamamaktadır. Ancak 'Manastır Belgeleri'ndeki soy ağaçlarına göre, Edouard Guillaume'un karısı Iolande de Bar'ın büyük yeğeniydi. Bu akrabalığı doğrulayamazken, bununla çelişen bir şey de bulmadık.

Eğer, 'Manastır Belgeleri'nde iddia edildiği gibi Edouard 1307'de Sion'un Büyük Üstadı olduğu varsayılacak olursa, beş yaşında olmuş olmalıydı. Bunun, eğer altı yaşında savaş alanında yakalandıysa, imkansız olması gerekmez. Edouard rüştüne erişene kadar Bar Kontluğu onun yerine vekalet eden amcası Jean de Bar tarafından yönetilmiş olabilir. Jean'ın 'vekil Büyük Üstad' sıfatıyla faaliyette bulunmuş olması da olasıdır. Fakat eğer Büyük Üstad'lık bir şekilde kalıtım ya da kan bağıyla ilişkili değilse beş yaşında bir çocuğun Büyük Üstad seçilmesinin hiçbir mantığı bulunmamaktadır.

JEANNE DE BAR: Edouard'ın ablası olan Jeanne de Bar 1295'te doğdu. İngiltere kralı I. Edward'ın torunu ve II. Edward'ın yeğeniydi. 1310'da, on beş yaşında Warren, Surrey, Sussex ve Strathern Kontu'yla evlendi ve beş yıl sonra kocasının zina nedeniyle aforoz edilmesinin ardından ondan boşandı. Ancak Jeanne İngiltere'de yaşamaya devam etti ve onun faaliyetlerine ilişkin ayrıntılı hiçbir kayıt bulamasak da İngiliz tahtıyla fazlasıyla samimî ilişkiler kurduğu anlaşılmaktadır. 1345'te onu Bar Kontu vekili olacağı Kıta Avrupa'sına davet eden Fransa Kralı'yla da benzeri ilişkileri olduğu görülmektedir. 1353'te, Yüzyıl Savaşları'na ve İngiltere ile Fransa arasındaki buna dayalı düşmanlığa rağmen Jeanne İngiltere'ye döndü. Fransız hükümdarı 1356'daki Poitiers Savaşı'nda yakalanıp Londra'da hapse atıldığında, Jeanne'in onu 'avutup' ona elçilik yapmasına izin verildi. Sonraki uzun süreli hapisliği sırasında o zamanlar her ikisi de ileri yaşlarda olmasına rağmen, Jeanne'in onun metresi olduğu söylenmektedir. 1361'de Londra'da öldü.

'Manastır Belgeleri'ne göre, Jeanne de Bar ölümünden on yıl öncesine, 1351'e kadar Sion Tarikatı'na başkanlık yaptı. Bu nedenle Büyük Üstadlar Listesi'nde ismi geçip görevinden ayrılan, hakkından feragat eden ya da uzaklaştırılan tek şahıs olarak ortaya çıkmaktadır.

JEAN DE SAINT-CLAIR: Araştırmalarımız gerçekten de çok önemli olmayan bir şahsiyet olduğu anlaşılan Jean de Saint-Clair hakkında neredeyse hiçbir sonuç vermedi. 1329 sıralarında doğmuştu ve Fransız Chaumont, Gisors ve Saint-Clair-sur-Epte Aileleri'nden geliyordu. 'Manastır Belgeleri'ndeki soy ağaçlarına göre, büyük babası Jeanne de Bar'ın teyzesiyle evliydi. Bununla birlikte, bu durumun, 'Sion Büyük Üstadlığı'nın halen yalnızca birbirleriyle bağlantılı bir aileler ağı içerisinde el değiştirdiği anlaşılmaktadır.

BLANCHE D'EVREUX: Blanche d'Evreux aslında Navarre Kralı'nın kızı olan Blanche de Navarre idi. 1332'de doğmuştu. Babasından her ikisi de Gisors'un hemen bitişiğinde bulunan Longueville ve Evreux Kontlukları'nı miras almıştı ve 1359'da Gisors'un da kontesi oldu. On yıl önce evlendiği Fransa kralı VI. Philippe'in kendisi aracılığıyla Jeanne de Bar ile tanışmıştı. Yaşamının çoğunu Gisors yakınlarındaki Neuphle Şatosu'nda geçirdi ve 1398'de orada öldü.

Sayısız efsaneye göre Blanche simya çalışmaları ve deneyleriyle meşguldü ve geleneksel anlatılar, şatosunda bir yerlerde laboratuarlar olduğundan söz etmektedir. 14.yy'da Languedoc'ta yazılmış olduğu halde yedi yüzyıl önceki Merovenj Hanedanı'nın son günlerinden kalma bir el yazmasına dayanan paha biçilmez bir simya eserine sahip olduğu söylenmektedir. Ayrıca Nicolas Flamel'in şahsî koruyucusu olduğu da söylentiler arasındadır.

NICOLAS FLAMEL: Flamel, 'Manastır Belgeleri'ndeki soy ağaçlarıyla kan bağı üzerinden ilişkili olmayan Büyük Üstadlar Listesi'ndeki ilk isimdir ve onunla birlikte Sion Büyük Üstadlığı'nın yalnızca bir aile uğraşı olmaktan çıktığı anlaşılmaktadır. Flamel 1330 sıralarında doğmuştu ve Paris'te bir süreliğine bir arzuhalci ya da bir kopyacı olarak çalıştı. Mesleği sayesinde, elinden ender bulunur pek çok kitap geçti ve resim, şiir, matematik ve mimarî alanlarında

ustalık kazandı. Aynı zamanda simyaya, Kabalacı ve Hermetik düşünceye karşı da ilgi duydu.

1361 sıralarında, kendi anlatımına göre, Flamel tesadüfen sonradan yaşamını dönüştürecek olan bir simya metni buldu. Metnin başlığı bütünüyle şaşırtıcı ve ilgi çekiciydi: *Yahudi, Prens, Haham, Levi, Astrolog ve Filozof İbrahim'in, Tanrı'nın Gazabıyla Fransa'ya Yayılan Yahudi Kabilesi'ne Mukaddes Kitabı*. Bu eser sonradan batılı Batıni geleneğin en ünlülerinden birisi oldu. Orijinalinin Paris'teki Arsenal Kütüphanesi'nde bulunduğu söylenmektedir. Bu eserin röprodüksiyonları üzerinde sürekli biçimde, dinsel tarzla ve göründüğü kadarıyla boşu boşuna sonraki nesillerin ustaları tarafından çalışıldı.

Kendi anlatımına göre Flamel, kitabı yirmi bir yıl boyunca tüm dikkatini vererek okuduysa da bir yere varamadı. Sonunda, 1382'de İspanya'da yaptığı bir seyahatte, Leon'da metni onun için aydınlatan din değiştirmiş bir Yahudi ile tanıştığını iddia etmektedir. Paris'e dönüşünde, öğrendiği şeyi uyguladı ve ilk başarılı simya işlemini ısrarlı biçimde Sauniere ve Rennes-le-Chateau ile bağlantılı olarak yeniden ortaya çıkan 17 Ocak tarihinde öğle vakti gerçekleştirdiği söylenmektedir.

Flamel'in anlatımı doğru olsun olmasın, şaşılacak derecede zenginleştiği gerçeği varlığını korumaktadır. Yaşamının sonunda yalnızca Paris'te otuzdan fazla ev ve araziye sahip bulunuyordu. Ancak aynı zamanda, gücünü eğlenceye harcamayan ve varlığının çoğunu hayır işlerine sarf eden mütevazı bir adam olduğu da anlaşılmaktadır. 1413'te, Paris'te on dört hastane, yedi kilise ve üç şapel, Godfroi de Bouillon'un babasının eski kontluğu Boulogne'da de benzeri bir sayıda mekan kurup bağışlamıştı. Onu sonraki nesillere sevdiren şey belki de göz kamaştırıcı başarısından çok bu yardımseverliğidir. Ta 18.yy'da eserlerini özenle okuyan, onları bolca dipnotla açıklayan ve hatta bunlardan birisini kendi eliyle kopyalayan Sir Isaac Newton gibi kişilerin saygısını kazandı.

RENÉ D'ANJOU: Flamel ile René d'Anjou arasında kayıt altına alınmış hiçbir ilişki bulamadık. Ancak aynı za-

manda René'nin kendisi bizlere üzerinde düşünülecek yeterince malzeme sunmuştur. Bugün kendisi hakkında az şey bilinse de Rönesans'tan hemen önceki yıllarda en önemli şahsiyetlerden birisiydi. 1408'de doğdu ve yaşamı boyunca dehşet verici sayıda unvana sahip oldu. Bunlardan en önemlileri arasında Bar Kontu, Provence Kontu, Piedmont Kontu, Guise Kontu, Calabria Dükü, Anjou Dükü, Lorraine Dükü, Macaristan Kralı, Napoli ve Sicilya Kralı, Aragon, Valencia, Mayorka ve Sardunya Kralı vardı. Bunlardan en yankı uyandıranı belki de Kudüs Kralı'ydı. Bu unvan elbette ki bütünüyle sözde bir unvandı. Bununla birlikte, Godfroi de Bouilon'a kadar uzanan bir devamlılığı gerekli kılıyordu ve Avrupalı diğer hükümdarlar tarafından tanınmıştı. René'nin kızlarından birisi 1445'te İngiltere kralı VI. Henry ile evlendi ve Güller Savaşı'nda belirgin şahsiyetlerden birisi oldu.

'Manastır Belgeleri'ne göre René 1418'de, on yaşında Sion Büyük Üstadı oldu ve amcası Bar Kardinali Louis'nin 1428'e kadar 'Büyük Üstad Vekilliği'ni üstlendiği söylenmektedir. Araştırmamız René'nin 1418'de bir tür tarikata, l'Ordre du Levrier Blanc (Beyaz Tazı Tarikatı'na) girdiğini ortaya çıkardı; fakat bununla ilgili daha fazla bilgi bulamadık. Elbette ki bu Sion'un bir başka ismi olabilir.

1420 ile 1422 arasında Lorraine Kardinali, l'Ordre de la Fidelité adında bir başka tarikat daha kurdu ve René bu tarikatın asli üyelerinden birisi kabul edildi. 1448'de René kendi tarikatını, Hilal Tarikatı'nı kurdu. René, Hilal Tarikatı'nı, Guillaume de Gisors'un yüz elli yıl önce üyesi olduğu eski Gemi ve Çift Hilal Tarikatı'nın yeniden canlandırılmış bir versiyonu olarak tanımlıyordu. Aslî Hilal Şövalyeleri arasında Milan Dükü ve Leonardo da Vinci'nin hamisinin babası Francesco Sforza; 'Manastır Belgeleri'ne göre torunlarından biri *Dossiers Secrets*'deki soy ağaçlarını derleyen Lenoncourt Dükü ve Merovenj dönemlerinden kalan ve Sion-Vaudemont denilen Lorraine'deki önemli bir zeametin lordu Ferri adında birisi bulunuyordu. Bu kişiler René tarafından İngiltere'deki Garter Tarikatı ve Burgundy'deki Altın Post Tarikatı'na karşı bir yanıt oluşturma niyetiyle bir araya

getirilmiştir. Fakat belirsizliğini koruyan nedenlerle Hilal Tarikatı, kilise çevresinin hoşnutsuzluğuna maruz kalarak Papa tarafından bastırıldı.

İkinci Dünya Savaşı sırasında Özgür Fransa Güçleri'nin sembolü olan çağdaş Lorraine Haçı sonuç olarak René d'Anjou'dan gelmektedir. Lorraine Dükü olduğunda, şimdikinin benzeri iki yatay çubuktan oluşan haç şahsî arması olmuştu.

IOLANDE DE BAR: 1428 sıralarında doğan Iolande de Bar, René d'Anjou'nun kızıydı. 1445'te Sion-Vaudemont Lordu ve René'nin Hilal Tarikatı'nın aslî şövalyelerinden birisi olan Ferri ile evlendi. Ferri'nin ölümünden sonra Iolande yaşamının çoğunu, onun sayesinde yerel bir haç merkezinden bütün Lorraine'e yönelik mukaddes bir alana dönüşen Sion-Vaudemont'ta geçirdi. Uzak Pagan geçmişinde bu alan böylesi bir konumdaydı ve sonradan burada eski bir Gallo-Töten Ana Tanrıçası olan Rosemerthe'in bir heykeli bulundu. Erken Hıristiyanlık dönemlerinde bile bu alan (o zamanki ismi Semita Dağı) Hıristiyan olmaktan çok Musevî bir çağrışım yapsa da kutsal sayıldı. Merovenj döneminde buraya bir Bakire heykeli dikildi ve 1070'te Vaudemont'un hüküm süren kontu kendisini alenen 'Cennet'in Kraliçesi'nin tebaası' ilan etti. Sion Bakiresi resmen 'Vaudemont Kontu'nun Hakimi' ilan edilerek her yıl mayıs ayında onun onuruna bir festival düzenlendi ve tüm Lorraine'in koruyucusu kabul edildi. Araştırmalarımız 1396 tarihinden kalma, bir dağa dayanan özel bir şövalyelik kardeşliğinden, dediklerine göre kökleri Kudüs'ün hemen dışındaki Sion Dağı'ndaki eski manastıra kadar uzanan[1] Sion Şövalyeleri'nin Kardeşliği ile ilgili bir belgeyi ortaya çıkardı. Ancak 15.yy'da Sion-Vaudemont'un önemini bir miktar yitirdiği görülmektedir. Iolande de Bar önceki görkemini kısmen yeniden kazandırdı.

Iolande'nin oğlu René sonradan Lorraine Dükü oldu. Ebeveynlerinin talimatları doğrultusunda Floransa'da eğitim gördü, böylelikle Batıni gelenek ve akademilerin yönelimi konusunda deneyim kazandı. Hocası Georges Antoine Vespucci, Botticelli'nin başlıca hamilerinden ve destekçilerinden birisiydi.

SANDRO FILIPEPI: Daha iyi bilinen adıyla Botticelli, Sandro Filipepi 1444'te doğdu. Nicolas Flamel'i dışarıda bırakacak olursak soy ağaçları 'Manastır Belgeleri'nde geçen ailelerle doğrudan bağlantılı olmayan, Sion'un Büyük Üstadları olduğu söylenen kişiler listesindeki ilk isimdir. Ancak aynı zamanda bu ailelerden bazılarıyla fazlasıyla yakın bir dostluk ilişkisi kurduğu görülmektedir. Hamileri arasında, Mediciler, Esteler, Gonzagalar ve Floransa'da okuyan, gelecekteki Lorraine Dükü Iolande de Bar'ın oğlunun öğretmeni ve Botticelli'nin de koruyucusu olan Georges Antoine Vespucci'nin Ailesi Vespucciler vardı. Botticelli her ikisi de René d'Anjou'nun himayesinde olan Filippo Lippi ve Mantegna tarafından eğitilmişti. Ayrıca bir simyacı ve Hermetik düşüncenin yandaşı ve Leonardo da Vinci'nin de öğretmeni olan Verrocchio ile de çalışmıştı.

Pek çok kişi gibi ilk başta Botticelli'yi 'gizli' ve Batıni bir ortam içinde düşünemedik. Fakat Edgar Wind ve Frances Yates gibi Rönesans'ın daha yakın tarihli bilginleri etkileyici biçimde onun Batıniliğe yatkın olduğunu ispatlamaya çalışmışlardır ve bizler onların vardığı sonuçların inandırıcılığına saygı duymaktayız. Botticelli'nin bir 'Batıni' olduğu ve eserlerinin büyük bir kısmının Batıni ilkelerinin cisimleşmiş bir şeklini yansıttığı görülmektedir. Tarot kartlarının bilinen eski destelerinden birisi Botticelli'ye ya da hocası Mantegna'ya atfedilmektedir. Ünlü tablosu 'Primavera' diğer pek çok eseri gibi, Arkadya ve Batıni 'yeraltı akımı' temasının bir detayıdır.

LEONARDO DA VINCI: 1452'de doğan Leonardo büyük ölçüde Verrocchio yanında geçen ortak çıraklık dönemi nedeniyle Botticelli'yi iyi tanıyordu. Botticelli gibi, Mediciler, Esteler ve Gonzagalar tarafından koruma altına alınmıştı. Ayrıca René d'Anjou'nun yakın dostlarından ve Hilal Tarikatı'nın aslî üyelerinden birisi olan Francesco Sforza'nın oğlu Ludovico Sforza tarafından da koruma altında tutuluyordu.

Leonardo'nun Batınilik ilgisi ve yönelimi Botticelli gibi şu an fazlasıyla kabul edilmiş bulunmaktadır. Araştırmacılarımızdan birisiyle yaptığı bir sohbet sırasında Frances Yates

onu erken bir 'Rosicrucian' olarak betimlemişti. Fakat Leonardo'nun durumunda Batınilik, Botticelli'den bile öte bir ölçüde karşımıza çıkmaktadır. Yaşam öyküsünü yazan ve çağdaşı olan Vasari bile onu 'sapkın bir tür beyin' olarak tanımlamaktadır. Sapkınlığını oluşturan şeyin tam olarak ne olduğu belirsiz kalmıştır. Ancak son birkaç yılda bazı otoriteler ona İsa'nın bir ikizi olduğuna dair eski bir sapkın inancı yüklediler. Elbette ki bu iddianın 'Bakire ile birlikte Aziz Vaftizci Yahya ve Aziz Anne' adlı kara kalem çiziminde ve aslında neredeyse birbirinin benzeri iki Mesih'in olduğu ünlü *'Son Akşam Yemeği'*nde kanıtı bulunmaktadır. Fakat İsa'nın ikizi doktrininin tam olarak mı yoksa sembolik olarak mı alındığına ilişkin bir belirti bulunmamaktadır.

1515 ile 1517 arasında Leonardo askeri bir mühendis olarak Fransa Polis Şefi, Languedoc ve Milan Valisi Charles de Montpensier et de Bourbon'un ordusuna bağlıydı. 1518'de Cloux Şatosu'na yerleşti ve yine yakınlardaki Amboise'da yaşayan polis şefine yakın olduğu anlaşılmaktadır.

CONNETABLE DE BOURBON: Chatellerault Dükü, Fransa Polis Şefi Charles de Montpensier et de Bourbon 16.yy'ın başlarında muhtemelen Fransa'daki yegane güçlü lorttu. 1490'da Claire de Gonzaga'nın oğlu olarak dünyaya gelmişti ve kız kardeşi, Iolande de Bar'ın torunu ve René d'Anjou'nun büyük torunu olan Lorraine Dükü ile evlenmişti. Charles'ın çevresinde bulunanlar arasında Jean de Joyeuse adında evlilik yoluyla Couiza, Rennes-le-Chateau ve Arques Lordu olan birisi vardı. Bu bölgede Poussin'in tablosundakinin benzeri bir mezar bulunmaktaydı.

Milan Valisi olarak Charles, Leonardo da Vinci ile bağlantı halindeydi ve bu bağlantının sonradan Amboise yakınlarında da sürdüğü anlaşılmaktadır. Ancak 1521'de, Charles, Fransa Kralı I. François'nın hoşnutsuzluğuna maruz kaldı ve mülklerini bırakıp takma bir adla ülkeden kaçmaya zorlandı. Kutsal Roma İmparatoru V. Charles'ın yanında sığınak buldu ve imparatorluk ordusunun komutanı oldu. Bu sıfatla 1525'te Pavia Savaşı'nda Fransız Kralı'nı yendi ve esir aldı. İki yıl sonra Roma'yı kuşattığı sırada öldü.

FERDINAND DE GONZAGUE: Genelde Ferrante de Gonzaga olarak bilinirdi. 1507'de, Leonardo'nun tutkulu koruyucuları Mantua Dükü'nün ve Isabelle d'Este'nin oğlu olarak dünyaya geldi. İlk unvanı Guastalla Kontu'ydu. 1527'de kuzeni Charles de Montpensier et de Bourbon'a askeri operasyonlarda yardımcı oldu. Birkaç yıl sonra Fransız tahtını ele geçirmesine ramak kalmış olan Guise Dükü François da Lorraine ile gizlice bir birlik oluşturduğu anlaşılmaktadır. Mantua'daki neredeyse tüm Gonzagalar gibi, Ferrante de Batıni düşüncenin sadık bir hayranıydı.

Aynı zamanda görünüşe göre tüm 'Manastır Belgeleri'nde karşılaştığımız tek yanlış bilgi parçası olarak da karşımıza çıkmıştı. *Dossiers Secrets*'deki Sion'un Büyük Üstadları Listesi'ne göre, Ferrante Tarikat'a 1575'teki ölümüne kadar başkanlık yapmıştı. Ancak bağımsız kaynaklara göre, 1557'de Brüksel yakınlarında öldüğüne inanılmaktadır. Ölümünün etrafındaki koşullar fazlasıyla belirsizdir ve elbette ki tam olarak 1557'de ölmemiş olması da olasıdır; fakat yalnızca bir yerlere saklanmış da olabilir. Öte yandan *Dossiers Secrets*'deki tarih gerçekten bir hata olabilir. Bunun ötesinde, Ferrante'nin Sezar adında 1575'te ölen bir oğlu vardır ve kasten ya da başka bir biçimde babasıyla karıştırılmış olabilir. Mesele şuydu ki konu çok daha fazla karanlıkta kalmış ve bağımsız kaynaklarca yalanlanmaya çok daha açık olduğunda bile, 'Manastır Belgeleri'nde böylesi göze batan hatalara rastlamadık. Bu özel örnekteki hatanın yalnızca bir dikkatsizlik veya gözden kaçırma sonucunda ortaya çıkması bize neredeyse inanılmaz geldi. Aksine eğer benimsenmiş anlatıları böylesine alenen çürütüyorsa, bu hata neredeyse bir şeyi açığa çıkarma niyeti taşıyor gibiydi.

LOUIS DE NEVERS: Nevers Dükü Louis aslında Louis de Gonzaga'ydı. 1539'da doğan Louis, Sion'un Büyük Üstadları Listesi'nde kendisinden önce gelen Ferrante de Gonzaga'nın yeğeniydi. Erkek kardeşi Habsburg Ailesi'nden biriyle ve kızı, Blanche d'Evreux'nün önceden taşıdığı bir unvan olan Longueville Dükü ile evlenmişti; büyük yeğeni Lorraine Dükü ile evlenmişti ve Sion-Vaudemont'taki eski kutsal yere hatırı sayılır bir ilgi duymaktaydı. 1622'de orada özel bir haç dikildi ve 1627'de dinsel bir ev ve okul kuruldu.

Din Savaşları sırasında, Louis de Nevers, etkin şekilde Fransa'daki eski Valois Hanedanı'nın kökünü kazıyan ve tahtı neredeyse kendi ellerine geçirmek üzere olan Lorraine Ailesi ve onların kardeş kolu Guise Ailesi'nin yakın bir müttefikiydi. Örneğin 1584'te, Louis Guise Dükü ve Lorraine Kardinali ile Fransa Kralı III. Henri'ye karşı ortak muhalefet sözü veren bir anlaşma imzaladı. Ancak müttefikleri gibi o da IV. Henri ile uzlaşarak yeni hükümdara malî yöneticisi olarak hizmet etti. Bu sıfatı taşırken, Robert Fludd'un babasıyla samimî bir uyum halinde çalışmış olmalıdır. Sir Thomas Fludd, İngiltere Kraliçesi I. Elizabeth tarafından Fransız Kralı'nı desteklemek amacıyla gönderilen askeri birliğin malî sorumlusuydu.

Louis de Nevers, tüm diğer Gonzagalar gibi Batıni gelenekten derin şekilde anlayan birisiydi ve Frances Yates'e göre 'Rosicrucianlar'ın öncüllerinden olan bazı gizli Hermetik cemaatlerine katılmış olan Giordano Bruno ile ilişkili olduğuna inanılmaktadır. Örneğin 1582'de Louis, (*Arcadia*'nın yazarı) Sir Philip Sidney ve döneminin önde gelen İngiliz Batıniler'inden olan John Dee ile birlikte İngiltere'de zaman geçirmişti. Frances Yates, bir yıl sonra Bruno'nun Oxford'u ziyaret ederek aynı kişilerle vakit geçirdiğini ve gizli örgütlenmelerinin faaliyetlerini ilerlettiğini iddia etmektedir.

ROBERT FLUDD: 1574'te doğan Robert Fludd'a, İngiltere'nin önde gelen Batıni düşünce yandaşlarından olan John Dee'nin cüppesi miras kalmıştı. Geniş bir yelpazeyi kapsayan Batıni konularda verimli biçimde yazıp yayımlar yaptı ve şimdiye kadar yazılmış olan en kapsamlı Hermetik felsefe formülasyonlarından birisini geliştirdi. Frances Yates, eserlerinden bazılarının 'bir Hermetik mezhep ya da cemaatin Mührü veya gizli şifresi' olabileceğine işaret etmektedir. Fludd hiçbir zaman 'Rosicrucianlar'ın bir üyesi olarak itham edilmediyse de sonradan Kıta Avrupa'sında bir sansasyona neden olarak onları içtenlikle destekledi ve 'en yüksek iyiliğin' 'Magia, Kabala ve Gül renkli Haç Kardeşleri'nin Simyası' olduğunu ilan etti.

Fludd'un aynı zamanda Londra Hekimler Koleji'nde saygı duyulan bir konuma yükseldi ve arkadaşları arasında kan dolaşımını bulan William Harvey de vardı. Fludd ayrıca her ikisi de kendisine Suffolk'taki arazilerin kiralarını tahsis eden I. James ve I. Charles'ın beğenisini kazandı.

Fludd'un babası Louis de Nevers ile ilişkiliydi. Fludd, John Dee ve Sir Philip Sidney'in birkaç yıl önce Batını bir ilgi merkezi oluşturdukları anlaşılan Oxford'da eğitim görmüştü. 1596 ile 1602 yılları arasında Fludd Avrupa'nın dört bir yanını dolaşarak sonradan 'Rosicrucian' harekete katılacak olan pek çok kişiyle birlikte zaman geçirdi. Bunların arasında Johann Valentin Andrea'nın yakın bir dostu olan Janus Gruter adında birisi de vardı.

1602'de Fludd ilginç ve bizim tezimiz açısından anlamlı bir görev üstlendi. Guise Dükü'nün oğullarına, özellikle de genç Guise Dükü Charles'a özel hocalık faaliyetinde bulunması için özellikle Marsilya'ya çağrıldı. Charles ile olan ilişkisinin 1620'ye kadar sürdüğü görülmektedir.

1610'da, Guise Dükü Charles, Henriette-Catherine de Joyeuse ile evlendi. Karısının mülkleri arasında, Rennes-le-Chateau'nun üzerinde bulunduğu dağın altındaki Couiza'da bulunuyordu. Ayrıca Poussin'in tablosundaki mezarın benzeri bir mezarın bulunduğu arazi Arques'i de kapsıyordu. Yirmi yıl kadar sonra, 1631'de, Guise Dükü, Fransız tahtına karşı giriştiği bir komplo sonrasında, yakında karısının da yanına gideceği İtalya'ya gönüllü olarak sürgüne gitti. 1640'ta öldü. Fakat karısının Couiza ve Arques'i krallığa satmaya razı olana kadar Fransa'ya geri dönmesine izin verilmedi[2].

JOHANN VALENTIN ANDREA: Lutherci bir papaz ve bir ilahiyatçının oğlu olan Andrea 1586'da, Lorraine ve Rhine Eyaleti sınırında bulunan Württemburg'da doğdu.1610'da Avrupa'yı dolaştı ve Hermetik ya da Batını üyeleri olan gizli bir cemaatin üyesi olduğu söylentileri yayıldı. 1614'te Stuttgart yakınlarındaki küçük bir kasabaya papaz yardımcısı olarak atandı ve orada takip eden Otuz Yıl Savaşları (1618-4) kargaşasının uzağında sağ salim kaldığı anlaşılmaktadır.

ROBERT BOYLE: Robert Boyle, 1627'de Cork Kontu'nun en küçük oğlu olarak dünyaya geldi. Sonradan kendisine ayrı bir asilzadelik unvanı önerildiyse de bunu geri çevirdi. Amiri Sir Henry Wotton'un, Eyalet'in Frederick'inin maiyetindeki 'Rosicrucian' ile yakın ilişkide olduğu Eton'da eğitilmişti.

1639'da Boyle uzun süreli bir Avrupa turuna çıktı. Papalığın baskılarına direnen Mediciler'in aralarında Galileo'nun da bulunduğu Batıniciler'e ve bilim adamlarına desteğini genişletmeyi sürdürdüğü Floransa'da bir süre kaldı. Aralarında şeytan biliminin de yer aldığı bir dizi Batıni konularla ilgilendiği Cenevre'de yirmi bir ay geçirdi. Cenevre'deki geçici ikameti sırasında yaşamı boyunca dostu olacak olan Pierre de Moulin'in çevirttiği 'Mascon Şeytan'ı adında bir esere rastladı. Du Moulin'in babası Bar Dükü Henri de Lorraine'in karısı Catherine de Bar'ın şahsî papazıydı. Yaşlı du Moulin, Turenne Vikontu ve Bouillon Dükü Henri de la Tour d'Auvergne'nin sürekli himayesini kazanmıştı.

1645'te İngiltere'ye dönüşünde Boyle, Andrea'nın yakın arkadaşı ve mektuplaştığı Samuel Hartlib çevresiyle derhal yakın ilişki kurdu. 1646 ve 1647 tarihli mektuplarda, tekrar tekrar 'Görünmez Kolej'den söz etmektedir. Örneğin, '*Görünmez*'in temel taşlarının ya da (kendilerine verdikleri adla) Felsefî Kolej'in şimdi ve gelecekte' kendisini 'dostluğuyla onurlandıracağı'nı belirtmektedir.

1654'te Boyle, Eyalet'in Frederick'inin eski papazı John Wilkin ile birlikte Oxford'da zaman geçirdi. 1660'da Boyle eski konumlarına yeniden yükselen Stuartlar'a bağlılıklarını sunan ilk tanınmış şahsiyetlerden birisiydi ve II. Charles Kraliyet Cemiyeti'nin hamisi oldu. 1668'de, Andrea'nın bir başka arkadaşı ve mektuplaştığı kimse olan John Dury ile evli bulunan kız kardeşiyle birlikte Londra'ya yerleşti. Londra'daki ikametgahında Boyle aralarında, sonradan Floransa Hükümdarı olan III. Cosimo de' Medici ve Tuscany Büyük Dükü'nün de bulunduğu, çok sayıda seçkin konuğu ağırladı.

Bu yıllar boyunca Boyle'un en yakın dostları Isaac Newton ve John Locke'du. Newton'a simyanın sırlarını öğrettiği söylenmektedir. Durum ne olursa olsun bu iki kişi düzenli biçimde bu konuda tartışmışlar ve simya işleri üzerinde çalışmışlardır. Bu esnada Locke, Boyle ile tanıştıktan kısa süre sonra Fransa'nın güneyine giderek burada çok uzun bir süre kaldı. Nostradamus ve René d'Anjou'nun mezarlarına özel ziyaretler gerçekleştirdiği bilinmektedir. Toulouse, Carcassonne, Narbonne ve akla yatkın şekilde Rennes-le-Chateau yöresinde gezdiği bilinmektedir. Guise düşesiyle de ilişkili olduğu bilinir. Magdalena'nın Kutsal Kase'yi Marsilya'ya getirdiğini anlatan efsanelerin tarihiyle birlikte Catharlar hakkındaki Engizisyon raporları üzerinde çalıştığı da bilinmektedir. 1676'da Saint Baume'daki Magdalena'nın ikametgahı olduğu söylenen yeri ziyaret etmişti.

Locke Languedoc'ta keşif gezisi yaparken, Boyle da Kıta Avrupası'yla yaptığı geniş yazışmaları sürdürdü. Kağıtları arasında, yarısını Fransa'daki bilinmeyen ve bu yazışmalar dışında duyulmamış ve büyük ihtimalle de bir takma isim olan Georges Pierre adında birisiyle sürdürülen yazışmaların oluşturduğu mektuplar bulunmaktadır. Bu mektuplar kapsamlı biçimde simya ve simya deneyleri ile ilgilenmektedir. Ancak daha da önemlisi Boyle'un, üyeleri arasında Savoie ve du Moulin Dükü'nün de bulunduğu gizli bir Hermetik cemaatin üyesi olduğundan söz etmektedirler.

1675 ile 1677 arasında Boyle iki tutkulu simya tezi yayımladı: *Civanın Altınla Isıtılması* ve *Altının Değerinin Düşürülmesinin Tarihsel bir Anlatımı.* 1689'da simya deneyine ayırdığı belirli günlerde ziyaretçi kabul etmeyeceğini bildiren resmi bir duyuru yayımladı. Yazdığına göre, bu deneyde:

> 'eskiden beri süregelen sanatın çalışkan öğrencilere bir tür Hermetik miras bırakma niyetimle, yapmayı alışkanlık haline getirdiğim yalın şeytanî olanlardan ve şimdiye dek yayımladığım çok daha zor ve ayrıntılı türdekilerden daha basit ve daha sade olan, daha çok soylu Hermetik sırları ya da Helmont'un biçimlendirdiği gibi 'arcana majora'

türündeki kimyasal ve tıbbî bazı süreçleri samimiyetimle ilave evraklarla korumaya çalıştım[3].

Şunu da eklemektedir ki yapabildiğince basit konuşma niyetindedir; 'faydalardan eksiksiz ve tam olarak bahsedilmese de bu durum kısmen, hayırseverliğime rağmen gizliliğe bağlı bulunduğum içindir[4].'

Boyle'un ima ettiği 'ilave evrak' hiçbir zaman bulunamadı. Locke'un ya da daha da olasıdır ki Newton'un eline geçmiş olabilir. 1691'de ölümünde Boyle, mektuplaşmalarının çoğunda belirgin biçimde geçen 'kırmızı toz' ve simya deneyleriyle birlikte tüm diğer kağıtlarını bu iki sırdaşına emanet etti.

ISAAC NEWTON: Hiç kimse bu iddiayı ciddîye almasa da kendisinin ısrarla vurguladığı şekilde 'antik İskoç soylular sınıfı'ndan gelen Isaac Newton 1642'de Lincolnshire'da doğdu. Cambridge'de eğitim gördü, 1672'de Kraliyet Cemiyeti'ne seçildi ve sonraki yıl ilk kez Boyle ile tanıştı. 1689-90'da John Locke ve Nicholas Fatio de Duilier adında pek tanınmamış, muammalı bir kişiyle ilişki kurdu. Cenevre aristokrasisinden gelen Fatio de Duillier'in zamanının Avrupa'sında keyfince dolaştığı anlaşılmaktadır. Bir dönem genellikle Fransa Kralı XIV. Louis'ye karşı bir casus olarak çalıştığı görülmektedir. Aynı zamanda döneminin tüm önemli bilim insanlarıyla yakın ilişkiler kurduğu da anlaşılmaktadır. İngiltere'de ortaya çıktığı dönemden itibaren de Newton'un yegane yakın dostuydu. En azından on yıl boyunca ikisinin ismi birlikte anılır olmuştu.

1696'da Newton, Kraliyet Darphanesi'nin Müdürü oldu ve sonradan altın standardını belirleme konusunda yardımı dokundu. 1703'te Kraliyet Cemiyeti'nin Başkanı seçildi. Bu sıralarda aynı zamanda Kraliyet Cemiyeti'nin iki Deney Sorumlusu'ndan birisi olan genç Protestan Fransız mültecisi Jean Desaguliers ile de dostluk kurdu. Sonraki yıllarda Desaguliers Avrupa çapında Farmasonluğun şaşkınlığa uğratıcı hızla çoğalmasında önde gelen şahsiyetlerden birisi olmuştu. James Anderson, Şövalye Ramsay ve Charles Radclyffe gibi önde gelen Mason şahsiyetlerle birlikte anıl-

maktaydı. 1731'de, Hague'daki Mason Locası'nın Üstad'ı olarak, 'gemi'nin üyesi olan ilk Avrupalı prensin üyeliğe kabul törenine başkanlık yaptı. Bu prens Avusturya'nın Maria Theresa'sı ile evliliğinin ardından Kutsal Roma İmparatoru olan Lorraine Dükü François'ydı.

Newton'un Farmason olduğuna ilişkin hiçbir kayıt bulunmamaktadır. Ancak aynı zamanda aralarında Alexander Pope gibi dikkate değer kişilerin de yer aldığı yarı Masonik bir kuruluş olan 'Spalding Centilmenler Kulübü'nün üyesiydi. Bundan öte düşüncelerinin ve eserlerinin bazıları o dönemki Mason şahsiyetlerin paylaştığı ilgi konularını yansıtmaktadır. Örneğin çoğu Mason yazar gibi Musa'dan çok Nuh'u Batıni bilgeliğin nihaî kaynağı olarak gördü. 1689'da en önemli eserlerinden birisi olduğu düşünülen antik monarşiler konusundaki çalışmasına başladı. *Düzeltilmiş Antik Krallıklar Kronolojisi* adlı bu eser, İsrail'in diğer antik kültürler üzerindeki üstünlüğünün yanı sıra krallık kurumunun kökenlerini de kanıtlamaya çalışıyordu. Newton'a göre, antik Musevîlik sonradan sulandırılan, yozlaşan ve büyük oranda yitirilen ilahî bilginin depolarından birisiydi. Bununla birlikte, bunun bir bölümünün 'kürelerin müziğini' Yerçekimi Yasası için bir metafor olarak gördüğü Pisagor'a kadar ulaştığına inanıyordu. Hem Kutsal Kitap'ta hem de klasik mitte geçen olayları tarihleme amacıyla tam bir bilimsel metodoloji formüle etme çabasında, Jason'un Altın Post mevzusunu bir milat olarak alarak, diğer Mason ve Batıni yazarlar gibi bu meseleyi bir simya metaforu olarak yorumladı. Çoğu Mason gibi Süleyman'ın Tapınağı'nın biçimine ve boyutlarına büyük önem atfetti. Tapınağın biçimi ve boyutlarında simya formülleri gizlendiğine ve tapınaktaki antik törenlerde simya işlemleri uygulandığına inandı.

Newton'un bu türden merakları bizim için bir şeyi açığa vurmaktaydı. Elbette ki bu imgesi içinde bulunduğumuz yüzyılda yayıldığı şekilde, doğal bilimlerin teolojiden ilk ve son kez ayrılmasını kabul ettirmiş bir bilim insanı imgesiyle uyuşmuyordu. Aslında Newton döneminin bilim insanlarından çok daha fazla Hermetik metinlerle ve

Hermetik geleneği yansıtan kendi görüşleriyle uğraşmaktaydı. Derinlemesine dindar bir kişi olarak, doğada bulunan ilahî bir birlik ve birbirine uygunluk ağının araştırılması konusunu kafasına takmıştı. Bu araştırma onu şekil ve sayının gerçek özelliklerinin bir çalışmasına, kutsalın geometrisi ve sayıbilimi incelemesine yöneltti. Boyle ile olan ilişkisi sayesinde aynı zamanda, aslında simya çalışmasına muazzam bir önem yükleyerek simya uygulaması da yapmaktaydı[5]. 'Rosicrucian' manifestolarını açıklayıcı notlarla şahsen kopyalamasının yanı sıra kütüphanesinde yüzden fazla simya eseri bulunuyordu. Bunlardan birisi zahmetli biçimde kendi eliyle kopyaladığı Nicolas Flamel'in bir kitabıydı. Newton'un simyayla meşguliyeti yaşamı boyunca sürdü. Boyle, Locke, Fatio de Duillier ve diğerleriyle birlikte bu konuda geniş ve gizli mektuplaşmalarını sürdürdü. Bir mektupta kesilip çıkarılmış bazı anahtar kelimeler bile bulunmaktadır.

Newton'un bilimsel ilgisinin ilk başta hayal ettiğimizden çok daha sıra dışı olduğu gibi dinsel görüşleri de benzer yöndeydi. Her ne kadar sessiz olsa da Teslis* fikrine düşmandı. Ayrıca evreni Göksel bir Mühendis tarafından inşa edilmiş engin bir mekanik makineye indirgeyen döneminin moda Deizm**'ini de reddediyordu. İsa'nın ilahîliğini sorguladı ve bu konuyla ilgili tüm el yazmalarını gayretle topladı. Yeni Ahit'in bütünüyle özgün olduğundan kuşku duyarak bazı pasajların 5. yüzyılda eklemeler yapılarak bozulduğuna inandı. Erken dönem Gnostik sapkınlıkların bazılarıyla derinlemesine ilgileniyordu ve bunlardan biri üzerine bir çalışma yazdı[6].

Fatio de Duillier'in teşvikiyle Newton aynı zamanda 1705'ten kısa süre sonra Londra'da ortaya çıkmaya başlayan Camisardlar ya da Cevennes Kahinleri'ne çarpıcı ve şaşırtıcı bir sempati de gösterdi. Beyaz gömlekleri nedeniyle bu isimle anılan Camisardlar, kendilerinden önceki Catharlar gibi Fransa'nın güneyinden çıkmışlardı. Catharlar

Ç.N. Hıristiyanlıkta Tanrı'nın Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'tan oluşan üç kişiliğinin bulunduğu öğretisi.
**Ç.N. Tektanrıcılık*

gibi Roma'ya şiddetle muhalefet etmekteydiler ve 'gnosis'in veya doğrudan bilginin inanç üzerinde üstünlüğünü vurguluyorlardı. Catharlar gibi İsa'nın ilahîliğinden kuşku duymaktaydılar. Yine Catharlar gibi, aslında bir tür 18. yüzyıl Albigen Haçlı Seferiyle, askeri güç kullanılarak vahşîce bastırıldılar. Languedoc'tan sürülen sapkınlar Cenevre ve Londra'da sığınma olanağı buldular.

Ölümünden birkaç hafta önce Newton birkaç yakın dostunun yardımıyla çok sayıdaki el yazması sandığını ve şahsî kağıtlarını sistematik biçimde yaktı. Çağdaşlarının büyük şaşkınlıkla bildirdiği şekilde, ölüm döşeğindeyken son dinsel adetlerin yerine getirilmesini istemedi.

CHARLES RADCLYFFE: 16.yy'da Radclyffeler etkili bir Northumbrian Ailesi'ydi. 1688'de, tahttan indirilmeden kısa süre önce II. James onları Derwentwater'daki iki kontluğa atadı. Charles Radclyffe 1693'te doğmuştu. Annesi Kral II. Charles'ın metresi Moll Davis'in gayri meşru kızıydı. Böylece Radclyffe annesi tarafından II. Charles'ın torunu olarak kraliyet kanından geliyordu. Veliaht Prens Charlie'nin ve Stuart Kralı'nın bir diğer gayri meşru torunu Lichfield Kontu George Lee'nin kuzeniydi. Bu nedenle Radclyffe'in yaşamının büyük kısmını Stuart davasına adamış olması şaşırtıcı değildir.

CHARLES DE LORRAINE: 1712'de doğan Charles de Lorraine, François'nın dört yaş küçük kardeşiydi. Her iki kardeşin de çocukluk dönemlerinde, babaları sürgündeki Stuartlar'a Bar-le-Duc'te koruma ve sığınma teklif ettiğinden Jakoben etkisine maruz kalmış olması olasıydı. 1736'da, François Maria Theresa ile evlenince, Charles gelecekteki Avusturya İmparatoriçesinin kayın biraderi olacaktı. Sekiz yıl sonra, 1744'te, Maria Theresa'nın kızkardeşi Marie Anne ile evlenerek akrabalığını pekiştirdi. Aynı yıl, Avusturya Hollandası (şimdiki Belçika) genel valisi ve Avusturya Ordusu Başkomutanı olarak atandı.

François, evlendiğinde Fransa'nın bir kuklasına emanet edilen Lorraine üzerindeki tüm haklarından resmen feragat etmişti. Bunun karşılığında Tuscany Arşidüklüğünü aldı. Ancak Charles bu işlemi, Lorraine üzerindeki iddiasından

vazgeçmeyi inatla reddetti. François çekilince aslında kağıt üzerinde Lorraine Dükü oluyordu. 1742'de, memleketini yeniden ele geçirmek için 70.000 kişilik bir orduyla birlikte ilerledi. Böyle yapmasaydı, Fransız işgalini engellemek için ordusunu Bohemya'ya yönlendirmesi gerekecekti.

Sonraki yıllardaki askeri operasyonlarda, Charles yetenekli bir komutan olduğunu ispatladı. Bahtsızlığı sonucunda Büyük Frederick karşısında tekrar tekrar yenilmemiş olsaydı, günümüzde onun döneminin en iyi generallerinden birisi olarak görülebileceği konusunda kuşku bulunmamaktadır. Frederick en görkemli ve kesin zaferlerinden birisini 1757'de Leuthen Savaşı'nda Charles karşısında kazandı. Yine de Frederick, Charles'ı, değerli ve 'korku uyandıran' bir hasım olarak görmekte ve ondan parlak sözcüklerle söz etmektedir.

Leuthen'deki yenilgisinin ardından Charles, Maria Theresa tarafından teselli edilerek emekliliğini Brüksel'deki başkentinde geçirdi. Burada bir sanat koruyucusu olarak bulundu ve etrafında, edebiyat, resim, müzik ve tiyatro alanlarında bir merkez haline gelen zarif, nazik ve üst kültürlü görkemli bir saray ahalisi topladı. Pek çok açıdan bu saray ahalisi Charles'ın atası René d'Anjou'nun Grubu'na benziyordu ve bu benzerlik bilinçli gerçekleştirilmiş olabilir.

1761'de Charles, eski Töten Şövalyeleri'nin, 16.yy'daki başlıca askeri güçlerden birisinin, Tapınak Şövalyeleri'nin Alman koruyucularının sonraki bir şövalyelik kalıntısı olan Töten Tarikatı'nın Büyük Üstadı oldu. Ardından 1770'de, Töten Tarikatı'nın yeni başyardımcılığına Charles'ın sevdiği yeğeni Maximilian getirildi. Takip eden yıllarda, amca ile yeğen arasındaki bağ fazlasıyla yakınlaştı ve 1775'te, Brüksel'e Charles'ın atlı bir heykeli dikildiğinde, Maximilian yine hizmette bulunuyordu. Bu heykelin resmi açılma tarihi tam da 17 Ocak[7] tarihine, yani Nicolas Flamel'in ilk simya işlemine, Marie de Blanchefort'un mezartaşına, Sauniere'in ölümcül inmesine denk düşmüştü.

MAXIMILIAN DE LORRAINE: 1756'da doğan Maximilian de Lorraine ya da Maximilian von Habsburg,

Charles de Lorraine'in sevdiği yeğeni ve Maria Theresa'nın en küçük oğluydu. Gençliğinde, attan düşüp bir bacağını sakatlayana dek askeri bir kariyeri olacak gibi görünüyordu. Bunun sonucunda enerjisini Kilise'ye vererek, 1784'te Köln Piskoposu ve imparator seçicisinin yanı sıra Münster Piskoposu da oldu. Amcasının ölümünden sonra, 1780'de Töten Tarikatı'nın Büyük Üstadı oldu.

Diğer yönlerden de Maximilian, amcasının ayak izlerini takip etti. Charles gibi sanatın sürekli koruyucusu oldu. Himayesi altındakiler arasında Haydn, Mozart ve genç Beethoven vardı. Beethoven Birinci Senfonisi'ni ona ithaf etmeyi bile tasarlamıştı. Zaman içinde bu eser bitirildi ve yayımlandı ancak Maximilian ölmüştü.

Maximilian tebaaları tarafından sevilen ve emsallerinin saygı duyduğu zeki, müsamahakar ve yumuşak bir hükümdardı. 18.yy'ın ideal aydınlanmış hükümdarının somut örneği ve döneminin en kültürlü kişilerinden birisi olduğu görülmektedir. Siyasî meselelerde özellikle aklı başında olduğu ve kız kardeşi Marie Antoinette'i Fransa'da birikmeye başlayan fırtına öncesinde acilen uyarmaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Fırtına koptuğunda, genel olarak devrimin esas hedeflerine sempati duyarken, aynı zamanda aristokrat mültecilere sığınak sağladığı anlaşılmaktadır.

Maximilian Farmason olmadığını açıklasa da sıklıkla bu açıklama kuşkuyla karşılandı. Kilise'deki konumuna ve Roma'nın böylesi faaliyetlere yönelik etkin yasağına rağmen, elbette ki yaygın biçimde bir tür gizli cemaatin üyesi olduğundan kuşkulanıldı. Durum ne olursa olsun, aralarında elbette ki Mozart'ın da bulunduğu 'gemi'nin üyeleriyle birlikte açıkça zaman geçirdiği bilinmektedir.

Robert Boyle, Charles Radclyffe ve Charles de Lorraine gibi Maximilian'ın da aslında Sion'un Büyük Üstadı olduğu söylenen kişiler listesinde Orta çağ'a kadar uzanan belirli bir tür model oluşturduğu görülmektedir. Boyle, Radclyffe ve amcası gibi Maximilian da en genç delikanlıydı. Büyük Üstad olduğu söylenen kişilerin listesi pek çoğu daha ünlü ağabeylerinin yerine geçtikleri görülen bir dizi genç veya en genç delikanlıları kapsamaktadır.

Radclyffe ve Charles de Lorraine gibi Maximilian da Sion'un Büyük Üstad görevleri düşünüldüğünde, perde arkasında sessizce çalışarak aracılar ve sözcüler üzerinden faaliyetlerini sürdüren görece düşük bir öz geçmişe sahipti. Örneğin Radclyffe'in önce Şövalye Ramsey, sonradan da Hund aracılığıyla faaliyet gösterdiği görülmektedir. Charles de Lorraine'in ağabeyi François üzerinden faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır. Maximilian'ın da geniş ölçüde bu memleketlerde Farmasonluğun yayılmasından sorumlu olan Napoli ve Sicilya Kraliçesi Marie-Caroline gibi çok sayıda kardeşinin yanında, kültürel şahsiyetler aracılığıyla faaliyetlerde bulunduğu görülmektedir.

CHARLES NODIER: 1780'de doğan Charles Nodier'nin Fransız Devrimi'nden sonraki Sion'un tüm Büyük Üstadları için geçerli bir modeli başlattığı anlaşılmaktadır. Kendisinden öncekilerden farklı olarak yalnızca soylu kanından yoksun olmakla kalmayıp aynı zamanda soy ağaçları 'Manastır Belgeleri'nde geçen ailelerden hiçbirisiyle doğrudan bir bağlantısı olmadığı da görülmektedir. Fransız Devrimi'nden sonra Sion Tarikatı'nın veya en azından *Büyük Üstadı olduğu iddia edilen kişilerin hem eski aristokrasiden* hem de siyasî iktidar koridorlarından ayrıldığı görülebilmektedir. Gerçi araştırmamız bizi bu tarihe ilişkin bir sonuca yönlendirmiş de olabilir.

Nodier'nin annesi Suzanne Paris adında, ebeveynlerini tanımadığı söylenen birisiydi. Babası Besançon'da bir avukattı ve Devrim'den önce yerel Jakoben Kulübü'nün üyesiydi. Devrim patlak verince baba Nodier, Besançon Belediye Başkanı ve kasabasının Devrim Mahkemesi'nin Başkanı oldu. Aynı zamanda o zamanki Mason faaliyeti ve siyaseti içinde üst düzey olarak görülen Üstad Mason'du.

Charles Nodier'nin olağan dışı hızlı bir gelişim göstererek diğer şeylerin yanı sıra henüz on yaşındayken kültürel ve siyasî meselelerle ilgilendiği ileri sürülmektedir! On sekiz yaşında edebiyat alanında nam saldı ve yaşamının geri kalanında her yıl ortalama bir kitap yayınlayarak üretken şekilde yayın yapmayı sürdürdü. Eserleri etkileyici çeşitlilikte bir yelpazeyi kapsamaktadır: seyahat dergileri,

edebiyat ve resim üzerine denemeler, aruz ve vezin çalışmaları, böceklerin antenleri üzerine bir çalışma, intiharın doğası konusunda bir araştırma, otobiyografik anılar, arkeolojik geziler, dil bilim, hukukî meseleler ve Batıniliğin yanı sıra hacimli bir roman külliyatından söz etmiyoruz bile. Günümüzde Nodier genellikle edebi bir merak konusu olarak göz ardı edilmektedir.

İlk başlarda Devrim'e sempati duymasına rağmen çarçabuk karşısında yer almıştır. Napolyon'a karşı tutumunda da benzeri bir dönüş yapmıştır ve 1804'te imparatora karşı gürültülü bir muhalefet sergilemiştir. Aynı yıl Londra'da *The Napoleone* adında hicivli bir şiir yayımladı. Bu kışkırtıcı şiiri yazmasının ardından fazlasıyla tuhaf şekilde yetkililere seslenerek yaptığı şeye ilgi çekmeye çalışmıştır. Yetkililer ilk başta ona dikkat etmedikleri ve Nodier'nin yaptığı şeyi abartarak sonunda kolaylıkla tutuklandığı görülmektedir. Sonunda Napolyon'a suçunu itiraf eden bir mektup yazdıktan sonra bir aylığına hapiste kalıp ardından Besançon'a geri gönderilmiş ve burada gönülsüzce gözetim altında tutulmuştur. Bununla birlikte, Nodier'nin sonradan rejime muhalefet etmeyi sürdürerek 1804 ve 1812'deki Napolyon'a karşı iki ayrı suikasta karıştığı iddia edilmiştir. Kendi kendisini övmesi ve kabadayılığı bir kenara bırakılsa da bu iddia mesnetsiz değildir. Elbette ki gençken Besançon'da tanıştığı bu iki suikastın kışkırtıcılarıyla arkadaşlığı vardı.

VICTOR HUGO: Hugo'nun ailesi esasen Lorraine'den, kendisinin ısrarla belirttiğine göre seçkin aristokrat bir soydan gelmekteydi; fakat Hugo 1802'de, iktidara karşı yıkıcı yeraltı faaliyetinin yuvası Besançon'da doğdu. Babası Napolyon'un generaliydi; fakat imparatora karşı suikasta karışan komplocularla bile çok sıcak ilişkilerini sürdürdü. Aslında bu komploculardan birisi Madam Hugo'nun sevgilisi olan, onunla aynı evde yaşayan ve oğlunun gelişiminde genç Victor'un vaftiz babası ve özel hocası olarak önemli bir rol oynayan kişiydi. Böylece Hugo entrika, komplo ve gizli cemaatler dünyasıyla yedi yaşından itibaren tanışmış oluyordu.

On yedi yaşında henüz Charles Nodier'nin tutkulu bir öğrencisiydi ve *Notre Dame'ın Kamburu*'nda çarpıcı biçimde geçen Gotik mimarî konusundaki derin bilgisini kazandıran da Nodier'di. 1819'da Hugo ve erkek kardeşi, Nodier ile ortaklaşa bir yayın evi kurdular ve bu yayın evi Nodier'nin editörlüğü altında bir dergi çıkardı. 1822'de Hugo, Aziz Sulpice'de yapılan özel bir törenle evlendi. Üç yıl sonra Nodier ve eşleriyle birlikte İsviçre'ye uzun süreli bir seyahat gerçekleştirdi. Aynı yıl, 1825'te iki arkadaş birlikte X. Charles'ın taç giyme törenine katıldılar. Sonraki yıllarda Hugo, Nodier'in salonunu örnek alarak kendi salonunu oluşturdu ve hemen hemen aynı ünlüler tarafından himaye gördü. Nodier 1844'te öldüğünde, Hugo tabutunu taşıyan kişilerden biriydi.

Newton gibi Hugo da içten bir dindardı; fakat dinsel görüşleri fazlasıyla alışılmadıktı. Newton gibi o da militan biçimde Teslis-karşıtıydı ve İsa'nın ilahîliğini inkar etti. Nodier'nin etkisinin bir sonucu olarak tüm yaşamını, şiirleri ve düz yazılarında belirgin biçimde geçen Batınilik, Gnostik, Kabalacı ve Hermetik düşünce uğraşına adadı. Üyeleri arasında Eliphas Levi ve genç Maurice Barres'nin de bulunduğu 'Güllü Haç' denilen bir tarikatla bağlantılı olduğu bilinmektedir.

Hugo'nun siyasî görüşleri eleştirmenler ve tarihçiler açısından her zaman için bir şaşkınlık kaynağı olmuştur ve burada tartışılamayacak kadar çok karmaşık, çok tutarsız ve diğer etmenlere fazlasıyla bağlıdır. Ancak şunu da dikkat çekici bulduk ki Napolyon'a yönelik şahsî hayranlığına rağmen, eski Bourbon Hanedanlığı'nın yeniden kurulmasını sevinçle karşılayan Hugo, sadık bir kralcıydı. Aynı zamanda Bourbonları yalnızca geçici bir tarzda, bir tür geçici önlem olarak arzu edilir gördüğü de anlaşılmaktadır. Bir bütün olarak onları hor gördüğü ve özellikle de XIV. Louis'yi kınarken kızgın olduğu görülmektedir. Hugo'nun hayranlıkla onayladığı hükümdar, aslında bir halk monarşisine başkanlık yapmak üzere seçilmiş olan 'Vatandaş Kral', yakın arkadaşı Louis-Philippe'di. Louis-Philippe evlilik yoluyla Habsburg-Lorraine Ailesi'ne bağlı bulunuyordu. Karısı aslen Maximilian de Lorraine'in yeğeniydi.

CLAUDE DEBUSSY: Debussy 1862'de doğdu .ve ailesi yoksul olmasına karşın hızla zengin oldu ve etkili bağlantılar kurdu. Onlu yaşlarındayken Fransız Başkanı'nın metresinin şatosunda piyanistlik yapıyordu ve aynı zamanda devlet başkanıyla da tanışmış olmalıdır. 1880'de Çaykovski'yi himayesinde bulunduran bir Rus asilzade hanımefendisi tarafından evlat edinildi ve onunla birlikte İsviçre, İtalya ve Rusya'ya seyahat etti. 1884'te, imrenilen bir müzik ödülü kazandıktan sonra bir süre Roma'da çalıştı. 1887 ile 1906 yılları arasında çoğunlukla Paris'te yaşadı; fakat bu tarihten önce ve sonrasını yoğun seyahatlere ayırdı. Bu seyahatlerin bir dizi seçkin insanla bağlantı kurmasını sağladığı bilinmektedir. Bunlardan herhangi birisinin soy ağaçları 'Manastır Belgeleri'nde geçen ailelerle bağlantılı olup olmadığını saptamaya çalıştık; ancak çabalarımız büyük ölçüde boşa gitti. Debussy, ortaya çıktığı kadarıyla aristokrat ve siyasî dostları konusunda tuhaf biçimde ketumdu. Mektuplarının çoğu gizlendi ve yayımlananların içindeki önemli isimler ve çoğunlukla cümlelerin tamamı titizlikle çıkarılmıştı.

Debussy'nin Hugo ile sembolist şair Paul Verlaine aracılığıyla tanıştığı anlaşılmaktadır. Sonradan Hugo'nun bir dizi eserini müziğe aktardı. Paris'te kaldığı sırada Fransız başkentindeki kültürel ortamda egemen olan sembolist çevrelerin önemli bir üyesi oldu. Bu çevreler bazen ünü, bazen tuhaf bazen hem ünlü hem tuhaftı. Aralarında Debussy'nin onun aracılığıyla Berenger Sauniere ile tanıştığı genç Rahip Emile Hoffet, Batıni yönelimli primadonna Emma Calve, başyapıtlarından birisi olan *L'Apres-Midi d'un Faun* Debussy tarafından müziğe aktarılan Fransız sembolist şiirinin esrarengiz şamanı Stephane Mallarme, *Pelleas et Melisande* oyunu Debussy tarafından dünyaca ünlü bir operaya dönüştürülen sembolist oyun yazarı Maurice Maeterlinck ve 'Rosicrucian' oyunu *Axel*'i yazan gösterişli Kont Philippe Auguste Villiers de l'Isle-Adam bulunmaktaydı. 1918'deki ölümü tamamlamasını engellemiş olsa da, Debussy Villiers'nin gizil oyununu bir operaya çevirme niyetiyle bir libretto yazmaya başlamıştı. Mallarme'nin ünlü salı gecesi suarelerine katılan diğer saygıdeğer dostları

arasında Oscar Wilde, W. B. Yeats, Paul Valery, Andre Gide, Marcel Proust vardı.

Kendi içlerinde Debussy'nin ve Mallarme'nin çevreleri Batınilikle uğraşmaktaydı. Aynı zamanda, daha da Batıni çevrelerle iç içeydiler. Bu nedenle Debussy 'Fransız gizil yeniden canlanması' denilen çevredeki neredeyse tüm seçkin isimlerle birlikte zaman geçirdi.

JEAN COCTEAU: 1889'da doğan Cocteau bize etkili bir gizli cemaatin Büyük Üstadlığı için en olanaksız aday olarak görünmüştü. Fakat diğer bazı isimler de ilk karşılaştığımızda onun gibi bir izlenim yaratmışlardı. Neredeyse tüm diğer isimler için belirli bazı bağlantılar yavaş yavaş belirginleşmeye başlamıştı. Cocteau'nun durumunda bu tür birkaç bağlantı vardı.

Ancak Cocteau'nun iktidar koridorlarına yakın bir ortamda büyüdüğü, ailesinin politik anlamda belirgin olduğu ve amcasının önemli bir diplomat olduğunu vurgulamak gerekir. Sonraki bohem yaşamına karşın bu etkili çevrelerden hiçbir zaman tam olarak ayrılmadı. Davranışları bazen ahlaksızca olmasına rağmen, aristokratik ve siyasi çevrelerin üst düzeyindeki kişilerle kurduğu yakın bağlantısını yitirmedi. Sion'un Büyük Üstadları olduğu söylenen, örneğin Boyle, Newton, Debussy benzeri pek çok kişi gibi politikadan son derece uzak kalır gibi göründü. Alman İşgali sırasında Direniş'te fiilen yer almadı; ancak Petain rejimine karşı antipatisini görünür kıldı. Savaştan sonra erkek kardeşi kendisini Fransa devleti konusunda önemli bir sunuş yapmakla görevlendiren de Gaulle ile birlikte epeyce revaçta olduğu görülmektedir. Bize göre, Cocteau'nun Sion Tarikatı ile olan ilişkisinin en inandırıcı kanıtı eserlerinde yatmaktadır. Örneğin *Orphee* filmi, (Habsburg İmparatoriçesi Avusturyalı Elisabeth'e dayanan) *İki Başlı Kartal* gibi oyunları ve Londra'daki *Notre Dame de France* gibi kiliseleri dekore etmesi vs... Ancak en ikna edici olanı Sion Tarikatı'nın tüzüğüne eklenmiş olan imzasıdır.

NOTLAR, 1996

Kutsal Kan ve Kutsal Kase'nin yayımlanmasından bu yana yolu bize ulaşan bilgi kırıntıları, lokmaları ve parçalarının kapsamlı bir özetini oluşturmak, karışık ve sıkıcı demeyelim, ama fazlasıyla zor olacaktı. Bunların çoğu bir cümleden fazla değildi. Bu cümlelerin çoğu da tutarlı bir bağlam oluşturmadan önce paragraflar dolusu açıklamayı gerekli kılmaktaydı. Bu notlarda, yapmayı umduğumuz tek şey, öyle ya da böyle kısa ve öz bir sunumla, ilginç bilgi örneklerini, maddesel verileri sunmaktır. Bazı örneklerde, okuyucu yeni parçanın yapbozdaki uygun yerini bulmak için belki de metnin esas kısmına geri dönmek zorunda kalacaktır. Ancak çoğu durumda, bulmacanın genelindeki yeni parçanın yeri kendiliğinden belirgin ve kendiliğinden açıklayıcı olacaktır.

1) *Kutsal Kan ve Kutsal Kase* Fransız bir yayımcıya satıldığında, Pierre Plantard de Saint-Clair, yani Sion Tarikatı'nın Büyük Üstadı müsveddeyi görmeyi talep etti. Talebini seve seve yerine getirdik ve bize kitabın Fransızca baskısı için altı sayfa dolusu öneri eklemeler ve düzeltmeler sundu. M. Plantard'ın sunduğu malzemenin çoğu buraya ilave etmek açısından fazlasıyla özel ve muhtemelen fazla akademiktir ki örneğin, aralarında biyografik referanslar, tarihler, unvanların ve bilimsel adlandırmaların ince noktaları, anlaşılması güç tarihsel detaylar bulunmaktadır. Ancak en azından iki noktayı belirtmeye değer.

Okuyucunun kuşku duymadan anımsayacağı gibi, ilk baştaki şüpheciliğimizin sonrasında, Sion Tarikatı'nın Büyük Üstatları Listesi'nin akla yatkınlığından ve tutarlılığından etkilenmiştik. Ancak metne yaptığımız ek bölümünde, dikkat çekici bir uyuşmazlığı, fazlasıyla göze batan biçimde neredeyse tüm ilgiyi kendi üzerine çeken bir hatanın farkına varmıştık. Büyük Üstatlar Listesi'ne göre, Ferdinand de Gonzague ya da daha yaygın olarak bilinen adıyla Ferrante de Gonzaga, 1527 ile 1575 tarihleri arasında Sion Tarikatı'na başkanlık yapmıştı. Ferrante Batı tarihin-

de sıkça karşılaşılan isimlerden birisi olmasa da yaşam öyküsüne ilişkin verilerin üstünkörü bir kontrolü sonucunda, onun 1557'de öldüğü ortaya konuluyordu. Ek bölümünde, bu tutarsızlık konusunda yorumlar yaptık ancak buna tatmin edici bir yanıt verememiştik. Nostradamus etrafında geçen *The Dreamer of the Vine (Bağ Hayalperesti)* adlı romanında Liz Greene, Ferrante'nin ölümünün ardından Büyük Üstadlığın Lorraine Kardinali Charles'a geçtiğini kurguladı ve bu ismin sonradan Aziz Bartholomeus Günü Katliamı ile suçlanması nedeniyle çıkarılmış olabileceğini belirtti. *The Dreamer of the Vine*'ın yayımlanmasından kısa süre sonra, Bay Plantard'ın çalışma arkadaşı Markiz de Cherisey bize parçalar halinde bir dosya dolusu bilgi gönderdi. Bir paragrafta, ciddiyetsizce, düşünmeden ve görünüşe göre beceriksizce, Tarikat'ın 1557 ile 1575 arasında Büyük Üstadı'nın ismi sonradan çıkartılan Lorraine Kardinali olduğundan söz ediyordu. Liz Greene doğru mu sezmişti? Yoksa Markiz de Cherisey bunu Greene'in romanından çıkarıp onun kurgusunu *a posteriori* tarihsel bir gerçeklik olarak mı anlatmıştı? O sıralarda bunu bilme olanağımız yoktu ve Markiz de Cherisey bizler konuyu araştırma şansı bulamadan önce vefat etti. Bay Plantard bize sunduğu ek bölümünde, bu konuya bir açıklık getirdi. Bu eklemeye göre aslında Tarikat içerisinde bir tür hizipleşme vardı. Bay Plantard'ın söylediğine göre Ferrante 15 Kasım 1557'deki ölümünden bir yıl önce, Tarikat'ın 1556'daki Turin toplantısıyla görevinden uzaklaştırılmıştı. Sonraki on yıl boyunca Nostradamus'un bir tür 'vekil Büyük Üstat' olarak görev yaptığı söylenmekteydi. Nostradamus'un 1566'daki ölümünün ardından tarikat içerisinde dokuz yıl süren bir anlaşmazlık olduğu söyleniyordu. Görünüşe bakılırsa devamlılık, ailesinin ismi öykümüzde tekrar tekrar karşımıza çıkan duc de Longueville, ismi bize yabancı olan Nicolas Froumenteau ve belki de aslında Lorraine Kardinali olduğu halde Bay Plantard'ın kimliğini belirtmediği üçüncü bir kişiden oluşan üçlü bir yönetim tarafından yeniden oluşturulmuştu.

Görece daha az çapraşık bir mesele konusunda Bay Plantard bize ilginç bazı bilgiler sundu. Victor Hugo'nun Sion Tarikatı'na 2 Mayıs 1825 tarihinde Blois'daki bir toplantıyla Charles Nodier'nin kefaleti altında katıldığını söyledi. Haziran 1829'da, Hugo'nun diğer iki seçkin edebi şahsiyet Gerard de Nerval ve Petrus Borel'in önerisiyle Theophile Gautier'nin tarikata giriş törenini yönettiği söyleniyordu. 22 Temmuz 1844'te, Sainte Madeleine'deki bir toplantıda Hugo, Büyük Üstat ve Nodier'nin ardılı seçilmişti. Bay Plantard'a göre bir yıl sonra Hugo'yu bir skandala bulaştırıp görevinden uzaklaştırmak amacıyla bir girişimde bulunulmuştu. Bu tasarının kışkırtıcısı olduğu söylenen Gautier engellenince Paris'ten kaçıp Cezayir'e seyahate gitmişti.

Elbette ki bunların hiçbiri büyük bir araştırma yapmadan ve hatta belki de bu yapılsa bile kanıtlanamaz. Kendi içinde de çok fazla önemli değildir. Ancak sırf özenli ayrıntılarının kesinliği nedeniyle çarpıcıdır. Sion Tarikatı araştırmamız boyunca karşımıza çıkan tam da bu türden bir kesinlikti ve bizi Tarikatı ciddîye almamız konusunda ikna eden de aynı kesinlikti. Bir roman yazarının da karşılaştırılabilir bir kesinlik kurgulayabileceği söylenebilir. Fakat Bay Plantard'ın bunu yaparken hiçbir estetik gerekçesi yoktu. Ne maddî ne de başka türlü bir şeyler kazanma durumunda değildi. Kurgulama için ortada mantıklı hiçbir sebep yokken onun sözlerinden kuşku duymak için hiçbir nedenimiz bulunmuyordu. Bunları çekingenlik göstermeden kabul etmeye istekli olmasak da ona alelacele inanmama konusunda da istekli değildik.

2) 1985'te John Saul ve Janice Glaholm, *Rennes-le-Chateau: Bir Kaynakça* adlı kitabı yayımladı. Sonradan, Dr. Saul kışkırtıcı bazı sonuçlar ortaya çıkaran kendi kapsamlı araştırmasına başladı. Örneğin, efsaneye göre Merovee'nin karısını denizde yüzdüğü sırada hamile bırakan ve böylece Merovenj Hanedanı'nın eş-babası olan 'quinotaurus' denilen gizemli deniz yaratığına ilişkin fikir verici bir açıklama ortaya çıkardı. Bu açıklama Dr. Saul'ün kendi

kitabının ileriki baskısında sunulacak. Dr. Saul ayrıca en az iki kaynakta İsa ile Magdalena arasında dolaylı, ancak kolaylıkla anlaşılan evlilik dışı cinsel ilişkiye, belki de bir evliliğe dair edebi referanslar buldu. Bunlardan birisi Michel de Nostradamus'un en büyük oğlu Cesar de Nostradamus'un (1553–1629) 1606'da Toulouse'da yayımlanan *Les Perles ou les Larmes de la Sainte Magdeleine* şiiriydi. Şiir Bayan Elinor de Mont-Pezat'ya ithaf edilmişti ve torunlarından birisi Danimarka Kraliçesi'yle evli olan bugünkü Montpezat Ailesi, Sion Tarikatı'nın halen meşru biçimde Merovenj neslinden geldiği iddiasını taşıyan aileler listesinde yer alıyordu. Dr. Saul, Charles Saint-Paul, Claude Cortez, Desmarets de Saint-Sorlin ve Pierre de Saint Louis gibi bir dizi pek tanınmamış 17.yy Fransız yazarında da İsa ile Magdalena arasında bir evliliğe dair ilave dokundurmalar bulmuştu. Örneğin bunlardan sonuncusu, 1626'da doğan Carmelite adından birisi, *La Magdeleine au Desert de la Sainte-Baume en Provence* başlıklı upuzun bir şiirsel müzik parçası yazmıştı. Bu eserde ortaçağ halk ozanı şiirlerini çağrıştıran bir tarzla sözcük oyunları, çevrik sözcükler, adlamalar, *çifte anlamlar* ve diğer kelime oyunları kullanılıyor ve Joyce, Nabokov, Queneau, Cabrera Infante ve Julian Rios gibi 20.yy şahsiyetlerini, bunun yanında elbette ki Sauniere'in hocası Abbe Henri Boudet'nin *La Vraie Langue Celtique* ve Markiz de Cherisey'in romanı *Circuit*'de geçen tarzı önceliyordu. Bu sözel ustalık örtüsünün altında, *La Magdeleine au Desert* yalnızca cinsel bir birleşmeyi değil aynı zamanda Magdalena'dan gelen bir kan bağını da ima ediyordu.

3) *Avrupa'daki Saklı Gelenek* adlı araştırmasında Yuri Stoyanov sıra dışı ve kışkırtıcı bir belgeyle karşılaştı. Bu belge özellikle Languedoc'taki Cathar inanışlarının ayrıntılı bir anlatımından oluşuyordu. Üst kademe Cathar çevrelerine sızmış olan ve üyeliğe kabul öğretimi toplantılarında hazır bulunan Katolik bir yazar, belki de bir rahip tarafından yazılmıştı. Bu toplantılarda tutkulu 'Parfaitler'e gizli ve çarpıcılık potansiyeli taşıyan bir malzeme veriliyordu. Yuri

Stoyanov'un bulduğu belgeye göre, Catharlar gizli biçimde İsa'nın aslında Magdalena'yla evlendiğini öğretiyorlardı[1].

Bizimle yaptığı sohbette de kitabında da Yuri Stoyanov, İsa ile Magdalena arasında bir evlilik konusunda Cathar ısrarının biricikliğini vurgulamıştı. Bu Cathar inanışlarının kaynağı olduğuna inanılan Bogomiller arasında da Doğu Avrupalı düalist 'sapkınlar' arasında da bulunmayan bir şey olduğunu kaydediyordu. Bu durumun, Catharlar'ın aslında Bogomiller'den değil, Pireneler bölgesindeki ve Fransa'nın güneyindeki yerlilerden geldikleri yönündeki yargılarımızı doğruladığı görülüyordu. Eğer Magdalena İsa'nın çocuklarıyla birlikte o bölgedeki bir Musevî cemaati arasında sığınma olanağı bulduysa, koşullardan kaynaklanan bazı bilgilerin yüzyıllar sonra Catharlar'a kadar ulaşmış olması mümkündü. Ancak bu ilk başta, benzeri bir teolojik inancı benimseyen Doğu Avrupa Bogomilleri tarafından bilinmiyor olabilirdi. Elbette ki Haçlı Seferleri, Doğu ile Batı arasında yeni bağlantılara ve yeni çapraz döllenmelere ön ayak olmuştu. Bu noktada Cathar ve Bogomil öğretileri bir potada erimeye başladı. Ancak bu noktadan sonra Bogomiller, Cathar geleneğine miras bırakılan sırra ortak oldular.

4) Şahsen İsa'dan olmasa da elbette ki onun ailesinden ve Davut'un Ailesi'nden geldiği iddiasındaki bir nesil Doğu Avrupa'da bilinmiyordu. Belki de en belirgin biçimde Bagration Hanedanlığı'nın tarihinde ortaya çıkmaktadır. Bagrationlar'ın M.S. birinci yüzyıl sırasında modern dönem Lübnan'ı ve Suriye civarlarından gelen bir kabile oldukları söyleniyordu. Sonrada Küçük Asya üzerinden kuzeydoğuya göç ettiler. 4.yy'da Ermenistan'ın ve sonradan da Gürcistan'ın kalıtsal kralları olmuşlardı. 1801'de son hükümdarları XII. George Çar I. Alexander tarafından hapse atılıp krallığı Rus İmparatorluğu'na eklenene kadar Gürcistan'ın egemenleri olarak hüküm sürmüşlerdi. Ailenin önemli bir üyesi, Prens Petyr Ivanovich Bagration, Napolyon Savaşları sırasında Rus generallerinin belki de en büyüğü ve kesinlikle en cesaretlisi olarak ün kazanmıştı. Tolstoy'un *Savaş ve*

Barış adlı eserinde belirgin biçimde anılmaktadır. Aralarında 1805'te Austerlitz'in de bulunduğu bir dizi belli başlı muharebeye katıldı. 1812'de Rus Ordusu'nu Borodino Savaşı'nda felaketten kurtardı ve orada aldığı yaralar sonucunda öldü. Bagration Ailesi'nin kolları bugün New York'ta, Paris'te, İspanya'da varlığını korumaktadır. Eğer bugünkü Gürcistan'da yeniden bir monarşi kurulacak olursa, Bagrationlar krallığa yönelik meşru bir hak talep edebilirler.

Orta çağ Bizans kaynakları tekrar tekrar Bagrationlar'ın Davut'un soyundan geldiğini vurgularlar. Bagration Hanedanlığı'nın bütün hükümdarlarının resmi sıfatlarının bir parçası da 'Kral ve Peygamber Davut'un Torunu'ydu. Bagration hükümdarları imzalarının altına şu sözcükleri de ekleyebiliyorlardı: 'Jesse, Davut, Süleyman, Bagratide Ailesi Adına[2]'. Bagration hükümdarlarının bir soy ağacı tablosu 'Davut' ve 'Emmanuel' gibi isimlerin sürekli olarak yinelendiğini göstermektedir.

Mesih'in Mirası'nda, İsa'nın öz ailesinin, kardeşleri James, Jude ve belki de Thomas ('İkiz') olarak bilinen kişinin 'İncil-sonrası' tarihini ele almıştık. Bu akrabaları 'Desposyni' veya 'Efendi'nin Halkı', 'kurtarıcının ailesiyle olan akrabalıkları nedeniyle' şeklinde atıflarda bulunan Julius Africanus'tan bahsetmiştik[3]. Ayrıca Eusebius'u alıntılamıştık, şu maksatla

> ... insanilik elverdiğince konuşmak gerekirse, Tanrı'nın ailesinden gelen, kardeşi olduğu söylenen Jude'un (Yahuda) torunları halen yaşamını sürdürmektedir. Bunlar Davut'un soyundan gelmeleri nedeniyle ihbar edilmiş ve... Domitian Sezar'ın karşısına çıkarılmışlardır... Domitian onlara Davut'un soyundan gelip gelmediklerini sormuştur ve bunu itiraf etmişlerdir[4].

Eusebius, 'Desposyni'nin, anlaşıldığı kadarıyla kesin bir hanedanlık sırasıyla çeşitli Hıristiyan kiliselerinin liderleri olarak varlığını koruduğunu bildirmektedir. Eusebius M.S. 98–117 yıllarına, İmparator Trajan'ın dönemine kadar onların izini sürer. Çağdaş bir Roma Katolik yetkilisi onları

4.yy'a, Konstantin dönemine kadar getiren bir öykü anlatır. M.S. 318'de, Papa Sylvester olarak bilinen o zamanki Roma Piskoposu'nun her biri bir 'Hıristiyan' cemaatine başkanlık eden sekiz 'Desposyni' lideriyle şahsen tanıştığı söylenmektedir. Şunları talep ettikleri bildirilir 1) Kudüs, Antakya, Efes ve İskenderiye piskoposlarının kilise üyeliklerinin feshedilmesi; 2) Bu piskoposlukların bunlar yerine 'Desposyni' üyelerine verilmesi ve 3) Hıristiyan kiliselerinin nihaî Ana Kilise olarak görülen Kudüs'teki 'Desposyni' kilisesine para göndermeyi 'sürdürmesi'[5].

Şaşırtıcı olmayan biçimde, Roma Piskoposu, Ana Kilise'nin artık Roma olduğu ve Roma'nın kendi piskoposlarını tayin etme yetkisini saklı tuttuğunu ilan ederek bu talepleri reddetti. Bunun 'Deposyni' ile Paulcu düşünceye dayalı bütünleşmiş Ortodoksluk arasındaki son temas olduğu söylenmektedir. Anlaşılan sonradan 'Desposyni', söylendiğine göre kuzeydoğuya doğru göç ederek tarih sahnesinden silindi. Kuşkusuz Bagrationlarla evlenip karışmış olabilirler. Hatta 3.yy'ın sonunda, Roma Katolik hükümdarları olmasalar da Avrupa'nın ilk Hıristiyan hükümdarları olarak kendileriyle övünen Bagrationların özdeşi bile olabilirler.

5) *Kutsal Kan ve Kutsal Kase'nin* ana metninde, esasen Calabria'dan geldiği söylenen Godfroi de Bouillon'un teyzesi Mathilde de Toscane tarafından 1070 yılında Ardennes'deki Orval Manastırı'na yerleştirilen gizemli keşişleri ele almıştık. Birinci Haçlı Seferi'nin önemli kışkırtıcılarından birisi olan Münzevi Peter'in Orval'den geldiğinin söylendiğinden bahsetmiş ve Peter'in Godfroi'nın kent haçlılar tarafından ele geçirildikten sonra Kudüs 'kralı' olarak seçilmesinde oynadığı rol üzerine tahminler yürütmüştük. Godfroi'nın, Peter sayesinde seçimi kendi tarafına döndüren bilgilere ulaşmış olabileceğini belirtmiştik.

Mesih'in Mirası'nda, yukarıdaki 4. maddedekinin yanı sıra, İsa'nın öz ailesinin ve öz takipçilerinin, yani 'Nazorean Grubu'nun Roma Kilisesi'nin Paulcu Ortodoksluğuna karşı koyarak varlığını korumasını ele almıştık. Yahudiye'deki birbirini takip eden isyanların ardından, pek

çok 'Nazorean' ülke dışına, bazıları batıya Mısır'a ve Kuzey Afrika kıyılarına, diğerleri kuzeye, Lübnan ve Suriye'ye, ardından Küçük Asya'ya ve son olarak da Doğu Avrupa'ya kaçtı. Ancak bazıları, Orta doğu'daki Kopt, Nestorcu ve Yuhannacı manastırlarda sığınma olanağı buldular. 'Gnostik İnciller' denilen *Nag Hammadi Yazmaları* da bu tür bir Kopt kaynaktan geliyordu.

İslam 7.yy'da kurulma aşamasında, ilk başta, içerisinde bazen Ortodoks, bazen heterodoks, bazen 'sapkın' Hıristiyan cemaatlerine yer veriyordu. Ancak 8. ve 9.yy'da bu cemaatler giderek artan zulümlere maruz kaldılar. Büyük sayıda Hıristiyan, yanlarına kutsal metinlerini de alarak kaçtı ve ardından da Sicilya ile Calabria'da, Bizans İmparatorluğu'nun hakimiyeti altında yeni manastırlar kurdu. 1070'de, Kutsal Topraklar'da kalan az sayıdaki Hıristiyan'ın üzerindeki zulüm, Arap Müslümanların toprakları kuzeydoğudan gelen Türkler tarafından istila edilince yoğunlaştı ve bu durum Sicilya ile Calabria'ya doğru yeni bir göç dalgasını hızlandırdı. Bir yıl sonra, 1071'de, Bizans İmparatorluğu'nun İtalya'daki son sömürgeleri Normanlar'ın ve Anjou Ailesi'nin eline geçti. Sicilya ve Calabria artık Norman bölgesiydi.

Bu geçmişe bakılınca, Orval'deki manastır tarikatının kökenleri daha açık, daha anlaşılabilir ve daha akla yatkın bir hal almaktadır. İsa ile ilgili uzun süre gizlenen bilgiye sahip bulunan bir keşişler tarikatının Calabria'ya Mısır'dan, Suriye ya da Lübnan'dan, Küçük Asya'dan, belki de Kutsal Topraklar'dan geliyor olması elbette ki olasıdır. Soylu bir İtalyan hanımefendisi olan Mathilde de Toscane'nin onlara kocasının Ardennes'deki zeametinden toprak vermiş olması da aynı düzeyde olasıdır. Bu süreçte, Mathilde de Toscane ve ailesi, kendilerine toprak verilen bu kimselerin sakladığı sırlara ortak olmuş olabilirler. Bu kimseler aslında ellerindeki bilgilerinin karşılığında bu toprakları elde etmiş olabilirler. Eğer Orval'deki keşişler Kutsal Topraklar'dan sürülmüşlerse, kaybettikleri topraklarını yeniden elde etmek amacıyla bir haçlı seferi yapılması yönünde vaaz vermeleri yeterince açıklanabilir olacaktır. Eğer Mathilde, Godfroi de

Bouillon'un Davut'un soyundan gelme iddiasını biliyorsa, keşişlerin koruyucusu olması için gerçek bir nedeni olacaktır. Bu durum, bir havuzda kaybolan yüzüğün sonradan bir balığın göbeğinde bulunmasını anlatan, Kral Süleyman'la ilişkili öyküyü çok yakından çağrıştıran temel Orval Efsanesi'ni açıklayabilir.

6) 13 Ekim 1307 Cuma günü, Fransa genelindeki Tapınak Şövalyeleri'nin okullarına karşı düzenlenen sürpriz anî bir saldırı sonrasında tutuklandıkları söylenmektedir. Bunu çarçabuk başka yerlerdeki benzeri tutuklama emirleri de izledi; örneğin Aralık ayında Aragon'da. Aragonlu Tapınak Şövalyeleri'nin bazıları özel kıyafetlerini çıkarıp sakallarını kesti ve sivil halkın arasında kayboldular. Ancak çoğu krallıktaki müstahkem kalelerinden ayrılıp bir köşeye çekildi ve komşu Katalonya'da kendilerini savunmaya hazırlandı.

Ocak 1308'de, krala bağlı güçler Miravet'teki Tapınak Şövalyeleri'nin kalesini kuşattılar. Savunmadaki şövalyeler, sonunda Kasım ayında uygun koşullar karşılığında teslim olana dek direndiler. Kuşatmacılar okula girdiklerinde, diğer nesnelerle birlikte, görünüşe göre kutsal olmasa da özel bir tür konuma sahip olan ve bir ölünün hatırası olarak büyük saygı duyulduğu anlaşılan demir bir mızrak bulmuşlardı. Mızrağın Barselona Kontları Ailesi aracılığıyla elden ele dolaştığı söyleniyordu[6].

Bu mızrak neden değerliydi? Yalnızca tahmin edilebilir. Ancak ilk Barselona Kontu, metnimizde, Orange Prensi, Toulouse ile Razes (Rennes-le-Chateau) Kontu, Charlemagne'ın Lordları'ndan biri ve Fransa'nın güneyindeki Musevî prensliğinin hükümdarı olarak geçen Guillem de Gellone adlı şahsiyetti. Guillem'den aynı zamanda Wolfram von Eschenbach tarafından 'Kase Ailesi'nin bir üyesi olarak bahsediliyordu ve Wolfram'ın *Willehalm* eserinde başkahraman olarak geçiyordu. Mızrak bir şekilde Wolfram'ın *Parzival* eserinde anlatılan Kase öyküsündeki mızrakla bağlantılı olabilir miydi? Hatırlanması gerekir ki Wolfram, Kase öyküsünü İspanya'da Flegetanis olarak bilinen bir kimseden

öğrendiği söylenen Guiot de Provins diye birisinden duymuştu.

7) Okuyucularımızdan pek çoğu ilgi çekici bilgi parçaları gönderdiler. Bunlardan birisi Leonardo ile ilgiliydi. 1550'de yayımlanan *Sanatçıların Yaşamları*'nın ilk baskısında, Vessari Leonardo'nun '...artık hiçbir dine... bağlı bulunmayacak kadar sapkınca bir doktrin' oluşturduğunu yazmaktaydı. Bu cümle kitabın 1568'de ortaya çıkan ikinci baskısından ve ondan sonraki tüm baskılarından çıkarılmıştı. Fakat aralarında çağdaş çeviri için kullanılanın da bulunduğu sonraki tüm baskılar Leonardo'nun yaşlanıp dermansızlaştığı zaman günah çıkarıp pişmanlık duyduğunu[7] ve ölümünden hemen önce kendisine Kutsal Dinsel Tören'in gerçekleştirildiğini bildiriyordu. Bu bir sırrın açığa vurulmasıydı. İlk baskıdan çıkarılan cümleden haberi olmayan birisi niçin günah çıkardığını ve neden pişmanlık duyduğunu bilemezdi. Özel olarak herhangi bir şey için günah çıkarmasının ve pişmanlık duymasının düşünülmesi için ortada hiçbir neden bulunmuyordu.

8) 1988'de, Kanadalı yazar Michael Bradley, öykümüzün manzarasının izlerini Kuzey Amerika'da sürdüğü *Atlantik'in ötesindeki Kutsal Kase* başlıklı bir kitap yayımladı[8]. Bradley'e göre, 'Montreal'in kurulmasının ardındaki gerçek güç' Compagnie du Saint-Sacrament'di. 1641'de, Compagnie sıkı bir gizlilik altında 50 yerleşmeci göndermişti. Bu yerleşmeciler Montreal merkezini kurdular ve onu koruyup sahiplendiler. 1650'de, gelecekteki kenti 'Societe de Montreal' ya da Montreal Ortaklığı adı altında birleştirdiler. Sonraki elli yıl boyunca Montreal, ilk 30 yıl boyunca 30.000 livre olmak üzere, Ortaklık tarafından sürekli para katkısı sağlanarak güçlendirildi. Montreal Adası'nın ortak mülk sahiplerinden birisi de Jean-Jacques Olier'di[9]. Olier, hatırlanacağı üzere, Manastır Belgeleri'nde tekrar tekrar, Tarikat'ın çıkarlarını temsil eden ve Aziz Sulpice'de, aralarında sonradan Rennes-le-Chateau'nun birkaç mil uzağındaki bir kasaba olan Âlet Piskoposu olacak olan

Nicolas Pavillon'un yanı sıra Vincent de Paul'ün de bulunduğu, gizli bir okul oluşturan birisi olarak anılmaktaydı. Montreal'e özel bir ilgisi olanların arasında, kardeşi Louis ile birlikte öykümüzde önemli bir rol oynayan XIV. Louis'nin maliye bakanı Nicolas Fouquet de bulunuyordu. Fouquet bir yerde kendisine 'Amerika'nın Kralı' unvanını veriyordu[10].

9) *Kutsal Kan Kutsal Kase* basılacakken, Pierre Plantard de Saint-Clair ve Markiz de Cherisey'den rasgele ve dağınık bilgi parçaları almaya devam ettik. O anda, bu yeni malzemeyi kontrol etmek ve geçerli kılmak için de metnimize dahil etmek için de zaman çok geçti. Yeni malzeme *Mesih'in Mirası*'na da konulamazdı; çünkü bu kitap malzemenin ilgilendiği Fransız tarihinin özel dönemlerine hitap etmemekteydi. Sonradan boş vakit bulduğumuzda, söz konusu malzemeyi kontrol edip geçerliliğini kanıtlayabilir ve konuyla ilgisini saptayabilirdik.

Kutsal Kan Kutsal Kase basılırken, bir örnek vermek gerekirse, Markiz de Cherisey Jacques Louis David (1748–1825) adlı ressama tekrarlanan notlar düşmeye başladı. David'in tablolarında, örneğin Napolyon'un taç giyme töreni sırasında giydiği cüppedeki altın Merovenj arılarını belirtmeye özen gösterdiğini belirtmiştik. Ancak David'in ismi daha önceden Rennes-le-Chateau gizemiyle ve 'Manastır Belgeleri' dediğimiz şeyle bağlantılı olarak ortaya çıkmamıştı. Sonunda artık bu ek bölümünde ona hak ettiği değeri verebiliriz.

İyi bilindiği gibi, David, (yıllarca konyak reklamlarında kopyalanan) Napolyon'un taç giyme töreni sırasındaki betimlemeleriyle ve Marat Suikastı'nın yanı sıra giyotine gitmeden önceki *Marie Antoinette Portresi*'yle ünlü olan Napolyon'un 'neo-klasik' saray ressamıydı. Bir ressam olarak ilk önemli görevi, 1782'de, o zamanki Savaş Bakanı Mareşal de Noailles'in karısı tarafından verilmişti. Kadının ismi Catherine de Cosse-Brissac'tı. Noailles Ailesi'nden 'Manastır Belgeleri'nde sıklıkla Merovenj nesli üzerinde meşru bir iddia sahibi olarak söz edilmişti. Öykümüzde

20.yy'da Cocteau'nın hamisi Comtesse de Noailles'e kadar tekrar tekrar geçmişlerdi. Cosse-Brissac Ailesi 16.yy'dan beri Noailles Ailesi'yle birleşmişti ve sonradan Fransız Farmasonluğuyla yakından ilgili ailelerden birisi olmuştu. 1656 tarihli 'Fouquet Mektubu'nun günışığına çıkması Cosse-Brissac Ailesi'nin arşivleri sayesinde olmuştu.

1795 sıralarında, David Paris'teki stüdyosunda bir öğrenci çevresi toplamaya başladı. Bu çevre içinde Maurice Quay adında birisi vardı. Bu kişi aynı zamanda 1801 ile 1844 arasında Tarikat'ın Büyük Üstadı olduğu söylenen genç Charles Nodier'nin de yakın bir arkadaşıydı. Quay tarafından kurulan ve Nodier'nin de katıldığı gizli cemaat David'in stüdyosunun hemen üstündeki bir odada düzenli biçimde toplanıyor olmalıydı[11]. Özellikle de öğrencilerinden birisinin bunun içinde yer aldığı düşünüldüğünde, David'in bu cemaatin varlığından ve faaliyetlerinden haberdar olmaması neredeyse imkansızdır. Aslında kendi öğrenci çevresinin başka üyeler buluyor olması da akla yatkındır. En azından bir örnekte, bu çevre doğrudan Rennes-le-Chateau'nun gizemine yönelmektedir.

David'in öğrencileri arasında gelecekteki bir askeri komutanın, Markiz d'Hautpoul'un ismi de geçiyordu[12]. Markiz Armand d'Hautpoul, Fransız Devrimi'ne kadar Rennes-le-Chateau'ya sahip olan Hautpoul-Blanchefort Ailesi'nin bir üyesiydi. Armand aslında esrarengiz biçimde şifrelenmiş mezar taşının gizemine yönelik tüm araştırmaların başlama noktalarından birisini oluşturan Marie de Negri d'Ables ya da Marie de Blanchefort'un yeğeniydi.

Armand d'Hautpoul hiçbir zaman tablolarını sergilememiştir ve David'in çıraklığını yaptığı dönemine ilişkin hiçbir şey bilinmemektedir. 1803'ten sonra, atlı bir topçu alayında teğmen olarak görevlendirilmesinin ardından askeri kariyerini sürdürmüştü. Ulm, Austerlitz ve İspanya'da çarpıştı. Wagram'da yaralandı. Napolyon'un Rusya'yı işgali sırasında ordonatım kurmay subayı olarak İmparator'un yanındaydı ve sonraki geri çekilme sırasında Lützen ve Dresden'de çarpışarak bu kez ağır şekilde yeniden yaralandı. 1814'te Napolyon'un ordusundan ayrıldı ve bağlılığını

yeni kurulan Bourbon monarşisine aktararak sonuçta bir general ve Kurmay Akademisi'nin komutanı oldu. Yaşamının sonuna doğru Louis-Philippe hükümetine hizmet etmeye karşı çıkmak amacıyla bu görevinden de istifa etti.

Armand d'Hautpoul'un amcası, Joseph-Marie, Markiz d'Hautpoul, Marie d'Ables, Marie de Blanchefort ya da bilinen diğer adıyla Marie d'Hautpoul-Rennes'in kocasıydı. Bu evlilik 1418'den beri ayrı olan eski Hautpoul Ailesi'nin iki tarafını yeniden bir araya getirmiş oluyordu[13]. Ancak Joseph-Marie d'Hautpoul oldukça genç bir yaşta, 1753'te öldü. Marie 1781'de öldü. Geleceğin generali Armand d'Hautpoul bu nedenle Marie'nin mirasçısı ve sonuç olarak ailenin sırlarının da koruyucusuydu. Bunun sonucunda, onu doğrudan David'le ve David aracılığıyla da Nodier'yle ilişkilendiren bağların, heyecan verici yeni bir anlama sahip olduğu görülebilir.

10) *Kutsal Kan ve Kutsal Kase'de* tam anlamıyla ele almayı ihmal ettiğimiz bir kişi de Comte de Chambord'du. Okuyucunun hatırlayabileceği gibi, Chambord'un ismi Beranger Sauniere'in öyküsüyle bağlantılıydı ve böylelikle de Rennes-le-Chateau gizemi üzerine herhangi bir araştırma için hareket noktasıydı. Örneğin, Sauniere'in destekçilerinden ve koruyucularından birisinin Comte de Chambord'un dul eşi olduğu bilinmektedir. Sauniere Rennes-le-Chateau'da Arşidük Johann Stefan von Habsburg (Baron von Brandhof ve Comte de Meran) tarafından ziyaret edildiğinde, arşidük kendisini 'Monsieur de Chambord' olarak tanıtmıştı. Chambord'un gerçek dul eşi adına hareket eden, rahibin araştırmasının ilerleyişini denetlemek ve yıllık 20.000 franklık ödemeler gerçekleştirmek amacıyla Sauniere'i her yıl düzenli olarak ziyaret etmeye devam eden kişi 'M. de Chambord' adını kullanan arşidüktü. Toplamda, 'M. de Chambord' Rennes-le-Chateau'ya on ikiden fazla ziyaret gerçekleştirdi. 1947'ye kadar hayatta kaldı. 'Manastır Belgeleri'ne göre, 'Fransa'nın siyasî eğilimlerini altüst etmek için' kullanılabilecek şekilde hem Chambord'un hem de kendi ailesinin Merovenj neslinden gel-

diğine dair resmi kanıtlar bulmak için araştırma yapmaktaydı[14]. Peki, ismi altında tüm bu faaliyetin yürütüldüğü Comte de Chambord kimdi?

1793'te, XVI. Louis ve karısı Marie Antoinette, giyotin altında ölümle tanıştılar. XVII. Louis olabilecek olan oğulları ortadan kayboldu. Batı anlatımlara göre, bir Tapınak Şövalyeleri'nin geçmişteki okulu olan Paris Tapınağı'nda öldürüldü. Diğer anlatımlara göre, prens gizlice güvenli bir yere götürüldü. Fakat kendisine ne olduğu bundan sonra hiç duyulmadı ve yazgısı Avrupa tarihindeki muammalardan birisi olarak kalmıştır. Bu arada, ölen kralın iki kardeşi ki büyük olanın ismi de Louis'ydi, genç olanınsa Charles'dı, yurt dışına kaçtılar.

1814'te Napolyon tahttan çekilince, Bourbon monarşisi yeniden kuruldu ve giyotinle idam edilen kralın kardeşi, XVIII. Louis olarak tahta yükseldi. 1824'te Louis ölünce, kardeşlerin en küçüğü Charles onu X. Charles olarak takip etti. Charles'ın oğlu 1820'de suikasta kurban gitti. Ancak ölümünden hemen önce Henri-Dieudonne d'Artois, Duc de Bourdeaux adını taşıyan kendi oğlu dünyaya geldi. Bir yıl sonra, 1821'de, bu çocuk Comte de Chambord unvanını aldı. Bu nedenle Comte de Chambord, Fransa Kralı X. Charles'ın torunuydu. Ayrıca 1589'da IV. Henri ile başlayan Bourbon soyu dizisinin taht üzerinde meşru hak talebi olan son kişisiydi.

Genç kontun dedesi, X. Charles, daha önceki Bourbon hükümdarlarının standartlarına göre bile dikkat çekici bir beceriksizlikle hüküm sürdü. Devrim, imparatorluk, laikleşme, kilise ile devletin ayrılması, giderek artan etkili kamusal düşünceler ve acemi bir anayasal demokrasi deneyimi sonrası Fransa'sında, Charles ilahı doğruyu ve mutlak monarşiyi istemeye çabaladı. 28 Temmuz 1830'da patlak veren devrim kaçınılmazdı. Charles, torunu Comte de Chambord'un kendisini V. Henri olarak takip edeceği umuduyla tahttan çekilmeye zorlandı. Ancak Fransız Vekiller Meclisi bunu kabul etmedi. Bunun yerine, tacı 'vatandaş kral' denilen ve Louis-Philippe olacak olan Duc d'Orleans'a vermek için *oylama* yaptı. Önceden kalıtımsal olan Fransız

monarşisi artık seçim usulüne göre belirleniyor ve mirası olan şeyi elde etmesi engellenen Comte de Chambord'un hakkı ortadan kaldırılmış oluyordu.

Kont o zamanlar on yasındaydı. O ve tahttan uzaklaştırılan dedesi bir süreliğine Krallığın Holyrood Sarayı'nı kendi kullanımlarına sunduğu Britanya'daki Edinburgh'da sığınma şansı buldu. Buradan, Charles'ın 1836'da öldüğü Prag'daki Hradcany Sarayı'nda oturmak üzere Prag'a taşındılar. Dedesinin ölümünden sonra on altı yaşındaki Comte de Chambord'un yeni bir hocası oldu; bu kişi de Marie de Negri d'Ables ya da Marie de Blanchefort'un yeğeni olan General Armand, Markiz d'Hautpoul'dan başkası değildi. Hatırlanacağı üzere Hatpoul Louis-Philippe'in seçilmesine karşı çıkarak Kurmay Akademisi'ndeki komutanlık görevinden ayrılmıştı.

Takip eden yıllarda, mirasını yitirmesinden dolayı halen kin taşımakta olan Comte de Chambord bir sürgün yerinden diğerine, örneğin Avusturya'dan Roma'ya, oradan Bohemya'ya göç etmeye başladı. 1841'de, Londra'daki Belgrave Square'de yaşamaya başladı. Ancak iki yıl sonra, Belgravia'da sürgündeki kralının yararına bir gösteri düzenleyen Louis-Philippe'in bir destekçisi, genç Kraliçe Victoria'yı kendisine düşman etti. Louis-Philippe bundan kısa süre sonra Kıta Avrupası'na geri döndü.

1846'da artık yirmi altı yaşına gelmiş bulunan Chambord, kuzey İtalya'daki Habsburg topraklarının hükümdarı Modena Dükü'nün kız kardeşi Arşidüşes Maria-Therese von Habsburg-Este ile evlendi. Kont ve yeni karısı Wiesbaden'e yerleştiler. Maiyetlerinde Markiz de Cherisey de bulunmaktaydı[15]. Diğer ziyaretçileri ve saraylarındaki kişiler arasında öykümüz boyunca tekrar tekrar boy gösteren birkaç ailenin, örneğin Noaille ve Joyeuse Aileleri'nin üyeleri de bulunuyordu. 17.yy'da, Duc de Joyeuse, arka planında Rennes-le-Chateau yer alan mezarın bulunduğu Poussin'in tablosunun konu edindiği yer olan Arques'deki mezarın arazisinin sahibesi Düşes d'Arques ile evlenmişti. Roma'ya göç ettikten sonra, Duc de Joyeuse ve Düşes d'Arques, Poussin'in hamisi olmuşlardı.

1848'de, Fransa yine devrim yolunda ilerledi; ancak Louis Napolyon İkinci Cumhuriyet'in Başkanı seçilince Comte de Chambord'un tahtı ele geçirme olanağı engellenmiş oldu. Dört yıl sonra cumhuriyet referandum yoluyla İkinci İmparatorluğa dönüştürüldü ve Louis Napolyon İmparator III. Napolyon oldu. Sonraki yirmi yılda, Chambord sürgünden Fransa'nın Avrupa'nın kültür merkezi ve bu nedenle de kıtadaki üstün güç oluşunu izlemeye zorlandı. Kırım Savaşı (1854–6) sonuçsuz biçimde biterken, örneğin Alma, Balaclava ve Inkerman'da etkileyici bazı askeri zaferler ortaya çıkararak kendisine propaganda payı çıkardı. Bunlar aslında Britanya birliklerinin başarıları olsa da Fransız ordusu katıldığı oranda kendisini akladı ve böylelikle Fransa şerefin tadını çıkarabilirdi. Görece daha çok hak edilen bunun ötesinde bir gurur kaynağı 1859'da, Fransız askerlerinin Avusturyalıları yenerek kuzey İtalya'yı Habsburgların denetiminden kurtardıkları Magenta ve Solferino'daki muharebelerinde elde edildi.

1870'de, Fransızların yenilmezliği Bismark'ın Fransız-Prusya Savaşı'ndaki askeri makinesiyle söndürüldü. Bir dizi küçük düşürücü yenilgiden sonra III. Napolyon tahttan çekilmeye zorlandı, İkinci İmparatorluk çöktü ve Paris'te devrimci bir taşra hükümeti cumhuriyeti ilan etti. Bu çözülmenin kötü yan etkileri sonucunda, Comte de Chambord'un fırsatı sonunda eline geçmiş oluyordu. Ekim 1873'te, sonunda kendisine üç renkli bayrağı ve Fransız Devrimi'nin ilkelerini kabul etmesi koşuluyla Fransa tahtı teklif edildi. Mutlakıyetçi değerlerine bağlı kalarak kont bu koşulları reddetti. Taht önerisi geri geçildi ve Şubat 1875'te, Üçüncü Fransız Cumhuriyeti resmen ilan edildi. Chambord daha derin üzüntü içerisinde 1883'e kadar hayatta kaldı. Nihaî hastalığı sırasında destekçileri onun için dua etmek amacıyla Lourdes'da ve *Kutsal Kan ve Kutsal Kase* metninde boy gösteren Hieron du Val d'Or'un merkezi Paray-le-Monial'de toplandı. Kocasının ölümünden iki yıl sonra, Chambord'un dul eşi, née Maria-Theresa von Habsburd, akrabası Johann Stefan von Habsburg'u Rennes-le-Chateau'ya yolladı.

Peki, onun adına ne bulmaya çalışıyordu? 'Manastır Belgeleri'ne göre, Merovenj sülalesinin resmi kanıtları olan Beranger Sauniere'in bulduğu parşömenleri. Ancak bu tür kanıtların Chambord gibi bir Bourbon hak sahibinin iddialarının geçerliliğini ispatlaması neredeyse imkansızdı. Bununla birlikte, Merovenj soyunu, böylelikle de Habsburglar'ın iddialarını ispatlamış olabilirler. Böylesi bir doğrulamanın 'Fransa'nın siyasî eğilimleri' üzerindeki etkisine değer biçmek zordur. Fakat 1914'te, Fransa kendisini Habsburg imparatorluğuyla savaşta bulunca mesele kuramsal bir şekil aldı. Elbette ki bu durum Sauniere'i tehlikeli bir konuma soktu. Bu aynı zamanda Rennes-le-Chateau yöresindeki Alman ve Avusturya casusu söylentilerinin açıklaması da olabilir. Yalnızca Habsburgların değil, Hohenzollernslerin de gizeme yönelik ilgilerini açıklayabilir. Bu durum, iyi bilgilendirilmiş bir kaynağın belirttiğine göre Fransız Savaş Bakanlığı'nın neden Sauniere ve düşman ajanlarıyla olduğu iddia edilen bağlantıları üzerine bir dosya hazırladığını da açıklayabilir. 1917'de Sauniere'in ölümündeki gizemli durumu da biraz olsun aydınlatabilir.

11) Claude Debussy, Sion Tarikatı'nın Büyük Üstatları listesinde yer alıp böylesi bir rol altında faaliyet gösterdiğine en az ihtimal verebileceğimiz kişilerden birisiydi. Kuşkusuz 'Batıni' ve 'Rosicrucian' meşgaleleri vardı. Berenger Sauniere, Emma Calve ve Abbe Emile Hoffet gibi kişilerle bağlantıları vardı. Ancak bir bütün olarak Debussy, yüksek bir güce sahip bulunan, uluslar arası, siyasî yönelimli gizli bir cemaat üzerinde iktidar olmasını engelleyecek ölçüde sanata yönelik eğilimi olan, fazlasıyla *sondönem* entelektüeli olarak görülen bir kişiydi. *Kutsal Kan ve Kutsal Kase'nin* yayımlanmasından bu yana, Büyük Üstadlığını çok daha inandırıcı kılan anlamlı şeyler günışığına çıktı. Ancak belki de 1903'te Wagner'in *Die Walküre* eserinden söz ettiği eleştiri yazısını kaydetmeğe değer. Operanın bir sahnesine ilişkin arada geçen bir yorumunda Debussy şöyle der: 'Bu belki de İsa Mesih'in Çarmıh'ta öldüğüne ilişkin utanılası efsaneyi yıkacaktır...[16]'

12) Okuyucunun hatırlayabileceği gibi, modern dönemdeki Sion Tarikatı ilk kez 1956'da, Fransız *Journal Officiel*'de listelendiği zaman kamuoyunca tanındı. Sonradan 1955 ve 1956 yıllarının araştırdığımız öykü açısında anlamlı olduğunu keşfetmiştik. *Mesih'in Mirası*'nda, Sauniere tarafından bulunduğu öne sürülen soy ağacı belgelerinin gizlice İngiltere'ye sokulmasının izini sürmüştük. Söz konusu belgelerin Sauniere'in yeğeni tarafından, sonradan onları bir Londra bankasında muhafaza altına alan City of London'dan üç iş adamına emanet edildiğine dair 1956 tarihinden kalma resmi noter belgeleri ele geçirdik. Bu belgelerden bazılarının sahte olduğu sonradan ortaya çıktı. Ancak Merovenj Soyu'nun izini süren bazı belgelerin geçerliliği kanıtlandı. 25 Ağustos 1956'da, Londra'daki Fransız Konsolosluğu tarafından damgalandılar. Fransız Konsolosluğu şahsen bize damga, tarih ve imzanın hakikî olduğunu doğruladı. Geriye 1956 yılının bir şekilde önemli ya da konuyla ilgili olup olmadığı sorusu kalıyordu. Belgelerin İngiltere'ye kaçırılmasıyla dalavere ve entrikanın aynı tarihte ve 1956'da olması tamamen tesadüfî, tamamen gelişigüzel bir şey miydi? Ya da meseleyi özellikle tam da o zamanda 1956'da önemli kılan özel bir bağlam, olayların özel bir çakışması mı vardı? Şunu düşündük; 1956'da araştırdığımız meseleyle ilişkisi olan ne olmuştu? Herhangi bir şekilde ilgili olduğu görülen olaylar yalnızca Fransa'nın genel istikrarsızlığı ve hemen ardından Cezayir'de karşılaştığı yoğunlaşan sorunlardı.

Mesih'in Mirası'nın yayımlanmasından on ay kadar sonra, 6 Eylül 1987'de, *Sunday Times* sorumuza makul ve kışkırtıcı bir yanıt verdi. O günkü üst manşet 'Fransa'nın Commonwealth'e (ç.n. Uluslar Topluluğu; Büyük Britanya ve önceden ona bağlı olan bazı egemen devletlerin oluşturduğu gönüllü birlik) katılmaya çalıştığını' duyurmaktaydı. Burada Dr. John Zamerica adlı bir tarihçi tarafından araştırılmış olan, çok yakın tarihte yayınlanmış hükümet belgelerinden derlenen bir haber vardı.

1940'ta, Fransa'nın düşmesinden hemen önce ve sonraki dönemde, Britanya Krallığı'nın her iki ülkede egemen-

lik uygulaması temelinde Fransa ve Britanya'nın birleşmesi üzerine öneri niteliğinde üst düzey tartışmalar vardı. O zaman bu fikirden vazgeçilmişti. Ancak 1956'da, yeniden canlandı. 11 Eylül 1956'da, Fransız Başbakanı Guy Mollet, Sir Anthony Eden'e Fransa ve Britanya'nın siyasî bir birlik oluşturmasını önerdi. Bildirildiğine göre Mollet, Fransa'nın II. Elizabeth ve Britanya Krallığı'nın egemenliğini kabul etmeye hazırlanabileceğini söylüyordu.

Eden bu mesele üzerinde çalışması amacıyla bir Bakanlar Kurulu komitesi oluşturdu. Bu komite ilk kez 24 Eylül 1956'da toplandı ve Hazine ile Dış İşleri Bakanlıkları'nın tavsiyesi üzerine Fransız önerisi çarçabuk reddedildi. Ardından Fransız Başbakanı başka bir alternatif önererek Kraliçe'yi yine resmi Devlet Başkanı olarak onaylayıp Fransa'nın en azından Commonwealth'e katılmasına izin verilmesini istedi. Eden bu öneriye sempati duyduğunu; ancak komitede buna muhalefet eden kişilerin, konu üzerinde çalışmak üzere bir alt komite oluşturulmasını sağlayıp, meseleyi zamana yayarak engellediğini söyledi. Alt komite 2 Ekim 1956 tarihinde kuruldu. Bu tarihten otuz dört gün sonra, bu konuda herhangi bir karar alınmadan önce, Britanya ve Fransız güçleri Süveyş'i işgal ettiler. Bunun sonrasındaki uluslar arası alanda yükselen seslere paralel olarak, Anglo-Fransız birleşmesine ilişkin öneriler de hiçbir zaman yinelenmemek üzere ortadan kayboldu.

Ancak böylesi önerilerin tartışılmış olması gerçeği bile Sauniere'in soy ağaçlarının 1956'da İngiltere'ye getirilmesine yeni bir anlam kazandırır. Eğer gerçekten de Britanya ve Fransa'nın birleşmesi veya Fransa'nın Commonwealth'e katılmasına ilişkin üst düzey tartışmalar olduysa, bu soy ağaçları gerçekten de uygun bulunan bazı kazanılmış hakların kullanılması veya gizlenmesi anlamında çok önemli belgeler olabilir. Eğer Fransız hükümdarlığı sorunuyla ilişkili herhangi bir şey varsa, Merovenj soy ağacıyla ilgili belgeler, kökenleri, varlıklarını korumaları ve Avrupa'daki en eski ve 'en meşru' olmalarının gerektirdiği konum itibarîyle ihmal edilmeleri neredeyse imkansızdır. Eğer biliniyorlarsa bu tür belgelerin Britanya'yı Fransa'yla

herhangi bir tür birlik düşüncesinden vazgeçirmeye yeterli olacağını fark ettirmek çok da ihtimal dışı değildir.

13) *Kutsal Kan ve Kutsal Kase'nin* yabancı dildeki bir basımı nedeniyle Kıta Avrupa'sına yaptığımız bir seyahat sırasında, bizlerden biri kendisini seçkin bir soylu, politikayla ilgilenen İberyalı bir asilzade ve yorumcu olan bir kişiyle birlikte televizyon stüdyosunda buldu. Bu ünlü kişi kitabımızı okumuştu ve onun üzerine konuşma hevesi taşımaktaydı. Gençliğinde, İkinci Dünya Savaşı öncesinde ülkesinin o zamanki hükümdarının hizmetinde olmuştu. Söz konusu kişi bir fırsattan istifade edip, sohbet sırasında krala taşıdığı sayısız sıfat arasında en önemli olarak gördüğünün ne olduğunu sormuştu. Kral buna hemen (bu unvana ilişkin iddiası tartışma götürse de) 'Lorraine Dükü' diye yanıt verdi. Kendisine neden bu olduğu sorulduğunda kralın yanıtı şu oldu: 'Çünkü bu Avrupa'daki ilk unvandı'; buradaki 'ilk' herhalde 'birinci' anlamındadır. Bundan kısa süre sonra söz ettiğimiz kişi bu diyalogu bir çalışma arkadaşına, saray çevresinden birisine aktardı. Arkadaşı gizemli biçimde yanıtladı: 'Elbette, o Sır'rı taşır.' Bunu bize aktaran kişi kitabımızı okuduktan sonra, bu üstü kapalı konuşmanın anlamı onun açısından açıklık kazanmış oldu.

14) *Mabed ve Loca*'da, Montgomery Ailesi'nin sonradan Farmasonluk olan şeyin kökenleri ve bütünleşmesinde çarpıcı bir rol oynadığı ortaya çıkmıştı ve bu nokta kitapta açıkça belirtilmese de okuyucu Montgomery Ailesi'yle Sion Tarikatı'yla bağlantılı diğer bazı aileler arasındaki çok sayıda bağı fark edecekti. Ancak *Kutsal Kan ve Kutsal Kase'yi* yazdığımızda, henüz Montgomery Ailesi'nin öneminden haberdar değildik. Bunun sonucu olarak Montogomery Ailesi metnimizde sadece bir kez geçti. Bu kişi 1559'da, at üzerinde yapılan bir mızrak dövüşü turnuvasında, M.S. 679'da Merovenj Kralı II. Dagobert'in ürkütücü biçimde mızrak sokularak öldürülmesinin benzeri biçimde, Fransız Valois Kralı II. Henri'yi gözünden mızrakla yaralayarak öldüren Gabriel'di. Bu, Nostradamus'un bir

kahin ve falcı olarak ününü arttıran, bir Fransız hükümdarının ölümünü görünüşte kesin olarak tahmin ettiği olaydı. Ancak, metinde vurguladığımız gibi, Nostradamus aslında Lorraine Ailesi'nin ajanı olarak çalışıyordu ve kehaneti olduğu söylenen şeyler kehanet değil bir eylem tasarısıydı. Kehaneti gerçekleştiren kişi Gabriel de Montgomery de yine Lorraine Ailesi için çalışıyordu.

Kutsal Kan ve Kutsal Kase'nin yayımlanmasından sonra Montgomery Ailesi'nin bir üyesiyle bağlantı kurduk. Kendisi bize, bazılarını *Mabed ve Loca*'da kullandığımız ve o kitapta ulaştığımız sonuçları pekiştiren, ilgi çekici bir malzeme külliyatına erişebilmemizi sağladı. Ayrıca bize çok daha önceki bir metnin 19.yy'da yapılan bir çevirisi ya da kopyası olan ve Montgomery aile belgeleri arasında su yüzüne çıkan bir öyküyü anlattı. Bu öyküye göre, Yeşaya bin Yusuf adında birisi, Filistin'deki Roma işgali sırasında bir dönemde Beytanyalı Meryem olarak bilinen bir kadınla evlenmişti. Meryem bir 'kadın tapıncı'nın rahibesi olarak betimleniyordu. Öykünün hangisi olduğunu belirtmeden, Romalılara karşı bir isyan sonucunda Meryem'in yakalandığından bahsediyordu. Ancak hamile olduğu için cezası bağışlanarak Filistin dışına kaçırıldı ve sonuç olarak bir kız bebek dünyaya getirdiği Fransa'ya sığındı. Muhtemelen isyanda ölmüş ya da isyana katılması nedeniyle idam edilmiş olan Yeşaya Bin Yusuf'a ne olduğundan bahsedilmemektedir. Bu öykü fiilen kendisi adına konuşmaktadır. *Kutsal Kan ve Kutsal Kase'de* sunduğumuz sonuçlara etkileyici biçimde yakındır.

Bize bunu aktaran kişi ayrıca Fleur de Lys Tarikatı olarak bilinen bir neo-şövalyelik tarikatı konusunda ayrıntılı bilgiler de sundu. 1439'da, Rene d'Anjou, Cosimo de Medici ve o zamanlar Kıta Avrupası'nda savaşan çok sayıda İskoçyalıdan biri olan Montgomery Ailesi'nin bir üyesi tarafından kurulduğu belirtiliyordu. Tarikatın 1478'de Papa IV. Sixtus tarafından bastırıldığı ve yüzyılın daha iyi bir döneminde ortaya çıkmak üzere hareketsiz kaldığı söylenmektedir. 1556'da yeniden su yüzüne çıktığında üyeleri arasında James Hamilton, Robert Seton, William de Gon-

zaga, Louis de Gonzaga ve F. Von Habsburg adında birisinin olduğu söyleniyordu. Montgomery Ailesi'nin yanında, Hamiltonlar ve Setonlar da Farmasonluğun kökenleriyle ilgili birbirine bağlı İskoç aristokratlar ağı içerisinde yer almaktaydı. Louis de Gonzaga, Duc de Nevers, Sion'un Büyük Üstadları'ndan birisi olarak listeleniyordu. Kardeşi William, İmparator I. Ferdinand'ın kızı Eleanore von Habsburg ile evliydi. William'ın torunu başka bir Habsburg'la, gelecekteki İmparator II. Ferdinand ile evlenecekti.

Fleur de Lys (Zambak Çiçeği) Tarikatı'nın başlıca hedefinin o zamanki Sırbistan topraklarında bulunan Türklere karşı bir seferberlik yürütmek olduğu anlaşılmaktadır ki bu durumun şimdiki Bosna bayrağında bulunan zambak çiçeğini de açıkladığı görülmektedir. (ç.n. Yakın zamanda bu bayrak değişti) Ancak tarikatın aynı zamanda on altı ve 17.yy'daki Fransız siyasetine de karıştığı anlaşılmaktadır. 1560 sıralarındaki üyeleri arasında II. Henri'yi mızrak sokarak öldüren Gabriel de Montgomery ve görünüşte Valois hükümdarlarının şahsî korumaları olan ancak Valois-ler'in hasımları Guise-Lorraine Ailesi ile gizlice iş birliği yapan İskoç Koruyucuları'ndan en az 30 personelin olduğu söylenmektedir. 90 yıl kadar sonda, Fronde sırasında, Fleur de Lys Tarikatı'nın halen Lorraine Ailesi ile iş birliği yaptığı bildiriliyordu.

Bize bilgi aktaran kişiye göre bu bilgiler, bu yüzyıldaki iki dünya savaşı arasında Belçika Kralı Leopold'un ve Fleur de Lys Tarikatı'nın son Büyük Üstadı özel sekreteri olan merhum amcası Tümgeneral John Montgomery'den kalmaydı. Otuz düzensiz yıl boyunca tarikatın görünüşte uyuduğu; ancak yeniden canlandığı anlaşılıyordu. Başlangıcından bu yana Büyük Üstatları şöyle sıralanıyordu:

1439–1480 René d'Anjou
1480–1485 Ludovico Sforza, Milan Dükü
1485–1508 René II de Lorraine
1508–1527 Charles de Montpesier, Connetable de Bourbon
1527–1556 Ferrante de Gonzaga
1556–1572 Hugh Montgomery, Eglington 2. Kontu

1572–1585 David de Seton
1585–1595 Robert de Saint-Clair
1595–1640 Charles de Guise, Lorraine Dükü
1640–1675 Henri de la Tour Bouillon
1675–1689 John Graham of Claverhouse, Dundee Vikontu
1689–1715 Hugh Montgomery of Mount-Alexander
1716–1730 John Erksine of Mar
1730–1746 Charles Radclyffe, Derwentwater Kontu
1746–1757 John Erksine of Mar
1757–1768 Alexander Montgomery, Eglington Kontu
1768–1800 Maximillian von Habsburg
1800–1815 Hugh Montgomery of Grey Abbey
1815–1825 George Beaumont
1825–1838 Robert Montgomery of Comber
1838–1862 Archibald Montgomerie of Eglington ve Winton
1862–1875 Louis Napoleon
1875–1900 Robert Dundee of Braxfield
1900–1914 Robert Hamilton of Hamilton
1914- Leopold, Belçika Kralı

Bu isimlerden bazıları, özellikle de listenin son bölümüne doğru olanlar bize yabancıydı. Ancak liste aynı zamanda René d'Anjou, Connetable de Bourbon, Ferrante de Gonzaga, Charles Radclyffe ve Maximillian von Habsburg gibi Sion Tarikatı'nın Büyük Üstadı olarak söz edilen beş ismi de içeriyordu. Diğer bir dizi isim de kitabımızda yeniden anlatılan öyküyle yakından bağlantılıydı. Örneğin Ludovico Sforza, Leonardo da Vinci'nin hamisiydi ve Leonardo, Tarikat'ın Büyük Üstadlar'ından birisi olarak anılıyordu. Lorraineli (ve Anjoulu) II. René, loland de Bar'ın oğluydu, aynı zamanda da Tarikat'ın Büyük Üstadlar Listesi'ndeydi ve Jeanne d'Harcourt de Montgomery ile evliliği yoluyla da Claude de Güise'in babasıydı. Lorraine Dükü, şahsî arazileri arasında Poussin'in tablosundaki mezar yeri bulunan ve Roma'da Poussin'in koruyucusu olan Düşes d'Arques ile evlenmişti. Dundee Vikontu Claverhouselu John Graham, Killiecrankie muharebe alanında 1314 öncesinden kalma bir Tapınak Şövalyesi haçıyla birlikte ölü bulunmuştu.

İtiraf etmeliyiz ki bizlerin, Fleur de Lys Tarikatı'yla ilgili bu ayrıntıları araştırmaya ve doğrulamaya ne zamanımız ne de fırsatımız vardı. Bunun hakkındaki mevcut bilgimiz bütünüyle bize bunları aktaran kişiden gelmektedir. Ancak yakın gelecekte tarikat Dr. Hugh Montgomery ve Gradimir Popovich'in çıkacak olan kitaplarının konusu olacaktır.

15) Alexander Lernet-Holenia, İngilizce konuşan dünya için neredeyse bilinmeyen bir kişidir. Avusturya edebiyatı hakkında bilgisi olanlar arasında bile, tartışmalı bir konumdadır; belli başlı bir sanat adamından çok, hevesli yetenek olarak görülmektedir. 1897'de doğmuştu ve 1976'da öldü. Joseph Torh ve Heimito von Doderer ile aşağı yukarı çağdaş olduğu söylenebilir. Roth ve Doderer gibi çocukluk ve delikanlılık dönemini eski Habsburg İmparatorluğu'nda geçirdi, ardından da imparatorluğun kuvvetli ve görünüşe göre kesin ve nihaî çöküşüne tanıklık etti. Roth ve Doderer gibi, ölü rejimi sertçe eleştirirken aynı zamanda da son döneminin altın günlerini nostaljiyle anıyordu.

Lernet-Holenia hem kendisi hem de içinde bulunduğu yüzyıl, yirmili yaşlarındayken şiir kitapları yayımlamaya başladı. İlk şiirleri Rilke ve Hofmannsthal gibi saygıdeğer kimselerin övgüsünü kazandı. 1930'larda, şiirden vazgeçmese de ilk önce oyun yazarlığına, ardından da düz yazı edebiyatına yöneldi ve şiirleri başlıca eserleri sayılsa da günümüzde daha çok romanlarıyla hatırlanmaktadır. Edebi değerlerden yoksun olmasalar da bunlar pek de büyük önemde değillerdir. Ancak bunları burada anmamızın nedeni bazılarının zaman zaman kışkırtmaya meyilli bir tarzla Rennes-le-Chateau gizemine hitap ediyor olmalarıdır. Örneğin 1936'da, Pierre Plantard de Saint-Cliar ve maiyetinin Merovenj kan bağının önemini methetmeye başlamasından 20 yıl önce, Lernet-Holenia (İngilizce) başlığı *Maltraverler'in Yeniden Dirilişi* olan bir roman yayımladı. Bu metin aşağıdakinin benzeri pasajlar içermekteydi:

> Efsaneye göre Maltraversler de sonuç olarak Merowechler'den aşağı kalmayıp, denizde yıkandığı sırada Frankların kraliçesinin hakkından gelen

bir okyanus şeytanının oğludur. Carolingianlar Fransa'da iktidarı ele geçirince, Merowingianlar'ın kral naipliğini koruma konusunda öylesine güçsüz oldukları söylenmektedir ki yalnızca prestij amacıyla sade biçimde aile üyelerinin göçü sırasında kralın kullandığı, iki tekerlekli bir kağnıyla ülkeden sürülmüşlerdi. Carolingianlar tahtı ele geçirince, son kalan Merowingianlar'dan bazıları kalıtsal iddialarının onaylandığı Norman bölgesine kaçtılar. Sonradan zambağa dönüşen en eski Fransız giysi arması altın kurbağayı taşımayı sürdürdüler. Normandy dükleri onlara Maltravers Kontuluğu'nu vermişlerdi. 'Kurbağaların varisleri' ailelerinin gücünü kaybetmesinden sonra toparlandılar ve kısa süre sonra Normandy dükleri için öylesine güçlü bir kalkan oluşturdular ki 'güçlü kalkan' anlamına gelen 'Fortescue' soyadını aldılar. Sloganları şuydu: Ayağa Kalk ve Mirasını Al.

Bunu hiç yapamadılar. Ancak Normanlar İngiltere'yi fethedince, Fortescue-Maltraversler onların yanında gitmişlerdi ve Howardlar'a verilmeden önce Surrey Bölgesi'ni aldılar. Sonuç olarak Fransa'nın kuzeyindeki Comte de Maltravers'i kaybettiler ve Cleve'den gelen bir aile olan Sommerstorfflar'ın eline geçti. Türklerle yapılan savaşlar sırasında hanedanlığın en küçük oğlu olan Hugh Fortescue-Maltravers adında bir kişi Macaristan'a giderek Türkler'e karşı yapılan savaşa katılıp general oldu ve İmparator tarafından, kendileri öyle ya da böyle bu unvanı gayri meşru biçimde taşıyor olsalar da diğer ailelerin 'tanınmış' olduğuna dair bir belirti olmadığı yönündeki itirazlarına karşın, *Eski Asilzade* ünvanı verildi. Sonrasında da İmparator, ona aralarında Skalitz ve Sobotitz'in de bulunduğu kuzey Macaristan'dan birkaç arazi verdi.

Okuyucunun fark edebileceği gibi şüphesiz bu pasajda değinilen özel isimlerden hiçbiri *Kutsal Kan ve Kutsal Kase* metninde geçmemektedir. Değiştirilmiş isimler olabilirler. Lernet-Holenia tarafından bilinen birkaç dilden birindeki kelime oyunu olabilirler. Henri Boudet'den Markiz de Cherisey'e kadar uzanan öykümüzde geçenlere benzer bir tür sözcük oyunu ya da şifreler içeriyor olabilirler. Ancak Merovenjlerin kanından gelen bir sülalenin metinin başka bir yerinde Avrupa'daki asıl aristokrasi ve ilk aile olarak betimleniyor olması yeterince açıktır. Metinde Merovenjleri açıkça 'Kase Ailesi' ile eşdeğer tutan bir başka referans daha vardır. Ancak onlara yönelik vurguya rağmen Merovenjler sonuç olarak Lernet-Holenia'nın romanında önemsiz, diğer olası meselelerle yüzleşmek üzere diğer yönlerde hareket eden bir yerdedir. Merovenjlere dönük imalar kışkırtıcı bir mantıksal tutarsızlık içerisinde, Lernet-Holenia bir şey biliyormuş da birilerine kurnazca göz kırpıp sırrı ima ediyormuş gibi havaya atılmaktadır. Elbette ki anlatım içinde, belki de anlatımın bütünlüğü içinde mecazi anlamlı bir dizi olay görülebilir. Ancak bu not bölümünde ayrıntılı bir edebi analiz ve yorumda bulunabilmek olanaklı değildir. Yapabileceğimiz tek şey okuyucularımıza Lernet-Holenia'nın külliyatındaki diğer eserlerin yanı sıra *Malt-raversler'in Yeniden Dirilişi*'ni tavsiye etmektedir.

Lernet-Holenia görece önemsiz derecede edebi bir şahsiyet olsa da çevresindeki diğer Viyanalı yazarlar çok daha büyük öneme sahip bulunmaktadır. Bunlardan birisi Heimito von Doderer'di (1896–1966). Doderer'in önemi, otuzlu yıllarda Viyana edebiyat topluluğuna hakim olan kendisinden birazcık daha yaşlı romancılar Robert Musil ve Hermann Broch ile kıyaslanamayabilir. Ancak yine de 20.yy Alman düz yazı edebiyatında kendisinden emin bir yeri olan belli başlı şahsiyetlerden birisidir. O da İngilizce konuşan dünyada çok az bilinmesine rağmen, daha yeni tarihli iki metninin yanı sıra, en önemli iki eserinden birisi olan *Şeytanlar*'ın İngilizce çevirisi çıkmıştır. Halen çevrilmemiş olan daha eski en tutkulu iki romanından birisi *Die Strudhofstiege* ise 1951'de Almanca yayımlanmıştır. Ayrıca

en tuhaf ve anlaşılmaz anlatısı *Merovenjle, veya Bütün Aile*, 1962'de Almanca olarak yayımlanmıştır. Yine burada ayrıntılı bir edebi analiz yapmaya çalışmak olanaklı değildir. Şunu söylemek yeterlidir ki başlığına rağmen bu anlatı Merovenj döneminde geçmemektedir. Aksine, konu dışına kaçan çok sayıda parçayı ilave ederek 19.yy'ın burjuva ortamındaki Merovenj tarih olaylarını yeniden anlatan, simgesel, karmaşık ve belki de mecazi bir öyküdür. Doderer'in süslü, barok ve zaman zaman dolambaçlı düz yazısıyla başa çıkacak yeterlilikte Almanca bilen okuyucular için verimli bir alan oluşturabilir.

Bu okuyucular kendilerine, 1930'larla 1960'lar arasında Viyana'da çalışan romancıların Merovenj konusu üzerinde neden bu kadar bilgi sahibi ve konuyla haşır neşir oldukları sorusunu sorabilirler. Bu okuyucular ayrıca Doderer'in ve Lernet-Holenia'nın edebi çevresine, örneğin başlıca romanı *Güneş ve Ay* halen çevrilmeyi bekleyen Musil'in en yakın dostu ve öğrencisi, Albert Paris Gütersloh'a da bakabilirler.

16) Lerner-Holenia, Doderer ve çevresi bizlerde, Fransa'da izini sürdüğümüz öykünün başka yerlerde, özellikle de Habsburg ve eski Habsburg topraklarında yankı bulup bulmadığı konusunda merak uyandırdı. 19.yy'ın başlarına kadar bu topraklar eski Avusturya Hollanda'sı çağdaş Belçika'yı da kapsamaktaydı. Her şey bir yana burası Merovenjlerin esas ana vatanıydı. Aralarında Markiz de Cherisey'in de bulunduğu Merovenj soyundan geldiği iddiasındaki çok sayıda aile buradan çıkmıştı. 18.yy'da, Sion Tarikatı'nın Büyük Üstadı olarak sözü edilen Charles de Lorraine, Avusturya Hollanda'sının Genel Valisi olmuştu. Belçika aynı zamanda Debussy ve Emma Calve çevrelerinde dolanan, 'Merovenj' oyunu *Pelleas ve Melisande*, Debussy'nin operasına ilham kaynağı olan Maurice Maeterlinck gibi birkaç sembolist yazarın da doğum yeriydi. Bu bölgenin çoğu henüz araştırılmamıştı. Ancak eski Habsburg İmparatorluğu'nun çok farklı bir köşesinde çok şaşırtıcı ve anlamlı bir çalışma yayımlanmıştı. Bu çalışmadan haberdar

olmamızı *Herkes İçin Doğu Avrupa Edebiyatı Kılavuzu*'nun (Dent, 1993) eş editörü olan Sonia Kanikova'ya borçluyuz.

Bayan Kanikova dikkatimizi 1819'da doğmuş ve 1864'te ölmüş olan Çek bir romancıya, Prokop Chocholau_ek isminde birisine çekti. Chocholau_ek epeyce karanlıkta kalmış ve edebi değeri kuşku götüren fazlasıyla önemsiz bir kişiydi. Bayan Kanikova'nın onu betimlediği kadarıyla, çoğunlukla şövalyelik konularında olmak üzere titizce araştırılmış ancak sanatsal anlamda beceriden yoksun bir dizi tarihsel anlatı yazmış olan Sir Walter Scott'ın düşük nitelikli ve beceriksiz, Bohemyalı bir tür benzeri gibi görünüyordu. 1842'de, Charles Nodier, Gerard de Nerval, Petrus Borel, Theophile Gautier ve Victor Hugo'nun Paris çevresi geliştiği sıralarda Chocholau_ek (çevirisi) *Bohemya'daki Tapınak Şövalyeleri* başlığını taşıyan bir roman yayımlamıştı[17].

Pierre Plantard de Saint-Clair, Markiz de Cherisey ve diğer arkadaşlarına göre Tapınak Şövalyeleri, Sion Tarikatı'nın bir tür yürütme kolu ve tüzel kişiliği olarak oluşturulmuştu. Sion Tarikatı'nın 1188'de yollarını ayırana kadar Tapınak Şövalyeleri'nin arkasındaki gerçek güç olduğu söyleniyordu. 1188'de, Sion Tarikatı'nın Sion Tarikatı olduğu ve günümüze kadar da bu şekilde devam ettiği söylenmekteydi. Kendi araştırmamızda, bu iddiaları destekleyici koşullara bağlı birçok kanıt bulmuştuk; ancak Tarikat'ın kendi açıklamalarından bağımsız hiçbir kesin doğrulama, hiçbir tanıklık bulamamıştık. Örneğin Sion Tarikatı ile ilgili on ikinci ve 13.yy'dan kalma hakikî belgeler bulduk; ancak Tapınak Şövalyeleri ile bağlantılarını belirtir netlikte hiçbir şey yoktu. Sion'a göndermelerde bulunan, Orleans'taki yerleşkelerinden birisinin Cizvitlere verildiği 17.yy'dan kalma başka kaynaklar da vardı. Ancak 17.yy'dan sonra, 1956'da Bay Plantard de Saint-Clair sayesinde modern çağ örgütlenmesi su yüzüne çıkana kadar, Sion Tarikatı veya Manastırı'na ilişkin hiçbir imaya rastlayamadık.

1842'de yayımlanan *Bohemya'daki Tapınak Şövalyeleri*'nde, Prokop Chocholau_ek fazlasıyla açık yazıyordu.

Haçlı Seferleri'nin başlangıcında, Hugues de Payen'in önderliğinde dokuz şövalye Sion'un Şövalyeleri ya da Sion Tarikatı'nı kurmuştu[18]. Kamuya açık yüzleri olarak kurulan Tapınak Şövalyeleri'nin arkasındaki gizli hücreyi oluşturacaklardı. Chocholau_ek'in romanı boyunca Sion ismiyle geçmektedir. Örneğin Tapınak Şövalyeleri görevlileri birbirlerini selamlarken şu sözcükleri kullanmaktadırlar: 'Hayl, Sion!' veya 'Sion'a Şan Olsun!'.

Çekçe bilen okurlar için Prokop Chocholau_ek'in gerçekten de uygun bir keşif alanı olduğu söylenebilir. Bizler ne yazık ki bu dili bilmiyoruz. 19.yy'ın ortalarında, pek tanınmamış Bohemyalı bir romancının bu bilgileri nereden ve nasıl edindiği konusunda kafa karışıklığımız sürüyor.

SONUÇLAR

1: Stoyanov, Y., *The Hidden Tradition in Europe*, Londra, 1994, s.222-3
2: Gray, T. J-S., "Les Bagradites. La Plus ancienne dynastie de la Chretinente", La Science Historique, XLI, 1962, s.16–7.
3: Eusebius, *The History of the Church*, Harmondsworth, 1965, s.55. (Eusebius, *Hist.*, I,vii)
4: Eusebius, *op cit,* s.126.(II, xx)
5: Martin, M., "Suppression de l'Ordre du Temple en Roussillon", *Bulletin de la Societe agricole, scientifique et litteraire de Pyrenees Orientales*, 15, 1867, s.42.
7: Vasari, G., *Le Vite de Piv Eccellenti Architetti, Pittori, at Scvltori Italiani*, Firenze, 1550, II, s565.
8: Vasari, G., *Lives of the Artists,* çeviri: G. Bull, London, 1987, s.270.
9: Bradley, M., *Holy Grail across the Atlantic*, Willowdale, 1988, s.270-280.
10: Marcel, G., *Le Surintendent Fouquet. Vice-Roi d'Amerique*, Paris, 1885.
11: Delecluze, M.E.J., *Louis David, son ecole et son temps*, Paris, 1885, s.73.
12: "D'Hautpoult (Marquis General d')" Delecluze içinde listelenmiştir, *op cit*, s.415; "D'Hautpoul (le marquis)" David içinde listelenmiştir, J.L.L., *Le Peintre Louis David*, Paris, 1880, s.627.
13: General Amand d'Hautpoul'un babası, 24 Eylül 1752 tarihinde, *Dossiers Secrets*'de (annesinden sonra) Marie de Negri unvanı alan Marie de Hautpoul-Rennes ile evlenen Joseph-Marie d'Hautpoul'ün erkek kardeşi Jean-Henri d'Hautpoul'dü. Bu evlilikle, 1418'den beri ayrı olan ailenin iki kolu ve bütün arazileri yeniden birleştirilmiş oldu. Bakınız: *Dictionnaire de la Noblesse*, Paris, 1864, X, s.443. Ayrıca bakınız *Dossier Secrets*, planche No.22.
14: Deloux, J-P, ve Bretigny, J., *Rennes-le-Chateau: capitale secrete de l'histoire de France*, Paris, 1982, s.5

ve 11

15: Anne, T., *Le Comte de Chambord a Wiesbaden,* Paris, 1851, s.204.

16: *Debussy on Music*, derleyen F. Lesure, çeviri R.L. Smitj, Londra, 1977, s.171.

17: Lernet-Holenia, A., *The Resurrection of Maltravers*, çeviri J Neugroschel, Hygiene (Colorado), 1988, s.24-5.

18: Chocholousek, O., *Templariv Chechach*, Prag, 1842, s.5-12.

KAYNAKÇA

1

Manastır Belgeleri

ANTONIE L'ERMITE, Un *Tresor merovingien a Rennes-le-Chateau* (Anvers, 1961).
BEAUCEAN, Nicolas, *Au Pays de la Reine Blanche* (Paris, 1967).
BLANCASAL, Madeleine, Les *Descendants merovingiens ou l'enigme du Razes Wisigoth* (Cenevre, 1965).
BOUDET, Henri, *La Vraie Langue celtique* (Carcassonne, 1886)
BOUDET, Henri, *La Vrai Langue celtique*, Pierre Plantard de Saint-Clair'in önsözüyle tıpkı basımı (Paris, 1978).
CHERISEY, Philippe de, *Circuit* (Liege, 1968).
CHERISEY, Philippe de, *L'Enigme de Rennes* (Paris, 1978).
CHERISEY, Philippe de, *L'Or de Rennes pour un Napoleon* (Liege, 1975).
DELAUDE, Jean, *Le Cercle d'Ulysse* (Toulouse, 1977).
FEUGERE, Pierre, SAINT-MAXENT Louis ve KOKER, Gaston de, *Le Serpent rouge* (Pontoise, 1967).
HISLER, Anne Lea, *Tresor ou pays de la Reine Blanche* (1969).
HISLER, Anne Lea, *Rois et gouvernants de la France* (Paris, 1964).
LOBINEAU, Henri, *Genealogie des rois merovingiens et origine des diverses familles françaises et etrangeres de souche merovingienne* (Cenevre, 1956).
LOBINEAU, Henri, *Dossiers secrets d'Henri Lobineau* (Paris, 1967).
MYRIAM, D., 'Les Bergers d'Arcadie', *Le Charivari*, no. 18 (Paris, 1973).
ROUX, S., *L'Affaire de Rennes-le-Chateau* (Levallois-Perret, 1966).

STUBLEIN, Eugene Pierres gravees de Languedoc (Limoux, 1884). XIV. ila XXIII. levhaların Papaz Joseph Courtauly tarafından özdeş baskısı (Villarzel-du-Razes, 1962).

2

Genel Referanslar

ADDISON, C. G., *The History of the Knights Templars* (Londra, 1842).
ALART, M., 'Suppression de l'Ordre du Temple en Roussillon,' *Bulletin de la societe agricole, 'scientifique et litteraire des Pyrenees Orientales*, 15. cilt (Perpignan, 1867).
ALBON, M. De, *Cartulaire general de l'Order du Temple* (Paris, 1913).
ALLEGRO, J. M., *The Dead Sea Scrolls*, 2. baskı (Harmondsworth, 1975).
ALLEGRO, J. M., *The Treasure of the Copper Scroll* (Londra, 1960).
ALLIER, R., *La Cabale des devots*, 1627-1666 (Paris, 1902).
ALLIER, R., *Une Societe secrete au XVIIe siecle. La Compagnie du Tres-Saint Sacrement* (Paris, 1909).
ANDERSON, J., *The Constitutions of the Free Masons* (Paris, 1723).
ANDRESSOHN, J. C., *The Ancestry and Life of Godfrey of Bouillon* (Bloomington, 1947).
Annuaire ecclesiastique (Paris, 1896).
ANSELM, Le P., *Historie genealogique et chronologique de la maison royale de France*, 9 cilt (Paris, 1726-339.
ARBOIS DE JUBAINVILLE, M. H. D', *Historie des ducs et des comtes de Champagne*, 7 cilt (Paris, 1859-69).
ARCONS, C. D', *Du Flux et reflux de la mer et des longitudes avec des observations sur les mines metalliques de France* (Paris, 1667).

AUBERT DE LA CHENAYE DES BOIS, F. A., *Dictionnaire de la noblesse*, 19 cilt, 3. baskı (Paris, 1863-76).
AUGUSTE, A., *La Compagnie du Saint-Sacrement a Toulouse* (Paris, 1913).
BANDER, P., *The prophecies of St Malachy and St Columbkille*, 4. baskı (Gerards Cross, 1979).
BARBER, M., *The Trial of the Templars* (Cambridge, 1978).
BARBER, R., *King Arthur in Legend and History* (Ipswich, 1973).
BARBER, R., *The Knight and Chivalry*, 2. baskı (Ipswich, 1974).
BARING-GOULD, S., *Curious Myths of the Middle Ages* (Londra, 1881).
BARRAL, A. de, *Legendes capetiennes* (Tours, 1884).
BARTHELEMY, E. de, *Obituaire de la Commanderie du Temple de Reims* (Paris, 1882).
BEGOUEN, Comte de, *Une Societe emule de la Compagnie du Saint-Sacrement: L'AA de Toulouse* (Paris, 1913).
BERNADAC, C., *Le Mystere Otto Rahn* (Paris, 1978).
BERNSTEIN, H. *The Truth about 'The Protocols'* (New York, 1935).
BIRCH, T., *The Life of Robert Boyle* (London, 1744).
BLUNT, A., *Nicolas Poussin*, 2 cilt (Londra, 1967).
BOUQUET, M. (ed.), *Recueil des historiens des Gaules et de la France*, 15. cilt (Paris, 1738).
BARANDON, S. G. F., *The Trial of Jesus of Nazareth* (Londra, 1968).
BROWNLEE, W. H., 'Whence the Gospel According to John', James H. Charlesworth'un (ed.), *John and Qumran* (Londra, 1972).
BRUEL, A., 'Chartes d'Adam, Abbe de N-D du Mont-Sion et le Prieure de Saint-Samson d'Orleans', *Revue de L'Orient Latin*, 10. cilt (Paris, 1905).
BULL, N. J., *The Rise of the Church* (Londra, 1967).
CALMET, Dom, 'Des Divinites payennes', *Oeuvres inedites de Dom A. Calmet*, 1. seri (Saint-Die, 1876).

CARPENTER, R., *Folk-tale, Fiction and Saga in the Homeric Epics* (Los Angeles, 1946).
CARRIERE, V., *Historie et cartulaire des Templiers de Provins* (Paris, 1919).
CATEL, G. DE, *Memoires de l'historie du Languedoc* (Toulouse, 1633).
CHADWICK, H., *The Early Church* (Harmondsworth, 1978).
CHADWICK, H., *Priscillian of Avila* (Oxford, 1976).
Le Charivari, sayı 18 (Paris, Ekim-Aralık 1973).
CHASSANT, A., ve TAUSIN, H., *Dictionnaire des devises historiques et heraldiques* (Paris, 1878).
CHATEKAIN, U. V., *Le Surintendant Nicolas Foucquet* (Paris, 1905).
CHAUMEIL, J.-L., *Le Tresor du triangle d'or* (Paris, 1979).
CHRETIEN DE TROYES, *Le Conte del Graal, The Story of the Grail* başlığıyla yayımlandı, çeviri Robert W. Linker, 2. baskı (Chapel Hill, 1952).
COCHET, Abbe, *Le Tombeau de Childeric Ier* (Paris, 1859).
COHN, H., *The Trial and Death of Jesus* (New York, 1971).
COHN, N., *The Pursuit of the Millennium* (St Albans, 1978).
COHN, N., *Warrant for Genocide* (Harmondsworth, 1970).
COLLIN, H. 'Apres Azincourt. Bar, capital ducale, et la compagnie du Levrier Blanc,' *Bulletin des societes d'historie et d'archeologie de la Meuse*, sayı 12 (Bar-le-Duc, 1975).
COURRENT, P., *Notice historique sur les bains de Rennes* (Carcassonne, 1934).
CURZON, H. de, *La Regle du Temple* (Paris, 1886).
CUTTS, E. L., *The Sepulchral Slabs and Crosses of the Middle Ages* (Londra, 1849).
DARAUL, A., *A History of Secret Societies* (New York, 1969).

DELABORDE, H. F., *Jean de Joinville et les seigneurs de Joinville* (Paris, 1894).
DEMAY, G., *Inventaire des sceaux de la Normandie* (Paris, 1881).
DENYAU, R., *Histoire polytique de Gisors et du pays de Vulcsain* (Gisors, 1629). Bib. de Rouen'de elyazması, Coll. Montbret 2219, V 14a.
DESCADEILLAS, R., 'Mythologie du tresor de Rennes', *Memoires de la societe des arts et des sciences de Carcassonne*, 4. seri, 7. cilt, 2. bölüm (Carcassonne, 1974).
DESCADEILLAS, R., *Rennes et ses derniers seigneurs* (Toulouse, 1964).
DIDRIT, Abbe Th., 'La Montagne de Sion-Vaudemont et son sanctuaire', *Memoires de la societe d'archeologie Lorraine*, 3. seri, 27. cilt (Nancy, 1899).
DIGOT, A., *Historie de Lorraine*, 3 cilt, (Nancy, 1856).
DIGOT, A., *Historie du royaume d'Austrasie*, 4 cilt (Nancy, 1863).
DIGOT, A., 'Memoire sur les etablissements de l'Order du Temple en Lorraine', *Memoires de la societe d'archeologie Lorraine*, 2. seri, 10. cilt (Nancy, 1868).
DIGOT, P., *Notice historique sur Notre-Dame-de-Sion* (Nancy, 1856).
DILL, S., *Roman Society in Gaul in the Merovenj Age* (Londra, 1926).
DOBBS, B. J. T., *The Foundations of Newton's Alchemy* (Cambridge, 1975).
DODD, C. H., *Historical Tradition in the Fourth Gospel* (Cambridge, 1963).
DODU, G. *Histoire des institutions dans le royaume Latin de Jerusalem* (Paris, 1894).
DOINEL, J.-S., *Note sur le Roi Hilderik III* (Carcassonne, 1899).
DRUMMOND, J. S., *The Twentieth Century Hoax* (Londra, 1961).
DUMAS, F., *Le Tombeau de Childeric* (Paris, tarihsiz).
EINHARD, *The Life of Charlemagne, Two Lives of Charlemagne*'nin içinde, çeviri Lewis Thorpe (Harmondsworth, 1979).

EISENSTEIN, E. L. *The First Professional Revolutionist: Filipo Michele Buonarroti* (Harvard, 1959).
EISLER, R., *The Messiah Jesus and John the Baptist*, çeviri A. H. Krappe (Londra, 1931).
ERDESWICK, S., *A Survey of Staffordshire*, yeni baskı (Londra, 1844).
ESQUIEU, L., 'Les Templiers de Cahors', *Bulletin de la societe des etudes litteraires, scientifiques et artistiques du Lot* içinde, cilt 22 (Cahors, 1897).
EVISON, V. I., *The Fifth-century Invasions South of the Thames* (Londra, 1965).
FEDIE, L., *Le Comte de Razes et le Diocese d'Alet* (Carcassone, 1880; yeni baskı Brüksel, 1979).
FINKE, H., *Papsttum und Untergang des Templerordens*, 2 cilt (Münster, 1907).
FOLZ, R., 'Tradition hagiographique et culte de Saint Dagobert, roi des Francs', *Le Moyen Age*, 4. seri, 18. cilt (Brüksel, 1963).
FORTUNE, D., *The Mystical Qabalah*, 9. baskı (Londra, 1970).
FRAPPIER, J., *Chretien de Troyes* (Paris, 1968).
FRENCH, P. J., *John Dee: The World of an Elizabethan Magus* (Londra, 1972).
FRY, L. *Waters Flowing Eastward, the War against the Kingship of Christ* (Londra, 1965).
Genealogy of Genevill of Trime, Brit. Kütüphanesi'nde elyazması, Harley 1425, f. 127.
GERARD, P., ve MAGNOU, E., *Cartulaires des Templiers de Douzens* (Paris, 1965).
GILLES, M., *Histoire de Sable* (Paris, 1683).
GOODENOUGH, E. R., *Jewish Symbols in the Greco-Roman Period*, 12 cilt (New York, 1953).
Gospel of the Infancy of Jesus Christ, *The Lost Books of the Bible* içinde, ed. Rutherford H. Platt (New York, 1974).
Gospel of Peter, *The Lost Books of the Bible* içinde, ed. Rutherford H. Platt (New York, 1974).
GOULD, R. F., *The History of Freemasonry*, 6 cilt (Londra, tarihsiz).

GOUT, P., *Le Mont-Saint-Michel*, 2 cilt (Paris, 1910).
GRAVES, R., *The Greek Myths*, 2 cilt, gözden geçirilmiş baskı (Harmondsworth, 1978).
GRAVES, R., *King Jesus*, 4. baskı (Londra 1960).
GRAVES, R., *The White Goddess*, genişletilmiş baskı (Londra, 1977).
GREGORY OF TOURS, *The History of the Franks*, çeviri Lewis Thorpe (Harmondsworth, 1977).
GREUB, W., 'The Pre-Christian Grail Traditions of the Three Kings', *Mercury Star* Journal, cilt 5, sayı 2 (Yaz 1979).(*Wolfram von Eschenbach und die Wirklichkeit des Grals*'tan seçme)
GROUSSET, R., *Histoire des croisades et du royaume franc de Jerusalem*, 3 cilt (Paris, 1934-6).
HAGENMAYER, H., *Le Vrai et le faux sur Pierre l'Hermite*, çeviri Furcy Raynaud (Paris, 1883).
HALEVI, Z., *Adam and the Kabbalistic Tree* (Londra, 1974).
HALSBERGHE, G. H., *The Cult of Sol Invictus* (Leiden, 1972).
HAY, R. A., *Genealogie of the Saintclaires of Rosslyn* (Edinburgh, 1835).
HENDERSON, G. D., *Chevalier Ramsay* (Londra, 1952).
The Interlinear Greek-English New Testament, çeviri Alfred Marshall, 2. baskı (Londra, 1967).
IREMONGER, F. A., *William Temple Archbishop of Canterbury*, His Life and Letters (Londra, 1948).
IRENAEUS OF LYONS, *Five Books of S. Irenaeus, Bishop of Lyons, against Heresies*, çeviri John Keble (Londra, 1872).
JACOBUS DE VORAGINE, *The Golden Legend*, ed. F. S. Ellis (Londra, 1900).
JAFFUS, F., *La Cite de Carcassonne et les tresors des Wisigoths* (Carcassonne, 1867).
JEAN DE JOINVILLE, *Life of Saint Louis, Chronicles of the Crusades* içinde, çeviri Margaret R. B. Shaw (Harmondsworth, 1976).

JEATIN, J.-F.-L., *Les Chroniques de l'Ardenne et des Woepvres*, 2 cilt (Paris, 1851).
JOHANN VON WÜRZBURG, *Description of the Holy Land, John of Würzburg, AD 1160–1170*, çeviri Aubrey Stewart, Paletsine Pilgrims Text Society, 5. cilt (Londra, 1897).
JOSEPHUS, *The Jewish War*, çeviri G. A. Williamson (Harmondsworth, 1978).
JOURDANNE, G., *Folk-Lore de l'Aude*, 2. baskı (Paris, 1973).
JOYCE, D., The Jesus Scroll (Londra, 1975).
KING, F., *The Secret Rituals of the O.T.O.* (Londra, 1973).
KLAUSNER, J. G., *Jesus of Nazareth* (Londra, 1925).
The Koran, çeviri N. J. Dawood (Harmondsworth, 1977).
LABOUISSE-ROCHEFORT, A. de, *Les Amours, a Eleonore*, 2. baskı (Paris, 1818).
LABOUISSE-ROCHEFORT, A. de, *Voyage a Rennes-les-Bains* (Paris, 1832).
LACORDAIRE, J. B. H., *St Mary Magdalen* (Londra, 1880).
LALANNE, L., *Dictionnaire historique de la France* (Paris, 1877).
LANIGAN, J., *An Ecclesiastical History of Ireland*, 4 cilt, 2. baskı (Dublin, 1829).
LAUTH, F., 'Tableau de l'au dela', *Memoires de la societe des arts et des sciences de Carcassonne*, 3. seri, 5. cilt, (Carcassonne, 1937-40).
LECOY DE LA MARCHE, R. A., *Le Roi Rene*, 2 cilt (Paris, 1875).
LEES, B. A., *Records of the Templars in England in the Twelfth Century* (Londra, 1935).
LE FORESTIER, R., *La Franc-Maçonnerie occultiste* (Paris, 1928).
LE FORESTIER, R., *La Franc-Maçonnerie templiere et occultiste aux XVIIIe et XIXe siecles* (Paris, 1970).
LE MAIRE, F., *Histoire et antiquitez de la ville et duche d'Orleans*, 2 cilt, 2. baskı (Orleans, 1648).

LEONARD, E.-G., *Introduction au cartulaire manuscrit du Temple* (Paris, 1930).
LEPINOIS, *E. de, 'Lettres de Louis Fouquet a son frere Nicolas Fouquet,'* Archives de l'art français içinde, 2. seri, 2. cilt (Paris, 1861-6).
LEVILLAIN, L., 'Les Nibelungen historiques', *Annales du Midi*, yıl 49 (Toulouse, 1937) ve yıl 50 (Toulouse, 1938).
LILLEY, A. L., *Modernism: A Record and Review* (Londra, 1908).
LIZERAND, G., *Dossier de l'affaire des Templiers* (Paris, 1923).
LOBINEAU, G. A., *Histoire de Bretagne*, 2 cilt (Paris, 1707).
LOOMIS, R. S., *Arthurian Tradition and Chretien de Troyes* (New York, 1949).
LOOMIS, R. S., *The Grail* (Cardiff, 1963).
LOYD, L. C., *The Origins of some Anglo-Norman Families*, ed. C. T. Clay ve D. C. Douglas (Leeds, 1951).
LUCIE-SMITH, E. *Symbolist Art* (Londra, 1973).
MADDISON, R. E. W., *The Life of the Honourable Robert Boyle*, F.R.S. (Londra, 1969).
MANUEL, F. E., *A Portrait of Isaac Newton* (Cambridge, Mass., 1968).
MARIE, F., *Rennes-le-Chateau, etude critique* (Bagneux, 1978).
MAROT, P., *Le Symbolisme de la croix de Lorraine* (Paris, 1948).
MAZIERES, Abbe M.-R., 'Une curieuse affair du XIIe siecle, celle du "Puig des Lepreux" a Perpignan,' *Memoires de la societe des arts et des sciences de Carcassonne*, 4. seri, 4. cilt (Carcassonne, 1960-62).
MAZIERES, Abbe M.-R., 'Un Episode curieux, en tere d'Aude, du proces des templiers', *Memoires de la societe des arts et des sciences de Carcassonne*, 4. seri, 5. cilt (Carcassonne, 1963-7).

MAZIERES, Abbe M.-R., 'Recherches historiques a Campagne-sur-Aude', *Memoires de la societe des arts et des sciences de Carcassonne*, 4. seri, 4. cilt (Carcassonne, 1960-62).
MAZIERES, Abbe M.-R., 'La Venue et le sejour des Templiers du Roussillon a la fin du XIIIme siecle et au debut XIVme dans la vallee du Bezu (Aude)', *Memoires de la societe des arts et des sciences de Carcassonne*, 4. seri, 3. cilt (Carcassonne, 1957-9).
MELVILLE, M., *La Vie des Templiers*, 2. baskı (Paris, 1974).
MICHELET, M., *Proces des Templiers*, 2 cilt (Paris, 1851).
MICHELL, H., *Sparta* (Cambridge, 1964).
The Nag Hammadi Library in English, çeviri Antikite ve Hıristiyanlık Enstitüsü'nün Kıpti Gnostik Kütüphane Projesi üyeleri, yönetmen James M. Robinson (Leiden, 1977)
NANTES, G. de, *Liber Accusationis in Paulum Sextum* (St Parres les Vaudes, 1973).
NELLI, R., *Les Cathares* (Toulouse, 1965).
NELLI, R. *Dictionnaire des heresies meridionales* (Toulouse, 1968).
NELLI, R., *La Philosophie du catharisme* (Paris, 1978).
NIEL, F., *Les Cathars de Montsegur* (Paris, 1973).
NILUS, S., *Protocols of the Learned Elders of Zion*, çeviri Victor E. Marsden (Londra, 1923).
NODIER, C., *Contes*, ed. Pierre-Georges Castex (Paris, 1961).
NODIER, C., *History of the Secret Societies of the Army* (Londra, 1815). İsimsiz yayımlanmıştır.
NODIER, C., *Voyages pittoresques et romantiques dans l'ancienne France, Normandy*, 3 cilt (Paris, 1820-78).
NOONAN, J. T., *Contraception* (New York, 1967).
OLDENBOURG, Z., *Massacre at Montsegur* (London, 1961).
OLRY, M. E., 'Topographie de la montagne de Sion-Vaudemont', *Memoires de la societe d'archeologie Lorraine*, 2. seri, 10. cilt (Nancy, 1868).

ORR, J., *Les Oeuvres de Guiot de Provins* (Manchester, 1915).
ORT, L. J. R., *Mani: A Religio-historical Description of his Personality* (Leiden, 1967).
OURSEL, R., *Le Proces des Templiers* (Paris, 1959).
PAGELS, E., *The Gnostic Gospels* (Londra, 1980).
PANGE, J. de, *L'Auguste Maison de Lorraine* (Lyons, 1966).
PAOLI, M., *Les Dessous d'une ambition politique* (Nyon, 1973).
PARRINDER, G., *Jesus in the Qur'an* (Londra, 1965).
PEREY, L., *Charles de Lorraine et la cour de Bruxelles* (Paris, 1903).
The Perlesvaus, çeviri *The High History of the Holy Grail* başlığıyla Sebastian Evans, yeni baskı (Londra, 1969).
PEYREFITTE, R., 'La Lettre secrete', *Le Symbolisme*, sayı 356 (Paris, Nisan-Haziran 1962).
PHIPPS, W. E., *The Sexuality of Jesus* (New York, 1973).
PHIPPS, W. E., *Was Jesus Married?* (New York, 1970).
PINCUS-WITTEN, R., *Occult Symbolism in France: Josephin Peladan and the Salons de la Rose-Croix* (Londra, 1976).
PINGAUD, L., *La Jeunesse de Charles Nodier* (Besançon, 1914).
PIQUET, J., *Des Banquiers au moyen age: les Templiers* (Paris, 1939).
PLOT, R. *The Natural History of Staffordshire* (Oxford, 1686).
PONSICH, P., 'Le Conflent et ses comtes du IXe au XIIe Siecle', *Etudes Roussillonnaises*, yıl 1, sayı 3-4 (Perpignan, Temmuz-Aralık 1951).
POULL, G., *La Maison ducale de Bar*, 1. cilt (Rupt-sur-Moselle, 1977).
POWICKE, F. M., *The Loss of Normandy*, 2. baskı (Manchester, 1961).
PROCOPIUS OF CAESAREA, *History of the Wars*, çeviri H. B. Dewing (Londra, 1919).

PRUTZ, H. G., *Entwicklung und Untergang des Tempelherrenordens* (Berlin, 1888).
QUATREBARBES, T. de, *Ouevres completes du roi Rene*, 4 cilt (Angers, 1845).
Queste del Saint Graal, çeviri *The Quest of the Holy Grail* başlığıyla P. M. Matarasso (Harmondsworth, 1976).
RABINOWITZ, J. J., 'The Title *De Migrantibus* of the *Lex Salica* and the Jewish *Herem Hayishub*', *Speculum*, 22. cilt (Cambridge, Mass., Ocak 1947).
RAHN, O., *Croisade contre le Graal*, çeviri Robert Pitrou (Paris, 1974).
RAHN, O., *La Cour de Lucifer*, çeviri Rene Nelli (Paris, 1974).
RENE D'ANJOU, *Le Livre du cuer d'armours espris*, Viyana Ulusal Kütüphanesi'nde elyazması, Cod. Vind. 2597.
REY, E.-G., 'Chartes de l'Abbaye du Mont-Sion,' *Memoires de la Societe nationale des antiquaries de France*, 5. seri, 8. cilt (Paris, 1887).
REY, E.-G., *Les Familles d'Outre-mer* (Paris, 1869).
RICHEY, M. F., *Studies of Wolfram von Eschenbach* (Londra, 1957).
ROBERT DE BORON, *Roman de l'Estoire dou Saint Graal*, çeviri *The History of the Holy Graal* başlığıyla Frederick J. Furnival (Londra, 1861).
ROBERTS, J. M., *The Mythology of the Secret Societies* (St Albans, 1974).
ROCHE, D., 'La Capitulation et le bucher de Montsegur', *Memoires de la societe des arts et des sciences de Carcassonne* içinde, 3. seri, 7. cilt (Carcassonne, 1944-6).
ROETHLISBERGER, B., *Die Architektur des Graltempels im Jungen Titurel* (Nendeln, 1970).
ROGER DE HOVEDEN, *The Annals of Roger de Hoveden*, çeviri H. T. Riley, 2 cilt (Londra, 1853).
RÖHRICHT, R., *Regesta Rengi Hierosolymitani* (Innsbrück, 1893).

ROSNAY, F. de, *Le Hieron du Val d'Or* (Paray-le-Monial, 1900)
ROUGEMENT, D. de, *Love in the Western World* (New York), 1940).
RUNCIMAN, S., *A History of the Crusades*, 3 cilt (Harmondsworth, 1978).
RUNCIMAN, S., *The Medieval Manichee* (Cambridge, 1969).
SABARTHES, A. (ed.), *Dictionnaire topographique du departement de l'Aude* (Paris, 1912).
SAINT-CLAIR, L. A. de, *Histoire Genealogique de famille de Saint-Clair* (Paris, 1905).
SAINTE-MARIE, L. de, *Recherches historiques sur Nevers* (Nevers, 1810).
SAXER, V., *Le Culte de Marie Madeleine en Occident*, 2 cilt (Paris, 1959)
SCHONFIELD, H. J., *The Passover Plot* (Londra, 1977).
SCHOTTMÜLLER, K., *Der Untergang des Templer-Ordens*, 2 cilt (Berlin, 1887).
SEDE, G. de, *L'Or de Rennes* (Paris, 1967). (Ayrıca *Le Tresor maudit* başlığıyla karton kapaklı kitap formatında yayımladı.)
SEDE, G. de, *La Race fabuleuse* (Paris, 1973).
SEDE, G. de, *Signe: Rose + Croix* (Paris, 1977).
SEDE, G. de, *Les Templiers sont parmi nous* (Paris, 1976).
SEDE, G. de, *Le Vrai Dossier de l'enigme de Rennes* (Vestric, 1975).
SEWARD, D., *The Monks of War* (St Albans, 1974).
SHAH, I., *The Sufis* (Londra, 1969).
SIMON, E., *The Piebald Standard* (Londra, 1959).
SMITH, M., *The Secret Gospel* (Londra, 1974).
SMITH, M., *Jesus the Magician* (Londra, 1978).
SOULTRAIT, G. De (ed.), *Dictionnaire topographique du departement de la Nievre* (Paris, 1865).
STALEY, E., *King Rene d'Anjou and his Seven Queens* (Londra, 1912).
STEEGMULLER, *F., Cocteau: A Biography* (Londra, 1970).

SUMPTION, J., *The Albigensian Crusade* (Londra, 1978).
TAYLOR, A. J. P., *The War Plans of the Great Powers, 1880-1914* (Londra, 1979).
THOMAS, K., *Religion and the Decline of Magic* (Harmondsworth, 1980).
THORY, C. A., *Acta Latomorum ou chronologie de l'histoire de la franche-maçonnerie Française et etrangere*, 2 cilt (Paris, 1815).
TILLIERE, N., *Histoire de l'Abbaye d'Orval* (Orval, 1967).
TOPENCHARON, V., *Boulgres et Cathares* (Paris, 1971).
ULLMANN, W., *A History of Political Thought: The Middle Ages*, gözden geçirilmiş baskı (Harmondsworth, 1970).
VACHEZ, A., *Les Familles chevaleresques du Lyonnais* (Lyon, 1875).
VAUSSETE, J. J., 'Dissertation sur l'origine des Francs', *Collection des Meilleurs Dissertations*, 1. cilt (Paris, 1826).
VAUSSETE, J. J., ve VUC, C. de, *Histoire generale de Languedoc avec des notes et les pieces justificatives*, Edouard Dulaurier'in yönetiminde (Toulouse, 1872-1905).
VAZART, L., *Abrege de l'histoire des Francs, les gouvernants et rois de France* (Paris, 1978).
VERMES, G., *The Dead Sea Scrolls in English*, 2. baskı (Harmondsworth, 1977).
VERMÈS, G., *Jesus the Jew* (Londra, 1977).
VINCENT, Le R. P., *Histoire de l'anciene image miraculeuse de Notre Dame de Sion* (Nancy, 1698).
VINCENT, Le R. P., *Histoire fidele de St Sigisbert XII roy, d'Austrasie, et III du nom. Avec un abrege de la vie du Roy Dagobert son fils* (Nencyi 1702).
VOGÜE, M. de, *Les Eglises de la terre sainte* (Paris, 1860).

WAİTE, A. E., *The Hidden Church of the Holy Grail* (Londra, 1909).
WAITE, A. E., *A New Encylopaedia of Freemasonry*, 2 cilt (Londra, 1921).
WAITE, A. E., *The Real History of the Rosicrucians* (Londra, 1887).
WALKER, D. P., *The Ancient Theology* (Londra, 1972).
WALKER, D. P., *Spiritual and Demonic Magic from Ficino to Campanella* (Londra, 1975).
WALLCE-HADRILL, J. M., *The Long-haired Kings* (Londra, 1962).
WARD, J. S. M., *Freemasonry and the Ancient Gods*, 2. baskı (Londra, 1926)
WESTON, J. L., *From Ritual to Romance* (Cambridge, 1920).
William, Count of Orange, ed. Glanville Price (Londra, 1975).
WILLIAM OF TYRE, *A history of Deeds Done Beyond the Sea*, çeviri Emily Atwater Babcock ve A. C. Krey, 2 cilt (New York, 1943).
WIND, E., *Pagan Mysteries in the Renaissance*, gözden geçirilmiş baskı (Oxford, 1980).
WINTER, P., *On the Trial of Jesus* (Berlin, 1961).
WOLFRAM VON ESCHEMBACH, *Parzival*, çeviri Helen M. Mustard ve Charles E. Passage (New York, 1961).
WOLFRAM VON ESCHEMBACH, *Willehalm*, çeviri R. Fink ve F. Knorr (Jena, 1944).
YATES, F. A., *The Art of Memory* (Harmondsworth, 1978).
YATES, F. A., *Giordano Bruno and the Hermetic Tradition* (Londra, 1978).
YATES, F. A., *The Rosicrucian Enlightenment* (St Albans, 1975).
YATES, F. A., *The Occult Philosophy in the Elizabethan Age* (Londra, 1979).
ZUCKERMAN, A. J., *A Jewish Princedom in Feudal France* (New York, 1972).

NOTLAR VE REFERANSLAR

Not

Bütünsel kaynakça detayları eğer burada söz edilmemişse, Kaynakça'da bulunabilir.

1

Gizemli Köy

1. Gerard de Sede, *L'Or de Rennes.* Robert Charroux, *Tresors du Monde* (Paris, 1962), s. 247 ve sonrası.

2. *Annuaire Ecclesiastique*, s. 282.

3. De Sede, *L'Or de Rennes*, s. 28. Tablonun sahibinin 'Aziz Antoine l'Hermite' olduğu sanılıyor. De Sede sohbetimiz sırasında bu tablonun 'Aziz Anthony'nin Günaha Teşviki' olduğunu; ancak kimsenin bu tablonun hangisi olduğunu bilmediğini söyledi. Sonraki araştırmalarımız bunun aslında 'Aziz Anthony ile Aziz Jerome Çölde' olduğunu ortaya çıkardı.

4. Fedie, *Le Comte de Razes*, s. 3 ve sonrası. De Sede, *L'Or de Rennes*, s. 17'de burada yaşayan 30.000 kişiden söz eder. Kaynak belirtmez.

5. Procopius, *History of the Wars*, V. kitap, xii.

6. Vatikan'ın ilgili arşivlerini iki kez gözden geçirttik ve araştırmacılarımız her ikisinde de Sauniere'e ilişkin herhangi bir referans olmadığını bildirdiler. Normalde ayrıntılı olan Vatikan kayıtlarında tuhaf bir boşluk yaratan şekilde varlığına dair herhangi bir kayıt bile bulunmamaktadır. Bu durum kendi rahipleriyle ilgili tüm bilginin kasten çıkarıldığının göstergesidir.

7. Lepinois, 'Lettres de Louis Fouquet', s. 269 ve sonrası. Bu mektup 18.yy'dan bu yana Farmasonluk'ta göze çarpıcı bir yeri olan Cosse-Brissac Ailesi'nin arşivlerinde saklanmaktadır.

8. Delaude, *Cercle d'Ulysse*, s. 3. Yazar bu mezardan Papaz Delmas'ın 17.yy'dan kalma anılarında söz edildiğini

belirtmektedir. Bu eser şüphe yok ki Delmas'ın 1709 tarihli anılarıdır. Bu el yazması başlangıçta *Academie Celtique*'de korunuyordu, sonradan bir süreliğine ortadan kayboldu. Bu yüzyılın başlarında yeniden ortaya çıktı ve bir kısmı Courrent, *Notice Historique*, s. 9-17'de yayımlandı. Ancak bu parça mezardan söz etmiyordu. Kayıp parçaların bu bilgiyi içerdiği yalnızca varsayılabilir, ancak Delmas el yazması şu an Limoux'nun şahsi mülkiyetindedir ve bizim kullanımımıza açılmış değildir.

2

Catharlar ve Büyük Sapkınlık

1. 1188'de, Orleans Belediye Kütüphanesi'nde çalışırken Doinel, 1022 tarihli, sonradan aynı yıl kazığa bağlanarak yakılan bir Gnostik tarafından yazılmış bir el yazması buldu. Bu el yazmasını okuyan Doinel hevesli bir Gnostik oldu. Bakınız Lauth, 'Tableau de l'au dela', s. 212 ve sonrası.

2. Maniciler uzun süreler boyunca çeşitli doğum kontrol yöntemleriyle uğraştılar ve aynı zamanda kürtajı meşrulaştırmakla da suçlandılar. Bu uygulamalar sonraki Cathar öğretisinin neredeyse kesin olarak bir parçasını oluşturmuştu. Noonan Kilise'nin Catharlar'ı kınadığı sırada gebelikten korunmayı kınadığına da dikkat çekmektedir. Bakınız, Noonan, *Contraception*, s. 281, Chadwick, *Priscillian*, s. 37.

3. De Rougement, Love in the Western World, s. 78.

4. M.S. 800'de Maniciler Batı'da halen kınanmaktadırlar. 991'de, sonradan Papa II. Slyvester olacak olan Gerbert d'Aurillac Manici inanışlarını açıklamıştır. Bakınız Runciman, *The Medieval Manichee*, s. 117, Niel, *Les Cathars de Montsegur*, s. 26 ve sonrası.

5. Jean de Joinville, *Life of Saint Louis*, s. 174.

6. Niel, *Les Cathars de Montsegur*, s. 291 ve sonrası.

7. Maniciler'in Mart ayında kutlanan *Bema* adında kutsal bir bayramları vardır. Niel, 1244'te ilkbahar ekinok-

sunun bu tarihe denk düştüğünü ekleyerek bu bayramın Montsegur'de 14 Mart'ta kutlanan bayram olduğunu dile getirmektedir: Niel, *Les Cathars de Montsegur*, s. 276 ve sonrası.

Maniciler'in Mani'nin öğretilerini açıklayan çizimlerle dolu, belki de simgesel özel bir kitap kullandıkları anlaşılmaktadır. Işığın Oğulları ile Karanlığın Oğulları arasındaki düalizmi gösteren resimlerden oluşmaktadır. Bu kitap *Berna* bayramı sırasında kullanılıyordu. Cathar hazinesinin bir kısmını belki de benzeri simgeler içeren bir kitap oluşturmaktadır. Bakınız, Ort, *Mani*, s. 168 ve sonrası, 180 ve 253 ve sonrası.

8. Bakınız, Waite, *Holy Grail*, s. 524 ve sonrası. Eleştiriler için 1933 basımında, s. 396 ve sonrasına bakınız.

9. Nelli, *Dictionnaire des Heresies*, s. 216 ve sonrası. Bu tür bağlantılarla en çok ilgilenen yazar *Croisade Contre le Graal* ve *La Cour de Lucifer*'in yazarı Otto Rahn'dı. Otto Rahn Wolfram von Eschenbach'ın *Munsalvaesche*'ındaki Kase Şatosu'nun Montsegur olduğunu iddia etmektedir. Rahn'ın kitapları ilk kez 1930'larda, Almanca basılmıştır. Rahn SS'lere katılarak Albay rütbesine kadar yükselmiştir. Catharlar ve Kase konusundaki araştırmaları Hitler'in arkadaşı ve Nazi partisinin sözcüsü olan belli başlı ırkçı felsefecilerden Alfred Rosenberg'in desteğini almıştı. Rahn 1939'da Kufstein Dağı'nın zirvesinde intihar ettiği ileri sürülerek ortadan kayboldu. Ancak bir Fransız araştırmacı en sonuncusu 1945 tarihli olmak üzere Rahn ile ilgili birkaç belge ortaya çıkardı. Bakınız Bernadac, *Le Mystere Otto Rahn*. Eğer bu belgeler gerçekten de yazar Otto Rahn'dan söz ediyorsa, Montsegur ve diğer Cathar arazilerinde Almanlarca gerçekleştirilen esrarengiz kazıların arkasında onun olup olmadığı konusunda spekülasyonlar yürütmek ilgi çekici olabilir.

3

Savaşçı Keşişler

1. Runciman, *History of the Crusades*, 2. cilt, s. 477.

2. Esquieu, 'les Templiers de Cahors', s. 147, not 1, Hugues de Payen'in Champagne'da değil aşağı Rhone Vadisi'deki (Ardeche) Annonay yakınlarında bulunan Mahun şatosunda doğduğunu açıklamaktadır. Doğum kaydı bulunmuştur ve doğum tarihi 9 Şubat 1070 olarak verilmektedir. Muhtemelen sonradan Champagne'a gitmiştir.

3. William of Tyre, *History of Deeds Done Beyond the Sea*, 1. cilt, s. 525 ve sonrası.

4. Addison, *History of the Knights Templars*, s. 19. Orijinal kanunun bir kopyası için bakınız Curzon, *La Regle du Temple*.

5. Addison, *History of the Knights Templars*, s. 19.

6. Bu tarih tartışma konusudur, 1152'den daha önce bir tarihten kalma olmadığı savunulmaktadır.

7. Kral I. Richard, tarikatın yakın bir dostuydu ve Akra'da kaldığı sırada onlarla birlikte yaşamıştı. 1192'de Kutsal Topraklar'dan tarikatın dört üyesinin eşliğinde Tapınak Şövalyeleri'nin bir gemisiyle denize açılarak bir Tapınak Şövalyesi kılığında ayrılmıştı. Bakınız Addison, *History of the Knights Templars*, s. 148.

8. Daraul, *History of Secret Societies*, s. 46 ve sonrası. Daraul kaynak belirtmeyi ihmal etmiş.

9. Bakınız Piquet, *Des Banquiers au Moyen Age*. İlk iş Kutsal Topraklar'a hac ziyaretini kolaylaştırmaktı. Ayrıca bakınız Melville, *Vie des Templiers*, s. 87 ve sonrası. İlk borç kaydı 1135 tarihlidir. Seward, *The Monks of War*, s. 213'te, 'Yoksul Şövalyeler'in kilisenin tefecilik yaklaşımını ortadan kaldırmaya yönelik katkısı olan, en kalıcı başarısı ekonomiktir. Onlardan başka hiçbir orta çağ kurumu kapitalizmin yükselişine bu ölçüde katkıda bulunmamıştır' der.

Tefecilik yasaklanmıştı, bu yüzden borçlar üzerindeki faiz önceden hesaplanıp borç alınan toplam miktara dahil

edilmekteydi. Eğer arazi maddî teminat olarak kullanılırsa, Tapınak Şövalyeleri borcun tamamı geri ödenene kadar bu topraktan gelen bütün geliri alıyorlardı.

10. Melville, *Vie des Templiers*, s. 220.

11. Bakınız Mazieres, 'La Venue et le Sejour des Templiers', s. 235.

12. Blanchefort, Albigen Haçlı Seferi sırasında, 1215'den kısa bir süre öncesine denk düşen toprakları Simon de Montfort tarafından Pierre de Voisins'e verildiği tarihte yok edildi. Blanchefort Lordu Cathar lider Raymond-Roger Trencavel'in saflarında savaştı. Bakınız Fedie, *Le Comte de Razes*, s. 151.

Bertrand de Blanchefort çoğu zaman önceki Trencavel ile ittifak halindeydi ve Tapınak Şövalyeleri'ne para ve mülk bağışlıyordu. Bu işlemler karısı Fabrissa ile halen evli olduğu, tarikata katılmadan önceki tarihlerde kaydedilmiştir. Bakınız Albon, *Cartulaire General*, s. 41 (Çizelge LVI 1133–4). Bertrand'ın karısı ve iki kardeşi Arnaud ve Raymon'dan söz eden bölümler aynı eserde, Çizelge CLX 1138, s. 112'de bulunabilir.

13. Mazieres, 'La Venue et le Sejour des Templiers', s. 243 ve sonrası. Ayrıca bakınız Mazieres, 'Recherches Historiques', s. 276. Bruyeres ve Mauleon aile kayıt arşivlerinde, Campagne ve Albedune (Le Bezu) Tapınak Şövalyeleri'nin Cathar 'cana yakınlığı' için sığınak ev inşa ettiklerini anlatan bir belge bulunmuştur. Bu ve diğer belgeler savaş sırasında, Kasım 1942 sıralarında kaybolmuştur.

14. Örneğin bakınız Leonard, *Introduction au Cartulaire*, s. 76. Toulouse'daki Tapınak okulu Albigen Haçlı Seferi'nin başlangıcında Cathar Trencavel Ailesi'ne aitti.

15. Tarikatın felakete ilişkin önceden uyarı alabileceği tek şahıs Jean de Joinville idi. Kendisi Champagne Başkahyasıydı ve bu nedenle Philippe le Bel'in tutuklamalar konusundaki gizli emirlerini almış olmalıydı. Tapınak Şövalyeleri'ne sempati duyduğu biliniyordu ve amcası Andre, 1260'lardan beri tarikatın üyesi ve Payen'in hocası olmuştu (Leonard, *Introduction au Cartulaire*, s. 145). Jean o sıralarda Tapınak Şövalyeleri'nin suçlandığı hacca tüküR-

meden bahseden esrarengiz bir küfür yazdı. Bundan öte şiddetli biçimde Aziz Louis'nin bunu elli yıl öncesinden bildiğini ima ederek bu durumu kınamayı reddetti. (Bakınız Jean de Joinville, *Life of Saint Louis*, s. 254). Jean, Fransa Kralı'nın tapınağa karşı aşırılıklarına karşı çıkmak amacıyla soylulardan oluşan bir birlik örgütledi. Bu birlik kralın ölümüyle birlikte gereksiz bir hale geldi.

16. 1307'de kralın eşlik ettiği tutuklama memurları Paris Tapınağı'nda tarikatın ne parasını ne de belgelerini buldu. Tarikatın haznedarı Hugues de Peraud'ydu ve onun altında da Fransa Hocası sıfatıyla Gerard de Villers bulunuyordu.

1308'de yetmiş iki Tapınak Şövalyesi Papa'nın önünde ifade vermek üzere Poitiers'ye götürüldü (Tapınak Şövalyeleri'nin sayısı Papalık Fermanı, *Faciens Misericordam*'da verilmiştir). O zaman alınan kayıtların tamamı bulunamamıştır. Çoğunun Tapınak Şövalyeleri ile bağlantılı belgelerin de aralarında bulunduğu Vatikan'ın tüm gizli belgeleri Napolyon'un emriyle Paris'e götürüldüğü sırada kaybolmuş olması kuvvetle muhtemeldir. Öylesine bir kaos yaşanmıştı ki; dükkan sahipleri mallarını kıymetli belgelere sarıyorlardı.

Poitiers'de alınan otuz iki ifade 1887'de, Alman tarihçisi Conrad Schottmüller ve yedi başka ifade de 1907'de Heinrich Finke tarafından yayımlandı. Bu son grup içerisinde Jean de Chalons adında birisinin tuhaf bir ifadesi bulunuyordu. Gerard de Villers'nin tutuklamalara ilişkin önbilgisi olduğunu, elli şövalyeyle birlikte tapınaktan kaçıp tarikatın on sekiz kadırgasıyla denize açıldığını iddia ediyordu. Hugues de Chalons, *Cum Toto Thesauro Fratris Hugonis de Peraudo*'da Hugues de Peraud'un tüm hazinesiyle birlikte ayrıldığını da ekliyordu. Sorgulandıklarında bu bir sır olarak kalmıştı; çünkü bundan haberdar olan Tapınak Şövalyeleri konuştukları takdirde öldürülmekten korkuyorlardı. Bakınız Finke, *Papsttum und Untergang des Templerordens*, II. cilt, s. 239.

Bu tür bir iddiayı destekleyici bazı kanıtlar bulunmaktadır. Tapınak Şövalyeleri şafak sökerken tutuklandıklarında

bazıları orada bulunmuyordu ve bunlar birkaç gün sonra tutuklandılar. Gerard de Villers ve Hugues de Chalons'un yakalandığına dair kayıt bulunmamaktadır. Bakınız Barber, M., *Trial of the Templars*, s. 46.

17. Bu öykü Waite tarafından bildirilmektedir, *New Encyclopaedia of Freemasonary*, 2. cilt, s. 223.

18. Wolfram von Eschenbach, *Parzival*, s. 251.

19. Shah, *The Sufis*, s. 225. Ayrıca Shah'ın kitabına Robert Graves tarafından yazılan, s. xix'de Arapça'daki siyahı akıllılıkla ilişkilendiren kelime oyununu açıklayan önsöze bakınız. Graves Hugues de Payen'in aile kalkanındaki üç kara kafanın çift anlam taşıyan bu tür bir arma olduğunu öne sürmektedir.

20. Oursel, *Le Proces des Templiers*, s. 208.

21. Lobineau, H., *Dossiers Secrets*, 4 numaralı levha, *Ordre de Sion* kafanın CAPUT LVIII – *58. Kafa Başak burcu* olarak anıldığı (Sion Tarikatı'nın) *Livre des Constitutions*'dan s. 292'yi alıntılamaktadır.

22. Bu uyarlama Ward, *Freemasonary and the Ancient Gods*, s. 305'ten.

23. Roger de Hoveden, *Annals*, II. cilt s. 248 ve sonrası. Yse öyküleri üzerine ayrıntılı bir tartışma için bakınız Barber, M., *Trial of the Templars*, s. 185 ve sonrası. Bunun tarikata karşı bir silah olarak kullanılan genel bir halk bilimi parçası olduğunu belirterek, bu öykünün Tapınak Şövalyeleri'nin tarihi ile herhangi bir ilgisi olduğunu düşünmemektedir.

24. Barber, M., *Trial of the Templars*, s. 249. Liste kısaltılmıştır.

25. Michelet, *Proces des Templiers*, II. cilt, s. 384, Jean de Chaumes'un arşivi.

26. Schottmüller, *Der Untergang des Templer-Ordens*, III. cilt, s. 67, Deodatus Jefet'in arşivi.

27. Michelet, *Proces des Templiers*, s. 383 ve sonrası, Fulk de Troyes'un arşivi.

28. Jean de Joinville, *Life of Saint Louis*, s. 254. Ayrıca bakınız bl. 3, not 15.

29. Albon, *Cartulaire General*, s. 2 (Çizelge III, 1125)

Roberti adında bir Tapınak Şövalyesi'nden, muhtemelen Hugues de Payen'in ölümünden sonra Büyük Üstat olan Robert'den söz etmektedir. Sayfa 3'te (Çizelge IV 1125) *Henrico et Roberto*, Tapınak Şövalyeleri'nden bahis vardır. Bu da Fulk d'Anjou ve Hugues de Champagne'a sonradan iki isim ekleyerek en azından dört yeni üye yapmaktadır.

30. Bouquet, *Recueil des Historiens*, 15. cilt (*Epistolae Ivonis Carnotensis Episcopi*), s. 162, sayı 245.

31. '*Milice du Christ*, bu mektuptaki İsa'nın öğretisine bağlı askerler, Tapınak Tarikatı'ndan farklı bir şey değildi. Fakat 1114'te, Tapınak Tarikatı henüz kurulmamıştı...' Arbois de Jubainville, *Histoire... de Champagne*, II. cilt, s. 113–114, not 1.

32. Okul orta çağdaki ünlü Haham Rashi (1040–1105) tarafından kurulmuştu.

33. Allegro, *Treasure of the Copper Scroll*, s. 107 ve sonrası.

34. Arbois de Jubainville, *Histoire... de Champagne*, II. cilt, s. 87 ve sonrası.

35. A.g.e., s. 98 ve sonrası, not 1.

36. Papaz Mazieres'in Henry Lincoln ile şahsî haberleşmesi.

37. Arcons, *Du Flux et reflux*, s. 355 ve sonrası. Ayrıca bakınız Catel, *Memoires... du Languedoc*, I. kitap, s. 51.

38. Mazieres, 'La Venue et le Sejour des Templiers', s. 234 ve sonrası.

39. Papaz Mazieres'in Henry Lincoln ile şahsî haberleşmesi.

4

Gizli Belgeler

1. Descadeillas, *Rennes et Ses Derniers Seigneurs*.

2. Bakınız Descadeillas, 'Mythologie' ve de Sede, *Le Vrai Dossier*.

3. Paoli, *Les dessous*, s. 86.

4. *Le Monde* (21 Şubat 1976), s. 11. *Le Monde* (22 Şubat 1967), s. 11. *Paris-Jour* (21 Şubat 1967), sayı 2315, s. 4.

5. Feugere, Saint-Maxent ve Koker, *Le Serpent rouge*, s. 4.

5

Sahnenin Ardındaki Tarikat

1. Grousset, *Histoire des Croisades*, III. cilt, s. xiv.

2. Vogüe, *Les Eglises*, s. 326.

3. Vincent, *Histoire de l'Anciene İmage*, s. 92 ve sonrası.

4. Röhricht, Regesta, s. 19, sayı 83.

5. A.g.e., s. 25, sayı 105.

6. Tilliere, *Histoire... d'Orval*, s. 3 ve sonrası.

7. Jeantin, *Les Chroniques*, 1. cilt, s. 398. Hagenmeyer'in Le *Vrai et le Faux sur Pierre l'Hermite* adlı eserinde, keşiş olmadan önce Peter'in Amiens yakınlarındaki Acheres'de tımar sahibi önemsiz bir soylu ve Godfroi'nın babası Eustache de Boulogne'un tebaası olduğunu iddia etmektedir. Bakınız s. 58 ve sonrası. Ancak Hagenmeyer Peter'in Godfroi'nın hocası olduğunu kabul etmemektedir.

Kudüs'ü ele geçirdikten sonra başka bir sefere çıkmak üzere kentten ayrılırken kentin sorumluluğunu Peter'e bıraktıklarına göre belli ki Peter hatırı sayılır bir prestije sahip bulunuyordu.

8. William of Tyre, *History of Deeds Done Beyond the Sea*, 1. cilt, s. 380. Ayrıca bakınız *History of the Crusades*, 1. cilt, s. 292. Calabrialı aynı piskopos, sonradan piskoposun yardımıyla ilk Latin Kudüs Patriği seçilen çok önemsiz bir kilise görevlisi Anulf adında birisinin arkadaşıydı.

Üyelerinden bazıları Antakya emiri tarafından yamyamlıkla suçlanınca kötü bir ün kazanan daha önceki 'halkların haçlı seferi'nden kalma *Tafurlar* denilen tuhaf bir grup vardı. Bu grubun bir *Kral Tafur* önderliğinde bir iç 'heyeti' vardı. Çağdaş vakanüvisler *Kral Tafur*'u haçlı prenslerinin bile alçakgönüllülük, hatta derin saygıyla yaklaştıkları bir kişi olarak sunmaktadırlar. Godfroi de Bouillon'un taç giy-

me törenini gerçekleştiren kişinin bu *Kral Tafur* olduğu söylenmektedir. Bunun ötesinde, *Kral Tafur*'un Münzevi Peter ile ilişkili olduğu söylenmektedir. Bu iç grup ve kral Calabria'dan gelen temsilcilerin var olması olası mıydı? Bir harf değişikliğiyle *Tafur* ismi, törensel bir isim olan *Artus*'un dönüştürülmüş bir şekli olabilir. *Tafurlar*'ın etkisi konusunda bir özet için bakınız Cohn, N., *Pursuit of the Millennium*, s. 66 ve sonrası.

9. Lobineau, H., *Dossiers Secrets*, 4 numaralı levha.

10. A.g.e.

11. Archives du Loiret, seri D. 357. Ayrıca bakınız Rey, E.-G., 'Chartes... du Mont-Sion', s. 31 ve sonrası ve Le Maire, *Histoire et Antiquitez*, kısım 2, bl. XXVI, s. 96 ve sonrası.

12. Yates, *Rosicrucian Enlightenment.*

13. Örneğin bakınız Yates, *Giordano Bruno*, s. 312 ve sonrası ve Yates, *Occult Philosophy*, s. 38. Bu her iki çalışmada da Frances Yates konuyla ilgili temel şahsiyetler etrafında gelişen Hermetik düşünce ve gizli cemaatlerin yayılmasını incelemektedir.

14. Bu bilgiyi 'Manastır' kaynaklarından aldık. Söz konusu el yazmasını Robert Denyau'nun Bibliotheque de Rouen, *Histoire Polytique de Gisors et du Pays de Vulcsain*'deki 1629'da (Montbret Kolleksiyonu 2219, V 14a) gördük. Bu bilgiyi doğrulama konusunda önemli zorluklar bulunmaktadır. El yazması 575 sayfanın çoğunluğu kabaca okunaklıdır ve pek çok sayfa kayıptır, diğerleriyse kesilmiştir veya çıkartılmış, silinmiş bölümleri bulunmaktadır. Yalnızca *Calendarium Martyrology* açıkça okunabilir haldedir.

15. Röhricht, *Regesta*, s. 375, sayı 1440.

16. Bruel, *Chartes d'Adam*, s. 1 ve sonrası.

17. Lobineau, H., *Dossiers Secrets*, 4 numaralı levha.

18. Oursel, *Le Proces des Templiers*, s. 208.

19. Rey, E.-G., *Chartes... du Mont-Sion*, s. 34 ve sonrası.

20. Herhalde Tapınak Şövalyeleri Büyük Üstatları'nın verili listelerini kıyaslamaya değer.

A. Dossiers Secrets'de Henri Lobineau tarafından verilen liste:

Hugues de Payen, 1118–31
Robert de Bourgogne, 1131–50
Bernard de Tremblay, 1150–53
Bertrand de Blancafort, 1153–70
Janfeders Fulcherine, 1170–71
(= Gaufridus Fulcherius/Geoffroy Foucher)
François Othon de St Amand, 1171–9
Theodore de Glaise, 1179–84
(= Theodoricus/Terricus)
François Gerard de Riderfort, 1184–90

B. Çağdaş bir kaynak tarafından verilen liste – Seward, *Monks of War*, s. 306:

Hugues de Payen, 1118–36
Robert de Craon, 1136–46
Everard des Barres, 1146–52
Bernard de Tremelai, 1152–3
Andre de Montbard, 1153–6
Bertrand de Blanquefort, 1156–69
Philippe de Milly, 1169–70
Eudes de St Amand, 1170–9
Arnold de Torroge, 1179–85
Gerard de Ridefort, 1185–91

İlk Büyük Üstad'ı örnek olarak kullanıp, manastır listesini destekleyen kanıtın modelini gözden geçirmeye değer.

Hugues de Payen'in ölüm tarihi farklılık göstermektedir. Manastır listesi 1131 olarak verirken, çağdaş liste 1136 olduğu iddiasındadır. Bu ikinci tarih kanıtlanamamaktadır ve aslında yanlış gibi gözükmektedir. *L'Art de Verifier les Dates*, 5. cilt (Paris, 1818), s. 338'de 1136 olarak verilmektedir ve 13.yy'da yazılmış olan *Obituaire de la Commanderie... de Reims* (bakınız Barthelemy), s. 321'de normal olarak belirtilen ölüm tarihi 24 Mayıs olarak verilmiştir. Ancak bu daha erken dönemden kalma belge herhangi bir ölüm yılı vermemektedir. Bu nedenle bilginler Hugues de Payen tarafından imzalanmış günümüze ulaşan fermanlara

bağlı kalmaktadırlar. Bu fermanlar Payen'in gerçekte 1131 sıralarında ya da bundan kısa süre sonra öldüğünü işaret etmektedir. Albon, *Cartulaire General*'de, Hugues tarafından imzalanmış birkaç ferman sunulmaktadır. Genellikle tam adını, *Hugo de Pagano*'yu kullanmaktadır. Bu şekilde imzalanmış olan son ferman 1130 tarihlidir (Albon, *Cartulaire General*, s. 23 ve sonrası). Bu tarihten bir süre sonra ya da ondan bahsettiği görülen, ancak kendisi tarafından imzalanmamış bir fermanın *Hugoni, magistro militum... Templi* (Albon, *Cartulaire General*, s. 42) yayımlandığı 1133'ten önce ölmüş olması muhtemeldir. Bu ferman genellikle Hugues de Payen'e atfedilir; aslında M. d'Albon tarafından kopyalanan pek çok diğer fermanda geçen ve şu an gerçekte 1130 ile 1133 arasında Aziz-Sepulchre ile tapınağın ya da Kudüs'teki tapınağın ortak üstadı olduğu düşünülen Hugues Rigaud'dan söz ediyor olabilir. Bakınız Gerard ve Magnou, *Cartulaire*, s. xxxviii. Bu nedenle manastır listesi lehine bir kanıt olduğu görülmektedir.

Ayrıca şurası da belirtilmelidir ki William of Tyre hiçbir yerde sonraki tarihçilerin fazlasıyla sorgulanabilir bir temelde yaptıkları gibi Everard des Barres'ı ya da Andre de Montbard'ı Tapınak Şövalyeleri'nin Büyük Üstatları olarak listelememiştir.

6

Büyük Üstatlar ve Yeraltı Akımı

1. Lobineau, H., *Dossiers Secrets*, 4 numaralı levha, Sion Tarikatı.

2. Loyd, *Origins of Anglo-Norman Families*, s. 45 ve sonrası. Ve Powicke, *Loss of Normandy*, s. 340.

3. Roger de Hoveden, *Annals*, I. Cilt, s. 322. Şöyle yazmaktadır, 'Canterbury Arşidükü Thomas ve sürgündeki arkadaşları Aziz Martin yortusundan bir hafta sonra Gisors ile Trie arasında elçilerle bir görüşmede bir araya geldiler...' İki komşu şato arasındaki bu toplantı yeri sonradan kesilen meşhur karaağacın bulunduğu mevkiiydi. *Voyages Pittores-*

ques'de (Normandy, 2. cilt, s. 138) Charles Nodier şöyle der 'St Thomas de Canterbury orada (Gisors karaağacının altında) şehit olmaya hazırlanmıştı.' Burada tam olarak neyi ima ettiği belirsizdir ancak bu kışkırtıcı bir ifadedir.

4. Lecoy de la Marche, *Le Roi René*, I. Cilt, s. 69. Lorraine Dükünün oğlu yoktu ve o zamanın geleneklerine göre Jeanne'ın göndermede bulunduğu kişi René idi.

5. Bakınız Staley, *King René d'Anjou*, s. 153 ve sonrası.

6. Staley, *King René d'Anjou*, s. 29. Yazıyı René'nin kendisi kazımıştır.

7. Sir Philip Sidney, John Dee'ye yakın birisiydi ve aynı zamanda Hermetik düşünceyle de meşguldü. Frances Yates, John Dee'yi Rosicrucian manifestolarının kaynağı olarak görmektedir - Yates, *Occult Philosophy*, s. 170 ve sonrası. Sidney ve Dee konusunda daha fazla bilgi için bakınız French, *John Dee*. Bu durumda Sidney, Avrupa kültürü boyunca akan 'yeraltı akımı'nın fazlasıyla farkındaydı.

8. Manifestoların tamamı Waite, *Real History of the Rosicrucians*'ta basılmıştır.

9. Yates, *Rosicrucian Enlightenment*, s. 125.

10. A.g.e., s. 192.

11. Kraliyet Cemaati'nin elinde, Robert Boyle tarafından kendisini üyeliğe kabul etmiş olan *Filozofların Kutsal Kabalacı Cemaati*'ne hitaben yazılmış bazı mektuplar bulunmaktadır. Fransa merkezli olduğu görülmektedir. Bakınız Maddison, *Life of... Robert Boyle*, s. 166 ve sonrası.

12. Yates, *Rosicrucian Enlightenment*, s. 223 ve sonrası. Frances Yates, Rosicrucian hareketi ile Kraliyet Cemaati arasındaki birleştirici bağları açıklamaktadır.

13. Ramsay konusunda daha fazla bilgi için bakınız Walker, *The Ancient Theology*, s. 231 ve sonrası ile Henderson, *Chevalier Ramsay*.

14. Söylev metni Gould, *History of Freemasonary*, 5. cilt, s. 84 ve sonrasında yayımlanmıştır.

15. Waite, *New Encyclopaedia of Freemasonry*, 2. cilt, s. 353 ve sonrası ile Le Forestier, *La Franc-Maçonnerie*, s. 126 ve sonrası.

16. Bu liste Thory, *Acta Latomorum*, 2. cilt, s. 282'de yeniden basılmıştır. Bu liste Sion'un listesini yalnızca 1188'deki bölünmeye kadar takip etmektedir. O zamanki Büyük Üstat Gerard de Ridefort'du.

17. Nodier, *Voyages Pittoresques, Normandy*, 2. cilt, s. 137 ve sonrası.

18. Pingaud, *La Jeunesse de Charles Nodier*, s. 39.

19. A.g.e., s. 231 ve sonrası cemaatin kurallarını içermektedir. Bazıları tuhaftır. Kural 18 şunu belirtmektedir, 'Philadelphes Cemaati kardeşlerinin gök mavisi rengini, pentagram şeklini ve 5 sayısını sevmek gibi özellikleri vardır.'

20. A.g.e., s. 47.

21. Nodier, Contes, s. 4 ve sonrası.

22. Nodier, *History of Secret Societies*, s. 105.

23. A.g.e., s. 116.

24. Dönenim gizli cemaatleri içindeki en önemli şahsiyet, kariyerine (François de Lorraine'in oğlu) Tuscany Arşidükünün yanında çalışarak başlayan ve Farmasonluk ile ilgilenen (Michelangelo'nun kardeşinin soyundan gelen) Filippo Michele Buonarroti idi. Fransız Devrimi'nin patlak vermesi sırasında, 1794'e kadar kalacağı ve Napolyon'la tanışacağı Korsika'ya gitti. 1800'lerin başından itibaren bir dizi gizli cemaat oluşturdu. O kadar fazla sayıda cemaat oluşturmuştur ki tarihçilerin gerçek sayıları konusunda hiçbir fikri bulunmamaktadır. Lehning'den alıntıladığı bir yorumda Eisenstein, 'Buonarroti sınırsız güçte olmasa da her yerde hazır bulunan gerçek bir tanrıydı' der; *The First Professional Revolutionist... Buonarroti*, s. 48. Nodier ile Hugo'nun, Petrus-Borel, Louis Blanc, Celestin Nanteuil, Jehan Duseigneur, Jean Gigoux gibi pek çok ortak arkadaşı vardır, bu nedenle birbirlerini tanıyor olmaları kuvvetle muhtemeldir. Aslında, Buonarroti'nin sonradan yaşamını Paris'te sürdürdüğü düşünüldüğünde, tanışıyor olmalarına ilişkin hiçbir kaydın bulunmaması fazlasıyla şaşırtıcıdır.

Ayrıca bakınız Roberts, *Mythology of the Secret Societies*, s. 233 ve sonrası, 'deliğindeki bir örümcek gibi, otuz yıl boyunca hiç durmaksızın, sırasıyla her birinin,

bütün hükümetlerin bozduğu ve hiç yorulmadan yenilerini yaptığı komplo ağlarını örerken.' Eisenstein, *The First Professional Revolutionist*... Buonarroti, s. 51.

Özellikle Buonarroti'nin örgütlerinden birisinin Nodier'nin tarikatı için aynı ismi kullandığı Philadelphes olduğu düşünüldüğünde, hem Buonarroti hem de Nodier'nin, Sion Tarikatı'nda olması kuvvetle muhtemeldir.

25. Bakınız 7. Bölüm, dipnot 33.

26. Lucie-Smith, *Symbolist Art*, s. 110. Peladan'ın yaşamı ve yakınındakiler için bakınız Pincus-Witten, *Occult Symbolism in France*.

27. Lucie-Smith, *Symbolist Art*, s. 111.

28. Şu anda Londra'daki Notre Dame de France kilisesindeki şapellerden birisinin bir bölümünü oluşturan tabloyu yapması istendiğinde bu yorumu yapmıştı.

29. Bakınız, Bander, *Prophecies of St Malachy*, s. 93. Latince ifade *Pastor et Nauta*'dır; *nauta* sözcüğü eski Fransızca'da 'nautonnier' olarak geçen 'denizci' ya da 'dümenci' anlamına gelmektedir.

30. 'Inde a primis' L'Osservatore Romano (2 Temmuz, 1960), s. 1'de yayımlandı. İngilizce çevirisi *Review for Religious*, 20. cilt (1961), s. 3 ve sonrasında bulunabilir.

7

Asırlar Boyunca Süren Komplo

1. Lobineau, H., *Dossiers Secrets*, 4 numaralı levha, Sion Tarikatı.

2. De Sede, *Les Templiers*, s. 220 ve sonrası. Lhomoy'un öyküsü için bakınız de Sede, s. 20 ve sonrası ile 231 ve sonrası. Ayrıca bakınız Chaumeil, *Triangle d'or*, s. 19 ve sonrası.

3. Le Maire, *Histoire et Antiquitez*, 2. kısım, bl. XXVI, sayfa 96 ve sonrası.

4. 7 Mart 1560 tarihinde Amboise'da Hugue taraftarları yararına çıkarılan affın arkasında Lorraine Kardinali

bulunuyordu. Kardinal aynı zamanda bazı Protestan gruplarına gizlice para vermekteydi.

5. Çift-çubuklu haç René d'Anjou sayesinde Lorraine ile özdeşleşmiştir. René bu haçı amblemi olarak benimseyerek mühür ve paralarında kullanmıştı. Haçın popüler hale gelmesi, Lorraine dükü II. René tarafından 1477'deki Nancy Savaşı'nda kullanılmasından sonra gerçekleşmiştir. Bakınız Marot, *Le Symbolisme*, s. 1 ve sonrası.

6. Nostradamus Lorraine Ailesi'yle bağlantılı çevrelerde dolaştı. Birkaç yıl Agen'de kaldı ve Jean de Lorraine de, Fransa'daki Engizisyon'un başında olmasının yanı sıra o zamanki Agen Piskoposu'ydu. Araştırmalar Nostradamus'un Engizisyon'un kendisine yönelik ilgisi konusunda uyarıldığını göstermektedir ve bütün faktörler göz önüne alındığında Lorraine Kardinali Jean'ın bu uyarıyı yapan kişi olduğu anlaşılmaktadır. Bunun ötesinde Nostradamus'un Agen'deki arkadaşı Scaliger Kardinal'in dostuydu ve aynı zamanda Hermetik ve 'Hafıza Tiyatrosu'nun yaratıcısı Giulio Camillo ile de tanışıklığı bulunuyordu (bakınız Yates, *Art of Memory*, bl. 6). Lorraine Kardinali'nin Camillo ile tanışıklığı vardı. Aynı zamanda iki saray şairi, Pierre de Ronsard ve Jean Dorat, Nostradamus'un arkadaşıydı. Ronsard, Nostradamus ve Kardinal'i öven birkaç şiir yazmıştı. Kardinal her iki şairi de desteklemişti. Jean-Aime de Chavigny'i Nostradamus'a sekreteri olarak yollayan kişi Jean Dorat'ydı. Bu bağlantılarla ilgili pek çok araştırma Liz Greene'nin *The Dreamer of the Vine* romanında (Londra, 1979) sunulmuştur.

7. Örnek Dörtlük V: 74, muhtemelen Charles Martel'in Sarazenler'i geri püskürterek 732'de Poitiers Savaşı'nda yenmesiyle ilgilidir. Dörtlük III: 83, uzun saçlı Merovenj krallarının 507 sonrasında Aquitaine Krallığı'nı ele geçirmesine göndermede bulunuyor olabilir. Dörtlük ve öngörülerin çoğunun hem Razes bölgesi hem de sürgündeki Kontlar'ı yani 'tıraş edilmiş olanları', Merovenjler'in torunlarını çağrıştıran bir sözcük oyunuyla *Rases*'ten bahsettiği görülmektedir.

8. De Sede, *La Race Fabuleuse*, s. 106 ve sonrası. De Sede'in inandırıcılığı bu kitapta geçen Merovenjler'in dünya dışından geldikleri yönündeki epeyce olağan dışı görünen iddiasıyla bir şekilde sarsılmaktadır! Sohbet sırasında kendisine Nostradamus'un Orval'de zaman geçirdiği iddiasına ilişkin kaynağı soruldu. Eric Muraise adında bir adamın bu durumu kanıtlayan, kendisinin de şahsen gördüğü bir el yazmasına sahip olduğu yanıtını verdi.

Orval Manastırı'ndaki bazı keşişlere Nostradamus'un bir zamanlar orada bulunmuş olma olasılığını sorduk. Omuz silktiler ve bunun bir söylenti olduğunu ancak bunu ne ispatlayacak ne de geçersiz kılacak hiçbir kanıt olmadığını söylediler. Bir tanesi bıkkın bir sesle olabileceğini söyledi.

9. Allier, *La Cabale*, s. 99 ve sonrası. Yazar Olier'ye Aziz Sulpice'i kurma önerisi götüren kişinin Kardeşlik'ten birisi olduğunu vurgulamaktadır.

10. Allier, *La Cabale*, s. 33.

11. Auguste, *La Compagnie... a Toulouse*, s. 20 ve sonrası.

12. Allier, *La Cabale*, s. 3.

13. Lobineau, H., *Dossiers Secrets*, 1 numaralı levha, 1100-1600, n., 19 numaralı levha, 1800-1900.

14. Sainte-Marie, *Recherches Historiques*, s. 243.

15. Soultrait (ed.), *Dictionnaire Topographique... de la Nievre*, s. 8, 146. Les Plantards köyü sonradan XXII. Jean des Plantard'ın doğum yeri olacak olan Semelay'ın yakınlarındaydı.

16. Bakınız *Bulletin de la Societe Nivernais des Lettres, Sciences et Arts*, 2. seri, VII. cilt (1876), s. 110, 139, 140–41, 307. Ayrıca bakınız Chaumeil, *Triangle d'Or*, s. 80 ve sonrası ile bu arazide bulunan paraların örnekleri.

17. Bunlar sonraki yazarları Fouquet'nin Demir Maskeli Adam olması olası bir aday olarak görmelerine yol açan etmenlere örnek verilebilir. Böylesi inandırıcı kanıtların çoğu bu iddiayı desteklemektedir.

18. Blunt, *Poussin*, I. Cilt, s. 170.

19. Bu tablo Ward, *Freemasonary and the Ancient Gods*, s. 134'te gösterilmektedir. Edinburgh İskoçya Yüce Büyük Kraliyet Başı'nın mülkiyetindedir.

20. Delaude, *Cercle d'Ulysse*, s. 3.

21. Gout, *Mont-Saint-Michel*, s. 141 ve sonrası. 1154–86 arasında, Papaz Robert de Torigny yaşamı boyunca büyük bir bölümü bölgenin tarihiyle ilgili olan 140 cilt eser yazmıştır. Yönetimi sırasında manastırdaki keşişlerin sayısı ikiye katlanmış ve bir 'bilim tapınağı' olmuştur. Hem II. Henry'nin hem de Becket'in yakın dostuydu ve Sion Tarikatı, Tapınak Şövalyeleri ve Gisors ile yakın ilişkileri düşünüldüğünde Robert'in de onlardan haberi olması şaşırtıcı olmayacaktır. Eğer Plantard Ailesi belirtildiği gibi gerçekten de sloganı kullandıysa, Plantard Ailesi o zamanlar yalnızca Brittany'de oturmakla kalmamıştı; aynı zamanda (Henri Lobineau'ya göre) 1156'da VI. Jean des Plantard, Sion Tarikatı'nın Dokuzuncu Büyük Üstadı, Güllü Haç Tarikatı'nın kurucusu olan Jean de Gisors'un kızkardeşi Idoine de Gisors ile evlendiğinden, Robert'in bunu kayıt altına almış olması beklenebilir. Tarih Idoine'yi kaydetmektedir, ancak Plantard Ailesi'nin 12.yy'da kullandığı unvanı bulmamıza izin vermeyecek şekilde kocasını kaydetmemektedir.

Ne Plantard Ailesi'nden bahseden herhangi bir şey, ne de Robert'in soy ağacı incelemelerinin izini bulabildik. El yazmaları dağılmıştı; ancak belli ki hiçbiri soy ağacı malzemesi içermese de listeleri bulunuyordu. Sonradan bize söz konusu el yazmasının Paris'teki Aziz Sulpice'in 'özel' arşivlerinde olduğu söylendi. Böylesi bir araştırma uğraşına karşılık pek de memnun edici bir sonuç alınamadı.

22. Myriam, 'Les Bergers d'Arcadie', *Le Charivari*, sayı 18, s. 49 ve sonrası.

23. Thory, *Acta Latomorum*, 2. cilt, s. 15 ve sonrası. Gould, *History of Freemasonry*, 2. cilt, s. 383.

24. Erdeswick, *A Survey of Staffordshire*, s. 189.

25. Peyrefitte, 'La Lettre Secrete', s. 197 ve sonrası. Söz konusu mektup 28 Nisan 1738 tarihinde Papa tarafından yayımlanmış olan bir Papalık Aforoz Fermanı'nın ekidir.

26. Doğu'nun Memphis Ayini ilk kez 1838'de, Jacques Etienne Marconis de Negre, Brüksel'de Osiris Büyük Locası'nı kurduğu sıralarda ortaya çıktı. Ayinin temelini oluşturan efsane Dionysos ve Mısır gizemlerinden çıkmıştı. Bilge Ormus'un özgün Güllü Haçı yaratmak amacıyla bu gizemleri Hıristiyanlıkla birleştirdiği söyleniyordu. Doğu'nun Memphis Ayini, Aydınlık Üçgen Komutanı, Kraliyet Gizemi'nin Ulu Prensi, Hutz'un Ulu Papazı, Düzlemküreler'in Hekimi ve benzeri görkemli unvanlar üreten doksan-dokuz dereceli bir sistemdi. Bakınız, Waite, *New Encyclopaedia of Freemasonry*, 2. cilt, s. 241 ve sonrası. Ayin sonuç olarak otuz üç dereceye indirildi ve kendisini *Antik ve İlkel Ayin* olarak tanımladı. Yaklaşık 1854-6'da H. J. Seymour tarafından Birleşik Devletler'e ve 1872'de JohnYarker tarafından İngiltere'ye götürüldü. Sonradan Ordo Templi Orientis ile birleşti. Memphis Ayini'nin dergisi *Oriflamme* sayılarında O.T.O.'nun tanıtımını yaptı. 1875'te Ayin, *Misraim Ayini* ile birleşti. *History of the Ancient and Primitive Rite of Masonry*'de (Londra, 1875) Memphis Ayini'nin 1779'da kurulan Narbonne'un *Philadelphialıları*'ndan çıktığı söylenmektedir.

27. Ayrıca Yakub'un taş bir direği yağladığı Tekvin 28:18'e bakınız.

28. Kamu Eğitim Bakanlığı'nda bir kütüphaneci olan Pitois'ya manastırlardan ve taşra kitap evlerinden Paris'e getirilen tüm kitapları tasnif etme görevi verilmişti. Charles Nodier ile birlikte bunları dikkatlice okudular ve hemen her gün ilgi çekici keşiflerde bulunduklarını iddia ettiler.

29. Jean-Baptiste Hogan.

30. İlk kez 18 Temmuz 1870'de resmen belirtilen papalığın yanılmazlığı doktrininin, Roma Katolik Kilisesi'nin Darvinci düşünce ve kıtada Lutherci Prusya'nın giderek artan gücünün yanı sıra Modernist eğilimlere karşı tepkisinin de bir parçası olması kuvvetle muhtemeldir.

31. Iremonger, *William Temple*, s. 490.

32. Hoffet'nin kısa bir yaşam öyküsü Descadeillas, *Mythologie*, s. 85 ve sonrasında verilmiştir. Hoffet 11 Mayıs 1873'te, Alsace'taki Schiltigheim'de doğmuştu. Çalış-

malarına 1884'te Paris'teki Maitrise de Montmartre'da başladı, ardından da kiliseye girmeye hazırlandığı Petit Seminaire de Notre-Dame de Sion'da devam etti. Stajına Hollanda'daki Saint-Gerlach'ta başladı ve 1892'de dinci *Oblats de Marie* Tarikatı'na girdi. 1898'de Liege'de papaz olarak tayin edildi. Sonra bir misyoner olarak önce Korsika'da ardından da yeniden Fransa'da çalıştı. 1903-4'te Roma'daydı. 1914'te yerleşmek amacıyla Paris'e döndü ve Mart 1946'da orada öldü. Özellikle dinsel tarih konusunda uzmanlaşan dergilere üretken biçimde yazılar yazdı. Akıcı Yunanca, İbranîce ve Sanskritçe'ye sahip bir dil bilimciydi. De Sede, *Le Vrai Dossier*, s. 33 ve sonrası Descadeillas'ın Rennes'deki herhangi bir tür 'gizem' düşüncesini alenen küçümsemekle birlikte 1966'da *Oblats de Marie* yetkililerine Hoffet'nin Rennes-le-Chateau'da vaaz verip vermediği konusunda herhangi bir kanıt olup olmadığını soran bir mektup yazdığını bildirmektedir. De Sede, Hoffet'nin tarikatının arşivcisinin 'Hoffet üzerinde özel bir çalışma yaptığı Farmasonluk konusunda çok ilginç bazı çalışmaların yazarıdır ve bir dizi el yazmasını ben kendim çıkarmış bulunuyorum... Özellikle ilgi çekici belgelerin güvenli bir yere konulması emrini verdim' şeklinde yanıt verdiğini belirtir. Ayrıca bakınız Chaumeil, *Triangle d'or*, s. 106 ve sonrası.

33. Papus 13 Temmuz 1865'te İspanya'da doğru. 1887'de Teosofi (ç.n. Batı'da yakın yüzyıllarda ortaya çıkan İlk çağ kökenli mistik eğilimli dinsel felsefe) Derneği'ne katıldı ancak 1888'de Martinci ilkelere dayalı kendi grubunu kurdu. Aynı yıl Peladan ve Stanislas de Guaita ile birlikte *Ordre Kabbalistic de la Rose-Croix*'nın kurucularından birisi oldu. 1889'da bu ikisi ve Villiers de l'Isle-Adam ile birlikte *L'Initiation* dergisini kurdu. 1891'de, Paris'te Papus'un Büyük Üstatlığı altında Martinci Tarikat'ın bir 'üst konseyi' oluşturuldu. Bu sıralarda Papus, Doinel'in Gnostik Katolik Kilise'yi kurmasına yardım etti. 1895'te Doinel, bir patriğin verdiği yargı kararı uyarınca kiliseyi Papus'un sorumluluğuna bırakarak iki kişiyle birlikte görevinden alındı. Doinel ardından Carcassonne'a gitti. Aynı yıl Papus, *Al-*

tın Şafak Tarikatı'nın Paris locası *Ahathoor*'a üye oldu. 1890'larda Papus, Emma Calve'nin arkadaşıydı. 1899'da yakın arkadaşlarından birisi olan Philippe de Lyon Rusya'ya giderek imparatorluk sarayında Martinci bir loca kurdu. 1900'da Papus tek başına St Petersburg'a giderek çar ve çariçenin sırdaşı oldu. Sonuncusu 1906'da olmak üzere Rusya'yı en az üç fırsatla ziyaret etti. Bu sıralarda Rasputin ile tanıştı.

Papus sonradan Fransa'da, Ordo Templi Orientis'in, Memphis ve Misraim locasının Büyük Üstadı oldu. 25 Ekim 1916'da öldü.

34. Nilus, *Protocols*. Bu eser 1960'larda Büyük Britanya'da anti-semitizmin yayılmasını belirtir bir eğilimle seksen üç kadar baskı yaptı. Yayımcı şirket (şu anda gelenekselci bir Katolik yayın evi olan Augustine Yayınları'nın bir parçası olan) Britons Yayınları'nın *Yahudiler'in Dinsel Katliamı, Yahudiler ve Beyaz Köle Trafiği* gibi başlıklar taşıyan kitapları vardır.

35. Protokoller'in tarihi için, Protokoller için önerilen değişik kaynakların tam çevirilerini içeren Cohn, *Warrant for Genocide* ve Bernstein, *Truth about 'The Protocols'*e bakınız. Standart anti-semitist tarih *Fry, Waters Flowing Eastward*'da detaylandırılmıştır. Herhangi bir standarda göre bu tartışmalara yol açan bir belgedir. Diğer şeylerin yanı sıra Çar II. Nicolas'ın bir Yahudi Kabalacı tarafından dinsel bir cinayetle öldürüldüğünü 'kanıtlayan' bir fotoğraf sunmaktadır! Bu türden bir bilgisizliğin 1965'te hala yayımlanıyor olması huzursuzluk vericidir.

36. Nilus, *Protocols*, sayı 13.

37. Memphis ve Misraim Locası. Bakınız 33. dipnot.

38. Nilus, *Protocols*, sayı 24. Bu açıklama *Protocols*'ün önceki bazı basımlarında yer almamaktadır.

39. Nilus, Protocols, sayı 24.

40. Blancasall, *Les Descendants*, s. 6.

41. Bakınız Boudet, *La Vraie Langue celtique*'in yeni 1978 Belfond baskısına Pierre Plantard de Saint-Clair'in yazdığı ön söz.

42. Chaumeil, *Triangle d'or*, s. 136.

43. Bakınız Rosnay, *Le Hieron de Val d'Or.*
44. Chaumeil, *Triangle d'or*, s. 139 ve sonrası.

8

Gizli Cemaatin Bugünü

1. Pierre Plantard de Saint-Clair'in bir arkadaşı olan Philippe de Cherisey, *Circuit* adında mecazi bir 'roman' yazdı. Romanın konusu Atlantis'ten Napolyon'a kadar geniş bir yelpazeyi kapsıyordu. Her birinin başlığı başlıca Tarot kartlarından birisinin isminden alınan yirmi iki bölümden oluşuyordu. Paris'teki Bibliotheque Nationale'in Versailles ek binasında tek bir örneği bulunmaktadır. Bir kısmı Rennes-le-Chateau'da bir hazine bulan Charlot ve Madeleine adında iki sembolik kişinin öyküsünü içermektedir. Bu parça için bakınız Chaumeil, *Triangle d'Or*, s. 141 ve sonrası.

2. *Prieuré de Sion: Statutes*, XI. ve XII. Makaleler. 7 Mayıs 1956'da Saint-Julien-en-Genevois Kaymakamlığı tarafından alınmıştır. Dosya numarası KM 94550.

3. *Midi Libre* (13 Şubat 1973), s. 5.

4. Myriam, 'Les Bergers d'Arcadie', *Le Charivari*, sayı 18, s. 49 ve sonrası.

5. Henri Lobineau, *Dossiers Secrets*, s. 1'de yer almaktadır.

6. A.g.e.

7. A.g.e.

8. Roux, S., *L'Affaire de Rennes-le-Chateau. Dossiers Secrets*'nin başka bir kısmında, Edmond Albe'nin yazdığı bir sayfada, S. Roux, Papaz Georges de Nantes olarak tanımlanmaktadır. Mathieu Paoli kitabında (*Les Dessous*, s. 82) aynı saptamayı öne sürmektedir. Georges de Nantes '20. Yüzyıl'daki Katolik Karşı-Reformasyon'un başı ve aynı zamanda da Papa VI. Paul'e karşı sürdürülen saldırının, *Liber Accusationis in Paulum Sextum*'un yazarıdır. Burada Papa Paul'ü bir sapkın olmakla suçlamaktadır. Aslında Bay Lefebvre ile hemen hemen aynı kampta olduğu görülmek-

tedir. Bu kimlik saptamasının doğru olup olmadığının tartışılmamış olması ilgimizi çektiğinden Papaz Georges de Nantes'a bir mektup yazarak Paoli'nin kitabındaki alıntıyı iletip yorumlarını istedik ve Bay Paoli'nin iddiasını doğrulamasını ya da yalanlamasını rica ettik. Kendisi bize defalarca bu metinle ilgili açıklama yapmasının istendiğini ve tekrarlayabileceği tek şeyin S. Roux ile ilgisi olmadığını yazdı. Bundan öte, 'Bu tür bir metin gerçek bir saçmalık paçavrasıdır. Bunun nasıl ciddiye alabildiniz?' diye de ekledi.

9. Roux, *L'Affaire de Rennes-le-Chateau*, s. 1.

10. A.g.e., s. 2.

11. A.g.e.

12. Delaude, *Cercle d'Ulysse*, s. 6 (V).

13. *Guardian* (Londra, 11 Eylül 1976), s. 13.

14. Tulle Piskoposu olarak Lefebvre'in yerine geçen Brunon kendi görüşüne göre Lefebvre'in başkaları tarafından yönlendirildiğini söyledi. Bakınız *Guardian* (Londra, 1 Eylül 1976), s. 4. *The Times* tarafından 'deneyimli ve genellikle iyi bilgilere sahip olan bir Vatikan muhabiri' olarak betimlenen Gianfranco Svidercoschi, Papa'nın 'Lefebvre'in başka insanlar tarafından gizlice şartlandırıldığından haberdar olduğunu' bildiriyordu. Bakınız *The Times* (Londra, 31 Ağustos 1976), s. 12.

15. *Guardian* (30 Ağustos 1976), s. 16. Bu ilgimizi çektiğinden, Papaz Peter Morgan'a bu meseleye açıklık getirmesini isteyen bir mektup yazdık. Papaz Morgan yanıt vermedi.

16. Bu bilgi 19 ve 20 Ocak 1981'de günlük gazetelerde yayımlandı. Bahsedilen makale *Haut-Anjou*'dan alınmıştır.

17. Son bilgimiz 13 Ekim 1979'da Paris'e nakledildiği ve 4 Place de Mexico, Paris adresindeki 'Caisse d'Epargne'ın güvenli bir kasada tutulduğu yönündedir.

18. *Le Charivari*, sayı 18, s. 56 ve sonrası.

19. Eski tüzük 7 Mayıs 1956'da Kaymakamlığa tescil ettirilmişti. *Circuit*'nin 3 Haziran 1956 tarihli ikinci sayısına göre, o hafta tüzüğü tartışmak üzere bir toplantı gerçekleş-

tirilmişti. Cocteau'nun imzasını taşıyan tüzük 5 Haziran 1956 tarihliydi.

20. *Bonne Soiree*, sayı 3053 (14 Ağustos 1980), s. 14.

21. Bu kitabı yazarken hem eski hem de çağdaş soylu ailelerin soy ağaçlarıyla ilgili çok sayıda çalışmaya baktık. Plantard de Saint-Clair unvanına ilişkin tek bir gönderme bile bulamadık. Ancak ismini bulma konusundaki bu başarısızlığımız, özellikle de yüzyıllar boyunca gizli kaldığını itiraf ettikten sonra iddiayı geçersiz kılmıyor.

22. *Le Charivari*, sayı 18, s. 60, *Gisors et son secret*.

23. Bay de Sede'in başlıca eseri *Les Templiers Sont Parmi Nous*'un arkasında 'Point de Vue d'un Hermetiste' başlıklı bir bölüm yer alıyor. Bu bölüm de Sede'in Pierre Plantard de Saint-Clair ile yaptığı ve Plantard'a yalnızca çok sayıda soru yöneltmekle kalmayıp anlaşılan aynı zamanda Plantard'ı kesin bir otorite olarak da kabul ettiği uzunca bir röportajı içeriyor. Bay Plantard'ın aynı zamanda de Sede'in kitabına Rennes-le-Chateau konusunda karıştığı da görülüyor. BBC için *Kudüs'ün Kayıp Hazinesi?* filmini çekerken, de Sede'in yayınevinden kitapta kullanılan çok sayıda görsel malzeme sağladık. Tüm fotoğrafların arkasında 'Plantard' damgası vardı. Bu durum bu malzemelerin muhtemelen Plantard'a ait olduğunu ve bunları de Sede'e emanet ettiğini gösteriyordu.

24. Le Charivari, sayı 18, s. 55.

25. A.g.e.

26. A.g.e., s. 53.

27. Bay Plantard'dan ünlü bir Legion d'Honneur üyesi ve İkinci Dünya Savaşı sırasında Fransız Direnişi'nde subay olan bir kişiden alınan bir belgenin yasal olarak onaylanmış bir fotokopisini aldık. Pierre Plantard'ın 1941'den itibaren gizlice direniş dergisi *Vaincre*'i çıkardığını belirtiyor. Bunun ötesinde Bay Plantard'ın Gestapo tarafından Fresnes'te Ekim 1943'ten Şubat 1944'e kadar hapsedildiğini de vurguluyor. Bu belge 11 Mayıs 1953 tarihli ve mühürlüdür.

Bunun geçerli olup olmadığını kontrol etmek doğru bir iş olmayabilir. Öncelikle savaş sırasında çeşitli direniş grupları tarafından basılan *Vaincre* adında pek çok dergi vardır.

Ancak Nisan 1943 tarihli bir kopyası Paris Bibliotheque Nationale'de bulunan söz konusu derginin, 'Comite Local du Front National de Lutte pour l'Independance de la France' (Fransa'nın Kurtuluşu İçin Savaşan Ulusal Cephe Yerel Komitesi) tarafından çıkarıldığı görülmektedir. Paris, Saint-Cloud'da basılmıştır.

Fransız Ordusu'nun tarih servisine Bay Plantard'ın direniş sırasındaki faaliyetlerinin ayrıntılarını soran bir mektup yazdık. Fransız Savunma Bakanlığı'ndan bu bilginin şahsi ve gizli olduğunu bildiren bir mektup aldık.

28. Bakınız Vazart, *Abrege de l'Histoire des Francs*, s. 271, 272, not 1 ve 2. İki numaralı not General de Gaulle'den gelen mektubun metni yer alıyor.

29. Bu bilgi onunla yaptığımız sohbet sırasında Jean-Luc Chaumeil tarafından verildi. Kitabını yazdığı sırada onlar için çalıştığını bildiğimizden Paoli'yi önce İsviçre televizyonunda araştırmaya başladık. Radio-Television Suisse Romande'ın idari şefi bize Paoli'nin 1971'de ayrıldığını söyledi. İsrail'e gittiği ve Tel Aviv'de İsrail Televizyonu için çalıştığı söyleniyordu. Ne yazık ki izini bundan sonra kaybettik.

30. Paoli, Les Dessous, s. 86.

31. Bazıları Versailles Ek Binası'nda bulunan *Circuit*'nin kopyaları, öykünün ulaşılabilir kılan karanlık tarzın başlıca örnekleri arasındadır.

Circuit'nin ilk serisi 27 Mayıs 1956'da başlayıp her hafta yayımlanarak 11 numaralı sayıyı takip eden 2 Eylül 1956 tarihli özel bir basıma kadar sürmektedir. Dergiler teksirle çoğaltılmıştır ve genellikle iki ya da dört sayfadır. Sous-Cassan, Annemasse'dan çıkarılmışlardır ve her birinde Pierre Plantard'ın yazdığı bir giriş yazısı vardır. Manastır ismi bir kez olsun bile anılmasa da pek çoğu Sion Tarikatı tüzüğünün kaleme alınması ve Annemasse'daki Kaymakamlık'ta kayıt altına alınması tartışmalarından oluşan toplantı tutanaklarını içermektedir. Aslında, görünüşte derginin tüm sayıları düşük fiyatlı konut konusuyla ilgilenmektedir. Derginin arkasındaki örgütlenmenin adı Sion Tarikatı değil, 'Düşük Fiyatlı Ev Hakkı ve Özgürlüğü için Savunma

Örgütlenmesi'dir (Pek çok Manastır Belgesi bir tür mizah yaklaşımıyla doludur)! Ancak aynı zamanda Sion'un tüzüğünde geçen isimler *Circuit*'nin bu sayılarında da geçmektedir. Ancak bir sayıda (8. sayı, 22 Temmuz 1956) (Sion'un Tüzüğü'nde Veznedar olarak geçen) Bay Defago adında birisinin yazdığı, astrolojiyle ilgilenen ve on iki değil on üç astroloji burcunun olduğu bir sistemi açıklayan bir makale vardır. On üçüncü burç Yengeç ile Yay burcu arasındadır ve Ophiuchus (ç.n. Yılan Taşıyan) olarak adlandırılmaktadır.

Circuit'nin ikinci serisi 1959'da ortaya çıktı ve *Fransız Güçleri Federasyonu'nun Kültürel Periyodik Yayını* olarak geçiyordu. Bunların pek çoğu ortadan kayboldu. 2 (Ağustos 1959), 3 (Eylül 1959), 5 (Kasım 1959) ve 6 (Aralık 1959) numaralı sayıları bulduk. Mathieu Paoli 1 (Temmuz 1959) ve 4 numaralı sayıların varlığını kaydediyor. Buna ek olarak *Le Charivari*'de 8 numaralı bir sayıdan söz ediliyor. Buna göre birilerinin bazı sayıları ortadan kaldırdığı görülüyor.

Dergiler Atlantis'ten astrolojiye kadar değişen bir yelpazede makaleler içeriyor. Bazıları Pierre Plantard tarafından yapılan ileriki yıllara yönelik astrolojiye dayalı siyasi tahminleri içeriyor. Tüm dergilerin arkası örgütün sembolü ve 'Plantard' damgasıyla damgalanmış bulunuyor.

32. Vazart, *Abrege de l'Histoire des Francs*, s. 271.
33. Paoli, *Les Dessous*, s. 94.
34. A.g.e.
35. A.g.e., s. 94 ve sonrası.
36. A.g.e., s. 102.
37. A.g.e., s. 103.
38. A.g.e., s. 112.

9

Uzun Saçlı Hükümdarlar

1. Cochet, *Le Tombeau de Childeric I*, Dumas, *Le Tombeau de Childeric.*

2. Cochet, *Le Tombeau de Childericl*, s. 25'e göre (aynı zamanda Töten Şövalyeleri'nin de Büyük Üstadı olan) Leopold Wilhelm arıların yirmi yedisini kendisine ayırıp diğerlerini bırakmıştı. Spekülasyon olayını abartıyor olabiliriz; ancak Sion Tarikatı'nın o zamanlar yirmi yedi komutanlığının bulunuyor olması ilgi çekicidir.

3. Napolyon'un bu öyküyle bağlantılı olduğundan ilk kuşkulanışımız *Dossiers* soy ağaçlarındaki birçok referanstan birisinin Papaz Pichon'un eserini kaynak olarak göstermesiydi. 1805 ile 1814 arasında Pichon, II. Dagobert'den 20 Kasım 1809'da XXII. Jean des Plantard, Semelay'da (Nievre) doğana kadarki Merovenj Soyu'na ilişkin çalışmasını tamamlamıştı. Kaynaklarının Fransız Devrimi sonrasında bulunmuş belgeler olduğu belirtiliyordu. Papaz Pichon'un, Sieyes (Resmi Müdür, 1795–9) ve Napolyon tarafından görevlendirildiğini vurgulayan (s. 1) ek bilgiler Madeleine Blancasall'ın *Alpina* baskısında yer alıyordu. Bu malzemenin kapsamlı bir örneği şu anda Paris Nationale Bibliotheque'de mikrofişte bulunan Philippe de Cherisey'in *L'Or de Rennes pour un Napoleon* eserinde bulunmaktadır. Cherisey kısaca Papaz Sieyes'in, Pichon'un ele geçirilen kraliyet arşivlerindeki araştırmaları sayesinde Merovenjler'in varlıklarını sürdürdüğünden haberdar olduğunu anlatmaktadır. Bu öyküyü sonradan bir Merovenj torunu olan Alexandre de Beauharnais'nin eski karısı Josephine ile evlenmeye teşvik ettiği Napolyon'a anlatmıştır. Ardından Napolyon onun 'kraliyet kanı' taşıyan iki çocuğunu da evlat edinmiştir.

Sonradan Napolyon (asıl adının François Dron olduğu söylenen) Papaz Pichon'u kesin bir soy ağacını tamamlaması amacıyla görevlendirmişti. Napolyon diğer şeylerin yanı sıra Bourbon Hanedanı'nın aslında gayri meşru olduğu yönündeki belirtilerle de ilgileniyordu. (Fransa değil) Fransız İmparatoru olarak taç giymesinin de, Sieyes ve Pichon'un çalışmalarının bir sonucu olarak anlamlı Merovenj izleri taşıyan bir tören olduğu söyleniyordu. Eğer bu doğruysa Napolyon yenilenmiş bir Merovenj İmparatorluğu için bir temel inşa ediyordu. Josephine'den çocuğu olmayınca, Merovenj Soyu'ndan Avusturya Habsburg İm-

paratoru Marie Louise ile evlendi. Merovenjler'in 'kraliyet kanı'nı taşıyan oğlu II. Napolyon'u doğurdu. Ancak II. Napolyon çocuğu olamadan öldü. Ancak Louis Bonaparte ve (Josephine'in ilk evliliğinden olan kızı) Hortense de Beauharnais'nin oğlu sonraki III. Napolyon da 'kraliyet kanı'nı taşıyordu.

Ayrıca Cherisey utangaç biçimde (Napolyon'un karısının erkek kardeşi) Arşidük Karl'ın Napolyon'un Razes'te bulduğu Merovenj hazinesinin bir kısmını rüşvet olarak alma karşılığında 1809'da Wagram Savaşı'nı kaybettiğini ima etmektedir. Sonradan bu hazine, 1837'de o zamanlar Habsburg toprağı olan Petroassa'da bulundu. Habsburglar'ın Merovenj Soyu'ndan geldiği düşünüldüğünde, buna neden değer verdikleri açıkça görülebilir.

4. Carpenter, *Folktale, Fiction and Saga*, s. 112 ve sonrası.

5. Artemis Romalılar tarafından Diana olarak anılıyordu ve Arduina tapıncının bir başka ismi de 'Ardennesli Diana' idi. 6.yy'da Aziz Vulfilau tarafından yıkılana kadar büyük bir heykeli bulunuyordu. Bu kült hilal biçiminde ay taşıyan Diana putlarıyla birlikte bir ay tapıncıydı. Aynı zamanda kaynaklar ve pınarlar tanrıçası olarak da görülüyordu. Efsanenin gizemli bir kaynakla iç içe geçtiği Orval Manastırı'nın kuruluşu, Diana/Arduina tapıncının izlerinin göstergesi olabilir. Bakınız Calmet, 'Des Divinites', s. 25 ve sonrası.

6. Örneğin bakınız Gregory of Tours, *History of the Franks*, V. kitap, 44. bölüm.

7. Wallace-Hadrill, *The Long-haired Kings*, s. 203 ve sonrası.

8. A.g.e., s. 158.

9. Dill, *Roman Society in Gaul*, s. 88.

10. Wallace-Hadrill, *The Long-haired Kings*, s. 171.

11. II. Dagobert'in yaşamına ilişkin başlıca kaynaklar Digot, *Histoire de Royaume d'Austrasie*, 3. cilt, s. 220 ve sonrası, s. 249 ve sonrası (XV. bölüm) ile s. 364 ve sonrası; Folz, 'Tradition Hagiographique' ve Vincent, *Histoire Fidele de St Sigisbert*.

12. Lanigan, *An Ecclesiastical History*, 3. cilt, s. 101.

13. Henri Lobineau, *Dossiers Secrets*, 1 numaralı levha, 600–900; Blancasall, *Les Descendants*, s. 8 ve tablo no 1.

14. De Sede'in açıklaması Aziz Amatus'un yaşamına ilişkin bilinen gerçeklerden destek almaktadır. II. Dagobert'in katledilmesinin arkasındaki Kral III. Thierry'nin Saray Valisi olan aynı Ebroin'in husumetine uğramıştı. Dagobert meşru mirasına kavuştuğu sıralarda piskoposluğundan uzaklaştırılmıştı. Tarihlerin çakışması Dagobert'in geri dönüşüne karıştığını yansıtabilir. Dagobert'in Aziz Amatus'un piskoposluğu sayesinde krallığına geri dönmüş olması fazlasıyla olasıdır. Razes'ten doğrudan gelmek için, kaçınması gereken bir şey yaparak III. Thierry'nin bölgesinden geçmiş olmalıydı.

15. Henri Lobineau, *Dossiers Secrets*, 2 numaralı levha, 1500–1650. Blancasall, *Les Descendants*, s. 8. Bu hazine bir zamanlar ya da halen Rennes-le-Chateau bölgesinde bulunan diğer hazineler listesinde bulunmaktadır.

16. Wallace-Hadrill, *The Long-haired Kings*, s. 238.

17. Latince belgelerde bir zamanlar orada bulunan Satürn'e adanmış bir Tapınak'tan türetilmiş bir isim kullanılarak *Satanicum* denilmektedir.

18. Bakınız dipnot 16.

19. Tapınca ilişkin bir araştırma için bakınız Folz, 'Tradition Hagiographique'.

20. Digot, A., *Histoire du Royaume d'Austrasie*, 3. cilt, s. 370 ve sonrası.

21. İlginç şekilde Gnostik Katolik Kilisesi'nin kurucusu ve Carcassonne'da bir kütüphaneci olan Jules Doinel, 1899'da Merovenjler'in Carolingianlar tarafından yerlerinden edilmelerine üzülerek bakan kısa bir eser yayımladı. Bakınız, *Note sur le Roi Hilderik III*.

22. Wallace-Hadrill, *The Long-haired Kings*, s. 246.

23. A.g.e., s. 248.

24. Einhard, *Life of Charlemagne*, s. 81.

25. Paoli, *Les Dessous*, s. 111.

26. II. Dagobert 1646'da Adrien de Valois tarafından 'yeniden keşfedildi'. 1655'te Cizvit Bollandiste Hensc-

henius tarafından *Diatriba de Tribus Dagobertus*'ta Merovenj soy ağaçlarına bütünüyle yeniden eklendi. Bakınız Folz, 'Tradition Hagiographique', s. 33. II. Dagobert'e ilişkin o dönemdeki bilgi noksanlığına rağmen, 1629'da Robert Denyau'nun *Histoire... de Gisors*'un ekinde yer alan *Calendarium Martyrology*'de ondan bahsetmesi ilginçtir.

27. Delaude, *Cercle d'Ulysse*, s. 4. Bu belgenin sonradan Trapas denilen *Villas Capitanarias*'tan ortaya çıktığı söylenmektedir ve Aziz Martin d'Albieres Manastırı'nın kuruluşuyla ilgilidir. Bu belgeye ulaşma çabamız başarısızlıkla sonuçlandı. Capitanarias arşivleri de l'Aude Arşivleri, Seri H'de saklanmaktadır. Ancak bu belge ortada yoktur. Bundan dolayı ilgiyle, Jean Delaude'a gönderilen ve bu belgenin kaynağını soran bir mektup dikkatimizi çekti. Bu mektubun yazarı Lille Üniversitesi'nin bir üyesiydi. Jean Delaude bu belgenin Fransız Ulusal Arşivleri'nde bulunduğu, kataloglanmamış olduğu ve hatta bir arşivcinin yardımıyla iki ay boyunca onun izini sürdüğü yanıtını verdi. Bu tür arşiv koleksiyonları geniş miktarlarda kataloglanmamış malzemeler içeriyorsa da bu belgenin izinin diğer kimseler tarafından nasıl sürülebileceğini ilişkin hiçbir bilgi vermiyordu. Bakınız Cherisey, L'Enigme de Rennes, 4 ve 5 numaralı mektuplar (1977).

28. Ponsich, *Le Conflent*, s. 244.

29. A.g.e., şekil 1. Ayrıca bakınız Vaissete, *Histoire Generale de Languedoc*, 2. cilt (notlar), s. 276.

30. Vaissete, *Histoire Generale de Languedoc*, 3. cilt, s. 4 ve sonrası.

31. Bu efsaneye ilişkin en eski rapor 1390 civarlarından kalan "Regius Elyazması"nda yer almaktadır. Bakınız Pick, F.L. ve Knight G.N., "*The Pocket History of Freemasonry*", s. 30 ve sonrası.

32. Godfroi de Bouillon'un düklük unvanı Basse-Lorraine 1190'da kaldırıldı, kadın soylular kendilerini Brabant Düşesi olarak adlandırdılar. Bu nedenle Brabant Düşesi kuşkusuz Bouillon Düşesinin farklı bir isminden başka bir şey değildi.

33. Boulogne Ailesi'nin tarihini detaylandıran standart Fransız soy ağacı çalışması Anselm, *Histoire Genealogique et Chronologique*, VI. cilt, s. 247 ve sonrasındadır. Karışıklık Godfroi'nın dedesi Comte Eustache I de Boulogne ile başlamaktadır. Babası kaydedilmemiştir, yalnızca annesinin ismi Adeline ve ikinci kocası Boulogne Kontu Ernicule kaydedilmiştir. Ernicule küçük Eustache'ı evlat edinerek onu varisçisi yapmıştır. Gerçek babası tarih içinde kaybolmuştur.

Dossiers Secrets (2 numaralı levha, 900–1200) gerçek babasını (Papaz Pichon'a göre) 1015'te suikasta kurban giden Hugues des Plantard ('Uzun Burun') olarak kaydetmektedir.

10

Sürülen Kabile

1. Graves, *White Goddess*, s. 271.

2. Metnin tamamı aşağıdaki şekildedir:

UN JOUR LES DESCENDANTS DE BENJAMIN QUITTÈRENT LEUR PAYS, CERTAINS RESTÈRENT, DEUX MILLE ANS APRÈS GODEFROY VI, DEVIENT ROI DE JÈRUSALEM ET FONDÈ L'ORDRE DE SION – De cette légende merveilleuse qui orne l'histoire, ainsi que l'architecture d'un temple le sommet se perd dans l'immensité de l'espace et des temps, dont POUSSIN à voulu exprimer le mystère dans ses deux tableaux, les 'Bergers d'Arcadie', se trouve sans doute le secret du trésor devant lequel, les descendants paysans et bergers du fier sicambre, méditent sur 'et in arcadia ego', ✡ et le Roi '*Midas*'. Avant 1200 a notre ère – un fait important est, l'arrivée des Hébreux dans la terre promise et leur lente installation en Caanan. Dans la Bible, au Deuteronome 33 ; il est dit sur BENJAMIN : C'est le bien aimé de l'Eternal, il habitera en sécurité auprès de lui, l'Eternal le couvrira toujours, et résidera entre ses épaules. ⚸ Il est encore dit à Josué 18 que le sort donna pour héritage aux fils de BENJAMIN parmi les quatorze villes et leur

villages : JEBUS de nos jours JERUSALEM avec ses trois points d'un triangle : GOLGOTHA SION et BETHANIE. Et enfin il est écrit, aux Juges 20 et 21 : 'Aucun de nous ne donnera sa fille pour femme à un Benjamite. . . O Eternel, Dieu d'Israël, pourquoi est-li arrivé en Israël qu'il manque aujourd'hui une tribu d'Israël' A la grande énigme de l'Arcadie VIRGILE qui était dans le secret des dieux, lève le voile aux Bucoliques X-46/50 : 'Tu procul a patria (nec sit mihi credere tantum). Alpinas, a, dura, nives et frigora Rheni me sine sola vides. A, te ne frigora laedant! A tibi ne teneras glacies secet aspera plantas!'

SIX PORTES ou le sceau de l'Etoile, voici les secrets des parchemins de l'Abbé SAUNIERE, Curé de Rennes-le-Chàteau et qu'avant lui le grand initié POUSSIN connaissait lorsqu'il réalisa son oeuvre à la demande du PAPE, l'inscription sur la tombe est la même.'

— Lobineau, *Dossiers Secrets*, 1 numaralı levha, 400–600.

3. Graves, *Greek Myths*, 2. cilt, s. 203, not 1.

4. Michell, *Sparta*, s. 173. Spartalılar hem Artemis'e hem de Afrodit'e savaşçı tanrıça olarak tapıyorlardı. Afrodit, Sami etkisi olasılığını gösterir şekilde çoğunlukla Ishtar ve Astarte tarafından üstlenilen biçimdir.

5. II. Makkabiler 5:9.

6. I. Makkabiler 12:21.

7. 'Sami' ilk kez 1781'de, Alman bir bilgin olan Schlözer tarafından, yakından bağlantılı bir dil grubunu belirtmek üzere uydurulmuş bir sözcüktü. Bu lisanları konuşanlara 'Samiler' denilmeye başlandı. Sonuçta sözcük Nuh'un oğlu *Sam*'dan türetilmiştir. Eğer söz konusu dağ bir Yahudi kolonisinde yer alsaydı, 'Sam Dağı' denilebilirdi. Ancak çok daha basit bir olasılık da vardır. Latince 'Semita' sözcüğü patika ya da yol anlamına gelir ve bu alternatif de düşünülmelidir.

11

Kutsal Kase

1. Bunların Otto Rahn ile bir tür bağlantı olması fazlasıyla olasıdır, bakınız Bölüm 2, dipnot 9.

2. Flanders Kontu Philippe d'Alsace sıklıkla Champagne'ı ziyaret ederdi ve 1182'de bir yıl önce dul kalan (Eleanor d'Aquitaine'nin kızı) Marie de Champagne ile başarısız bir evlilik girişiminde bulundu. *Le Conte del Graal* muhtemelen bu tarihlerden kalmadır.

Alsace ve Lorraine Aileleri arasında bir bağlantı bulunmaktadır. Gerard d'Alsace, 1048'de erkek kardeşinin ölümünden sonra, bugün basit biçimde Lorraine olarak geçen Haut-Lorraine'in ilk varisçi dükü olmuştu. Sonraki tüm Lorraine dükleri soylarını ona kadar götürmüşlerdir.

3. Flanders Kontu Philippe d'Alsace'ın ulaşabildiği ve hem Chretien'in hem de Robert de Borno'nun masallarının temelini oluşturan bazı Kase 'kaynak belgeleri' olduğu görülmektedir. Profesör Loomis, *Quest* ve Robert de Boron'un masalının ortak bir kaynağı olduğunu varsaymaya zorlandığımızı söylemektedir. Robert de Boron'un, Kase'nin sırlarıyla ilgili bilgisinin önemli bir kısmını oluşturan bir kitaptan söz ederken doğruyu söylediği kanısındadır. Bakınız Loomis, *The Grail*, s. 233 ve sonrası.

4. Buna ilişkin bir tez Barber, R. tarafından *Knight and Chivalry*, s. 126'da öne sürülmektedir.

5. *Perlesvaus*, s. 359.

6. A.g.e., s. 2.

7. A.g.e., s. 214.

8. A.g.e., s. 360.

9. A.g.e., s. 199 ve sonrası.

10. A.g.e., s. 82.

11. A.g.e., s. 89.

12. A.g.e., s. 268.

13. A.g.e., s. 12.

14. Wolfram von Eschenbach, *Parzival*, s. 243 ve sonrası.

15. A.g.e., s. 251.
16. A.g.e., s. 253.
17. A.g.e., s. 129.
18. A.g.e., s. 130.
19. A.g.e., s. 251 ve sonrası.
20. A.g.e., s. 251, not 11.
21. A.g.e., s. 252.
22. A.g.e., s. 252.
23. Rahn, *Croisade contre le Graal*, s. 77 ve sonrası ile *La Cour de Lucifer*, s. 69.
24. Wolfram von Eschenbach, *Parzival*, s. 263 ve sonrası.
25. A.g.e., s. 264.
26. A.g.e., s. 426.
27. Barral, *Legendes Capetiennes*, s. 64.
28. Fransız kenti Avallon'un tarihinin Merovenj dönemlerine kadar uzanıyor olması ilginçtir. Bölgenin başkentiydi, ardından da Aquitaine Krallığı'nın parçası olan bir kontluk oldu. İsmini tüm bölgeye vermişti; Avallonnais.
29. Greub, 'The Pre-Christian Grail Tradition', s. 68.
30. Halevi, *Adam and the Kabalistic Tree*, s. 194, 201. Fortune, *Mystical Qabalah*, s. 188.
31. Zaman zaman Hıristiyan ve Kabala geleneklerinin 15.yy'da Pico della Mirandola gibi yazarların elleriyle bir araya getirilene kadar birleştirilmediği söylenir. Ancak *Perlesvaus*'un 13.yy'ın başlangıcında birleştirildiğine kanıt olduğu görülmektedir. Bu daha fazla çalışma gerektiren bir alandır. *Perlesvaus*'taki belirli imgeler normalde Kabala'da büyülü biçimde kullanılan imgelerle ilişkilidir.
32. *Queste del Saint Graal*, s. 34.
33. Bu belki de Kral Dagobert'in gençliğinin çoğunu Britanya'da geçirdiği gerçeğini yansıtıyor olabilir.
34. *Queste del Saint Graal*, giriş, s. 16 ve sonrası.

12

Hiç Yönetmeyen Rahip Kral

1. Smith, *Secret Gospel*, s. 14 ve sonrası.

2. A.g.e., s. 15 ve sonrası.

3. A.g.e., s. 15.

4. A.g.e., s. 16 ve sonrası. Keten bir bezle korunan çıplak genç sonradan Markos 14:51-2'de ortaya çıkmaktadır. İsa Getsemane'de ele verildiğinde, 'çıplak bedenine keten bez kuşanmış bir genç' ona eşlik ediyordu.

5. Aralarında *Codex Vaticanus* ve *Codex Sinaiticus*'un da bulunduğu Kutsal Kitaplar'ın en eski elyazmalarında Markos'un şu anki sonuç bölümü bulunmamaktadır. Her ikisinde de Markos'un Müjde'si 16:8'de biter. Her ikisi İncil'in ilk kez tek bir ciltte toplandığı zamandan, 4.yy'dan kalmadır.

6. Philo Judaeus, *Embassy to Gaius*, xxxviii, 301–3.

7. Maccoby, *Revolution in Judaea*, s. 99.

8. Dodd, *Historical Tradition in the Fourth Gospel*, s. 423.

9. Brandon, *Jesus and the Zealots,* s. 16.

10. Vermes, *Jesus the Jew*, s. 99.

11. Charles Davis, *Observer*'ın haberi (Londra, 28 Mart 1971), s. 25.

12. Phipps, *Sexuality of Jesus*, s. 44.

13. Smith, *Jesus the Magician*, s. 81 ve sonrası.

14. Brownlee, 'Whence the Gospel According to John', s. 192.

15. Schonfield, *Passover Plot*, s. 119, 134 ve sonrası.

16. A.g.e., s. 256.

17. Geleneksel anlatı Jacobus de Voragine, *The Golden Legend*'da, *Life of S. Mary Magdalen*, s. 73 ve sonrasında verilmiştir. Bu 1270 tarihinden kalmadır. Bu anlatının en eski yazılı biçiminin Mainz Arşidükü Rabanus'un (776-856) 'Life of Mary Magdalen' eseri olduğu görülmektedir. Arimathealı Yusuf'un Britanya'ya gelişi efsanenin genişletilmesi ilk kez *The Antiquities of Glastonbury*'de William of

Malmesbury tarafından gerçekleştirilmiştir. William'ın anlatımı sonraki bir ekleme olduğu düşünülmektedir.

18. Vermes, *Jesus the Jew*, s. 21'de Talmud deyişlerinde *marangoz ya da usta* (naggar) anlamına gelen Aramca ismin *öğrenen adam ya da bilgin* anlamı taşıdığından bahsedilmektedir.

19. Maccoby, *Revolution in Judaea*, s. 57 ve sonrası İskenderiyeli Philo'nun Pilatus'u 'doğası itibarîyle zalim' olarak betimlediğini alıntılamaktadır.

20. Cohn, H., *Trial and Death of Jesus*, s. 97 ve sonrası.

21. Bütün bilim insanları böylesi bir ayrıcalık olmadığı konusunda hemfikirdirler. Bu kurgulamanın amacı Yahudiler'in suçluluğunu arttırmaktır. Bakınız Brandon, *Jesus and the Zealots*, s. 259, Cohn, H., *Trial and Death of Jesus*, s. 166 ve sonrası. (Haim Cohn, Yüksek Mahkeme üyesi eski bir İsrail başsavcısı ve hukuk tarihi konusunda öğretim üyesidir.) Winter, P., *On the Trial of Jesus*, s. 94.

22. Profesör Brandon'ın söylediği gibi (*Jesus and the Zealots*, s. 328) tarihsel İsa'ya dair tüm araştırmalar Romalılar tarafından kışkırtma gerekçesiyle infaz edilmesi gerçeğiyle başlamalıdır. Brandon 'Yahudiler'in Kralı' olduğu yolundaki anlatının doğru olarak kabul edilmesi gerektiğini eklemektedir. Can sıkıcı bir niteliği bulunması nedeniyle ilk Hıristiyanlar böylesi bir unvanı uydurmuş olamazlar.

23. Maccoby, *Revolution in Judaea*, s. 216.

24. Brandon, *Trial of Jesus*, s. 34.

25. Joyce, *Jesus Scroll*, s. 106.

26. Çarmıha gerilme detayları için bakınız Winter, *On the Trial of Jesus*, s. 62 ve sonrası ile Cohn, H., *Trial and Death of Jesus*, s. 230 ve sonrası.

27. Ayrıntılar için bakınız Schonfield, *Passover Plot*, s. 154 ve sonrası.

28. Bu tanıma ilişkin olarak Allegro tarafından sunulan bir argüman için, *The Copper Scroll*, s. 100 ve sonrası.

29. Cohn, H., *Trial and Death of Jesus*, s. 238.

30. Bakınız *The Interlinear Greek-English New Testament*, s. 214 (Markos 15:43, 45).

31. Joyce, *Jesus Scroll*. Yazar, İsrail'deyken Masada kazılarından çalınmış bir yazmayı ülke dışına kaçırmasına yardım etmesinin istendiği iddiasındadır. Bunu reddetmiş olsa da yazmayı gördüğünü öne sürmektedir. Kendisini seksen yaşında olarak tanımlayan ve İsrail'in son meşru kral-larından birisi olduğunu ekleyen (s. 22) *Yeshua bin Yakup bin Gennesareth* tarafından imzalanmıştı. Bu isim İngilizce'ye çevrildiğinde, Yakub'un oğlu Gennesarethli İsa olmaktadır. Joyce yazarı Nasıralı İsa olarak tanımlamaktadır.

13

Kilise'nin Yasakladığı Sır

1. Eisler, *Messiah Jesus*, s. 606 ve sonrası.
2. Chadwick, *The Early Church*, s. 125.
3. Goodenough, *Jewish Symbols*, 7. cilt, s. 178 ve sonrası.
4. Bakınız, Halsberghe, *The Cult of Sol Invictus*. Yazar bu tapıncın Roma'ya M.S. 3.yy'da İmparator Elagabalus tarafından getirildiğini açıklamaktadır. Aurelian, dinsel reformunu ortaya çıkardığında bu aslında Sol Invictus tapıncının özgün biçimiyle ortaya çıktığı şekilde yeniden kuruluşu anlamına geliyordu.
5. 2'ye karşı 218. Sonradan Oğul'un Baba ile benzer olduğu ilan edildi.
6. Roma Piskoposu 384'e kadar kendisini 'Papa' olarak adlandırmıyordu.
7. Bazılarının bulunmuş olma olasılığı vardır. 1976'da Sinai Dağı üzerindeki Aziz Catherine Manastırı'nda eski el-yazmalarını içeren büyük bir depo bulundu. Bu buluntu iki yıl kadar sonra 1978'de bir Alman gazetesine sızdırılana kadar haberlerden uzak tutuldu. Aralarında şu an British Museum'da bulunan *Codex Sinaiticus*'un sekiz kayıp sayfasının da bulunduğu bazıları M.S. 300'den önceki tarihlerden kalma binlerce parça vardır. Malzemenin önemli bir kısmını ellerinde tutan keşişler yalnızca bir iki Yunan bilim insanına kullanma izni verdiler. Bakınız *International Herald Tribune* (27 Nisan 1978).

8. Peter'in Müjde'si , 5:5.

9. İsa Mesih'in Çocukluğu Müjdesi, 2:4.

10. Maccoby, *Revolution in Judaea*, s. 129. Yazar, İsa'nın Ferisi-karşıtı olarak çizilen portresinin muhtemelen onu Roma'dan çok Yahudi dinine karşı bir isyankar olarak gösterme çabasının parçası olduğunu belirtmektedir.

11. Brandon, *Jesus and the Zealots*, s. 327. Ayrıca bakınız Vermes, *Jesus the Jew*, s. 50, 'Fanatik olsun olmasın, İsa elbette ki bir Fanatik olarak suçlandı, kovuşturmaya uğradı ve mahkûm edildi.'

12. Allegro, *Dead Sea Scrolls*, s. 167.

13. A.g.e., s. 175.

14. Josephus, *Jewish War*, s. 387.

15. A.g.e., s. 387.

16. A.g.e., ek, s. 400.

17. Eisler, *Messiah Jesus*, s. 427.

18. A.g.e., s. 167.

19. Irenaeus, *Five Books... against Heresies*, s. 73.

20. *Kuran*, 4:157. Ayrıca bakınız Parrinder, *Jesus in the Qur'an*, s. 108 ve sonrası.

21. Pagels, *Gnostic Gospels*, s. xvi ve sonrası.

22. Büyük Şit'in İkinci Tezi, Robinson, J., *Nag Hammadi Library in English*, s. 332.

23. Meryem Müjdesi, Robinson, J., *Nag Hammadi Library in English*, s. 472.

24. A.g.e., s. 473.

25. A.g.e.

26. Philip'in Müjde'si, Robinson, J., *Nag Hammadi Library in English*, s. 140.

27. A.g.e., s. 135 ve sonrası.

28. Phipps, *Was Jesus Married?*, s. 136 ve sonrası.

29. Philip'in Müjde'si, Robinson, J., *Nag Hammadi Library in English*, s. 138.

30. A.g.e., s. 139.

31. A.g.e.

32. A.g.e., s. 148.

14

Kase Hanedanı

1. Parrinder, *Jesus in the Qur'an*, s. 110 ve sonrası.
2. Blancasall, *Les Descendants*, s. 9.
3. *Kuran*, 4:157.
4. Heliopolis'te kutsal Meroe Boğası vardı. Bu boğaların Sicambrianlar tarafından üstün düzeyde görülüyor olması, altın bir boğa kafasının Clovis'in babası Childeric ile birlikte gömülü bulunmasıyla ispatlanmıştır.
5. Henri Lobineau, *Dossiers Secrets*, 1 numaralı levha, 950–1400, not 1.
6. Rabinowitz, '*De Migrantibus*'.
7. Zuckerman, *Jewish Princedom*, s. 36 ve sonrası.
8. Zuckerman, *Jewish Princedom*, s. 59.
9. Poṇsich, 'Le Conflent', s. 244, not 10. Ayrıca bakınız Levillain, 'Nibelungen', yıl 50 (1938) s. 46'nın dış yüzeyindeki soyağacı.
10. Zuckerman, *Jewish Princedom*, s. 81.
11. A.g.e., s. 197.
12. William, Count of Orange, *The Crowning of Louis*, s. 4 (9).
13. Bunun bir kısmı New York'taki 'The Cloisters'ı oluşturmaktadır.
14. Saxer, *Marie Madeleine*, 2. cilt, s. 412. 19 Ocak gününe önem veren bu tapınç, en azından M.S. 792-5'ten kalmadır.
15. Zuckerman, *Jewish Princedom*, s. 64.
16. A.g.e., s. 58.
17. Pange, *Maison de Lorraine*, s. 60.

15

Sonuç ve Geleceğin Habercileri

1. Lacordaire, *St Mary Magdalen*, s. 185.
2. *Encyclopaedia Britannica*, 14. baskı (1972), *Crown and Regalia*, 2. şekil.

3. Nilus, *Protocols*, sayı 24.

4. Peguy, Charles, 'La Tapisserie de Sainte Genevieve', *Oeuvres poetiques completes* (Paris, 1957), s. 849'da.

5. Aziz Sigisbert, II. Dagobert'in babasıydı.

Ek
Sion Tarikatı'nın Büyük Üstadı Olduğu Söylenen Kişiler

1. Bakınız, Digot, P., *Notre-Dame-de-Sion*, s. 8. Bu tarikatın gerçek bir belgesinin kopyasını elde ettik, kayıtlar Nancy Bibliotheque Municipale'de tutulmaktadır.

2. Fedie, *Le Comte de Razes*, s. 119.

3. Birch, *Life of Robert Boyle*, s. 274.

4. A.g.e.

5. Bakınız, Manuel, *Portrait of Isaac Newton* ve Dobbs, *Foundations of Newton's Alchemy*.

6. Newton aynı zamanda Socinianlar adında, İsa'nın doğası değil görevi gereği ilahi olduğuna inanan dinsel bir grubun da destekçisiydi. Aryan yönelimdeydiler. Newton'un kendisi de bir Aryan olarak tanımlanıyordu.

7. Perey, *Charles de Lorraine*, s. 287.

MÜJDE İSİMLERİ SÖZLÜĞÜ:

İngilizce	*Türkçe*
Zechariah	Zekeriya
Malachi	Malaki
Matthew	Matta
Mark	Markos
Luke	Luka
John	Yuhanna
Acts	Elçilerin İşleri
Romans	Romalılar
I. Corinthians	I. Korintliler
II. Corinthians	II. Korintliler
Galatians	Galatyalılar
Ephesians	Efesliler
Philiphans	Filipililer
Colossians	Koloseliler
I. Thessalonians	I. Selanikliler
II. Thessalonians	II. Selanikliler
I. Timothy	I. Timoteus
II. Timothy	II. Timoteus
Titus	Titus
Philemon	Filimon
Hebrews	İbraniler
James	Yakup
I. Peter	I. Petrus
II. Peter	II. Petrus
I. John	I. Yuhanna
II. John	II. Yuhanna
III. John	III. Yuhanna
Jude	Yahuda
Revelation	Vahiy
Genesis	Yaratılış
Exodus	Mısırdan Çıkış
Leviticus	Levililer
Numbers	Çölde sayım

Deuteronomy	Yasanın Tekrarı
Joshua	Yeşu
Judges	Hakimler
Ruth	Rut
I. Samuel	I. Samuel
II. Samuel	II. Samuel
I. Kings	I. Krallar
II. Kings	II. Krallar
I. Chronicles	I. Tarihler
II. Chronicles	II. Tarihler
Ezra	Ezra
Nehemiah	Nehemya
Esther	Ester
Job	Eyüp
Psalm	Mezmurlar
Proverbs	S. Özdeyişleri
Ecclesiastes	Vaiz
Song of Solomon	Ezgiler Ezgisi
Isaiah	Yeşaya
Jeremiah	Yeremya
Lamentation	Ağıtlar
Ezekiel	Hezekiel
Daniel	Daniel
Hosea	Hoşea
Joel	Yoel
Amos	Amos
Obadiah	Ovadya
Jonah	Yunus
Micah	Mika
Nahum	Nahum
Habakkuk	Hebakku
Zephaniah	Sefanya
Haggai	Hagay

"Mabet ve Loca" ve "Mesihin Mirası"nın Yazarlarından

MICHAEL BAIGENT - RICHARD LEIGH

HENRY LINCOLN

SAVAŞÇI KEŞİŞLER TARİKATI

TAPINAK ŞÖVALYELERİ

KUTSAL KAN KUTSAL KASE

SON İKİ BİN SENENİN EN SARSICI SIRRININ ÜZERİNDEKİ GİZEM PARÇALANIYOR

'Kutsal Kan Kutsal Kase' BBC için hazırlanan bir belgeselle başlayan ve umulmadık bulgularla tüm Hıristiyan Batı dünyasını sarsacak kadar genişleyen, yıllar süren bir araştırmanın ürünü.

Vatikan'ın 'safsata' diye nitelendirmesine rağmen, ilk basımının yapıldığı 1982 yılından bu yana tartışmalar hararetinden hiçbir şey kaybetmedi.

Hıristiyan dünyasında yaygın olan 'Kutsal Kase' ve 'Tapınak Şövalyeleri' efsaneleriyle başlayan serüven Hıristiyanlığın doğuşundan ortaçağ Hıristiyanlığına, oradan da yakın tarihe ve bugünün gizli cemaatlerine kadar uzanıyor. Rennes Şatosu, Merovenj Hanedanı, Sion Tarikatı, da Vinci'den Poussin'e kadar şifreleri günümüze taşıyan büyük sanatçılar, Vatikan ve sırları...

Hıristiyanlık tarihine, dolayısıyla Batı tarihine de alternatif bir bakış... Sorgulamanın ve sonucunda farklı senaryoları da dile getirebilmenin, sert tepkilerle karşılaşsa bile tüm bir tarih anlayışını değiştirebileceği her zaman teorik olarak kabul görmüştür. 'Kutsal Kan Kutsal Kase'nin yaptığı tam olarak budur.

"Uluslararası bir piyesin tüm öğelerine sahip... İnanılmaz."
Newsweek

"İyi belgelenmiş ve sık sık uğursuz gerçeklerle doldurulmuş."
Oxford Times

"Şüphe yok ki dini otoriteleri çıldırtacaktır; fakat yazarların hakkı teslim edilmeli."
Sunday Telegraph

www.noktakitap.com

ISBN 975-8823-10-8
9 789758 823109

online alışveriş: yenisayfa.com.tr